Bundel - PS-vergadering van 10 oktober 2022

Agenda bijlagen

Besluitenlijst PS 10-10-2022 -vastgesteld-

Notulen PS 10-10-2022 -gewijzigd vastgesteld-

Agenda PS 10-10-2022

Spreektijden PS 10-10-2022

1 Opening en mededelingen.

2 Vaststelling agenda en regeling van werkzaamheden.

M181-2022 AANGENOMEN PvdD SP GL PvdA Steun voor het recht op zelfbeschikking.

M182-2022 AANGENOMEN VVD GL D66 PvdA CDA SP Deelname PNH aan komende edities canal pride.

M178-2022 INGETROKKEN SP Tijdige beëindiging internationale relaties.

M179-2022 AANGEHOUDEN CDA JA21 Bescherming landbouwhuisdieren tegen de wolf.

M180-2022 AANGEHOUDEN PvdD GL SP DENK De wolf welkom in Noord-Holland.

2.a Beëdiging en installatie duo-commissielid fractie CDA.

2.b Actualiteiten (onder voorbehoud van instemming Provinciale Staten).

Het Statenlid dat een verzoek tot het houden van een actualiteit wil doen, dient dit verzoek in bij de griffie, uiterlijk op vrijdag voorafgaand aan de vergadering om 12.00 uur.

2.b.1 Actualiteit JA21/PVV/Liberaal N-H "PS en inwoners niet geïnformeerd over mogelijke opvang Statushouders Zwaagdijk-west"

Actualiteit JA21/PVV/Liberaal N-H "PS en inwoners niet geïnformeerd over mogelijke opvang statushouders Zwaagdijk-west"

Actualiteit JA21/PVV/Liberaal N-H Bijlage 1

Actualiteit JA21/PVV/Liberaal Bijlage 2. Beantwoorde Raadsvragen HvM Huisvesting asielzoekers en statushouders Rijks- en Provinciaal

Actualiteit JA21/PVV/Liberaal N-H Bijlage 3. Beantwoorde schriftelijke vragen 79-2022 JA21 over Gedwongen opvang asielzoekers en statushouders

M183-2022 VERWORPEN JA21 Betrek de omwonenden en betrek PS.

2.b.2 Actualiteit JA21/CDA "Gevolgen rapport Remkes voor agrarische bedrijven NH"

2022-10-10 Actualiteit JA21-CDA Gevolgen rapport Remkes voor agrarische bedrijven NH

2022-10-10 bijlage-vragen Actualiteit JA21-CDA Gevolgen rapport Remkes voor agrarische bedrijven NH

3.a Bekrachtiging besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding.

3.b Lijst geheimhouding PS.

2022-10-10 Lijst geheime stukken PS.

4 Vaststelling notulen en besluitenlijst van de Statenvergadering van 19 september 2022.

2022-09-19 PS besluitenlijst -vastgesteld-

2022-09-19 PS notulen -vastgesteld-

5 Vaststelling Strategische Statenagenda.

StrA commissie RWK september 2022

StrA commissie EFB september 2022

StrA commissie M&B oktober 2022

StrA commissie NLG oktober 2022

6 Vaststelling lijst ingekomen stukken.

2022-10-10 PS Ingekomen stukken september 2022

7 Voortgangslijst van moties.

2022-10-10 Lijst moties memo PS -afdoeningsvoorstellen

2022-10-10 Lijst moties PS

8 Voorlopig aangemerkt als hamerstuk.

Indien de commissie of het presidium besluit dat het een hamerstuk is, dan wordt het punt bij de hamerstukken gevoegd.

8.a Aanwijzen nieuw lid namens PS in Algemeen Bestuur Recreatieschap Spaarnwoude (VD-52).

2022-10-10 Voordracht 52 Aanwijzen lid Algemeen Bestuur Recreatieschap Spaarnwoude

8.b Naar een toekomstbestendig Randstedelijke Rekenkamer (VD-50).

2022-10-10 Voordracht 50 Naar een toekomstbestendige Randstedelijke Rekenkamer

Advies commissie EFB Naar een toekomstbestendig Randstedelijke Rekenkamer

8.c Protocol voor de accountantscontrole op de jaarstukken 2022 (VD-48).

ACC controle 2022 concept Bijlage bij Voordracht Controleprotocol

2022-10-10 Voordracht 48 Protocol accountantscontrole jaarstukken 2022

Advies commissie EFB Controleprotocol controle jaarrekening 2022

8.d Vaststelling legesverordening 2023 en tarieventabel 2023 (VD-49).

Dossier 10645 voorblad

Brief aan PS over legesverordening 2023 en tarieventabel 2023

Legesverordening 2023

Tarieven 2022-2023 (zonder Omgevingswet)

Tarieventabel 2023 zonder Omgevingswet

2022-10-10 Voordracht 49 Vaststelling legesverordening 2023 en tarieventabel 2023

Advies commissie EFB Legesverordening 2023 en tarieventabel 2023

8.e Zienswijze PS ontwerp meerjarenbegroting 2022-2023 Gemeenschappelijk Orgaan Hollandse Waterlinies (VD-51).

Dossier 10191 voorblad

20220605 Concept begroting 2022-2023 def

20220605 Kadernota 2022_2023 def versie

Brief aan PS over ontwerp meerjarenbegroting 2022 - 2023 Gemeenschappelijk Orgaan Hollandse Waterlinies

2022-10-10 Voordracht 51 Zienswijze meerjarenbegroting 2022-2023 Gemeenschappelijk Orgaan Hollandse Waterlinies

Advies commissie EFB zienswijze PS ontwerp meerjarenbegroting 2022 - 2023 Gemeenschappelijk Orgaan Hollandse Waterlinies

9 Initiatiefvoorstel ChristenUnie en PvdD inzake "Noord-Holland Impact, 15 voorstellen voor het stimuleren van een economie die van waarde is voor de samenleving" (NR-53).

Het initiatiefvoorstel is na cie EFB van 29-10-2022 gewijzigd gepubliceerd bij de vergaderstukken voor PS. In de versie "met trackchanges" zijn deze wijzigingen n.a.v. de commissiebehandeling in roze kleur aangegeven.
Aanvullend hebben de indieners op 7-10-2022 nog een paar wijzigingen doorgevoerd in het initiatiefvoorstel. Deze laatste wijzigingen zijn geel gearceerd in het initiatiefvoorstel en zijn ook doorgevoerd bij punt 5 van het ontwerp-besluit. Voor de volledigheid is er ook een versie zonder trackchanges bij de stukken gepubliceerd.

Brief aan PS met reactie initiatiefvoorstel ChristenUnie en Partij voor de Dieren inzake Noord-Holland Impact

Advies commissie EFB Initiatiefvoorstel CU en PvdD inzake Noord-Holland Impact

GEWIJZIGD 2022-10-10 Voordracht-besluit 53 Initiatiefvoorstel CU-PvdD Noord-Holland Impact

GEWIJZIGD-2def Initiatiefvoorstel CU-PvdD Noord-Holland Impact -2e gewijzigde versie met trackchanges-

GEWIJZIGD-2def Initiatiefvoorstel Impact Noord-Holland -2e gewijzigde versie zonder trackchanges-

M184-2022 VERWORPEN LNH Respect voor luisteren naar en samenwerken met ondernemers.

10 Vragenuur.

Het Statenlid dat tijdens het vragenuur mondelinge vragen wil stellen, dient deze vragen in bij de griffie, uiterlijk op vrijdag voorafgaand aan de vergadering om 13.00 uur.

11 Indien aan de orde: advies GS motie(s) Vreemd aan de Orde van de Dag.

12 Gebundelde stemming van alle motie(s) amendement(en) en initiatiefvoorstel.

13 Sluiting.

■ **Provinciale Staten**

Provincie Noord-Holland

Besluitenlijst PS -vastgesteld-

■ ■ ■ ■ ■

Datum vergadering	:	**10 oktober 2022**
Voorzitter	:	dhr. A.Th.H. van Dijk
Griffier	:	mw. K. Bolt
Vergaderstukken	:	online beschikbaar PS 10-10-2022

1. Opening en mededelingen.

Afwezig zijn mw. Abdi (PvdA), dhr. Baljeu (fractie Baljeu), mw. Bezaan (PVV), dhr. Deen (PVV), dhr. Dekker (FvD), dhr. Dessing (FvD), Statenlid Er (GroenLinks), mw. Kapitein (D66), mw. Nanninga (JA21) en mw. Vastenhouw (FvD).

2. Vaststelling agenda en regeling werkzaamheden.

- PS heeft ingestemd met het behandelen van twee ingediende actualiteiten ingediend door:
  - fracties JA21, PVV en Liberaal N-H inzake “Provinciale Staten en inwoners niet geïnformeerd over mogelijke opvang statushouders Zwaagdijk-west”;
  - fracties JA21 en CDA inzake “Gevolgen rapport Remkes voor agrarische bedrijven Noord-Holland”.

  De actualiteiten worden behandeld bij agendapunt 2b.
- Er zijn geen mondelinge vragen ingediend voor het Vragenuur.
- Er zijn 5 moties Vreemd aan de Orde van de Dag ingediend:
  - **M178-2022** door fractie SP inzake “Tijdige beëindiging internationale relaties”;
  - **M179-2022** door fracties CDA en JA21 inzake “Bescherming landbouwhuisdieren tegen de wolf”;
  - **M180-2022** door fracties PvdD, GroenLinks, SP en DENK inzake “De wolf welkom in Noord-Holland”;
  - **M181-2022** door fracties PvdD, SP, GroenLinks en PvdA inzake “Steun het recht op zelfbeschikking”.
  - **M182-2022** door fracties VVD, GroenLinks, D66, PvdA, CDA en SP inzake “Deelname Provincie Noord-Holland aan komende edities Canal Parade”.

  De stemming over deze moties is uitgewerkt bij agendapunt 12.

De agenda wordt vastgesteld.

2a. Installatie en beëdiging duo-commissielid fractie CDA.

Dhr. Dijk (CDA) wordt voorgedragen en benoemd tot duo-commissielid van de Provincie Noord-Holland. Hij heeft in handen van de voorzitter de belofte afgelegd.

2b. Actualiteiten (onder voorbehoud van instemming PS).

Totaal aanwezig bij stemming: 45 leden.
Mw. Abdi (PvdA), dhr. Baljeu (fractie Baljeu), mw. Bezaan (PVV), dhr. Deen (PVV), dhr. Dekker (FvD), dhr. Dessing (FvD), Statenlid Er (GroenLinks), mw. Kapitein (D66), mw. Nanninga (JA21) en mw. Vastenhouw (FvD) zijn afwezig.

Eerste actualiteit:
De actualiteit ingediend door fracties JA21, PVV en Liberaal N-H inzake "Provinciale Staten en inwoners niet geïnformeerd over mogelijke opvang statushouders Zwaagdijk-west" is behandeld.

Er is een motie ingediend en verworpen:

- **M183-2022** door fractie JA21 inzake "Betrek de omwonenden en informeer Provinciale Staten" is verworpen. Voor 8 en tegen 37 stemmen. Voor stemmen de fracties JA21, PVV, 50PLUS/PvdO en Liberaal N-H.

Tweede actualiteit:
De actualiteit door fracties JA21 en CDA inzake "Gevolgen rapport Remkes voor agrarische bedrijven Noord-Holland" is behandeld.
Er zijn geen moties ingediend voor deze actualiteit.

3a. Bekrachtiging besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding.
Er is geen geheim stuk ter bekrachtiging ingekomen.

3b. Lijst geheimhouding PS.
De lijst wordt voor kennisgeving aangenomen.

4. Vaststelling notulen en besluitenlijst van de Statenvergadering van 19 september 2022.
De notulen en de besluitenlijst van de vergadering van 19 september 2022 worden ongewijzigd vastgesteld.

5. Vaststelling Strategische Statenagenda.
De Strategische Statenagenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

6. Vaststelling lijst ingekomen stukken.
De lijst ingekomen stukken wordt vastgesteld.

7. Voortgangslijst van moties.
De lijst moties wordt vastgesteld.

8. Hamerstukken.
Totaal aanwezig bij vaststelling: 45 leden.
Mw. Abdi (PvdA), dhr. Baljeu (fractie Baljeu), mw. Bezaan (PVV), dhr. Deen (PVV), dhr. Dekker (FvD), dhr. Dessing (FvD), Statenlid Er (GroenLinks), mw. Kapitein (D66), mw. Nanninga (JA21) en mw. Vastenhouw (FvD) zijn afwezig.

8a. Aanwijzen nieuw lid namens PS in Algemeen Bestuur Recreatieschap Spaarnwoude.
Voordracht 52-2022

8b. Naar een toekomstbestendig Randstedelijke Rekenkamer.
Voordracht 50-2022

8c. Protocol voor de accountantscontrole op de jaarstukken 2022.
Voordracht 48-2022

8d. Vaststelling legesverordening 2023 en tarieventabel 2023.
Voordracht 49-2022

8e. Zienswijze PS ontwerp meerjarenbegroting 2022-2023 Gemeenschappelijk Orgaan Hollandse Waterlinies.
Voordracht 51-2022

De besluiten behorende bij punten 8a t/m 8e zijn aangenomen en zijn bij de hamerstukken van deze vergadering op de website gepubliceerd.

9. Initiatiefvoorstel ChristenUnie en PvdD inzake "Noord-Holland Impact, 15 voorstellen voor het stimuleren van een economie die van waarde is voor de samenleving". Nummer 53-2022
Totaal aanwezig bij stemming: 45 leden.
Mw. Abdi (PvdA), dhr. Baljeu (fractie Baljeu), mw. Bezaan (PVV), dhr. Deen (PVV), dhr. Dekker (FvD), dhr. Dessing (FvD), Statenlid Er (GroenLinks), mw. Kapitein (D66), mw. Nanninga (JA21) en mw. Vastenhouw (FvD) zijn afwezig.

Er is 1 motie ingediend en verworpen:
- **M184-2022** door fractie Liberaal N-H inzake "Respect voor, luisteren naar en samenwerken met ondernemers" is verworpen. Voor 8 en tegen 37 stemmen. Voor stemmen de fracties JA21, 50PLUS/PvdO, Liberaal N-H en 1 lid van fractie GroenLinks stemt voor *(Statenlid Van Wijnen).*

Initiatiefvoorstel 53-2022 "Noord-Holland Impact" is aangenomen.
Voor 26 en tegen 16 stemmen. Tegen stemmen de fracties VVD, JA21, CDA, PVV, 50PLUS/PvdO en Liberaal N-H.
Dhr. Heijnen (CDA), dhr. Roosendaal (VVD) en dhr. De Wit (VVD) onthouden zich van stemmen bij initiatiefvoorstel nr. 53-2022.

Het besluit 53-2022 behorende bij de voordracht is bij agendapunt 9 van deze vergadering op de website gepubliceerd.

- Fractie PVV wenst aantekening tegen initiatiefvoorstel 53 te stemmen; ziet geen enkele nut en noodzaak om de economie te transformeren op basis van een zinloze samenleving ontwrichtende duurzaamheidsevangelie, laat staan deze transformatie nog verder te versnellen, wat dit initiatiefvoorstel beoogt.
- Fractie VVD wenst aantekening tegen initiatiefvoorstel 53 te stemmen; met uitzondering van punt 16, het onderzoek naar de toekomst toe.

10. Vragenuur.

Er zijn geen mondelinge vragen voor het Vragenuur ingediend.

11. Advies GS moties Vreemd aan de Orde van de Dag.

GS heeft advies gegeven op de 5 moties Vreemd aan de Orde van de Dag die bij punt 2 zijn ingediend.

12. Gebundelde stemming van alle moties, amendementen en voordrachten.

Totaal aanwezig 45 leden.
Mw. Abdi (PvdA), dhr. Baljeu (fractie Baljeu), mw. Bezaan (PVV), dhr. Deen (PVV), dhr. Dekker (FvD), dhr. Dessing (FvD), Statenlid Er (GroenLinks), mw. Kapitein (D66), mw. Nanninga (JA21) en mw. Vastenhouw (FvD) zijn afwezig.

De stemming met betrekking tot de motie bij de eerste actualiteit en de stemming over de motie en het initiatiefvoorstel zijn uitgewerkt bij het betreffende agendapunt.

De stemmingen moties Vreemd aan de Orde van de Dag:

Er zijn 5 moties Vreemd aan de Orde van de Dag ingediend, waarvan er 2 zijn aangenomen, en 3 zijn ingetrokken/aangehouden:

- **M181-2022 door fracties PvdD, SP, GroenLinks en PvdA inzake "Steun het recht op zelfbeschikking" is aangenomen.**
  Voor 26 en tegen 19 stemmen. Voor stemmen de fracties GroenLinks, D66, PvdA, PvdD, SP en 2 leden van VVD stemmen voor *(dhr. Roosendaal en mw. Van Meerten).*
  Dictum:
  PS verzoekt het college van Gedeputeerde Staten:
  om voorafgaand aan de stemming in de Tweede Kamer, de publiekelijke steun van Provinciale Staten voor het recht op zelfbeschikking van de trans, intersekse en non-binaire personen, en voor de wijziging van de Transgenderwet aan de Tweede Kamer over te brengen.
  - Fractie D66 wenst aantekening voor motie 181 te stemmen; heeft de naam niet verbonden aan deze motie omdat die al onder het wetsvoorstel in de Tweede Kamer staat waar deze motie steunt voor oproept; vindt deze motie staatsrechtelijk lastig en heeft niet de illusie dat met deze motie twijfelende partijen binnen de Tweede Kamer over de streep getrokken worden;

steunt desalniettemin de motie wel omdat de fractie het belangrijk vindt dat trans, intersekse en non binaire personen binnen onze provincie zich gesteund voelen in hun strijd voor zelfbeschikkingsrecht.

- Fractie VVD wenst aantekening verdeeld te zullen stemmen op motie 181; de fractie heeft behoorlijk geworsteld met deze motie en het is binnen de fractie een vrije kwestie, een aantal zal voorstemmen, een aantal tegen.
  Dhr. Terwal vertolkt hier de stemverklaring van de tegenstemmers: hij is het helemaal eens met de inhoud van de motie, vindt hem alleen staatsrechtelijk niet zuiver om als ander bestuursorgaan zich te bemoeien met stemmingen, omdat het ook niet wenselijk is dat de Tweede Kamer zich met de stemmingen binnen Provinciale Staten bemoeit; geeft aan dat Statenlid Kostić in ieder geval de verzekering van dhr. Terwal krijgt dat hij niet als Statenlid, maar wel als individueel VVD-lid en ook de tegenstemmers in deze fractie, wel degelijk de boodschap zullen overbrengen naar de VVD-Tweede Kamerfractie om voor de wijziging van de transgenderwet te stemmen.

- Fractie JA21 wenst aantekening tegen motie 181 te stemmen; vindt dat het feit dat Noord-Holland zich een regenboogprovincie noemt, dat niet betekent dat elk initiatief met betrekking tot gender en geslacht omarmt moet worden; meldt dat recent in de Tweede Kamer is gedebatteerd over dit onderwerp en de Kamerfractie JA21 daar een gedegen en professionele analyse van heeft gegeven; de fractie onderschrijft de uitkomst daarvan en vindt dat de Transgenderwet het mogelijk maakt om op basis van gevoel het geslacht te wijzigen, ook door minderjarigen en dat zal de fractie niet gaan steunen, niet in de Tweede Kamer en niet in Provinciale Staten van Noord-Holland.

- Fractie 50PLUS/PvdO wenst aantekening tegen motie 181 te stemmen; heeft problemen met het zelfbeschikkingsrecht omdat er ook ouderen zijn die graag zelfbeschikking zouden willen hebben over hun overlijden en dat kan niet, want daar wordt niet in voorzien; de fractie heeft derhalve een beetje moeite met het zelfbeschikkingsrecht en stemt daarom tegen.

- Fractie ChristenUnie wenst aantekening tegen motie 181 te stemmen; vindt het heel pijnlijk om de voorbeelden te horen van mensen die zich uitgesloten voelen; vindt het heel belangrijk dat transgenders volwaardig kunnen meedoen in de samenleving en zegt daarom ‘ja’ tegen de oproep voor medemenselijkheid, maar denkt eerlijk gezegd niet dat deze discussie nu makkelijk plat geslagen kan worden in een ‘ja’ of ‘nee’ tegen de wet met daarnaast ook nog de staatsrechtelijke bezwaren die eerdergenoemd zijn.

- Fractie Liberaal N-H wenst aantekening tegen motie 181 te stemmen; heeft ook de eerder genoemde staatsrechtelijke bezwaren dat er tweede-kamertje wordt gespeeld eigenlijk voor iets wat een beter debat verdient.

- Fractie CDA wenst aantekening tegen motie 181 te stemmen; denkt dat iedereen hier ook terecht een stemverklaring over afgeeft, zeker na toch het indringende betoog van Statenlid Kostić, wat iedereen raakt;

geeft aan dat niemand in deze provincie en in Nederland zich een tweederangsburger mag voelen, maar tegelijkertijd is het een onderwerp waarover in de Tweede Kamer zorgvuldig gedebatteerd wordt, waar partijen over nadenken en denkt dat het ook die zorgvuldige behandeling verdient; vindt dan een motie Vreemd vanuit deze provincie eigenlijk niet behulpzaam in de zorgvuldige behandeling die het in de Tweede Kamer krijgt, waarbij de Kamerfractie CDA ook openingen biedt om toch de transgenderwet erdoor te krijgen op een manier die voor veel mensen acceptabel is; laat dat proces graag gaan en stemt daarom tegen de motie.

- **M182-2022 door fracties VVD, GroenLinks, D66, PvdA, CDA en SP inzake "Deelname Provincie Noord-Holland aan komende edities Canal Parade" is aangenomen.**
  Voor 37 en tegen 8 stemmen. Tegen stemmen de fracties JA21, PVV, ChristenUnie en DENK.
  Dictum:
  PS verzoekt Gedeputeerde Staten:
  - om ook de komende edities van de Canal Parade met een gezamenlijke provincieboot deel te nemen en ernaar te streven dat alle twaalf provincies meevaren;
  - Om bij de komende edities nog zichtbaarder te zijn door de gezamenlijke provincieboot nog feestelijker aan te kleden;
    - Fractie ChristenUnie wenst aantekening tegen motie 182 te stemmen; geeft aan dat het voor de fractie buiten kijf staat dat LHBTIQ'ers een volwaardige plek verdienen in onze samenleving, vindt emancipatie en gelijkwaardigheid belangrijk en daar doet de provincie gelukkig ook verschillende dingen voor; het is wat de fractie betreft aan iedere provincie zelf om de afweging te maken hoe ze dit beleid willen ondersteunen en kan zich goed vinden in het huidige provinciale beleid op dit gebied en ziet geen toegevoegde waarde in deze motie.

- **M178-2022** door fractie SP inzake "Tijdige beëindiging internationale relaties" is ingetrokken;
- **M179-2022** door fracties CDA en JA21 inzake "Bescherming landbouwhuisdieren tegen de wolf" is aangehouden;
- **M180-2022** door fracties PvdD, GroenLinks, SP en DENK inzake "De wolf welkom in Noord-Holland" is aangehouden.

13. Sluiting

De voorzitter sluit de Statenvergadering van 10 oktober 2022.

Notulen -gewijzigd vastgesteld-

Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum Statenvergadering	:	10 oktober 2022
Voorzitter	:	dhr. A.Th.H. van Dijk
Griffier	:	mw. K. Bolt
Contactpersoon griffie	:	mw. V. Mulder – statengriffie@noord-holland.nl

Aanwezig:
Mw. R. Alberts-Oosterbaan (SP), mw. W. van Andel (CDA), Statenlid S. Becker (GL), dhr. D.J. van den Berg (JA21), mw. Bouhlel-Lascaris (SP), Statenlid M.T. Cardol (GL), dhr. J.J. Carton (PvdA), Statenlid J.W. Dulfer (GL), mw. G. Van Geffen (Liberaal Noord-Holland), Statenlid A. Gielen (GL), dhr. J.P.H.M. van Gilse (VVD), mw. L. Gonggrijp (D66), Statenlid J. Gringhuis (GL), mw. J.M.E de Groot (SP), dhr. G.J.W. Hartog (JA21), dhr. D.G. Heijnen (CDA), dhr. J.P. Hollebeek (PvdD), dhr. Van Hooff (PVV), mw. A.A.J. Jellema (PvdA), dhr. E.W.J. Jensen (JA21), mw. J.F.L. Kaamer van Hoegee (VVD), dhr. E.B. Kanik (D66), dhr. M.C.A. Klein (ChristenUnie), Statenlid R.P.M. Kocken (GL), dhr. G.H.J. Köhler (JA21), mw. W. Koning-Hoeve (CDA), Statenlid I. Kostić (PvdD), dhr. S. Koyuncu (DENK), mw. C.D.M. Kuiper-Kuijpers (CDA), dhr. G.L.J. Leerink (PvdA), dhr. E.J. van der Maas (VVD), dhr. I.J.M. Mantel (JA21), mw. M.A.H. van Meerten-Kok (VVD), dhr. H.S. Mülder (D66), dhr. A.J.M. Muurlink (PvdA), dhr. N.A.L. Roosendaal (VVD), mw. W. van Soest (50PLUS/PvdO), dhr. M.C. Steeman (D66), mw. A.J.C.E. Strens (D66), dhr. K.J. Terwal (VVD), mw. A.T.B. de Vries (PvdA), Statenlid N.M. van der Waart (GL), dhr. B.G.P. de Wit (VVD), Statenlid T.K. van Wijnen (GL), dhr. G.R. Zaal (GL), Statenlid F.A.S. Zoon (PvdD).

Afwezig: Mw. S. Abdi (PvdA), dhr. R.J.P. Baljeu (Fractie Baljeu), mw. I.A. Bezaan (PVV), dhr. M. Deen (PVV), dhr. R.J. Dekker (FvD), dhr. J. Dessing (FvD), Statenlid Er (GL), mw. A.C. Kapitein (D66), mw. A. Nanninga (JA21), mw. J. Vastenhouw (FvD).

Agenda **Paginanummer:**

1.	Opening en mededelingen.	(3)
2.	Vaststelling agenda en regeling van werkzaamheden.	(3)
2a.	Beëdiging en installatie duo-commissielid fractie CDA.	(10)
2b.	Actualiteiten (onder voorbehoud van instemming Provinciale Staten)	(11)
2b.1	Actualiteit JA21/PVV/Liberaal Noord-Holland “PS en inwoners niet geïnformeerd over mogelijke opvang statushouders Zwaagdijk-West”.	
2b.2	Actualiteit JA21/CDA “Gevolgen rapport Remkes voor agrarische bedrijven NH”.	(23)
3a.	Bekrachtiging besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding.	(34)
3b.	Lijst geheimhouding PS.	(34)
4.	Vaststelling notulen en besluitenlijst van de Statenvergadering van 19 september 2022.	(34)
5.	Vaststelling Strategische Statenagenda.	(34)
6.	Vaststelling lijst ingekomen stukken.	(34)
7.	Voortgangslijst van moties.	(35)
8.	Voorlopig aangemerkt als hamerstuk.	(35)
8a.	Aanwijzen nieuw lid namens PS in Algemeen Bestuur Recreatieschap Spaarnwoude (VD-52).	(35)
8b.	Naar een toekomstbestendig Randstedelijke Rekenkamer (VD-50).	(35)
8c.	Protocol voor de accountantscontrole op de jaarstukken 2022 (VD-48).	(35)
8d.	Vaststelling legesverordening 2023 en tarieventabel 2023 (VD-49).	(35)

8e.	Zienswijze PS Ontwerp meerjarenbegroting 2022-2023 Gemeenschappelijk Orgaan Hollandse Waterlinies (VD-51).	(35)
9.	Initiatiefvoorstel ChristenUnie en PvdD inzake "Noord-Holland Impact" (NR-53).	(35)
10.	Vragenuur	(47)
11.	Indien aan de orde: advies GS motie(s) Vreemd aan de Orde van de Dag.	(47)
12.	Gebundelde stemming van alle motie(s) amendement(en) en initiatiefvoorstel.	(49)
13.	Sluiting	(52)

Opening om 13.04 uur.

1. Opening en mededelingen.

De **VOORZITTER**: Goedemiddag, dames en heren, welkom. 10 oktober 2022, Statenvergadering van de provincie Noord-Holland. Ik open de vergadering. Ik verzoek u mobiele telefoons op stil te zetten. We gaan niet beginnen nadat we eerst mevrouw De Vries van de PvdA hebben gefeliciteerd, want het is haar verjaardag vandaag. Hoe mooi is dat. Zingen. Ja, als u dan toch zingt, wilt u dan tegelijkertijd inzetten? En dan zou ik willen zeggen dat we driestemmig canon doen. Nee. Maar wel fijn dat u op uw verjaardag hier bent. En na afloop zullen we zeker met u daar nog even een drankje op drinken.

Natuurlijk ook welkom aan de overige Statenleden, de leden van GS. De heer Olthof zal om 14.15 uur heel even de zaal verlaten vanwege een versneld gesprek met de minister; of die minister komt hier om iets te tekenen. Natuurlijk ook hartelijk welkom aan de belangstellende mensen die ons volgen via de website of hier aanwezig zijn op de publieke tribune. En natuurlijk ook welkom aan onze ambtelijke ondersteuning.

Voordat ik ga beginnen, wilde ik ook even melden dat, als u goed gekeken heeft beneden, dan kunt u zien dat de tentoonstelling 'Verborgen Noord-Holland' vandaag is beëindigd, eigenlijk vrijdag, en alles is ook weer keurig opgeruimd. En zoals toegezegd hebben wij een kunstwerk van Frederick Calmes, de kunstenaar die aantal schilderijen heeft gemaakt, hebben wij aangeschaft en dat hangt beneden nu ook in de hal. En dat is het schilderij met als titel 'Wortels'. Het is nu een beetje een rommeltje beneden, want het moet nog allemaal een beetje opgeruimd worden, maar uiteindelijk krijgt het schilderij een iets prominentere plek dan dat het nu heeft. Maar vorige week hebben we dat onthuld en daar is een filmpje van gemaakt. Ik weet niet precies wanneer, maar dat zal binnenkort op onze website worden geplaatst.

We hebben bericht van verhindering, en dat hebben we eigenlijk nog nooit zoveel gehad, van tien Statenleden. Dat is de heer Baljeu van Fractie Baljeu, mevrouw Bezaan van de PVV, de heer Deen van de PVV, de heer Dekker van Forum voor Democratie, de heer Dessing van Forum van Democratie, mevrouw Kapitein van D66, mevrouw Nanninga van JA21, mevrouw Er van GroenLinks, mevrouw Vastenhouw van Forum voor Democratie, mevrouw Abdi van de PvdA. In ieder geval, wij weten dat de Eerste Kamerleden iets koninklijks hebben. Dus die met een dubbelfunctie met de Eerste Kamer. Het is denk ik een van de eerste keer dat wij tien afwezig hebben. Dat is veel.

2. Vaststelling agenda en regeling van werkzaamheden.

De **VOORZITTER**: Dan ben ik bij agendapunt twee. Dat is de regeling van de werkzaamheden. En u weet, op grond van ons Reglement, dient voor aanvang van deze vergadering het lot bepaald te worden met welk Statenlid een hoofdelijke stemming dient aan te vangen. Dat is nummer 25 en dat is mevrouw Kaamer Van Hoegee.

Gaan we naar het vaststellen van de agenda. Op de agenda bij hamerstuk 8a staat een voordracht. Die heeft betrekking op het benoemen van een Statenlid in de functie. De griffier heeft u per mail gevraagd of deze stemming bij acclamatie kan plaatsvinden en dat, als dat akkoord is, dan zal dat bij hamerstuk 8a gaan plaatsvinden.

Er zijn twee actualiteiten ingediend voor deze Statenvergadering. Het eerste verzoek tot het houden van een actualiteit conform ons Reglement van Orde is ingediend door de fracties van JA21, de PVV en Liberaal Noord-Holland, met als titel 'Provinciale Staten en inwoners niet geïnformeerd over mogelijke opvang van statushouders in Zwaagdijk-West. Het presidium heeft daar positief over geadviseerd. Ik zou u willen vragen of u met het advies van het presidium kunt instemmen. En ik heb afgesproken in het presidium om te vragen of er iemand is die stemming nog noodzakelijk acht. Anders kan worden aangenomen dat u instemt. Ik zie geen handen van iemand die specifiek stemming vraagt. En voor de luisteraars: een vijfde van de Staten moet instemmen voor het houden van een actualiteit. Maar u ziet het, de hele Staten gaan daarin mee.

Dan gaan we naar het tweede verzoek tot het houden van een actualiteit conform ons Reglement van Orde. Dat is ingediend door de fracties JA21 en CDA, met als titel 'Gevolgen rapport Remkes voor de agrarische bedrijven in Noord-Holland'. Ook daar heeft het presidium positief geadviseerd. En de gelijke procedure of er iemand is die stemming wil houden? Of neemt u het

advies van het presidium over? Ik zie geen handen omhooggaan. En daarmee hebben we ook besloten de tweede actualiteit door te laten gaan.

Er zijn geen mondelinge vragen ingediend voor het vragenuur.

Dan kom ik aan de moties Vreemd aan de Orde van de Dag. We hebben een vijftal moties Vreemd aan de Orde van de Dag. En de eerste is ingediend door de SP. En die heeft het onderwerp 'Beëindiging internationale relaties' en dan stel ik mevrouw De Groot daartoe nu in de gelegenheid om deze nader toe te lichten.

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Dank u wel, voorzitter. De SP heeft de motie Vreemd voorbereid. Het blijkt namelijk dat het buiten Provinciale Staten om mogelijk is om internationale relaties aan te gaan. Ongetwijfeld zal Provinciale Staten dit op enig moment hebben gemandateerd aan Gedeputeerde Staten. Het is niet anders. Wat ook blijkt, is dat het beëindigen van internationale relaties nogal wat voeten in de aarde heeft. We hebben het gezien bij de beëindiging van de relatie met Shandong, waarom de SP al jaren geleden vroeg. Nu zien we dat we nog steeds een relatie hebben met Kyonggi en Niigata – ik spreek het vast verkeerd uit – in Zuid-Korea en Japan. Met deze regio's is sedert 2002 geen actief contact geweest. De relaties zijn dus slapend. Ongeacht de mensenrechtensituaties in deze landen kunnen, wat ons betreft, deze relaties worden beëindigd. Maar wellicht zijn ze nog waardevol. Dan verdient het een onderzoek. In onze motie vragen wij tevens om te onderzoeken of een buitenlandse relatie nog waardevol is als er gedurende vijf jaar geen contact is geweest, dan kunnen de relaties eventueel beëindigd worden. Dat lijkt ons ook een stap in de goede richting. Het dictum van onze motie luidt: besluit Gedeputeerde Staten opdracht te geven te onderzoeken of de relaties met Kyonggi en Niigata op de een of andere wijze nog waardevol zijn; als dat niet het geval is de relaties met Kyonggi en Niigata te beëindigen; voortaan bij elke internationale relatie, indien er langer dan vijf jaar geen actief contact is geweest, te onderzoeken of deze relatie op de een of andere wijze nog waardevol is; en als dat niet het geval is, deze relaties te beëindigen, ongeacht in welk buitenlands gebied deze relaties zich bevinden. En gaat over tot de orde van de dag, moet ik dan zeggen. En hierbij dienen we hem in. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. En maakt hij onderdeel uit van onze beraadslagingen.

Motie Vreemd aan de Orde van de Dag 178-10 oktober 2022
Tijdige beëindiging internationale relaties.

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 10 oktober 2022
Constaterende dat:

- *De zusterrelatie met de Chinese provincie Shandong op 7 juli 2022 beëindigd werd;*
- *De zusterrelatie beëindigd werd omdat u overging van een 'country based economic policy naar een 'more task orientated policy;*
- *De provincie Noord-Holland in het verleden ook relaties Legde met de provincie Kyonggi in Zuid-Korea in 1995 en met de prefectuur Niigata in Japan in 1997;*
- *Met deze regio's sedert 2002 (20 jaar geleden) geen actief contact is geweest.*

Overwegende dat:

- *Het Langdurig ontbreken van contact met internationale relaties een reden is om deze relaties te beëindigen;*
- *Ook de relaties met Kyonggi en Niigata relaties zijn in verband met 'country based economic policy;*
- *Op dit moment internationale samenwerking vooral wordt gezocht in Europese regio's en landen.*

Verzoeken GS:

- *Te onderzoeken of de relaties met Kyonggi en Niigata op de een of andere wijze nog waardevol zijn;*
- *Als dat niet het geval is de relaties met Kyonggi en Niigata te beëindigen;*
- *Voortaan bij elke internationale relatie, indien er langer dan vijf jaar geen actief contact is geweest, te onderzoeken of deze relatie op de een of andere wijze nog waardevol is;*
- *Als dat niet het geval is, deze relaties te beëindigen, ongeacht in welk buitenlands gebied deze relaties zich bevinden.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Anna de Groot (SP).

De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar de tweede motie Vreemd aan de Orde van de Dag eb zal worden ingediend door het CDA, met als titel 'Bescherming landbouwhuisdieren tegen de wolf'. En de indiener is mevrouw Koning van het CDA. Ik stel u in de gelegenheid om deze motie toe te lichten.

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Dank u wel, voorzitter. Wij hebben in Nederland te maken met een groeiend aantal wolven. Het gaat vandaag niet over de vraag of de wolf er wel of niet zou moeten zijn. We pleiten ook niet voor afschot van wolven, maar wij willen wel aandacht vragen voor het beschermen van landbouwhuisdieren tegen de wolf. We hebben onlangs dit besproken met een discussienota en de commissie NLG. Wat is namelijk het probleem? In Nederland zijn dit jaar in bijna zevenhonderd bevestigde gevallen landbouwhuisdieren slachtoffer geworden van de wolven. Onder de slachtoffers veel schapen, koeien, kalveren, pony's en ezels. Door de beschermde status van de wolf mag een dierhouder nu helemaal niets doen. Ze mogen hem niet eens van het erf afjagen.

De wolf is een roofdier en weet zijn prooi op een gruwelijke wijze te verwonden en te verscheuren. Daarbij pakt en doodt hij meestal meerdere dieren, terwijl hij die niet nodig heeft om zijn honger te stillen. De taferelen zijn afschuwelijk. Naast enorm veel dierenleed veroorzaakt de wolf ook veel emotioneel leed bij de verzorgers van de dieren. Verdriet en angst gaan overheersen. Je ziet ook dat steeds meer mensen hun dieren niet meer buiten durven laten lopen. Dat is toch niet een richting die we op willen gaan met elkaar? We willen landbouwhuisdieren zoveel mogelijk buiten laten lopen, maar daar hoort wel bij dat we ze moeten kunnen beschermen tegen gevaar, net zoals we ze met een stal beschermen tegen weersinvloeden. Daarmee lijkt het ons ook logisch dat we landbouwhuisdieren beschermen tegen de wolf. Partijen die hier in de Staten vragen om bescherming met schuilstallen tegen de zon lijkt me logisch dat ze die dieren ook willen beschermen tegen de wolf.

De eerste wolf is gesignaleerd in Noord-Holland. We vinden het belangrijk dat GS aan de voorkant regelt dat wij kunnen ingrijpen om de landbouwhuisdieren te beschermen. Er is een landelijke schaderegeling voor wolvenschade. Die loopt via BIJ12. Veel provincies hebben de landelijke regeling uitgebreid en provinciaal beleid gemaakt en regelingen voor preventieve maatregelen, zoals het plaatsen van rasters. We moeten met elkaar bepalen wat in onze Noord-Hollandse situatie nodig is. Ik zeg het nogmaals: het gaat dus niet over afschot van de wolf, maar we moeten met elkaar monitoren en voldoende mogelijkheden hebben voor het beschermen van landbouwhuisdieren, het verjagen van de wolf en eventueel vaststellen van wolfvrije gebieden door bijvoorbeeld rasters.

Is het te vroeg? Nee, wij denken van niet. Voorbereiden van beleid leidt tot discussie, maar niet voorbereiden leidt tot verwijten achteraf. Daarom – en ik lees nu dictum van de motie voor – verzoeken wij GS om bij het Rijk duidelijk te maken dat er meer mogelijkheden moeten komen om landbouwhuisdieren te beschermen tegen wolven; beleid op te stellen voor bescherming van landbouwhuisdieren tegen de wolf in Noord-Holland; en, naast schadevergoeding, ook een regeling te maken voor vergoeding van preventieve maatregelen; in de uitvoering aan de slag te gaan met het bijhouden van het monitoringsdossier rond de wolf, kennis op te bouwen over het voorkomen van predatie van landbouwhuisdieren en te zorgen dat deze kennis actief ter beschikking komt van individuele eigenaren van landbouwhuisdieren. En let op: het dictum is iets aangepast na de eerste versie. Dus dit laatste dictum is het goede.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. En dan gaat u hem vast indienen. Ja, dank u wel. Ook deze motie maakt onderdeel uit van onze beraadslagingen.

Motie Vreemd aan de Orde van de Dag 179-10 oktober 2022
Bescherming landbouwhuisdieren tegen de wolf

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 10 oktober 2022
Constaterende dat:

- *Dit jaar volgens meldingen van Bijl2 in Nederland al in bijna 700 bevestigde gevallen landbouwhuisdieren slachtoffer zijn geworden van wolven, waaronder schapen, koeien, kalveren, pony's, en ezels. (Herkomst cijfers Bijl2);*
- *Deze wolvenaanvallen vaak groot dierenleed veroorzaken door de manier waarop de wolf zijn prooi aanvalt en verscheurt. Dat het verscheurd worden van landbouwhuisdieren daarnaast ook groot emotioneel leed betekend voor hun eigenaren, familie en andere betrokkenen;*

- *Dat de wolf dit jaar is gesignaleerd in Noord-Holland in het Goois Natuur Reservaat.*

Overwegende dat:

- *De beschikbaarheid van natuurlijk habitat voor de wolf – zeker in Noord-Holland – beperkt is.*
- *Daardoor jaarlijks veel uitzwervende jonge dieren zijn te verwachten;*
- *Juist landbouwhuisdieren op brute wijze ten prooi vallen aan wolven;*
- *In Nederland landbouwhuisdieren vaak op percelen lopen die op afstand liggen van de boerderij, waardoor dieren in de nacht niet naar binnen kunnen;*
- *Er nu geen juridische mogelijkheden zijn voor het verjagen van wolven;*
- *De mogelijkheden voor individuele houders van landbouwhuisdieren om preventieve maatregelen in te zetten beperkt zijn;*
- *Niet iedereen een wolfwerend raster kan zetten. Dat bovendien grote impact op het landschap heeft;*
- *Het verstandig is om beleid te ontwikkelen ter bescherming van landbouwhuisdieren dat ingezet kan worden als de wolf in Noord-Holland wordt gesignaleerd, c.q. zich verder verspreidt;*
- *Een optie zou kunnen zijn om te onderzoeken of het mogelijk is om wolfvrije gebieden aan te wijzen.*

Verzoeken GS:

- *Bij het Rijk duidelijk te maken dat er meer mogelijkheden moeten komen om landbouwhuisdieren te beschermen tegen wolven;*
- *Beleid op te stellen voor bescherming van landbouwhuisdieren tegen de wolf in Noord-Holland en naast schadevergoeding ook een regeling te maken voor vergoeding van preventieve maatregelen;*
- *In de uitvoering aan de slag te gaan met het bijhouden van een monitoringsdossier rond de wolf, kennis op te bouwen over het voorkomen van predatie van landbouwhuisdieren en te zorgen dat deze kennis actief ter beschikking komt van individuele eigenaren van landbouwhuisdieren.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Willemien Koning (CDA) en Gerard Hartog (JA21).

De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar de volgende motie Vreemd. Dat is de motie met als titel 'De wolf welkom in Noord-Holland' en die zal worden ingediend door de Partij voor de Dieren. De heer Hollebeek zal deze nader toelichten.

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Ja, voorzitter, dank u wel. Volgende maand is het vier jaar geleden dat toenmalig PvdD fractievoorzitter Bram van Liere hier op deze plek stond tijdens de behandeling van de begroting, uitgedost als sprookjesfiguur. Wie kan het zich nog herinneren? Hij waarschuwde toen al voor het Roodkapje-syndroom: de oneigenlijke angst van mensen die op basis van sprookjes geloven dat de wolf sluw, meedogenloos en gewelddadig zou zijn. Termen als 'gruwelijk' en 'verscheuren' worden gebruikt om hier nog een stukje extra dramatiek aan toe te voegen. Een paar dagen geleden hebben we gezien waar dit toe kan leiden, dit soort veronderstellingen. Vijftig Friese ruiters hebben zaterdag symbolisch de wolf verdreven uit hun provincie. Het was weliswaar, gelukkig, maar een symbolische actie. Maar toch was het beangstigend, een beangstigend beeld. Het leek wel een scène uit Game of Thrones of the Lord of the Rings. Voorgegaan door enkele aanvoerders met vlaggen en vaandels reden ruiters in linie langs spandoeken met afbeeldingen van de wolf. Dit had niet eens meer de sfeer van sprookjes, maar meer van middeleeuwse sagen, waarin dappere ruiters het opnemen tegen een verschrikkelijke vijand. Maar, voorzitter, gelukkig laten wij als volksvertegenwoordigers ons zelden leiden door sprookjes en oude volksverhalen, maar bij voorkeur door de wetenschap. In april nog bevestigde gedeputeerde Rommel dat het bezoek van een wolf van 't Gooi aantoont dat het steeds beter gaat met de natuur aldaar. Tevens onderschrijft onze provincie op haar website dat de wolf een belangrijke bijdrage levert aan de biodiversiteit, omdat de wolf namelijk vooral zieke en zwakke hoefdieren dood. Hiermee houdt de wolf de populatie van die prooidieren gezond. Ook laat de wolf prooiresten achter, waar bijvoorbeeld vossen, buizerds, raven en kraaien van kunnen profiteren. Dit zorgt voor een betere balans In het ecosysteem. Dat zijn geen sprookjes, voorzitter, dat zijn feiten.

Voorzitter, de fracties van GroenLinks, Partij voor de Dieren, SP en DENK vinden het belangrijk dat we als Provinciale Staten de gedeputeerde steunen in het positieve verhaal over de wolf. Daarom dienen wij gezamenlijk een motie in, met als dictum" spreken uit dat de wolf welkom is in Noord-Holland, en gaan over tot de orde van de dag. Dank u wel voor uw aandacht.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. En hiermee is ook deze motie een onderdeel van onze beraadslaging geworden.

Motie Vreemd aan de Orde van de Dag 180-10 oktober 2022
De wolf welkom in Noord-Holland

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 10 oktober 2022
Constaterende dat:
- *Begin april 2022 het Goois Natuurreservaat bezoek heeft gehad van een wolf.*

Overwegende dat:
- *Gedeputeerde Rommel over het bezoek van de wolf zich uitsprak dat de komst van de wolf aan het Gooi aantoont dat het steeds beter gaat met de natuur aldaar en dat de provincie daar samen met het Goois Natuurreservaat ook hard voor heeft gewerkt2;*
- *Zij tevens uitsprak dat de wolf een belangrijke bijdrage levert aan de biodiversiteit, omdat de wolf vooral zieke en zwakke hoefdieren doodt. Hiermee houdt de wolf de populatie van die prooidieren gezond. Ook laat de wolf prooiresten achter, waar bijvoorbeeld vossen, buizerds, raven en kraaien van profiteren. Dit zorgt voor een betere balans in het ecosysteem;*
- *De wolf een beschermde diersoort is;*
- *De provincie op haar website op 21 april 2022 over "Wolf ook in Noord-Holland" stelt over eventuele gevolgen voor boeren: "De verantwoordelijkheid om vee te beschermen ligt bij de dierhouder.";*
- *Die verantwoordelijkheid een wettelijke verplichting is, zoals vermeld staat in de algemene huisvestings- en verzorgingsnormen van het Besluit houders van dieren (art. 1.6, lid 3: "Een dier wordt, indien het niet in een gebouw wordt gehouden, bescherming geboden tegen slechte weersomstandigheden, gezondheidsrisico's en zo nodig roofdieren.;*
- *Er bewezen effectieve bescherming bestaat waarvan voorbeelden worden gegeven op de site van de provinciale uitvoeringsorganisatie Bli125;*

Verzoeken GS:
- *Dat de wolf welkom is in Noord-Holland.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Jaap Hollebeek (Partij voor de Dieren), Ruchama Bwefar (GroenLinks), Remine Alberts (SP) en Süleyman Koyuncu (DENK).

De **VOORZITTER**: Gaan we door naar de volgende. Die zal worden ingediend door de Partij voor de Dieren, de SP en GroenLinks, met als titel 'Steun voor het recht op zelfbeschikking'. Statenlid Kostić zal nader toelichten.

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Dank u wel, voorzitter. Allereerst welkom aan de gasten die hier zitten. Heel fijn dat jullie er zijn en dat we extra publiek hebben vandaag, want dit is een belangrijk onderwerp; voor mij persoonlijk ook. In de Tweede Kamer wordt binnenkort gestemd over de wijziging van de Transgenderwet. Daarmee krijgen transgender, intersekse en non-binaire personen eindelijk meer recht op zelfbeschikking. Dat is het mensenrecht om zelf de keuze te mogen maken over wie je bent. De overheid heeft in het verleden schade aangericht bij onder andere transgenderpersonen met bijvoorbeeld het verplichten van sterilisatie. Met deze wijziging wordt weer een stapje gezet in het repareren van het onrecht dat ze is aangedaan. Met deze motie willen we de transinwoners van onze provincie een hart onder de riem steken en onze steun uitspreken voor hun recht op zelfbeschikking. Ik noem daarvoor twee redenen, voorzitter.

1, de provincie noemt zich een regenboogprovincie en zegt in haar beleid actief op te komen voor de rechten van onder andere transgenderpersonen en uit te dragen dat iedereen zichzelf mag zijn. Ook hebben de meeste partijen hier, waaronder de VVD, vlak voor de verkiezingen het Regenboogakkoord getekend. Daarin staat dat de provincie zich inzet voor een samenleving waar onder andere transpersonen zich veilig en geaccepteerd voelen, met name kwetsbare groepen, zoals jongeren, ouderen en biculturele.

En als tweede argument, onze inwoners vragen ons om steun uit te spreken Misschien wel het belangrijkste argument, want transpersonen hebben bovengemiddeld veel te maken met discriminatie en geweld. Meer dan 73 procent van transjongeren heeft te maken met depressie en zelfmoordgedachten, omdat ze weinig sociale steun ervaren en niet zelf mogen beslissen over wie ze zijn. Ik sprak een vriendin die trans is over deze motie. Zij benadrukte hoe belangrijk het

is als meer mensen opkomen voor de transgemeenschap. Ze benadrukte dat veel transpersonen zich eenzaam voelen. Met de discussie rondom hun zelfbeschikkingsrecht, lezen zij bijna dagelijks op social media en in de krant hoe ze tot in de Tweede Kamer worden vergeleken met potentiële verkrachters. Ze zei, en ik quote: "Ik voel me al jaren een soort tweederangsburger. Het gaat in Nederland heel vaak over vrijheid, maar ik heb nooit de vrijheid gehad om zelf te beslissen over wie ik ben. Het zou rust en zelfvertrouwen geven als dat verandert." Transgender personen hebben dus behoefte aan overheden die actief laten zien dat ze nu en in de toekomst achter ze staan.

Voorzitter. Ik begrijp dat sommige collega's hier nog worstelen met de motie, omdat dit een zaak van de Tweede Kamer zou zijn. Het is nadrukkelijk niet de bedoeling dat we elke maand de landelijke overheid ergens toe oproepen. Dat snapt iedereen hier heel goed. Maar een oproep wordt af en toe wel al gedaan als het nodig is, zoals eerder met Tata Steel of waterrecreatie door de VVD. Ik was onlangs in een Gronings dorpje bij mijn schoonmoeder. Haar buurman, een soort kerstmanversie van Johan Derksen, had een progressieve regenboogvlag hoog bij zijn huis wapperen. Wat bleek? Hij had een transgender meisje in huis genomen, omdat ze door haar ouders uit huis is gezet om wie ze is. De vlag is hoe hij haar zich welkom en geliefd wilde laten voelen. Hij had ongetwijfeld veel argumenten kunnen bedenken om het niet te doen, maar hij had er maar een nodig: medemenselijkheid. Een ander gunnen wat je jezelf ook zou gunnen. Het gaat hier dus niet om abstracte hokjes om woke-gedoe en cijfers. Het gaat hier om onze inwoners, onze vrienden, kennissen, familieleden. Het gaat om mentale gezondheid en het recht om zelf te beslissen wie ze zijn en daarin gesteund te worden. Daarom vraag ik de collega's, alle collega's hier, om over de eigen procedurele bezwaren heen te stappen. Ik doe een beroep op de liberale waarden waar nodig of juist de sociale waarden waar nodig. Het zelfbeschikkingsrecht is een mensenrecht en dus partijen overstijgend. De keuze zou dus heel simpel moeten zijn: kies vandaag voor medemenselijkheid. Daarom dien ik een motie in, mede namens SP, GroenLinks en Partij van de Arbeid. Verzoeken het college van Gedeputeerde Staten om voorafgaand aan de stemming in de Tweede Kamer de publiekelijke steun van Provinciale Staten voor het recht op zelfbeschikking van de trans, intersekse en non-binaire personen; en voor de wijziging van de Transgenderwet aan de Tweede Kamer over te brengen. En gaat over tot de orde van de dag. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. En deze motie maakt ook onderdeel uit van de beraadslagingen.

Motie Vreemd aan de Orde van de Dag 181-10 oktober 2022
Steun voor het recht op zelfbeschikking

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 10 oktober 2022
Constaterende dat:

- *Provincie Noord-Holland zich sinds 31 januari 2019 officieel een Regenboogprovincie noemt;*
- *In het afgesproken Regenboogbeleid van de provincie onder andere staat dat we "ons inzetten om de veiligheid, zichtbaarheid en sociale acceptatie" van LHBTQIA+ inwoners verder te bevorderen en dat we "actief uitdragen dat iedereen in Noord-Holland kan en mag zijn wie men is";*
- *Er binnenkort in de Tweede Kamer wordt gestemd over de wijziging van Transgenderwet die recht doet aan zelfbeschikking van trans, intersekse en non-binaire personen;*
- *Persoonlijke vrijheid en het recht op zelfbeschikking mensenrechten zijn en dus partij overstijgend;*
- *Het college en de raad van Amsterdam onlangs al steun hebben uitgesproken voor de wijziging van de Transgenderwet en ook de Tweede Kamer opriepen dit te doen;*

Overwegende dat:

- *Het belangrijk is ons in te zetten tegen alle vormen van discriminatie;*
- *Het van groot belang is om het zelfbeschikkingsrecht van alle inwoners van provincie Noord-Holland zo goed mogelijk te waarborgen;*
- *Het steunen van de wijziging van de Transgenderwet goed aansluit op het eerdergenoemde Regenboogbeleid van Noord-Holland om actief uit te dragen dat we achter LHBTQIA+-gemeenschap staan;*
- *Erkenning van wie ze zijn van belang is voor de (mentale) gezondheid van trans en non-binaire personen;*
- *Trans en non-binaire personen al decennialang te maken hebben met bovengemiddeld veel discriminatie en geweld en nu extra onder druk staan door de haat en desinformatie die verspreid worden;*

- *Daarom juist nu de LHBTQIA+ gemeenschap zoveel mogelijk steun sterk kan gebruiken;*

Verzoeken GS:

- *Om voorafgaand aan de stemming in de Tweede Kamer, de publiekelijke steun van Provinciale Staten voor het recht op zelfbeschikking van de trans, intersekse en non-binaire personen, en voor de wijziging van de Transgenderwet aan de Tweede Kamer over te brengen.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Ines Kostić (Partij voor de Dieren), Anna de Groot (SP), Robert Zaal (GroenLinks) en Jorrit Carton (PvdA).

De **VOORZITTER**: En dan gaan we bij de laatste, althans de mij bekende laatste, motie Vreemd en die zal worden ingediend door de VVD met als titel 'Canal Pride'. De indiener is de heer Terwal.

De heer **TERWAL** (VVD): Ja, voorzitter, dank u wel. Als mobiliteitswoordvoerder heb ik hier een aantal keren mogen staan toen het over auto's ging, over treinen, over fietsen, maar dit keer gaat het over boten. En wel een bijzondere boot, namelijk de boot van de Canal Parade, waar ik met een aantal gedeputeerden, maar ook andere Statenleden, 6 augustus op heb mee mogen varen samen met de provincies Limburg en Gelderland. En ik kan u niet anders zeggen: het was één groot feest. Niet alleen voor ons als Staten en gedeputeerden, maar nog belangrijker: ook voor de inwoners uit Noord-Holland die mee mochten varen en zo uiting konden geven aan hun gevoel wie ze waren en wie ze willen zijn.

Dus vandaar, voorzitter, dient mijn fractie, en mede ook dank aan de mede-indieners PvdA, SP, CDA, GroenLinks en D66, de volgende motie in. En staat u mij toe om toch even kort de constateringen en overwegingen dus voor te lezen? Want dan zult u ook zien waarom wij tot dit dictum zijn gekomen. Ik vind het wel belangrijk om dat ook te noemen. Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen op 10 oktober 2022 constaterende dat de provincie Noord-Holland met de provincies Gelderland en Limburg op 6 augustus met een gezamenlijke boot hebben deelgenomen aan de Canal Parade 2022. Hiermee de provincie actief uitvoering geeft aan haar beleid om als regenboogprovincie de emancipatie van LHBTIQ+ – en voor de mensen thuis: dat staat voor lesbisch, homoseksueel, biseksueel, transgender, intersekse, queer en andere vormen van diversiteit in gendersekse en seksualiteit – om dit te bevorderen. Ook constaterende dat naast enkele gedeputeerden en Statenleden ook een aantal inwoners van onze provincie de kans kreeg om mee te varen onder de boodschap 'We've got stories to share' en zo de zichtbaarheid van LHBTIQ+ konden vergroten. Overwegende dat op basis van de reacties van de deelnemers op de boot en het publiek langs de kant, de deelname van de provincieboot aan de Canal Parade 2022 op veel enthousiasme kon rekenen, er meerderen media aandacht hebben geschonken aan de deelname van de provincieboot en hiermee het proactieve LHBTIQ+-beleid dat de provincie Noord-Holland voert een groot podium heeft gekregen en zo tot steun kan zijn voor iedereen in onze provincie die wil kunnen zijn wie die is en mag houden van wie die wil. Verzoekt Gedeputeerde Staten om ook de komende edities van de Canal Parade met een gezamenlijke provincieboot deel te nemen en daarna te streven dat alle twaalf provincies meevaren. Om bij de komende edities nog zichtbaarder te zijn door de gezamenlijke provincieboot nog feestelijker aan te kleden. Het was al een feest, maar het kan altijd meer, zeker voor een partij als de VVD. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. En ook deze motie maakt onderdeel uit van onze beraadslagingen.

Motie Vreemd aan de Orde van de Dag 182-10 oktober 2022
Deelname provincie Noord-Holland aan komende edities Canal Parade

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 10 oktober 2022
Constaterende dat:

- *De provincie Noord-Holland met de provincies Gelderland en Limburg op 6 augustus met een gezamenlijke boot hebben deelgenomen aan de Canal Parade 2022;*
- *Hiermee de provincie actief uitvoering geeft aan haar beleid om als regenboogprovincie de emancipatie van LHBTIQ+ (Lesbisch, Homoseksueel, Biseksueel, Transgender, Intersekse, Queer en andere vormen van diversiteit in gender, sekse en seksualiteit) te bevorderen;*
- *Naast enkele Gedeputeerden en Statenleden ook een aantal inwoners van onze provincie de kans kregen om mee te varen onder de boodschap 'We've got stories to share' en zo de zichtbaarheid van LHBTIQ+ konden vergroten;*

Overwegende dat:

- *Op basis van de reacties van de deelnemers op de boot en het publiek langs de kant de deelname van de provincieboot aan de Canal Parade 2022 op veel enthousiasme kon rekenen;*
- *Er meerdere media aandacht hebben geschonken aan de deelname van de provincieboot en hiermee het proactieve LHBTIQ+-beleid dat de provincie Noord-Holland voert een groot podium heeft gekregen en zo tot steun kan zijn voor iedereen in onze provincie die wil kunnen zijn wie die is en mag houden van wie die wil;*

Verzoeken GS:

- *Om ook de komende edities van de Canal Parade met een gezamenlijke provincieboot deel te nemen en ernaar te streven dat alle twaalf provincies meevaren;*
- *Om bij de komende edities nog zichtbaarder te zijn door de gezamenlijke provincieboot nog feestelijker aan te kleden;*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Klaas-Jeroen Terwal (VVD), Anouk Gielen (GroenLinks), Emre Kanik (D66), Jorrit Carton (PvdA), Dennis Heijnen (CDA) en Remine Alberts (SP).

De **VOORZITTER**: Zijn er nog andere fracties die een motie Vreemd aan de Orde van de Dag willen indienen? Zo niet, dan zal stemming over deze moties plaatsvinden aan het eind van de vergadering.

Wenst iemand over deze agenda nog het woord? Zo niet, dan is deze agenda overeenkomstig het voorstel van het presidium vastgesteld.

Aldus vastgesteld.

2a. Beëdiging en installatie duo-commissielid fractie CDA.

De **VOORZITTER:** Dan kom ik bij agendapunt 2a. Dat is de installatie en de beëdiging van het duocommissielid van de fractie van het CDA. De fractievoorzitter van het CDA heeft de heer Dijk als duocommissielid bij mij voorgedragen. Op grond van artikel 61 lid 4 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van onze Provinciale Staten en Staatscommissies dient een commissielid dat geen lid van Provinciale Staten is in de vergadering van Provinciale Staten in de handen van uw voorzitter de eed of verklaring en belofte af te leggen. Ik verzoek dan ook de heer Dijk naar voren te komen in het midden van de zaal en ik verzoek u allen te gaan staan.

Welkom in deze prachtige zaal. Ik ga u thans in de gelegenheid stellen om de eed of de verklaring en belofte in mijn handen af te leggen. Ik verzoek u straks, als ik u naam noem, onder het opsteken van uw voorste twee aaneengesloten vingers van de rechterhand uit te spreken, de woorden 'zo waarlijk helpe mij God Almachtig' of 'dat verklaar en beloof ik'. Dat kan. Het is de belofte wat u gaat afleggen. U gaat de belofte afleggen? Ja. Ga ik eerst de formule van de belofte voorlezen.

Ik verklaar dat ik om tot lid van een commissie van Provinciale Staten benoemd te worden, rechtstreeks nog middellijk onder welke naam of voorwendsel ook enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik verklaar en beloof dat ik om iets in dit ambt te doen of te laten rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van een commissie van Provinciale Staten naar eer en geweten zal vervullen. De heer Dijk.

De heer **DIJK**: Dat verklaar en beloof ik.

De **VOORZITTER**: Van harte gefeliciteerd en ik wens u heel veel geluk met uw duocommissielidmaatschap. Ik hoop dat u een fijne tijd gaat meemaken hier in de Provinciale Staten van de provincie Noord-Holland. Aan mij de eer om u als eerste te feliciteren. Dus ik schors nog even niet. U wacht nog even netjes en dan daarna schors ik even de vergadering, zodat u gefeliciteerd kan worden.

Schorsing 13.31 tot 13.37 uur.

2b. Actualiteiten (onder voorbehoud van instemming Provinciale Staten)
2b.1 Actualiteit JA21/PVV/Liberaal N0H "PS en inwoners niet geïnformeerd over mogelijke opvang statushouders Zwaagdijk-West"

De **VOORZITTER**: Ik heropen de vergadering. Ik ben bij agendapunt 2b, de actualiteiten. In principe hebben wij met elkaar afgesproken dat we elke actualiteit in zestig minuten proberen af te ronden. De aangemelde sprekers hebben dus drie minuten spreektijd, GS vijftien minuutjes en de spreektijd is inclusief interrupties en antwoorden daarop. Uiteraard bij het indienen van de motie wordt de klok stilgezet.

De eerste actualiteit is ingediend door de fracties JA21, de PVV, Liberaal Noord-Holland. Die heeft als titel 'Provinciale Staten en inwoners niet geïnformeerd over mogelijke opvang statushouders Zwaagdijk-West. De volgende sprekers hebben zich aangemeld: dat is natuurlijk de indiener, de heer Köhler van JA21, de mede-indiener mevrouw Koning van het CDA, Statenlid- O, sorry, de heer Van den Berg. Ik zit al bij twee- Dit is waarschijnlijk 2b.1. De heer Van den Berg van JA21; excuses. Mede-indieners mevrouw Van Geffen van Liberaal Noord-Holland, de heer Van Hooff van de PVV, de heer Mülder van D66, Statenlid Van Wijnen van GroenLinks, mevrouw Van Andel van het CDA, Mevrouw Bouhlel van de SP, de heer Hollebeek van de Partij voor de Dieren, de heer Klein van de ChristenUnie en de heer Koyuncu van DENK. Als het goed is, heb ik daar alle sprekers mee genoemd.

Dan verzoek ik nu aan de heer Van den berg om de actualiteit aan de orde te stellen. Daar heeft u drie minuten voor. Dan ga ik achtereenvolgens het woord aan de Statenleden geven die zich hebben aangemeld. Het woord is nu aan de heer Van den Berg.

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ik vond het eigenlijk wel een compliment dat ik voor de heer Köhler werd aangezien. Dus dank daarvoor.

Voorzitter, enkele weken geleden kregen wij signalen van verontruste inwoners uit Zwaagdijk-West over de mogelijke komst van huisvesting voor statushouders. Wij hebben vervolgens schriftelijke vragen ingediend over dit onderwerp. In de beantwoording gaf u aan in overleg te zijn met gemeenten en de Staten vanzelfsprekend te informeren als er meer nieuws is. Die vanzelfsprekendheid, die trekken wij zo langzamerhand in twijfel. De gemeente Medemblik heeft namelijk op raadsvragen van lokale fracties aangegeven dat de provincie een haalbaarheidsstudie uitvoert naar een locatie in Zwaagdijk-West. Dat leidt dus in een verder stadium dan enkel overleg met de gemeente. Wij zien dan ook een discrepantie of verschil tussen de beantwoording van de provincie en de beantwoording van Medemblik. Ook zien de inwoners allerlei activiteiten, zoals het slopen van een kas, die duiden op ontwikkelingen op deze locatie. Inwoners worden echter niet op de hoogte gehouden over de ontwikkelingen. Ja, en dit leidt tot onrust in een klein dorp met slechts 575 inwoners. Graag willen wij vandaag focussen op een drietal zaken: die discrepantie tussen de beantwoording van de provincie en de gemeente; de informatievoorziening aan de omwonenden; en de impact van de huisvesting van statushouders op een dorp met slechts 575 inwoners.

Provinciale Staten heeft een controlerende taak. Wij moeten in staat zijn Gedeputeerde Staten goed te controleren, zeker op gevoelige kwesties als deze. Wij vragen ons af of Gedeputeerde Staten en de commissaris van de Koning zich bewust zijn van het feit dat Provinciale Staten het hoogste orgaan van de provincie is. Bent u zich bewust van de actieve informatieplicht die u aan ons heeft? Waarom blijft de actieve informatievoorziening op dit dossier uit? Het is niet een middel wat je willekeurig kan inzetten, alleen wanneer het uitkomt. Om inzicht te verkrijgen in het verloopproces en om opheldering te verkrijgen, stellen wij u de navolgende vragen. Hoe kan het zijn dat er verschil zit tussen de beantwoording van de provincie – alleen in gesprek – en de gemeente Medemblik naar een haalbaarheidsstudie? Wanneer en op welke wijze heeft het college van Gedeputeerde Staten de gemeente in Noord-Holland gevraagd c.q. opdracht gegeven voor het inventariseren en gereed maken van provinciaal vastgoed voor asielopvang en, of de opvang voor statushouders aan gemeenten? Klopt het concrete signaal dat de provincie Noord-Holland bezig is met plannen in deze richting in Zwaagdijk-West in de gemeente Medemblik? In welke fase bevindt de haalbaarheidsstudie zich? Is de gemeente volledig op de hoogte van iedere stap die door de provincie wordt gezet in deze concrete casus? En wat is de reden van dat op het terrein in kwestie inmiddels werkzaamheden worden verricht, namelijk het verwijderen van een kas? We sluiten uit dat de werkzaamheden worden verricht ten behoeve van opvang op dit terrein, zonder dat de gemeente van deze stap in het proces op de hoogte is. Buiten provinciale Staten zijn ook omwonenden overvallen door de vergevorderde stappen die op deze locatie gaande zijn. De

onrust wordt verder aangewakkerd door de sloop van de kas op deze locatie. Wij vragen ons af of Gedeputeerde Staten zich voldoende realiseert wat de impact van dergelijke ontwikkelingen op een kleine gemeenschap is. Begrijpt u de grote behoefte aan informatie onder omwonenden? Hoe gaat het college van Gedeputeerde Staten inwoners en de gemeenteraad proactief informeren? En wordt-

De **VOORZITTER**: Meneer Van den Berg, uw spreektijd is bijna voorbij. Dus wilt u afronden?

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ik wil gaan afronden, maar tegelijkertijd ben ik ook de indiener van deze actualiteit. Dus dan heb ik ook tijd om het aan de orde te stellen. Volgens mij-

De **VOORZITTER**: Ja, nee, ik bepaal hier hoe de orde van de vergadering is. U heeft drie minuten spreektijd en ik verzoek u nu om uw bijdrage af te ronden.

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Alright. Dat is vervelend. Ik ga het afronden.

De **VOORZITTER**: U zit al in de reservetijd. Dus ik zou, als ik u was-

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ik heb er begrip voor, maar dit zijn natuurlijk ook belangrijke vragen die wij wel willen stellen. Ja, en er zijn nogal wat vragen die we dan-

De **VOORZITTER**: Wilt u het nu afronden, meneer Van den Berg?

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ja, maar ik wil wel mijn punten van orde daarop maken. JA21 vindt het belangrijk dat zowel Provinciale Staten, gemeente als omwonenden goed meegenomen worden in processen met zoveel impact op de omgeving als de huisvesting voor statushouders in een klein dorp. Wij zien dan ook graag de beantwoording van GS tegemoet om tot inzicht te komen in het gelopen proces omtrent Zwaagdijk-West en ruis in de toekomst te voorkomen.

De **VOORZITTER**: Dank u wel.
De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Dank u wel, voorzitter, en ook voor de mede-indieners een woord van dank.

De **VOORZITTER**: Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Van Geffen van Liberaal Noord-Holland.

Mevrouw **VAN GEFFEN** (Liberaal Noord-Holland): De heer Van den Berg heeft namens mij ook gesproken.

De **VOORZITTER**: Geldt dat ook voor de heer Van Hooff?

De heer **VAN HOOFF** (PVV): Nee, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dan geef ik nu het woord aan de heer Van Hooff van de PVV.

De heer **VAN HOOFF** (PVV): Voorzitter, de PVV heeft deze actualiteit mede-ingediend met JA21 en Liberaal Noord-Holland – we zitten achterin – omdat ook wij ons zorgen maken over de gang van zaken in Zwaagdijk-West. Waar de overheden wordt gewezen op participatie, transparantie en draagvlak zie je hier de zaal met onze werkgroep burgerparticipatie, een aantal heel positief ingestelde mensen, het beleid bepalen richting de kiezer wat ze dan van ons mogen verwachten, lijken die zaken steeds meer onder druk te komen. Immers, je haalt niet voor niks, ogenschijnlijk zonder bijvoorbeeld PS te informeren, een kassenbedrijf weg dat al jaren leeg staat. Daarbij komt de ogenschijnlijke discrepantie tussen de beantwoording van de provincie en de gemeente Medemblik inzake het haalbaarheidsonderzoek en de betrokkenheid van een woningcorporatie. Er dient dan ook zo snel mogelijk volledige openheid van zaken gegeven te worden inzake de ontwikkelingen in Zwaagdijk-West, voordat onomkeerbare stappen worden genomen. Wanneer is bijvoorbeeld dat haalbaarheidsonderzoek klaar? Want, voorzitter, wanneer het kabinet Rutte IV niet alleen bereid is om gemeenten genadeloos te omzeilen via artikel 3.2, besluit Omgevingsrecht, maar dat in geval van bijvoorbeeld Tubbergen ook daadwerkelijk heeft gedaan, leert onze fractie de vrees dat de provincie mogelijk ook die kant op gaat via artikel 3.1 van datzelfde besluit Omgevingsrecht. Daarom wil onze fractie, ondanks onder andere de opmerkingen van ons college inzake goede communicatie en overleg in de beantwoording van onze statenvragen en die van JA21, de volgende vraag stellen: is het college bereid de garantie te geven dat nooit gebruikt zal worden gemaakt van artikel 3.1?

Voorzitter, onze fractie is niet tegen het huisvesten van statushouders. Wat de PVV steekt is dat statushouders onterecht enorm worden voorgetrokken ten opzichte van andere groepen woningzoekers. Er is vanuit de provincie geen enkele wil om tegen Rutte IV te zeggen dat je onmogelijk kunt dweilen met de kraan open en dat de informatievoorziening niet volledig lijkt te zijn. In het kader van 'de aanhouder wint', zullen wij het college wederom oproepen zich uit te spreken tegen het samenleving ondermijnende migratiebeleid van Rutte IV en waar mogelijk geen medewerking meer te verlenen. Tot zover, voorzitter. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan is het woord aan de heer Mülder van D66.

De heer **MÜLDER** (D66): Dank u wel, meneer de voorzitter, voor het woord. De actualiteit van de vluchtelingenopvang is al maanden urgent. De onmenselijke omstandigheden in het opvangcentrum in Ter Apel zijn schrijnend en zouden elke overheid en de Nederlander tot barmhartigheid moeten stemmen. De opgave tot het vinden van huisvesting voor statushouders is een gevoelige, een kwestie waarin alle gemeenten moeten kijken naar creatieve oplossingen. Helaas zijn er nog altijd gemeenten die statushouders niet de voorrang geven die we nodig hebben om een menselijke opvang te kunnen garanderen. Een twintigjarige die op zolder woont bij zijn ouders, is nog steeds niet te vergelijken met een vluchteling die veiligheid zoekt in ons land en moet slapen in de buitenlucht. De actualiteit die nu voorligt, is opmerkelijk. Het lijkt voornamelijk gebaseerd op een vermoeden van omwonenden, zonder dat er daadwerkelijk feitelijk een verandering is. Ik steun de vraag van JA21 dat de informatievoorziening zo goed mogelijk moet plaatsvinden naar omwonenden, maar ben ook van mening dat een debat als dit de angstgevoelens van inwoners alleen maar extra aanwakkert. Ik hoop dat gedeputeerde ons en de inwoners gerust kan stellen, maar ook wil ik wijzen op het belang van het regelen van de opvang voor deze statushouders. Daarnaast hoop ik dat niet elke sloop van vervallen vastgoed een aanleiding zou zijn voor JA21 om een actualiteitendebat aan te vragen.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Het woord is aan Statenlid Van Wijnen van GroenLinks.

[...]

Ja, komt u maar terug. Een korte interruptie, ongetwijfeld, van de heer Van den Berg.

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Korte benen. Excuus, voorzitter. Ik denk dat het voor JA21 duidelijk is dat wij niet voor een opengrenzenbeleid zijn, maar is dan de heer Mulder het niet met ons eens dat dit simpelweg gaat om transparantie en om communicaties naar de inwoners? Het heeft niets te maken met die kassen, maar gewoon het gebrek aan communicatie, dat heeft nu de onrust veroorzaakt. En dat heeft verder niks te maken met de vraag of we wel of niet daar mensen moeten gaan opvangen.

De heer **MÜLDER** (D66): Ik ben helemaal voor transparantie. De vraag is wanneer u dat doet. Ik denk dat het op dit moment, nu er nog een haalbaarheidsstudie wordt gedaan, nog niet hoeft te gebeuren.

De **VOORZITTER**: Oké, dank u wel. En dan is nu het woord aan Statenlid Van Wijnen van GroenLinks.

Statenlid **VAN WIJNEN** (GL): Ja, de heer Van den Berg begon ook al over onze verschillende rollen; kaderstellend, controlerend, volksvertegenwoordigend. Ik was daar ook een beetje mee bezig, maar ik kwam toch tot een andere conclusie. Ik dacht eigenlijk, toen ik het allemaal zo las van, nou, dat gaat heel keurig, zoals het hier voorgesteld wordt. Het zoeken van bouwlocaties, het overleggen met gemeentes, ja, dat is de core business van de provinciale afdeling Wonen. Ik kan eigenlijk ook wel snappen dat, als de haalbaarheid nog helemaal niet bekend is van die locatie, dat je dan ook weinig hebt om mee naar de bewoners toe te gaan, dat je ze ook niet ongerust wil maken met niks. Dus dat vond ik eigenlijk wel netjes als ik dat zo las. Als ik ook naar de agenda kijk van de commissie RWK volgende week, dan zie ik het onderwerp daar ook weer op terugkomen, het huisvesten van spoedzoekers en van statushouders. En dan zie ik daar ook weer diverse locaties op staan waar we dan zeg maar meer uitgebreid informatie over krijgen. Dus ik kreeg ook niet echt het gevoel dat het nou de stijl van GS is om dingen er tussendoor te rommelen. Dus ik wou dat er ook wat dat betreft- Kom ik tot een andere conclusie.

En dan, ja, volksvertegenwoordigend, dat vond ik dan wel verontrustend. Het ergert me een beetje dat asielzoekers en statushouders in het voorstel, in de titel van deze actualiteit, op één hoop gegooid worden. Dat zijn verschillende groepen, die via heel verschillende trajecten gehuisvest worden. En volgens mij is het helemaal niet aan de orde, om dat, ja, nu door elkaar te laten lopen. Ik vraag me heel erg af waarom JA21 en de andere indieners van deze actualiteit ervoor kiezen om deze groepen zo concreet te benoemen in hun actualiteit.

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Zou mevrouw Van Wijnen van GroenLinks kunnen aangeven wanneer ik op welk moment het woord 'asielzoekers' in mijn mond heb genomen?

Statenlid **VAN WIJNEN** (GL): Volgens mij is het niet in de mond genomen, maar volgens mij staat het in de titel van uw actualiteit.

De **VOORZITTER**: De heer Van den Berg, via de voorzitter, alstublieft.

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Via de voorzitter inderdaad. Jazeker, ja. Het ging in de titel van de actualiteit over het opvangen van statushouders. Dus daar zijn we heel specifiek in geweest. Het is voor ons, nogmaals, niet de vraag van, gaan wij wel, niet asielzoekers, statushouders, spoedzoekers, noem het maar, opvangen. Ik snap dat die behoefte er ligt, zelfs voor een partij als die van ons. Maar het gaat hier om de transparantie en de communicatie naar de inwoners. Het is GS te sieren – en ik hoop dat u dat met mij eens bent – dat ze dit nu op de agenda zetten, maar als we dat tegelijkertijd ook in een vertrouwd document, zoals dat wel vaker gebeurt, dit van tevoren kunnen delen met Provinciale Staten, zeker in een gevoelige kwestie als deze.

Statenlid **VAN WIJNEN** (GL): Ik heb geen vraag gehoord, dus ik vraag me een beetje af of de heer Van den Berg zijn interruptietijd nu gebruikt om een punt te maken. Maar ik zal verder gaan met mijn betoog. Mijn klok loopt wel.

Mijn vraag is dan ook eigenlijk, waarom in de titel- Als de heer Van den Berg zegt, ja, het gaat ons zuiver om transparantie- U noemt die groepen- De heer Van den Berg noemt die groepen wel heel duidelijk in zijn actualiteit. Dus bij ons roept dat de vraag op: is het een probleem dat een dorpsraad wellicht overvallen wordt met een mogelijk groot bouwproject of is het probleem dat het gaat om asielzoekers of statushouders?

De **VOORZITTER**: De heer Van den Berg heeft nog een vraag voor u, Statenlid van Wijnen.

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, het ging mij juist net om of u het niet met mij eens bent dat die communicatie en die transparantie naar de inwoners dus juist goed moet zijn en dat dat losstaat van de vraag of het om asielzoekers, statushouders, dan wel spoedzoekers gaat. En één toevoeging daarop met een andere vraag. Ik hoop dat u begrijpt dat inwoners na het verhaal Tubbergen voorzichtig zijn en soms ook angstig van, wat gaat hier gebeuren? En de woorden van de provincie Noord-Holland-

De **VOORZITTER**: Wilt u tot een vraag komen, meneer Van den Berg?

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Of ze dat met mij eens is.

Statenlid **VAN WIJNEN** (GL): Ik ben ontzettend blij dat de provincie ontzettend zorgvuldig omgaat met het onderzoeken van bouwlocaties en de mogelijkheden daarmee, voordat ze naar bewoners gaat, zodat ze ook alle vragen van bewoners gelijk zorgvuldig kunnen beantwoorden als die aan de orde zijn.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder.

Statenlid **VAN WIJNEN** (GL): Het standpunt van GroenLinks is, wat dat betreft, voor ons eenvoudig. In alle groepen gaat het gewoon om mensen die ten alle tijde een veilig dak boven hun hoofd moeten kunnen hebben. En, nou, dat is eigenlijk waarom we blij zijn met de zorgvuldigheid die de provincie in deze betracht.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan gaan we naar mevrouw Bouhlel van de SP.

[...]

Een moment, want eerst komt mevrouw Van Soest van de Partij van de Ouderen met een interruptie voor Statenlid Van Wijnen.

Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik wil graag weten van GroenLinks hoe we dat doen met onze economisch daklozen? Krijgen die ook opvang zoals deze mensen?

Statenlid **VAN WIJNEN** (GL): Nou, ik zou ontzettend graag willen dat de provincie meer doet voor, onderzoek doet naar de economisch daklozen: hoeveel dat er zijn en hoe we die ook goed kunnen huisvesten.

De **VOORZITTER**: Ach, ik heb eerst mevrouw Van Andel staan van het CDA. Excuses aan mevrouw Bouhlel.

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Dank u wel, voorzitter. Ja, wij hebben er als CDA eerder op aangedrongen dat de provincie ook zijn eigen vastgoed inzet om bij te dragen aan het lenigen van de nood die de heer Mülder al genoemd heeft. In april, mei heeft het CDA vragen gesteld van, zijn er mogelijkheden met het eigen vastgoed? En toen is ook de mogelijkheid in Medemblik genoemd, en volgens mij nog in twee andere plekken in deze provincie. We hebben contact gehad met het CDA in Medemblik om te vragen wat ze nu van deze locatie vinden nu er kennelijk wat ontwikkelingen zijn. En die geven ons ook aan dat het op deze locatie wellicht kansrijk is en dat het in ieder geval goed is dat het onderzocht wordt. De dorpsraad is op de hoogte en zij heeft ook eerder gezegd dat er uiteraard wel rekening moet gehouden worden met de grootte van Zwaagdijk-West. De lokale bevolking moet de groei van de bevolking op kunnen vangen. Maar zo'n initiatief als dit kan natuurlijk ook een impuls voor voorzieningen betekenen. Dus wij zijn benieuwd hoe het staat met dat onderzoek naar de maatschappelijke consequenties, want dat werd ook meegenomen in het onderzoek, lazen wij.

Op 6 oktober, dus afgelopen donderdag, heeft de gemeente nog een brief aan de gemeenteraad geschreven, dat het college van Medemblik graag randvoorwaarden wil meegeven voor onder andere het ontwerp van de tijdelijke woningbouw, een groene inpassing, de verkeerssituatie en de ontsluiting. En daarnaast wil het college van Medemblik onderzocht zien of het gekoppeld kan worden aan toekomstige woningbouw voor met name starters en senioren uit Zwaagdijk-West. Hoe dan ook zal een vergunningverlening procedure gevolgd moeten worden, schrijft het college. Daarom de vraag hoe de formele bevoegdheden in dit gebied precies liggen. Hoe kan Medemblik die eisen- Kan zij die ook formeel stellen? En hoe gaat het daar nu mee verder? Is er een koppeling te maken met ook woningen voor starters en senioren, samen met statushouders? Waaraan wordt gedacht? De gemeente schrijft dat de provincie samen met een lokale woningcorporatie en de gemeente een definitief besluit gaat nemen. Hoe gaat dat in zijn werk? En wanneer zal het ongeveer zijn?

En dan over de communicatie. Ja, het is in dit soort projecten altijd ook de vraag wanneer omwonenden precies te betrekken. De dorpsraad is op de hoogte. Dat is een goede zaak. Moet je dan ook nog richting omwonenden eerst vragen of dit een goed idee is of moet je eerst onderzoeken of het plan eigenlijk wel kansrijk is? Als je tot die conclusie komt, dat het kansrijk is, in hoeverre laat je het dan nog weer van de omwonenden afhangen? Dat is ook hartstikke lastig. Daarom zeggen wij: goed dat de dorpsraad al betrokken is. Gaat de provincie ook zelf met hen in overleg, zodat op die manier getracht kan worden het draagvlak onder de bevolking te verkrijgen? En bent u het met ons eens dat als de gemeenteraad openbaar geïnformeerd wordt, de stukken in de krant staan en de dorpsraad het gelukkig ook weet, het dan misschien ook wel tijd wordt om de omwonenden op de hoogte te brengen in welk stadium, welke plannen verkeren? En wiens taak is het dan precies om deze voor deze communicatie te zorgen? Deze, ja, vragen, nu dit zo op tafel wordt gelegd, deze casussen, hebben wij – maar ondertussen sluit ik me eigenlijk ook aan bij de woorden van mevrouw Van Wijnen – niet de indruk dat hier nu iets heel raars gaat of op een verkeerde manier. Dus wat dat betreft steun voor de ontwikkelingen in Zwaagdijk-West. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan nu het woord aan mevrouw Bouhlel van de SP.

Mevrouw **BOUHLEL-LASCARIS** (SP): Dank u wel. Het Rijk heeft zijn provincies opdracht gegeven te onderzoeken waar in iedere gemeente statushouders gehuisvest kunnen worden en waar noodopvang voor asielzoekers gerealiseerd kan worden. Het artikel vermeldt alleen dat de vervallen kassen zijn gesloopt en onderzocht wordt of de Balkweiterhoek een serieuze optie is

voor noodopvang. Er is verder nog niks bekend. Dus welke informatie hadden JA21 en de rest van de partijen dan willen hebben? Of weten zij meer dan de rest van PS? Iedere gemeente, dus ook Zwaagdijk-West, dient solidair te zijn met gemeenten die wel al voor opvang gezorgd hebben in welke vorm dan ook. Dan kan je beter kleinschalige opvanglocaties hebben. Dat is voor iedereen beter.

Ik ben het wel eens met de communicatie. Bewoners zijn vaak al snel tevreden als ze kennis hebben gemaakt met de locatie. Zodra dat in beeld is, is open en eerlijk communiceren belangrijk.

Ik snap niet zo goed, wat JA21, de PVV en Liberaal Noord-Holland met deze actualiteit willen bereiken. Ze ondermijnen hierin in ieder geval de solidariteit. Ik word ook een beetje moe van het framen van sommige partijen en dat ze doen alsof statushouders voorgetrokken worden, et cetera. Dit is niet zo. Voer eens een gesprek met ze. Statushouders kunnen ook een verrijking zijn voor cultuur en leefomgeving. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: U ziet mij 'nee' schudden naar de heer Van den Berg. Dit was uw maidenspeech, mevrouw Bouhlel.

Mevrouw **BOUHLEL-LASCARIS** (SP): Dat klopt.

[applaus]

De **VOORZITTER**: Nee, het is gebruik dat u gewoon mag zeggen wat u wilt, en dat heeft u keurig gedaan. Gefeliciteerd.

Dan geef ik nu het woord aan de heer Hollebeek van de Partij voor de Dieren.

En even voor de indiener. U bent door uw spreektijd heen. Als er straks nog echt een interruptie moet komen, dan wil ik één ding nu vragen. Dat is dat u geen standpunten herhaalt dat u slechts kort uw vraag neerlegt, want anders ga ik u het woord ontnemen, want u heeft geen spreektijd meer. Maar ik snap dat bij een actualiteit geldt, dat geldt ook voor de volgende straks, dat het voor de indieners soms belangrijk kan zijn dan toch die vraag te stellen. Maar dan wil ik aan u verzoeken om dat heel kort te doen.

Het woord is aan de heer Hollebeek.

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Fijn, voorzitter, dank u wel. Ja, voor veel mensen in andere delen van de wereld ontbreekt het aan veiligheid en bestaanszekerheid. Klimaatcrisis en biodiversiteitscrisis zorgen er niet alleen voor dat gebieden onleefbaar worden en dat voedselzekerheid van mensen in gevaar komt, ze zijn ook een bron van conflicten. Wanneer mensen door conflicten bedreigd worden, wanneer land onvruchtbaar wordt of wanneer er niet meer genoeg water is om te drinken, slaan mensen op de vlucht. De Partij voor de Dieren wil de grondoorzaken aanpakken, zodat mensen zich niet langer genoodzaakt voelen om te vluchten. Zo hebben we deze zomer al 33 miljoen ontheemden gezien door de overstromingen in Pakistan. Dat zullen er in de toekomst steeds meer worden, tenzij rijke landen nu echt serieus werk gaan maken van de klimaat- en biodiversiteitsopgave.

Maar, voorzitter, waar vluchtelingen zijn, zal hun huisvesting zorgvuldig plaats moeten vinden; evenredig verdeeld over gemeenten, waar het kan zelfs op wijkniveau. Veel mensen zijn huiverig voor grote aantallen mensen die hier komen wonen en aanspraak maken op de Nederlandse voorzieningen en schaarse woningen. Dat is begrijpelijk, want veel jongeren, studenten en gezinnen hebben moeite om een passende woning te vinden. Daarom moeten we meer woningen bouwen en moeten de opvang zorgvuldig plaatsvinden. Wanneer mensen eenmaal elkaar kennen, leert de ervaring dat we vaak begripvol en behulpzaam zijn voor de opgevangen vluchtelingen. Excuses. Recent onderzoek onderschrijft dat ook. En ja, daar hoort het tijdig informeren van mensen ook bij, want ook in dat opzicht maakt onbekend dikwijls onbemind. Maar wat is tijdig? Te vroeg, als er nog niets aan de hand is en men reden tot paniek geeft om iets wat wellicht helemaal niet staat te gebeuren. Te laat, als mensen voor voldongen feiten worden gesteld. Dat is een interessante vraag. Ik ben dan ook wel benieuwd naar de visie van GS daarop, als ik naar de heer Van den Berg zijn vragen luister.

Dus laten we inzetten op structurele en kleinschalige opvang, waarbij de menselijke waardigheid en de menselijke maat centraal staat. Waarbij niet vergeten mag worden dat we nu wel even een inhaalslag te maken hebben, omdat in de afgelopen jaren onze asielopvang dusdanig is aangekleed, dat het niet altijd mogelijk is om dit te doen. 'Helaas', zeg ik daarbij. Maar laten we vooral de oorzaken aanpakken als het gaat om klimaat en biodiversiteit, zodat niemand in ieder geval daarvoor haard en huis hoeft achter te laten. En, laten we ons blijvend verzetten tegen onderdrukking door de Poetins en de Khameneis van deze wereld. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Klein van de ChristenUnie.

De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ja, wij zagen niet zoveel toegevoegde waarde in dit actualiteitsdebat, want volgens ons is er niet zoveel aan de hand. Het is heel goed dat de provincie invulling geeft aan haar belofte om het eigen vastgoed te onderzoeken, om te kijken of dat een bijdrage kan leveren aan het oplossen van de opvangcrisis in de asielketen. Want dat is heel erg belangrijk. We moeten voorkomen dat vluchtelingen in Nederland buiten moeten slapen. Maar ja, om dan voor iedere locatie een spoeddebat aan te vragen, is wat ons betreft wat overdreven.

GS doet nu onderzoek naar een aantal locaties en betrekt de beide gemeenten en de dorpsraad, in dit geval. Goede communicatie is wat ons betreft van groot belang en we roepen GS dan ook op om die goede communicatie te blijven betrachten en proactief alle betrokkenen te informeren, want we moeten voorkomen dat er geruchtencircuits rond staan. En dat is ook wat wij horen vanuit onze fracties in de regio. En gaan er allemaal verhalen in de rondte. Dat voedt onrust en daar is niemand bij geholpen. Kortom, laten we met elkaar de schouders zetten onder het oplossen van de opvangcrisis en daarbij de omgeving goed blijven betrekken.

De **VOORZITTER**: Een korte vraag, interruptie, door de heer Van den Berg.

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ja, dank u, voorzitter. Ik ben benieuwd wat de meneer Klein ervan vindt dat de dorpsraad geïnformeerd is en daarin werd gevraagd om vooral niet te communiceren over de studie die nu gaande is naar de inwoners.

De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ik weet niet wat er precies aan de dorpsraad gevraagd is. Ik ben blij dat de dorpsraad geïnformeerd is en betrokken is in dit traject. En het lijkt me ook heel goed dat alle aandachtspunten vanuit de omgeving meegenomen worden in het beslisproces.

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Een korte-

De **VOORZITTER**: Een heel korte vraag dan.

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Bent u dan niet met mij eens dat die dorpsraad dan juist moet communiceren naar inwoners? Want als het enkel bij die dorpsraad blijft liggen, dan gaan er juist verhalen ontstaan wat dus nu die onrust heeft gecreëerd. We proberen dat te voorkomen.

De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ik denk dat het belangrijk is, wat ik gezegd heb, dat de provincie met alle betrokkenen communiceert over wat er feitelijk aan de hand is, welke fase van de besluitvorming dat is. En dat ze daarbij als eerste naar de dorpsraad kijken, lijkt mij heel logisch.

De **VOORZITTER**: Dan gaan we nu naar de heer Koyuncu van DENK.

De heer **KOYUNCU** (DENK): Ja, dank u wel, voorzitter. Op zich heb ik er begrip voor dat sommige collega's vragen hebben over de manier van communicatie over de mogelijke komst van een opvang voor statushouders in Zwaagdijk. Met het vertrouwen dat het college haar best doet om de communicatie zo goed mogelijk in te richten, wacht ik ook de beantwoording van deze vragen af.

Voorzitter, we kunnen het hebben over de manier hoe er gecommuniceerd wordt, maar de discussie over wel of niet en in hoeverre opvangen van asielzoekers vind ik erg ongelukkig. Het is wat mij betreft vanzelfsprekend dat we asielzoekers opvangen. Want stelt u eens voor? We hebben in dit prachtige land oorlogen meegemaakt, enorme natuurrampen ook. Ik wens het niet, maar als dat weer gebeurt, waar gaan we dan heen? Dan zou ik het voor ons allemaal heel erg fijn vinden als er een plek is waar we heen kunnen. Het liefst met een dak boven ons hoofd. En dat dat niet afhangt van allerlei politieke discussies. Wat mij betreft is het dan ook vanzelfsprekend

dat wij asielzoekers opvangen en een veilig, warm verblijf faciliteren. Maar is er dan helemaal geen ruimte voor discussie? Juist wel. Laten we het bijvoorbeeld hebben over de gemeenten die al jaren hun verantwoordelijkheid niet nemen in deze. Laten we met zijn allen deze gemeenten oproepen om een bijdrage te leveren in de opvang van asielzoekers.

Voorzitter, in plaats van heel erg te focussen op politieke verschillen, en wat mij betreft ook hierdoor onnodig energie te verspillen, kunnen we met zijn allen één stevig signaal afgeven richting Den Haag. Afgelopen week vroeg ik wethouder Groot Wassink van Amsterdam over asielzoekers, waarvan we weten dat ze een grote kans maken op een verblijf in Nederland in zeer vroege stadium al kunnen voorbereiden op een baan, bijvoorbeeld binnen de sectoren waar personeelstekorten zijn. Het antwoord deed heel erg pijn. Hij gaf namelijk aan dat hij het heel graag zou willen, maar dat het niet mag. 'Waarom?', denk ik dan. We hebben er toch allemaal baat bij dat deze mensen, als ze eenmaal statushouder zijn, zo snel mogelijk aan het werk gaan? Ook begrijp ik dat asielzoekers soms maanden moeten wachten om te horen of ze mogen blijven. Dit moet en kan sneller. Maanden in onduidelijkheid verblijven is zowel voor de asielzoeker, als voor de overheid onwenselijk. Voorzitter, ik zou het graag over dit soort obstakels willen hebben met zijn allen en kijken hoe we een bijdrage kunnen leveren aan oplossingen. Ik denk dat we daar wat aan hebben. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Als het goed is, heb ik daarmee alle sprekers vanuit de Staten gehad. Ik kijk even naar de gedeputeerde, de heer Loggen. Kan u gelijk antwoorden? Ja. Dan is het woord namens GS aan gedeputeerde Loggen.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, het is niet gebruikelijk, maar ik zou toch bijna in de verleiding komen om een wedervraag aan de heer Van den Berg van JA21 te stellen om, toen hij benaderd werd door de bewoners van Zwaagdijk, die hem vroegen van 'goh, wat gebeurt daar nou allemaal?', dat hij natuurlijk vanzelfsprekend wel de positie van Provinciale Staten teruggelegd zou hebben van, goh, de Staten hebben opgeroepen, GS, om ook het provinciaal vastgoed in te zetten. Wij waren het er niet mee eens – dat gun ik hem dan nog – wij waren het er niet mee eens, maar dat je in ieder geval wel uitlegt wat de provincie dan aan het doen is. Want ik denk dat je daar al de eerste lijn van communicatie te pakken hebt. Maar kennelijk is dat dus niet gebeurd. En leidt dat niet alleen tot schriftelijke vragen, maar ook nog tot dit actualiteitsdebat in deze Staten, waarvan ik denk, dat draagt niet bij aan verdere rust op dit dossier, maar het is meer zorgen dat er onrust ontstaat. Want wat is er nu feitelijk aan de hand? Want dat is namelijk de kernvraag die hier gesteld wordt. Wat is er daar nu aan de hand? Nou, u weet allemaal dat wij, mede ook door een oproep van u, maar ook door het inzicht dat GS zichzelf al had verschaft op basis van de signalen en de contacten met het Rijk, met wat onze taakstelling zal zijn. Dat wij ook moeten kijken naar ons provinciaal vastgoed in deze discussie als het gaat over statushouders. En tegelijkertijd zijn we ook met de gemeenten in overleg, dus ook op deze locatie, met welke doelgroepen zou je dat toch nog meer kunnen uitbreiden? Ik denk dat het CDA dat heel terecht stelt, dat we ook moeten kijken welke andere doelgroepen – spoedzoekers, et cetera – daarin passen. Nou, dat wordt ook meegenomen in het haalbaarheidsonderzoek: kunnen wij nou – en daar zijn we ook op zoek naar – in deze provincie- En we kijken ook wel degelijk of daar het provinciale vastgoed een rol in kan spelen, naar permanent tijdelijke locaties. Dat zijn locaties die er voor wat langere periode zijn om tijdelijke huisvesting te kunnen realiseren. En dat niet alleen voor de doelgroep statushouders, maar ook voor de spoedzoekers. Ook voor degenen die al heel lang wachten op een woning, hè, de starters. Kortom, het wordt breder getrokken. Wij proberen dat wel vooralsnog te trekken over de hele breedte van die startersvraag, of die vraag van de woningmarkt. Dat is wat er feitelijk aan de hand is, voorzitter. En nu zijn we aan het inzoomen op een locatie of het daar mogelijk is. Daar is niks geheims aan. Dat wordt ook met u- U weet dat wij bezig zijn met dit soort onderzoeken. En in samenspraak met de gemeente zijn we aan het onderzoeken of dit zo'n locatie zou kunnen zijn. We weten nog helemaal niet of het daarvoor geschikt is. Dat weten we nog helemaal niet. Daarom ben je ook zeer zorgvuldig in de communicatie, want het levert gelijk heel veel onrust op als je daar de verkeerde communicatie op loslaat. Dus, voorzitter, ook hier geldt dat je het eerst onderzoekt. Als het kansrijk is, dan ga je een communicatieslag dieper. En ik zou het heel verkeerd vinden als wij de dorpsraad, die de bewoners vertegenwoordigt, gaan inzetten om de communicatie van de overheid met die eigen inwoners te gaan opzetten. Ik vind, dat is een taak voor de gemeente, dan wel, mocht het ooit leiden tot een Provinciaal Inpassingsplan – waar ik op dit ogenblik helemaal geen aanwijzingen voor heb – dat de provincie dat gaat doen. Maar dat is wel de koninklijke route waarop dat gebeurt. En dan gaan we niet vragen aan mensen die in hun vrije tijd in zo'n dorpsraad gaan zitten om te vragen of ze zo'n zwaar dossier met hun eigen inwoners, met hun eigen omgeving, voor de overheid willen gaan verrichten. Ik vind het echt een

fundamenteel verkeerde beweging als we dat op die manier zouden doen, voorzitter. Dus dat even vooraf.

Nou, wat is het probleem? U weet, wij worden geconfronteerd met een hoge instroom in het asiel. Dat speelt hier niet. Dat gaat hier over statushouders. Alleen in die opvang zitten op dit ogenblik heel veel mensen die statushouders zijn. Die hebben een status gekregen en die zouden eigenlijk uit die opvang moeten waar de asielzoekers in zouden moeten. Dat is de enige relatie die er op dit ogenblik tussen die twee groepen is. Dus ik ga er ook verder niet op in als het gaat over de asielzoekers. De heer Koyuncu zei er wel wat over, maar dat speelt hier nu niet. Het gaat echt over de statushouders.

Dus op het moment, voorzitter, dat wij het dan hebben over 'we proberen dit in een wat bredere, een brede context te plaatsen, op permanent tijdelijke locaties in onze provincie waar provinciaal vastgoed een rol kan spelen, dat is het probleem waar wij mee te maken hebben. Dan is het proces als volgt, voorzitter. We hebben een vraag, een aanleiding. Dan vervolgens gaan we dat onderzoeken. We treden in overleg met de gemeenten. Daar gaan we kijken van, wij denken dat dit een goed idee is; vindt u dat ook? Dan gaan we dat onderzoeken. En mocht het zo zijn – dat zeg ik dan ook maar even in alle openheid, in alle eerlijkheid – als de gemeente het geen goed idee vindt en wij zouden het wel een goed idee vinden, dan sluit ik niet uit dat we dat alsnog gaan onderzoeken. Maar dan gaan we met de gemeente later, proberen we te kijken op basis van hun argumenten en op basis van zo'n onderzoek of het dan wel of niet een goed idee is. Maar dan hebben we het in ieder geval onderzocht. En op het moment dat wij met elkaar constateren dat het een kansrijke locatie is, dan gaan we die communicatie opschalen. Dan gaan we de omgeving daarbij betrekken. In eerste aanleg ga ik ervan uit dat we dat altijd in harmonie met de gemeente doen. Dan is dat ook de taak aan de gemeente om die eerste communicatie op te pakken. Pas als de provincie een heel actieve rol, bijvoorbeeld middels een PIP – nogmaals, geen aanleiding voor – middels een PIP, dan komt de rol van de provincie nader in beeld om daar die communicatie op te doen. Maar in de eerste aanleg de gemeente. Natuurlijk zullen we als provincie daar de gemeente wel in ondersteunen en bij helpen. Nou, voorzitter, in zoverre het proces. Hoe gaan we om dan met de uitkomsten en hoe gaan we dan om met de communicatie? Volgens mij heb je dan de kern van de discussie die hier vandaag op tafel ligt, te pakken.

En als ik dan kijk, nog heel even, naar van, goh, de relatie met de kassen. Want, ja, we leven helaas in een samenleving, dat al heel snel verbanden worden getrokken, gelegd die er niet zijn. Hier gaat het over, voorzitter, dat er al jaren geleden een vergunning is aangevraagd voor de sloop van die kassen, dat die zeer recentelijk is afgegeven. Dat er al schade is. Dat er nevenschade is op die complexen. Dat het verloedering met zich meebrengt. En daarvoor is er gekozen om meteen na het afgeven van die vergunning ook de sloop ter hand te nemen. En natuurlijk snap ik best wel dat er iets achter gezocht wordt, maar dat is op dit ogenblik absoluut niet aan de hand, voorzitter.

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, allereerst neem ik afstand van de persoonlijke feiten die er net op mij werden gelegd, want daar is niks van waar. Ten tweede zegt u dat er al jarenlang een sloopvergunning wordt aangevraagd bij de gemeente. Wanneer zou die vergunning dan aangevraagd zijn?

Gedeputeerde **LOGGEN**: Ja, voorzitter, kijk, als ik kijk wat van- Volgens mij is het al enige tijd geleden, en dan praten we over een aantal jaar terug, is die aangevraagd en die is recentelijk afgegeven. Als u vraagt 'tijd en datum', die heb ik hier niet paraat. Dan zou ik die even moeten nazoeken.

En dan zou ik ook wel willen weten welke persoonlijke aantijging ik naar u gedaan heb. Volgens mij heb ik alleen gezegd: ik zou het heel logisch gevonden hebben – en die vraag heb ik aan u gesteld – heeft u dat ook teruggelegd aan die bewoners die u benaderd hebben?

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ik heb beperkt de tijd, voorzitter. Het gaat mij vooral om de sloopvergunning, dat u net zegt van, ja, ik weet niet wanneer die is aangevraagd. Maar de gemeente Medemblik, die vereist enkel een sloopmelding. Bent u zich daar bewust van?

Gedeputeerde **LOGGEN**: Ja, voorzitter, nu gaan we in een uitvoeringsproces, dat ik me afvraag of de heer Van den Berg wel snapt hoe bepaalde zaken binnen overheden werken. Ik sta als gedeputeerde niet met- Bij van, hoe wordt nou zo'n vergunning precies aangevraagd? Dat hoort gedaan te worden. Dat hoort volgens de regels gedaan te worden. En hoe dat nou precies zit?

Voorzitter, dit is een sub-detailniveau. Dat is misschien voor u heel erg interessant, maar het is gewoon voor het bestuur in Nederland echt niet relevant.

De **VOORZITTER**: De heer Van den Berg, de laatste interruptie.

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Zeker, ja, het is nog een persoonlijk feit dat dat vooral voor mij interessant is, maar ik sta hier niet voor mezelf; ik sta hier voor die inwoners. En waar het om gaat, is dat die mensen in één keer van de ene op de andere dag volledig vrachtverkeer in hun boonwijk hebben en dat daar ineens een kas wordt gesloopt, terwijl zij ook de geluiden horen dat er mensen opgevangen zouden kunnen worden. En dat is de een plus een die mensen maken. Daarover wil ik duidelijkheid. En het zou u sieren, denk ik, zeker als Gedeputeerde Staten- Kijk, u zegt wel dat u jarenlang een sloopvergunning aanvraagt, maar het gaat om sloopmeldingen. Dan zou ik ook willen vragen of u dan accuraat zou willen zijn in wat u zegt.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Ja, voorzitter, ik constateer dat de heer Van den Berg en ik allebei van vissen houden, alleen ik doe dat in helder water en de heer Van den Berg kennelijk in troebel water. Ik vind dat echt een insinuatie, die slaat kant noch wal, voorzitter. Dus ik- We gaan nu naar een detailniveau in deze discussie, die volgens mij de hoofdlijnen van het proces, zoals ik dat zojuist geschetst heb, ernstig verlaten; dragen ook niet bij de oplossing. Dus, voorzitter, ik kan daar niet zoveel mee.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder.

Gedeputeerde **LOGGEN**: O, nou, voorzitter, volgens mij kwam ik tot de afronding om dan heel even- Zal ik volledigheidshalve kijken wat de andere partijen misschien nog hebben gevraagd. Ja, ik deel wel wat de woordvoerder van DENK daarover zegt. Er zit natuurlijk ook nog een hele wereld achter, die eigenlijk ook aanpak verdient. Dat deel ik met u. Want op het moment dat de mensen toegelaten zijn, zou je ze ook liefst zo snel mogelijk aan het werk hebben om ook optimaal te kunnen integreren. Alleen, dat is een discussie die thuishoort bij de Rijksoverheid. Dat maakt natuurlijk wel onderdeel uit van de gesprekken. Op het moment dat we dit met het rijk zouden hebben, zou ik dat zeker inbrengen. Maar daar hebben wij als middenbestuur geen positie in. Ik vind het alleen verstandig om, op het moment dat wij met die permanent tijdelijke locatie aan de slag gaan, dat we ook proberen met het Rijk daar ook afspraken over te maken. En dan zeg ik ook eerlijkheidshalve, dan moet je ook wel kijken naar een schaal en een omvang, waarin het ook allemaal wel op een goede manier vormgegeven kan gaan worden. Hetzelfde met het aanbrengen van voorzieningen.

Nou, volgens mij heb ik, wie informeert, heb ik volgens mij ook wat over gezegd. Informatievoorziening bij de partijen, heb ik al wat over gezegd. Haalbaarheidsonderzoek.

O ja, artikel 3.1. Ja, die garantie ga ik natuurlijk helemaal niet afgeven, want dat weet ik helemaal niet of we daar wel of geen gebruik van maken. Kennelijk heeft u een glazen bol, waarmee u wel in de toekomst kan kijken. Ik helaas niet. Ik kijk graag een keer met u mee. Maar daarom kan ik deze garantie nooit afgeven.

De **VOORZITTER**: Dat was uw bijdrage. Nog een interruptie?

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ja, eerder een punt van orde, voorzitter. Het gaat me meer om dat er nog veel meer vragen zijn gesteld dan de vragen die nu enkel beantwoord zijn door de gedeputeerde en ik zou daar graag antwoord op willen namens onze fractie.

De **VOORZITTER**: De heer Loggen.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Ja, voorzitter, kijk, nogmaals, ik heb geantwoord op hoofdlijnen. En de heer Van den Berg gaat wel over zijn vragen, maar ik ga over mijn antwoorden. Ik denk dat al mijn antwoorden de essentie van uw vragen regarderen.

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ja, ik denk dat dit-

De **VOORZITTER**: Meneer Van den Berg, we gaan daar nu niet over in discussie.

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Nogmaals, het was een punt van orde en die ga ik wel maken. Maar dit is exact het punt wat hier gemaakt is, dat we antwoorden krijgen op schriftelijke vragen-

De **VOORZITTER**: Meneer Van den Berg, volgens mij-

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): -volgens inzet van de gedeputeerde. Wij hebben een controlerende functie. Ik wil die antwoorden hebben. Daar zitten wij voor. En nu bepaalt de gedeputeerde van-

De **VOORZITTER**: Ik wil u nu verzoeken, meneer Van den Berg, om bij de microfoon weg te gaan. Ik heb u al heel veel extra ruimte gegeven. U heeft overigens geen tweede termijn meer. Dan moet ik u zeggen, er zijn nog een aantal Statenleden die dat wel hebben, een korte spreektijd. Volgens mij was de heer Loggen klaar namens het college.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Voorzitter, ik denk dat in aanvulling op de schriftelijke vragen die gesteld zijn, waar ook op geantwoord is, en op de vragen die gesteld zijn, waar in hoofdlijnen op geantwoord is, dat ik volledig ben en zorgvuldig ben geweest in mijn antwoorden richting JA21, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan gaan we nu door naar de tweede termijn. Er zijn nog een aantal-

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Nog een punt van orde dan.

De **VOORZITTER**: Nou, ik wil u verzoeken terug te gaan naar uw plaats. Mag u een ordevoorstel doen als u dat wilt, maar niet bij de interruptiemicrofoon.

We gaan verder met de tweede termijn. Er zijn nog een aantal partijen die spreektijd hebben in de tweede termijn. En dat is mevrouw Van Geffen. Wilt u daar nog gebruik van maken? Nee? De heer Van Hooff, ook niet. De heer Mülder van D66? Nee. Dan heb ik staan, mevrouw Bouhlel van- Nee. De heer Hollebeek. De heer Klein. Nee. De heer Koyuncu, ook niet. Dan zijn er ook geen vragen meer namens het college. Dan sluit ik hiermee deze actualiteit.

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Voorzitter.

De **VOORZITTER**: De heer Van den Berg.

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ja, dank u wel. Ik zou enkel nog een motie willen indienen, los van het spreken in de tweede termijn. Het is enkel een motie.

De **VOORZITTER**: Die ruimte is er zeker. Als u dat had gezegd, dan is het geen enkel probleem.

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ik wilde u niet verder-

De **VOORZITTER**: Maar komt u maar naar voren.

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ik wilde u niet verder tegenspreken, voorzitter. Maar ik kom eraan.

De **VOORZITTER**: Dat kan ook niet van uw spreektijd afgaan, het voorlezen van een dictum. Maar ik hou u wel strak als indiener van de motie.

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Dank u wel voor uw coulance, voorzitter. Ik snap trouwens dat u ook een rol moet nemen in deze en ik denk dat u dat goed heeft gedaan. Ik hoop dat u ons ook begrijpt met de insteek van zojuist. Ik heb nog wel een motie die wij willen indienen namens JA21 met de navolgende titel en dat is: Betrek de omwonenden en informeer Provinciale Staten. Met het volgende dictum, en ik zal hem zo laten verspreiden voor de rest van de Provinciale Staten: wij verzoeken het college van Gedeputeerde Staten nauw contact te houden met de inwoners en de dorpsraad van Zwaagdijk-West en de gemeente Medemblik over de ontwikkelingen, zoals zojuist besproken, en in de toekomst bij soortgelijke casussen proactief omwonenden en dorpsraden in een vroeg stadium te gaan betrekken; en over de ontwikkelingen rondom huisvesting statushouders, spoedzoekers en asielzoekers Provinciale Staten actief te informeren. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel.

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): In tweevoud.

De **VOORZITTER**: Ja, in tweevoud en ondertekend. Prima gedaan.

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Allemaal ondertekend, ja.

De **VOORZITTER:** En daarmee is deze motie ingediend en maakt onderdeel uit van onze beraadslagingen. Dank u wel.

Motie 183-10 oktober 2022
Betrek de omwonenden en informeer Provinciale Staten

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 10 oktober 2022
Constaterende dat:

- *Provincie Noord-Holland op dit moment een haalbaarheidsonderzoek doet naar de eventuele mogelijkheid tot huisvesting van statushouders in Zwaagdijk-West, middels tijdelijke woningen;*
- *Zwaagdijk-West een kleine dorpskern is in de gemeente Medemblik met 575 inwoners;*
- *Gedeputeerde Staten een actieve informatieplicht heeft richting Provinciale Staten.*

Overwegende dat:

- *De provincie Noord-Holland zelf stelt dat het informeren en betrekken van inwoners essentieel is voor het draagvlak.*

Verzoeken GS:

- *Nauw contact te houden met de inwoners en dorpsraad van Zwaagdijk-West en de gemeente Medemblik over de ontwikkelingen;*
- *In de toekomst bij soortgelijke casussen proactief omwonenden en dorpsraden in een vroeg stadium te betrekken;*
- *Over de ontwikkelingen rondom huisvesting statushouders, spoedzoekers en asielzoekers Provinciale Staten actief te informeren.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Daniël van den Berg (JA21).

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Zou die voor de overwegingen en constateringen verspreid kunnen worden?

De **GRIFFIER**: Daar gaan we voor zorgen.

De **VOORZITTER**: Daarmee zijn we aan het eind gekomen van deze actualiteit.

[...]

Nee, meneer Loggen.

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Voorzitter, een punt van orde.

De **VOORZITTER**: Ja, meneer Van der Maas.

[...]

De motie moet eerst verspreid worden. Dan schorsen we even voor vijf minuutjes de vergadering.

Schorsing 14.24 tot 14.39 uur.

De **VOORZITTER**: Dames en heren, ik heropen de vergadering en ik geef kort het woord aan de gedeputeerden om als laatste in de bespreking van deze actualiteit het preadvies mee te geven van het college op de ingediende motie. En dat is, als het goed is, motie 183, ingediend door JA21 met als titel 'Betrek de omwonenden en informeer Provinciale Staten.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Ja, voorzitter, ik kon mij niet geheel aan de indruk onttrekken dat de heer van den Berg mij toch enigszins verweet dat ik niet naar hem zou luisteren. Wat natuurlijk niet waar is, want ik luister naar iedereen. Maar ook hier kan ik weer de wedervraag stellen dat,

als ik naar de motie kijk, dan kan ik met toch zelf niet aan de indruk onttrekken dat die al van tevoren geprepareerd was. Dus had het geen enkel effect of geen enkele zin om te vertellen wat ik heb verteld, omdat hier toch al een vooringenomen motie lag. Maar dat is een observatie mijnerzijds, voorzitter. Maar ik ben het ook niet eens-

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Voorzitter, ik ben niet bij machte om hierop te kunnen reageren.

De **VOORZITTER**: Meneer van den Berg, we krijgen nu een reactie van het college en daar moeten we het mee doen. De heer Loggen, uw advies.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Ja, voorzitter, ik zou op allerlei details kunnen ingaan. Of het nou wel hier gaat over een actieve of een passieve informatieplicht van GS, maar dat laat ik maar even buiten beschouwing. Dan ga ik naar het dictum, voorzitter. “Verzoekt het college van Gedeputeerde Staten nauw contact te houden met de inwoners en dorpsraad van Zwaagdijk.” Daar heb ik zojuist van gezegd in mijn beantwoording dat wij daar een proces voor hebben. Wij onderzoeken dat. Wij doen het in samenwerking met de gemeente en dan is de gemeente de eerste aangewezen partij om dat contact ook te onderhouden. Pas op het moment dat er een Provinciaal Inpassingsplan zou zijn, dan komt de communicatielijn van Gedeputeerde Staten in beeld. En dan zullen we dat natuurlijk in samenspraak met bewoners en dorpsraden doen. Maar zolang we in het normale, reguliere proces zitten, is dat aan de gemeente. “In de toekomst soortgelijke casussen proactief omwonenden en dorpsraden in een vroegtijdig stadium te betrekken.” Ja, ook die moet ik afwijzen, voorzitter, verwijzend naar mijn bijdrage in mijn reguliere termijn. “En de ontwikkelingen rondom huisvesting statushouders, spoedzoekers en asielzoekers Provinciale Staten actief te blijven informeren.” Voorzitter, volgens mij doen we dat al. Ook daarbij is dit overbodig en moet ik u een negatief stemadvies voor deze motie geven.

De **VOORZITTER**: Dank. Dan sluiten we hiermee de beraadslagingen over deze actualiteit.

2b.2 Actualiteit JA21/CDA "Gevolgen rapport Remkes voor agrarische bedrijven NH"

De **VOORZITTER**: En dan gaan we naar de volgende actualiteit. Die is ingediend door JA21 en het CDA. En daarvan is de titel ‘Gevolgen rapport Remkes voor agrarische bedrijven Noord-Holland’. De indiener, de heer Köhler, geef ik graag het woord. Aangemeld hebben zich – ik kijk even – mede-indiener is ook het CDA, mevrouw Koning, Statenlid Van Wijnen van GroenLinks, mevrouw Alberts van de SP, Statenlid Zoon van de Partij voor de Dieren, de heer Klein van de ChristenUnie, de heer van Hooff van de PVV, de heer De Wit van de VVD, de heer Leerink van de PvdA, mevrouw Strens van D66. Als het goed is, heb ik iedereen gehad. Ja. Dan geef ik nu het woord aan de heer Köhler. En ik moet u er al op wijzen dat, u heeft drie minuten inclusief interrupties.

De heer **KÖHLER** (JA21): Ja, dank u, voorzitter. Dat is me opgevallen. Dus ik heb mijn betoog met vijftig procent ingekort. Dus eigenlijk, de jeu is eraf vind ik zelf, maar ik zal-

De **VOORZITTER**: Alle vertrouwen in u, meneer Köhler, alle vertrouwen in u.

De heer **KÖHLER** (JA21): En die tijd loopt maar door. Maar desalniettemin toch even mijn dank aan de fractie van GroenLinks en aan de griffie, dat ze de hobbels op de weg naar deze actualiteit voor mij weg hebben genomen. Nogmaals dank.

Vorige week verscheen dan het rapport Remkes over de stikstofkwestie. En hoewel wij zelf weinig van het rapport verwachtten, hadden de media die verwachtingen wel flink opgeblazen. We hebben inmiddels diverse reacties van de verschillende spreekbuizen tot ons kunnen nemen.

Dan over het rapport. Wij zijn blij met de erkenning voor het boerenbedrijf, maar tegelijkertijd bezorgd over de acute problematiek voor die boerenbedrijven. Remkes adviseert namelijk om vijf- tot zeshonderd piekbelasters van stikstof binnen een jaar uit te kopen. Even een quote van de reactie van de provincie: “het is niet duidelijk of er op de lijst ook Noord-Hollandse veetelers komen te staan”. Onze provincie kent weinig intensieve veehouderij, maar industriële spelers als Tata Steel en Schiphol voeren de lijst van grootste uitstoters aan. Deze uitspraak klopt helemaal, maar het is te afwachtend. Een afwachtende houding van de provincie kan enkel leiden tot meer onrust en dat willen we nou juist voorkomen.

Even technisch. In Noord-Holland zijn er slechts 27 intensieve melkveehouders, waarbij aangetekend moet worden dat juist deze veehouders door de industriële bedrijfsvoering vaak

geen piekbelasters zijn. We zien dan ook in de verschillende stikstof tophonderds – want er zijn er meer – geen veehouderijen uit Noord-Holland voorkomen. Er zou dus inderdaad reden kunnen zijn om rustig achterover te leunen en af te wachten in onze provincie. Echter, we lezen in het rapport dat er wordt geadviseerd om de grootste piekbelasters in nabijheid van Natura 2000-gebieden uit te kopen. Een kleine uitstoter vlakbij Natura 2000 kan onder deze voorwaarden zomaar ineens het piekbelastersetiket krijgen, terwijl een groter bedrijf verder weg van Natura 2000 niet als piekbelaster wordt aangemerkt. Met andere woorden, niet de hoeveelheid stikstofuitstoot van je bedrijf, maar de ligging bepaalt of je piekbelaster bent of niet. In de duinen, in de Kop van Noord-Holland, voornamelijk akkerbouw- en bollengebied, alsmede in zeevang, worden binnen onze provincie hoge stikstofwaarden gemeten. Gezien de hoofdzakelijk zuidwestelijke winden in onze provincie, kan dat niet anders dan door Tata en de Zaanse cacao worden aangevoerd. Toch kunnen we verwachten dat, gezien de onmogelijkheden de cacao- en staalfabrieken uit te kopen, de focus in de provincie op de veehouderij zal komen te liggen. Hierdoor vrezen wij dat ook in de provincie Noord-Holland agrarische bedrijven onder de vijf- tot zeshonderd piekbelasters van het rapport Remkes vallen. Om dit zo snel mogelijk in kaart te brengen, willen wij van de gedeputeerde weten of er een lijst beschikbaar is binnen de provincie van de uitstoot – ik moet echt vaak voortmaken; ik ben er bijna – per veehouderij. Is er een beeld van de effecten van de ligging van de agrarische bedrijven en de gevolgen die het mogelijk heeft?

Remkes toont zich met dit plan voorstander om vooral heel gericht op plekken waar de juridische nood hoog is boeren uit te kopen. Dat schept juridische ruimte om PAS-melders te legaliseren en vergunningen voor de woningbouw te verstrekken. Is dit ook een overweging voor de provincie? En zo ja, waarom?

Remkes stelt in zijn rapport ook dat provincies er verschillend inzitten. Sommige provincies willen een zo duidelijk mogelijk rijksbeleid, andere pleiten voor zoveel mogelijk maatwerk. Wat is daarin de lijn van de provincie? En waarom? Een belangrijke vraag hierin: welk standpunt heeft u ingenomen in het IPO?

En tot slot, deze wil ik toch ook nog even doen. Voorzitter, tot slot namelijk een vraag over het dierenwelzijn. In de fabriekshallen kan met nieuwe technologie veel emissie verwerkt worden, maar daar is dan ook geen weidegang meer nodig. Dit is ook in de ogen van JA21 ongewenst. Een ontwikkeling die met name in de provincie Friesland zich al voltrekt. Hoe denkt onze provincie deze ontwikkeling te voorkomen en zich daarmee van Friesland te onderscheiden? Ik doe een appèl op de Gedeputeerde Staten om zo snel mogelijk, zo zorgvuldig mogelijk duidelijkheid te realiseren. Er is geen tijd voor achterover leunen, maar een tijd voor duidelijkheid. Dank u wel, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, de heer Köhler. U voelt dat ik u iets meer tijd heb gegeven, dus ik wil u verzoeken om straks qua interrupties daar heel voorzichtig mee om te gaan. De mede-indiener, mevrouw Koning van het CDA.

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Voorzitter, Statenleden, Remkes heeft zijn bevindingen over de aanpak van de stikstofreductie gepresenteerd. Wij zien een samenleving, die over het algemeen houdt van het platteland en van de agrarische ondernemers die daar voedsel produceren. Wij zien een samenleving, die houdt van de natuur en de natuur ook verder wil versterken. Dat kan samen. De politiek gaat daar echter veel harder in. Het is belangrijk dat polarisatie wordt weggenomen, dat de kloof tussen stad en platteland wordt weggenomen. We moeten het met elkaar doen. In grote lijnen is het CDA blij dat Remkes op veel punten aanpassing van het beleid van het kabinet vraagt. Het kabinet heeft een forse tik op de vingers gehad. Remkes heeft gezien hoe redelijke, normale, toekomstgerichte boeren wanhopig zijn geworden doordat het onmogelijke van hen wordt gevraagd. De tijdlijn wordt soepeler en krijgt ijkmomenten. Remkes geeft daarnaast aan dat het goed is om de KDW uit de wet te halen en te sturen op de staat van de natuur. Er ligt een breed pakket met aanbevelingen. Daarbij een afrekenbare stoffen balans en veel meer ruimte voor innovatie. Dat vinden wij positief. Toch hebben wij ook zorgen en vragen bij de adviezen uit dit rapport. Zorgen zijn er op het gebied van het matchen van extensivering met een verdienmodel. Zorgen of het wel gaat lukken om zonering te combineren met goede gebiedsprocessen die bottom-up worden ingestoken. En is het in deze tijd van oorlog en hongersnoden nog wel verstandig om de agrarische sector te sturen naar krimp? Wij maken ons ook zorgen over de rol van de keten en de consument. Kunnen zij bij de transitie langdurig voldoen aan wat er van hen wordt verwacht?

Statenlid **ZOON** (PvdD): Is het CDA het ook met ons eens dat de natuur ook in staat van paniek is?

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Als er wordt gezegd dat het vijf voor twaalf is: nee, de natuur is heel sterk en er kunnen dingen verbeterd worden, maar paniek is niet de juiste reactie.

Statenlid **ZOON** (PvdD): En dat vindt dan ook het CDA, dat dan 2035 ook een mooie tijdlijn is? Dus zo weinig paniek is er dat er zelfs nog uitstel kan plaatsvinden.

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Ik ga daar verder op in zo meteen nog in mijn betoog.

Statenlid **VAN WIJNEN** (GL): Ja, u noemt allerlei zorgen. Ik vraag me even af wat de portee is van die boodschap. Wat wilt u ermee? Wat gaat u ermee doen?

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Ik vervolg mijn betoog. Dat zal blijken.

Is het in deze tijd van oorlog en hongersnoden nog wel verstandig om de agrarische sector te sturen naar krimp? En dan dus die zorg en ook over de consument: kunnen zij bij de transitie langdurig voldoen aan wat er van hen wordt verwacht? Zijn zij bereid en in staat structureel nog meer te betalen voor voedsel dan ze nu al doen? Geldt dat voor alle bevolkingsgroepen in Nederland? Als dat niet lukt, kunnen landbouwbedrijven na een eventuele transitie niet langdurig voortbestaan. De effecten moeten dus goed in beeld zijn, voordat aanpassing van bedrijven wordt gevraagd. In onze concrete vragen aan GS willen wij vooral inzoomen op de processen die provinciaal spelen.

1, het is waarschijnlijk lastig om nu al aanpassingen te doen aan de gebiedsprocessen naar aanleiding van dit adviesrapport van Remkes, maar het wordt misschien ook lastig om nu gewoon door te gaan met de gebiedsprocessen. Hoe gaat GS hiermee om?

2, herkent GS de uitspraak van Remkes dat er een kloof is tussen stad en platteland en dat polarisatie het moeilijker maakt om uit de stikstofimpasse te komen? Welke inzet kunt u en wilt u plegen om die kloof tussen stad en platteland en de polarisatie in Noord-Holland te verkleinen?

3, Remkes gaf aan dat er voor piekbelasters verschillende opties zijn: uitstoot reduceren tot nul, verplaatsen of laten opkopen. En hij wil dat dat binnen een jaar gebeurt. GS, kunt u in beeld brengen hoeveel industriële en hoeveel agrarische piekbelasters er zijn in Noord-Holland? En wij verzoeken u bij het beschikbaar stellen van de gegevens alleen de aantallen te benoemen en hun gezamenlijke uitstoot op de N2000-gebieden zonder dat er direct wordt verwezen naar specifieke bedrijven.

4, onlangs heeft Noord-Holland In het kader van de versnellingsvoorstellen stikstof van het Rijk vijftig miljoen ontvangen voor de opkoop van gronden. Op vragen van het CDA heeft GS aangegeven dat ze die vijftig miljoen waarschijnlijk niet gaan inzetten, omdat de voorwaarden niet passend zijn om stikstof te reduceren. Is GS bereid bij het Rijk te pleiten voor aanpassing van de voorwaarden, zodat deze vijftig miljoen gebruikt kan worden voor het realiseren van oplossingen voor PAS-melders en interimmers?

De **VOORZITTER**: Mevrouw Koning, uw tijd is op.

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Nog drie regels. Waarvan Remkes ook aangeeft dat legaliseren prioriteit moet krijgen. En wanneer kunnen wij een uitgebreide reactie van GS verwachten op het rapport? Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Volgens mij had u ook de vragen keurig al in iBabs gezet, hè? Dus de gedeputeerde kan daarnaar kijken.

Statenlid Van Wijnen van GroenLinks.

Statenlid **VAN WIJNEN** (GL): Ja, nou, vorige week dus het langverwachte rapport van Remkes, het nieuwe rapport, wat wel kan. Een goede reden om hier met elkaar weer over stikstof te gaan praten. En als ik het rapport samen zou mogen vatten, dan zou ik het zien vooral ook als een oproep om wat meer nuance ook in het debat weer te brengen, met oog voor verschil tussen Randstad en omliggend gebied – volgens mij had het CDA het daar ook al – over diversiteit tussen agrariërs. 'De boeren', kunnen we dat wel zo benoemen? Betrokkenheid van natuurorganisaties blijkt ook nog wel verbetering– Een mogelijkheid te zijn. En samenhang met

andere opgaves. We kunnen de vragen van het CDA ook echt wel goed begrijpen. We vinden het wel inderdaad, als je het hebt over piekbelasters en je gaat dat zo met naam en toenaam noemen, ja, dat kan ook afleiden. Hebben we in Noord-Holland wel echt die piekbelasters? Gaat het wel echt om die piekbelasters? We willen niet de indruk wekken dat het probleem niet opgelost zou worden. Nou ja, ik ga nu heel warrig worden volgens mij. Ik wil in ieder geval niet de suggestie wekken dat als we alleen de piekbelasters aanpakken die in een lijstje staan, dat we dan ook het probleem, waar het echt om gaat, oplossen. En dat wordt ook in dat rapport zo benoemd: we moeten het gaan hebben over natuurherstel en natuurverbetering, en daar moet het over gaan.

Maar we zien het rapport ook als een bestendiging van de koers en juist ook een onderstreping van de kwaliteit daarvan. En eigenlijk zijn de belangrijkste vragen van GroenLinks op dit moment ook of GS hier nu voldoende aan heeft om zich ook echt te committeren aan het halen van stikstofdoelen in 2030. En dat zouden we echt graag concreet bevestigd willen. En of we ons nu ook echt gaan committeren aan die kritische depositiewaarde, KDW, als norm voor wat we moeten gaan halen en daar niet elke keer opnieuw een discussie over gaan starten. Dus dat zijn voor ons eigenlijk de belangrijkste vragen die daar op dit moment uit voortvloeien.

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Ja, dank u wel. Bent u het met mij eens dat er juist staat dat die KDW's, dat daar een aanpassing voor nodig is en dat daar naar gezocht moet worden?

Statenlid **VAN WIJNEN** (GL): Ik ben het volledig met u eens dat dat daar staat, maar daar staat ook bij dat dat op termijn moet en dat we nu moeten gaan focussen op het juist wel hanteren van die KDW's, omdat we anders helemaal geen steek opschieten. En ik herinner me ook, hè, nu we bijna tegen het einde van onze eerste termijn zitten allemaal hier, of nou ja, in ieder geval deze termijn, dat deze discussie vier jaar oud is inmiddels en dat we nog steeds aan het hakkentakken zijn over wie, wat, wanneer, waarom en hoe. En dat we het dus nog steeds niet hebben over natuurherstel en natuurverbetering.

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Bent u het met mij eens dat het inderdaad gaat om natuurherstel en dus niet om het halen van cijfertjes zoals de KDW?

Statenlid **VAN WIJNEN** (GL): Ik vind dat het halen van cijfertjes, zoals de KDW, fundamenteel zijn voor het bevorderen van natuurherstel.

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Daar constateer ik dat we het daarin niet met elkaar eens zijn, maar voor de rest wel over de kloof dichten tussen stad en platteland.

De **VOORZITTER**: Graag tot een vraag komen.

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Bent u dat met mij eens?

De **VOORZITTER**: Ja, nee, dat snap ik. Maar ik ga u in de gaten houden. Statenlid Van Wijnen, u mag afronden.

Statenlid **VAN WIJNEN** (GL): Ja, dat was het wel. De kloof moeten we dichten.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan gaan we naar mevrouw Alberts van de SP.

Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Dank u wel, voorzitter. Ik wou zelf iets minder op de inhoud van het rapport ingaan, maar vooral blijven stilstaan bij de noodzaak om inderdaad aan stikstofreductie te doen. We hebben eigenlijk al zo lang erop zitten wachten. Ik vond het rapport zelf overigens ook een soort van vertragingstactiek. Maar goed, als daarmee alle neuzen dezelfde kant op komen te staan, is dat alleen maar mooi.

Ik heb aan de gedeputeerde, heb ik een soort van procesmatige vraag, want dat is dan wel weer een beetje de inhoud. Die 2500 PAS-melders bijvoorbeeld, hoeveel hebben wij daarvan in de provincie? Kunnen we dat al te horen krijgen? Ik heb bij een eerder gesprek in de Commissie, heb ik ook al gezegd over de piekbelasters, dat wij onze top-piekbelasters, Tata en Schiphol, natuurlijk niet mogen overslaan.

Maar dat neemt natuurlijk niet weg dat er voor de boeren wel degelijk een taak ligt en die zal niet makkelijk zijn. Daarom moet het ook zorgvuldig gebeuren, maar het moet wel nu- We moeten nu

wel aan de slag en niet weer proberen terug te onderhandelen en weer vertraging daarin toepassen. Dus dat is de opmerking die ik daarover wil maken namens de SP. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Zoon, Partij voor de Dieren.

Statenlid **ZOON** (PvdD): De groenknolorchis, het pimpernelblauwtje, wilde tijm, de nauwe korfslak, ronde zonnedauw. Voorzitter, een handvol soorten van heel veel soorten in Noord-Holland die te lijden hebben onder de stikstofdruk. We lijken het wel eens te vergeten. Het gaat niet om het mogelijk maken van staalproductie, vee-industrie of de export, maar het gaat om de natuur. Remkes had woensdag deels dezelfde boodschap als twee jaar geleden: pak het probleem aan bij de wortels. Zolang het grote uitsterven van planten en dieren nog geen halt is toegeroepen en gaat herstellen, zijn we illegaal bezig.

Met de focus op de vijfhonderd, zeshonderd piekbelasters landelijk gaan we het niet redden. Met de latente ruimte die nu nog vergund is, zal onze natuurlijke omgeving alleen maar achteruit gaan. Met het toestaan van megastallen en uitbundige groei in de vee-industrie, bijvoorbeeld in Alkmaar, Enkhuizen en Purmerend, door gebruik te maken van dubieuze technische maatregelen in oude vergunningen zal het ook alleen nog maar verslechteren. Onze afwachtende houding zorgt dat we de verkeerde keuzes gaan maken met het risico dat een biologische boer nabij een Natura 2000-gebied straks moet worden gestopt om vervolgens een gigakippenschuur te laten groeien. Prioriteer de vee-industrie en de akkerbouw die niet toekomstbestendig is. Niet-natuurinclusief heeft uiteindelijk geen toekomstperspectief. Gebruik die ruimte om natuur, inclusief voorbeelden, de ruimte te geven tot extensivering. Het stoppen van de piekbelasters moet ook snel, maar ook slim gebeuren. Room als eerste die latente ruimte af. Daarmee verbetert de natuur nog niet, maar stopt tenminste de grootste groei aan uitstoot van stikstof. Dat zal alleen landelijk moeten gaan gebeuren. En kijk naar de industrie. De mega uitstoters Tata en Schiphol hebben ook een opgave. Niet alleen, omdat ze bovenaan het stikstofuitstootlijstje staan, maar ook, omdat de leefomgeving, de natuur en de biodiversiteit in zijn algemeenheid wordt aangetast.
Tot slot-

De heer **KÖHLER** (JA21): Vraagje aan collega van de Partij voor de Dieren. Begrijp ik uit uw betoog dat u de piekbelastersbenadering uit het rapport Remkes, dat u dat afwijst?

Statenlid **ZOON** (PvdD): Nee, ik denk dat dat heel goed is om juist te kijken naar die piekbelasters, maar ik denk dat het ook heel goed is om te kijken naar de voorbeeldorganisaties, boeren die er zijn, die nu al biologisch en natuurinclusief aan het werken zijn, om die niet het kind te laten zijn van de rekening.

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Ja, u doet net alsof er een uitbundige groei komt van de vee-industrie in Noord-Holland, maar bent u ermee bekend dat door de fosfaatregels er geen één koe bij komt en dat in Noord-Holland de koeien buiten lopen? Dat er helemaal geen sprake is van vee-industrie.

Statenlid **ZOON** (PvdD): Ik geloof dat de definitie van vee-industrie van het CDA en de Partij voor de Dieren definitief anders is. Nee, ik zie nog steeds een grote groei aan de hoeveelheid melkkoeien die in Noord-Holland gaan staan. Ik zie dat er bij Purmerend een grote varkenshouder gaat uitbreiden. Ik zie nog heel veel vergroting van die vee-industrie. Dus als ze dat nou eens een keer- En ik roep u ook op om dat te gaan doen, juist om toekomstgericht te gaan kijken, om juist de megastallen en dergelijke uit onze verordening te schrappen en juist in te zetten op het toekomstgerichte boerenbedrijf.

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): U geeft geen antwoord. Door de fosfaatregels kan er geen één koe bijkomen. Dus ik hoop dat u dat ook in uw betogen laat zien en niet de verkeerde vooronderstelling wekt.

Statenlid **ZOON** (PvdD): Ik geloof dat we het daar ook over hebben inderdaad, voorzitter, over dan die latente ruimte die er is. Want we zien dat er nog zoveel ruimte vergund is, dat er nog zoveel groei kan bijkomen, dat we dat juist een halt toe moeten roepen.

Tot slot, voorzitter. Kom snel met een twee kilometerzone rondom natuurgebieden, plekken waar stikstof, landbouwgif en kunstmest moeten verdwijnen. Want laten we duidelijk zijn: niet alles kan overal, want wat wel kan is natuurinclusief. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Meneer Klein van de ChristenUnie. O, mevrouw van Soest. Ik denk dat de heer Zoon voor u nog wel tijd heeft voor één vraag.

Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Dank u wel. Dank u wel, voorzitter. Nee, mijn vraag is: wat doen we nou eigenlijk met die heel grote bedrijven die zo vervuilend zijn? Gaan we daar ook eens een keer iets aan doen? Zoals Tata Steel.

Statenlid **ZOON** (PvdD): Ja, ik geloof dat ik het helemaal met u eens ben. Ja, daar moeten we inderdaad wat aan doen. Volgens mij zijn we daarin bezig vanuit de provincie. U weet onze oproep om juist te kijken naar die vervuiling van Tata Steel en dat te verminderen en sterk terug te dringen. Misschien zelfs wel richting sluiting. Maar dat is niet iets waar wij over gaan. Dat is iets wat ook bij het land ligt. Dus ja, ook een landelijke oproep om daarnaar te kijken.

De **VOORZITTER**: Mevrouw van Soest, u- Ja? Dan gaan we nu naar de heer Klein van de ChristenUnie.

De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Dank u voor het woord, meneer de voorzitter. Wat ons betreft had deze actualiteit ook afgedaan kunnen worden met een rondvraag. Het zijn op zich goede vragen van het CDA en JA21, maar we gaan ervan uit dat GS ook hard bezig is, dat het rapport ook ontvangen heeft. En we zitten hier allemaal zo bovenop dat wij ervan uit gaan dat we binnenkort een reactie krijgen, bijvoorbeeld op onze wekelijkse of maandelijks bijpraatsessie in de commissie.

Nou, laten we dan iets meegeven voor die bijpraatsessie en de reactie. Onze piekbelasters zijn voornamelijk industrieel. Dus wellicht ziet GS kans om deze mogelijkheid aan te grijpen om te combineren met andere provinciale doelen, zoals bijvoorbeeld het verbeteren van de leefomgeving. Het zou natuurlijk geweldig zijn als we hiermee kunnen zorgen dat bijvoorbeeld de meest vervuilende fabriek van Tata gesloten kan worden. Of wellicht zijn er nog wat banen op Schiphol die we uit kunnen kopen. En wellicht kunt u ook eens kijken naar de piekbelasting in de Zandvoortse duinen in september. Goed. Wij wachten de reactie van GS af.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan gaan we naar de heer Van Hooff van de PVV.

De heer **VAN HOOFF** (PVV): Voorzitter, het stikstofrapport van Remkes. Van de PVV kon het meteen de shredder in. Maar het enige juiste advies had moeten zijn van het kabinet Rutte IV: haar samenleving ontwrichtende en op drijfzand gebouwde stikstofbeleid volledig zou moeten schrappen. Er wordt doodleuk aanbevolen dat de beoogde halvering van de stikstofuitstoot in 2030 vooralsnog voorrang heeft en overeind moet blijven en binnen een jaar vijfhonderd tot zeshonderd piekbelasters uitgekocht moeten worden, waarbij dwang niet wordt uitgesloten. Wie die vijf- tot zeshonderd piekbelasters precies zijn, is nog niet bekend, maar, voorzitter, je kunt er vergif op innemen dat ook Noord-Holland hier zwaar getroffen gaat worden. Misschien moeten we eens praten over Tata Steel en Schiphol. Het zou een leuke discussie zijn. En dat allemaal in een onzekere tijd waarin bijvoorbeeld de voedselcrisis dreigt, de Nederlandse industrie onder andere door wanbeleid van het kabinet Rutte IV al te maken heeft met explosief gestegen energiekosten met alle mogelijke gevolgen van dien. Voorzitter, de PVV vindt het dan ook betreurenswaardig dat het college – ik heb nog twee minuten – een afwachtende houding aanneemt en eerst wil kijken waar het keuzes van kabinet Rutte IV gaat maken. Nu is juist een goed moment om als provincie duidelijk richting Rutte IV aan te geven dat we honderd procent staan voor onze boeren en industrie. En dat we niet accepteren dat voor een niet-bestaand probleem onze economie en voedselvoorziening in welke mate dan ook beschadigd wordt.

Voorzitter, Jesse Klaver liet zich verleden week per ongeluk ontvallen dat hij snel een reactie van het kabinet wil, omdat hij vreest dat er weer boerenprotesten komen als boeren doorhebben dat alles waar ze boos over waren gewoon is blijven staan. En dat onderstreep ik helemaal. Dat gebeurt niet vaak, maar nu wel. De PVV staat honderd procent achter ons boeren en steunen volmondig eventuele protesten. Dank u wel, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Het woord is aan de heer De Wit van de VVD.

De heer **DE WIT** (VVD): Ja, voorzitter, waarvoor dank. En toch even fijn om de gelegenheid te hebben om iets te zeggen over het rapport van Remkes. Hoewel uiteraard de reactie van het kabinet van volgende week, of van deze week ondertussen, natuurlijk minstens zo belangrijk is

en we daar ook graag zien hoe ons college daarop uiteindelijk gaat doorpakken. Maar we zijn toch voorzichtig positief over een wellicht prille kentering van de toon van het gesprek van, 'niet alles kan overal' naar 'wat kan er wel?'. En dat is natuurlijk veel uitnodigender om samen met elkaar hier de schouders onder te zetten. En heb ik het over alle sectoren die moeten bijdragen aan het oplossen van dit probleem. Dus niet alleen de boeren, maar ook de industrie. Maar denk bijvoorbeeld ook aan wij hier allemaal als individuen door misschien eens na te denken: waar halen we ons voedsel op; of wat heb ik überhaupt over voor dat voedsel wat hier dichtbij gemaakt wordt? Maar ook, kijk niet alleen naar het opkopen van bedrijven, maar geef wel een toekomst aan bedrijven. En dat zijn precies de woorden die wij ook nodig denken te hebben om uiteindelijk in onze provincie Noord-Holland tot concrete maatregelen te kunnen komen. En daarbij – en daar sluit ik aan bij de woorden van het CDA – is wat ons betreft niet de KDW heilig, maar uiteindelijk staan natuur en biodiversiteit daarin centraal. Daar moet ons beleid op focussen, en niet op de KDW. Waarbij ik me wel aansluit bij de kanttekening die Remkes daarbij ook terecht maakt: laten we nu niet, voordat we onze problemen hebben opgelost, ons hele systeem overhoop halen, want daarmee creëren we nog meer problemen op korte termijn als we dat wel zouden doen.

Het sleutelwoord van de VVD betreft 'vertrouwen'. Vertrouwen in mensen die dit uiteindelijk mogelijk moeten maken. En onze insteek daarvoor is dat mensen wel willen veranderen, maar niet veranderd willen worden. En dat betekent dat wij mensen en bedrijven zelf de regie willen geven over hun omgeving en over hun bedrijf. En dat wij als overheid daartoe in staat moeten zijn, dat zij weten wat ze kunnen doen en dat wij ook de hulp kunnen bieden die daarvoor nodig is. En dat zou wat ons betreft ook de belangrijkste vraag zijn van ons college aan het kabinet: kom uit Den Haag nou een keer door met die gereedschapskist, waarmee wij en de bedrijven aan de slag kunnen.

Statenlid **VAN WIJNEN** (GL): Ja, ik hoor een mooi betoog over het vertrouwen in mensen en ik hoop dat ik dat ook met u kan delen. Tegelijkertijd betaalt eigenlijk elke Noord-Hollander mee aan natuurherstel en natuurverbetering. En moet dan elke Noord-Hollander maar wachten totdat andere mensen willen veranderen, zodat ze eindelijk een keer waar krijgen voor het geld wat zij bijdragen aan natuurverandering?

De heer **DE WIT** (VVD): Voor mij is het wel gepast, voorzitter, dat mensen meebetalen aan iets wat ons allemaal aangaat, namelijk de kwaliteit van onze leefomgeving en onze natuur. Daar plukken we allemaal de vruchten van in dit ecosysteem waarin we leven. Dus volgens mij zit daar niet zo'n heel gekke redenatie achter. En waar het ons om gaat is, we kunnen wel van bovenaf aansturen hoe het land eruit zal moeten komen te zien, maar volgens mij is het de kwaliteit van onze liberale democratie dat het initiatief juist van onderaf, van vrije verantwoorde mensen, moet komen en dat we daarmee uiteindelijk de mooiste uitkomsten in deze samenleving kunnen creëren.

De **VOORZITTER**: Statenlid Van Wijnen.

De heer **DE WIT** (VVD): Goed, ik verwijs nog even naar een werkbezoek dat wij vorige week hebben gehad, om af te sluiten op mijn inbreng. Dat ging namelijk over de gebiedsprocessen en 'hoe pak je dat nou aan'. En uiteindelijk staan we voor een heel grote verbouwing van Nederland op dit punt. En wat de VVD betreft, stellen we onszelf de vraag: wie geef je nou uiteindelijk de sleutel van je huis in handen om die verbouwing te regelen? Is dat aan de aannemer die koste wat kost je budget gaat opmaken? Of is dat aan de aannemer die met je meedenkt, die kijkt wat je wensen zijn en de beste oplossing kiest om je huis aan te passen aan de toekomst. En wat ons betreft is het antwoord op die vraag volstrekt helder. Wij vertrouwen de mensen die aan de lat staan voor deze opgave en willen ze helpen daar waar het onze taak is. Tot zover.

De **VOORZITTER**: Het woord aan de heer Leerink van de PvdA.

De heer **LEERINK** (PvdA): Ja, dank u wel, voorzitter. Jammer dat het nodig was, maar goed dat het tweede rapport Remkes er is. Laten we hopen dat het kabinet de aanknopingspunten, die het rapport zeker biedt om van vanaf nu samen vooruit te komen, ook daadwerkelijk aangrijpt. Op zich snappen we dat partijen deze actualiteit hebben aangevraagd. De presentatie was bijna een landelijk evenement, het werd rechtstreeks uitgezonden op tv. En je wilt toch laten merken als partij dat je daar bovenop zit. En tegelijkertijd gebiedt eerlijkheid natuurlijk te zeggen dat we, denk ik allemaal, ook wel weten dat alle vragen die worden gesteld, ook de relevante vragen die voorbij zijn gekomen, op deze korte termijn in deze vergadering eigenlijk niet te beantwoorden zijn. Goed daarom dat het onderwerp op de agenda staat van de eerstvolgende agenda NLG, want

ook wij willen natuurlijk weten wat dit alles betekent voor de vastgestelde aanpak in Noord-Holland. En ook wij willen natuurlijk weten hoe dat in Noord-Holland zit met die piekbelasters, et cetera.

Voorzitter, wat voor dit moment overblijft, is wat ons betreft een vraag en een opmerking. En de vraag is, ik heb begrepen dat het IPO nog voornemens is om met een reactie te komen op het rapport Remkes, voordat het kabinet eind deze week met een kabinetsreactie komt. En ik zou graag willen weten: wat is daarbij de insteek van de provincie Noord-Holland? En wat ons betreft is dat in ieder geval niet dat weer van alles ter discussie te gaan stellen, maar zou de basis van die reactie moeten zijn: laten we nu zo snel mogelijk met mekaar aan de slag gaan. Want praten hebben we nu ondertussen wel genoeg gedaan. Er moet tempo worden gemaakt. In het verlengde hiervan een opmerking: laat al het gepraat over het rapport Remkes en ook alle discussie die weer kan oplaaien ons niet afleiden van het eigenlijke werk. We hebben in Noord-Holland stikstofdoelen vastgesteld. Er is een plan om die doelen via een gebiedsgerichte aanpak te realiseren. Laten we daar in ieder geval in volle vaart mee doorgaan, want de opgave zal eerder groter worden dan kleiner. Ik dank u.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. En als laatste geef ik het woord aan mevrouw Strens van D66.

Mevrouw **STRENS** (D66): Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, het is natuurlijk verleidelijk om op dit moment uitvoerig en inhoudelijk stil te staan bij het rapport, maar waar een aantal anderen ook al aan hebben gerefereerd: het staat op onze volgende NLG-agenda en ook het kabinet komt nog met een reactie. Het rapport van Remkes onderstreept wat D66 betreft de noodzaak tot natuurherstel in combinatie met het bieden van perspectief, houdt vast aan de gestelde reductiedoelen en het voorlopig blijven hanteren van de KDW. Daar bovenop adviseert Remkes extra tempo te maken om op korte termijn te zorgen dat ons land weer van het slot kan en er oplossingen kunnen worden gevonden voor de PAS-melders en de interimmers. Daarvoor stelt Remkes voor om op korte termijn wat aan de piekbelasters te doen, waarbij hij zelf ook een actieve rol voor het Rijk weggelegd ziet. En daarover, voorzitter, hebben wij juist een vraag, want hoe kijkt GS aan tegen onze rol bij de aanpak van de piekbelasters? Zeker als het zou betekenen dat het Rijk mogelijk gronden of bedrijven gaat opkopen. Want we weten dat voor extensivering en transitie van de landbouw grond noodzakelijk is. En wat D66 betreft is het cruciaal in de gebiedsprocessen dat juist wij als provincie gronden in handen hebben om onze doelen te kunnen bereiken. Is GS het met D66 eens? En is dat ook de inzet van GS richting het Rijk?

Tot slot nog een laatste opmerking. Het rapport van Remkes benadrukt de noodzaak om snel stikstof te reduceren en te werken aan sterke natuur. Laten we in de Noord-Hollandse gebiedsaanpak vooral tempo blijven maken en het proces niet te veel laten afleiden door keuzes en discussies die ongetwijfeld nog veel in de Tweede Kamer en op landelijk niveau worden gevoerd. Dank u wel, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan geef ik nu in eerste termijn het woord aan gedeputeerde Rommel, die namens GS zal reageren en de vragen beantwoorden.

Gedeputeerde **ROMMEL**: Dank u, voorzitter. Ja, het is goed dat deze actualiteit voorligt en ik zou het op zich heel kort af kunnen doen door te zeggen van, we moeten er nog in GS over spreken en ook binnen IPO en het Rijk. Het is een advies aan het Rijk. Maar zoals u mij kent, zal ik dat niet doen. En ook even een duiding geven van hoe ik erin sta. Ik moet zeggen, ik ben wel blij dat het advies er nu ligt, want net als dat u ook aangaf, het was iedere keer: eerst het rapport van Remkes en dan gaan we wel weer kijken. En nou ja, ook al wat de PvdA- Om aan te geven: wij zijn daar niet van. Wij zijn nog steeds bezig, heel druk, met onze eigen gebiedsgerichte aanpak en daar gaan wij ook mee door.

Dan over het rapport. Ja, ik vind het zelf wel een evenwichtig rapport. Ook wel een, ja, een rapport waarin je ziet dat hij wel duidelijk ook naar iedereen heeft geluisterd. Want ik ben zelf bij de gesprekken geweest van onze provincies en daar zie je ook dat wat hij noemt, de PAS-melders, ammoniak uit zee – alhoewel in hele kleine lettertjes, maar ik heb het gevonden – nou ja, dus minder strenge voorwaarden aan de financiële middelen, maar ook de staat van de natuur. Het staat er allemaal in; met de emotie en de waardering, ook voor de agrarische sector. En waar het hier en daar is gaan schuren en hoe dat dan gekomen is. Dus die zorgen die hij benoemt en ook dat hij schrijft van, ja, ik ben gewoon geschrokken van de wanhoop. Het is ook weleens goed om dat ook een keer op te schrijven. Want ja, ik bel dagelijks met boeren en dagelijks heb ik ook te maken met die wanhoop die er is en dat Iedereen eigenlijk zo zat van, ja,

ik weet het gewoon even niet meer. Wat moet ik nou doen? Moet ik gaan investeren? Moet ik mijn dochter of mijn zoon of mijn kinderen, moet ik die gaan zeggen van, ja, neem dat bedrijf maar over en dan heb je een pracht van een toekomst met alle zorgen die ze ook aan de keukentafel meemaken.

Maar we zijn al drie jaar bezig, hè, in Noord-Holland. En ook dat is wel genoemd. En we komen echt wel een heel eind. Maar ook in de gebiedsgerichte aanpakken zijn we goed aan het kijken van, waar gaat het nou over? Maar we hebben nog steeds dat geld in de instrumenten over. En daarom is het ook goed dat Remkes ook tegen het kabinet heeft gezegd: kom nou dan ook met die middelen. Alleen, ja, wat ook bekend is: er komt gewoon geen stikstofruimte vrij op dit moment, omdat niemand beweegt. Dus er moet echt wel wat gebeuren. Dus we kunnen ook niet, zelfs niet, de agrariërs helpen die zeggen van, ja, ik wil wel ergens anders naartoe of ik wil stoppen. Daar kunnen we gewoon niks mee doen. En gelukkig ben ik- Ik ben ook blij dat Remkes hier ook echt aandacht voor vraagt.

Ja, er zijn heel veel vragen over de piekbelasters van, wat is dat nou eigenlijk? Nou, zoals u ook in het rapport heeft kunnen lezen, zegt Remkes van, nou, ministerie, geef daar nou eens een definitie van. Nou, ik heb mijn eigen definitie van piekbelasters. En dat is gewoon grote uitstoters. Dus dat is inderdaad de- Ja, u lacht erom, meneer Zoon. Maar dat moet je soms doen als je door wil pakken. Wij hebben een lijstje ook gezien van het ministerie. Nou ja, bijvoorbeeld waar ik mee in gesprek ben, dat zijn de vijftien industriële piekbelasters bij ons in de provincie. En die gesprekken zijn veelbelovend. Dus we maken ook grote stappen. We hebben met Tata al afspraken gemaakt, en daar gaan we ook mee door. Die vergroening, die er gaat komen, de roadmap zeg maar, die er is. En gelukkig benadrukte Remkes ook dat de provincie nog steeds een heel belangrijke taak heeft in die oplossing. Daar ben ik ook blij om, want je moet toch niet willen dat we weer wildwestpraktijken krijgen. Dat het Rijk – wat ze overigens al wel hier en daar doen – maar de provincies in gaat en gaat opkopen, zoals Brabant dat heeft gedaan. Ik heb het al eerder genoemd. Wij hebben bij ons, hebben we de beheercheck waar we aandacht aan geven. Van, hoeveel boeren heb je nodig of koeien heb je nodig om te beheren? Want we willen die natuur ook behouden. En we hebben die boeren nodig en die pinken hebben we nodig om bijvoorbeeld veengebieden ook te helpen. Een agrarische kaart zijn we aan het maken. En ik heb u ook de afgelopen jaren, heb ik u regelmatig ook meegenomen de gebieden in. En ik vind het ook goed om hier, omdat het zo'n belangrijk onderwerp is, om daar goed aandacht aan te besteden. Nou ja, ik heb webinars. Ik spreek met iedereen, maar zeker ook met jullie. Dus dit is wel een aanvulling op wat we doen op onze gebiedsgerichte aanpak. Maar het is het Rijk die hier nog wat mee gaat doen.

Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Ja, dank u wel. U zei van, ja, dat het Rijk alles over gaat nemen. Dat er een rol blijft voor de provincies. Nou adviseert Remkes zo'n landelijk procesteam. Hoe staat u daar tegenover? Want dat wordt als onafhankelijk betiteld en om de boel vlot te trekken. Maar ik kan me voorstellen dat u daar positief tegenover staat? Klopt dat?

Gedeputeerde **ROMMEL**: Ja, op zich sta ik daar wel positief tegenover, als het maar net is- Want het is eigenlijk een soort kopie – zoals ik het zie – van onze Regietafel over de NNN. En als dat het is, dan is dat wel een heel handige- Nou ja, even een link om misschien die integraliteit te bevorderen.

Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): En heeft u daar al signalen over opgevangen of is dat iets wat uit het Rijk nog benoemd moet gaan worden van 'dat gaan we doen'? Want dat is het advies van Remkes aan het Rijk. Maar heeft u daar al signalen over opgevangen? Want ik kan me zo voorstellen dat dat vlot trekken – u zegt, niemand beweegt – dat dat vlottrekken wel handig is.

Gedeputeerde **ROMMEL**: Het Rijk heb ik nog niet over het advies gehoord, maar die Regietafel, daar hebben we wel al over gehoord. Dus als dat zeg maar samen opgaat, dan kan ik daar wel blij mee zijn. Dus wij gaan nu ook het rapport van Remkes wel verder bestuderen en daar komen we met een reactie. En ook om, naar de PvdA, door te geven bij het IPO, wat zou dan mijn inbreng zijn? Nou, dat is puur en alleen de Noord-Hollandse inbreng, zoals ik dat ook altijd doe. Ik kom daar verder bij de andere vragen nog op terug.

Op, nou ja, 14 oktober komt dan het advies. En wij als provincies willen inderdaad wel al eerder ook duiden, zodat we ook aan het kabinet mee kunnen geven, hoe wij ook op verschillende onderdelen nadenken.

Dan heeft JA21 een aantal vragen gesteld en CDA ook. Daar ga ik toch even op in, ook al is het specifiek en komt er nog veel meer later.

Er is een vraag van, is er een lijst van uitstoot per veehouderij? Nee, die lijst is er niet. Wel heeft u zelf gezien – maar de minister heeft dat teruggetrokken – dat lijstje met de piekbelasters, die – wat is het, honderd waren het – die gelijk met de industrie meegegeven waren. Dus wij hebben dat zelf niet. En dat is ook heel lastig, want het heeft ook natuurlijk met AGV te maken.

U zegt dat – even kijken, hoor – dat provincies – even kijken, hoor- U zegt: tijdens het overleg met de overheid is duidelijk geworden dat provincies er verschillend in zitten. Sommige provincies willen een zo duidelijk mogelijk beleid. De opdracht voor Gelderland en Noord-Brabant is hoger. Welk standpunt heeft de provincie in het IPO ingenomen? Ja, ik heb het standpunt ingenomen wat ik altijd al met u deel. Wij zijn- Dit is echt maatwerk in al die gebieden. En dat is ook waarom wij nog steeds ook doorgaan met die 24 gebiedsprocessen. En een herstel van de natuur maakt daar ook natuurlijk een heel groot onderdeel van uit. Want, nou ja, iemand heeft ooit gezegd: dat is een doodzieke patiënt. Maar ja, we moeten daar gewoon wel goed naar kijken, maar we moeten ook dat perspectief nog bieden. Het buitenland, ammoniak uit zee, de scheepvaart, nou, dat zie je ook in het rapport van Remkes wel terug, dat hij ook zegt van, Rijk, kom ook eens ergens mee. Nou ja, wij zijn in Noord-Holland- Moet ik wel trouwens zeggen, dat wij een grote vrager van stikstof zijn. Dus dat maakt het ook allemaal niet makkelijk.

U heeft het ook over Friesland. Nou ja, dat wij- Hoe denken we met deze ontwikkelingen te voorkomen dat wij ons van Friesland gaan onderscheiden? Ja, wij herkennen ons in de belangen die Remkes dus ook uitgeeft. En ook, nou ja, de bevindingen vanuit de historie. Maar op zich hoeven wij ons niet te onderscheiden van Friesland, want, nou ja, door alle verschillen die we als provincies met elkaar al hebben, daar zorgt het onderscheid zichzelf al voor.

Dan naar het CDA. U heeft een vraag – even kijken hoor – misschien ook last om- Ja, hoe gaat u door met de gebiedsprocessen? Misschien is dat wel lastig. Nee, het is zeker niet verantwoord als we nu een rem zouden zetten naar aanleiding van dit advies aan het Rijk. Wij gaan gewoon door met wat u heeft- Nou ja, met die gebiedsprocessen. Want daar is het allemaal gewoon veel te urgent voor.

Statenlid **ZOON** (PvdD): Houdt u zich dan wel aan het rapport van Remkes? Want Remkes zegt heel duidelijk: eerst tot 2030 proberen wat ruimte te scheppen en daarna eens een keer de gebiedsprocessen te gaan doen. Ik ben het met u eens, om nu eerst die gebiedsprocessen wel door te laten gaan, maar daarmee gaat u niet in lijn met het Remkes-rapport.

Gedeputeerde **ROMMEL**: Wij moeten met die gebiedsgerichte aanpak doorgaan om de doelen, die u als Staten heeft gesteld tot 2030, te halen. Dus nee, wij gaan gewoon door. En u heeft als Staten doelen gesteld. Het is net al ook gevraagd. En als die doelen moeten wijzigen doordat er wettelijke iets gewijzigd wordt – die 2035 in het regeerakkoord bijvoorbeeld – dan kom ik bij uw Staten terug. Maar u heeft mij een opdracht gegeven en daar luister ik naar. Ik heb het vandaag al gehoord: natuurlijk het hoogste orgaan. Dus daar luister ik naar. En de wet, die in Den Haag wordt vastgesteld. Maar dan kom ik bij u terug.

Dan, herkent GS de uitspraak van Remkes dat er een kloof is? Ja, de voorbeelden die Remkes noemt, dat is helder en dat willen we nou juist ook gaan voorkomen. Want je ziet dat inderdaad, het is echt van, nou ja, ik tegen u, u tegen mij, wij tegen zij, en de Randstad tegenover het platteland. Ja, dat dat zie je gewoon in deze tijden, die onzekere tijden, zie je dat gebeuren. En daarom moeten we ook zo snel mogelijk ook die duidelijkheid en helderheid geven. En ik wil dat dus ook doen met, nou ja, om plannen, echt plannen, te maken in een gebied en niet weer met vier kaartjes te komen.

Dan- Die heb ik al gehad. Ja, dat is mijn-

Dan had ik nog een paar vragen opgeschreven. De doelen van GroenLinks heb ik beantwoord. Dan die vijfhonderd- Nou, hoeveel? Vijfhonderd piekbelasters. Hoeveel zijn dat er? Dat weten wij dus niet. Wij hebben daar geen overzicht van. Wij kennen alleen de industrie, die vijftien waar ik mee spreek. Het is heel erg afhankelijk van, ga je dus kijken zoals ik het zeg. Van, wat zijn de grote uitstoters? Of ga je kijken – zoals ook al genoemd werd – wat zit het dichtst bij een N2000-gebied en heeft daar effect op? We zullen dat zien en we zullen ook zien hoe het kabinet daarmee omgaat. Ik dank u wel, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Köhler heeft nog een interruptie, maar mevrouw Koning is sneller dan- Mevrouw Koning.

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Ja, de interruptie is: kunt u ook op onze vraag vier nog antwoord geven? Die vijftig miljoen die het Rijk ons heeft gegeven, maar die u zegt niet te gaan gebruiken, of u daar kan pleiten voor andere voorwaarden, zodat u het in kan zetten?

Gedeputeerde **ROMMEL**: Ja, die vijftig miljoen hebben we nog niet gekregen. Die 250 miljoen, die nog verdeeld moet worden, die is voor de PAS-melders. En die vijftig miljoen, dat was voor ons, omdat we een aantal bedrijven hadden die opgekocht wilden worden. Daar wordt nu een plan voor gemaakt, omdat wij zien dat op deze manier- Want dat overleg moet nu plaatsvinden met Rijk. Want die zeggen: je mag alleen de gronden opkopen. Ja, op deze manier komen we er niet. Dus er wordt nu een plan gemaakt en dan gaan we naar het Rijk en dan gaan we kijken of we die vijftig miljoen kunnen krijgen.

De heer **KÖHLER** (JA21): Ja, dank u wel. Fijn, het zijn goede antwoorden. Ik ben er heel, heel blij mee dat u de meeste van onze vragen beantwoord heeft. Daarom heb ik eigenlijk één ding wat u zei. Vertaal ik het goed als u zei: wij geven onze eigen gebiedsprocessen voorrang. Met andere woorden, datgene wat in het rapport van Remkes staat, die vijf- tot zeshonderd piekbelasters in nabijheid van natuurgebieden, van Natura 2000-gebieden, dat we ons daarop moeten focussen, dat laat u los. U laat onze eigen gebiedsprocessen prevaleren en gooit wat betreft die aanbeveling van Remkes, dat deel in de prullenbak?

Gedeputeerde **ROMMEL**: Nee, we zullen afwachten waar het Rijk mee gaat komen, hoe de definitie is van piekbelasters. En dan zullen wij kijken van hoe zich dat vertaalt over alle provincies. Want wat ik u ook al vaker verteld heb, dat in Brabant en Gelderland, dat er driehonderd bedrijven al gezegd hebben van, we stoppen ermee. Ja, dan moeten we gewoon kijken van, wat betekent dat, de definitie van het Rijk? Wij zijn in onze gebiedsgerichte aanpak al bezig met het kijken- Want we willen ook- We hebben ook boeren nodig om te beheren en we hebben ook heel veel extensieve boeren, hebben we al. En als je die kwijtraakt, dan kan je je natuur ook niet realiseren.

Mevrouw **STRENS** (D66): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik dacht, ik doe het toch even zo. Dat scheelt weer een tweede termijn. Ik had nog een vraag gesteld over de aankoop van gronden, omdat Remkes in zijn advies ook aangeeft, dat het Rijk daar wellicht centraal een actieve rol op zou moeten spelen. Terwijl ons idee is dat het juist heel zinvol is als wij zelf grond in handen hebben als provincie. Of u het daarmee eens bent. En hoe u daarmee kijkt, ook richting het Rijk.

Gedeputeerde **ROMMEL**: Ja, dat is heel goed opgemerkt, want dat is nou juist ook wat ik mee zal nemen naar het IPO toe. Want er stond een grondbank in en ik weet wel dat het Rijk daar heel fond of is, maar wij hebben zelf al onze eigen grondstrategie en wij weten precies in welke gebieden wij gronden op zouden willen kopen om anderen, ja, zeg maar, agrarisch te helpen te extensiveren. Dus ik heb het liever in eigen hand. Als het Rijk daar zelf iets in wil doen, omdat het staatssteun zeg maar voorkomt, ja, dan moeten we het daar goed over hebben. Maar dan moet het wel in overleg met de provincies. Want als je lukraak opkoopt, dan gaat het ook niet goed.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dat was het, denk ik. Volgens mij heeft u uitgebreid geantwoord op alle gestelde vragen. Mevrouw Van Wijnen heeft nog een laatste interruptie.

Statenlid **VAN WIJNEN** (GL): Ja, misschien dan ook om een tweede termijn te voorkomen. Maar u begon uw betoog met een lofzang- Of, nou ja, een lofzang is misschien overdreven, maar waardering voor de aandacht die Remkes had voor de wanhoop bij boeren. Ik las in het rapport van Remkes ook waardering voor de frustratie bij natuurorganisaties om betrokken te zijn, vooraf, bij beleid, maar dat dat ook de reden is geweest dat ze uiteindelijk een gang naar de rechter hebben gemaakt. Hoe kijkt u daar tegenaan?

Gedeputeerde **ROMMEL**: Nou ja, dat is met dit stikstofdossier, wat ik net ook al zei: wij tegen zij, jullie tegen ons, ga zo maar door. Nee, we moeten dit samen doen en we zullen allemaal een transitie door moeten maken. Ook de natuurorganisaties die natuurlijk- Waar de boeren ook mee in overleg zijn van, hoe kunnen we die extra stap maken om die natuur te herstellen en te verbeteren? En ik vind dat iedereen daar zijn eigen verantwoording ook in moet nemen.

Statenlid **VAN WIJNEN** (GL): Dus daar moeten agrariërs, natuurorganisaties, overheden en burgers, iedereen moet zijn verantwoording nemen.

Gedeputeerde **ROMMEL**: Zeker.

De **VOORZITTER**: Het is allemaal lastig vandaag, hè, van iedereen via de voorzitter.

Dat was een uitgebreide beantwoording van de gedeputeerde. Er zijn nog een paar partijen die wat spreektijd hebben voor een tweede termijn. Ik kijk eerst naar de heer Köhler of hij nog behoefte heeft om een motie in te dienen. Nee? Dan kijk ik even van de partijen, die nog spreektijd hebben, of daar nog behoefte is voor een tweede termijn. Ik zie verder geen handjes. Dan neem ik zomaar aan dat ook de gedeputeerde in tweede termijn- Geen ruimte meer heeft. Dan sluit ik hiermee deze actualiteit.

En dan stel ik voor dat we even tien minuten schorsen, zodat u allen even uw neus kunt poederen.

Schorsing 15.31 tot 15.43 uur.

3a. Bekrachtiging besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding.

De **VOORZITTER**: Geachte Statenleden, ik heropen de vergadering. En ik ben aangekomen bij agendapunt 3a. Dat is Bekrachtiging besluit inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding. Er zijn geen stukken ter bekrachtiging binnengekomen.

Aldus vastgesteld.

3b. Lijst geheimhouding PS.

De **VOORZITTER**: Agendapunt 3b, lijst geheimhouding PS. Er zijn door de griffie tot op heden geen opmerkingen ontvangen van iemand. Iemand van u die het woord verlangt? Zo niet, dan stel ik voor deze lijst ook ter kennisgeving aan te nemen.

Aldus vastgesteld.

4. Vaststelling notulen en besluitenlijst van de Statenvergadering van 19 september 2022.

De **VOORZITTER**: Dan hebben we de vaststelling van de notulen, agendapunt 4, en de besluitenlijst van de vergadering van 19 september 2022. Ook door de griffie zijn tot op heden geen opmerking ontvangen. Verlangt iemand het woord over de notulen of over de besluitenlijst? Zo niet, dan zijn de notulen en de besluitenlijst ongewijzigd vastgesteld.

Aldus vastgesteld.

5. Vaststelling Strategische Statenagenda.

De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar de Vaststelling van de Strategische Statenagenda. Wenst iemand daar het woord over? Zo niet, dan is die ook vastgesteld.

Aldus vastgesteld.

6. Vaststelling lijst ingekomen stukken.

De **VOORZITTER**: Dan hebben we agendapunt 6, de Vaststelling van de lijst ingekomen stukken. Er zijn door de griffie ook tot op heden geen opmerkingen ontvangen. Verlangt iemand daar het woord over? Ook niet. Dan is die conform het voorstel van het presidium afgedaan.

Aldus vastgesteld.

7. Voortgangslijst van moties.

De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar 7. En zouden de nieuwe gedeputeerden wat rustiger kunnen doen hier rechts van mij? We gaan naar agendapunt 7. Dat is de Voortgangslijst van de moties. Er zijn ook door de griffie tot op heden geen opmerkingen ontvangen. Verlangt iemand het woord over de lijst moties? Zo niet, dan stel ik voor deze lijst zo vast te stellen.

Aldus vastgesteld.

8. Voorlopig aangemerkt als hamerstuk.
8a. Aanwijzen nieuw lid namens PS in Algemeen Bestuur Recreatieschap Spaarnwoude (VD-52).
8b. Naar een toekomstbestendig Randstedelijke Rekenkamer (VD-50).
8c. Protocol voor de accountantscontrole op de jaarstukken 2022 (VD-48).
8d. Vaststelling legesverordening 2023 en tarieventabel 2023 (VD-49).
8e. Zienswijze PS Ontwerp meerjarenbegroting 2022-2023 Gemeenschappelijk Orgaan Hollandse Waterlinies (VD-51).

De **VOORZITTER**: Dan komen we bij de hamerstukken, agendapunt 8. Op het advies van het presidium wordt geadviseerd om in te stemmen met de nagenoemde voordrachten en die ook als hamerstuk te behandelen. Dat is 8a, het aanwijzen wat een nieuw lid namens PS in Provinciale Staten in het Algemeen Bestuur Recreatieschap Spaarnwoude. Dit voordracht 52. Agendapunt 8b, Naar een toekomstbestendige Randstedelijke Rekenkamer, voordracht 50. 8c, dat is het Protocol voor de accountantscontrole op de Jaarstukken 2022, voordracht 48. 8d, vaststelling Legesverordening 2023 en de Tarieventabel 2023, voordracht 49. En 8e, Zienswijze van Provinciale Staten Ontwerp meerjarenbegroting 2022-2023 betreffende het Gemeenschappelijke Orgaan Hollandse Waterlinies, voordracht 51. Verlangt iemand hoofdelijke stemming? Iemand stemverklaring? Zo niet, dan zijn de besluiten behorende bij de punten 8a tot en met 8e aangenomen.

9. Initiatiefvoorstel ChristenUnie en PvdD inzake "Noord-Holland Impact" (NR-53).

De **VOORZITTER**: Daar komen we nu bij agendapunt 9. Dat is het initiatiefvoorstel van de ChristenUnie, de Partij voor de Dieren inzake Noord-Holland. Impact. Dat is nummer 53. Op 6 mei jongstleden ontving Gedeputeerde Staten het initiatiefvoorstel van de ChristenUnie en de Partij voor de Dieren, het voorstel, het stimuleren van de economie die van waarde is voor de samenleving. Het initiatiefvoorstel doet voorstellen voor nieuw economisch beleid onder de noemer betekeniseconomie. Gedeputeerde Staten heeft in de brief aan u, aan Provinciale Staten, reactie gegeven op de verschillende afzonderlijke voorstellen in het initiatiefvoorstel. Deze brief en het initiatiefvoorstel zijn behandeld in de commissie van EFB van 29 september jongstleden. En aan het eind hebben de indieners aangekondigd een aantal tekstuele wijzigingen in het voorstel aan te brengen, die ze toen op hoofdlijnen hebben samengevat. Deze wijzigingen vanuit de commissievergadering zijn in de roze kleur aangegeven in het initiatiefvoorstel. Na publicatie van de vergaderstukken van uw vergadering hebben de indieners nog wat aanvullende wijzigingen doorgevoerd in het initiatiefvoorstel en het ontwerpbesluit. Deze zijn in geel gearceerd in het initiatiefvoorstel. Het is een kleurrijk voorstel. En voor nu ligt het definitieve voorstel, inclusief voordracht en ontwerpbesluit.

De volgende sprekers, naast de indieners, hebben zich aangemeld. Naast de indiener Statenlid Kostić van de Partij voor de Dieren, de heer Klein van de ChristenUnie, hebben zich aangemeld: mevrouw van Geffen van Liberaal Noord-Holland, mevrouw Gonggrijp van D66, Mevrouw De Groot van de SP, de heer Hartog van JA21, mevrouw Kuiper van het CDA, Mevrouw van Meerten van de VVD, Statenlid Zaal van GroenLinks en de heer Carton van de PvdA. Heb ik Iedereen gehad? Dan nodig ik nu, als het goed is, Statenlid Kostić uit om het initiatiefvoorstel toe te lichten. Of is dat de heer Klein? Statenlid Kostić, gaat uw gang.

Ik heb u al aangegeven, het zal even wennen zijn vanaf die kant. Ja, succes.

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Ja, dank u wel, voorzitter. Wij willen allereerst onze collega van de ChristenUnie heel erg bedanken voor de fijne samenwerking, maar ook de ondernemers, wetenschappers en burgers die ons hebben geïnspireerd en die al het goede voorbeeld geven. Daarnaast ook GS en alle partijen die in de commissie waardevolle feedback hebben geleverd en zich echt open hebben gesteld voor onze voorstellen. Grote dank daarvoor. Het resultaat is dan ook een gezamenlijk gedragen initiatiefvoorstel. Met de voorliggende vijftien voorstellen laten we

samen zien dat politiek voorbij partijpolitiek en de korte termijn kan kijken. Daar kunnen we allemaal trots op zijn.

Met het initiatiefvoorstel sluiten we deels aan bij wat de provincie al doet, maar maken we ook grofweg nog vier stappen. 1, we geven letterlijk en figuurlijk toekomstige generaties een centrale plek bij het maken van beslissingen. 2, we zetten een volgende stap in het groen, rechtvaardig en realistisch maken van ons economisch beleid. Realistisch over wat onze economie echt aan waarde en kosten met zich meebrengt. Het oude model liet vooral zien hoeveel we produceerden en consumeerden. Niets over de kosten voor de gezondheid en de leefomgeving. Niets over de realiteit dat, als iedereen zou leven zoals een gemiddelde Nederlander, we 3,5 aarde nodig zouden hebben. Hoe goed de financiële cijfers soms ook doen lijken, in werkelijkheid staan we in het rood en hebben we ons huishoudelijk boekje niet op orde. Dat gaan we hiermee veranderen. 3, we stimuleren en helpen ondernemers die interesse hebben in het maken van positieve maatschappelijke impact. In 2020 hadden we in deze zaal een Noord-Hollandse ondernemer die over haar eigen bedrijf zei: "Moeder Aarde is onze CEO". Ze snapte goed dat niemand perfect is, maar streefde steeds naar verbetering en positieve impact op ecologie en de maatschappij. Hoe mooi zou het zijn als dat gewoon de norm was? Toch wordt het ondernemers in het huidige systeem makkelijker gemaakt om negatieve maatschappelijke impact te leveren dan positieve. Dat kunnen we alleen samen veranderen. In provincies als Friesland zijn ze daarmee aan het experimenteren. Centraal staat daar niet meer economische groei, maar welzijn van alle inwoners. Bovendien laat onderzoek van de Kamer van Koophandel zien dat zo'n 70 procent van de ondernemers behoefte heeft aan praktijkvoorbeelden, informatie of ondersteuning op het gebied van ondernemen met positieve maatschappelijke impact. Met dit initiatiefvoorstel zorgen we ervoor dat de provincie verder aan die behoeften kan voldoen. En 4, we versterken de voorbeeldrol van de provincie en gebruiken die om de overweging te maken om de overgang te maken naar de economie die meer aansluit bij de uitdagingen van de 21e eeuw.

Kortom, met dit voorstel maken we samen een stap naar een betekeniseconomie, die niet per se gaat om economische groei, maar om bloei van onze samenleving. Een economie waarin we binnen ecologische grenzen blijven en waarin het welzijn van mensen en andere dieren centraal staan, ongeacht of er economische groei is of niet. Wat ons betreft is dat geen verhaal van rechts, links of het midden. Het zijn partijpolitiek overstijgende stappen noodzakelijk om ons huishoudboekje echt op orde te krijgen en iedereen een gezonde toekomst te bieden. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. En dan geef ik nu het woord aan de tweede indiener. En dat is de heer Klein van de ChristenUnie.

De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Voorzitter, collega's, "een fabriek of een bedrijf binnenhalen voor banen en inkomen, dat kale recept werkt niet meer om de regionale economie aan te zwengelen; burgers vinden veel meer belangrijk dan centen alleen". Het zijn niet mijn woorden. Dit is de opening van een artikel in Trouw van afgelopen donderdag. Het beschrijft onder andere de Friese paradox, want hoewel Friesland consequent laag scoort op zaken als inkomen en opleiding zijn Friezen gelukkiger dan gemiddeld in de rest van Nederland. Het is daarom de reden geweest om brede welvaart centraal te zetten in het Friese coalitieakkoord, met als motto 'geluk op één. De economie moet niet alleen gericht zijn op financiële winst, maar op brede welvaart. En dat is meer dan logisch, want wat heb je eraan als inwoner dat de economie draait als een tierelier als je leeft in de rook van een vervuilende fabriek? Wat koop je voor hoge winstcijfers als je hoort dat jouw baan vervalt, omdat het werk wordt geautomatiseerd? En kun je werkelijk voldoening halen uit alles wat je voor weinig geld kunt kopen, wanneer je weet dat daarvoor aan de andere kant van de wereld mensen worden uitgebuit? Ja, moet er dan geen geld verdiend worden, zegt u misschien. Want al die mooie dingen moeten natuurlijk wel betaald worden. Dat is ook helemaal waar. Bedrijven zullen geld moeten verdienen om hun doelen te kunnen bereiken. Of misschien denkt u: alles is al zo duur en er is een enorme inflatie; de energiekosten rijzen de pan uit. Moeten we niet voorkomen dat alles nog duurder wordt? En dat is ook voorstelbaar. Niemand zit te wachten op een kostenverhoging. En misschien vindt u dat er al genoeg gedaan wordt aan duurzaamheid en milieu. Het is nu wel een keer genoeg. En inderdaad, we hebben het heel vaak over duurzaamheid. Het is ook bijna relevant in alle beleidsterreinen en dus ook in het economisch beleid. Joks Janssen, praktijkhoogleraar Brede Welvaart in de Regio aan de Universiteit van Tilburg, zegt: je ziet de behoefte aan een ander perspectief op de economie toenemen en dit is een repliek op doorgeschoten neoliberaal beleid van groeien om te groeien, zonder te bedenken wat die groei doet en voor wie die groei positief of negatief uitpakt.

Voorzitter, het is inderdaad tijd voor een andere blik op de economie, een integrale blik. Een blik die niet alleen oog heeft voor financiële winst, maar voor het brede effect op de samenleving. Wat betekent economische activiteit voor werknemers? Halen zij zin, voldoening en voldoende inkomen uit hun werk? Wat betekent het voor de leefomgeving? Draagt het bij aan natuur? Heeft het geen ontwrichtend effect op klimaat? Wat doet het voor de wereldwijde rechtvaardigheid en de kloof tussen arm en rijk? Alle bedrijven zouden met die factoren rekening moeten houden. Het gaat erom wat je bijdraagt aan de samenleving, aan de welvaart, aan het welzijn van de inwoners, aan de omgeving en aan de natuur en aan de brede wereld. En, voorzitter, dit mag dan wellicht nieuw klinken, maar het was eigenlijk jarenlang de gewoonste zaak van de wereld. De missie van de bakker was om te zorgen dat er gebakken brood was voor zijn dorpsgenoten. En in ruil daarvoor kreeg hij geld om in zijn levensonderhoud te voorzien. De smid zorgde voor het onderhoud van machines van de boeren in de omgeving en zorgde voor de opleiding van jongeren uit het dorp, zodat zij het vak konden leren. De vraag wat een bedrijf bij bijdraagt aan de samenleving, moet weer prominenter op tafel. En er zijn daarvan talrijke mooie voorbeelden. Denk aan Fairphone, dat probeert geld te verdienen met een verkoop van telefoons, maar tegelijkertijd als expliciet doel heeft om de arbeidsomstandigheden ver weg te verbeteren. Of denk aan Roots, dat nieuwe fietsen maakt van oude ov-fietsen en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt in dienst heeft om hen een baan te geven. Of denk aan de bollenboer die bodemverbetering en natuurherstel tot expliciet doel heeft gemaakt. Het gaat er dus om dat bedrijven impact maken op de samenleving.

Nou, het initiatiefvoorstel van de Partij voor de Dieren en de ChristenUnie heeft als doel dit brede perspectief steviger te verankeren in het provinciaal beleid. Het is een volgende stap op weg naar een economie waarin brede welvaart centraal staat. De voorstellen die in dit plan staan helpen om dit concreter te maken, maar het moet natuurlijk niet blijven bij nieuwe doelenbomen, nieuwe indicatoren of nieuwe stoelen. Nee, het moet handen en voeten krijgen in de praktijk. Daarom wil ik GS graag uitdagen met twee concrete suggesties. De laatste vrijdag van de maand is het traditioneel Black Friday. Dat is een rare gewoonte die is overgewaaid uit Amerika en steeds meer bedrijven zien daar de keerzijde van. Daarom is de Green Friday bedacht, een dag om extra aandacht te vragen voor de natuur. Grote organisaties, zoals bijvoorbeeld Decathlon en Dille & Kamille sluiten die dag de deuren. Zou het nou niet mooi zijn als de provincie op die dag extra aandacht vraagt voor Green Friday, bijvoorbeeld op social media. En ten tweede, u krijgt eigenlijk een kans in de schoot geworpen: volgend jaar is het Social Enterprises World Forum. Dat is de wereldwijde conferentie van sociaal ondernemen in Noord-Holland, in Amsterdam. Zou het ook niet mooi zijn als de provincie daar een prominente bijdrage aan levert? Wij dagen u uit.

Ter afronding, voorzitter. Wij willen graag GS en de andere partijen heel hartelijk danken voor hun reactie op ons voorstel en het constructief meedenken. Wij hebben naar aanleiding daarvan nog een paar kleine aanpassingen gedaan, zoals u heeft gezien, ten opzichte van de versie die we eerder hebben besproken. En we willen u graag dan de definitieve versie aanbieden. Daarvoor wil ik Statenlid Kostić naar voren vragen.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan gaan we nu voor de beantwoording- Of tenminste, de sprekerslijst af voor de eerste termijn en de Statenleden die zich hebben aangemeld. Als eerste geef ik het woord aan mevrouw Van Geffen van Liberaal Noord-Holland.

Mevrouw **VAN GEFFEN** (Liberaal Noord-Holland): Dank u wel, voorzitter. Beste collega's, het gaat wat mij betreft niet goed met de toon van de overheid richting bedrijfsleven. We zijn echt op een toch wel economisch dieptepunt gekomen als deze provincie gaat beoordelen wie er maatschappelijk verantwoord en sociaal ondernemer zijn. Ik kon eerlijk gezegd mijn ogen niet geloven toen ik las dat dit wordt voorgesteld. Maatschappelijk verantwoord en sociaal ondernemer, wie zijn dat dan? Zijn dat onze slagers, bakkers, kappers of het café om de hoek? Is dat het bedrijf dat tickets verkoopt aan toeristen? Of het bedrijf dat zeilen maakt voor zeilschepen? Of is dat het, in mijn ogen, fantastische Noord-Hollandse bedrijf dat voor de industrie op duizend manieren buizen weet te buigen? En dan kijk ik naar mezelf als ondernemer met twee bedrijven. Deug ik zelf in de ogen van deze provincie of kom ik op een zwarte lijst, omdat ik niet sociaal of maatschappelijk verantwoord genoeg ben? De overheid, ook deze provincie, denkt steeds meer te bepalen. Het denken krijgt steeds meer de vorm van een planeconomie. Dat gaat ons het tegendeel opleveren van wat we beogen.

Ik zal u als ervaren ondernemer iets verklappen. In het bedrijfsleven wordt al van oudsher diepgaand gediscussieerd over maatschappelijke verantwoordelijkheid en deze verantwoordelijkheid is door heel veel ondernemers ook genomen. En natuurlijk zijn er altijd

uitzonderingen, zoals de oprichter van Ikea. Toen hij een geslaagd, rijk man was, ging hij in een Zwitsers dorp wonen. Daar was hij welkom. De plaatselijke voetbalclub vroeg hem de T-shirts van het kinderelftal te sponsoren. En wat denk je? Hij weigerde dat. Dat was geen reclame voor het ondernemerschap. Echter, besef je wel dat menige sportclub in Noord-Holland door veel kleinere ondernemers dan Ikea wordt gesponsord. En gelukkig is er ook gerechtigheid. Toen de eerste Ikea in Rusland de deuren opende – inmiddels zijn die trouwens weer dicht – wilde de gepensioneerde oprichter er toch nog persoonlijk langs, want hij gelooft in persoonlijk contact met klanten. Hij stapte op klanten af en vroeg wat hen ertoe bracht bij Ikea te komen. Daarop diende een vrouwelijke klant een klacht in bij Ikea, omdat ze werd lastiggevallen door een enge, oude man.

Dus nogmaals, we moeten niet doen of de slechte uitzondering de regel is en ondernemers de maat nemen, omdat wij, de Staten van Noord-Holland, zo goed deugen. Onze provincie dreigt steeds verder van ondernemers af te staan. Niet alleen bij de boeren, ook bij andere ondernemers holt de verstandhouding met de overheid achteruit. En ik was wat dat betreft blij met het verhaal van mevrouw Rommel net. Dat gaf een ander geluid. Dit was zichtbaar op het congres over het Noordzeekanaalgebied vorige week en ook op het IPO-congres. Al wat ondernemers gedaan en bereikt hebben, wordt nu simpelweg afgeschreven als oude economie, een economie waarin het alleen om geld verdienen draaide. En het rare zelfbeeld van de politiek en de overheid is, dat zij degenen zijn die nu een economie gebaseerd op waarden gaan ontwikkelen. Niet alleen kan dat niet, het is ook een totale ontkenning van de betekenis die ondernemers voor Noord-Holland hadden en hebben. Dit initiatiefvoorstel spreekt over gedragsverandering. Nou, deze gedragsverandering is vooral nodig bij de overheid zelf, want het besef ontbreekt dat al die gewenste transities rond energie, duurzaamheid en klimaat ook betaald moeten worden en dat het geld daarvoor verdiend moet worden door ondernemers. Het besef ontbreekt dat het geld van de overheid eindig is, wat ook blijkt uit het leeghalen van tientallen miljoenen aan reserves deze collegeperiode, waarmee de rekening tot en met vijftig jaar vooruit is geschoven. Daarom dien ik een motie in die oproept tot respect voor luisteren naar en samenwerken met ondernemers.

Provinciale Staten in Noord-Holland in vergadering bijeen op 10 oktober 2022 constateren we dat goed ondernemerschap in toenemende mate wordt beschouwd als oude economie waarin het alleen draait om geld verdienen. Ondernemerschap alleen gedurende langere tijd kan bestaan als de inkomsten de uitgaven dekken en er bovendien ruimte is voor investeringen. Veel ondernemers in Noord-Holland aan het begin hebben gestaan van tal van maatschappelijke en sociale initiatieven. Veel ondernemers in Noord-Holland optreden als sponsor van sociale en maatschappelijke activiteiten als bestuurder van stichtingen en verenigingen en via goed werkgeverschap bijdragen aan sociaal en maatschappelijk welzijn en verbinding. En van de overwegingen, ik zal ze niet allemaal opnoemen, wil ik in ieder geval deze noemen. Overwegende dat ondernemers geen tijd hebben om voortdurend van de daken te schreeuwen hoe sociaal en maatschappelijk verantwoord zij bezig zijn en dat dat niet betekent dat ze het niet doen. Kijk, wij, politici, hebben daar tijd voor, maar voor ondernemers ligt dat wat moeilijker. Verzoeken GS en PS waardering te tonen voor ondernemers en de materiële en immateriële waarden die ze hebben toegevoegd en nog steeds toevoegen aan de samenleving, te luisteren naar ondernemers en met hen samen te werken, terughoudend te zijn met de neiging te oordelen over ondernemers en hun sociale karakter of maatschappelijke verantwoordelijkheid en proactief het gesprek op te zoeken met ondernemers over hun zorgen en hun perspectieven op oplossingen; en gaan over tot de orde van de dag. Dank u wel, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank je wel. En daarmee maakt deze motie onderdeel uit van onze beraadslagingen. Dank u wel voor uw bijdrage.

Motie 184-10 oktober 2022
Respect voor, luisteren naar en samenwerken met ondernemers

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 10 oktober 2022
Constaterende dat:

- *Goed ondernemerschap in toenemende mate wordt beschouwd als oude economie waarin het alleen draait om geld verdienen;*
- *Ondernemerschap alleen gedurende langere tijd kan bestaan als de inkomsten de uitgaven dekken en er bovendien ruimte is voor investeringen;*
- *Veel ondernemers in Noord-Holland aan het begin hebben gestaan van tal van maatschappelijke en sociale initiatieven;*

- *Veel ondernemers in Noord-Holland optreden als sponsor van sociale en maatschappelijke activiteiten, als bestuurder van stichtingen en verenigingen en via goed werkgeverschap bijdragen aan sociaal en maatschappelijk welzijn en verbinding.*

Overwegende dat:

- *De afgelopen jaren zich voor veel ondernemers kenmerkten door gedwongen sluitingen en schuldenopbouw door Covidl9;*
- *De economie op veel plekken nog steeds niet draait zoals voorheen;*
- *Problemen als inflatie en energie voor een aantal ondernemers herstel bijna onmogelijk maken en voor andere ondernemers de continuïteit ernstig belemmeren;*
- *Het geld voor de grote transities als duurzaamheid, klimaat en energie verdiend moet worden door ondernemers;*
- *Ondernemers geen tijd hebben om voortdurend van de daken te schreeuwen hoe sociaal en maatschappelijk verantwoord zij bezig zijn (wat niet betekent dat ze het niet doen);*
- *De overheid gebaat is bij een goede relatie met ondernemers en mede afhankelijk is van hun ideeën en oplossingen.*

Verzoeken GS en PS:

- *Waardering te tonen voor ondernemers en de materiële en immateriële waarden die zij hebben toegevoegd en nog steeds toevoegen aan de samenleving;*
- *Te luisteren naar ondernemers en met hen samen te werken;*
- *Terughoudend te zijn met de neiging te oordelen over ondernemers en hun sociale karakter of maatschappelijke verantwoordelijkheid;*
- *Proactief het gesprek op te zoeken met ondernemers over hun zorgen en perspectieven op oplossingen.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Grethe van Geffen (Liberaal Noord-Holland).

De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar mevrouw Gonggrijp van D66.

Mevrouw **GONGGRIJP** (D66): Voorzitter, in de commissie hebben we al onze complimenten gegeven voor dit voorstel. En ik herhaal nog maar eens een keer: dank hiervoor. De provincie en haar ondernemers hebben de afgelopen periode al stappen gezet naar een robuuste, duurzame economie met verschillende instrumenten, zoals de ROM in West, wordt het gestimuleerd: een overgang van een waarde-economie naar een waarden gedreven economie. Met dit voorstel wordt de ingezette koers – dit is al gezegd – nog eenmaal geborgd en op punten versneld. Het is een voorstel om focus te leggen op de maatschappelijke bijdrage en brede welvaart. En dat kan op de steun rekenen van D66. Want voor D66 is het duidelijk dat economische groei alleen kan binnen ecologische grenzen en maatschappelijke grenzen. Dus groei, dat niet ten koste gaat van de ecologie en het welzijn niet schaadt. Economische groei dat waarde toevoegt voor de samenleving. Dus de obsessie met het BBP moeten we misschien wat loslaten en een nadruk leggen op waar het in economie werkelijk om gaat en wat er gebeurt. En dan kan het betekenen dat je op basis van de traditionele groeicijfers nog niet groeit, maar dat je het altijd minder uitstoot. Of dat er groei is, zodat er een eerlijke prijs wordt betaald. Of dat er veel investeringen nodig zijn om een duurzame groei mogelijk te maken. Want laten we eerlijk zijn, de energietransitie zal zelf nooit lukken als de economie moet krimpen. De transitie vergt enorme investeringen in windmolens, warmtepompen, CO2-afvang en noem het meer. Daar krijg je economische groei van, of je wil of niet. Dus voor D66 is economische groei geen taboe, zolang het geen schade brengt aan de samenleving en de natuur. Ik sta hierbij wel stil, omdat in het voorstel bij de definitie van betekeniseconomie staat: ongeacht of de economie groeit of niet. Maar onze fractie is niet an sich tegen groei, zoals ik eerder aangaf.

D66 is partij voor ondernemers en vrije burgers. We steunen het mkb als de motor van onze economie. We hebben ze keihard nodig om onze ambitieuze, economische agenda te realiseren. Dus stimuleren of inspireren om hun maatschappelijke impact zichtbaar te maken: akkoord. Extra eisen opleggen zijn wat D66 betreft niet passend, zeker in deze tijden waarin ondernemers niet alleen worden geconfronteerd met torenhoge energieprijzen, oplopende rente en schaarste op de arbeidsmarkt en ook nog eens een keer geconfronteerd worden met loonsverhogingseisen zijn extra verplichtingen niet, wat ons betreft, passend op dit moment. En we zijn dus ook blij dat de initiatiefnemers dat voorstel hebben aangepast op ons verzoek.

Op 5 september ontving PS van GS een reflectie algemene economie en circulaire economie. Daarin wordt gesteld dat het voor het volgende college wenselijk is om met een nieuw beleidskader economische visie te komen, waarin wellicht meer thema's worden geïntegreerd.

Onze fractie vindt dat dat goed aansluit bij de aangepaste wens van de initiatiefnemers op punt één, zes en zeven, waarbij er ook nog ruimte is voor de precieze benaming van het economisch model. Want het is niet vast of het betekenis moet krijgen, maar dat er ook een andere bewoording aan kan worden geven, zolang maar duidelijk is welke kant onze economische groei op gaat. Wij zullen dus ook voorstemmen voor het initiatiefvoorstel. Dank u wel, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan mevrouw De Groot van de SP.

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Dank u wel. Over het algemeen vindt de SP dit initiatiefvoorstel goed. De ChristenUnie en de Partij voor de Dieren hebben dit voorstel nog iets beter gemaakt door het woord 'rechtvaardig' toe te voegen onder de inzet van de provincie Noord-Holland. Inderdaad moet de provincie ook sturen op het op een rechtvaardige wijze veranderen van de Noord-Hollandse economie. Maar al te vaak worden plannen zo gemaakt dat er vergeten wordt om te zien naar de noden van de allerarmsten in de Noord-Hollandse samenleving. Overigens, niet alleen in de Noord-Hollandse samenleving, maar ook in de samenlevingen elders, overal op de wereld. Natuurlijk wordt gestuurd op de zogenaamde brede welvaart. Echter, het CBS berichtte op 18 mei – Centraal Bureau voor de Statistiek – dat laagopgeleiden en mensen met een migratieachtergrond de laagste brede welvaart hebben. Ze scoren ongunstig op alle indicatoren die het CBS hanteert. De verdeling van de brede welvaart is gemeten aan de hand van dertien indicatoren voor de thema's welzijn, materiële welvaart, gezondheid, arbeid en vrije tijd, wonen, samenleving, veiligheid en milieu. Dus eigenlijk alle indicatoren die je hier bijna kunt verzinnen. Wij maken ons dan ook ernstige zorgen om deze groep, die de allerarmsten in de Nederlandse, dus ook Noord-Hollandse, samenleving representeert. Door het woord 'rechtvaardig' toe te voegen aan het initiatiefvoorstel is er ook enigszins omgezien naar de mensen die het op alle vlakken moeilijk hebben en die niet van de algemene brede welvaart profiteren. Door het toevoegen van het woord 'rechtvaardig' is het initiatiefvoorstel beter geworden.

Nu komt het aan op de uitvoering, want woorden hebben lang niet altijd daden tot gevolg. Ongeacht of dit initiatiefvoorstel wordt aangenomen of niet, verzoeken wij Gedeputeerde Staten om in alle uitvoeringen de plannen ook, maar eigenlijk vooral, te richten op mensen die niet mee kunnen komen in de brede welvaart. Op degenen voor wie begrippen als betekeniseconomie en donuteconomie niets betekenen. Op degenen die weliswaar gelijke kansen krijgen, maar deze kansen nooit kunnen verzilveren. Op degenen die halverwege de maand nog een week of twee moeten zien te overleven. Op degenen voor wie een sociale huurwoning nog te duur is en die hun kinderen zonder ontbijt naar school moeten sturen. Op degenen die geen welvaart hebben, hoe breed die ook is. We verwachten van Gedeputeerde Staten dat die zich volledig gaat inzetten voor brede welvaart voor iedere inwoner van Noord-Holland. We horen graag een toezegging. En dan kunnen we, behalve met het initiatiefvoorstel – want we gaan voorstemmen – ook instemmen met het erop volgende beleid van Noord-Holland. Dank je wel.

De **VOORZITTER**:

De heer **HARTOG** (JA21): Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de heer Hartog van JA21.

De **VOORZITTER**: Voorzitter, in de commissie hebben we uitgebreid met elkaar gesproken over dit initiatief. Het is duidelijk dat de indieners hier veel tijd en moeite aan besteed hebben. Onze fractie kan en wil het stuk als geheel niet onderschrijven. Toch waren we aanvankelijk wel bereid om op enkele onderdelen onze steun te geven. Het stuk had dan wel opgeknipt dienen te worden. Zoals het nu ter besluitvorming voorligt, ademt het naar onze mening te veel de sfeer uit van een partijmanifest, te ideologisch getint en te betuttelend. En wij zien de optelsom van de verschillende uitgangspunten niet bijdragen aan een duurzamere provinciale economie. Of moet ik zeggen: betekeniseconomie? JA21 zal om die reden dan ook tegenstemmen.

De **VOORZITTER**: Dank u. Mevrouw Kuiper van het CDA.

Mevrouw **KUIPER-KUIJPERS** (CDA): Voorzitter, dank u wel. Allereerst nogmaals dank aan de ChristenUnie en de Partij voor de Dieren voor het inbrengen van dit initiatiefvoorstel om de betekeniseconomie te versnellen. Ook het CDA vindt het belangrijk uit oogpunt van goed rentmeesterschap dat onze economie verder toegroeit naar een meer duurzame en toekomstbestendige economie. Economie draait niet alleen om geld, maar ook om mensen en de toekomst van onze aarde. En wij noemen dit graag een eerlijke of een nieuwe economie. Voorzitter, dit proces vraagt een andere waardering van economische activiteiten, zowel door het bedrijfsleven, inwoners en politiek. De provincie is hiermee al aan de slag gegaan met meerdere

economische stimuleringsprogramma's met duurzaamheid als hoofddoel of als belangrijke voorwaarde.

Het valt zeer te waarderen dat de ChristenUnie en de Partij voor de Dieren willen kijken waar wij als provincie Noord-Holland nog een extra zetje kunnen geven aan deze verandering en daarvoor concrete voorstellen doen. Maar zoals wij ook al bij de behandeling in de Commissie EFB hebben aangegeven, zijn wij niet voor het inwisselen van de term 'economie' naar 'betekeniseconomie'. We zijn het met GS in haar reactie op deze voorstellen eens dat de inrichting van bijvoorbeeld onze jaarstukken een reflectie zijn van ons huidige beleid. En als er in een volgende statenperiode andere ambities, andere prioriteringen plaatsvinden, dan is dat ook het moment om de eventuele benamingen aan te passen of om een bredere monitoring te vragen. En daarnaast vinden wij het ook belangrijk dat onze jaarstukken zo inzichtelijk en begrijpelijk mogelijk zijn voor onze inwoners, alhoewel de term betekeniseconomie uiteraard kan worden toegelicht, zou denk ik voor vele mensen de term 'economie' veel duidelijker zijn.

Voorzitter, in het initiatiefvoorstel is ook het voorstel opgenomen om als provincie Noord-Holland aan te sluiten bij de City Deal Impact Ondernemen. Een van de aandachtspunten hierbij is het laten rapporteren door bedrijven over hun maatschappelijke impact en dat op te nemen in aanbestedingsvoorwaarden of subsidievereisten. Wij vinden niet dat bedrijven vanuit de provincie extra lasten opgelegd moeten krijgen. Dat is aan Europa of aan de Rijksoverheid. En dat stellen de indieners ook. Onze vraag aan hen is: hoe verhoudt zich dat dan met elkaar? Als je je aansluit bij de City Deal Impact Ondernemen of als je zegt dat een integrale rapportage een onderdeel uitmaakt van je aanbestedingsprocedure of subsidie vereisten, dan gebeurt dat juist dus toch wel? En we zouden daar graag een reactie van de initiatiefnemers op willen.

En, voorzitter, zoals gezegd in de commissie, steunen wij de reactie van GS voor de punten die ze wel willen overnemen. Er zijn echter meerdere voorstellen die onze steun niet hebben en zoals het stuk nu voorligt, zullen we dan ook tegenstemmen. Dit was onze reactie, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Mevrouw van Meerten, VVD.

Mevrouw **VAN MEERTEN-KOK** (VVD): Dank u wel, voorzitter. Noord-Holland wil vooroplopen in de omschakeling naar een circulaire economie. Dat is beter voor het klimaat en de natuur en kan een verdienmodel worden voor onze ondernemers. De VVD is trots op onze ondernemers. Zij zorgen voor banen, brede welvaart en een sterke uitgangspositie om onze provincie verder te verduurzamen. Noord-Holland heeft met 21 procent het grootste aandeel in de Nederlandse economie. Ons verdienvermogen staat of valt met onze ondernemers. En de afgelopen jaren hebben zij het verdomde zwaar gehad door de gevolgen van de corona-epidemie, de fors gestegen energie- en grondstofprijzen en de inflatie die ook hun klanten raakt. Onze ondernemers verdienen onze steun om te doen wat zij zo uitstekend doen: ondernemen en innoveren. En de rol van de provincie is in onze ogen daarbij faciliterend en ondersteunend. De VVD wil verder op de reeds ingeslagen weg. Want als je de inbreng van de heer Klein en Statenlid Kostić hoort en het initiatiefvoorstel leest, zou je denken dat er nog niets op het gebied van brede welvaart gebeurt, maar niets is minder waar. De afgelopen vier jaar heeft de coalitie hard getrokken aan economische stimuleringsprogramma's en fondsen. Denk daarbij bijvoorbeeld aan het Economisch Herstelfonds, waarbij duurzaamheid en brede welvaart al belangrijke randvoorwaarden zijn. We maken al volop werk van de transitie. En gelukkig doen onze ondernemers dat ook. Een naamsverandering, aanpassing van de doelenboom of andere aanpassingen op het gebied van namen, zoals wordt voorgesteld in het voorliggende initiatiefvoorstel, heeft voor de VVD daarom geen enkele toegevoegde waarde.

De ChristenUnie en de Partij voor de Dieren hebben een aantal aanpassingen doorgevoerd naar aanleiding van onze discussie in de commissie. Maar echter, ook met deze aanpassingen, staan we achter geen enkel voorstel ben ik bang, met uitzondering van punt zestien. Dat is namelijk 'de toekomststoel'. Die vinden we wel heel aardig, met name, omdat deze stoel goed past in het instrumentarium van onze participatie, waar we zo druk mee bezig zijn geweest en ook omdat het goed is om de toekomst en jongeren een stem te geven. En eigenlijk vind ik daarbij het allerbelangrijkste, dat daar misschien ook nog wel een jonge ondernemer op staat, die werkt aan deze toekomststoel of die heeft geparticipeerd. Want uiteindelijk gaat het daarom, dat we nog meer goede ondernemers in Noord-Holland krijgen. Dank u wel, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Statenlid Zaal van GroenLinks.

De heer **ZAAL** (GL): Dank u wel, voorzitter. GroenLinks is erg blij met dit initiatief van de collega's van ChristenUnie en Partij voor de Dieren. Het is belangrijk om op een andere, eigentijdse wijze naar economie en economische groei te kijken nu we weten en in ons dagelijks leven ervaren dat we onze gezondheid en onze omgeving te veel belasten. We weten inmiddels dat we een ander, duurzaam pad moeten inslaan als internationale gemeenschap, als land, als provincie, als individuele burgers. De provincie kan en wil daaraan bijdragen en dit initiatiefvoorstel beoogt daaraan een impuls te geven. In de commissievergadering gaven wij al aan dat we van het college een positieve reactie op die voorstellen verwachten, passend bij de urgentie die Noord-Hollanders van vandaag en van 2050 zo hard nodig hebben. En die positieve reactie hebben we in de commissie gehoord en gezien.

Voorzitter, voor GroenLinks is er geen plaats meer voor een economie die niet duurzaam en circulair is. Het huidige coalitieakkoord ademt al die geest en hopelijk zal dat voor het volgende ook zo zijn. Maar veel van wat we gisteren als maatschappij in gang gezet hebben om te verduurzamen, blijkt vandaag alweer onvoldoende te zijn. Daarom zien we het initiatief van ChristenUnie en Partij voor de Dieren als een aansporing om kritisch naar onze terminologie en onze instrumenten te kijken, omdat wat we gisteren bedachten niet voldoende is en we moeten onderzoeken wat we morgen nog meer kunnen doen. We zijn benieuwd naar de reactie van GS vandaag en hopen van harte dat ook zij in dit voorstel die aansporing zien om op de provinciale doelen van de betekeniseconomie, de economie waarin duurzaamheid en circulariteit centraal staan, extra in te zetten.

Dank aan de indieners. En wat ons betreft kan de ontwerpwedstrijd voor die toekomststoel uit het laatste voorstel morgen uitgeschreven worden. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de heer Carton van de PvdA.

De heer **CARTON** (PvdA): Dank, voorzitter. De economische ontwikkeling heeft ook een keerzijde, waaronder schaarse grondstoffen, vervuiling en overlast en nog heel veel meer. Het is daarom goed dat ChristenUnie en Partij voor de Dieren met het initiatiefvoorstel met zestien voorstellen extra aandacht vragen voor een economie waarin welzijn, welvaart en welbevinden in evenwicht zijn, zoals ook verwoord in het voorstel. Dank daarvoor. Een ander perspectief is namelijk nodig op het beleid om ons bewust na te laten denken over de effecten van de economie op onze samenleving, leefomgeving en de kwetsbare inwoners van Noord-Holland. Dank ook aan de indieners voor de aanpassingen en nuances die zijn gedaan naar aanleiding van de behandeling van het voorstel in de commissievergadering. Mijn fractie kan de voordracht steunen. Hierbij zijn we vooral nieuwsgierig naar de toekomststoel, zodat we stilstaan bij en een stem geven aan de toekomstige generaties, want het doel van dit voorstel is misschien wel het allerbelangrijkste om in onze oren te knopen als we dit perspectief op de economie willen veranderen.

Maar mijn fractie heeft ook een kritische noot bij een aantal voorstellen die voortvloeien uit het beleid, zoals het aanpassen van de doelenboom, de naam van de portefeuille en de bijbehorende indicatoren, omdat wij juist als Staten aan de slag moeten met het aanpassen van het economisch beleid en de impact daarvan. En graag pakken we dit dan ook samen met de indieners en ook met de Staten op. De doelenboom en die indicatoren volgen daaruit ook weer verder. Maar mijn fractie stemt uiteindelijk wel voor, juist vanwege het belang om werk te maken van de betekeniseconomie of duurzame economie. Dank, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan geef ik voor de beantwoording in eerste termijn het woord aan gedeputeerde Zaal.

Gedeputeerde **ZAAL**: Dank u wel, voorzitter. Allereerst ook namens GS complimenten aan de indieners van dit initiatiefvoorstel Statenlid Kostić en de heer Klein van ChristenUnie en Partij voor de Dieren; ook voor het aanpassen van dit voorstel naar aanleiding van de commissiebehandeling. En ik denk dat we hier zo eigenlijk vlak voor de verkiezingen een heel mooi voorbeeld hebben van hoe boven partijen wordt samengewerkt en ook hoe samengewerkt wordt tussen Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten. En dit voorstel sluit heel erg mooi aan bij het beleid, wat al is ingezet door dit college. Want ook in deze periode heeft deze coalitie, dit college, al de omslag gemaakt naar een economie van brede welvaart. We streven in deze provincie naar een concurrerende economie, waarin geen energie en grondstoffen worden verspild en waar geen schade wordt aangebracht aan de ecologie. Een economie waarbij innovatie leidend staat, maar waarbij technische innovatie ook hand in hand dient te gaan met sociale innovaties. Want uiteindelijk streven wij ook hier naar een economie waarin iedereen kan

meedoen. En die focus op brede welvaart is terecht. Uit recent onderzoek van Rabobank blijkt dat in de MRA de economische groei decennialang heel hoog is geworden, maar dat de brede welvaart niet is meegegaan. En daar moet echt verandering in komen, want economische groei is belangrijk voor werkgelegenheid. Ondernemerschap is belangrijk. Ook sociaal, bijvoorbeeld met de sportvereniging. Maar uiteindelijk moet iedereen ook profiteren daarvan en moet het welzijn en het geluk van onze inwoners centraal staan. Het is geen kwestie van dat we bepaald ondernemerschap afkeuren, maar waar we hier natuurlijk met elkaar over gaan, is: wat stimuleren we, waar zetten we de belastingmiddelen van deze provincie op in? En dat zou mijns inziens alleen maar moeten gaan om die brede welvaart. En dat doen we al. We werken natuurlijk al met onze mkb-instrumenten, we hebben een ROM, die inzet op energietransitie en circulaire economie. En deze voorstellen dragen mijns inziens gewoon bij aan die definitie van brede welvaart en aan ons economisch beleid. Ze geven een bepaalde concretisering waar wij als Gedeputeerde Staten mee aan de slag kunnen.

Wat ik wel wil meegeven, is dat in de uitvoering zal GS heel erg gaan opletten: wat is proportioneel? Het is ook door een aantal van jullie gezegd: kijk nu goed dat je niet te veel lasten oplegt aan ondernemers. En dat vind ik wel belangrijk, want uiteindelijk willen we dat ons provinciale beleid ertoe bijdraagt dat ondernemers bijvoorbeeld die zonnepanelen op het dak leggen of die warmtepomp aanschaffen of omgaan naar circulair en niet alleen maar daartoe gedwongen worden, omdat ze dat moeten rapporteren. Dus het moet wel gaan om echt concrete maatregelen. Maar de aanpassing van dat voorstel leidt tot die verbreding. Dus ik ga ermee aan de slag.

En richting mevrouw Van Geffen: geen zorgen, onze relatie met de ondernemers is ontzettend goed. En als je kijkt naar de energietransitie en de circulaire economie, dan hebben daar de ondernemers een sleutelrol in. En zij vragen ons ook daarbij om te ondersteunen. Dus dit is ook een uitdrukkelijke wens van de ondernemers zelf om ze te ondersteunen bij de verduurzaming en transitie.

Mevrouw **VAN GEFFEN** (Liberaal Noord-Holland): Nou, er zijn wel kanttekeningen te maken bij die goede relatie. Ik denk dat GS er goed aan doet zich te realiseren dat ondernemers voorzichtig zijn zich te uiten, omdat ze de overheid overal tegenkomen. En dat dingen, geluiden die ik hoor de laatste twee jaar, die heb ik eigenlijk de afgelopen tien jaar daarvoor niet gehoord. Dus je gaat wel de echte samenwerking missen, Mensen gaan voldoen aan wat je nog van ze wil, maar je kunt veel meer met ondernemers. Dus daar heb ik op willen wijzen. Ik hoop dat dat is overgekomen.

De **VOORZITTER**: Dat was de vraag.

Gedeputeerde **ZAAL**: Volgens mij was er geen vraag.

De **VOORZITTER**: Of dat is overgekomen.

Gedeputeerde **ZAAL**: Of dat is overgekomen. Uw betoog was luid en duidelijk, mevrouw Van Geffen. Ik herken alleen niet wat u zegt in de relatie die wij als provincie hebben met onze ondernemers. En als je kijkt naar die verduurzaming, dan gaan die ondernemers eigenlijk sneller dan dat wij als overheid soms kunnen bijhouden. En de wens is uitdrukkelijk om ze daarbij te ondersteunen. En dat gaan we doen. Dit initiatiefvoorstel draagt daar alleen maar aan bij.

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Dank u wel, voorzitter. Ik heb een vraag aan de gedeputeerde. Misschien praat ik voor mijn beurt, hoor, dat kan, maar misschien is het ook zo dat zij het voor mij in elk geval niet voldoende duidelijk beantwoord heeft. Maar wat gaat u doen om ervoor te zorgen dat de mensen die, ja, nu in elk geval weinig mee kunnen doen aan die brede welvaart- Dus over het algemeen gaat het over de arme mensen. Wat gaat u doen om ervoor te zorgen dat zij net zo kunnen profiteren van de brede welvaart als alle andere mensen?

Gedeputeerde **ZAAL**: Wat we natuurlijk wel moeten realiseren, dat het hier gaat om het economisch beleid en dat we het hier hebben over ondernemerschap en het stimuleren van de economie. Nogmaals, in ons economisch beleid staat ook dat iedereen daarin mee moet kunnen doen. Dus bijvoorbeeld op het gebied van arbeidsmarkt is een van onze doelstellingen ook een inclusieve arbeidsmarkt. Maar hier voeren we natuurlijk in de provincie geen armoedebeleid. Het gaat hier wel om economie. En die economie moet ook sociale impact hebben. Maar als het aankomt op armoedebeleid, dan zullen we toch moeten verwijzen naar de gemeenten.

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Ja, dus als ik het goed begrijp, gaat u ervoor zorgen de economie op die wijze te stimuleren dat zeg maar ook de mensen die, ja, arm zijn eraan mee kunnen doen?

Gedeputeerde **ZAAL**: Ja, dank u, voorzitter. Absoluut. Als we kijken naar bijvoorbeeld sociale innovaties en sociale impact, dan is dat onderdeel van ons economisch beleid. Dat stimuleren wij. En ook in de arbeidsmarkt zorgen we dat ook mensen bijvoorbeeld met een achterstand tot de arbeidsmarkt ook toegang krijgen tot die arbeidsmarkt en dat het inclusief is. En ook natuurlijk in ons eigen beleid, wat onder gedeputeerde Kocken valt, hebben we ook nadrukkelijk aandacht voor inclusiviteit.

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Dank u wel. We gaan het monitoren.

De **VOORZITTER**: Dat is een mooi compliment. Was u klaar?

Gedeputeerde **ZAAL**: Ik was klaar met mijn betoog, Misschien nog wel ter afsluiting. De brede welvaart, die monitoren we natuurlijk. En die monitor is geen beleidsinstrument Als we kijken naar ons beleid, dan richt zich dat vooral op de economie en op het ondernemerschap. Maar de effecten daarvan, die proberen we zoveel mogelijk te verbreden naar welzijn en brede welvaart.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Ik kijk even of er nog vanuit de portefeuille van mevrouw Kocken- Nee. Dan kijk ik naar de indieners. Er zijn ook nog vragen gesteld. Ik dacht dat de heer Klein als eerste het woord- Of Statenlid Kostić?

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Als we het mogen verdelen, voorzitter, dan doe ik een setje vragen en-

De **VOORZITTER**: Oké, u bent welkom hier naast me.

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Ja, dank u wel, voorzitter. En dank voor alle reacties. Heel veel positieve reacties. Dat is echt heel fijn om te horen.

Ik hoorde allereerst Liberaal Noord-Holland. Dat waren denk ik de meest kritische reacties. Dus daar zullen we mee beginnen. We waarderen Liberaal Noord-Holland en de altijd inhoudelijke inbreng. Het verbaast ons wel enigszins dat het zo negatief is opgevat. We hebben juist heel goed proberen mee te denken met ondernemers en waar zij behoefte aan hebben. Zoals ook in mijn bijdrage vermeld, heeft de Kamer van Koophandel een onderzoek gedaan onder de ondernemers. Die hebben duidelijk aangegeven dat ze heel graag die positieve maatschappelijke impact verder willen maken en groter willen maken, maar dat ze daarvoor goede voorbeelden nodig hebben, hulp van de overheid en een beetje informatie. En daar draagt dit voorstel aan bij. Dus ik zou eigenlijk hopen dat u uw motie voor deze ene keer in ieder geval intrekt, want het is tegenovergestelde van wat u zegt in uw bijdrage, dat ons initiatiefvoorstel is bedoeld.

Daarna kwam D66. En nou ja, ik ben ontzettend blij – ik denk dat ik ook namens ChristenUnie mag spreken – dat D66 onze voorstel omarmt en ook ziet dat we weg moeten van de focus van die economische groei. En dan hoeven we nu niet die discussie te voeren 'moet economische groei nu of moet het later' maar wat we allemaal volgens mij erkennen, is dat we ons daarop niet moeten focussen. Dat het gaat om welzijn van mensen, binnen ecologische grenzen, ongeacht of die economie groeit of niet. En dat is even wennen. Dat snappen wij. Jarenlang is het ons geleerd die economische groei centraal te stellen, maar daar moeten we dus vanaf. En volgens mij hebben we vandaag – tenminste hopelijk – een duidelijk punt samen gemaakt.

Daarna GroenLinks. Die was heel positief. Ik kan eigenlijk niks anders zeggen dan: dank jullie wel, ook voor de steun en voor het initiatief om meteen met het ontwerp van de stoel te beginnen. Dat steunen wij natuurlijk van harte.

SP, heel, heel sterke punten over de armsten in de samenleving, die ook nog eens het minst profiteren van de brede welvaart. Ons initiatiefvoorstel gaat juist over die betekeniseconomie, waarin de sociale ongelijkheid, die de SP terecht benoemd, juist in wordt meegenomen en zichtbaar wordt gemaakt. Want als je kijkt naar dit huidige systeem, die allerarmsten, die zijn natuurlijk het slachtoffer van dit systeem. En die worden vaak ook weggemoffeld. Je ziet ze vaak niet in de statistieken. Daar willen wij verandering in brengen. Dit is een kleine stap, want er moet inderdaad veel meer gebeuren. Volgens mij heeft u dat ook gezegd, de SP, dat er niet alleen

maar op papier en de eerste stappen op papier, maar er moet straks veel meer gebeuren. Dus daar zijn we het helemaal mee eens.

Volgens mij ben ik klaar met mijn behandeling. Ik kan collega Michel Klein plaatsnemen.

De **VOORZITTER**: Dan gaat het woord naar de heer Klein. En ik zal in ieder geval straks het college nog even de gelegenheid geven om te reageren op de ingediende motie. Dus dan kan gedeputeerde Zaal zich daar vast op voorbereiden. Het woord is aan de heer Klein.

De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ja, ook namens mij dank voor jullie reacties. Ik zou even kort de overgebleven partijen nog langslopen.

De heer Hartog van JA21. U heeft inderdaad in de commissie aangegeven dat u een aantal voorstellen steunt, maar dat u toch niet met het geheel kan instemmen, want het ademt te veel de sfeer van een partijmanifest. Nou, ik denk dat het niet zo is, want het ademt vooral heel erg de sfeer van het beleid, wat we al voeren in de provincie. En we zullen daarom ook in dit voorstel, doen we juist een aantal concrete voorstellen om dat nog een stap verder te concretiseren.

Mevrouw Kuiper van het CDA, ja, ook dank voor uw reactie. En toen u begon denk ik, tjonge, u staat voluit achter het voorstel. Wat een mooie woorden over hoe een nieuwe of een eerlijke economie belangrijk is. Ik denk dat we elkaar heel erg vinden ik. Ik ben ook een beetje verbaasd over jullie uiteindelijke conclusie dan om tegen te stemmen, want ook hier denk ik dat we nou niet zulke gekke dingen gaan doen, waardoor we het economisch- Waardoor we individuele ondernemers gaan dwarszitten. Nou, u had een heel concrete vraag over: hoe verhoudt zich nou dat aansluiten bij dat City Deal Impact en het daarmee wellicht opleggen van extra aanbestedingsvoorwaarden tot onze uitspraak dat we bedrijven geen lasten willen opleggen? Ja, dat is inderdaad een spannende vraag. Tegelijkertijd denk ik, het is allemaal gebaseerd op vrijwilligheid. En wat dit voorstel wil laten zien of eigenlijk concreter wil maken, is dat we bedrijven die hun best doen daarbij helpen, zonder dat je bedrijven die die stap nog niet kunnen maken om bepaalde redenen, dwarszit. En dat betekent soms dat je bepaalde bedrijven, die goed hun best doen, een extra pluimpje mag geven.

Mevrouw **KUIPER-KUIJPERS** (CDA): Ja, voorzitter, dank u wel. Dan toch even de opmerking. Dat wordt ook gesuggereerd van, kijk ook als provincie, hoe stimuleer je nu bedrijven om zich meer ook op de maatschappelijke impact te werpen? En een van de voorbeelden die daarbij ook genoemd werd, naast die City Impact, was het bij de gunning van de aanbestedingen, die we hier doen, om daar extra punten toe te kennen voor de aanbestedingen die daar wel oog voor hebben; of bij subsidievoorwaarden. Dus impliciet of heel expliciet ga je daarmee eigenlijk mensen die in een aanbesteding of bij een subsidieaanvraag meedoen, ga je die toch echt dwingen om zo'n maatschappelijke impactanalyse toe te voegen. Dat verhoudt zich toch niet met 'we willen geen extra lasten opleggen'? Dat doet u dan toch juist wel?

De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ja, ik zou het willen noemen een extra bonus of een extra pluim die je bedrijven kunt geven. Het is ook goed om te bedenken: wij besluiten hierover de voorgestelde besluiten die we hebben voorgelegd. De voorbeelden zijn bedoeld om inkleuring te geven aan de manier waarop je dit zou kunnen vormgeven. En natuurlijk is op ieder voorbeeld, zijn dingen af te dingen. Ik denk ook dat het heel goed is dat wij, als het college hiermee aan de gang gaat, dan vragen wij om: onderzoek op welke manieren bedrijven gestimuleerd kunnen worden; en we noemen een aantal voorbeelden. Bij dat onderzoek zullen alle mitsen en maren in kaart moeten worden gebracht. En ook deze mitsen en maren die u noemt. Tegelijkertijd, ja, het is niet helemaal vrijblijvend, want als wij bedrijven willen stimuleren, dan zullen we ze ook af en toe een, ja, een iets extra's moeten kunnen gunnen.

Mevrouw **KUIPER-KUIJPERS** (CDA): Nou, ja, ik denk als je een aanbesteding verliest, dat je dan dat niet zozeer ziet als een pluim die je wordt gegeven. Dat je dan gewoon denkt van, wat ontzettend vervelend dat ik deze aanbesteding op basis van die puntentoekenning toch heb verloren. Bent u dat niet met me eens? Dat het woord 'pluim' dan bij deze mensen niet gauw naar boven zal komen.

De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ik denk, als je de aanbesteding wint, omdat je al jarenlang je best doet om een brede maatschappelijke impact te hebben, dat je het wel eens een pluim ervaart. Zo zou ik hem willen omdraaien.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder, meneer Klein.

De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ja, dan wil ik doorgaan naar de VVD, mevrouw Van Meerten. U geeft terecht aan dat ondernemers een heel zware periode achter de rug hebben gehad. En niet alleen ondernemers, maar juist ook bij ondernemers hebben we natuurlijk gezien dat de coronacrisis er heel erg heeft ingehakt. En u zegt: ondernemers verdienen steun bij ondernemen en innoveren. Daar vindt u ons helemaal. Tegelijkertijd denk ik wel dat het niet waardevrij is. We kunnen wel aangeven in welke richting wij ontwikkeling en innovatie waardevoller vinden dan andere richtingen. Dat is precies wat dit voorstel doet. Het geeft eigenlijk de kleur aan de focus, die we als provincie leggen op ons economisch beleid. U suggereert bijna alsof alles wat er in dit voorstel staat, behalve de toekomststoel, geen goed idee is. En dat verbaast mij toch ook een beetje, want een heleboel is eigenlijk een invulling van het beleid wat de provincie heeft. Ik hoorde ook een positief advies van het college. Dus het is ook best opmerkelijk moet ik zeggen dat u niet met een aantal van die voorstellen dan kan instemmen.

Mevrouw **VAN MEERTEN-KOK** (VVD): Maar bent u het ook niet met me eens dat als u de reactie van GS leest, dat zij ook een heleboel voorstellen, dat ze daar niet mee akkoord gaan.

De **VOORZITTER**: Momentje, hoor, maar mevrouw Van Soest moet even geholpen worden met haar telefoon. De telefoon is gehackt. Dat gebeurt in meer landen. Mevrouw Van Meerten, gaat u verder.

Mevrouw **VAN MEERTEN-KOK** (VVD): Als ik de reactie van GS lees op uw voorstellen, dan zie ik eigenlijk ook maar op één punt, namelijk punt zestien, dat zij daar volledig mee- Ze gaan wel met u mee, want er zijn een heleboel zaken inderdaad ook staand beleid en daar zijn we natuurlijk ook al vier jaar mee bezig. Ik heb dat de gedeputeerde ook horen zeggen. Er zijn verschillende fondsen. We hebben natuurlijk ook de ROM West, hebben we allemaal opgericht. Dus daarin gaan ze mee. Maar niet zozeer met de nieuwe voorstelling. Bent u dat niet met me eens? Behalve dan die leerstoel, nummer zestien.

De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Kijk, het idee van een initiatiefvoorstel is dat Provinciale Staten een voorstel doen voor een aanscherping of bijsturing van het beleid. Dus als GS bij alles had moeten zeggen dat ze het al deden, dan hadden wij ons huiswerk niet goed gedaan. Dus dat is de consequentie.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder, meneer Klein.

De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ja, dan ben ik volgens mij tenslotte aangekomen bij de heer Carton van de PvdA. Dank voor uw positieve woorden, dat u ook het doel van dit initiatiefvoorstel geheel kan onderschrijven. U maakt een aantal kritische noten en die gingen met name over het aanpassen van de doelenboom en de teksten die zijn grondslag vinden in het economisch beleid. Daar heeft u een terecht punt. Dat is ook al door GS gemaakt. Wij hebben ook in ons voorstel aangegeven dat we goed begrijpen dat dat parallel moet gaan en dat het werken aan het nieuwe economisch kader ook zal betekenen dat dan pas goed dit uiteindelijk ingevoerd kan worden. Tegelijkertijd, het denkwerk daarover kan natuurlijk nu al wel starten en dat is precies wat we hiermee beogen.

Dan hebben we volgens mij alle reacties gehad en dan geef ik het woord aan GS.

De **VOORZITTER**: Aan GS? Nee, we gaan de tweede termijn doen.

Gedeputeerde **ZAAL**: De motie.

De **VOORZITTER**: Ja, nou ja, u mag het van mij nu ook doen, maar eigenlijk kan u dat ook in de tweede termijn doen. Ik denk dat dat beter is, want dan kunt u gelijk alle vragen erbij pakken die- Want tenslotte heeft u allemaal nog spreektijd genoeg voor een tweede termijn. Ik ga even kijken, mevrouw Van Geffen, heeft u behoefte aan tweede termijn? Nee. Mevrouw Gonggrijp, D66? Mevrouw De Groot van de SP? De heer Hartog? Meneer Hartog, heeft u behoefte aan de tweede termijn? [...] Oké, ja, u keek alsof u niet oplette. Mevrouw Kuiper? Mevrouw Kuiper? Mevrouw van Meerten? Statenlid Zaal? De heer Carton? En gedeputeerde Zaal, die denkt, nou, ik wel. Voor de tweede termijn namens GS, gedeputeerde Zaal.

Gedeputeerde **ZAAL**: Kijk, ik wist dat al, voorzitter, maar u wilt me gewoon de hele tijd heen en weer laten lopen. Dat is het, hè?

Nog even voor de duidelijkheid: het aangepaste voorstel zoals het nu ingediend is, dat kan GS volledig omarmen. Dus het advies is positief op alle vlakken met uitzondering van de kanttekeningen, die ik n de eerste termijn heb gemaakt, dat er bij de uitvoering wel op moet worden gelet dat we de lasten voor de mkb'ers niet te groot maken.

De motie. Ja, als ik die motie lees, dan doen we dit al en straalt het ook een bepaalde vijandigheid uit die ik niet herken en die vandaag ook niet onderbouwd is met wat dan de negatieve effecten zijn van ons beleid. Dus ik zou hem als overbodig willen kwalificeren. En dan is het altijd de vraag, als die overbodig is, ga je hem dan ontraden of ga je hem dan omarmen als bestaand beleid? En hier ben ik geneigd om dan de indieners van het initiatiefvoorstel te volgen en volgens mij hebben zij aangegeven dat zij de motie ontraden.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan kijk ik of er nog een behoefte is in deze tweede termijn bij de indieners om nog te reageren. Ja, de heer Klein, die durft het aan.

De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Nog een heel korte afsluitende opmerking. Het lijkt bijna wel dat dit voorstel een beetje polariserend heeft gewerkt, in de zin dat er een aantal partijen ook echt zeggen, ja, hier kunnen we ons niet in vinden. Dat was natuurlijk niet onze bedoeling. En ik weet ook dat het uw bedoeling niet is, want ik weet dat wij allen willen blijven werken aan het welzijn van Noord-Hollandse inwoners. Dus dat zou ik nog graag als afsluitende opmerking willen maken. Dank u.

De **VOORZITTER**: Volgens mij een prachtige afsluiting. En dan mag u weer teruggaan naar uw plaats in de Statenzaal. En dan kunnen ook de twee gedeputeerden, die daar op het strafbankje zaten, de heer Loggen en de heer Olthof, weer terug. Maar u zat daar wel heel gebroederlijk naast elkaar, moet ik zeggen.

We ronden nu de beraadslagingen af. Ik vraag of er nog aangepaste of nieuwe moties of amendementen worden ingediend. Even centraal nog. Zijn er nog wijzigingen op moties of amendementen? Zo niet, dan zijn de beraadslagingen over het initiatiefvoorstel afgerond en zullen we daar straks aan het eind van de agenda over gaan stemmen.

10. Vragenuur

De **VOORZITTER**: Dan zijn we bij agendapunt 10. Dat is het vragenuur. Er zijn geen verzoeken tot het stellen van mondelinge vragen binnengekomen.

11. Indien aan de orde: advies GS motie(s) Vreemd aan de Orde van de Dag.

De **VOORZITTER**: En dan zijn we bij agendapunt 11 en dat zijn de moties Vreemd aan de Orde van de Dag. En ik geef nu – er zijn er vijf ingediend – de gedeputeerden de kans om u daar een advies over te geven over deze moties. Zoals u weet, interrupties niet mogelijk.

Als eerste is motie 178 van de fractie SP 'Tijdige beëindiging internationale relaties'. Die zal ik zelf vanaf deze plek toelichten. Ik denk dat deze motie overbodig is. Tijdens de commissie hebben we hier ook over gesproken. Ik heb een aantal toezeggingen gedaan, onder andere dat op basis van de leidraad internationale betrekkingen die wij sinds 2020, en ook besproken in de commissie, als GS toepassen, is eigenlijk wat in de motie staat, is het uitgangspunt waar we mee bezig zijn. Dus in die zin is hij overbodig. We hebben er ook over gesproken, over de internationale relaties. En ja, ik wil benadrukken dat nog steeds internationale relaties ook voor ons een middel zijn om vooruitgang te boeken, ook in verbinding te blijven. Onlangs heeft gedeputeerde Olthof bijvoorbeeld de relatie met Nissan Noord-Amerika verlengd. Ik hoef u er niet op te wijzen dat Nissan haar thuisbasis in Japan kent en dat binnenkort ook daar een delegatie van hier, het provinciehuis, zal gaan bezoeken. Kortom, er zijn dus een aantal zaken die lopen. Ik heb ook toegezegd dat wij in ieder geval geen nieuwe verbindingen meer aangaan voor onbepaalde tijd, maar dat we dat altijd voor bepaalde tijd zullen doen, of met een evaluatiemoment. Dus in die zin denk ik dat deze motie overbodig is. Ik laat het dan aan de Staten wat u ermee wil. Maar hij is in ieder geval wat mij betreft overbodig.

Gaan we naar motie 179, ingediend door de fractie CDA en JA21 'Bescherming landbouwhuisdieren tegen de wolf'. En die zal worden beantwoord door- Van advies worden voorzien, ik denk door gedeputeerde Rommel.

Ja, er was even verwarring wie de ene en de andere wolf zou doen, maar gedeputeerde Rommel- Even voor uw duidelijkheid: dat is motie 179. Heeft u alle een nummers daarop? 'Bescherming landbouwhuisdieren tegen de wolf'. Gedeputeerde Rommel.

Gedeputeerde **ROMMEL**: Ja, dank u, voorzitter. Ja, we hebben hier al eerder – en mevrouw Koning refereerde er al aan – uitvoerig over gesproken, over wat wij allemaal doen. En ja, wat u in de motie vraagt, dat wordt allemaal- Dat is staand beleid. Dat doen we allemaal bij IPO. En ik begrijp uw zorg voor de wolf en de aanwezigheid die hier zou komen, maar die is er nog niet. Hij is heel even op bezoek geweest, Er is nog geen roedel verder. En ja, wat ik kan zeggen is, nou, het plan wordt nu geactualiseerd. We zijn er heel sterk mee bezig met die wolven, omdat in andere provincies, ja, daar lopen die roedels al. Er wordt veel ervaring mee op gedaan. Het enige wat ik u zou kunnen zeggen, dat zo gauw de actualisatie er ook is dat we dan ook het plan, zullen zorgen dat het bij u in de commissie terechtkomt en dan kunt u ernaar kijken. Maar dat is iets wat we landelijk al doen. En het andere punt wat u vraagt voor de monitoring, ook dat wordt al landelijk gedaan. Dus ja, ik zou zeggen: ontraden van deze motie.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Gaan we naar motie 180, ingediend door de Partij voor de Dieren, GroenLinks, SP en DENK, 'De wolf welkom in Noord-Holland. En gedeputeerde Zaal zal deze motie nader van advies voorzien.

Gedeputeerde **ZAAL**: Ja, als gedeputeerde van in het wild levende dieren zal ik deze beantwoorden. En mevrouw Rommel heeft zich al uitgesproken dat de wolf welkom is. Dus laat ik vanuit deze portefeuille Dierenwelzijn ook de wolf van harte welkom heten in Noord-Holland. Hij heeft de weg al gevonden. En het tweede deel van de- Dus GS spreekt zich uit dat de wolf welkom is. Als jullie je vandaag ook nog uitspreken, volgens mij hebben we deze motie dan het snelst afgedaan ooit en hoeven we daar dan ook verder niet meer op te reageren. Maar het is aan jullie of jullie ook je willen uitspreken voor de- We gaan geen spandoeken ophangen of een rode loper uitleggen, maar de wolf is van harte welkom.

De **VOORZITTER**: Ik ga geloof ik over het gebouw, hè? Dus pas op.

Motie 181, de Fractie Partij voor de Dieren, de SP, GroenLinks en Partij van de Arbeid, denk ik, 'Steun voor het recht op zelfbeschikking'. En gedeputeerde Kocken zal hem nader toelichten.

Gedeputeerde **KOCKEN**: Dank u wel, voorzitter. Het verzoek om dit bericht door te laten klinken in Den Haag was in de Commissie al gedaan. Ik ben blij dat er een motie ligt. Dat legitimeert iets meer dat GS eigenstandig dit soort berichten overbrengt. Als er hier een meerderheid is voor dit bericht, dan zal ik dat met alle plezier overbrengen. Ik denk, ben het op zich met de indiener eens dat dat prima past in het zijn van een regenboogprovincie. We hebben uitgesproken dat wij dat belangrijk vinden en ook dat we dat willen uitdragen. En dat er tweederangsburgers zouden zijn, zoals u dat zegt, dat zouden we niet moeten willen. Dus in die zin het geluid van uw Staten zal ik zeker overbrengen.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan motie 182, ingediend door de fracties van de VVD, maar ondertussen ook door GroenLinks, D66, PvdA, CDA en de SP, 'Deelname provincie Noord-Holland aan de komende edities van de Canal Parade. En wederom gedeputeerde Kocken die deze motie van advies zal voorzien.

Gedeputeerde **KOCKEN**: Ja, ook daar kan ik eigenlijk positief over zijn. Ook ik was enthousiast over het meevaren. En ik ben het helemaal met de indieners eens dat het mooi zou zijn als we dat met twaalf provincies zouden doen in plaats van met drie en dat er nog wel wat feestelijkheid bij kan. Is het wel zo dat in al die feestelijkheid, elke feestelijkheid maar gewoon gemiddeld is, maar we kunnen daar vast wel wat beter ons best voor doen. Dus ik kan alleen maar zeggen: ik ben eigenlijk ook blij met deze motie, en verder laat ik het aan u.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dat waren de moties Vreemd. Ik zie een vinger van mevrouw De Groot van de SP. U heeft een ordevoorstel.

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Nou, voorzitter, eigenlijk wil ik motie 178 gezien uw toezeggingen intrekken.

De **VOORZITTER**: Motie 178 is ingetrokken. Dank u wel.

Motie Vreemd aan de Orde van de Dag 178 'Tijdige beëindiging internationale relaties' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**: Ik zag, ja, de heer Hollebeek van de Partij voor de Dieren.

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Voorzitter. Ik wil graag naar aanleiding van de beantwoording van de gedeputeerde even een korte schorsing hebben om te overleggen met de mede-indieners van de motie om te kijken wat we daarmee gaan doen.

De **VOORZITTER**: Zeker. Het is nu- Hoeveel heeft u nodig? Tien minuutjes? Ik schors de vergadering voor tien minuten.

Misschien, dames en heren, even nog voor alle duidelijkheid. Daarna gaan we dus over tot de stemming. Dus ik zal tot 17.10 uur schorsen. Dan kunt u ook nog even de stemmingen voorbereiden en de moties die er liggen. Dank u wel.

Schorsing 16.54 tot 17.11 uur.

De **VOORZITTER**: Dames en heren, mag ik alle Statenleden verzoeken te gaan zitten, zodat wij kunnen zien uiteindelijk ook dat alle Statenleden- Als het goed is, zijn we met 45 Statenleden op dit moment. Tenzij er Statenleden tussendoor vertrokken zijn, maar voor zover mij bekend niet. Volgens mij hebben we 45. Dus dan kunnen er vanavond 45 geldige stemmen worden uitgebracht. En dat doen we door het plusje en het minnetje. En mocht u – en daar is straks sprake van – zich onthouden van stemming, dan doet u niets. Maar dat zal ik melden als dat aan de orde is.

12. Gebundelde stemming van alle motie(s) amendement(en) en initiatiefvoorstel.

De **VOORZITTER**: Allereerst agendapunt 12, zijn we aan de gebundelde stemming toe van de moties en de amendementen en de voordrachten. En dan gaan we eerst stemmen over de moties Vreemd aan de Orde van de Dag. En aan de orde is- Ja, mevrouw Koning van het CDA.

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Ja, dank u wel. Wij hebben een motie 179 ingediend, maar gezien de toezeggingen van de gedeputeerde zullen wij die nu niet in dienen, maar aanhouden en volgen hoe het verder loopt.

De **VOORZITTER**: Motie 179 is aangehouden; met als titel 'Bescherming landbouwhuisdieren tegen de wolf'.

Motie Vreemd aan de Orde van de Dag 179 'Bescherming landbouwhuisdieren tegen de wolf' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.

De **VOORZITTER**: De heer Hollebeek.

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Ja, voorzitter, gezien de beantwoording van de gedeputeerden, waar wij zeer blij mee waren, en het feit dat er verder nu niet heel veel verandert, willen wij onze motie ook graag aanhouden.

De **VOORZITTER**: En dat is uw motie 'De wolf welkom in Noord-Holland', motie 180.

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Ja.

De **VOORZITTER**: Ja. Motie 180 is ingetrokken. Aangehouden.

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Aangehouden.

De **VOORZITTER**: Ja, weet u, feitelijk juridisch maakt het niks uit, maar hij is aangehouden.

Motie Vreemd aan de Orde van de Dag 179 'De wolf welkom in Noord-Holland' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming c.q. besluitvorming.

De **VOORZITTER**: Dan, dit gaat snel zo, zijn we toe aan de stemming over de motie Vreemd aan de Orde van de Dag en dat is motie 181, ingediend door de Partij voor de Dieren, de SP, GroenLinks en de PvdA. Titel is 'Steun voor het recht op zelfbeschikking'. Mijn vraag is, heeft iemand behoefte aan hoofdelijke stemming? Wil iemand een stemverklaring? Ja, de heer Kanik van D66.

De heer **KANIK** (D66): Dank u wel, voorzitter. Onze naam hebben we niet verbonden aan deze motie, omdat die al staat onder het wetsvoorstel in de Tweede Kamer waar deze motie steunt voor oproept. Ook staatsrechtelijk vinden wij deze motie lastig en onze fractie heeft niet de illusie dat we met deze motie twijfelende partijen binnen de Tweede Kamer over de streep zullen trekken. Desalniettemin steunen we de motie wel, omdat wij het belangrijk vinden dat trans, intersekse en non binaire personen binnen onze provincie zich gesteund voelen in hun strijd voor zelfbeschikkingsrecht. Dank u wel, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Terwal, VVD.

De heer **TERWAL** (VVD): Ja, voorzitter, dank. Ja, ook de VVD-fractie heeft behoorlijk geworsteld met deze motie en ik persoonlijk ook, want ik ben een onderdeel van die LHBTQIA+-gemeenschap. Ik struikelde er bijna over; het zijn inmiddels zoveel letters. En dat maakt ook dat het bij ons een vrije kwestie is. Een aantal zullen voorstemmen een aantal tegenstemmen, Maar ik vertolk hier de stemverklaring van de tegenstemmers. Ik ben het helemaal eens met de inhoud van de motie, alleen, ik vind hem staatsrechtelijk niet zuiver. We bemoeien ons met stemmingen van een ander bestuursorgaan. We willen ook niet dat de Tweede Kamer zich met de stemmingen binnen Provinciale Staten bemoeit. Maar Statenlid Kostić heeft in ieder geval van mij de verzekering dat ik niet als Statenlid, maar wel als individueel VVD-lid, en ook de tegenstemmers in deze fractie, wel degelijk onze boodschap zullen overbrengen naar de VVD-Tweede Kamerfractie om voor de wijziging van de Transgenderwet te stemmen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: De heer Hartog, JA21.

De heer **HARTOG** (JA21): Ja, voorzitter, het feit dat Noord-Holland zich een regenboogprovincie noemt, betekent niet dat elk initiatief met betrekking tot gender en geslacht omarmt moet worden. Recent is in de Tweede Kamer gedebatteerd over dit onderwerp. En onze partijgenoot Nicky Pouw-Verweij heeft daar een gedegen en professionele analyse van gegeven. Wij onderschrijven de uitkomst daarvan. De Transgenderwet maakt het mogelijk om op basis van gevoel het geslacht te wijzigen, ook door minderjarigen. JA21 gaat het niet steunen. Niet In de Tweede Kamer en niet in Provinciale Staten van Noord-Holland.

De **VOORZITTER**: Mevrouw van Soest, Partij van de Ouderen.

Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Ja, dank u, voorzitter. Voorzitter, ik heb ook problemen met het zelfbeschikkingsrecht, want we hebben ook ouderen die graag zelfbeschikking zouden willen hebben over hun overlijden. En dat kan niet, want daar voorzien we niet in. Dus ik heb een beetje moeite met het zelfbeschikkingsrecht. Dus ik stem deze motie niet voor. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: De heer Klein, ChristenUnie.

De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ja, dank u wel, meneer de voorzitter. Wij willen Statenlid Kostić danken voor haar mooie bijdrage. En het is natuurlijk heel pijnlijk om de voorbeelden te horen van mensen die zich uitgesloten voelen. Het is heel belangrijk dat transgenders volwaardig kunnen meedoen in de samenleving. En we zeggen daarom 'ja' tegen de oproep voor medemenselijkheid. Maar we denken eerlijk gezegd niet dat we deze discussie nu makkelijk kunnen platslaan in een 'ja' of 'nee' tegen de wet. En daarnaast komen ook nog de staatsrechtelijke bezwaren die eerdergenoemd zijn.

De **VOORZITTER**: Had ik daarmee- Ja, mevrouw Van Geffen, Liberaal Noord-Holland.

Mevrouw **VAN GEFFEN** (Liberaal Noord-Holland): Ja, ook van mijn kant de staatsrechtelijke bezwaren dat we tweede-kamertje gaan spelen eigenlijk voor iets wat een beter debat verdient.

Dus daarom zal ik tegen stemmen, hoewel ik de zaak die mevrouw Kostić bepleit- De voorbeelden ken ik uit mijn eigen omgeving en ik weet dat het moeilijk is.

De **VOORZITTER**: De heer Heijnen, CDA.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Ja, voorzitter, dank. En ik denk terecht dat iedereen hier ook een stemverklaring over afgeeft, zeker na toch het indringende betoog van Statenlid Kostić, wat ons allemaal raakt. En laat mij duidelijk zijn dat niemand in deze provincie en in Nederland zich een tweederangsburger mag noemen of mag voelen. Tegelijkertijd is het een onderwerp wat In de Tweede Kamer volgens mij zorgvuldig gedebatteerd wordt, waar partijen over nadenken. En ik denk dat het ook die zorgvuldige behandeling verdient. En dan is eigenlijk een motie Vreemd vanuit deze provincie, ja, niet behulpzaam in de zorgvuldige behandeling die het in de Tweede Kamer krijgt, waarbij het CDA volgens mij openingen biedt om toch de Transgenderwet erdoor te krijgen op een manier die voor veel mensen acceptabel is. Dus dat proces laten wij graag gaan en we zullen daarom ook tegen deze motie stemmen.

De **VOORZITTER**: Dan heb ik, denk ik, alle Statenleden gehad die een stemverklaring willen afleggen. Ja, dan gaan wij nu over tot stemming voor motie 181. De stemming is geopend. 45 stemmen binnen. De stemmingen zijn gesloten.

Motie 181 'Steun voor het recht op zelfbeschikking', ingediend door Partij voor de Dieren, SP, GroenLinks en PvdA.
Motie 181 is met 26 stemmen voor en 19 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: 5 fractieleden van de VVD, JA21, CDA, PVV, ChristenUnie, 50PLUS/Partij voor de Ouderen, DENK en Liberaal Noord-Holland.

De **VOORZITTER**: Dan breng ik in stemming motie 182. Dat is de motie ingediend door de VVD, GroenLinks, D66, Partij van de Arbeid, CDA, de SP, met als titel 'Deelname aan de komende edities van de Canal Parade. Iemand hoofdelijk stemming? Iemand stemverklaring? Ja, de heer Klein van de ChristenUnie.

De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ja, dank u wel. Ook hier dank aan de initiatiefnemers. Het staat voor de ChristenUnie buiten kijf dat LHBTIQ'ers een volwaardige plek verdienen in onze samenleving. Emancipatie is belangrijk, gelijkwaardigheid is belangrijk en daar doet de provincie gelukkig ook verschillende dingen voor. Het is wat ons betreft aan iedere provincie zelf om de afweging te maken hoe ze dit beleid willen ondersteunen. Wij kunnen ons goed vinden in het huidige provinciale beleid op dit gebied en we zien geen toegevoegde waarde in deze motie.

De **VOORZITTER**: Nog anderen die een stemverklaring willen afleggen? Zo niet, dan open ik de stemming voor motie 182. 45 stemmen binnen.

Motie 182 'Deelname provincie Noord-Holland aan komende edities Canal Parade', ingediend door VVD, GroenLinks, D66, PvdA, CDA en SP.
Motie 182 is met 37 stemmen voor en 8 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: JA21, PVV, ChristenUnie en DENK.

De **VOORZITTER**: Dan breng ik in stemming de motie 183, die behoort bij de actualiteiten ingediend door JA21, inzake dat inwoners niet geïnformeerd over mogelijke opvang statushouders. De titel van de motie is, motie 183, 'Betrek de omwonenden en de informeer Provinciale Staten'. Is er iemand die hoofdelijke stemming wil of een stemverklaring? Aantekening? Zo niet, dan open ik nu de stemming voor motie 183. 45 stemmen binnen. Ik sluit de stemming.

Motie 183 'Betrek de omwonenden en informeer Provinciale Staten', ingediend door JA21.
Motie 183 is met 8 stemmen voor en 37 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: FRACTIES.

De **VOORZITTER**: Dan breng ik nu- En dan ben ik bij de stemming over punt 9. Dat is het initiatiefvoorstel 53. Daar is een motie ingediend, 184 'Noord-Holland Impact', dat is het initiatiefvoorstel. Motie 184 is ingebracht door liberaal Noord-Holland, met als titel 'Respect voor luisteren naar en samenwerken met ondernemers'. Is er iemand die hoofdelijke stemming vereist? Iemand die een stemverklaring wil afleggen? Iemand wil aantekening? Nee. Dan open ik nu de stemming voor motie 184. 45 stemmen binnen. Stemming is gesloten. Met 38- Dat was net

op de valreep. De stemming is gesloten. Dat ging net goed, maar hij was binnen de tijd, want de griffier, die drukt op het knopje en dan kan je niet meer wijzigen.

Motie 184 'Respect voor, luisteren naar en samenwerken met ondernemers', ingediend door Liberaal Noord-Holland.
Motie 184 is met 8 stemmen voor en 37 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: GroenLinks, JA21, 50PLUS/Partij van de Ouderen en Liberaal Noord-Holland.

De **VOORZITTER**: Dan breng ik nu in stemming-

De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Voorzitter, u leest het niet helemaal correct voor.

De **VOORZITTER**: Wat lees ik niet- Met 37 stemmen tegen en 8 stemmen voor is motie 184 verworpen. Ach- één, ja, ik zie het nu. Die is op de laatste manier. Dus GroenLinks heeft één voorstemmen van de acht zetels. En voor hebben gestemd- Ik zal het nog een keer goed herhalen.

Motie 184 is met 8 stemmen voor en 37 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: met 1 stem GroenLinks, 1 JA21, 50PLUS/Partij van de Ouderen en Liberaal Noord-Holland.

De **VOORZITTER**: Het is goed dat u dat nog even zo zegt. Dank u wel.

Dan breng ik nu in stemming initiatiefvoorstel nummer 53 inzake 'Noord-Holland Impact'. De heer De Wit en de heer Roosendaal van de VVD zullen afzien van stemming, gelet op conflicterende belangen. Dat betekent dat we dus 43 geldige stemmen kunnen uitbrengen voor het initiatiefvoorstel. Is er iemand die hoofdelijke stemming wenst? Is er iemand die een stemverklaring wil afleggen? Ja, de heer Van Hooff van de PVV.

De heer **VAN HOOFF** (PVV): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, onze fractie ziet geen enkele nut en noodzaak om onze economie te transformeren op basis van een zinloze samenleving ontwrichtende duurzaamheidsevangelie, laat staan deze transformatie nog verder te versnellen, wat dit initiatiefvoorstel beoogt. Onze fractie zal dan ook tegenstemmen. Dank u.

De **VOORZITTER**: De heer Heijnen, CDA.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter, geen stemverklaring, maar ook ik zie af van stemmen vanwege conflicterende belangen.

De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar 42. En dat heeft onder andere te maken met bedrijven die specifiek worden genoemd, in ieder geval voor een aantal, in dit initiatiefvoorstel. Ik kijk nog even of een andere- Mevrouw van Meerten.

Mevrouw **VAN MEERTEN-KOK** (VVD): De VVD zal tegen dit initiatiefvoorstel stemmen met uitzondering van punt 16, het onderzoek naar de toekomst toe.

De **VOORZITTER**: Nog anderen die een stemverklaring willen afleggen? Wil iemand nog aantekening? Ik wil verzoeken aan degene die zich onthouden van het stemmen om niet op de knopjes te drukken. Dat betekent dat we dus 42 geldige stemmen kunnen uitbrengen en dat betekent dat de heer De Wit, de heer Roosendaal en de heer Heijnen zich van stemming zullen onthouden. Dan open ik nu de stemming voor initiatiefvoorstel nummer 53. Er zal nog één Statenlid moeten stemmen. 42. Stemming is gesloten.

Initiatiefvoorstel VD-53 'Noord-Holland Impact', ingediend door ChristenUnie en Partij voor de Dieren.
Initiatiefvoorstel VD-53 is met 26 stemmen voor en 16 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: VVD, JA21, CDA, PVV, 50PLUS/Partij van de Ouderen en Liberaal Noord-Holland.

13. Sluiting.

De **VOORZITTER**: Dames en heren, zijn we bij agendapunt 13 aangekomen. Dat is de sluiting. De eerstvolgende Statenvergadering vindt plaats op 14 en 21 november. We hadden er rekening mee gehouden en dat is ook aardig uitgekomen. Dank aan de griffie voor alle werkzaamheden en de bodes en de ambtelijke ondersteuning. Er staat een hapje en drankje voor u klaar; en het drankje

natuurlijk mede in het kader van de verjaardag van mevrouw De Vries. En er is voor u voor een avondmaaltijd gezorgd. Ik hoop u daar nog even te zien. Ik sluit de vergadering en tot de 14e november.

Sluiting 17.27 uur

Provincie Noord-Holland

Agenda PS-vergadering

Datum	10 oktober 2022
Tijd	Aanvang 13:00 uur
Locatie	Statenzaal
Voorzitter	A.Th.H. van Dijk
Toelichting	Live volgen of terugkijken kan via: https://noord-holland.stateninformatie.nl

1	**Opening en mededelingen.**
2	**Vaststelling agenda en regeling van werkzaamheden.**
2.a	**Beëdiging en installatie duo-commissielid fractie CDA.**
2.b	**Actualiteiten (onder voorbehoud van instemming Provinciale Staten).** Het Statenlid dat een verzoek tot het houden van een actualiteit wil doen, dient dit verzoek in bij de griffie, uiterlijk op vrijdag voorafgaand aan de vergadering om 12.00 uur.
3.a	**Bekrachtiging besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding.**
3.b	**Lijst geheimhouding PS.**
4	**Vaststelling notulen en besluitenlijst van de Statenvergadering van 19 september 2022.**
5	**Vaststelling Strategische Statenagenda.**
6	**Vaststelling lijst ingekomen stukken.**
7	**Voortgangslijst van moties.**
8	**Voorlopig aangemerkt als hamerstuk.** Indien de commissie of het presidium besluit dat het een hamerstuk is, dan wordt het punt bij de hamerstukken gevoegd.

Provincie Noord-Holland

8.a	**Aanwijzen nieuw lid namens PS in Algemeen Bestuur Recreatieschap Spaarnwoude.** Voordracht 52-2022
8b	**Naar een toekomstbestendig Randstedelijke Rekenkamer.** Voordracht 50-2022
8c	**Protocol voor de accountantscontrole op de jaarstukken 2022.** Voordracht 48-2022
8d	**Vaststelling legesverordening 2023 en tarieventabel 2023.** Voordracht 49-2022
8e	**Zienswijze PS ontwerp meerjarenbegroting 2022-2023 Gemeenschappelijk Orgaan Hollandse Waterlinies.** Voordracht 51-2022
9	**Initiatiefvoorstel ChristenUnie en PvdD inzake "Noord-Holland Impact; 16 voorstellen voor het stimuleren van een economie die van waarde is voor de samenleving".** Nummer 53-2022
10	**Vragenuur.** Het Statenlid dat tijdens het vragenuur mondelinge vragen wil stellen, dient deze vragen in bij de griffie, uiterlijk op vrijdag voorafgaand aan de vergadering om 13.00 uur.
11	**Indien aan de orde: advies GS motie(s) Vreemd aan de Orde van de Dag.**
12	**Gebundelde stemming van alle motie(s) amendement(en) en initiatiefvoorstel.**
13	**Sluiting.**

Spreektijdverdeling Statenvergadering van 10 oktober 2022

Het presidium heeft besloten de spreektijdverdeling voor PS van 10 oktober a.s. te baseren op 4 uren vergaderen.

Voor de vergadering van 10 oktober a.s. wordt de volgende verdeling gehanteerd:

Fractie	Spreektijd PS
GroenLinks	18 min.
VVD	14 min.
D66	14 min.
PvdA	14 min.
JA21	12 min.
CDA	10 min.
FvD	6 min.
Partij voor de Dieren	10 min.
PVV	10 min.
SP	10 min.
ChristenUnie	10 min.
50PLUS/Partij van de Ouderen	10 min.
DENK	10 min.
Fractie Baljeu	5 min.
Liberaal NH	5 min.
Totaal PS	152 min.
GS	61 min.
Technische tijd	27 min.
Totaal	**240 min.**

Partij voor de Dieren
Statenfractie Noord-Holland

SP

GROEN LINKS
NOORD-HOLLAND

NOORD-HOLLAND

M1D1/10-10-2022
punt 2

AANGENOMEN

Motie Steun voor de het recht op zelfbeschikking

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 10 oktober 2022, ter behandeling van de Motie Vreemd aan de Orde van de Dag inzake steun voor recht op zelfbeschikking;

constaterende dat:

- provincie Noord-Holland zich sinds 31 januari 2019 officieel een Regenboogprovincie noemt;
- in het afgesproken Regenboogbeleid van de provincie onder andere staat dat we "ons inzetten om de veiligheid, zichtbaarheid en sociale acceptatie" van LHBTQIA+ inwoners verder te bevorderen en dat we "actief uitdragen dat iedereen in Noord-Holland kan en mag zijn wie men is";
- er binnenkort in de Tweede Kamer wordt gestemd over de wijziging van Transgenderwet die recht doet aan zelfbeschikking van trans, intersekse en non-binaire personen;
- persoonlijke vrijheid en het recht op zelfbeschikking mensenrechten zijn en dus partijoverstijgend;
- het college en de raad van Amsterdam onlangs al steun hebben uitgesproken voor de wijziging van de Transgenderwet en ook de Tweede Kamer opriepen dit te doen;

overwegende dat:

- het belangrijk is ons in te zetten tegen alle vormen van discriminatie;
- het van groot belang is om het zelfbeschikkingsrecht van alle inwoners van provincie Noord-Holland zo goed mogelijk te waarborgen;
- het steunen van de wijziging van de Transgenderwet goed aansluit op het eerder genoemde Regenboogbeleid van Noord-Holland om actief uit te dragen dat we achter LHBTQIA+ gemeenschap staan;
- erkenning van wie ze zijn van belang is voor de (mentale) gezondheid van trans en non-binaire personen;
- trans en non-binaire personen al decennialang te maken hebben met bovengemiddeld veel discriminatie en geweld en nu extra onder druk staan door de haat en desinformatie die verspreid worden;
- daarom juist nu de LHBTQIA+ gemeenschap zoveel mogelijk steun sterk kan gebruiken;

gehoord de discussie,

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:

- om voorafgaand aan de stemming in de Tweede Kamer, de publiekelijke steun van Provinciale Staten voor het recht op zelfbeschikking van de trans, intersekse en non-binaire personen, en voor de wijziging van de Transgenderwet aan de Tweede Kamer over te brengen;

en gaan over tot de orde van de dag.

Ines Kostic	Anna de Groot	Robert Zaal	Jorrit Carton
Partij voor de Dieren	SP	GroenLinks	PvdA

AANGENOMEN

M 102/10-10-2022
punt 2

Motie vreemd aan de orde van de dag

Deelname provincie Noord-Holland aan komende edities Canal Parade

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 10 oktober 2022,

constaterende dat:

- De provincie Noord-Holland met de provincies Gelderland en Limburg op 6 augustus met een gezamenlijke boot hebben deelgenomen aan de Canal Parade 2022;

- Hiermee de provincie actief uitvoering geeft aan haar beleid om als regenboogprovincie de emancipatie van LHBTIQ+ (Lesbisch, Homoseksueel, Biseksueel, Transgender, Intersekse, Queer en andere vormen van diversiteit in gender, sekse en seksualiteit) te bevorderen;

- Naast enkele Gedeputeerden en Statenleden ook een aantal inwoners van onze provincie de kans kregen om mee te varen onder de boodschap 'We've got stories to share' en zo de zichtbaarheid van LHBTIQ+ konden vergroten;

overwegende dat:

- Op basis van de reacties van de deelnemers op de boot en het publiek langs de kant de deelname van de provincieboot aan de Canal Parade 2022 op veel enthousiasme kon rekenen;

- Er meerdere media aandacht hebben geschonken aan de deelname van de provincieboot en hiermee het proactieve LHBTIQ+-beleid dat de provincie Noord-Holland voert een groot podium heeft gekregen en zo tot steun kan zijn voor iedereen in onze provincie die wil kunnen zijn wie die is en mag houden van wie die wil;

verzoekt Gedeputeerde Staten:

- Om ook de komende edities van de Canal Parade met een gezamenlijke provincieboot deel te nemen en ernaar te streven dat alle twaalf provincies meevaren;

- Om bij de komende edities nog zichtbaarder te zijn door de gezamenlijke provincieboot nog feestelijker aan te kleden;

en gaan over tot de orde van de dag.

Klaas-Jeroen Terwal	Anouk Gielen	Emre Kanik	Jorrit Carton	Dennis Heijnen	Remine Alberts
VVD	GroenLinks	D66	PvdA	CDA	SP

M170 / 10-10-2022
punt 2

INGETROKKEN

SP

Motie Vreemd

vergadering Provinciale Staten – 10 oktober 2022
agendapunt 11 – motie(s) Vreemd aan de Orde van de Dag

"Tijdige beëindiging internationale relaties"

Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen,

Constaterende dat:

- de zusterrelatie met de Chinese provincie Shandong op 7 juli 2022 beëindigd werd;
- de zusterrelatie beëindigd werd omdat u overging van een 'country based economic policy' naar een 'more task orientated policy';
- de provincie Noord-Holland in het verleden ook relaties legde met de provincie Kyonggi in Zuid-Korea in 1995 en met de prefectuur Niigata in Japan in 1997;
- met deze regio's sedert 2002 (20 jaar geleden) geen actief contact is geweest.

Overwegende dat:

- het langdurig ontbreken van contact met internationale relaties een reden is om deze relaties te beëindigen;
- ook de relaties met Kyonggi en Niigata relaties zijn in verband met 'country based economic policy;
- op dit moment internationale samenwerking vooral wordt gezocht in Europese regio's en landen.

Besluit Gedeputeerde Staten opdracht te geven:

- te onderzoeken of de relaties met Kyonggi en Niigata op de een of andere wijze nog waardevol zijn;
- als dat niet het geval is de relaties met Kyonggi en Niigata te beëindigen;
- voortaan bij elke internationale relatie, indien er langer dan vijf jaar geen actief contact is geweest, te onderzoeken of deze relatie op de een of andere wijze nog waardevol is;
- als dat niet het geval is, deze relaties te beëindigen, ongeacht in welk buitenlands gebied deze relaties zich bevinden.

En gaat over tot de orde van de dag.

SP,
Anna de Groot

AANGEHOUDEN

M 179/10-10-2022
punt 2

CDA NOORD-HOLLAND

JA21

Motie Vreemd aan de Orde van de Dag:

Bescherming landbouwhuisdieren tegen de wolf

Provinciale Staten, in vergadering bijeen op 10 oktober 2022, ter bespreking van agendapunt 11. Moties Vreemd aan de Orde van de Dag,

Constateren dat

- Dit jaar volgens meldingen van Bij12 in Nederland al in bijna 700 bevestigde gevallen landbouwhuisdieren slachtoffer zijn geworden van wolven, waaronder schapen, koeien, kalveren, pony's, en ezels. (herkomst cijfers Bij12);
- Deze wolvenaanvallen vaak groot dierenleed veroorzaken door de manier waarop de wolf zijn prooi aanvalt en verscheurt. Dat het verscheurd worden van landbouwhuisdieren daarnaast ook groot emotioneel leed betekend voor hun eigenaren, familie en andere betrokkenen;
- Dat de wolf dit jaar is gesignaleerd in Noord-Holland in het Goois Natuur Reservaat.

Overwegen dat

- De beschikbaarheid van natuurlijk habitat voor de wolf – zeker in Noord-Holland- beperkt is.
- Daardoor jaarlijks veel uitzwervende jonge dieren zijn te verwachten;
- Juist landbouwhuisdieren op brute wijze ten prooi vallen aan wolven;
- In Nederland landbouwhuisdieren vaak op percelen lopen die op afstand liggen van de boerderij, waardoor dieren in de nacht niet naar binnen kunnen;
- Er nu geen juridische mogelijkheden zijn voor het verjagen van wolven;
- De mogelijkheden voor individuele houders van landbouwhuisdieren om preventieve maatregelen in te zetten beperkt zijn;
- Niet iedereen een wolfwerend raster kan zetten. Dat bovendien grote impact op het landschap heeft;
- Het verstandig is om beleid te ontwikkelen ter bescherming van landbouwhuisdieren dat ingezet kan worden als de wolf in Noord-Holland wordt gesignaleerd, c.q. zich verder verspreidt;
- Een optie zou kunnen zijn om te onderzoeken of het mogelijk is om wolfvrije gebieden aan te wijzen.

M 179f 10-10-2022

Verzoeken GS om

- Bij het Rijk duidelijk te maken dat er meer mogelijkheden moeten komen om landbouwhuisdieren te beschermen tegen wolven;
- Beleid op te stellen voor bescherming van landbouwhuisdieren tegen de wolf in Noord-Holland en naast schadevergoeding ook een regeling te maken voor vergoeding van preventieve maatregelen;
- In de uitvoering aan de slag te gaan met het bijhouden van een monitoringsdossier rond de wolf, kennis op te bouwen over het voorkomen van predatie van landbouwhuisdieren en te zorgen dat deze kennis actief ter beschikking komt van individuele eigenaren van landbouwhuisdieren.

CDA	**JA21**
Willemien Koning	Gerard Hartog

AANGEHOUDEN

MIDO/10-10-2022
punt 2

Partij voor de Dieren
Statenfractie Noord-Holland

GROEN LINKS NOORD-HOLLAND

SP

DENK NOORD-HOLLAND

Motie "De wolf welkom in Noord-Holland"

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 19 september '22, ter bespreking van motie vreemd aan de orde van de dag "De wolf welkom in Noord-Holland";

constaterende dat:

- begin april 2022 het Goois Natuurreservaat bezoek heeft gehad van een wolf[1];

overwegende dat:

- gedeputeerde Rommel over het bezoek van de wolf zich uitsprak dat de komst van de wolf aan het Gooi aantoont dat het steeds beter gaat met de natuur aldaar en dat de provincie daar samen met het Goois Natuurreservaat ook hard voor heeft gewerkt[2];
- zij tevens uitsprak dat de wolf een belangrijke bijdrage levert aan de biodiversiteit, omdat de wolf vooral zieke en zwakke hoefdieren doodt. Hiermee houdt de wolf de populatie van die prooidieren gezond. Ook laat de wolf prooiresten achter, waar bijvoorbeeld vossen, buizerds, raven en kraaien van profiteren. Dit zorgt voor een betere balans in het ecosysteem;[3]
- de wolf een beschermde diersoort is;
- de provincie op haar website op 21 april 2022 over "Wolf ook in Noord-Holland" stelt over eventuele gevolgen voor boeren: "De verantwoordelijkheid om vee te beschermen ligt bij de dierhouder.";
- die verantwoordelijkheid een wettelijke verplichting is, zoals vermeld staat in de algemene huisvestings- en verzorgingsnormen van het Besluit houders van dieren (art. 1.6, lid 3: "Een dier wordt, indien het niet in een gebouw wordt gehouden, bescherming geboden tegen slechte weersomstandigheden, gezondheidsrisico's en zo nodig roofdieren.[4];
- er bewezen effectieve bescherming bestaat waarvan voorbeelden worden gegeven op de site van de provinciale uitvoeringsorganisatie BIJ12[5];

spreken uit:

- dat de wolf welkom is in Noord-Holland;

en gaan over tot de orde van de dag.

Jaap Hollebeek	Ruchama Bwefar	Remine Alberts	Süleyman Koyuncu
Partij voor de Dieren	GroenLinks	SP	DENK

[1] Aanwezigheid wolf in Noord-Holland vastgesteld - Provincie Noord-Holland
[2] Aanwezigheid wolf in Noord-Holland vastgesteld - Provincie Noord-Holland
[3] Wolf ook in Noord-Holland? - Provincie Noord-Holland
[4] wetten.nl - Regeling - Besluit houders van dieren - BWBR0035217 (overheid.nl)
[5] Schade door de wolf voorkomen of beperken - Faunaschade Preventiekit (bij12.nl)

Provincie Noord-Holland

ACTUALITEIT*

* Actualiteiten kunnen tot uiterlijk vrijdag voorafgaand aan de Statenvergadering om 12.00 uur schriftelijk worden ingediend bij de griffie. (statengriffie@noord-holland.nl). Zie verder artikel 48 van het Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten en Statencommissies van Noord-Holland 2015.

Voor de Statenvergadering van 10-10-2022

Onderwerp :

Provinciale Staten en inwoners niet geïnformeerd over mogelijke opvang van statushouders in Zwaagdijk-West.

Toelichting : **

De fractie van JA21 vraagt voor de eerstvolgende Statenvergadering een actualiteitsdebat aan over de gevoelige ontwikkelingen rondom statushouders in Zwaagdijk-West (gemeente Medemblik). De provincie Noord-Holland voert een haalbaarheidsstudie uit voor de huisvesting van statushouders op eerder genoemde locatie. Provinciale Staten en inwoners worden niet op de hoogte gehouden over de ontwikkelingen, terwijl zij de provincie allerlei activiteiten en werkzaamheden zien uitvoeren, waaronder het slopen van een kas die al 4,5 jaar leeg stond. Beantwoordde schriftelijke vragen vertonen discrepanties tussen de provincie en de gemeente (zie bijlagen Z-21-180419 en 79-2022), specifiek over het uitvoeren van een haalbaarheidsonderzoek en de betrokkenheid van een woningcorporatie.

** De in te vullen kaders zijn beperkt tot het blauwe vlak. Indien er meer tekst nodig is bij de toelichting en/of de reden van spoedeisendheid, kunt u dat in een word-document als bijlage toevoegen.

Reden van spoedeisendheid : **

Door de verregaande stappen die zijn ondernomen door de provincie Noord-Holland, dienen Provinciale Staten en inwoners zo snel mogelijk geïnformeerd te worden over de ontwikkelingen in Zwaagdijk-West, voordat er verdere onomkeerbare stappen worden ondernomen in het proces.

Bijlagen:
1. https://m.noordhollandsdagblad.nl/cnt/dmf20221004_61582458
2. https://medemblik.bestuurlijkeinformatie.nl/Reports/Item/9d2a6191-8eb3-4da3-a97e-7f621f0b56d5
3. https://noordholland.bestuurlijkeinformatie.nl/Reports/Document/00ba1143-7c3f-48ed-8449-e3727f2619e2?documentId=addeccb5-9314-4822-8c58-577e86127444

(de bijlagen van deze hyperlinks zijn afzonderlijk bijgevoegd)

Indiener (naam/namen invullen)

Daniël van den Berg - JA21 Noord-Holland

Screenshot | Tekst | Website

Premium

Provincie onderzoekt kans op huisvesten statushouders en spoedzoekers in Zwaagdijk-West

De braakliggende grond tussen de woningbouw van Zwaagdijk-West en de Westfrisiaweg.

© Foto Mediahuis

Martin Menger

Vandaag om 05:07

ZWAAGDIJK-OOST

Het is nog steeds niet zeker of de provincie bij Zwaagdijk-West een tijdelijke opvang voor statushouders gaat optuigen.

Noord-Holland doet nu een onderzoek naar de mogelijkheid om statushouders op te vangen op een stuk grond in Zwaagdijk-West. De gemeente Medemblik en dorpsraad wachten af. ,,Het is nu vooral koffiedik kijken", reageert Jurrie Lentz, voorzitter van de dorpsraad. ,,Want we weten nog steeds niet. Alleen maar dat de provincie onderzoek doet of de grond achter de Balkweiterhoek een geschikte plek is voor noodopvang."

Het gaat om de braakliggende grond tussen de Westfrisiaweg en de Balkweiterhoek. Noord-Holland heeft die grond in eigendom. Op het perceel stond eerst een kassenbedrijf. Eerder dit jaar zijn de (lege) kassen weggehaald. Vanaf dat moment was bij de gemeente Medemblik en de Dorpsraad van Zwaagdijk-West ook bekend dat de provincie de Balkweiterhoek als serieuze optie in beeld heeft.

Maar een echt besluit is nog steeds niet genomen, reageert wethouder Jeroen Broeders namens de gemeente. ,,Er zijn wel gesprekken gaande, maar het is aan de provincie."

Doorstromen

Alles wijst er op dat de provincie op deze plek een complex van tijdelijke woningen wil neerzetten, zodat vooral vluchtelingen die al een verblijfstatus hebben, kunnen doorstromen vanuit de landelijke opvang.

(Tekst gaat door onder de foto)

Het kassenbedrijf dat hier eerst stond, is intussen gesloopt.

© Foto Mediahuis

Feit is dat Rijk en provincies een positie hebben waarbij ze de gemeenten opzij kunnen kunnen schuiven als het om de procedures gaat. Het gaat dan om het inzetten van gebouwen – of grond – die in bezit zijn van de provincie of het Rijk.

Dat is in Zwaagdijk-West dus het geval, constateert raadslid Tjeu Berlijn namens Hart voor Medemblik. Hij maakt zich zorgen dat er 'over de hoofden heen' van het dorp wordt besloten.

De provincie Noord-Holland brengt eerst zelf de financiële, ruimtelijke een sociale gevolgen in kaart. De dorpsraad wil dat de provincie wel rekening houdt met de grootte van Zwaagdijk West. ,,Dat bepaalt vooral wat onze reactie zal gaan worden", vermoedt voorzitter Lentz.

Lees ook: [Huurdersorganisaties sturen brandbrief naar gemeentebesturen van West-Friesland: 'Ernstige zorgen over groeiende woningnood en oplopend tekort aan sociale huurwoningen']

Zoektocht

De provincie moet snel plekken vinden voor huisvesting van statushouders en spoedzoekers. Mocht het zo ver komen, wil men met een lokale woningcoöperatie gaan bouwen.

Tip de redactie

Reageer →

LEES MEER OVER

noord-holland zwaagdijk-oost

MEER NIEUWS UIT WEST-FRIESLAND

Provincie onderzoekt kans op huisvesten statushouders en spoedzoekers in Zwaagdijk-West

Hoe blijft de N242 veilig? Steeds drukkere verkeersader tussen Alkmaar en Verlaat wordt aangepakt, gebruikers mogen zegje doen en ideeën aandragen

Het lijkt wel alsof Ramses heel hard 'joepie' blaat [column]

Eerbetoon voor lokale 'Buurman & Buurman'. Postuum bank voor Marcel Reus, lintje voor Kees Oudt

Auto botst op trein bij spoorwegovergang in Schardam, treinverkeer tussen Hoorn en Purmerend tijdelijk gestremd

Woonwagenbewoners Hoorn ontkennen wietteelt en witwassen tonnen euro's: 'Geen idee hoeveel cash mijn man had'

Toon meer

MEEST GELEZEN

Bart Zomerdijk kocht met zijn laatste spaarcenten voor 35.000 euro een chalet op de Ursemmerhof maar moet hier uit

Bonnenregen bij controles op A7: vijfhonderd hardrijders, 'spookauto' in beslag genomen

Deel A9 dicht vanwege ernstig ongeluk met zes voertuigen bij Raasdorp [update]

Dichte slagboom bij nieuwe afslag A27 richting Hilversum zorgt voor tranen bij bestuurster op eerste werkdag

Vrouw (74) uit Haarlem en man (73) uit Hilversum omgekomen bij busongeluk Ecuador, 12 Nederlandse toeristen gewond

'Rotzak, rotzak, rotzak, waarom doe je me dit aan?' De twee zusjes verheugen zich op 'hun' lappendag. Totdat de portemonnee ineens is verdwenen

Plotseling is je starterswoning 35 mille 'duurder'. Voor houten prefabwoning krijgen 28 huizenkopers geen starterslening

Rechtbank Mallorcazaak wil openheid van zaken: 'Wees een vent en vertel nou wat er gebeurd is' | liveblog

Voetballer FC Volendam verdacht van aanranding en zware mishandeling jonge vrouw in nachtclub

Mallorca-verdachte Kaan B.: 'Ik heb enorme spijt van de dingen die ik heb gedaan'

Bekijk meer

VIDEO UITGELICHT

Premium

'Open landschap ernstig bedreigd en agrarische grond opgeofferd'. Massaal protest tegen zonnepark in Opmeer

Lees de digikrant

Beantwoording politiek/technische vragen raadsleden

Nummer	
Zaaknummer	Z-21-180419
Naam raadslid	T. Berlijn
Fractie	Hart voor Medemblik
Onderwerp	Raadsvragen HvM Huisvesting asielzoekers en statushouders Rijks- en Provinciaal
Datum waarop de vraag is gesteld	18 augustus 2022

Termijn beantwoording is 1 week voor technische en maximaal 2 weken voor politieke vragen.

Portefeuillehouder	
Afdeling	Ruimtelijke Ontwikkeling

Inleiding
Minister De Jonge (Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening) en staatssecretaris Van der Burg (JenV) hebben recent een brief gestuurd naar de tweede kamer waarin staat:

“Het kabinet ziet zich daarom genoodzaakt om een andere oplossing in te zetten die het mogelijk maakt dat het Rijk, ook zonder medewerking van gemeenten, wel de COA-locaties kan openen die nodig zijn……Door gebruik te maken van de optie om als Rijk de omgevingsvergunning te verlenen creëert het Rijk de mogelijkheid om Rijksvastgoed in te zetten om opvang te realiseren. Ook wanneer lokaal bestuurlijk draagvlak ontbreekt.”

In de gemeente Tubbergen is recent het gemeentebestuur opzij gezet en voorbijgelopen door het kabinet om van een hotel aan de Gravendijk in Albergen een asielzoekerscentrum te maken.

1.	Is er Rijksvastgoed in de gemeente Medemblik?
antwoord	Ja.
2.	Is er Provinciaal vastgoed in Gemeente Medemblik?
Antwoord	Ja.
3.	Is er Rijks- en Provinciaal vastgoed in buurgemeente aan de gemeentegrens van Medemblik?
Antwoord	Ja.

4.	Is het college B&W van Gemeente Medemblik benaderd door de Provincie of het Rijk over het huisvesting van asielzoekers en/of statushouders in Rijks-, Provinciaal- of Gemeentelijk vastgoed?
Antwoord	Ja, wij zijn door de provincie benaderd voor provinciaal vastgoed (gronden).
4a.	Zo ja, wanneer en met welke vraagstelling?
Antwoord	Voor de zomer ontvingen wij een mail dat de provincie een nota voorbereidt inzake de inzet van provinciaal eigendom voor de huisvesting van statushouders en andere spoedzoekers. Deze nota is aan GS voorgelegd voor een principebesluit. De provincie heeft daarbij besloten te onderzoeken of zij met haar onroerend goed een bijdrage kan leveren aan de tijdelijke huisvesting van statushouders en andere spoedzoekers. Dit is in de media ook bekend gemaakt. De provincie wil op basis van een haalbaarheidsonderzoek alle (on)mogelijkheden in beeld brengen: financieel, juridisch, maatschappelijk, communicatief, planologisch, maar ook de gevolgen voor de gemeentelijke capaciteit en andere mogelijke aspecten. Pas als alle gevolgen goed in beeld zijn gebracht, wil de provincie gezamenlijk met een lokale woningcorporatie en de gemeente een definitief besluit nemen. Uw raad is hierover via de actieve informatie in de raadscommissie van 23 mei op de hoogte gebracht.
5.	Op welke manier worden de omwonenden, winkeliers en dorpsraden betrokken als Rijks-, Provinciaal- of Gemeentelijk vastgoed wordt gebruikt voor huisvesten asielzoekers en/of statushouders in hun nabije omgeving?
Antwoord	De lijst met mogelijke vastgoedlocaties/gemeenten die de provincie in onderzoek heeft is openbaar. Voor ons is een onderzoek naar die locaties nog geen reden geweest om naar buiten te treden. Er zijn immers nog geen bestuurlijke feiten te melden. De provincie had in haar principebesluit binnen de gemeente Medemblik drie mogelijke locaties in Zwaagdijk-West op het oog, waarvan er inmiddels twee zijn afgevallen. Zij richt zich voor een onderzoek naar haalbaarheid nu enkel nog op de locatie nabij Balkweiterhoek 76. De dorpsraad Zwaagdijk-West is hierover informeel geïnformeerd. Aangezien nog niet helder is wat de provincie daar wil, is afgesproken dat we elkaar informeren en op de hoogte houden en pas naar buiten treden als we ook echt iets kunnen melden.
6.	Welke mogelijkheden zijn er voor de gemeenteraad om actie te ondernemen, en komt de gemeenteraad nog aan zet als er een soortgelijk besluit genomen wordt als in Gemeente Tubbergen?
Antwoord	Volgens de media heeft de minister in het geval van Tubbergen gebruik gemaakt van zijn bevoegd om op grond van artikel 3.2 Besluit omgevingsrecht een vergunning te verlenen voor de huisvesting/opvang van asielzoekers of een andere categorie

	vreemdelingen. Daarmee wordt het college als bevoegd gezag ‘gepasseerd’. Op grond van de artikel 3.1. Besluit omgevingsrecht heeft de provincie dezelfde bevoegdheid. Tegen de verlening van zo’n vergunning kunnen belanghebbenden bezwaar maken en in latere instantie beroep (rechtbank) en hoger beroep (Raad van State) instellen. Op dit moment is er geen reden aan te nemen dat de provincie gebruik zal maken van deze bevoegdheid. De inzet is samen met de provincie op te trekken en zodra er meer te melden is, u hierover te informeren.

[1] https://www.rijksoverheid.nl/regering/bewindspersonen/eric-van-der-burg/documenten/brieven/2022/08/09/kamerbrief-over-actuele-situatie-in-ter-apel-en-maatregelen-asielopvang-voor-de-korte-middellange-en-lange-termijn

Provincie Noord-Holland

Aan de leden van Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum ingekomen vragen : 19 augustus 2022
Datum GS-besluit : 13 september 2022

Vragen nr. 79

Vragen van **dhr. D.J. van den Berg** (JA21) over Gedwongen opvang asielzoekers en statushouders

De voorzitter van Provinciale Staten van Noord-Holland deelt u overeenkomstig het bepaalde in artikel 45 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten mede, dat op 19 augustus 2022 door het lid van Provinciale Staten, **dhr. D.J. van den Berg** (JA21), de volgende vragen bij Gedeputeerde Staten zijn ingekomen.

INLEIDING VRAGEN

Minister De Jonge (Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening) en staatssecretaris Van der Burg (JenV) hebben recent een brief gestuurd naar de Tweede Kamer waarin het volgende staat vermeld:

"Het kabinet ziet zich daarom genoodzaakt om een andere oplossing in te zetten die het mogelijk maakt dat het Rijk, ook zonder medewerking van gemeenten, wel de COA-locaties kan openen die nodig zijn……Door gebruik te maken van de optie om als Rijk de omgevingsvergunning te verlenen creëert het Rijk de mogelijkheid om Rijksvastgoed in te zetten om opvang te realiseren. Ook wanneer lokaal bestuurlijk draagvlak ontbreekt."[1]

De gemeente Tubbergen is, ondanks ontbrekend lokaal (bestuurlijk)draagvlak, bruut opzijgezet en gepasseerd door het kabinet. Het kabinet passeert voor het eerst deze grens. Hierom stelt JA21 Noord-Holland de volgende vragen:

VRAGEN INCLUSIEF BEANTWOORDING GEDEPUTEERDE STATEN

Vraag 1:
Is Gedeputeerde Staten voornemens om provinciaal vastgoed in te zetten voor het opvangen van asielzoekers en statushouders?

Antwoord 1:
Zoals wij eerder aan uw Staten hebben aangegeven, zijn wij bereid om ook eigen provinciale gronden en gebouwen in beeld te brengen ten behoeve van asielopvang en huisvesting van vergunninghouders (ons kenmerk 1805102/1805731). Wij hebben locaties in de gemeenten Heemstede, Hoorn, Medemblik en Haarlem, die mogelijk kansrijk zijn voor de (versnelde) huisvesting van statushouders en andere spoedzoekers. Over die locaties vindt nu overleg plaats

[1] https://www.rijksoverheid.nl/regering/bewindspersonen/eric-van-der-burg/documenten/brieven/2022/08/09/kamerbrief-over-actuele-situatie-in-ter-apel-en-maatregelen-asielopvang-voor-de-korte-middellange-en-lange-termijn

met de genoemde gemeenten. Zodra hierover meer informatie te geven is, zullen wij de Staten vanzelfsprekend informeren.

Vraag 2:
Heeft Gedeputeerde Staten gemeenten benaderd voor het huisvesten van asielzoekers en statushouders?
a. Zo ja, om welke gemeenten gaat en met welke vraagstelling zijn deze gemeenten benaderd?

Antwoord 2:
Ja. Wij hebben locaties in eigendom in de gemeenten Heemstede, Hoorn, Medemblik en Haarlem, die mogelijk kansijk zijn voor de (versnelde) huisvesting van statushouders en andere spoedzoekers. Over die locaties vindt overleg plaats met de genoemde gemeenten. Zie ook het antwoord op vraag 1.

Vraag 3:
Is Gedeputeerde Staten op enige wijze door het Rijk benaderd voor de inzet van Rijks-, provinciaal en/of gemeentelijk vastgoed?
a. Zo ja, kunt u ons de correspondentie daaromtrent toezenden?
b. Zo nee, waarom niet?

Antwoord 3:
Ja, op diverse momenten zijn wij door het Rijk hierover benaderd. Zie bijvoorbeeld bijgaande brief van het kabinet van eind augustus 2021.

Vraag 4:
Op welke manier gaat Gedeputeerde Staten omwonenden, winkeliers en dorpsraden betrekken als Rijks-, provinciaal- of gemeentelijk vastgoed wordt gebruikt voor huisvesten asielzoekers en/of statushouders in hun omgeving?

Antwoord 4:
De opvang van asielzoekers en/of geconcentreerde huisvesting van statushouders heeft een impact op de omgeving en roept dan ook vragen op bij omwonenden. Goede communicatie met inwoners heeft altijd een positief effect op het draagvlak daarvoor. Daarvan is ook het COA doordrongen. Mocht in Noord-Holland een dergelijke locatie worden ontwikkeld waarbij de provincie directe bemoeienis heeft, dan zal van onze kant zeker worden aangedrongen op zorgvuldige en tijdige communicatie met omwonenden en andere belanghebbenden.

Vraag 5:
Hoe worden gemeenteraden betrokken bij besluiten die genomen worden, soortgelijk als in de gemeente Tubbergen?

Antwoord 5:
In de Kamerbrief over de aankoop door het COA van een hotel in de gemeente Tubbergen zet het Rijk haar handelwijze uiteen (zie bijlage).

Vraag 6:
De instroom van asielzoekers ligt momenteel op +/- 1.000 asielzoekers per week. Is Gedeputeerde Staten bereid zorgen hierover uit te spreken naar het kabinet en te verzoeken maatregelen te nemen voor een restrictiever immigratiebeleid?
a. Zo nee, waarom niet?

Antwoord 6:
Nee, wij laten dit aan het kabinet.

Vraag 7:
Bent u bereid het initiatief te nemen om samen met andere provincies een noodsignaal af te geven dat de grens voor het opvangen van asielzoekers en statushouders in Nederland is bereikt?
a. Zo nee, waarom niet?

Antwoord 7:
Nee. Zie het antwoord op vraag 6.

VERWORPEN

M 183/10-10-2022

Motie:
Betrek de omwonenden en informeer Provinciale Staten

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 10 oktober 2022, te Haarlem, ter behandeling van “Actualiteit PS en inwoners niet geïnformeerd over mogelijke opvang Statushouders Zwaagdijk-west".

Constaterende dat:

- Provincie Noord-Holland op dit moment een haalbaarheidsonderzoek doet naar de eventuele mogelijkheid tot huisvesting van statushouders in Zwaagdijk-West, middels tijdelijke woningen;
- Zwaagdijk-West een kleine dorpskern is in de gemeente Medemblik met 575 inwoners;
- Gedeputeerde Staten een actieve informatieplicht heeft richting Provinciale Staten.

Overwegende dat:

- de provincie Noord-Holland zelf stelt dat het informeren en betrekken van inwoners essentieel is voor het draagvlak.

Verzoekt het college van Gedeputeerde Staten:

- nauw contact te houden met de inwoners en dorpsraad van Zwaagdijk-West en de gemeente Medemblik over de ontwikkelingen;
- in de toekomst bij soortgelijke casussen proactief omwonenden en dorpsraden in een vroeg stadium te betrekken;
- over de ontwikkelingen rondom huisvesting statushouders, spoedzoekers en asielzoekers Provinciale Staten actief te informeren.

Ingediend door:

Daniël J. van den Berg
JA21 Noord-Holland

Provincie Noord-Holland

ACTUALITEIT*

Voor de Statenvergadering van 10-10-2022

Onderwerp : Gevolgen rapport Remkes voor agrarische bedrijven Noord-Holland

Toelichting : ** Het rapport Remkes omtrent stikstof is gepresenteerd. Daarin staat dat er binnen een jaar 500-600 piekbelasters uitgekocht moeten worden om natuurherstel mogelijk te maken. Dit heeft mogelijk ook gevolgen voor agrarische bedrijven en de gebiedsprocessen in Noord-Holland.

Reden van spoedeisendheid:** De Uitkoop van 500-600 piekbelasters en de onduidelijkheid over welke industriële en agrarische bedrijven hier mogelijk voor in aanmerking komen zorgt voor onrust in de Noord-Hollandse agrarische sector. De reactie van de provincie op het rapport is afwachtend, daarom zien wij een urgentie om het te bespreken.

Indiener (naam/namen invullen):

Gerard Kohler – JA21 Noord-Holland & Willemien Koning - CDA

Vragen die CDA aan GS stelt bij aangevraagde actualiteit:

1. Het is waarschijnlijk lastig om nu al aanpassingen te doen aan de gebiedsprocessen naar aanleiding van dit adviesrapport van Remkes maar het wordt misschien ook lastig om nu gewoon door te gaan met de gebiedsprocessen. Hoe gaat GS hiermee om?
2. Herkent GS de uitspraak van Remkes dat er een kloof is tussen stad en platteland en dat polarisatie het moeilijker maakt om uit de stikstofimpasse te komen. Welke inzet kunt u en wilt u plegen om die kloof tussen stad en platteland en de polarisatie in Noord-Holland te verkleinen?
3. Kunt u in beeld brengen hoeveel industriële en hoeveel agrarische piekbelasters er zijn in Noord-Holland. Wij verzoeken u bij het beschikbaar stellen van de gegevens alleen de aantallen te benoemen en hun gezamenlijke uitstoot op de N2000 gebieden zonder dat er direct wordt verwezen naar specifieke bedrijven.
4. Onlangs heeft Noord-Holland in het kader van versnellingsvoorstellen Stikstof van het Rijk 50 miljoen ontvangen voor de opkoop van gronden. Op vragen van het CDA heeft GS aangegeven dat zij die 50 miljoen waarschijnlijk niet gaat inzetten omdat de voorwaarden niet passend zijn om stikstof te reduceren. Is GS bereid bij het Rijk te pleiten voor aanpassing van de voorwaarden zodat deze 50 miljoen gebruikt kan worden voor het realiseren van oplossingen voor PAS melders en interimmers, waarvan Remkes ook aangeeft dat legaliseren van deze groep prioriteit moet krijgen.
5. Wanneer kunnen wij een uitgebreide inhoudelijk reactie van GS verwachten op het rapport van Remkes?

Lijst geheime stukken PS 10 oktober 2022 (bekrachtiging geheimhouding in PS)

PS-besluit-nummer *(t/m 2018 ID-nr.)*	**Betreft onderwerp en zaaknummer** ***(uit GS-besluit)***	**Motivering GS**	**Voorstel GS tot wanneer geheimhouding**	**Besluitdatum GS geheimhouding**	**Besluitdatum PS bekrachtiging**	**Datum PS opheffing bekrachtiging geheimhouding**
2022-47	Geheimhouding op: - het overzicht van potentiële locaties voor tijdelijke woningen van spoedzoekers (nr. 1787332/1854893) - het memo van de taskforce (nr. 1787332/1854984) - de brief gericht aan PS (nr. 1787332/1855019)	De geheimhouding duurt voort tot het moment dat de gemeenten over deze locaties hebben besloten.	Totdat de gemeenten over deze locaties hebben besloten.	21-06-2022	04-07-2022	
2021-25 *2020-42* *(nr. PS-besluit)*	Geheimhouding van het onderzoeksrapport van EIFFEL inzake de invordering van verbeurde dwangsommen d.d. 29 juli 2020 met kenmerk 1472671/1472670.	GS-besluit 01-06-2021: - i.v.m. informatie over dossiers die onder de rechter zijn, blijft het rapport vertrouwelijk totdat de gerechtelijke procedures zijn afgerond; - geheimhouding voort te laten duren tot in ieder geval 1 mei 2022 en dan opnieuw te bezien of de geheimhouding voort moet duren. *GS-besluit 25-08-2020: ter inzage legging rapport voor PS; geheimhouding voort te laten*	Tot 1 mei 2022 en daarna geheimhouding opnieuw bezien.	01-06-2021 *25-08-2020*	28-06-2021 *14-09-2020*	

PS-besluit-nummer *(t/m 2018 ID-nr.)*	**Betreft onderwerp en zaaknummer** ***(uit GS-besluit)***	**Motivering GS**	**Voorstel GS tot wanneer geheimhouding**	**Besluitdatum GS geheimhouding**	**Besluitdatum PS bekrachtiging**	**Datum PS opheffing bekrachtiging geheimhouding**
		duren tot in ieder geval 1 mei 2021 en dan opnieuw te bezien of de geheimhouding voort moet duren.				
2020-38 *(nr. PS-besluit)*	Geheimhouding op brief van GS met kenmerk 1447583/1447586 over het circuit Zandvoort.	Ter inzagelegging brief voor PS; geheimhouding voor onbepaalde tijd. ***Aanvullende motivering n.a.v. presidium 21-06-2021:*** De reden hiervoor is dat het openbaar worden van deze informatie de positie van de provincie in een lopende juridische procedure kan schaden en de economische en financiële belangen van de provincie daarbij mogelijk in het geding kunnen komen.	Voor onbepaalde tijd	23-06-2020	29-06-2020	
2020-10 *(nr. PS-besluit)*	Geheimhouding opgelegd op de rapporten van Integis en Tauw betreffende de aansturing bij PWN. (1363522/1363523)	Ter inzagelegging voor PS; geheimhouding van de rapporten duurt om redenen van privacy en bedrijfsgevoeligheid van de informatie voort voor onbepaalde tijd.	Voor onbepaalde tijd.	17-02-2020	09-03-2020	
2019-84 *(nr. PS-*	De voorlopige geheimhouding zoals die door Gedeputeerde Staten	Ter inzage legging voor PS; geheimhouding duurt voort tot 5 november 2029.	Tot 5 november 2029	5-11-2019	11-11-2019	

PS-besluit-nummer *(t/m 2018 ID-nr.)*	**Betreft onderwerp en zaaknummer** ***(uit GS-besluit)***	**Motivering GS**	**Voorstel GS tot wanneer geheimhouding**	**Besluitdatum GS geheimhouding**	**Besluitdatum PS bekrachtiging**	**Datum PS opheffing bekrachtiging geheimhouding**
besluit)	is opgelegd (nr. 1256089/1310882) op onderdelen uit documenten betreffende mogelijke aanpassingen en verbouwingen op en rond circuit Zandvoort (onderdelen die op grond van de Wet openbaarheid van bestuur niet openbaar gemaakt zijn met het besluit van Gedeputeerde Staten van 15 oktober 2019 -kenmerk 1256089/1278981) te bekrachtigen en voort te laten duren tot 5 november 2029.					
2018-05	Businesscase SolaRoad (nummer 1083815/1155048)	Dit document is onder geheimhouding ter inzage gelegd voor PS bij de Statengriffie. De geheimhouding duurt voort gedurende het bestaan van SolaRoad B.V.	Gedurende bestaan van SolaRoad B.V.	04-12-2018	10-12-2018	
2018-04	Businesscase Pallas (versie 3.1) en de analyse daarop van Strategy& (1083186/1083817).	Geheimhouding duurt voort totdat de exploitatie van de Pallas-reactor is beëindigd, waarbij elke tien jaar wordt beoordeeld of de geheimhouding al dan niet dient	Gedurende exploitatie Pallasreactor; elke 10 jaar beoordelen; 1e	29-05-2018	11-06-2018	

PS-besluit-nummer *(t/m 2018 ID-nr.)*	**Betreft onderwerp en zaaknummer** ***(uit GS-besluit)***	**Motivering GS**	**Voorstel GS tot wanneer geheimhouding**	**Besluitdatum GS geheimhouding**	**Besluitdatum PS bekrachtiging**	**Datum PS opheffing bekrachtiging geheimhouding**
		voort te duren.	beoordeling in 2028.			
2018-03	Adviezen van Pels Rijcken betreffende de bestuurlijke afspraken “wonen en vliegen” (910083/1064974).	De geheimhouding geldt voor een periode van vijf jaar (tot april 2023). ***Aanvullende motivering n.a.v. presidium 21-06-2021:*** Het belang van geheimhouding bestaat er uit dat de adviezen specifiek zijn opgesteld ten behoeve van intern beraad en in het advies persoonlijke beleidsopvattingen zijn opgenomen. Openbaarmaking van dergelijke interne adviezen kan de interne beraadslaging schaden. Ook de belangen van Pels Rijcken zouden er door geschaad kunnen worden. Daarnaast kan openbaarmaking de onderhandelingspositie waarin de betrokken partijen binnen het 'wonen en vliegen' dossier zich bevinden schaden.	Tot april 2023	10-04-2018	23-04-2018	
2018-01	Rapportage van PWC, behorende bij de openbare Statenvoordracht nr. 03-PS12-02-2018, inzake aandeelhouderslening	Bevat vertrouwelijke bedrijfsgegevens. De geheimhouding duurt voort gedurende de looptijd van de te verstrekken lening, maximaal 9 jaar.	Gedurende looptijd lening, tot 2027	09-01-2018	12-02-2018	

PS-besluit-nummer *(t/m 2018 ID-nr.)*	**Betreft onderwerp en zaaknummer** ***(uit GS-besluit)***	**Motivering GS**	**Voorstel GS tot wanneer geheimhouding**	**Besluitdatum GS geheimhouding**	**Besluitdatum PS bekrachtiging**	**Datum PS opheffing bekrachtiging geheimhouding**
	voor SADC (905620/1033755).					
2017-07	Offerte Connexxion m.b.t. OV-concessie Noord-Holland Noord (714608-1018469).	Concurrentiegevoelige informatie. Niet openbaar op grond van de Aanbestedingswet en de WOB.		28-11-2017	18-12-2017	
2017-06	Verslag vergadering van Stuurgroep Verbinding A8-A9 van 24 maart 2017 (94721/947211).	Artikel 10, tweede lid, sub b en g, Wob Geheimhouding duurt voort totdat besluitvorming over het project heeft plaatsgevonden. Vroegtijdige openbaarmaking kan onderhandelingen schaden. Het gaat verder om een intern document, openbaarmaking zou er tevens toe kunnen leiden dat de deelnemers aan de vergadering niet langer vrijuit hun gedachten willen uitspreken.	01-01-2023 of zoveel eerder als mogelijk is.	16-05-2017	29-05-2017	
2015-05	Besluit, voordracht en alle onderliggende stukken m.b.t. de Toekomst RON/Hoogtij (702724/681248).	Artikel 10, tweede lid, sub b, Wob. Geheimhouding opgelegd tot het einde van de exploitatie van HoogTij, welke wordt voorzien in 2035, dan wel zoveel eerder als het project is afgerond.	01-01-2035 of zoveel eerder als mogelijk is.	29-09-2015	09-11-2015	
2015-04	Consultatie Pallas (verseonnr. 648323/666397).	Artikel 10, tweede lid, sub b, Wob Het genoemde belang bestaat eruit dat vroegtijdige	01-01-2023 of zoveel eerder als mogelijk is.	15-09-2015	28-09-2015	

PS-besluit-nummer *(t/m 2018 ID-nr.)*	Betreft onderwerp en zaaknummer ***(uit GS-besluit)***	Motivering GS	Voorstel GS tot wanneer geheimhouding	Besluitdatum GS geheimhouding	Besluitdatum PS bekrachtiging	Datum PS opheffing bekrachtiging geheimhouding
		openbaarmaking van deze informatie een vertekend beeld zou kunnen opleveren en de voortgang van het project ernstig zou kunnen belemmeren. Het is wenselijk dat de geheimhouding voortduurt totdat onderhandelingen met partijen ten behoeve van de bouw en exploitatie zijn afgerond.				
2015-02	Aanvullend rapport second opinion (Zaanstad) inzake de RON (375176/537299).	Artikel 10, eerste lid, sub c en tweede lid, sub b, Wob Het rapport bevat bedrijfsgevoelige informatie. Openbaarmaking kan de onderhandelingspositie van de provincie schaden. De geheimhouding is opgelegd tot aan het moment van de definitieve besluitvorming inzake de toekomst van RON/Hoogtij.	01-01-2035 of zoveel eerder als mogelijk is.	03-02-2015	02-03-2015	
2015-01	GS brief d.d. 15 december 2014, inzake de Second Opinion RON/Hoogtij (375176/522583).	Artikel 10, eerste lid, sub c en tweede lid, sub b, Wob. De geheimhouding is opgelegd totdat definitieve besluitvorming inzake de toekomst van RON/Hoogtij heeft plaatsgevonden, naar verwachting niet vóór 2035.	01-01-2035 of zoveel eerder als mogelijk is.	25-11-2014	02-02-2015	
2014-06	2 Bijlagen bij voordracht	Artikel 10, tweede lid, sub e,	01-01-2035 of	n.v.t.	*Bekrachtiging*	

PS-besluit-nummer *(t/m 2018 ID-nr.)*	**Betreft onderwerp en zaaknummer** ***(uit GS-besluit)***	**Motivering GS**	**Voorstel GS tot wanneer geheimhouding**	**Besluitdatum GS geheimhouding**	**Besluitdatum PS bekrachtiging**	**Datum PS opheffing bekrachtiging geheimhouding**
	94-2014 inzake herbenoeming bestuurder/directeur Randstedelijke Rekenkamer.	bescherming persoonlijke levenssfeer. Het gaat om gespreksverslagen over functioneren van bestuurder/directeur. Omdat over vijf jaar de privacy nog steeds een zwaarwegend belang zal zijn wordt de geheimhouding opgelegd voor langere duur.	zoveel eerder als mogelijk is.		*PS n.v.t. Er is wel door PS geheimhoudin g op de bijlagen gelegd op 15-12-2014.*	
2014-04	Brief seniorenconvent provincie Flevoland d.d. 28 mei 2014 (kenmerk 1620294) m.b.t. Randstedelijke Rekenkamer.	Artikel 10, tweede lid, sub e, Wob De brief bevat privacy gevoelige gegevens over de bestuurder-directeur van de randstedelijke rekenkamer. Omdat over vijf jaar de privacy nog steeds een zwaarwegend belang zal zijn wordt de geheimhouding opgelegd voor langere duur.	01-01-2035	Geheimhouding opgelegd door CdK op 05-06-2014	23-06-2014	
2014-02	Het onderzoeksrapport “notitie financiële analyse van de Fast Flying Ferry” kenmerk 311187/312241.	Artikel 10, tweede lid, sub g en sub e, Wob Het is een intern stuk met persoonlijke beleidsopvattingen. Het dossier is nog steeds niet helemaal afgerond. Openbaarmaking zou gevolgen kunnen hebben voor de interne advisering. Ambtenaren zouden zich niet langer vrij voelen advies uit te brengen.	01-01-2023 of zoveel eerder als mogelijk is	28-01-2014	03-02-2014	
2012-12	Bijlagen over Pallas	Artikel 10, eerste lid, sub c, en	01-01-2023 of	12-06-2012	25-06-2012	

PS-besluit-nummer *(t/m 2018 ID-nr.)*	**Betreft onderwerp en zaaknummer** ***(uit GS-besluit)***	**Motivering GS**	**Voorstel GS tot wanneer geheimhouding**	**Besluitdatum GS geheimhouding**	**Besluitdatum PS bekrachtiging**	**Datum PS opheffing bekrachtiging geheimhouding**
	Kernreactor: - Businessplan Pallas, versie 2.0 - Assesment Booz & Co 5 juni 2012 (2012-23938).	tweede lid, sub b, Wob. De stukken bevatten concurrentiegevoelige informatie. Er zijn onderhandelingen gaande. Openbaarmaking kan financiële en economische belangen van de provincie en van derden schaden.	zoveel eerder als daartoe aanleiding is.			
2012-8	Brief GS als reactie op brief van minister BZK d.d. 13 maart 2012 over Herindeling Gooi en Vechtstreek (2012-15911).	Artikel 10, tweede lid, sub b en g, Wob Arhi procedure is gestart. Vroegtijdige openbaarmaking kan leiden tot onnodige vertraging en financiële en economische schade toebrengen aan betrokken partijen.	01-01-2023 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	04-04-2012	07-05-2012	
2011-3	• aandeelhoudersovereenkomst Provincie NH, gem. Amsterdam en gem. Zaanstad inzake Regionale Ontwikkelingsmaatschappij voor Noordzeekanaalgebied (RON); • Ondernemingsplan RON; • Samenvatting Businesscase RON; • Term scheet Hoogtij.	Artikel 10, eerste lid, sub c en tweede lid, sub b, Wob. De geheimhouding is opgelegd totdat definitieve besluitvorming inzake de toekomst van RON/Hoogtij heeft plaatsgevonden, naar verwachting niet vóór 2035	01-01-2035 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	31-05-2011	27-06-2011	

PS-besluit-nummer *(t/m 2018 ID-nr.)*	**Betreft onderwerp en zaaknummer** ***(uit GS-besluit)***	**Motivering GS**	**Voorstel GS tot wanneer geheimhouding**	**Besluitdatum GS geheimhouding**	**Besluitdatum PS bekrachtiging**	**Datum PS opheffing bekrachtiging geheimhouding**
2010-9	Bijlage 5 “werkplan en begroting Pallas” behorende bij de openbare voordracht “behoud onderzoeksreactor Pallas te Petten en verzoek NRG verstrekken van een financiële bijdrage”.	Artikel 10, eerste lid, sub c, en tweede lid, sub b, Wob De stukken bevatten concurrentiegevoelige informatie. Er zijn onderhandelingen gaande. Openbaarmaking kan financiële en economische belangen van de provincie en van derden schaden.	01-01-2023 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	25-05-2010	27-09-2010	
2010-5	Notitie over Eikenrode (kenmerk besluit GS 2010-15795). Agendering van deze notitie op 26-04-2010 t.b.v. cie FEPO.	Artikel 10, tweede lid, sub e, Wob Wegens bescherming persoonlijke levenssfeer van betrokkenen is openbaarmaking niet gewenst. Omdat de privacy ook over langere tijd nog in het geding is dient de geheimhouding langer voort te duren.	01-01-2035 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	16-03-2010	12-04-2010	
2009-13	Achtergrondnotitie vaststellingsovereenkomst in relatie tot de N201 en de vaststellingsovereenkomst m.b.t. de overeenkomst tussen de provincie en de Chipshol-groep.	Artikel 10, tweede lid, sub b, Wob. Openbaarmaking kan de onderhandelingspositie van de provincie schaden. Er lopen nog juridische procedures.	01-01-2023 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	24-11-2009	07-12-2009	
2009-10	Businesscase SADC.	Artikel 10, eerste lid, sub c, Wob. Het document bevat bedrijfsgevoelige informatie. Openbaarmaking kan	01-01-2023 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	22-09-2009	28-09-2009	

PS-besluit-nummer *(t/m 2018 ID-nr.)*	Betreft onderwerp en zaaknummer ***(uit GS-besluit)***	Motivering GS	Voorstel GS tot wanneer geheimhouding	Besluitdatum GS geheimhouding	Besluitdatum PS bekrachtiging	Datum PS opheffing bekrachtiging geheimhouding
		concurrentiepositie van derden schaden.				
2009-7	Toelichting bij het besluit van GS inzake Landgoed Eikenrode (kenmerk GS 2009-47179).	Artikel 10, tweede lid, sub e, Wob Wegens bescherming persoonlijke levenssfeer van betrokkenen is openbaarmaking niet gewenst. Omdat de privacy ook over langere tijd nog in het geding is dient de geheimhouding langer voort te duren.	01-01-2035 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	18-8-2009	28-09-2009	
2009-4	Brief BJZ d.d. 21-01-2009 (2009-5959) en de adviezen van PricewaterhouseCoopers en PelsRijcken (2009-17776) behorende bij het besluit over de kosten overdracht Lokaal jeugdbeleid.	Artikel 10, tweede lid, sub e, Wob In deze stukken komt het functioneren van medewerkers aan de orde. Openbaarmaking van deze stukken schaadt de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen. Anonimisering voorkomt niet dat de informatie te herleiden is tot de desbetreffende medewerkers. Omdat de privacy ook over vijf jaar nog aan de orde zal zijn wordt de geheimhouding voor langere tijd vastgelegd.	01-01-2035 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	14-04-2009	15-06-2009	
2009-3	Onderzoekscommissie: 1. Brieven van GS aan de onderzoekscommissie met daarbij verstrekte documenten onder het opleggen van geheimhouding door	Artikel 10, tweede lid, sub e, Wob De documenten bevatten privacy gevoelige informatie. Omdat de privacy ook over vijf jaar nog aan de orde zal zijn wordt de geheimhouding voor langere tijd vastgelegd.	01-01-2035	Door onderzoeks-commissie: 13-11-2008 15-06-2008	15-06-2009	

PS-besluit-nummer *(t/m 2018 ID-nr.)*	**Betreft onderwerp en zaaknummer** ***(uit GS-besluit)***	**Motivering GS**	**Voorstel GS tot wanneer geheimhouding**	**Besluitdatum GS geheimhouding**	**Besluitdatum PS bekrachtiging**	**Datum PS opheffing bekrachtiging geheimhouding**
	GS, waaronder afschriften van geheime besluitenlijsten van GS en het werkplan en voortgangsverslag van de treasurer over 2007. 2. De uitnodigingsbrieven van de onderzoekscommissie aan de geïnterviewden voor vertrouwelijke informatieve voorgesprekken, tenzij betrokkenen instemt met openbaarmaking. 3. De verslagen van de vertrouwelijke informatieve voorgesprekken evenals de geluidsbestanden, tenzij betrokkene instemt met openbaarmaking. 4. De opdrachtverleningen					

PS-besluit-nummer *(t/m 2018 ID-nr.)*	**Betreft onderwerp en zaaknummer** ***(uit GS-besluit)***	**Motivering GS**	**Voorstel GS tot wanneer geheimhouding**	**Besluitdatum GS geheimhouding**	**Besluitdatum PS bekrachtiging**	**Datum PS opheffing bekrachtiging geheimhouding**
	aan derden en correspondentie met de treasurer, tenzij betrokkene instemt met openbaarmaking. *(beheerder dossier: statengriffie)*					
2009-1	Aantal geheime bijlagen bij Statenvoordracht 14-2009, Life Science Fund (2008-53600).	Artikel 10, eerste lid, sub c en tweede lid, sub b, Wob. Het fonds is nog actief, de participaties daaruit ook. Zolang deze niet verkocht zijn is geheimhouding wenselijk. Het gaat om concurrentiegevoelige informatie.	01-01-2023 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	03-02-2009	16-03-2009	
2008-4	Aanbesteding openbaar vervoer Noord-Holland (2008-46377).	Artikel 10, eerste lid, sub c en tweede lid, sub b, Wob Het gaat om stukken die in het kader van een aanbestedingsprocedure door inschrijvers aan GS zijn aangeboden. Deze stukken zijn per definitie vertrouwelijk gelet op de Aanbestedingswet. Openbaarmaking schaadt de concurrentiepositie van de desbetreffende inschrijvers.	01-01-2035	Door GS aan te geven	22-09-2008	

Besluitenlijst PS -vastgesteld-

■ ■ ■ ■ ■

Datum vergadering : **19 september 2022**
Voorzitter : dhr. A.Th.H. van Dijk
Griffier : mw. K. Bolt
Vergaderstukken : online beschikbaar PS 19-09-2022

1. Opening en mededelingen.

Afwezig zijn dhr. Baljeu (fractie Baljeu) en Statenlid Cardol (GroenLinks).
Mw. Vastenhouw verlaat de vergadering eerder.

2. Vaststelling agenda en regeling werkzaamheden.

- Hamerstuk 8a inzake “Uitgangspunten voor participatie in Noord-Holland” wordt als bespreekpunt 9a behandeld. Het Vragenuur wordt als punt 9b behandeld.
- Er zijn geen actualiteiten ingediend.
- Er zijn mondelinge vragen ingediend voor het Vragenuur door fractie CDA inzake “Visserij”.
- Er zijn 8 moties Vreemd aan de Orde van de Dag ingediend:
  - **M169-2022** door fracties Liberaal N-H, ChristenUnie en DENK inzake “Opschorten taaleis voor chauffeurs”.
  - **M170-2022** door fracties VVD, D66, GroenLinks, PvdA, ChristenUnie, PvdD, CDA, DENK en JA21 inzake “Haalbaarheid planning groen staal”.
  - **M171-2022** door fracties PvdA, GroenLinks, SP, CDA, PvdD, ChristenUnie, DENK en JA21 inzake “Help sportverenigingen en -accomodaties met stijgende energielasten”.
  - **M172-2022** door fracties PvdA, PvdD, GroenLinks, CDA en SP inzake “De Bonte Piet”.
  - **M173-2022** door fracties FvD en PVV inzake “Geen extra aanmeldcentra asielzoekers in Noord-Holland”.
  - **M174-2022** door fracties ChristenUnie, PvdD, D66, DENK, 50PLUS/PvdO, SP, JA21, CDA en PvdA inzake “Extra inzet op besparing van energiegebruik door provincie”.
  - **M175-2022** door fracties GroenLinks, PvdD, DENK, PvdA en D66 inzake “Vluchtelingenopvang”.
  - **M176-2022** door fractie 50PLUS/PvdO inzake “Opcenten en voedselbanken, de Noord-Hollander in het nauw, die help je nu!”.

  De stemming over deze moties is uitgewerkt bij agendapunt 11.

De gewijzigde agenda wordt vastgesteld.

2a. Afscheid Statenlid fractie SP.

Provinciale Staten hebben in de vergadering van 19 september 2022 afscheid genomen van dhr. Hoogervorst als Statenlid alvorens hij wordt geïnstalleerd als duo-commissielid.

2b. Installatie en beëdiging duo-commissieleden fracties SP en ChristenUnie.
Dhr. Hoogervorst (SP) en mw. Tolhuis-Anker (ChristenUnie) worden voorgedragen en benoemd tot duo-commissielid van de Provincie Noord-Holland. Zij hebben in handen van de voorzitter de eed of belofte afgelegd.

2c. Actualiteiten (onder voorbehoud van instemming PS).
Er zijn geen actualiteiten ingediend.

3a. Bekrachtiging besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding.
Er is geen geheim stuk ter bekrachtiging ingekomen.

3b. Lijst geheimhouding PS.
De lijst wordt voor kennisgeving aangenomen.

4. Vaststelling notulen en besluitenlijst van de Statenvergaderingen van 4 en 11 juli 2022.
De notulen en de besluitenlijst van de vergaderingen van 4 en 11 juli 2022 worden ongewijzigd vastgesteld.

5. Vaststelling Strategische Statenagenda.
De Strategische Statenagenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

6. Vaststelling lijst ingekomen stukken.
De lijst ingekomen stukken wordt vastgesteld.

7. Voortgangslijst van moties.
De lijst moties wordt vastgesteld.

8. Hamerstukken.
Totaal aanwezig bij vaststelling van dit punt: 53 leden.
Dhr. Baljeu (fractie Baljeu) en Statenlid Cardol (GroenLinks) zijn afwezig.

8a. Dit punt is onthamerd en wordt behandeld als punt 9a.

8b. Tweede Begrotingswijziging 2022.
Voordracht 44A-2022

Het besluit behorende bij de punt 8b is aangenomen en is bij de hamerstukken van deze vergadering op de website gepubliceerd.
(Vanwege een dubbele nummering wordt de voordracht bij punt 8b aangeduid als voordracht 44A-2022.)

- Fractie PVV wenst aantekening voor voordracht 44-A (punt 8b) te stemmen behoudens deelbesluiten 1 en 5; vindt elke euro die vanuit de provincie aan zonnefietspaden wordt besteed geldverspilling en kan daarom de kredietverhoging van bijna twee ton bij het deelbesluit 1 niet ondersteunen; zag een aantal forse subsidies in de lijst subsidies buiten Uitvoeringsregeling 2022 waar de fractie moeite mee heeft en is daarom ook tegen deelbesluit 5.

9a. Uitgangspunten voor participatie in Noord-Holland.
Voordracht 43A-2022
Totaal aanwezig bij stemming van dit punt: 52 leden.
Dhr. Baljeu (fractie Baljeu), Statenlid Cardol (GroenLinks) en mw. Vastenhouw (FvD) zijn afwezig.

Er is 1 amendement ingediend en verworpen:
- **A59-2022** door fractie FvD inzake "Wijziging politiek en bestuur in GS en PS" is verworpen. Voor 4 en tegen 48 stemmen. Voor stemmen de fracties FvD en 50PLUS/PvdO en 1 lid van JA21 stemt voor *(mw. Nanninga)*.

Er is 1 motie ingediend en aangehouden:
- **M177-2022** door fractie SP inzake "Participatie vergt begrip, geduld en verdraagzaamheid" is aangehouden.

Voordracht 43A-2022 "Uitgangspunten voor participatie in Noord-Holland" is unaniem aangenomen.
Het besluit 43A-2022 behorende bij de voordracht is bij agendapunt 9a van deze vergadering op de website gepubliceerd.
(Vanwege een dubbele nummering wordt de voordracht bij punt 9a aangeduid als voordracht 43A-2022.)

9b. Vragenuur.
De mondelinge vragen ingediend door fractie CDA inzake "Visserij" zijn door gedeputeerde Zaal beantwoord.

10. Advies GS moties Vreemd aan de Orde van de Dag.
GS heeft advies gegeven op de 8 moties Vreemd aan de Orde van de Dag die bij punt 2 zijn ingediend.

11. Gebundelde stemming van alle moties, amendementen en voordrachten.
Totaal aanwezig bij de stemming: 52 leden.
Dhr. Baljeu (fractie Baljeu), Statenlid Cardol (GroenLinks) en mw. Vastenhouw (FvD) zijn afwezig.

De stemmingen met betrekking tot de voordracht zijn uitgewerkt bij het betreffende agendapunt.

De stemmingen moties Vreemd aan de Orde van de Dag:

Er zijn 8 moties Vreemd aan de Orde van de Dag ingediend, waarvan er 4 zijn aangenomen, 2 zijn verworpen en 2 zijn ingetrokken/aangehouden:

- **M170-2022 door fracties VVD, D66, GroenLinks, PvdA, ChristenUnie, PvdD, CDA, DENK en JA21 inzake "Haalbaarheid planning groen staal" is aangenomen.**
  Voor 47 en tegen 5 stemmen. Tegen stemmen de fracties FvD en PVV.
  Dictum:
  PS verzoekt GS:
  - voor 1 januari 2023 Provinciale Staten te informeren over de route richting Groen Staal;
  - voor 1 januari 2023 ook de (resultaats-)verantwoordelijkheden van de provincie in deze route naar Groen Staal duidelijk te hebben en bij EZK en Tata (en overige betrokken partijen) duidelijk te maken hetzelfde van hen te verwachten, zodat voor 1 maart 2023 tot een gezamenlijke concrete integrale planning op hoofdlijnen kan worden gekomen met termijnen, deadlines en (financiële, economische, gezondheids- en milieu) consequenties, opdat duidelijk wordt hoe Tata binnen de gestelde datum van eind 2029 Groen Staal zal produceren. En hiermee rekening te houden met de uitgestelde uitkomsten van het emissieonderzoek;
  - in aanvulling op het door GS aangekondigde onderzoek naar het sluiten van de Kooksgasfabriek en in navolging van het Expression of Principles er bij Tata Steel op aan te dringen de Kooksgasfabriek zo spoedig mogelijk te sluiten;
  - er bij de staatssecretaris en TATA op aan te dringen dat er voordat er onomkeerbare besluiten worden genomen eerst duidelijkheid is over de effecten van het Groen Staalplan (en de andere scenario's, waaronder die genoemd in de brief van september 2021 van de staatssecretaris) op de gezondheid en leefomgeving.

- **M172-2022 door fracties PvdA, PvdD, GroenLinks, CDA en SP inzake "De Bonte Piet" is aangenomen.**
  Voor 43 en tegen 9 stemmen. Tegen stemmen de fracties VVD, ChristenUnie en Liberaal N-H.
  Dictum:
  PS vraagt het college van GS:
  éénmalig een bedrag tot 10.000 euro vrij te maken voor Wildopvang De Bonte Piet waarmee dit asiel de financiële nood kan lenigen en de opvang/verzorging van gewonde of zieke vogels en inheemse wilde dieren vanuit de regio Den Helder, toch op een fatsoenlijk wijze kan blijven doorgaan.
    - Fractie ChristenUnie wenst aantekening tegen motie 172 te stemmen; doet niets af aan de enorme bijdrage die de medewerkers van de wildopvang leveren en de waarde daarvan, maar denkt dat er niet op deze manier geld ter beschikking moet worden gesteld; denkt dat er anders voor allerlei individuele en specifieke gevallen moties komen; vindt dat er beleid moet worden vormgegeven en niet voor individuele gevallen oplossingen gezocht moeten worden.

- Fractie D66 wenst aantekening voor motie 172 te stemmen; is er ook geen voorstander om als provincie exploitatie te financieren, maar in dit geval maakt de fractie eenmalig een uitzondering; vindt wat De Bonte Piet doet qua opvang in Noord-Holland Noord met twee andere centra die eigenlijk zijn omgevallen, nu heel uitzonderlijk; geeft aan dat De Bonte Piet te groot is om te laten omvallen en zal om die reden deze motie wel steunen als grote uitzondering.
- Fractie PVV wenst aantekening voor motie 172 te stemmen; geeft aan dat zoals het bekend is, het niet de gewoonte is van de fractie om voor een bonte piet te stemmen, maar in dit geval maakt de fractie een uitzondering.

- **M174-2022 door fracties ChristenUnie, PvdD, D66, DENK, 50PLUS/PvdO, SP, JA21, CDA en PvdA inzake "Extra inzet op besparing van energiegebruik door provincie" is aangenomen.**
  Voor 39 en tegen 13 stemmen. Tegen stemmen de fracties VVD, FvD, PVV en Liberaal N-H.
  Dictum:
  PS verzoekt GS:
  om te inventariseren welke extra energiebesparingsmogelijkheden de provincie op korte termijn zou kunnen realiseren ('quick wins') en deze breed binnen de Organisatie toe te passen.
  - Fractie VVD wenst aantekening tegen motie 174 te stemmen; begrijpt van de gedeputeerde dat dit staand beleid is dat het al in gang is gezet en ziet derhalve deze motie als overbodig.
  - Fractie PVV wenst aantekening tegen motie 174 te stemmen; geeft aan dat aan de ene kant van mensen wordt verlangd dat ze elektrisch gaan autorijden, koken en verwarmen en dan tegelijkertijd er opgeroepen wordt om 10% minder stroom te verbruiken; daar doet de fractie in ieder geval niet aan mee.

- **M175-2022 door fracties GroenLinks, PvdD, DENK, PvdA en D66 inzake "Vluchtelingenopvang" is aangenomen.**
  Voor 32 en tegen 20 stemmen. Tegen stemmen de fracties VVD, JA21, FvD, PVV, 50PLUS/PvdO en Liberaal N-H.
  Dictum:
  PS roept GS op:
  om zich naar beste kunnen in te zetten voor het leveren van een bijdrage aan de eerste opvang van vluchtelingen en desgevraagd het gesprek met het Rijk over de vestiging van een aanmeldcentrum en/of AZC's in onze provincie met een open en behulpzame houding te voeren.

Verworpen, ingetrokken/aangehouden moties:

- **M173-2022** door fracties FvD en PVV inzake "Geen extra aanmeldcentra asielzoekers in Noord-Holland" is verworpen. Voor 11 en tegen 41 stemmen. Voor stemmen de fracties JA21, FvD en PVV.
  - Fractie ChristenUnie wenst aantekening tegen motie 173 te stemmen; geeft aan dat FvD gelijk heeft dat zich mensonterende taferelen afspelen bij aanmeldcentrum Ter Apel, maar vindt dat er echter geen instroomprobleem is;

geeft voorts aan dat de overheid heeft gefaald om op een goede manier te organiseren dat mensen die asiel willen aanvragen dat op korte termijn kunnen doen en dat door steeds de opvangcapaciteit terug te schroeven. Wat de fractie nodig vindt is het terugbrengen van opvangcapaciteit op het niveau dat er eerder was; vindt dat de motie van FvD daar op dus op geen enkele manier bijdraagt aan het oplossen van deze problemen. De fractie neemt bovendien afstand van de suggestie dat de cohesie van onze steden, dorpen en buurten in het geding komt door de komst van asielzoekers, geeft aan dat juist uit een onderzoek is gebleken dat mensen die een azc in de buurt hebben een stuk positiever zijn dan mensen die daar geen ervaring mee hebben. De fractie zal tegen deze motie stemmen, omdat die het probleem niet oplost en een unfaire suggestie doet. In plaats daarvan steunt de fractie de intentie die in de andere motie is opgeroepen, waarin juist inspanning van de provincie wordt gevraagd om extra opvang te realiseren.
- Fracties PvdA, SP, GroenLinks en PvdD sluiten zich bij de stemverklaring van fractie ChristenUnie aan.

- **M176-2022** door fractie 50PLUS/PvdO inzake “Opcenten en voedselbanken, de Noord-Hollander in het nauw, die help je nu!” is verworpen. Voor 7 en tegen 45 stemmen. Voor stemmen de fracties PvdD, PVV en 50PLUS/PvdO.
    - Fractie ChristenUnie wenst aantekening tegen motie 176 te stemmen; denkt dat het heel goed is om te kijken hoe de voedselbanken ondersteund kunnen worden, maar om nu met een motie vier miljoen ter beschikking te stellen zonder er wat beter in te verdiepen waar precies de nood zit en welke andere afwegingen er gemaakt kunnen worden, vindt de fractie iets te ver gaan en stemt daarom tegen, terwijl de fractie het idee dat de voedselbank ondersteund wordt belangrijk vindt.

- **M169-2022** door fracties Liberaal N-H, ChristenUnie en DENK inzake “Opschorten taaleis voor chauffeurs” is ingetrokken.
- **M171-2022** door fracties PvdA, GroenLinks, SP, CDA, PvdD, ChristenUnie, DENK en JA21 inzake “Help sportverenigingen en -accomodaties met stijgende energielasten” is aangehouden.

12. Sluiting

De voorzitter sluit de Statenvergadering van 19 september 2022.

Notulen -vastgesteld-

Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum Statenvergadering	:	19 september 2022
Voorzitter	:	dhr. A.Th.H. van Dijk
Griffier	:	mw. K. Bolt
Contactpersoon griffie	:	mw. V. Mulder - statengriffie@noord-holland.nl

Aanwezig:
Mw. S. Abdi (PvdA), mw. R. Alberts-Oosterbaan (SP), mw. W. van Andel (CDA), Statenlid S. Becker (GL), dhr. D.J. van den Berg (JA21), mw. I.A. Bezaan (PVV), dhr. J.J. Carton (PvdA), dhr. M. Deen (PVV), dhr. R.J. Dekker (FvD), dhr. J. Dessing (FvD), Statenlid J.W. Dulfer (GL), mw. G. Van Geffen (Liberaal Noord-Holland), Statenlid A. Gielen (GL), dhr. J.P.H.M. van Gilse (VVD), mw. L. Gonggrijp (D66), Statenlid J. Gringhuis (GL), mw. J.M.E de Groot (SP), dhr. G.J.W. Hartog (JA21), dhr. D.G. Heijnen (CDA), dhr. J.P. Hollebeek (PvdD), dhr. Van Hooff (PVV), mw. A.A.J. Jellema (PvdA), dhr. E.W.J. Jensen (JA21), mw. J.F.L. Kaamer van Hoegee (VVD), dhr. E.B. Kanik (D66), mw. A.C. Kapitein (D66), dhr. M.C.A. Klein (CU), Statenlid R.P.M. Kocken (GL), dhr. G.H.J. Köhler (JA21), mw. W. Koning-Hoeve (CDA), Statenlid I. Kostić (PvdD), dhr. S. Koyuncu (DENK), mw. C.D.M. Kuiper-Kuijpers (CDA), dhr. G.L.J. Leerink (PvdA), dhr. E.J. van der Maas (VVD), dhr. I.J.M. Mantel (JA21), mw. M.A.H. van Meerten-Kok (VVD), dhr. H.S. Mülder (D66), dhr. A.J.M. Muurlink (PvdA), mw. A. Nanninga (JA21), dhr. N.A.L. Roosendaal (VVD), mw. W. van Soest (50PLUS/PvdO), dhr. M.C. Steeman (D66), mw. A.J.C.E. Strens (D66), dhr. K.J. Terwal (VVD), mw. J. Vastenhouw (FvD), mw. A.T.B. de Vries (PvdA), Statenlid N.M. van der Waart (GL), dhr. B.G.P. de Wit (VVD), Statenlid T.K. van Wijnen (GL), dhr. G.R. Zaal (GL), Statenlid F.A.S. Zoon (PvdD).

Afwezig: Statenlid M.T. Cardol (GL), dhr. R.J.P. Baljeu (Fractie Baljeu)

Agenda

		Paginanummer:
1.	Opening en mededelingen.	(3)
2.	Vaststelling agenda en regeling van werkzaamheden.	(3)
2a.	Afscheid Statenlid fractie SP.	(13)
2b.	Beëdiging en installatie duo-commissieleden fracties SP en ChristenUnie.	(13)
2c.	Actualiteiten (onder voorbehoud van instemming Provinciale Staten).	(14)
3a.	Bekrachtigen besluiten GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding.	(14)
3b.	Lijst geheimhouding PS.	(14)
4.	Vaststelling van de notulen van en besluitenlijst van de Statenvergaderingen van 4 en 11 juli 2022	(14)
5.	Vaststelling Strategische Statenagenda.	(15)
6.	Vaststelling lijst ingekomen stukken.	(15)
7.	Voortgangslijst van moties.	(15)
8.	Voorlopig aangemerkt als hamerstuk.	(15)
8a.	Burgerparticipatie: uitgangspunten voor participatie in Noord-Holland (Voordracht 43-2022) wordt behandeld onder agendapunt 9a.	(15)
8b.	Tweede Begrotingswijziging 2022 (Voordracht 44-2022).	(15)
9a.	Burgerparticipatie: uitgangspunten voor participatie in Noord-Holland (Voordracht 43-2022).	(16)
9b.	Vragenuur.	(29)
10.	Indien aan de orde: advies GS op motie(s) Vreemd aan de Orde van de Dag.	(30)

11. Indien aan de orde: gebundelde stemming van ingediende motie(s), amendement(en) en voordracht(en). (32)
12. Sluiting (36)

Opening om 13.00 uur.

1. Opening en mededelingen.

De **VOORZITTER**: Goedemiddag, dames en heren, beste Statenleden. Welkom aan alle Statenleden van de provincie Noord-Holland, GS-leden, ambtenaren, maar ook publiek, inwoners en trainees die vandaag in het kader van hun opleiding en een inwerkprogramma een deel van de Statenvergadering zullen meemaken. Ik heb ze in ieder geval uitgenodigd, dat als ze het zo lang volhouden om ook na afloop nog even bij de borrel aan te schuiven en kennis te maken met Statenleden en zo nodig nog wat vragen te stellen. Dat werd met applaus ontvangen. Natuurlijk ook een hartelijk welkom aan eenieder die online met ons meeluistert. Het is weer de eerste vergadering na de zomer. Het is fijn u allen weer te zien. Het is ook fijn om met elkaar het politieke werk weer op te pakken. En ik denk dat we nog een mooie en spannende periode tegemoet gaan tot aan de verkiezingen in maart volgend jaar. Bij deze alvast een oproep ook aan onze inwoners om daar straks warm te gaan stemmen, zodat we een hoge opkomst mogen hebben.

We hebben bericht van verhindering van twee Statenleden. Dat is het Statenlid Cardol van GroenLinks en de heer Baljeu van Fractie Baljeu.

We zullen ook weer na afloop van deze vergadering gaan stemmen, zoals we dat voorheen hebben gedaan. Dus dat betekent dat we in ieder geval over de besluiten en moties Vreemd, dat we aan het eind van de vergadering daarover zullen gaan stemmen.

2. Vaststelling agenda en regeling van werkzaamheden.

De **VOORZITTER**: Ik ben bij agendapunt twee. Dat is de regeling van de werkzaamheden. Er moet een primus worden aangewezen. Dat betekent dat op het moment dat er overgegaan wordt tot hoofdelijke stemming, dat we dan gaan beginnen bij de primus. En dan mag ik altijd een nummertje trekken. En vooral duidelijkheid: dit is geen bingo voor de- Nummer 26. En dat is- De heer van Gilse van de VVD is de primus.

Dan gaan we nu over tot vaststellen van de agenda. Op 12 september hebben de commissies EFB en M&B in een vergadering besloten om voordracht 43 ‘Uitgangspunten participatie in Noord-Holland’ en voordracht 44 over de ‘Tweede Begrotingswijziging 2022’ als hamerstuk te gaan agenderen. Er is een gewijzigde agenda gepubliceerd, waar die twee voordrachten ook als hamerstuk zijn opgenomen. De fractie van de SP heeft daarna aangekondigd om het hamerstuk 8a ‘Uitgangspunten participatie in Noord-Holland toch als bespreekstuk te willen opnemen, omdat de fractie daarover een motie wenst in te dienen. Ik neem aan dat u daarover kunt instemmen. Dan zal straks agendapunt 8a als agendapunt 9a worden behandeld op onze vergadering. En het vragenuur zal dan worden behandeld als agendapunt 9b. Verder nog op- of aanmerkingen erover? Nee.

Er zijn geen actualiteiten aangekondigd. Er is wel een mondelinge vraag ingediend door de Fractie van het CDA inzake de visserij. Die zal aan het einde van de vergadering aan de orde komen.

Dan kom ik bij de moties Vreemd aan de Orde van de Dag. Er zijn er een aantal ingediend. De eerste die is ingediend, is door de fractie Liberaal Noord-Holland en de ChristenUnie met als titel ‘Opschorten taaleis voor chauffeurs’. En dan stel ik mevrouw van Geffen in de gelegenheid om deze motie toe te lichten.

Mevrouw **VAN GEFFEN** (Liberaal Noord-Holland): De motie is, behalve namens de CU en mijzelf, ook namens de fractie van DENK.

In de commissie Mobiliteit vorige week kregen wij een aantal aanbevelingen van het ROCOV. Dat is een adviesorgaan vanuit consumenten over het openbaar vervoer. Een belangrijk probleem is het tekort aan buschauffeurs in onze provincie, zowel voor de betaalde als voor de vrijwillige functies. En tegelijk hebben we te maken met veel nieuwe Noord-Hollanders die wellicht de taal nog niet goed machtig zijn, maar wel klantvriendelijk kunnen zijn en een bus besturen. Het ROCOV adviseert om nog eens te kijken naar de taaleis die voor alle buschauffeurs, vrijwillig of betaald, eist dat ze goed Nederlands kunnen. Zijn er niet bepaalde ritten voor vrijwilligers te

bedenken, waarbij dit minder strak gehanteerd hoeft te worden? Voor de betreffende buschauffeurs betekent het zingeving, iets kunnen bijdragen aan onze mooie provincie en bovendien stimuleert het om de taal beter te leren. Wij zijn dan ook geholpen met extra chauffeurs. Win-win dus. Samen met de CU en DENK dien ik dan ook deze motie in met als dictum: verzoekt Gedeputeerde Staten op korte termijn te kijken of het opschorten van de taaleis een bijdrage kan leveren aan het eventueel vervullen van de chauffeursvacatures en aan de waarde van vrijwilligerswerk voor eventuele kandidaat-chauffeurs; en hierover terug te rapporteren aan Provinciale Staten.

Motie Vreemd aan de Orde van de Dag 169-19 september 2022
Opschorten taaleis voor chauffeurs

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 19 september 2022
Constaterende dat:
- *Het ROCOV (reizigers-adviesorgaan voor ov in de provincie) in de commissie M&B op 12 september jl. verschillende aanbevelingen heeft gedaan;*
- *Er een tekort is aan chauffeurs, zowel betaald als onbetaald;*
- *ROCOV aanbeveelt om de vigerende taaleis voor chauffeurs tijdelijk op te schorten voor een aantal vrijwilligersritten zoals bijvoorbeeld die met scholieren om daarmee voldoende ritten mogelijk te maken.*

Overwegende dat:
- *In onze provincie zowel statushouders als Oekraïners wonen (en bijvoorbeeld ook expats), die de Nederlandse taal nog onvoldoende beheersen;*
- *Er onder deze nieuwe Noord-Hollanders mogelijk belangstelling bestaat voor een vrijwillige chauffeursfunctie;*
- *Zij over goede communicatieve en klantgerichte vaardigheden kunnen beschikken;*
- *Vrijwilligerswerk van grote waarde kan zijn voor sociale contacten met Noord-Hollanders, voor zingeving, voor integratie en als opstap naar betaald werk.*

Verzoeken GS:
- *Op korte termijn te kijken of het opschorten van de taaleis een bijdrage kan leveren aan het vervullen van chauffeursvacatures en aan de waarde van vrijwilligerswerk voor eventuele kandidaat-chauffeurs;*
- *Hierover terug te rapporteren aan Provinciale Staten.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Grethe van Geffen (Liberaal Noord-Holland), Michel Klein (CU) en Süleyman Koyuncu (DENK).

De **VOORZITTER**: U heeft hem niet op papier bij u? Oké. Dan geven we u nog even gelegenheid om die snel uit te printen, want er komen er nog een aantal anderen aan.

De tweede motie Vreemd aan de Orde van de Dag is ingediend door de fractie van de VVD, D66, GroenLinks en PvdA met als titel 'Haalbaarheid planning groen staal' en ik stel de heer Roosendaal van de VVD in de gelegenheid om deze motie nader toe te lichten.

Ik dacht, ik geef u alle gelegenheid, maar-

De heer **ROOSENDAAL** (VVD): Er kunnen nog een paar kleine tekstuele aanpassingen plaatsvinden, want we streven ernaar deze motie gezamenlijk- Of te voegen eigenlijk met de motie van de ChristenUnie, de aangekondigde motie van de ChristenUnie en de Partij voor de Dieren.

De **VOORZITTER**: Een moment. Statenlid Kostić.

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Ja, ik zou het verzoek willen doen dat wij heel even de tijd krijgen, misschien vijftien minuten om af te stemmen.

De heer **ROOSENDAAL** (VVD): Daarom wilde ik graag even een schorsing aanvragen. Ik stond namelijk al op.

De **VOORZITTER**: U bent mij voor, want wij kunnen natuurlijk niet hier een motie gaan indienen die nog niet helemaal af is.

De heer **ROOSENDAAL** (VVD): Daarom wilde ik- Ik stond namelijk al op om dat even te vragen en toen riep u mij. Toen dacht ik, nou, ik vraag hier bij deze om een schorsing van tien minuten.

De **VOORZITTER:** Ja, ben ik niet goed te verstaan?

De heer **ROOSENDAAL** (VVD): Ik vraag om een schorsing van tien minuten. Dat was de vraag.

De **VOORZITTER**: Ik kom erachter dat we hier wellicht een iets langer microfoontje voor moeten hebben, want ik moet bijna zo gaan zitten om me goed verstaanbaar te maken en dat ga ik echt niet een hele dag volhouden. Dus hier gaan wij nog even naar kijken. Maar ik schors nu even voor vijf minuten de vergadering.

Schorsing 13.11 tot 13.25 uur.

De **VOORZITTER**: Als het goed is, is mijn microfoon iets luider. Dus dan moet u mij goed kunnen horen.

Overigens hebben wij zojuist van mevrouw Van Geffen van Liberaal Noord-Holland een ondertekende motie gekregen, dus die maakt onderdeel uit van onze beraadslagingen. Dank u wel daarvoor.

En dan geef ik nu het woord aan de heer Roosendaal, die- Ik weet niet welke titel deze motie Vreemd heeft gekregen, maar dat gaat u ons ongetwijfeld nu vertellen.

De heer **ROOSENDAAL** (VVD): Ja, dat wordt de motie 'Haalbaarheid planning groen staal'. Ik zal hem meteen voorlezen. Overwegende dat de overgang naar groen staalproductie en de daarmee samenhangende waterstoftransitie een mogelijke oplossing is voor een gezonde leefomgeving en een duurzame toekomst van de staalindustrie in de IJmond. Het plan Groen staal zorgt mogelijk ook voor het behoud van technische werkgelegenheid. In de Expression of Principles wordt gesteld dat Tata meer dan evenredig haar aandeel neemt in de realisatie van het klimaatakkoord en vijf megaton CO_2 minder zal uitstoten op jaarbasis, aldus de website van de Rijksoverheid, 31 maart 2022. En dat Tata als grootste industriële uitstoter van stikstof ook stevig aan de vermindering van de stikstofuitstoot in Noord-Holland moet bijdragen. En bovenal dat zij de uitstoot van zeer zorgwekkende stoffen en geuroverlast substantieel moet beperken. Verder, de Oekraïne-oorlog en de daardoor veroorzaakte energiecrisis grootschalig op aardgas aangedreven productie nog onwenselijker heeft gemaakt. Constaterende dat er behoefte is aan een duidelijk tijdpad waarin alle te nemen stappen duidelijk aangegeven worden om voor 2030 groen staal te produceren en de definitieve sluiting van de meest vervuilende kooksgasfabrieken en hoogoven mogelijk te maken. Er naast de geplande productie van waterstof in het IJmondgebied zelf ook een veelvoud aan waterstof nodig is, die zal moeten worden geïmporteerd per schip of aangevoerd via een landelijk netwerk van leidingen, bijvoorbeeld via Den Helder, maar dat er nog geen duidelijkheid is hoe dit kan worden gegarandeerd. En vergunningen voor DRI naar verwachting op zijn vroegst ergens in 2026 worden afgegeven, waarna de bouw pas kan beginnen, volgens de website van de provincie, waarbij vertraging van het verdere proces op de loer ligt. De resultaatsverplichtingen, afhankelijkheden en bijbehorende tijdlijnen waaraan alle partijen, waaronder Tata, overig bedrijfsleven, gemeenten, provincie en Rijksoverheid, zich moeten committeren – en dan doelen we op ontwerpvergunning, financiering en uitvoering – onduidelijk zijn. Verzoeken GS voor 1 januari 2023 Provinciale Staten te informeren over de route richting groen staal; voor 1 januari 2023 ook de resultaatsverantwoordelijkheden van de provincie in deze route naar groen staal duidelijk te hebben en bij Economische Zaken en Tata en overige betrokken partijen duidelijk te maken hetzelfde van hen te verwachten, zodat er voor maart 2023 tot een gezamenlijke concrete, integrale planning op hoofdlijnen kan worden gekomen met termijnen, deadlines en financiële, economische, gezondheids- en milieuconsequenties, opdat duidelijk wordt hoe Tata binnen de gestelde datum van eind 2029 groen staal zal produceren en hiermee rekening te houden met de uitgestelde uitkomsten van het emissieonderzoek. In aanvulling op het door GS aangekondigde onderzoek naar het sluiten van de kooksgasfabriek en in navolging van het Expression of Principles er bij Tata Steel op aan te dringen de kooksgasfabriek zo spoedig mogelijk te sluiten. Als laatste: er bij de staatssecretaris en Tata op aan te dringen dat er, voordat er onomkeerbare besluiten worden genomen, eerst duidelijkheid is over de effecten van het groen staalplan en de andere scenario's, waaronder die genoemd in de brief van september 2021 van de staatssecretaris op de

gezondheid en de leefomgeving. En gaat over tot de orde van de dag. Deze motie wordt mede ingediend door D66, GroenLinks, Partij van de Arbeid, ChristenUnie, Partij voor de Dieren, CDA, DENK en JA21. We zorgen dat die laatste twee nog worden toegevoegd en dan wordt die betekend en dan dien ik hem meteen in.

De **VOORZITTER**: Ja, u heeft hem nog niet-

De heer **ROOSENDAAL** (VVD): Ja, ik heb hem hier. Ik zal hem ondertekenen, maar alleen mijn handtekening. Is dat even genoeg? Of moeten ze allemaal ondertekenen?

De **VOORZITTER**: Ja, nee, uw handtekening is genoeg. Dank u wel. Ik neem hierbij de ondertekende motie in ontvangst. Het maakt onderdeel uit van onze beraadslagingen.

Motie Vreemd aan de Orde van de Dag 170-19 september 2022
Haalbaarheid Planning Groen Staal

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 19 september 2022
Overwegende dat:

- *De overgang naar Groen Staalproductie en de daarmee samenhangende waterstoftransitie een mogelijke oplossing is voor een gezonde leefomgeving en een duurzame toekomst van de staalindustrie (Tata) in de IJmond. Het plan Groen Staal zorgt mogelijk ook voor het behoud van(technische) werkgelegenheid.*
- *In de "Expression of Principles" wordt gesteld dat Tata meer dan evenredig haar aandeel neemt in de realisatie van het Klimaatakkoord en 5 megaton C02 minder zal uitstorten op jaarbasis, aldus de website van de Rijksoverheid (31 maart 2022). En dat Tata als grootste industriële uitstoter van stikstof ook stevig aan de vermindering van de stikstofuitstoot in Noord-Holland moet bijdragen. En bovenal dat zij de uitstoot van Zeer Zorgwekkende Stoffen en geuroverlast substantieel moet beperken;*
- *De Oekraïne-oorlog en de daardoor veroorzaakte energiecrisis grootschalig op aardgas aangedreven productie nog onwenselijker heeft gemaakt.*

Constaterende, dat:

- *Er behoefte is aan een duidelijk tijdpad waarin alle te nemen stappen duidelijk aangegeven worden om voor 2030 Groen Staal te produceren en de definitieve sluiting van de meest vervuilende Kooksgasfabriek en Hoogoven mogelijk te maken;*
- *Er naast de geplande productie van waterstof in het IJmondgebied zelf ook een veelvoud aan waterstof nodig is die zal moeten worden geïmporteerd per schip of aangevoerd via een landelijk netwerk van leidingen, bijvoorbeeld via Den Helder, maar dat er nog geen duidelijkheid is hoe dit kan worden gegarandeerd;*
- *Vergunningen voor DRI naar verwachting op zijn vroegst ergens in 2026 worden afgegeven waarna de bouw pas kan beginnen volgens de website van de provincie, waarbij vertraging van het verdere proces op de loer ligt;*
- *De resultaatsverplichtingen, afhankelijkheden en bijbehorende tijdslijnen waaraan alle partijen (Tata, overig bedrijfsleven, gemeenten, Provincie en Rijksoverheid) zich moeten committeren (ontwerp, vergunning, financiering en uitvoering) onduidelijk zijn.*

Verzoeken GS:

- *Voor 1 januari 2023 Provinciale Staten te informeren over de route richting Groen Staal;*
- *Voor 1 januari 2023 ook de (resultaats-)verantwoordelijkheden van de provincie in deze route naar Groen Staal duidelijk te hebben en bij EZK en Tata (en overige betrokken partijen) duidelijk te maken hetzelfde van hen te verwachten, zodat voor 1 maart 2023 tot een gezamenlijke concrete integrale planning op hoofdlijnen kan worden gekomen met termijnen, deadlines en (financiële, economische, gezondheids- en milieu) consequenties, opdat duidelijk wordt hoe Tata binnen de gestelde datum van eind 2029 Groen Staal zal produceren. En hiermee rekening te houden met de uitgestelde uitkomsten van het emissie- onderzoek;*
- *In aanvulling op het door GS aangekondigde onderzoek naar het sluiten van de Kooksgasfabriek en in navolging van het Expression of Principles er bij Tata Steel op aan te dringen de Kooksgasfabriek zo spoedig mogelijk te sluiten.*
- *Er bij de staatssecretaris en TATA op aan te dringen dat er voordat er onomkeerbare besluiten worden genomen eerst duidelijkheid is over de effecten van het Groen Staalplan (en de andere scenario's, waaronder die genoemd in de brief van september 2021 van de staatssecretaris) op de gezondheid en leefomgeving.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Nick Roosendaal (VVD), Linde Gonggrijp (D66), Ayse Er (GL), Gert-Jan Leerink (PvdA), Michel Klein (CU), Ines Kostić (PvdD), Willemien Koning (CDA), Süleyman Koyuncu (DENK) en Eric Jensen (JA21).

De **VOORZITTER**: En dan kom ik bij de volgende motie Vreemd, ingediend door de PvdA, GroenLinks, SP, CDA, Partij voor de Dieren, ChristenUnie, DENK, JA21'Help sportvereniging en -accommodaties met stijgende energielasten'. De heer Carton van de PvdA zal hem toelichten.

De heer **CARTON** (PvdA): Voorzitter, de stijgende energieprijzen zijn het gesprek van de dag. Veel huishoudens raken in de problemen en kunnen het niet meer betalen. En daar maken we ons met zijn allen grote zorgen over. Maar daaromheen zijn de gevolgen ook zichtbaar, zoals bij de sportverenigingen en -accommodaties, die in de knel komen. De stijgende prijzen kunnen leiden tot drempels om te gaan sporten, terwijl sport juist zo belangrijk is voor het welzijn en de gezondheid van onze inwoners. De toegankelijkheid van de sport komt in gevaar. De nood is hoog. Daarom stelde mijn fractiegenoot Tim Wagelaar een motie op, met als mede-indieners de fracties van GroenLinks, SP, CDA, Partij voor de Dieren, ChristenUnie, DENK en JA21. De motie heeft het volgende dictum: verzoekt het college om het subsidieplafond voor de Regeling verduurzaming sportaccommodaties Noord-Holland te verhogen uit de restanten van het Economisch herstel- en duurzaamheidsfonds; en gaat over tot de orde van de dag.

De **VOORZITTER**: En dan nemen we de motie in ontvangst, althans de griffier. En daarmee maakt ook deze motie onderdeel uit van onze beraadslagingen.

Motie Vreemd aan de Orde van de Dag 171-19 september 2022
Help sportverenigingen en -accommodaties met stijgende energielasten

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op maandag 19 september 2022,
Constaterende dat:

- *Sportverenigingen en -accommodaties door stijgende energieprijzen in financiële problemen komen;*
- *Versterking van de culturele en maatschappelijke infrastructuur onderdeel is van het Economisch Herstel- en Duurzaamheidsfonds;*
- *De provincie Noord-Holland een subsidieregeling heeft voor de verduurzaming van sportaccommodaties;*
- *Deze regeling tot nu toe het meest succesvolle onderdeel is van het Economisch Herstel- en Duurzaamheidsfonds;*
- *Het subsidieplafond voor deze regeling is bereikt;*
- *Extra steun vanuit het rijk voor verenigingen en accommodaties vooralsnog uitblijft;*
- *Stijgende energiekosten mogelijk betaald moeten worden door de leden en gebruikers, met als gevolg stijgende prijzen;*

Overwegende dat:

- *Stijgende prijzen kunnen leiden tot een drempel voor mensen om te gaan sporten;4*
- *Sport essentieel is voor een gezonde en gelukkige bevolking;*
- *De provincie al beleid heeft aangaande de energievoorziening van sportverenigingen, in de vorm van haar verduurzamingsregeling;*
- *Deze regeling bijdraagt aan het betaalbaar houden van de energiekosten in de toekomst;*
- *De nood hoog is bij de verenigingen;*
- *Het Economisch Herstel- en Duurzaamheidsfonds nog financiële ruimte kent;*

Verzoekt het college om:

- *Het subsidieplafond voor de regeling "Verduurzaming sportaccommodaties Noord-Holland" te verhogen uit de restanten van het Economische Herstel- en Duurzaamheidsfonds.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Jorrit Carton (PvdA), Robert Zaal (GL), Remine Alberts (SP), Dennis Heijnen (CDA), Ines Kostić (PvdD), Michel Klein (CU), Süleyman Koyuncu (DENK) en Gerard Hartog (JA21).

De **VOORZITTER**: Dan gaan wij door naar de volgende motie Vreemd. Die wordt ingediend door de PvdA met als titel De Bonte Piet. Mevrouw Jellema zal deze nader toelichten.

Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): Motie Vreemd aan de Orde van de Dag over De Bonte Piet. Ik zal de constateringen even samenvatten. In Den Helder is een vogelasiel De Paddenstoel en daar is een tak door het dak heen gestort, waardoor dat asiel niet meer gebruikt kan worden op last van de gemeente Den Helder. Daarom worden er geen gewonde en zieke vogels daar meer opgevangen. En nu heeft De Bonte Piet aangeboden, de wildopvang in Midwoud, om de dieren uit Den Helder en omstreken op te vangen. De voorwaarde vanuit GS was dat ze daar wel oren naar hadden, maar dat De Bonte Piet dat dan wel in hun bedrijfskosten zouden moeten laten zien. Overwegende, dat de welwillende houding betreffende de opvang vanuit de regio Den Helder door De Bonte Piet getuigt van veel solidariteit tussen de verschillende asielen en deze opvang door De Bonte Piet ook nog wel geruime tijd nodig zal zijn, omdat Den Helder niet een-twee-drie een vervangend asiel heeft, het feit dat nood nu eenmaal wet breekt en de financiële tegemoetkoming vanuit de provincie Noord-Holland niet eerder kan plaatsvinden, een eenmalige financiële tegemoetkoming, dan als De Bonte Piet inzichtelijk zou hebben gemaakt waarvoor ze dat bedrag precies gaan inzetten. En de eenmalige financiële bijdrage vanuit de provincie onzes inziens zou moeten kunnen plaatsvinden, omdat De Bonte Piet inmiddels dat onderzoek of dat stuk heeft overlegd. Dat zit ook als een bijlage bij deze motie. Vraagt daarom het college van GS eenmalig een bedrag van tienduizend of tot tienduizend euro vrij te maken voor wildopvang De Bonte Piet, waarmee dit asiel de financiële nood kan lenigen en de opvang en de verzorging van gewonde of zieke vogels en inheemse wilde dieren vanuit de regio Den Helder toch op een fatsoenlijke wijze kan blijven laten doorgaan. En gaat over tot de orde van de dag. Ik wil er nog bij bijzeggen – als u mij toestaat, voorzitter – dat wij natuurlijk hopen dat – ik schrijf in deze motie, of wij schrijven in deze motie, dat er een bedrag tot tienduizend euro zou kunnen worden uitgekeerd – dat zo dicht mogelijk bij deze tienduizend zal zitten, omdat De Bonte Piet dat ook heeft voorgerekend. Hulde voor De Bonte Piet dat zij dat zo snel mogelijk zo snel hebben aangeleverd. En deze motie is vooral de kers op de spreekwoordelijke taart die de Partij voor de Dieren al veel eerder in de oven heeft gezet en hopelijk kan daar uitvoering aan worden gegeven. Wat ons deugd doet: de motie is mede-ingediend, naast Partij voor de Dieren, ook door GroenLinks, het CDA en de SP en de motie wordt ondersteund door JA21. En juist omdat het een eenmalige bijdrage is, dat mag ik er apart bij vermelden, ook door D66. Waarvoor onze hartelijke dank.

De **VOORZITTER**: Dank u wel.

Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): In tweevoud.

De **VOORZITTER**: Een uitvoerige toelichting. Daarmee maakt ook deze motie onderdeel uit van onze beraadslagingen.

Motie Vreemd aan de Orde van de Dag 172-19 september 2022
De Bonte Piet

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op maandag 19 september 2022,
Constaterende dat:

- *Vogelasiel De Padenstoel in Den Helder is gesloten, omdat door schade aan het dak gebruik van het asiel niet meer geschikt en veilig wordt geacht door de gemeenten Den Helder;*
- *Hierdoor er in Den Helder (en de regio daaromheen) geen gewonde of zieke vogels, egels en andere kleine, wilde inheemse dieren kunnen worden opgevangen en verzorgd;*
- *Deze dieren nu naar Wildopvang De Bonte Piet in Midwoud worden vervoerd, een collega-asiel dat heeft aangeboden dieren uit de Helderse regio op te nemen;*
- *De Bonte Piet hierdoor wel meer (bedrijfs)kosten moet maken en zij de extra opvang vanuit andere regio's nauwelijks of niet zelf kunnen financieren vanuit hun eigen exploitatie.*

Overwegende dat:

- *De welwillende houding (betreffende de opvang vanuit regio Den Helder) door De Bonte Piet getuigt van veel solidariteit tussen verschillende asielen;*
- *Deze opvang door De Bonte Piet ook nog wel geruime tijd nodig zal zijn, omdat Den Helder niet een-twee-drie een vervangend asiel heeft;*
- *Nood nu eenmaal wet breekt;*
- *Financiële tegemoetkoming vanuit de provincie Noord-Holland niet eerder kan plaatsvinden dan dat De Bonte Piet inzichtelijk heeft gemaakt (aan de Provincie) waar het gevraagde bedrag precies voor nodig is en waarvoor het wordt ingezet;*

- *Een (eenmalige) financiële bijdrage vanuit de Provincie zou moeten kunnen plaatsvinden, omdat De Bonte Piet inmiddels een overzicht van de extra kosten / uitgaven heeft aangeleverd.*

Vraagt het college van GS:

- *Eenmalig een bedrag tot 10.000 euro vrij te maken voor Wildopvang De Bonte Piet waarmee dit asiel de financiële nood kan lenigen en de opvang/verzorging van gewonde of zieke vogels en inheemse wilde dieren vanuit de regio Den Helder, toch op een fatsoenlijke wijze kan blijven doorgaan.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Aukelien Jellema (PvdA), Ines Kostić (PvdD), Ruchama Bwefar (GL), Anna de Groot (SP) en Willemien Koning (CDA).

De **VOORZITTER**: En gaan we naar de volgende, ingediend door Forum voor Democratie en de PVV met als titel 'Geen extra aanmeldcentra asielzoekers in Noord-Holland'. Indiener is mevrouw Vastenhouw. Zij zal het ook nader toelichten. Ach, de heer Dekker. Het woord is aan de heer Dekker.

De heer **DEKKER** (FvD): Wij zien het asiel als een instroomprobleem in Nederland. We hebben natuurlijk allemaal de problemen gezien in Ter Apel bij dat aanmeldcentrum daar – er zijn meerdere aanmeldcentra in Nederland – een van de grote aanmeldcentra en natuurlijk ook Schiphol. Dat hebben wij in onze provincie. Wij willen graag een motie indienen. Die heet 'Geen extra aanmeldcentra asielzoekers in Noord-Holland, omdat wij van mening zijn dat dat vergroten van die infrastructuur een aanzuigende werking heeft. Daarom zou het in onze provincie, die de dichtstbevolkte provincie is van Nederland, niet graag willen zien. Het dictum is: roept Gedeputeerde Staten op uit te spreken dat er geen aanmeldcentrum voor asielzoekers bijkomt in Noord-Holland en het Rijk hiervan op de hoogte te stellen. En gaat over tot de orde van de dag.

De **VOORZITTER**: Dan mag u hem indienen. Ondertekend. Prima. Dat maakt onderdeel uit van onze beraadslagingen.

Motie Vreemd aan de Orde van de Dag 173-19 september 2022
Geen extra aanmeldcentra asielzoekers in Noord-Holland

De Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen op maandag 19 september 2022, ter bespreking van agendapunt 10) Moties vreemd aan de orde van de dag;
Constaterende dat:

- *Wij in Nederland een instroomprobleem van asielzoekers hebben;*

Overwegende dat:

- *De instroom van asielzoekers onverantwoord groot is hetgeen leidt tot mensonterende taferelen bij de bestaande aanmeldcentra;*
- *Een nieuw aanmeldcentrum voor nieuwe asielzoekers weinig zin heeft als er geen huisvestingscapaciteit is;*
- *Een nieuw aanmeldcentrum een aanzuigende werking heeft op asielzoekers, hetgeen tot nog meer problemen leidt;*
- *De sociale en culturele cohesie van onze steden, dorpen en buurten in het geding komt door de komst van grote groepen asielzoekers.*

Van mening zijnde dat:

- *Noord-Holland een van de dichtstbevolkte provincies is van Nederland en hiermee de laatst aangewezen plek zou moeten zijn voor nieuwe aanmeldcentra voor asielzoekers;*
- *Het niet in het belang is van onze inwoners als er Noord-Hollandse aanmeldcentra voor asielzoekers bij komen.*

Roept Gedeputeerde Staten op:

- *Uit te spreken dat er geen aanmeldcentrum voor asielzoekers bij komt in Noord-Holland en het Rijk hiervan op de hoogte te stellen;*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Joyce Vastenhouw en Ralf Dekker (Forum voor Democratie) en Marco Deen (PVV).

De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar de volgende motie Vreemd aan de Orde van de Dag en die zal worden ingediend door de ChristenUnie. Partij voor de Dieren, D66, DENK, 50PLUS/Partij van

de Ouderen, SP, JA21, het CDA. De heer Klein gaat hem toelichten. Met als titel 'Extra inzet op besparing van energieverbruik door de provincie'. De heer Klein.

De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ik zou eigenlijk willen reageren op de motie hiervoor, maar dat zal ik bewaren voor mijn stemverklaring.

Voorzitter, er is momenteel sprake van enorm hoge prijzen voor energie. Veel gezinnen en individuen maken zich grote zorgen of zij de energierekening nog wel kunnen betalen. Ze worden voor een hels dilemma gesteld, waarin ze moeten kiezen tussen ofwel een warm huis of een fatsoenlijke maaltijd. En hoewel de provincie geen directe rol heeft in het bestrijden van energiearmoede, kunnen wij wel een bijdrage leveren aan de vermindering van energiegebruik. Dat is ook de opdracht van Europa. We hopen natuurlijk dat dat, als het ons allemaal lukt om dat energieverbruik terug te dringen, ook een dempend effect heeft op de prijzen en daarmee op de pijnlijke situatie. Wij dienen daarom samen met – u noemde ze al – Partij voor de Dieren, D66, DENK, 50PLUS/Partij van de Ouderen, SP, JA21, CDA en PvdA een motie in waarin we de provincie oproepen om te kijken welke extra mogelijkheden voor energiebesparing deze winter gerealiseerd kunnen worden. We zijn ons ervan bewust dat er een actieprogramma klimaat loopt, waarin toegewerkt wordt naar een klimaatneutrale provincie in 2030. Maar wij denken dat voor deze winter een extra inspanning rondom specifiek energiebesparing nodig is en mogelijk is. We denken dat het moet lukken om extra energie te besparen door iedereen in de provinciale organisatie eens kritisch rond te laten kijken. Is het mogelijk om de verlichting eerder uit te doen? Kan de temperatuur van de thermostaat een graadje lager? Kan de openbare verlichting efficiënter worden georganiseerd? Kan apparatuur die niet gebruikt wordt 's nachts automatisch worden uitgeschakeld? Enzovoort. Uiteraard moeten de randvoorwaarden rondom veiligheid en goede arbeidsomstandigheden gegarandeerd worden. Maar een klein anekdotisch voorbeeld: de afgelopen commissievergaderingen was het hier in de Statenzaal steenkoud; ik denk dat we al een energiebesparing hadden kunnen realiseren door gewoon de airco even uit te zetten.

Goed, het dictum van onze motie luidt: wij verzoeken GS om te inventariseren welke extra energiebesparingsmogelijkheden de provincie op korte termijn zou kunnen realiseren – zogenaamde quick wins – en deze breed binnen de organisatie toe te passen.

De **VOORZITTER**: Ja, ondertekend. Maakt ook deze motie onderdeel uit van onze beraadslagingen.

Motie Vreemd aan de Orde van de Dag 174-19 september 2022
Extra inzet op besparing van energiegebruik door provincie

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 19 september 2022,
Constaterende dat:

- *Er momenteel sprake is van ongekend hoge energieprijzen in Europa;*
- *Veel inwoners in de problemen komen door deze prijsstijgingen;*
- *De Europese Commissie de lidstaten heeft opgedragen om het elektriciteitsgebruik met 10% te verminderen;*
- *De provincie een relatief grote gebruiker van energie is;*
- *De provincie in het "Actieprogramma Klimaat 2020-2023" de verduurzaming van de eigen organisatie als een van de thema's heeft benoemd;*
- *Er in het kader van dit actieprogramma reeds plannen zijn ontwikkeld en worden uitgevoerd om het energieverbruik van de provincie terug te dringen;*

Overwegende dat:

- *De provincie geen directe rol heeft in de aanpak van energiearmoede van individuele inwoners;*
- *Er wellicht kansen zijn om energieverbruik door provincie eerder en verder terug te brengen, zoals bijvoorbeeld door aanpassen van (openbare) verlichting, het verlagen van de temperatuur van gebouwen, het plaatsen van tijdschakelaars op apparatuur die 's nachts niet gebruikt wordt rekening houdend met randvoorwaarden zoals veiligheid en arbeidsomstandigheden;*
- *Een vermindering van het energieverbruik door de provincie ook bijdraagt aan de demping van de energieprijzen, die ten goede komt aan alle inwoners;*

Verzoeken GS:

- *Om te inventariseren welke extra energiebesparingsmogelijkheden de provincie op korte termijn zou kunnen realiseren ('quick wins') en deze breed binnen de organisatie toe te passen,*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Michel Klein (ChristenUnie), Fabian Zoon (Partij voor de Dieren), Emre Kanik (D66), Wil van Soest (50PLUS/Partij van de Ouderen), Remine Alberts (SP), Daniël van den Berg (JA21), Wilma van Andel (CDA) en Annette de Vries (PvdA).

De **VOORZITTER**: Ik neem aan dat de motie Vreemd die door Statenlid Kostić zou worden toegelicht, is ingetrokken. Althans, die is samengevoegd. Dan gaan we naar de volgende motie Vreemd. Die zal worden ingediend door GroenLinks met als titel 'Vluchtelingenopvang' en Statenlid Gielen gaat deze toelichten.

Statenlid **GIELEN** (GL): Vluchtelingen zijn welkom in Noord-Holland. Daar hebben we internationale verplichtingen toe en dat willen we. De afgelopen maanden hebben we gezien in Ter Apel dat zich daar een drama heeft ontwikkeld, omdat de opvang voor vluchtelingen in Nederland veel te krap geregeld is. Dat leidt tot mensonterende situaties. In Noord-Holland hebben we de verplichting om mee te werken aan het creëren van extra aanmeldcentra en opvangplekken in onze provincie. Want iedereen die vlucht en huis en haard verlaat, heeft recht op een veilige plek om op terug te vallen en op een humane behandeling daarbij. Dat kunnen we als Noord-Holland en dat willen we ook. Dat moeten we samendoen als iedereen zijn steentje daaraan bijdraagt. En het feit dat er vandaag hier ook een motie wordt ingediend door de fracties van Forum voor Democratie en de PVV, die deze mensen juist tegenwerkt en het ziet als een probleem, dat werpen wij verre van ons. Juist die mensen die alles hebben achtergelaten, verdienen het om hier hartelijk te worden ontvangen. Daar werken wij graag aan mee. Daarom dienen we een motie in, samen met Partij voor de Dieren, DENK, PvdA en D66. Dat dictum luidt: roept Gedeputeerde Staten op om zich naar beste kunnen in te zetten voor het leveren van een bijdrage aan de eerste opvang van vluchtelingen en desgevraagd het gesprek met het Rijk over de vestiging van een aanmeldcentrum en/of azc's in onze provincie met een open en behulpzame houding te voeren. En gaat over tot de orde van de dag. Ik dank u wel.

De **VOORZITTER**: Ook deze motie maakt onderdeel uit van onze beraadslagingen.

Motie Vreemd aan de Orde van de Dag 175-19 september 2022
Vluchtelingenopvang

De Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen op maandag 19 september 2022, ter bespreking van agendapunt 10) Moties vreemd aan de orde van de dag;
Constaterende dat:

- *Wij in Nederland onze internationale verplichtingen ten aanzien van vluchtelingen willen en moeten nakomen;*

Overwegende dat:

- *De opvang van asielzoekers leidt tot mensonterende taferelen bij het bestaande aanmeldcentrum in Ter Apel;*
- *Er dringend behoefte is aan nieuwe aanmeldcentra voor nieuwe asielzoekers;*
- *De vestiging van nieuwe aanmeldcentra leidt tot een verdeling van de zorg voor hulpbehoevende mensen en tot minder problemen bij de eerste opvang leidt;*
- *De sociale en culturele cohesie van onze steden, dorpen en buurten baat heeft bij een evenwichtige verdeling van nieuwkomers, in alle stadia van hun aankomst en inburgering in Nederland.*

Van mening zijnde dat:

- *Ook Noord-Holland zijn aandeel bij de eerste opvang van vluchtelingen moet willen leveren;*
- *Het in het belang is van onze huidige en toekomstige inwoners als er goede faciliteiten voor huisvesting en inburgering worden geboden.*

Roept Gedeputeerde Staten op:

- *Om zich naar beste kunnen in te zetten voor het leveren van een bijdrage aan de eerste opvang van vluchtelingen en desgevraagd het gesprek met het Rijk over de vestiging van een aanmeldcentrum en/of azc's in onze provincie met een open en behulpzame houding te voeren.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Anouk Gielen (GroenLinks), Jaap Hollebeek (Partij voor de Dieren), Süleyman Koyuncu (DENK), Gert-Jan Leerink (PvdA) en Sijmen Mulder (D66).

De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar de laatste motie Vreemd aan de Orde van de Dag. Die zal worden ingediend door mevrouw Van Soest, Partij van de Ouderen/50PLUS. Ik heb even niet de titel van uw motie paraat, maar dat gaat u ongetwijfeld zelf mededelen.

Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Voorzitter, in de meicirculaire werd rekening gehouden met een negatieve post van vijftien miljoen, doordat de elektrische auto's geen opcenten betalen. Het Rijk betaalt dit bedrag nu toch aan de provincie. Voorzitter, en dat geld zouden wij graag, een deel daarvan, willen inzetten om mensen die in de problemen komen nu te gaan helpen. Veel mensen kunnen door enorme inflatie en stijgende prijzen van energie, boodschappen, niet of nauwelijks nog rondkomen. Lonen die al flink stijgen onder de inflatiestijging blijven de ouderen met AOW en middeninkomens in koopkracht dalen. Het aantal mensen wat nu noodgedwongen van de voedselbank gebruik moet maken, is enorm aan het stijgen. Daarom willen wij graag een deel van het positieve begrotingssaldo gebruiken om nu mensen de winter door te helpen en de helft – dus vier miljoen – te besteden aan het versterken van de voedselbanken in Noord-Holland. Tot zover, voorzitter.

De **VOORZITTER**: En het dictum van uw motie?

Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): O, ja, sorry. Het grote positieve saldo van de provincie Noord-Holland in te zetten om de Noord-Hollanders die op dit moment het hoofd niet meer boven water kunnen houden te steunen door vier miljoen te gebruiken voor ondersteuning van alle voedselbanken in Noord-Holland. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Het maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

Motie Vreemd aan de Orde van de Dag 176-19 september 2022
Opcenten en voedselbanken, de Noord-Hollander in het nauw, die help je nu!

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op maandag 19 september 2022, ter behandeling van Motie Vreemd aan de Orde van de Dag;
Constaterende dat:

- *In de meicirculaire werd rekening gehouden met een negatieve post van 15 miljoen doordat elektrische auto's geen opcenten betalen. Het Rijk betaalt dit bedrag nu toch aan de provincie.*
- *In totaal komt er aan opcenten van 19,5 miljoen binnen.*
- *Na de tweede begrotingswijziging, is er een positief saldo van 8,7 miljoen.*

Overwegende dat;

- *Veel mensen door de enorme inflatie en stijgende prijzen van energie en boodschappen niet of nauwelijks nog kunnen rondkomen;*
- *Lonen die al stijgen flink onder de inflatiestijging blijven en ouderen met AOW al tijden hun koopkracht zien dalen.*
- *Het aantal mensen wat nu noodgedwongen van de voedselbank gebruikt maakt enorm aan het stijgen is.*

Gehoord de discussie, spreken uit;

- *Te willen dat een deel van het positieve begrotingssaldo gebruikt wordt om nu mensen de winter door te helpen en de helft, dus 4 miljoen, te besteden aan versterking van alle voedselbanken in Noord-Holland.*

Verzoeken GS;

- *Het grote positieve saldo bij de Provincie Noord-Holland, nu in te zetten om Noord-Hollanders, die op dit moment nu acuut het hoofd niet meer boven water kunnen houden, te steunen door 4 miljoen te gebruiken voor ondersteuning van alle voedselbanken in Noord-Holland.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Wil van Soest (50PLUS/Partij van de Ouderen)

De **VOORZITTER**: En wil ik u verzoeken om in de zaal of zachter te praten, want het is goed hoorbaar. Met sommigen kan ik bijna meeluisteren wat u zegt en we zijn aan het luisteren ook naar de collega's. Dank u wel.

Daarmee heb ik alle moties Vreemd aan de Orde van de Dag die mij bekend waren, behandeld. Zijn er nog andere partijen die een motie Vreemd willen indienen? Zo niet, dan gaan wij over deze moties aan het einde van de vergadering stemmen.

Wenst iemand over de gewijzigde agenda nog het woord? Dan is die agenda voor vandaag overeenkomstig het voorstel van het presidium vastgesteld.

2a. Afscheid Statenlid fractie SP.

De **VOORZITTER**: En zijn we bij agendapunt 2a. Dat is het afscheid van het Statenlid van de fractie van de SP. Vandaag nemen we afscheid officieel van de heer Hoogervorst als Statenlid van de fractie van de SP. In de vorige vergadering is al voorzien in zijn opvolging. Bijzonder is dat de heer Hoogervorst betrokken zal blijven bij deze Staten als duo-commissielid. Maar we gaan dus eerst formeel afscheid nemen van de heer Hoogervorst en daarna gaan we hem ook weer installeren als duo-commissielid. Na de installatie ook van het tweede duo-commissielid zullen we kort schorsen voor een afscheid en felicitaties. Maar ik wil de heer Hoogervorst verzoeken naar het midden van de zaal te komen.

Geachte heer Hoogervorst, beste Wim. De afgelopen zeven jaar was je namens de SP lid van Provinciale Staten van Noord-Holland en in de vorige vergadering is alweer jouw vervanger geïnstalleerd als Statenlid. Je was betrokken bij het Openbaar Bestuur, maar vooral ook bij het openbaar vervoer. En daar deed je dan ook heel vaak het woord over. Daarbij was je soms best kritisch, maar ook complimenteus richting het college en vooral ook richting de ambtenaren. Vooral de afgelopen jaren ging jouw aandacht uit naar de Westfrisiaweg. Over het halen van een quorum waren er weleens zorgen bij de commissie Mobiliteit en Bereikbaarheid, maar niet over jouw aanwezigheid, want je was er namelijk altijd, nagenoeg altijd, goed voorbereid en zeker ook met inhoudelijke inbreng. In de huidige Statenperiode was je met uitzondering van de eerste vergadering bij alle M&B-commissievergaderingen aanwezig. Dat hebben we even nagekeken. Dus je hebt er eentje gemist. Wim, je zorgde ook voor continuïteit. Continuïteit in schriftelijke vragen, maar ook met jouw alertheid en jouw bijdrage zal je jouw kiezers zeker niet teleurgesteld hebben.

Het is duidelijk dat afscheid nemen niet jouw sterkste kant is, want je wordt vandaag geïnstalleerd als duo-commissielid en dan zal je voor de commissie Mobiliteit en Bereikbaarheid weer actief zijn. En daarom zal ik straks ook weer de eed bij je afnemen.

Maar toch nemen we vandaag officieel afscheid van jou als Statenlid. Het Statenwerk deed je naast jouw werk als leerkracht op een basisschool in Enkhuizen, waar je zo'n 35 jaar les hebt gegeven, maar ook waarbij je een tijdje lesgevend directeur bent geweest. Met jouw vermogen om helder te formuleren met een rustige stem, zoals natuurlijk een echte leerkracht betaamt, was je een prettig Statenlid. Je vervulde het Statenwerk duidelijk met plezier, maar vooral ook met veel inzet. En deze eigenschappen zullen je natuurlijk ook goed van pas komen als wethouder, wethouder Sociaal Domein van de mooie Noord-Hollandse gemeente Enkhuizen. Ook daar zullen de inwoners vast weer kunnen rekenen op die nooit aflatende inzet van jou.

Beste Wim, je bent betrokken, maar even goed, je bent niet vertrokken, maar je blijft betrokken. We wensen je veel succes allemaal in Enkhuizen met die nieuwe mooie uitdaging. Als dank voor jouw inzet overhandig ik nu graag de zeefdruk die je als afscheidscadeau namens de Staten mee mag nemen naar je mooie woonplaats.

2b. Beëdiging en installatie duo-commissieleden fracties SP en ChristenUnie.

De **VOORZITTER**: Ja, ik heb aan het oud-Statenlid de heer Hoogervorst gevraagd nog even aan de zijkant te wachten, want ik ga nu het volgende agendapunt aankondigen. Dat is agendapunt 2b. Dat is de installatie en beëdiging van de duo-commissieleden van de fracties SP en ChristenUnie.

De fractievoorzitters van de SP en ChristenUnie hebben als duo-commissielid bij mij voorgedragen de heer Hoogervorst namens de fractie van de SP en mevrouw Tolhuis namens de

fractie van de ChristenUnie. Conform ons Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten artikel 61 lid 4 dient een commissielid dat geen lid van Provinciale Staten is in onze vergadering van PS in handen van de voorzitter de eed of verklaring en belofte af te leggen. En ik verzoek nu de twee duo-commissieleden naar voren te komen in het midden van de zaal. Ik wil u vragen allen te gaan staan.

Goedemiddag, welkom in ons midden. Ik ga u thans in de gelegenheid stellen om de eed, de verklaring en belofte in mijn handen af te leggen. En ik verzoek u straks als ik uw naam noem onder het opsteken van de voorste twee aaneengesloten vingers van de rechterhand uit te spreken de woorden 'zo waarlijk helpe mij God almachtig' of, indien u de verklaring en belofte wenst af te leggen, uit te spreken de woorden 'dat verklaar en beloof ik'. Maar ik zal nu eerst de formule van de eed en de verklaring en belofte voorlezen.

Ik zweer of verklaar dat ik om tot lid van een commissie van Provinciale Staten benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk onder welke naam of voorwendsel ook enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik zweer of verklaar en beloof dat ik om iets in dit ambt te doen of te laten rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik zweer of beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van een commissie van Provinciale Staten naar eer en geweten zal vervullen. De heer Hoogervorst.

De heer **HOOGERVORST**: Dat verklaar en beloof ik.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Tolhuis.

Mevrouw TOLHUIS: Zo waarlijk helpe mij God Almachtig.

De **VOORZITTER**: Ik wens u veel geluk en succes toe met uw duo-lidmaatschap. De heer Hoogervorst, welkom terug In de Staten van Noord-Holland en mevrouw Tolhuis natuurlijk heel veel plezier met dit mooie werk.

Schorsing 13.51 tot 13.57 uur.

2c. Actualiteiten (onder voorbehoud van instemming Provinciale Staten).

De **VOORZITTER**: Als ik de Statenleden mag verzoeken weer te gaan zitten, dan kunnen wij onze vergadering heropenen. We zijn ondertussen aanbeland bij agendapunt 2c, actualiteiten. Er is geen actualiteit ingediend.

3a. Bekrachtigen besluiten GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding.

De **VOORZITTER**: Agendapunt 3a. Dat is de bekrachtiging van besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding. Er zijn geen stukken binnengekomen.

3b. Lijst geheimhouding PS.

De **VOORZITTER**: Agendapunt 3b. Dat is de lijst geheimhouding PS. Er zijn tot op heden door de griffie geen opmerkingen ontvangen. Verlangt iemand over de lijst geheime stukken het woord? Zo niet, dan stel ik voor de lijst ter kennisgeving aan te nemen.

Aldus ter kennisgeving aangenomen.

4. Vaststelling van de notulen van en besluitenlijst van de Statenvergaderingen van 4 en 11 juli 2022

De **VOORZITTER**: Dan zijn we bij agendapunt 4. Dat is de vaststelling van de notulen en de besluitenlijst van de vergadering van 4 en 11 juli jongstleden. Er zijn ook door de griffie geen opmerkingen ontvangen. Verlangt iemand over de notulen of de besluitenlijst het woord? Zo niet, dan zijn ze ongewijzigd vastgesteld.

Aldus vastgesteld.

5. Vaststelling Strategische Statenagenda.

De **VOORZITTER**: Dan zijn we bij agendapunt 5, de vaststelling van de Strategische Agenda. Wenst iemand daar het woord over? Nee? Dan is hij hiermee ook vastgesteld.

Aldus vastgesteld.

6. Vaststelling lijst ingekomen stukken.

De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar agendapunt 6, de vaststelling van de lijst ingekomen stukken. Er zijn door de griffie geen opmerkingen over de lijst ontvangen. Verlangt iemand het woord over deze lijst? Zo niet, dan is conform het besluit van het presidium over de afdoening besloten.

Aldus vastgesteld.

7. Voortgangslijst van moties.

De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar agendapunt 7, de voortgangslijst van de moties. Er zijn door de griffie tot op heden geen opmerkingen over de lijst moties ontvangen. Verlangt iemand het woord? Zo niet, dan stel ik voor deze lijst vast te stellen.

Aldus vastgesteld.

8. Voorlopig aangemerkt als hamerstuk.

De **VOORZITTER**: Dan kom ik bij agendapunt 8. Het Presidium heeft geadviseerd om in te stemmen om agendapunt 8b, de Tweede Begrotingswijziging 2022 als hamerstuk te behandelen. 8a hebben we onthamerd en zal als 9a straks behandeld worden verderop op de agenda.

8a. Burgerparticipatie; uitgangspunten voor participatie in Noord-Holland.
Voordracht 43-2022

Dit agendapunt wordt behandeld onder agendapunt 9a.

8b. Tweede Begrotingswijziging 2022.
Voordracht 44-2022

De **VOORZITTER**: Ten aanzien van de Tweede Begrotingswijziging, verlangt iemand hoofdelijke stemming? Iemand een stemverklaring? De heer Deen, PVV.

De heer **DEEN** (PVV): Een stemverklaring op 8a. Wij vinden elke euro die vanuit-

De **VOORZITTER**: U bedoelt 8b.

De heer **DEEN** (PVV): Ja, dat bedoel ik. Ik zei ‘a’, hè? Ja.

Voorzitter, wij vinden elke euro die vanuit de provincie aan zonnefietspaden wordt besteed geldverspilling, zoals u weet. De kredietverhoging van bijna twee ton bij het deelbesluit één kan onze fractie dan ook niet ondersteunen. Verder zagen we een aantal forse subsidies in de lijst subsidies buiten Uitvoeringsregeling 2022 waar wij moeite mee hebben. Vandaar zijn we ook tegen deelbesluit vijf. Maar, voorzitter, het positieve deel van deze verklaring is dat we, behoudens deze twee deelbesluiten, toch kunnen instemmen met deze wijziging. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Anderen nog een stemverklaring? Zo niet, dan kunnen we over besluit 8b, Tweede Begrotingswijziging 2022 besluiten met inachtneming van de stemverklaring en de aantekeningen.

En dan vraag ik nu of de vicevoorzitter op mijn plaats zou willen gaan zitten voor het volgende agendapunt, agendapunt 9a, door ons onthamerd. Dat gaat over de burgerparticipatie, de uitgangspunten voor participatie in Noord-Holland, voordracht 43. Dan geef ik nu het voorzitterschap aan onze vicevoorzitter, mevrouw Van der Waart.

Voorzitter: mevrouw Van der Waart.

9a. Burgerparticipatie; uitgangspunten voor participatie in Noord-Holland (VD-43).

De **VOORZITTER**: Goed, wij gaan door met agendapunt 9a. De commissaris heeft plaatsgenomen in de bankjes. Ook mooi om te zien.

Aan de orde is nu voordracht 43 van de werkgroep Burgerparticipatie inzake uitgangspunten voor participatie in Noord-Holland. De uitgangspunten zijn bewust op hoofdlijnen, zodat per traject ruimte is voor maatwerk. Met deze uitgangspunten geeft Noord-Holland aan wat ze belangrijk vindt bij de participatie. En met de werkwijze kunnen de ambities naar de praktijk worden vertaald. De voorzitter van de werkgroep Burgerparticipatie, dat is de heer Leerink. Hij zit hier aan mijn rechterzijde. Hij zal straks ook een aantal vragen van u kunnen beantwoorden. Dan ga ik eens even kijken, want de sprekers die zich hebben aangemeld voor dit agendapunt, dat is natuurlijk als eerste de SP, die ook onthamerd heeft. Mevrouw De Groot is dat. Verder heb ik als sprekers genoteerd: mevrouw Vastenhouw van Forum voor Democratie; mevrouw Kuiper-Kuijpers, CDA; de heer Klein van de ChristenUnie; en mevrouw Kapitein van D66. Akkoord. Dan geef ik graag- En ik zie nog een hand van Statenlid Kostić en van mevrouw Van Soest. Dat is het, denk ik. Goed, dan geef ik graag in eerste termijn het woord aan mevrouw De Groot van de SP. Gaat uw gang.

Mevrouw **DE GROOT** (SP): De participatiewerkgroep heeft veel tijd en aandacht besteed om iets zinnigs over participatie op papier te krijgen. Dat begrijpen en waarderen we. De Omgevingswet stimuleert overheden om tijdig extra aandacht aan participatie te besteden bij vraagstukken over de fysieke leefomgeving. Door de zogenoemde kennisgevings- en motiveringsplicht zijn overheden ook verplicht participatie in te richten. Zo ook de provincie Noord-Holland. De SP vindt dat er een heel goed begin is gemaakt met het formuleren van de uitgangspunten voor participatie. Er moet ruimte zijn voor invloed. Daar is de SP het hartgrondig mee eens. Immers, we gaan als politieke partij zelf met mensen praten om hen te vragen hoe zij allerlei zaken ervaren en hoe het beter kan. Wij nu, in de provincie, gaan actief op zoek naar verschillende kennis en ervaring. Daarbij doen we aantoonbaar ons best om Noord-Hollanders te betrekken voor wie het minder vanzelfsprekend of makkelijk is om mee te doen, zoals jongeren, laaggeletterden en mensen met een migratieachtergrond. Ook daar is de SP het hartgrondig mee eens. Juist het betrekken van deze mensen, de mensen voor wie participatie niet vanzelfsprekend is, vergt begrip, geduld en verdraagzaamheid. Wij moeten hen niet ontmoedigen, maar actief naar hen luisteren en het hen niet voor de voeten werpen als het participeren naar onze maatstaven niet helemaal volgens de regels is, want daarmee worden deze mensen ontmoedigd. Zij zijn juist niet degenen die meedoen aan het nieuwe begrip ‘de participatieparadox’. De SP ziet regelmatig participatietrajecten voorbijkomen en ziet hoe er geworsteld wordt om het goed te doen, maar ziet ook dat het soms weleens helemaal fout gaat.

Nog even over die participatieparadox. Het woord dat in de plaats is gekomen van notoire querulanten. Als we goed te werk gaan en we goed in beeld hebben wie de belanghebbenden bij een bepaalde ontwikkeling zijn, zal het wel meevallen met die participatieparadox. We moeten dan wel actief naar mensen toegaan. We moeten ze actief benaderen. We moeten goed naar ze luisteren. We moeten ook zeg maar zelf uitzoeken of er nog meer participanten zijn dan de mensen van de paradox. Maar we moeten de participanten waaraan we gewend zijn serieus nemen, want ze hebben best wel vaak kennis. En ook zij hebben het recht, kennis en ervaring in te brengen in het participatieproces. Wij moeten ook hen – ik zal maar zeggen: de mannen van de participatieparadox – met geduld, begrip en verdraagzaamheid behandelen. Afijn, ik hoop dat we het allemaal goed uitgelegd hebben.

We hebben een motie, u hebt hem al gezien. Het dictum luidt: besluit alle participanten met begrip, geduld en verdraagzaamheid aan het participatieproces te laten deelnemen. Daarbij vooroordelen over nut en gewenstheid van de bijdrage van participanten vermijden, deze werkwijze niet alleen in Provinciale Staten, maar ook binnen de ambtelijke organisatie en de initiatiefnemers te hanteren. En gaat over tot de orde van de dag.

En wij vinden het eigenlijk best wel fijn als ook dit uitgangspunt kan worden opgenomen. Dank u.

De **VOORZITTER**: Heeft u die motie ook voor ons? Dank u wel. Deze motie maakt deel uit van de beraadslaging.

Motie 177-19 september 2022
Participatie vergt begrip, geduld en verdraagzaamheid

Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen,
Constaterende dat:

- *Door bijna elke ingreep in hun leefomgeving bij inwoners van Noord-Holland onzekere gevoelens over hun toekomst worden gewekt;*
- *Dit leidt tot onvrede en het idee dat 'de overheid', in casu de provincie Noord-Holland, niet het beste met de inwoners voor heeft;*
- *Dit het wantrouwen in de overheid versterkt;*
- *Provinciale Staten van Noord-Holland door het formuleren van uitgangspunten voor participatie het vertrouwen wil herwinnen en versterken.*
- *Overwegende dat:*
- *De provincie streeft naar een inclusieve en representatieve bijdrage en actief op zoek gaat naar verschillende kennis en ervaring;*
- *De provincie daarbij ook Noord-Hollanders wil betrekken voor wie het minder vanzelfsprekend of makkelijk is om mee te doen;*
- *Een dergelijke interactieve benadering ook participanten oproept van wie de bijdragen niet direct lijken aan te sluiten op het beoogde doel;*
- *Deze participanten niet ontmoedigd mogen worden om desondanks hun bijdrage te leveren;*
- *Daarom ook goed geluisterd moet worden naar deze participanten en ook zij de gelegenheid moeten krijgen mee te doen.*

Besluit:

- *Alle participanten met begrip, geduld en verdraagzaamheid aan het participatieproces te laten deelnemen;*
- *Daarbij vooroordelen over nut en gewenstheid van de bijdragen van participanten te vermijden;*
- *Deze werkwijze niet alleen in Provinciale Staten, maar ook binnen de ambtelijke organisatie en de initiatiefnemers te hanteren.*

En gaat over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Anna de Groot (SP).

De **VOORZITTER**: Dan ga ik graag door met de volgende spreker. Dat is mevrouw Vastenhouw van Forum voor Democratie. Gaat uw gang, mevrouw Vastenhouw.

Mevrouw **VASTENHOUW** (FvD): Ja, het vertrouwen is laag. Krantenkoppen volgen elkaar op en een schrijnende conclusie van grote onderzoeksbureaus zoals CBS en SCP. Maar ja, ook de peilingen liegen er niet om. Steun voor gevestigde partijen neemt met rasse schreden af, polarisatie neemt toe en protestacties zijn eerder regel dan uitzondering. Niet alleen door de boeren of de vrijheidslievende mens, maar ook door de huisartsen, zorgpersoneel, vliegtuigpersoneel en zij die een windmolen in hun achtertuin niet zien zitten, et cetera. Nou, dan denk je bij uitgangspunten voor participatie waarschijnlijk 'mooi, Noord-Hollanders mogen participeren'. Maar de uitgangspunten zoals ze nu zijn opgesteld, lijken meer op politieke stemmingmakerij dan een voornemen om Noord-Hollanders daadwerkelijk invloed te geven. En dat zal ik uitleggen. De provincie Noord-Holland geeft namelijk aan participatie belangrijk te vinden en er ook daarom voor te zorgen dat politiek bestuur en de ambtelijke organisatie voldoen aan uitgangspunten bij alle participatie die Noord-Holland mogelijk maakt. Wat valt hier nou op? Dat is het woordje 'politiek' waar het woord 'bestuur' volstaan had. Laten we eens kijken wat onze website van de provincie Noord-Holland over deze definitie zegt: politiek is Provinciale Staten. Maar als politiek Provinciale Staten is, wat is dan het verschil tussen politiek en bestuur? En hoe zit het dan staatsrechtelijk? Wordt met politiek niet normaal gesproken bijvoorbeeld de politieke partijen en hun strijd om de macht en dus om de kiezer bedoelt? Het is in deze nogal vreemd dus dat het bestuur ervoor gaat zorgen dat de politiek voldoet aan uitgangspunten en voorwaarden voor participatie. De overheid gaat toch niet over de politiek? Oftewel over de partijen en hun meningsvorming. Moet zij daar niet juist terughoudend in zijn? Het wordt nog iets merkwaardiger. Onder het kopje 'de rol van de politiek en het bestuur bij participatie' wordt gesteld in punt acht dat na een participatietraject meestal het bestuur of de politiek besluit. Zij schrijft: de verkiezingen zijn het moment om de samenstelling van de volksvertegenwoordiger-Invloed uit te oefenen.

De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ja, mevrouw Vastenhouw, ik snap u niet helemaal, want wij zijn hier toch bij elkaar als politieke partijen als politiek gekozenen en wij kunnen toch met elkaar uitgangspunten vaststellen over hoe wij dat willen? En daar kunt u het mee eens zijn. Dan kunt u voorstemmen. Of kunt u tegenstemmen. Maar dat staat ons gewoon vrij. Ik snap uw verhaal helemaal niet dat het bestuur ons iets zal opleggen.

Mevrouw **VASTENHOUW** (FvD): Ja, nou, ik snap best wel dat u hier nu al een vraag over heeft, want ik heb mijn betoog ook niet nog niet kunnen afmaken. Dus ik denk dat er zo wel wat meer duidelijkheid volgt. Maar waar het in deze om gaat, is dat het Provinciale Staten is, wij met elkaar, die uitgangspunten vaststellen en dus niet de politiek. Dus dat woordje is eigenlijk onzinnig en overbodig, omdat het een hele andere definitie kent, volgens mij.

De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Nou, ik ga nog even heel aandachtig naar de rest van uw betoog luisteren.

Mevrouw **VASTENHOUW** (FvD): Zoals ik al zei, wordt het wat mij betreft nog merkwaardiger. Onder het kopje 'de rol van de politiek en het bestuur bij participatie' wordt gesteld in punt acht, dat na een participatietraject meestal het bestuur of de politiek besluit. Zij schrijft: de verkiezingen zijn het moment om op de samenstelling van de volksvertegenwoordiger invloed uit te oefenen. Twee opmerkingen hierover. Ten eerste, bestuurlijke beslissingen worden door Gedeputeerde Staten als dagelijks bestuur voorbereid en voorgelegd aan het gekozen algemeen bestuur, Provinciale Staten. Die nemen de besluiten en GS voert die vervolgens uit. De politiek echter neemt geen besluiten, want die bestaat niet in het staatsrecht en is als zodanig geen democratisch instituut of orgaan dat beslissingen neemt. Wellicht zo wat meer verduidelijkt. Ten tweede, wat doet de tweede zin van punt acht dat de verkiezingen het moment zijn om invloed uit te oefenen op de samenstelling van de volksvertegenwoordiger in deze participatienota? Alsof je je ineens in een heel andere discussie bevindt, namelijk over wanneer je invloed mag uitoefenen op de volksvertegenwoordiging. Vermanend of waarschuwend wordt bevolen dat men pas bij de verkiezingen invloed uit mag oefenen. Het lijkt erop dat we zo, het provinciebestuur, hiermee opnieuw het boekje te buiten gaat, want het staat iedere Noord-Hollander op elk moment vrij om invloed uit te oefenen op de samenstelling van de volksvertegenwoordiging. Dat heet participatie en democratie. Nou, als je de kranten leest en de actiegroepen, al dan niet betaald door de overheid, en politieke partijen volgt, maakt de bevolking van dat recht gebruik. Wil de provinciale overheid deze vrijheid, dus ieder moment invloed kunnen uitoefenen, beperken?

Mevrouw **KAPITEIN** (D66): Ik moet u bekennen: ik vind het ook moeilijk om u te volgen. Maar begreep ik nou dat u zegt dat burgers op ieder moment de gelegenheid hebben om de samenstelling van de volksvertegenwoordiging hier te bepalen van de Staten? Pleit u voor verkiezingen van de Staten constant, ieder moment? Niet eens in de vier jaar?

Mevrouw **VASTENHOUW** (FvD): Nee. Maar ik denk wel dat de burgers eigenlijk altijd het recht moeten hebben om invloed uit te kunnen oefenen. En als dat leidt tot een wisselende samenstelling, ja, dan is dat zo.

Mevrouw **KAPITEIN** (D66): Een wisselende samenstelling van de Provinciale Staten? Of bedoelt u van Gedeputeerde Staten?

Mevrouw **VASTENHOUW** (FvD): Nou, dat kan beide.

De **VOORZITTER**: Wilt u graag het debat via de voorzitter voeren? Dank u wel.

Mevrouw **VASTENHOUW** (FvD): Sorry, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Nog een laatste opmerking, mevrouw Kapitein.

Mevrouw **KAPITEIN** (D66): Dus, voorzitter, ik begrijp dat Forum pleit voor continu verkiezingen, net wanneer het uitkomt.

Mevrouw **VASTENHOUW** (FvD): Nee, FvD pleit voor referenda.

De **VOORZITTER**: Nou, gaat uw gang. De laatste keer dan.

Mevrouw **KAPITEIN** (D66): We hebben hier de Nota Burgerparticipatie aan de orde. Referenda zijn mogelijk. Daar kennen we een Referendumverordening voor. Die is bewust buiten deze memo gehouden en deze uitgangspunten, omdat dat een apart proces is. Bent u het daar niet mee eens?

Mevrouw **VASTENHOUW** (FvD): Nee, ik denk dat referenda ook een vorm zijn van participatie. Ik zal u zo dadelijk uitleggen hoe er, ja, eigenlijk wordt getracht om dus de referenda buiten beschouwing te laten. Ik ga dat zo duiden. Ik denk dat het duidelijk voor u wordt.

De **VOORZITTER**: Gaat u door dan.

Mevrouw **VASTENHOUW** (FvD): Dus de vraag was eigenlijk: wil de provinciale overheid dus deze vrijheid – dus op ieder moment invloed kunnen uitoefenen – inperken? Nou, dat heeft dus op zijn minst de schijn tegen, want in de werkwijze worden wij opnieuw vermanend toegesproken. Burgers en partijen zoals SP en Forum voor Democratie, partijen die voor het houden van referenda zijn, worden gewaarschuwd. Net als de Staatscommissie Parlementair Stelsel die immers in haar eindrapport 'Lage drempels, hoge dijken' eind 2018 adviseerde om een correctief bindend referendum in te voeren, wat helaas begin dit jaar is tegengehouden.

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Ja, voorzitter, de SP is zich er wel terdege van bewust dat het in dit geval niet gaat over referenda, maar om participatie. Wij denken dat de verwarring is ontstaan bij mevrouw Vastenhouw, omdat ze ook niet bij de commissiebespreking aanwezig was. Dus, ja, het is een beetje moeilijk en om op deze manier met participatie om te gaan.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Vastenhouw, u mag daarop reageren en daarna verdergaan met uw betoog.

Mevrouw **VASTENHOUW** (FvD): Bij het bespreekpunt referenda in de commissie Burgerparticipatie ben ik wel degelijk aanwezig geweest. Dus, ja, helaas.

Het heeft op zijn minst dus de schijn tegen, zei ik al. En ik doel hierbij dus op de opmerking: deze werkwijze is er voor participatie bij projecten en programma's; niet voor politieke participatiemiddelen als het referendum. Nou, het laatste deel van die zin – dat is dus wat ik probeer te duiden – behelst een politieke waarschuwing door het provinciebestuur. Die klinkt als een aangekondigd politiek verbod op referenda. Een opmerking bovendien, behalve overbodig, ook geen enkele wettelijke basis heeft. Het is dus, zoals ik mijn betoog opende, politieke stemmingmakerij die het democratisch gekozen provinciebestuur voor alle burgers onwaardig is. We hoeven dat dus helemaal niet mee te nemen. FvD dringt er daarom zo op aan, bij zowel GS als PS, een beter besef van de grenzen van hun macht en van haar wettelijke en staatsrechtelijke bevoegdheden. Anders raakt de democratische staatsrechtelijke machtsbalans hoe langer hoe verder uit het lood.

De **VOORZITTER**: U heeft zo dadelijk nog één minuut, maar eerst zie ik nog een interruptie van mevrouw Kapitein van D66.

Mevrouw **KAPITEIN** (D66): Ik begrijp het toch niet. Ik begrijp niet hoe u kunt zeggen dat, als er staat dat het niet over referenda gaat, dat dat een waarschuwing is met allemaal gevolgen en dergelijke, terwijl het gewoon een stuk helderheid van de definitie is, omdat een referendum nog steeds mogelijk is en blijft. Ik begrijp dat niet. Ik weet het niet.

Mevrouw **VASTENHOUW** (FvD): Nou ja, stel dat, je kiest ervoor om geen referenda op te nemen in deze uitgangspunten voor burgerparticipatie, dan is het überhaupt al overbodig om daarover te reppen, want dan ga je namelijk schrijven over wat je dan wel beoogt. En deze opmerking is dus in lijn met wat we eerder hier hebben gehoord: kan degelijk worden opgevat als een waarschuwing. Dus volkomen overbodig.

Mevrouw **KAPITEIN** (D66): Ja, maar het gaat hier niet over referenda, omdat dat er al is. Daar hoefden we niks meer verder over te zeggen. Hier praten we over burgerparticipatie, waar we van tevoren over willen nadenken in het traject hoe we dat kunnen verbeteren. Of bent u daarop tegen? Zegt u eigenlijk van, nee, het moet alleen uit de inwoners komen, anders is het geen

burgerparticipatie? Zit daar uw pijnpunt? Dat wij niet van tevoren hier met elkaar moeten nadenken over burgerparticipatie?

Mevrouw **VASTENHOUW** (FvD): Ik denk dat u Ik denk dat het kwartje is gevallen bij u. Inderdaad. U heeft het hier over burgerparticipatie en niet over referenda. En waarom zou ik dat dan expliciet daarin opnemen, dat het daar dus niet over gaat? Dan gaat u toch spreken over waar het wel om gaat en is het dus toch een soort verkapte waarschuwing?

Mevrouw **KAPITEIN** (D66): Voorzitter, ik hoor hier eigenlijk alleen maar tegenstrijdigheden, dat Forum zichzelf tegen aan te spreken is.

De **VOORZITTER**: Goed, dan ga ik graag door met de volgende spreker bij de interruptiemicrofoon: mevrouw Meerten van VVD.

Mevrouw **VAN MEERTEN-KOK** (VVD): Ja, ik krabde me achter de oren en dat is echt gewoon letterlijk en figuurlijk in deze gang. Mevrouw Vastenhouw, ik ben niet de eerste die hier naar de interruptiemicrofoon gaat en ook niet de eerste die zegt tegen u: hebben we hetzelfde stuk gelezen en hebben we aan hetzelfde stuk gewerkt? Want zover ik begrijp hebben we hier de uitgangspunten en komen we dadelijk toe aan de uitwerking. Dat is ook meerdere malen gezegd. Dus voor mijn gevoel raakt uw betoog kant nog wal. Bent u het daar met mij eens?

Mevrouw **VASTENHOUW** (FvD): Nou, nee, ik ben het daar niet mee eens. Voorzitter, volgens mij moeten we twee dingen doen, en dat is ook wat ik geprobeerd heb uiteen te zetten. Maar, ja, wellicht komt het niet allemaal mee. Eén is dus het woordje 'politiek' vervangen voor de daadwerkelijke definitie van wat we bedoelen. Dus de overheid, ofwel het bestuur. En twee is, ofwel niet reppen over referenda of het erin opnemen. Dat is eigenlijk mijn slotwoord. Dus als het aan Forum voor Democratie ligt, passen we dit aan in de uitgangspunten. En als dat aangepast is, dan kunnen we eventueel wel voorstemmen.

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Ik ken deze collega toch wel als zeer betrokken bij dit onderwerp. Dus ik wil heel graag weten waar precies in die tien uitgangspunten, waar het vandaag over gaat, wat we vandaag vaststellen, waar precies ziet u: we doen niets met referenda, dat is verboden; of wat u ook allemaal suggereert.

Mevrouw **VASTENHOUW** (FvD): Even kijken, hoor. Deze werkwijze is voor participatie bij projecten en programma's. Dus daar staat dan bij: niet voor politieke participatiemiddelen als het referendum. En dan zou ik even moeten kijken waar dat precies staat. Ik denk rond punt acht. Maar daar kan ik zo nog even op terugkomen als u daar nieuwsgierig naar bent.

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Nou, ik zou inderdaad benoemd willen hebben in welke van de tien punten het staat. Voorlopig is dit voldoende. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Daar komt u dan wellicht zo nog op terug, wellicht in een interruptie. Daar nodig ik u dan toe uit. U heeft nog een Interruptie van de heer Klein van de ChristenUnie.

De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ik zou het graag nog ietsje concreter willen maken. Kunt u dan ook voorstellen doen wat u dan precies veranderd wilt hebben? Want het is natuurlijk inderdaad ongelukkig dat u daar niet bij bent geweest. Volgens mij ligt er een behoorlijk gedragen voorstel. Dus als u concrete voorstellen hebt, horen we het graag.

Mevrouw **VASTENHOUW** (FvD): Ja, dus de twee concrete voorstellen zijn- Overigens zijn er meerdere bijeenkomsten geweest en ben ik er volgens mij bij één niet bij geweest. Maar dat mag u zo hier zo brengen als u dat leuk vindt. Het gaat erom dat we dus het woordje 'de politiek', dat we dat veranderen voor 'het bestuur'. Dus zoals ik net al zei – ik ga het nog een keer herhalen – of het bestuur of de provincie. Dat is veel passender. De politiek is namelijk niet de provincie. En ik denk ook dat we dus de opmerking over referenda ofwel moeten weglaten of op een andere manier naar moeten gaan kijken en het wel erin voegen, omdat het anders heel erg verwarrend wordt voor de burgers, omdat het referendum wel degelijk een vorm is van invloed uitoefenen op de politiek en dus ook als een vorm van participatie kan worden verstaan.

De **VOORZITTER**: Ja, want, mevrouw Vastenhouw, om verwarring te voorkomen: u doet twee voorstellen. Heeft u dat ook in een amendement vervat?

Mevrouw **VASTENHOUW** (FvD): Nee, ik dacht dat een toezegging voldoende zou zijn. Volgens mij hoeft het allemaal niet zo moeilijk te zijn.

De **VOORZITTER**: Dan ga ik nu naar de heer Klein, ChristenUnie.

De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ja, als je een besluit wilt veranderen, dan moet je een amendement indienen. Maar ik kan het woord 'referendum' ook niet vinden. Dus ik zoek ook gewoon naar wat u dan concreet precies wil. En dan had het fijn geweest als u dan een amendement had, hier op tafel had gelegd. Dan hadden we ernaar kunnen kijken. Dan hadden we er met elkaar over kunnen debatteren of dat zinvol was of niet. Maar het is nu wel een beetje mosterd na de maaltijd, voelt het.

Mevrouw **VASTENHOUW** (FvD): Nou, een goed idee. We zullen een amendement indienen.

De **VOORZITTER**: Goed, dat zien we dan wellicht zo. Dan bent u, denk ik, aan het eind van uw bijdrage. Dank u wel. Dan ga ik graag door met de volgende spreker. En ik zou graag aan de zaal willen vragen om de orde te handhaven. De volgende spreker, dat is mevrouw Kuiper-Kuijpers van het CDA voor uw eerste termijn. Gaat uw gang.

Mevrouw **KUIPER-KUIJPERS** (CDA): Ik probeer nog even te bevatten, voorzitter, wat er net allemaal passeerde, maar misschien lukt me dat op een later tijdstip.

Voorzitter, we hebben als CDA ook meegedaan met het formuleren van de uitgangspunten voor burgerparticipatie. Met vele fracties hebben we ons ingezet om deze uitgangspunten goed en helder te formuleren, zodat duidelijk wordt wat de ambities zijn van de provincie Noord-Holland en waar dat op is gestoeld. En dan, zoals de voorzitter van de werkgroep Burgerparticipatie, de heer Leerink, heeft aangegeven in de commissie EFB: door het vaststellen van deze uitgangspunten ligt nu voor het eerst in één document vast en kunnen ook onze inwoners zien wat onze insteek is bij burgerparticipatie. Het wat, de ambities, komen hiermee vast te staan. En de werkgroep gaat verder met het invullen van het hoe: welke instrumenten komen daarbij kijken? En wat betreft de motie van de SP: het CDA kan zich daarin niet vinden. Door de SP wordt geconstateerd dat bijna elke ingreep in hun leefomgeving bij onze inwoners tot onvrede leidt en daarmee tot het idee dat de provincie Noord-Holland niet het beste met de inwoners voorheeft. Als ik dat lees, voorzitter, dan denk ik: wat hebben we hier dan de afgelopen drie-en-een-half jaar met elkaar zitten doen? We hebben als PS ingestemd met bijvoorbeeld infrastructurele werken om onze wegen en fietspaden veiliger te krijgen. We hebben ingestemd met plannen om de natuur in Noord-Holland te versterken. We hebben ingestemd met plannen om bedrijven en de culturele sector door de coronacrisis heen te helpen, om maar zo maar eens wat te noemen. En dat zou alleen maar geleid hebben tot de gedachten bij inwoners dat wij niet het beste met hen voorhebben. Volgens mij, voorzitter, doen we onszelf hiermee te kort, want we zitten hier nou juist om het beste te doen voor onze inwoners. En natuurlijk zijn er verschillen in wat dat zou moeten zijn, maar dat hoort bij het publieke domein, waarbij gekozen volksvertegenwoordigers de inzichten van hun politieke partijen naar voren brengen. En vervolgens, voorzitter, het feit dat de SP zich genoodzaakt voelt om een motie in te dienen met het dictum dat alle participanten met begrip, geduld en verdraagzaamheid aan het participatieproces te laten deelnemen en vooroordelen over nut en gewenstheid van bijdrage te vermijden, leidt bij mij niet anders dan tot de gedachte dat de SP blijkbaar vindt dat dit nu niet zo zou zijn. Wij delen dit niet. Wij zien gedeputeerden die zich inspannen om zoveel mogelijk mensen te betrekken bij de besluitvorming.

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Ja, voorzitter, eerst nog over de onvrede van de Noord-Hollanders en de Nederlanders in het algemeen: mensen vinden nou een keer dat ze niet genoeg betrokken worden bij de politiek en keren daarom de politiek de rug toe. Dat moeten wij zien te veranderen. Wij moeten het zien te veranderen. We moeten ervoor zorgen dat mensen mee kunnen doen en zodoende ook weer ons als politiek een warm hart gaan toedragen in plaats van de rug toe te keren. U hebt het zelf gezien bij de uitslagen van de gemeenteraadsverkiezingen onlangs en bij de Statenverkiezingen, nou, meer dan drie jaar geleden.

De **VOORZITTER**: Komt u tot een punt, alstublieft.

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Punt. En dan ga ik zo nog een keer.

De **VOORZITTER**: Ik heb geen vraag gehoord, maar dat hoeft ook niet per se. Gaat uw gang.

Mevrouw **KUIPER-KUIJPERS** (CDA): Ja, voorzitter, als ik daar een reactie op mag geven. Het gaat mij om de stelligheid waarmee u dit als een feit presenteert. En natuurlijk zijn er mensen die ontevreden zijn en natuurlijk zal er een groep mensen andere dingen willen. Maar om nu te zeggen dat alles wat wij hier in dit huis doen of wat wij met zijn allen proberen te bereiken bij iedere Noord-Hollander sowieso tot een onvrede leidt, daarmee vind ik dat u onszelf, de ambtelijke organisatie, echt tekortdoet. Het is ook niet gestaafd. Het is een stelling die u als feit poneert en daar heb ik gewoon moeite mee.

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Ik heb de stellige overtuiging dat mevrouw Kuipers zomaar zelf de feiten omdraait, want ook het CDA is wanhopig op zoek naar mensen die hen steunen. Wij zijn trouwens allemaal op zoek naar mensen die de politiek nog steunen. Ik bedoel, de verkiezingsuitslag is niet voor niks zo laag. Dus om mensen weer aan onze zijde te krijgen, om mensen begrip te laten krijgen voor de veranderingen die hen overkomen, is het noodzaak dat wij ook alle mensen met begrip en vertrouwen tegemoet treden.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Kuipers, u mag hierop reageren en dan gaan we daarna naar de volgende spreker.

Mevrouw **KUIPER-KUIJPERS** (CDA): Ja, voorzitter, ik herhaal net mijn vorige reactie. Maar wat me tegen de borst stuit, is de absoluutheid daarvan. Ik vind een genuanceerde opvatting hierover meer bij het CDA passen dan door bij alle inwoners te zetten, bij vrijwel alles wat wij doen, dat het altijd tot onvrede leidt. En die stelligheid, daar kan ik moeilijk een handtekening onder zetten.

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Het hele debat draait nu om iets wat in de constateringen of overwegingen staat en daar kunnen we altijd van mening over verschillen, maar volgens mij zijn wij altijd zo dat we kijken naar wat er eigenlijk besloten wordt. Dus misschien is het een idee dat, als de SP die eerste constatering nuanceert of weghaalt, is het CDA dan bereid om even goed te kijken naar het besluit? En dan vanuit de gedachte dat het niet altijd gaat om kritiek richting GS, maar dat we bepaalde punten – want we zijn nu eenmaal bezig met burgerparticipatie – dat we bepaalde punten extra benadrukken, dat de SP dat wil doen, extra benadrukken, dat dit belangrijk is. Want wij lezen die motie op die manier.

Mevrouw **KUIPER-KUIJPERS** (CDA): Helder zoals u de motie leest. Ik heb hem a contrario gelezen. Het feit dat je je genoodzaakt voelt om een motie in te dienen waarin je feitelijk zegt van, we willen dat er oog is voor de mensen die bezig zijn met het participatieproces, ja, weet u, dan denk ik van, het geeft aan dat men eigenlijk dan vindt dat men nu niet tevreden daarover is. Alsof onze gedeputeerde, onze commissaris, ons ambtelijk apparaat- Ja, als u hem a contrario leest van, u voelt zich genoodzaakt om daar nu een uitspraak over te vragen en door die uitspraak ziet opeens iedereen het licht en gaat men zo acteren. En mijn stelling is, er wordt gewoon al met heel veel begrip en met heel veel belangstelling en ook met de oprechte intenties om ook bij mensen, die het er niet mee eens zijn of mensen die iets anders willen, om daarnaar te luisteren. Nou, ik meen dat onze gedeputeerden en onze ambtelijk apparaat en ook zoals wij hier allen hier zijn, dat we daar al aan voldoen. En ja, dan kan je zeggen, dan is dit een steuntje in de rug. Maar, ja, zo kwam het bij mij althans niet over.

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Ja, nog even voor de duidelijkheid. Ik begrijp dat het CDA dat in eerste instantie wat negatief heeft gelezen. Ik kan dat ook begrijpen. Maar als de SP het eerste punt waar u over valt ook weghaalt in die constateringen en u nu weet dat u het positief kan lezen – misschien kan SP dat ook bevestigen – is het CDA bereid om straks even na te denken om toch dat advies over de motie te herzien?

De **VOORZITTER**: Volgens mij is dit een herhaling van de vraag. U mag daar opnieuw op reageren.

Mevrouw **KUIPER-KUIJPERS** (CDA): Ja, weet u, ik denk altijd denk van tevoren na zoals je je moties formuleert, want uiteindelijk is dat wat op papier staat. Ja, precies, hè, En wij lezen hem zo. En ja, ik heb er altijd moeite mee om dan te zeggen: we zijn het ermee eens, maar we hebben het eigenlijk zo en zo gelezen. En vandaar-

De **VOORZITTER**: Gaat u door met uw betoog dan.

Mevrouw **KUIPER-KUIJPERS** (CDA): Voorzitter, eigenlijk was ik aan het einde van mijn betoog, want, ja, u krijgt misschien nu de indruk dat wij vinden dat alles perfect gaat en dat er nooit iets fout gaat. En dat zeggen we helemaal niet, want dat gaat niet perfect en natuurlijk gaan er dingen fout. En ook wij vinden dat er bij sommige onderwerpen wel beter nog naar inwoners kan worden geluisterd, zoals bijvoorbeeld bij woningbouw of bij de realisatie van het NNN. En voor mij is het met name een aansporing om, als we straks naar die instrumenten gaan kijken, dat we ook goed gaan kijken welke instrumenten bij welke situaties goed toepasselijk zijn, zodat we ook de participatie, zoals we die ambiëren, ten volle benutten. En dat was mijn inbreng op de SP.

De **VOORZITTER**: De volgende spreker is de heer Klein van de ChristenUnie. Meneer Klein, neemt u plaats. Aan u het woord.

De heer **KLEIN** (CU): Wij zijn eigenlijk heel tevreden over het resultaat wat voorligt. Het resultaat, de uitgangspunten, geproduceerd door een werkgroep van zowel de Staten als de ambtelijke organisatie. Het is heel belangrijk dat we vandaag deze uitgangspunten vaststellen, want we spreken hiermee ten eerste uit dat we het waardevol en belangrijk vinden om inwoners intensiever te betrekken bij besluitvorming en leggen vast wat daarvoor belangrijk is. De ChristenUnie ziet er vooral naar uit dat we nu daadwerkelijk aan de slag gaan met innovatieve vormen van burgerparticipatie. Er ligt al een initiatiefvoorstel van de ChristenUnie voor een burgerpeiling over duurzame energie klaar. Dus wellicht is dat een optie. Het is heel belangrijk dat we bij de participatie niet alleen mensen betrekken die zelf makkelijk de weg naar het provinciehuis kunnen vinden, maar ook mensen van wie de politiek verder af staat, zoals jongeren, laaggeletterden mensen met een migratieachtergrond. Het is heel goed dat dat nu expliciet een van onze uitgangspunten is.

En dan noemt de SP ook een aantal punten die belangrijk zijn. We zijn het van harte eens met die punten, maar we vinden ze zo vanzelfsprekend dat het ons niet van toegevoegde waarde lijkt om die op te nemen.

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Ja, was het maar zo dat het daadwerkelijk zo vanzelfsprekend is. Het gebeurt heel regelmatig dat mensen zich in participatietrajecten niet gehoord voelen. Het gaat er natuurlijk niet om dat je je zin krijgt. Het gaat erom dat mensen serieus naar je luisteren en serieus ingaan op je opmerking. En dan ook de opmerkingen – misschien zijn ze soms op dat punt niet helemaal terecht – wel ter harte nemen. Daar gaat het om. Daar gaat het ook in deze motie om.

De heer **KLEIN** (CU): Nogmaals, ik ben het van harte eens met die punten, maar als je kijkt naar de toon en de achtergrond van dit document wat we vaststellen, dan is dat precies de toon die het uitstraalt. We doen participatie niet voor de vorm. We doen het omdat we mensen serieus nemen, omdat we denken dat onze beslissingen beter worden als we daar een diversiteit van mensen bij betrekken. Dat gaan we doen. En dat is ook de insteek van iedereen. Ook de zin die we eerder in de commissie hebben besproken, die had dat als achtergrond: dat je nog steeds mensen serieus neemt, maar wel aandacht moet hebben met hoe je om kunt gaan met veel tijd wat het kost. Dus wat mij betreft zit er geen toegevoegde waarde in uw motie. Dank u.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Kapitein van D66, u bent de volgende spreker voor de eerste termijn. Gaat u gang.

Mevrouw **KAPITEIN** (D66): D66 is zeer te spreken over de uitgangspunten die nu voorliggen en het proces dat wij gevolgd hebben om te komen tot deze uitgangspunten. Een zeer belangrijk traject voor D66 om onze provinciale democratie te verrijken en te versterken. Burgerparticipatie lijkt gemakkelijker dan dat het is. Zorgvuldige processen zijn essentieel en fouten kunnen onbedoeld tot grote weerstand leiden. Dit was ook te zien in onze commissie EFB. De SP wees terecht op een zinsnede in de stukken voor de ambtelijke organisatie die niet handig waren. Dank aan GS voor de snelle correctie die hierop heeft plaatsgevonden. Een mooi voorbeeld van leren en evalueren en daar echt wat mee gaan doen. Maar om nu vervolgens alsnog de aanvullende motie van de SP aan te nemen, dat vinden wij verwarrend en overbodig. Wij zijn het qua beeld helemaal eens met het CDA en met de ChristenUnie, wat zij hier net over hebben gezegd. Maar we moeten wel zeggen dat in het dictum zelf, er staat niet heel veel waar wij op

tegen zijn. Er staat niet echt iets fouts in. Alleen, het voegt niets toe aan de uitgangspunten die we met elkaar hebben geformuleerd. En het maakt ons proces van burgerparticipatie alleen nog wat ingewikkelder, omdat we dan ook een extra toets moeten uitvoeren die eigenlijk geen toegevoegde waarden oplevert. En dat is de reden waarom we deze motie niet steunen.

Er kwam net ook even aan de orde van, kan het altijd beter, doen we het nu altijd goed? Wij denken dat we nu met de beste intenties al een heleboel dingen doen en goed doen, zoals het CDA ook heeft aangegeven. Maar ja, het kan altijd beter. En dat is waarom uitgangspunt tien er ook aan toegevoegd is: we moeten blijven leren en evalueren. Dat is een heel belangrijk uitgangspunt. Maar voor nu denken wij dat hier een heel goed document, gedragen door vele politieke partijen hier, ligt. Dat was het.

De **VOORZITTER**: Ik nodig graag uit naar voren Statenlid Kostić namens Partij voor de Dieren. En daarna gaan we naar mevrouw Van Soest. Eerst Statenlid Kostić. Gaat uw gang.

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Toch een interessante discussie. Burgerparticipatie zorgt dat verschillende perspectieven, kennis en creativiteit snel op tafel komen. En dat maakt dat besluiten – dat hebben we ook wel hier intern gezien – en onze democratie sterker worden. We hebben als werkgroep inderdaad, en uiteindelijk ook als commissie en hopelijk straks als PS, tien uitgangspunten geformuleerd die heel breed zijn en in die breedte bieden ze voldoende houvast. Maar waar we nog op zoek naar zijn en waar we met zijn allen nog gaan werken in die werkgroep en uiteindelijk ook met PS, is die uitvoering in praktijk, want daar zijn inderdaad nog vragen bij te stellen. Daar gaan we samen aan werken. Ik heb gezien dat iedereen in die werkgroep heel open staat voor nieuwe kennis, er goed geluisterd wordt naar experts en iedereen toch ook een beetje je eigen politieke lijn durft te verlaten hier en daar om gewoon echt open te staan voor nieuwe ontwikkelingen. Dat vind ik fijn. Ik hoop dat we dat kunnen doorzetten. De eerstvolgende stap is te kijken naar die verschillende instrumenten van de burgerparticipatie, zoals burgerberaad, wat nu door heel veel mensen wordt gesteund en als een interessant experiment wordt gezien. We gaan kijken hoe we dat verder oppakken. En laten we elkaar vooral verder scherp houden in het hele proces. Dat heeft de SP vind ik ook heel goed gedaan inderdaad. Ik zou zeggen: blijf dat ook vooral doen. Maar ook Forum voor Democratie: wees aanwezig elke keer in de commissie; zorg ervoor dat je je amendementen klaar hebt als echt één van die tien uitgangspunten nu bijvoorbeeld je niet zinnen, want dan is iedereen hier bereid om erover mee te denken. En ja, wat ons betreft – in de commissie hebben we dit ook al gezegd – als het gaat om de uitwerking: in de uitgangspunten gaat het over belanghebbende en betrekken van belanghebbenden. Dat moet wat ons betreft zo breed mogelijk natuurlijk worden ingevuld, want wie bepaalt wie belanghebbenden zijn? En daarbij vragen we extra aandacht voor de belanghebbenden die geen eigen stem hebben in de politiek. Dat zijn de dieren en de toekomstige generaties. We hebben hier miljoenen dierlijke inwoners, waarvan het leven wordt geraakt door ons beleid. Dan is het alleen maar vanzelfsprekend dat je daarover nadenkt. Over hoe betrek je dat nou, hoe neem je dat nou mee, ook in die participatie? Dus ik verheug me op verdere samenwerking en nog een betere invulling. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van Soest, komt u naar voren. Mevrouw Van Soest van Partij van de Ouderen voor de eerste termijn. De laatste spreker in de eerste termijn. Gaat uw gang, mevrouw Van Soest?

Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Voorzitter, wij vinden het een mooi stuk en fijn dat participatie van bewoners nu eindelijk aandacht krijgt. Maar een zorgenkindje van 50PLUS/Partij van de Ouderen is hier het onderdeel communicatie. In deze tijd waar mensen op allerlei wijzen proberen te bezuinigen om de torenhoge inflatie van dertien procent nog enigszins het hoofd te bieden, wordt vaak de krant de deur uitgedaan. Door de nee-nee-stickers of geen stickers op de brievenbussen wordt de bezorging van de lokale krant ook geblokkeerd. Misschien is het mogelijk dat wij de lokale kranten toch weer een beetje gaan subsidiëren of ondersteunen. Het zijn alleen maar aanbevelingen die ik doe.

Om mensen zo goed en zorgvuldig te bereiken om ze te laten weten dat ze kunnen participeren, moet er dus ook een goed doordacht plan komen. Die zien wij als 50PLUS/Partij van de Ouderen dan ook graag tegemoet. Tevens hameren wij erop in zijn algemeenheid om geen inspraakperiode in de vakantieperiode te plannen, want vaak gebeurt het dat het in de vakantie wordt gepland en dan missen we weer zoveel. Of, als het niet anders kan, de inspraakperiode te verlengen, gelijk aan de lengte van de vakantie. Dank u wel, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dan zijn we aan het einde gekomen van de eerste termijn vanuit de Staten. Ik denk niet dat een schorsing nodig is. Ik kijk even naar de heer Leerink, want hem geef ik dadelijk als eerste het woord en daarna de commissaris van de Koning voor de beantwoording en ook aan u de reactie op de motie. Maar eerst graag dus de voorzitter van de werkgroep Burgerparticipatie, de heer Leerink. Gaat uw gang.

De heer **LEERINK** (PvdA): Dank voor alle reacties. Voor een deel overigens ook door de mensen die ook in de commissie zaten. Dat maakt het misschien wel extra leuk, want jullie kunnen het nog, en misschien wat beter, vertellen dan ik dat kan. We hebben met elkaar gewerkt aan deze uitgangspunten, deze tien uitgangspunten. We hebben – dat zei ik ook in de commissie al – alle zinnen drie keer door de molen gehaald en ieder woord tegen het licht gehouden en uiteindelijk zijn we hier met elkaar op uitgekomen. Belangrijk wat ons betreft, die uitgangspunten, omdat ze – het is al net al even genoemd – burgers houvast bieden – waar staat die provincie nou eigenlijk voor; wat mogen we verwachten als het gaat om participatie – het biedt het bestuur en de ambtenarij houvast – waar moeten we nou rekening mee houden als we ons participatietraject gaan inrichten – en het biedt ook ons als volksvertegenwoordigers houvast als het gaat om onze controlerende taak – hoe mogen we straks- Die uitgangspunten helpen erbij om te kijken: is het participatietraject ook zo ingericht als we met elkaar in de uitgangspunten hebben afgesproken. Dus dat is een winst, denk ik, als we dit allemaal op goede manier met elkaar doen en een hele stap vooruit. Zijn we er dan? Nee. Dat is terecht door een groot aantal van jullie al gezegd. Want we hebben afgesproken: we gaan eerst met elkaar vaststellen, het wat – en dat zijn deze uitgangspunten – en vervolgens gaan we nog met elkaar nadenken over het hoe: hoe gaan we dat precies doen? En de eerste bijeenkomst is 26 september, als we met elkaar verder nadenken over de instrumenten die je daar eventueel voor zou kunnen inzetten. Wat zijn daar de voordelen van? De nadelen? Op welk moment? En dan komt alles wellicht ook weer langs en dat leidt nog weer tot een advies richting het presidium daarover. Het is vervolgens weer aan u, aan de politiek zeg ik maar even, om er iets mee te doen. Dank dus voor alle woorden en steun. We zijn onderweg en we zijn er nog niet, maar we gaan vrolijk door.

Een paar opmerkingen die zijn gemaakt. Allereerst de SP met de motie die is ingediend. Ook ik herken daar heel veel in van punten die we denk ik met elkaar allemaal erg belangrijk vinden. Ik denk dat dat ook punten zijn die in de commissie, zoals we met elkaar bezig geweest zijn, ja, uitgangspunt geweest zijn. Ik heb zelf de indruk dat als je naar de uitgangspunten kijkt, dat die met- Ja, ik zie daar bijna zal ik maar zeggen uw aandachtspunten doorheen. Dus ik denk, als ik in het vak hiernaast mij had gezeten en ik was een gedeputeerde geweest, dan had ik nu twee dingen kunnen doen. Ik had kunnen zeggen, ja, volgens mij is het overbodig. Of ik had kunnen zeggen, het is een steun in de rug. Dat zijn meestal de twee smaken die er daar zijn al naar gelang je pet op dat moment staat. Ik ben geen gedeputeerde. Ik laat die afweging aan u. Maar ik heb zelf de indruk dat als je kijkt naar wat er hier nu ligt aan uitgangspunten zal ik maar zeggen, dat de intenties waarmee we dat gedaan hebben en datgene wat we willen bereiken, niet heel veel afwijken van hetgeen wat u terecht in uw motie aanhaalt als het gaat om een aantal zorgpunten. Want – laat ik dat dan nog een keer wel expliciet zeggen – wij vinden het nadrukkelijk belangrijk dat we iedereen in Noord-Holland zo goed mogelijk betrekken bij de zaken die we als provincie doen. Zowel de mensen die de weg wel weten te vinden en misschien tien keer meedoen aan het participatietraject, als juist ook de andere mensen voor wie die besluitvorming even belangrijk is, maar die we op wat voor manier, om wat voor reden dan ook, nu niet weten te bereiken. Het is voor ons belangrijk dat we iedereen bereiken; niemand uitgezonderd. En daar gaan we ons best voor doen.

Voorzitter, als het gaat om Forum voor Democratie, vind ik lastig om daarop te antwoorden, zeker daar waar het filosofische beschouwingen betreft over ons democratisch stelsel, zal ik maar zeggen, hoe dat nou precies- Ja, dat is niet aan ons. Althans, niet aan mij. Wij hebben geprobeerd om te kijken, uitgaande van de situatie zoals we hier met elkaar werken, hoe je op een zo goed mogelijke manier participatie vormgeeft. Als het gaat om het concrete voorstel wat gedaan werd van, je zou 'de politiek' moeten vervangen door 'het bestuur' of 'de provincie', ja, ik denk niet dat dat terecht is, want dat zijn twee verschillende dingen. Wij zijn allemaal als volksvertegenwoordiger gekozen en maken deel uit van een politieke partij. Dus op het moment dat een participatietraject heeft plaatsgevonden, nemen we alles wat daaruit naar voren komt mee in onze politieke fracties. We maken een afweging. Vervolgens komen wij hier in Provinciale Staten en gaan we met elkaar het politieke debat aan. En dat leidt tot een besluit waar ook het bestuur zal ik maar zeggen voor de rest mee aan het werk gaat. Dus volgens mij staat het correct geformuleerd en dat onderscheid zou je dus niet moeten maken en voegt dat niks toe. En daar

waar het het referendum betreft: ik kan niet zo snel vinden waar nou in die uitgangspunten over het referendum gesproken wordt. Er wordt geen enkel instrument besproken. Ik kom terug op mijn allereerste opmerking: wij hebben ons geconcentreerd op het wat en gaan vervolgens naar denken met elkaar over het hoe, waarbij opgemerkt dat we over het referendum ook nog eens een keer een apart trajectje hebben lopen met elkaar. Zo is het gegaan.

Dan zijn er nog voor de rest een aantal mensen die vooral ondersteunende opmerkingen hebben gemaakt en hebben aangegeven wat voor hun dan nog een keer belangrijk is in de uitgangspunten die we met elkaar hebben vastgesteld. Dank daarvoor. Ook ik kijk uit naar het vervolgtraject.

Mevrouw Van Soest heeft nog terecht gevraagd om speciale aandacht voor de communicatie. Nou, dat lijkt me een goed punt van aandacht, wat we ook zeker mee zullen nemen in het vervolg.

Al met al zou ik zeggen: mooie eerste stap. Moedig voorwaarts.

De **VOORZITTER**: Dan geef ik graag ook nog het woord aan de commissaris van de Koning, de heer Van Dijk, om te reageren op het hetgeen gezegd is en ook voor de advisering op de motie, de ingediende motie. Commissaris Van Dijk, gaat uw gang.

Commissaris **VAN DIJK**: Ik vond het even wat verwarrend. Ik denk dat mevrouw Vastenhouw gelijk had toen ze zei dat ze bij de commissie, de werkgroep moet ik zeggen, altijd aanwezig is geweest, nagenoeg altijd, maar niet bij de commissie EFB. En volgens mij was de SP niet bij de werkgroep aangesloten, maar wel bij de commissie. En daar zit precies ook, denk ik, de angel die wringt. Ik denk dat de voorzitter van de werkgroep dat goed heeft uitgelegd. Het woord referendum staat niet in het stuk, maar ik had ook graag misschien wat meer van de opmerkingen van mevrouw Vastenhouw tijdens die werkgroep dan willen horen, want ik was juist heel trots op het feit dat er zo'n brede vertegenwoordiging van uw Staten aan die werkgroep heeft deelgenomen. We hebben tot, nou, eigenlijk wel zeer grote diepgang ieder woord gewogen. Ik sluit daarbij aan bij de beantwoording, zoals juist door de voorzitter gedaan.

Dat brengt mij op de motie van de SP. Ik ben wel onderdeel van het college, ook van GS, en het is een overbodige motie. Want als je in die werkgroep ook de discussies hoe een en ander tot stand is gekomen, hebt beluisterd en aan deel hebt genomen, dan sluit ik me geheel aan bij de conclusie van de voorzitter van de werkgroep. En dat betekent dus dat die echt overbodig is. En dat we, kijkend naar hoe zich dat nu ontvouwd in de werkwijze voor onze ambtenaren, dan ziet u dat daar heel breed ook een set aan vragen is ontwikkeld. Die is dynamisch. Die zal zeker niet stoppen. En waarbij het wat en waarom we willen participeren een heel belangrijk aandeel krijgt en ook dat iedereen kan mee participeren, omdat het proces van luisteren, praten en beslissen uiteindelijk een proces is waarbij we onze inwoners willen betrekken. Daarbij geef ik dus aan dat wat mij betreft het een overbodige motie is en die voegt dus niks toe.

En ten aanzien van de opmerkingen van mevrouw Vastenhouw, ja, ben ik eigenlijk een beetje de draad kwijtgeraakt, omdat het eigenlijk opmerkingen zijn die wellicht in de werkgroep hadden moeten worden geplaatst, maar in ieder geval nu een indruk wekken dat dit stuk over iets gaat waar het niet over gaat, want – precies wat de voorzitter zei – de instrumenten die voortkomen uit de uitgangspunten van participatie in de provincie Noord-Holland zullen nog nader worden besproken en zullen nader worden uitgewerkt.

De **VOORZITTER**: Dank u wel voor deze beantwoording. Dan is natuurlijk de vraag aan de Staten of er behoefte is aan een tweede termijn. Ja, dat is het geval. Dan ga ik weer dezelfde volgorde hanteren. Dus als eerste komt dan mevrouw De Groot aan de beurt, van de SP. Gaat uw gang.

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Nou, voorzitter, het is niet een echte eerste termijn, maar ik heb begrepen dat de inhoud van onze motie goed is aangekomen bij de werkgroep, zowel bij het bestuur en dat onze zorgen, die wij met uw gedeeld hebben, nu in elk geval onder de aandacht zijn en onder de aandacht blijven. En daarom houden wij onze motie aan. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dus de motie wordt aangehouden. Nummer 177 was dat. Ja. Dus die is aangehouden.

Is er vanuit een andere partijen nog behoefte aan een tweede termijn? Ja, meneer Dessing van Forum voor Democratie. Mevrouw Vastenhouw is niet meer aanwezig. Dus u spreekt nu namens Forum in tweede termijn. Gaat uw gang.

De heer **DESSING** (FvD): Ja, voorzitter, dank u wel en ook dank aan de Staten voor de flexibiliteit en excuus voor de verwarring in de speech. En ik probeer om een beetje wat orde terug te krijgen in onze bijdrage. Dus wat ik wat ik eigenlijk zou willen zeggen- Want er werd verzocht ook om, omdat we eigenlijk dus eerder die bijdrage hadden moeten doen en ook die inhoudelijke wijziging via een amendement hadden moeten indienen- Excuses dat we dat niet hebben gedaan. Ik ga dat alsnog doen. Op dit moment wordt het amendement nog verwerkt. Maar ik wil u wel graag het amendement voorlezen wat we doen, omdat we daarmee eigenlijk een duiding geven van wat onze bedoeling was. Namelijk om dit verhaal net iets meer te depolitiseren. En dan gaat het om de uitgangspunten van punt acht, de eerste zin. Daar staat 'na een participatietraject besluit meestal het bestuur of de politiek'; het is net al genoemd. Onze suggestie zou zijn om die zin te vervangen door 'na een participatietraject besluit meestal GS of PS'. Dan haal je het politieke uit het verhaal en dan hou je de context van die inderdaad zorgvuldig gewogen woorden, die in de Commissie zijn afgestemd en waar ik ook een van de bijeenkomsten heb vervangen en waar ik mevrouw Vastenhouw heb vervangen. Dus ik ben daarbij aanwezig geweest. Dus dat zou ons voorstel zijn.

En dan nog even over instrumenten. Gehoord de beraadslaging kan ik u deze PS en ook de voorzitter alleen maar gelijk geven dat die instrumenten inderdaad niet worden benoemd. Dus op dat punt zullen we verder geen amendement indienen. Tot zover deze bijdrage. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Ik heb nog een vraag aan u, want u zegt, wij zullen die amendementen nog wel indienen. Dat dient dan tijdens de beraadslaging van dit punt te gebeuren. U kunt een schorsing verzoeken om dat voor elkaar te krijgen. Doet u dat bij deze? Vijf minuten?

De heer **DESSING** (FvD): Ja, dan zou ik graag vijf minuten willen. Even checken of de printer al werkt zo.

De **VOORZITTER**: Dat is goed. Ik schors de vergadering voor vijf minuten.

De heer **DESSING** (FvD): Dank u wel voor de flexibiliteit.

Schorsing 14.54 tot 15.05 uur.

De **VOORZITTER**: Goed, ik heropen de vergadering. Wij zijn aanbeland bij agendapunt 8a. We hebben het over burgerparticipatie, de uitgangspunten, geformuleerd door de werkgroep. Wij zijn even geschorst tijdens de spreektijd van Forum van de heer Dessing, zodat hij de gelegenheid had een amendement op te stellen. Meneer Dessing, dat mag u voorlezen. Gaat uw gang.

De heer **DESSING** (FvD): Dank u wel, voorzitter. Nogmaals, dank voor de coulance. Amendement. Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen op 19 september 2022 ter behandeling van het Statenstuk Uitgangspunten voor participatie van de provincie Noord-Holland inzake ontwerpbesluit 43-2022. Besluiten in bovengenoemde regeling, verordening, ontwerpbesluit één bij uitgangspunt 8 bij de eerste zin: daarom zorgen politiek bestuur en ambtelijke organisatie ervoor dat zij voldoen aan de- Ik zie dat hier een fout is gemaakt. Ach, nee. Excuus. Dit is compleet fout gegaan.

De **VOORZITTER**: Zullen we voor twee minuten nog schorsen? Ja, ik denk dat we dat even moeten doen. Wij gaan heel kort schorsen. Dus blijft u vooral zitten. Ik schors voor twee minuten.

Schorsing 15.06 tot 15.07 uur.

De **VOORZITTER**: Meneer Dessing, wacht u even? Want ik heropen dan de vergadering weer. Dus neemt u allen plaats. Agendapunt 8a en de heer Dessing van Forum is aan het woord in tweede termijn. Gaat uw gang.

De heer **DESSING** (FvD): Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen op 19 september ter behandeling van Statenstuk Uitgangspunten voor participatie in de provincie Noord-Holland. En dan gaat het inderdaad over de voordracht zelf, die dan geamendeerd moeten worden. Besluiten in bovengenoemde regeling bij punt twee de zin: 'daarom zorgen politiek bestuur en ambtelijke organisatie ervoor dat zij voldoen aan de volgende uitgangspunten bij alle participatie die Noord-Holland mogelijk maakt' te vervangen door 'daarom zorgen GS en PS ervoor dat zij voldoen aan de volgende uitgangspunten bij alle participatie die Noord-Holland mogelijk maakt'. En dat was hem.

De **VOORZITTER**: Dit amendement maakt onderdeel uit van de beraadslaging. Dat was ook het einde van uw bijdrage in tweede termijn.

Amendement 59-19 september 2022
Wijziging politiek en bestuur in GS en PS

Voorstel tot wijziging van de Voordracht Burgerparticipatie, door de voorzitter naar de vorm geschikt bevonden om daarin direct te worden opgenomen.

Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen op 19 september 2022 ter behandeling van statenstuk Uitgangspunten voor participatie van de provincie Noord-Holland, inzake ontwerpbesluit 43-2022
Besluiten
In bovengenoemde regeling/verordening/ontwerpbesluit
1. bij punt 2, de zin
"Daarom zorgen politiek, bestuur en ambtelijke organisatie ervoor dat zij voldoen aan de volgende uitgangspunten bij alle participatie die Noord-Holland mogelijk maakt"
Te vervangen door:
Daarom zorgen GS en PS ervoor dat zij voldoen aan de volgende uitgangspunten bij alle participatie die Noord-Holland mogelijk maakt.
En gaat over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Johan Dessing (Forum voor Democratie)

De **VOORZITTER**: Dan ga ik kijken of er nog andere sprekers zijn in deze termijn. Het CDA niet. Nee. Even kijken. Niemand. Dan denk ik dat we aan het einde zijn gekomen van de tweede termijn aan de Staten. Dus dan ga ik opnieuw graag het woord geven aan de voorzitter van de werkgroep Burgerparticipatie. Dat is de heer Leerink. En daarna kom ik bij de commissaris van de Koning. Nu eerst de heer Leerink. Gaat uw gang.

De heer **LEERINK** (PvdA): Ja, voorzitter, even over het over het amendement wat door Forum is ingediend. Hoewel we snappen, zal ik maar zeggen, dat Forum graag zoveel mogelijk duidelijkheid zou bieden, zouden we met deze formulering, zoals u hem voorstelt een en ander toch teveel verengen, omdat we ook participatieverbanden aangaan met gemeenten, waterschappen, et cetera. Het is niet altijd PS of GS. Dus om ons daarom hier in de uitgangspunten op vast te leggen, ja, daar zouden we ons mee op een verkeerde manier vastleggen en te veel verengen. Ik denk wel dat het een goed idee is om, daar waar het concrete situaties betreft, in de communicatie in ieder geval zoveel duidelijk mogelijk te maken wie in deze het besluit gaat nemen. Dat moet voor iedereen wel helder zijn. Dat zal de ene keer PS zijn, de andere keer GS en misschien de andere keer een gemeente. Dus dat zou ons idee zijn. Laat het in de uitgangspunten staan zoals het is, maar probeer in de communicatie, als het gaat om heel praktische participatietrajecten, wel zo concreet mogelijk aan te geven wie de knoop uiteindelijk zal doorhakken.

De **VOORZITTER**: Dan nodig ik uit- Nee, de commissaris zegt: hiermee is het afgedaan. Dank u wel. Dan betekent dat dat we aan het einde van deze vergadering zullen stemmen over zowel natuurlijk voordracht 43 van de werkgroep Burgerparticipatie en over het amendement 59 zojuist ingediend door Forum en moties 177, zoals ook al benoemd, is aangehouden.

Dan geef ik graag ook weer deze stoel terug aan de eigenaar, als ik het zo mag zeggen. Dat is de commissaris van de Koning. Dus dat betekent dat wij even een voorzitterswissel doen. Dat is geen schorsing. Wij wisselen heel snel.

Voorzitter: de heer Van Dijk.

9b. Vragenuur.

De **VOORZITTER**: Aan de orde is nu het vragenuur, agendapunt 9b. er zijn geen interrupties toegestaan conform ons reglement. Even voor de spreektijden: eerste termijn voor Provinciale Staten drie minuten en voor Gedeputeerde Staten ook drie minuten; en voor tweede termijn voor Provinciale Staten één minuut en voor Gedeputeerde Staten ook één minuut. En uiteraard, zoals u weet, kunnen eventuele overige vragenstellers in het tweede termijn ook nog een minuutje krijgen. Maar dan geef ik als eerste de fractie van het CDA het woord, mevrouw Koning, die vragen heeft ingediend inzake de visserij.

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Gedeputeerde en Statenleden, de vissers in Noord-Holland zijn in grote nood. Ze zien bijna geen mogelijkheid meer om hun bedrijf voort te zetten. Hun visgronden worden vol gezet met windmolens. Ze raken visgronden kwijt door Brexit en door allerlei extra eisen rond natuurgebieden. Op Texel dreigen zeven van de acht zeevissers te moeten stoppen. In Den Helder dreigen alle vissers te moeten stoppen en op Wieringen blijven er mogelijk nog twee vissers over. Ook in andere vissersdorpen in Noord-Holland is dezelfde sanering gaande. Daarnaast moet de garnalenvissers, die volgens bestaand gebruik al jarenlang op garnalen vissen, nu nieuwe natuurvergunningen aanvragen. Het CDA maakt zich zorgen om vissersfamilies die in grote nood verkeren. Daarnaast maken wij ons zorgen over de voedselvoorziening, het verdwijnen van cultuur en de vitaliteit van platteland en vissersdorpen.

Ook toeleverende en verwerkende bedrijven in de visserijsector hebben het zwaar. Wij hebben daarover de volgende vragen. 1, is GS op de hoogte van de grote nood in de visserijsector? 2, kan GS van betekenis zijn het ondersteunen van visserij bij het verkrijgen van vergunningen? De visserij bestaat namelijk al decennialang en is geen nieuwe activiteit. 3, ziet GS het belang van behoud van de visserijsector in Noord-Holland en behoud van cultuur en de vitaliteit van onze vissersdorpen? 4, houdt GS bij natuurbeleid, dat invloed heeft op de visserij, rekening met een balans tussen realiseren van natuur en behoud van de voedselvoorziening? 5, is GS bereid om met de visserijsector te praten om te vernemen waar ondersteuning mogelijk is?

De **VOORZITTER:** Dan geef ik het woord aan gedeputeerde Zaal voor het beantwoorden van de vragen.

Gedeputeerde **ZAAL**: Ik ben op de hoogte van de situatie in de visserijsector. Ik ben vorige week donderdag op werkbezoek geweest aan de visafslag in Den Oever en toen ben ik onder andere bijgepraat over de situatie die u ook beschrijft in deze vragen. Wat ik daar ook heb gehoord, is dat ook vooral- Het gaat natuurlijk om een vrijwillige saneringsregeling van het Rijk, waarvoor de vissers zich aanmelden. Die hebben zich inderdaad massaal aangemeld. De redenen daarvoor zijn, naast de redenen die u noemt in de vragen, ook vooral de zeer hoge brandstofprijzen en de Brexit. Dat wordt aangegeven door de sector dat dat de belangrijkste overwegingen zijn om zich aan te melden. En ik vind het ook wel belangrijk om te zeggen dat het Rijk ook de vissers, die zich aanmelden voor deze saneringsregeling, ook goed financieel compenseert. Er is veel geld vrijgemaakt uit het Noordzeeakkoord, maar ook uit het Brexit Adjustment Fund.

Vraag twee is, kunnen wij ondersteunen bij de vergunningverlening? Dat kunnen wij niet, omdat de vergunningen voor visserij op zee worden afgegeven door het Rijk.

Vraag drie is, ziet GS het belang van behoud van de visserijsector? Zeker. Maar de visserijsector staat wel voor een enorme duurzaamheidsopgave. Dus wij zien dat behoud wel, maar dan wel op een andere manier. Om die reden doen we ook mee aan het Bestuurlijk Platform Visserij. Daar gaan we donderdag ook weer in gesprek over deze situatie en hebben wij onder andere ook leader subsidies, ook Europese subsidies met cofinanciering, die onder andere ten goede komen ook voor het behoud van ook de historie rondom de visserijsector. Toen ik in Den Oever was, heb ik daar ook Havenwood bekeken. Dat is zo'n project waar we ook cofinanciering voor hebben gegeven.

Houden wij bij natuurbeleid, invloed op de balans tussen natuur en voedselvoorziening? Ook hiervoor geldt natuurlijk weer dat die vergunningen worden afgegeven door het Rijk. Dus dat dat

primair een taak is voor het Rijk, althans op zee. Bij de IJsselmeervisserij hebben we daar een iets grotere rol.

Vraag vijf, is GS bereid om met de visserijsector te praten? Dat ben ik zeker. Sterker nog, toen ik daar donderdag was, heb ik ook aan Pim de Visser aangeboden om snel met hem en de sector in gesprek te gaan over wat wij kunnen doen, ook richting het Rijk. Ja, hij heet Pim de Visser. Ja. Dat was hem, denk ik.

De **VOORZITTER**: Ik kijk even of de vragensteller nog nadere vragen wil stellen. Het woord is aan mevrouw Koning van het CDA.

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Dank voor deze terugkoppeling. Dan nog wel de vraag: als u bij de IJsselmeervissers meer kan betekenen, kunt u ons dan op een later moment ook laten weten hoe u daarmee omgaat? En ja, ook hoe in die ondersteuning en de vervolggesprekken, hoe dat verder gaat. Dat u ons daarvan op de hoogte houdt graag.

Gedeputeerde **ZAAL**: Ten aanzien van het IJsselmeer zijn wij al langer met verschillende stakeholders in gesprek over de verduurzaming van de IJsselmeervisserij. Misschien is het goed om u daar op een ander moment nog eens over bij te praten wat de stand van zaken daar daarvan is.

De **VOORZITTER**: Zijn er nog andere Statenleden die hier een vraag over willen stellen? Zo niet, dan dank ik de gedeputeerde.

10. Indien aan de orde: advies GS op motie(s) Vreemd aan de Orde van de Dag.

De **VOORZITTER**: Dan gaan we over naar het volgende agendapunt. Dat is de motivering in antwoord op de moties Vreemd aan de Orde van de Dag. De eerste motie is motie 169, ingediend door Liberaal Noord-Holland, ChristenUnie en DENK met als titel Opschorten taaleis voor chauffeurs. Ik geef het woord aan gedeputeerde Olthof.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Deze motie wil ik ontraden. Niet, omdat ik het er niet mee eens ben, maar omdat deze motie wat te kort door de bocht is. Daar wordt de indruk gewekt dat de taaleis het enige is waar iemand aan moet voldoen. Er zijn meer eisen. Dus wat ik op dit moment aan het doen ben: we zijn in gesprek met Transdev onder andere over uiteindelijk het gebrek aan personeel en dan zullen we het punt inbrengen van ‘wat is er mogelijk inderdaad met deze misschien nieuwe Noord-Hollanders’; en kunnen zij een plek krijgen bij het opvullen van die vacatures? Dat gaat verder dan de taaleis. De taaleis is er een van overigens. Daar hebben we al de bevoegdheid om daar tijdelijk van af te wijken. Dus ik raad de motie niet af, omdat ik het er niet mee eens ben, maar omdat die te kort door de bocht is en de indruk wekt alsof de taaleis voldoende is. Nou, dat is niet zo. Dus ik ga het gesprek aan om eigenlijk alle punten waar ze aan moeten voldoen, om die te bespreken met Transdev.

De **VOORZITTER**: De volgende motie is de motie-

Mevrouw **VAN GEFFEN** (Liberaal Noord-Holland): Voorzitter.

De **VOORZITTER**: U heeft een ordevoorstel?

Mevrouw **VAN GEFFEN** (Liberaal Noord-Holland): Nee, er stond een tweede punt in de motie over terugkoppeling naar de Staten. Of misschien de gedeputeerde daar ook iets over kan zeggen.

De **VOORZITTER**: Nou, ik weet niet of u daar nog wat over zou willen zeggen, maar in principe hebben we geen discussie over dit stuk, maar als er een vraag in staat die niet beantwoord is, dan kunt u ter verduidelijking-

Gedeputeerde **OLTHOF**: Uiteraard zal ik over het gesprek wat we hebben gehad, zal ik de Staten informeren.

De **VOORZITTER**: 170, met als titel Haalbaarheid planning groen staal, ingediend door de VVD, D66, GroenLinks, PvdA, CDA, ChristenUnie, Partij voor de Dieren, DENK en JA21. Ik neem aan ook gedeputeerde Olthof, die hier met advies zal komen.

Gedeputeerde **OLTHOF:** Deze motie zie ik als een ondersteuning van het beleid waar we met zijn allen mee bezig zijn en laat ik dan ook vol vertrouwen deze motie aan de Staten, aan het oordeel van de Staten hierover. Ik wil er twee kanttekeningen bij plaatsen. Bij de derde bullet wordt gewezen uiteindelijk naar een uitgestelde uitkomst van het emissieonderzoek. De laatste zin. Daarmee wordt bedoeld het onderzoek wat Tata zelf doet uiteindelijk naar de nieuwe fabriek en de uitstoot van stoffen daarvan. Dus dat ter verduidelijking, omdat er namelijk meer onderzoeken lopen. En bij de laatste bullet wil ik de kanttekening plaatsen – het staat er niet, maar die indruk kan gewekt worden – op het moment dat er een vergunning aangevraagd wordt, heb ik niet de bevoegdheid om die aan te houden. Die moeten we dan in behandeling nemen. Dus ik kan zelf niet uiteindelijk ervoor kiezen om iets op te schorten of aan te houden. Dan moeten we die gewoon in behandeling nemen. Neemt niet weg dat we in ieder geval bij de staatssecretaris en Tata erop aan zullen dringen om in ieder geval dit zo snel mogelijk op te pakken.

De **VOORZITTER**: Dan ben ik bij een motie 171 met als titel Help sportverenigingen en accommodaties met stijgende energielasten, ingediend door Liberaal Noord-Holland, de PvdA, GroenLinks, CDA, Partij voor de Dieren, ChristenUnie, DENK en JA21. Gedeputeerde Kocken.

Gedeputeerde **KOCKEN**: Voorzitter, ja, ik begrijp in ieder geval heel goed het signaal wat hier door de Staten wordt afgegeven en ik denk dat ik eigenlijk het liefst het volgende zou willen voorstellen. Deze regeling is al twee keer opengesteld en is ook vrij snel volgelopen. We waren er eigenlijk al mee bezig om het budget van volgend jaar naar dit jaar te halen, zodat de gang die er nu in zit, vastgehouden kan worden. Er loopt ook een evaluatie op dit moment. En ik wil u eigenlijk voorstellen, ik hoor heel goed wat u zegt, maar laat ik bij u terugkomen op het moment dat we aan de bodem van de volgende toe zijn. Dan kunnen we met elkaar bekijken of het dan ook echt nog nodig, nuttig, wenselijk is om nog verder op te hogen. Want als u mij dit meegeeft, er staat ook geen bedrag in, maar dan is een beetje onduidelijk wat ik erin zou moeten storten. En daar willen we het misschien nog even met elkaar over hebben als we iets meer zicht hebben op hoe groot daar nog vraag naar is.

De **VOORZITTER**: Nee, geen- Sorry, spijt me. Motie Vreemd, we kunnen daar helaas geen debat over voeren. Nee. Dat hebben we zo met elkaar afgesproken.

Dan zijn we bij motie 172. Titel is De Bonte Piet. Die is ingediend door de PvdA, Partij voor de Dieren, GroenLinks, CDA en de SP. Gedeputeerde Zaal.

Gedeputeerde **ZAAL**: U weet inmiddels wel hoe belangrijk de provincie Noord-Holland de werkzaamheden van de wildopvangcentra vindt. We zijn met zijn allen verantwoordelijk voor het opvangen en het verzorgen van dieren in nood en ik ben heel erg blij dat deze opvangcentra dat werk van ons allen doen, omdat wij daar individueel ook zelf niet voor kunnen zorgen. Daarom hebben wij natuurlijk in deze collegeperiode ook geld vrijgemaakt voor de opvangcentra. En daar wordt nu een extra verzoek voor gedaan voor een bedrag van tienduizend euro. Financieel en technisch kan dat, maar ik wil wel benadrukken dat dit echt een situatie van ‘nood breekt wet’ is, omdat er een dierenopvangcentrum in Den Helder gesloten is en een ander dat zou moeten opvangen. En ik wil ook wel meegeven dat ten aanzien van het bedrag het wel echt moet gaan om de kosten die De Bonte Piet extra maakt voor de sluiting van Den Helder. Daar is een eerste raming voor aangeleverd. Die gaan wij even goed bestuderen. Daar zal misschien een gesprek over volgen met De Bonte Piet, maar het gaat wel echt wat mij betreft om daadwerkelijke kosten en niet zomaar om een bedrag van tienduizend euro. Maar ik ben bereid om, mocht de motie worden aangenomen – want ik laat hem aan de Staten – dan ga ik dat gesprek voeren en zo nodig zal ik die middelen ook vrij maken in de portefeuille. Dus het advies aan de Staten is- De vraag is aan u: wilt u dit budget vrijmaken voor dit doel, dan kan dat. Maar ik laat het aan u om te bepalen of dat wenselijk is of niet.

De **VOORZITTER**: Dan ga ik heel even naar motie 174. Titel is Extra inzet op besparing van energiegebruik door de provincie. Indieners zijn ChristenUnie, Partij voor de Dieren, D66, DENK, 50PLUS, SP, JA21, CDA, PvdA en Partij van de Ouderen. Het woord staan gedeputeerde Stigter.

Gedeputeerde **STIGTER**: Dat is een motie, er zaten dus een aantal van mijn collega's in, waaronder mevrouw Kocken van de interne organisatie. Zoals u wellicht weet, zijn wij vanuit de provincie actief bezig met het inventariseren rondom energiebesparing richting de gebouwde

omgeving of richting de bedrijven. En evenzeer geldt dat voor onze eigen organisatie. Dit voorjaar hebben we al in het licht van de stijgende gasprijzen eigenlijk al de temperatuur omlaag gebracht naar negentien graden, net als in veel andere overheidsorganisaties. In eerste instantie ging het om de bestaande gebouwen. We hebben gekeken of dat ook voor de nieuwbouw, waarin gebruik wordt gemaakt van warmte-koudeopslag, ook mogelijk is. Dat is mogelijk blijkt nu. Dus dat gaan we daar ook doen. En hetzelfde geldt voor slimme belichtingen, meer met sensoren. Dus dat is een traject wat al loopt. Het grootste onderdeel van energiegebruik van de provincie, dat zit hem niet zozeer in de gebouwen, maar dat is meer wat je buiten kunt zien rondom de wegen, belichting. En daarvoor zijn we nu aan het inventariseren welke mogelijkheden daar nog bestaan. Dat zit hem met name in de verlichting. En op vrij korte termijn kunnen we u hierover informeren wat nu ons beeld is. Maar we zien in ieder geval wat mogelijkheden tot verder besparing. Geen gas, maar wel elektriciteit.

De **VOORZITTER**: Ik zal zelf nu motie 173 en motie 175 voorzien van commentaar.

Allereerst motie 173 ingediend door Forum voor Democratie en de Partij voor de Vrijheid. Ja, die wil ik ontraden. De komst van een aanmeldcentrum is in beginsel een verantwoordelijkheid van het Rijk en de gemeente waar het centrum eventueel zou komen. Eerder hebben wij bij u al aangegeven aan uw Staten dat wij bereid zijn hem ook als provincie eigen gronden en gebouwen in beeld te brengen ten behoeve van asielopvang en huisvesting van vergunninghouders. En wij kunnen dus derhalve het dictum van deze motie niet onderschrijven en ontraden deze dan ook.

Dan motie 175, ingediend door GroenLinks. Die motie is naar mijn idee overbodig. Zoals eerder aangegeven zijn we bereid als provincie eigen provinciale gronden en gebouwen in beeld te brengen ten behoeve van asielopvang en huisvesting van vergunninghouders. We hebben ook locaties gedetecteerd in de gemeente Heemstede, Hoorn, Medemblik, Haarlem. Die zijn mogelijk kansrijk, zeg ik met name. Daar vindt nu overleg plaats met genoemde gemeenten. Zodra hier meer informatie over is, dan zullen we uiteraard uw Staten daarover informeren.

En dan zijn we toegekomen aan agendapunt- Mevrouw Van Soest, ja, ik vergeet u. Motie 176 met als titel Opcenten en voedselbanken, de Noord-Hollanders die in het nauw zijn, geholpen worden. Het woord is aan mevrouw Van Soest.

Gedeputeerde **KOCKEN**: Ik denk dat u mijn antwoord op de motie wilt horen.

De **VOORZITTER**: Ik ben helemaal de kluts kwijt. Het gaat over de motie Vreemd aan de Orde van de Dag, gediend door de Partij van de Ouderen, met als titel Motie Vreemd opcenten voedselbank, de Noord-Hollander in het nauw, die help je nu. Het woord is aan gedeputeerde Kocken.

Gedeputeerde **KOCKEN**: Ja, deze motie ontraad ik eigenlijk vooral, om het heel simpel te zeggen, omdat er geen dekking is. Er wordt hier wel in de overwegingen vastgesteld dat er wel geld richting de provincie komt. Dat klopt op zich tot op zekere hoogte, maar dat is dus juist om een gat wat wij voorzagen enigszins te dichten. Dus het is niet dat we nu een kleine dertig miljoen nog extra hebben waar we nog even van kunnen bedenken: wat zouden we daar allemaal mee willen doen?. Dus vier miljoen aan de voedselbanken te besteden: als u dat echt zou willen, dan moet u mij wel aanwijzen waar ik dat geld vandaan zou moeten halen. Waar het nu is aangewezen, daar ligt het niet. Dus ik vrees dat ik dat niet kan steunen.

De **VOORZITTER**: Dan komen we nu wel toe aan agendapunt 11 en dat is de gebundelde stemming van alle moties. Ik kijk even of er behoefte is nog aan een schorsing voordat we gaan stemmen. Ja, het is nu 15.30 uur. Tien minuten? Tien minuten schorsing.

Schorsing 15.30 tot 15.43 uur.

11. Indien aan de orde: gebundelde stemming van ingediende motie(s), amendement(en) en voordracht(en).

De **VOORZITTER**: Dames en heren, mag ik de Statenleden verzoeken weer te gaan zitten, zodat wij ook kunnen bepalen hoeveel geldige stemmen wij kunnen uitbrengen. Vooralsnog hebben wij drie afwezige Statenleden. Dus dat betekent dat wij 52 geldige stemmen kunnen uitbrengen,

maar ik zie nog een paar lege stoelen van mensen waarvan ik zeker weet dat zij er wel zijn. Als u zich aangesproken voelt, mag u gaan zitten. Even kijken. Ja, de heer Van den Berg is er ook.

Dan zijn we aanbeland bij agendapunt 11. Als eerste gaan wij in stemming brengen de moties Vreemd aan de Orde van de Dag die vandaag zijn ingediend en daarna zijn toegelicht door het college.

En aan de orde is nu de stemming over de motie Vreemd, nummer 169, ingediend door Liberaal, Noord-Holland en de ChristenUnie, maar ook door DENK. Verlangt iemand een hoofdelijke stemming? Ja, mevrouw van Geffen.

Mevrouw **VAN GEFFEN** (Liberaal Noord-Holland): Ja, ik spreek mede namens de ChristenUnie en DENK. Wij zijn blij met de toezegging van de gedeputeerde en we trekken de motie graag in.

De **VOORZITTER**: Motie 169 is ingetrokken.

Motie Vreemd aan de Orde van de Dag 169 'Opschorten taaleis voor chauffeurs' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar motie 170. De heer Carton.

De heer **CARTON** (PvdA): Dank, voorzitter. Na overleg in de schorsing hebben we de beantwoording van de gedeputeerde aangehoord en daarin zegt ze duidelijk dat ze op dit moment al bezig zijn met de regeling en dat er een evaluatiemoment komt om gezamenlijk te kijken of extra budgetverhoging nodig is. Dus we houden de motie aan.

De **VOORZITTER**: Motie 170. We zijn bij motie 170. Even voor alle duidelijkheid: meneer Carton, u bent voor uw beurt aan het praten.

De heer **CARTON** (PvdA): Ik heb de nummers bij mijzelf door elkaar gehaald.

De **VOORZITTER**: Ik begin even opnieuw.

Motie 170 'Haalbaarheid planning Groen Staal', ingediend door VVD, D66, GroenLinks, PvdA, ChristenUnie, CDA, Partij voor de Dieren, JA21en DENK.
Wenst iemand hoofdelijke stemming, aantekening of een stemverklaring? Zo niet, dan is de stemming geopend. De stemming is gesloten.
Motie 170 is met 47 stemmen voor en 5 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: Forum voor Democratie, PVV.

De **VOORZITTER**: En dan nu komen wij motie 171 met als titel 'Help sportvereniging en -accommodaties met stijgende energielasten' Ik vermoed dat er een stemverklaring is bij de heer Carton van de PvdA.

De heer **CARTON** (PvdA): Ja, dank, voorzitter. Herhaling. We danken GS voor het beantwoorden. We hebben in de schorsing kort overleg gehad en gedeputeerde geeft aan dat ze al bezig zijn met de regeling en dat er een evaluatiemoment komt of later nog meer nodig is. Daar wachten we op. Dus we houden de motie nu aan.

De **VOORZITTER**: Motie 171 is daarmee aangehouden.

Motie 171 'Help sportverenigingen en -accommodaties met stijgende energielasten' is aangehouden.

De **VOORZITTER**: Dan breng ik een stemming motie 172, ingediend door Partij van de Arbeid, Partij voor de Dieren, GroenLinks, CDA en de SP, met als titel De Bonte Piet. Is er iemand die hoofdelijke stemming wenst, iemand die een stemverklaring- De heer Klein van de ChristenUnie.

De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ja, voorzitter, er was dus een liberaal politicus die tegen Joop den Uyl riep: Sinterklaas bestaat en daar zit hij. En die gedachte kwam toch een beetje bij me op bij het voorstel voor deze eenmalige bijdrage. Ik doe niks af aan de enorme bijdrage die de medewerkers van de wildopvang leveren en de waarde daarvan, maar ik denk dat we niet op deze

manier geld ter beschikking moeten stellen. Straks krijgen we voor allerlei individuele en specifieke gevallen moties. Wij vinden dat we beleid moeten vormgeven en niet voor individuele gevallen oplossingen gaan zoeken. Wij zullen dus tegenstemmen.

Mevrouw **KAPITEIN** (D66): Dank u, voorzitter. Ja, wij zijn ook geen voorstander om als provincie exploitatie te financieren. Maar in dit geval maken wij een uitzondering en dat is eenmalig. Wij vinden wat De Bonte Piet doet qua opvang in Noord-Holland Noord met twee andere centra, die eigenlijk zijn omgevallen nu, zo uitzonderlijk. We noemden het eigenlijk: De Bonte Piet is te groot om het te laten omvallen. Om die reden willen wij deze motie wel steunen, maar als grote uitzondering.

De heer **DEEN** (PVV): Ja, dank u wel, voorzitter. Het is, zoals u weet, niet onze gewoonte om voor een bonte piet te stemmen, maar in dit geval maken we een uitzondering.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Zijn er nog anderen die een stemverklaring over De Bonte Piet willen inbrengen? Zo niet- Of een aantekening. Dan open ik de stemming voor motie 172.

Motie Vreemd aan de Orde van de Dag 172 'De Bonte Piet', ingediend door PvdA, Partij voor de Dieren, GroenLinks, SP en CDA.
Motie 172 is met 43 stemmen voor en 9 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: VVD, ChristenUnie, Liberaal Noord-Holland.

De **VOORZITTER**: Dan breng ik nu in stemming motie 173, ingediend door Forum voor Democratie en de Partij voor de Vrijheid. Is er iemand die hoofdelijke stemming wenst? Iemand een stemverklaring? Ja, de heer Klein van de ChristenUnie.

De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Voorzitter, Forum voor Democratie heeft gelijk dat zich mensonterende taferelen afspelen bij aanmeldcentrum Ter Apel, maar er is echter geen instroomprobleem: de overheid heeft gefaald om op een goede manier te organiseren dat mensen die asiel willen aanvragen dat op korte termijn kunnen doen en dat door steeds de opvangcapaciteit terug te schroeven. Wat dus nodig is, is het terugbrengen van opvangcapaciteit op het niveau dat we eerder hadden. De motie van Forum voor Democratie draagt dus op geen enkele manier bij aan het oplossen van deze problemen. Bovendien neemt mijn fractie afstand van de suggestie dat de cohesie van onze steden, dorpen en buurten in het geding komt door de komst van asielzoekers. Juist gisteren is uit een onderzoek gebleken dat mensen die een azc in de buurt hebben een stuk positiever zijn dan mensen die daar geen ervaring mee hebben. Kortom, wij zullen tegen deze motie stemmen, omdat die het probleem niet oplost en een unfaire suggestie doet. In plaats daarvan steunen wij de intentie die in de andere motie is opgeroepen, waarin juist inspanning van de provincie wordt gevraagd om extra opvang te realiseren.

De heer **LEERINK** (PvdA): Nou, ik zou me eigenlijk woordelijk willen aansluiten bij datgene wat de heer Klein net naar voren heeft gebracht.

Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Ik sluit mij bij de vorige twee sprekers ruimhartig en volledig aan.

Statenlid **GIELEN** (GL): Ook ik wil me graag aansluiten bij de woorden van de heer Klein.

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): En dat geldt voor mij precies eender.

De **VOORZITTER**: En wenst iemand aantekening? Zo niet, dan open ik de stemming voor motie 173.

Motie 173 'Geen extra aanmeldcentra asielzoekers in Noord-Holland', ingediend door Forum voor Democratie en PVV.
Motie 173 is met 41 stemmen tegen en 11 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd: JA21, Forum voor Democratie, en PVV.

De **VOORZITTER**: Dan breng ik nu in stemming motie 174, ingediend door de ChristenUnie, Partij voor de Dieren, D66, DENK, 50PLUS, SP, JA21, CDA, Partij van de Arbeid en de Partij van de ouderen, met als titel 'Extra inzet op besparing van energiegebruik door provincie'. Is er iemand die hoofdelijke stemming wil? Iemand een stemverklaring? Mevrouw Van Meerten.

Mevrouw **VAN MEERTEN-KOK** (VVD): Dank u wel, voorzitter. We hebben begrepen van de gedeputeerde dat dit staand beleid is, dat het al in gang is gezet. Wij zien derhalve deze motie als overbodig en zullen dus tegen stemmen.

De heer **DEEN** (PVV): Ja, dank u, voorzitter. Aan de ene kant van mensen verlangen dat ze elektrisch gaan autorijden, koken en verwarmen en dan tegelijkertijd oproepen om 10% minder stroom te verbruiken, aan die flauwekul doet de PVV in ieder geval niet mee. Voorzitter, dank u.

De **VOORZITTER**: Een andere stemverklaring. Wenst iemand aantekening? Zo niet, dan open ik de stemming voor motie 174.

Motie 174 'Extra inzet op besparing van energiegebruik door provincie', ingediend door de ChristenUnie, Partij voor de Dieren, D66, DENK, 50PLUS/Partij van de Ouderen, SP, JA21, CDA en PvdA.
Motie 174 is met 39 stemmen voor en 13 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: VVD, Forum voor Democratie, de PVV en liberaal Noord-Holland.

De **VOORZITTER**: Dan gaan we de motie 175, ingediend door GroenLinks, D66, DENK, Partij van de Arbeid, Partij voor de Dieren, met als titel 'Vluchtelingenopvang'. Is er iemand die hoofdelijke stemming wenst? Iemand een stemverklaring? Iemand aantekening?

Motie 58 'Vluchtelingenopvang', ingediend door de GroenLinks, D66, DENK, PvdA, Partij Dieren.
Motie 58 is met 32 stemmen voor en 20 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: VVD, JA21, Forum voor Democratie, PVV, 50PLUS/Partij van de Ouderen, Liberaal Noord-Holland.

Dan gaan we naar de laatste motie Vreemd aan de Orde van de Dag, motie 176, ingediend door de Partij van de Ouderen. De titel is motie vreemd 'Opcenten en voedselbanken, de Noord-Hollander in het nauw, die help je nu'. Is er iemand die hoofdelijke stemming wenst? Iemand die een stemverklaring wil afleggen? Ja, de heer Klein van de ChristenUnie.

De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ja, wij denken dat het heel goed is om te kijken hoe de voedselbanken ondersteund kunnen worden, maar om nu met een motie vier miljoen ter beschikking te stellen zonder daar wat beter in te verdiepen waar precies de nood zit en welke andere afwegingen we kunnen maken, vinden we iets te ver gaan. Dus we stemmen daarom tegen, terwijl het idee dat we de voedselbank ondersteunen belangrijk is.

De **VOORZITTER**: Anderen nog een stemverklaring? Of een aantekening. Dan open ik de stemming voor motie 176.

Motie Vreemd aan de Orde van de Dag 176 'Opcenten en voedselbanken, de Noord-Hollander in het nauw, die help je nu', ingediend door 50PLUS/Partij van de Ouderen.
Motie 176 is met 45 stemmen tegen en 7 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: Partij voor de Dieren, PVV en 50PLUS/Partij van de Ouderen.

De **VOORZITTER**: Dan gaan we nu over tot het in stemming brengen van het amendement en daarna de voordracht inzake uitgangspunten participatie in Noord-Holland. Dat is voordracht nummer 143. Maar voordat we dat gaan doen, breng ik eerst in stemming het amendement ingediend door Forum voor Democratie, amendement nummer 59. Is er iemand die hoofdelijke stemming- Stemverklaring? Aantekening? Zo niet, dan open ik de stemming voor het amendement 59.

Amendement 59, ingediend door Forum voor Democratie.
Amendement 59 is met 48 stemmen tegen en 4 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd: 1 lid van de fractie van JA21, Forum voor Democratie en 50PLUS/Partij van de Ouderen.

De **VOORZITTER**: Dan breng ik nu in stemming voordracht 43, Uitgangspunten (burger)participatie in Noord-Holland. Is er iemand die hoofdelijke stemming vereist? Stemverklaring? Aantekening? Dan breng ik nu in stemming voordracht 43.

Voordracht 43-2022 'Uitgangspunten (burger)participatie van de provincie Noord-Holland'.
Voordracht 43-2022 is unaniem aangenomen.

12. Sluiting.

De **VOORZITTER**: En daarmee, dames en heren, zijn wij bij het einde van deze vergadering gekomen. De eerstvolgende Statenvergadering zal plaatsvinden op 10 oktober. En ik hoop u straks nog even te zien in de Johan Remkes-zaal, waar we even samen onder het genot van een hapje en een drankje met elkaar kunnen gaan delibereren over het vervolg. Ik sluit de vergadering.

Sluiting 16.00 uur

Strategische Agenda Commissie Ruimte Wonen en Klimaat
voor RWK 7-2-2022

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

	2021				2022									2023	GS	Werkvorm	Procesafspraken / Wensen t.a.v. de voorbereiding
Commissie RWK	**30-08**	**20-09**	**25-10**	**22-11**	**10-01**	**7-02**	**14-3**	**11-4**	**13-6**	**5-09**	**26-9**	**24-10**	**28-11**				*Vetgedrukte teksten zijn de laatste toevoegingen / updates op de Strategische agenda voor de commissie RWK*
Algemeen																	
Begrotingswijziging															Allen		
Jaarstukken en Kaderbrief															Allen		
Begroting															allen		
Ruimte & Wonen																	
Voortgang Woonopgave/ uitvoering Woonagenda 2020-2025															Loggen		N.a.v. toezegging in cie. RWK 10-02-2020: Mogelijk rondom P&C cyclus met de commissie de voortgang van de Noord-Hollandse woonopgave bespreken (2x per jaar op de B-agenda). Toezegging: uitgebreide stand van zaken en tussentijdse rapportage in 4e kwartaal van 2022
Masterplan Wonen															Loggen		Masterplan Wonen 2.0 op 11 april in de commissie
Rapport "Locatieanalyse naar middelgrote locaties voor de huisvesting van buitenlandse werknemers, Provincie Noord Holland en gemeenten Den Helder, Hollands Kroon, Schagen"															Loggen		Onderwerp komt tzt terug om voortgang te volgen **Na het zomerreces volgt een voortgangsrapportage met verzoek om bespreking in de commissie (B-stuk): Voortgangsrapportage huisvesting buitenlandse werknemers Kop van NH 2020-2021**
Voortgang fonds OV-knooppunten															Loggen / Olthof	Cie RWK en M&B gezamenlijk	Besproken op B-agenda in commissie van 08-06-2020 Voordracht over besloten agenda in PS 14-09-2020 Jaarlijkse voortgang staat op de C-agenda
Monitor OV-knooppunten															Loggen		Jaarlijks t.k.n. op c-agenda
Kustvisie															Loggen	BOB	**Kustvisie wordt najaar 2022 als A-stuk verwacht**

Strategische Agenda Commissie Ruimte Wonen en Klimaat
voor RWK 7-2-2022

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

	2021				2022									2023	GS	Werkvorm	Procesafspraken / Wensen t.a.v. de voorbereiding
Commissie RWK	**30-08**	**20-09**	**25-10**	**22-11**	**10-01**	**7-02**	**14-3**	**11-4**	**13-6**	**5-09**	**26-9**	**24-10**	**28-11**				*Vetgedrukte teksten zijn de laatste toevoegingen / updates op de Strategische agenda voor de commissie RWK*
Potentiële locaties spoedzoekers																	**Vervolg op de geheime beraadslaging op 27 juni**
Voortgang bouwambassadeur																	
MRA verstedelijkingsstrategie																	TB 22-11-2021 Commissie 10-01 PS 31-01
Omgevingsverordening																	
Omgevingsverordening NH 2020																	Betreft een partiele herziening van de OV NH2020, alleen t.a.v. regels RES'en leidend voor wind op land identiek aan OV NH2022 **Besluitvorming op 23 mei 2022 in PS**
Omgevingsverordening NH 2022															Loggen	BOB	Hieronder de voorgenomen gewijzigde planning op hoofdlijnen van de Omgevingsverordening NH2022: Besluitvorming: – September 2020: Eerste ronde externe ambtelijke inputsessies (voorleggen concept regels en kijken waar dit knelt) – 19 oktober 2020: Technische briefing over de Omgevingsverordening NH2022 – 19 November 2020: Externe bestuurlijke inputsessies (bestuurders van gemeenten, waterschappen etc. van de provincie N-H wordt om input gevraagd) – December 2020: Eventueel Tweede ronde ambtelijke input-sessies Besluitvorming: 13 april 2021 GS; vaststellen ontwerp- OV NH 2022 19 april 2021 Commissie RWK 26 april 2021 Extra cie. RWK Start ter inzage legging 19 juni 2021 Einde ter inzage legging 7 september 2021 GS; OV NH2022 20 september 2021 Commissie RWK 7 februari 2022* PS; vaststellen OV NH2022

Strategische Agenda Commissie Ruimte Wonen en Klimaat
voor RWK 7-2-2022

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

	2021				2022									2023	GS	Werkvorm	Procesafspraken / Wensen t.a.v. de voorbereiding
Commissie RWK	**30-08**	**20-09**	**25-10**	**22-11**	**10-01**	**7-02**	**14-3**	**11-4**	**13-6**	**5-09**	**26-9**	**24-10**	**28-11**				*Vetgedrukte teksten zijn de laatste toevoegingen / updates op de Strategische agenda voor de commissie RWK*
																	N.t.b. na uitstel besluitvorming op 23 mei 2022 Inwerkingtreding bij invoering omgevingswet
2022 1e ronde wijziging werkingsgebieden OV																	
2022 2e ronde wijziging werkingsgebieden OV																	
2022 wijzigingsronde OV																	De OV wordt jaarlijks herzien. Dit wordt een vast cyclisch proces. 2022 geldt als overgangsjaar en vanaf 2023 geldt een hier een vast terugkerend besluitvormingsproces voor. De herziene OV treedt 1 januari van het nieuwe jaar in werking.
Klimaat & Energie																	
RES 2.0															Stigter	n.n.b.	**Er komt een voortgangsmonitor voor de RES medio zomer 2022, na de gemeenteraadsverkiezingen 2022, deze wordt na de zomer ter kennisname naar PS verstuurd.** **Hierna, in het voorjaar van 2022, wordt een voortgangsrapportage opgesteld met daarin uitgangspunten voor de verdere uitvoering van de RES 1.0 als opmaat naar herijking/RES 2.0. Indien deze voortgangsrapportage aanleiding geeft tot het bijstellen van de kaders van de RES 1.0 wordt hierover een voordracht voorbereid. Zo niet, dan ligt de voortgangsrapportage ter bespreking voor in de commissie.** **De RES 2.0 wordt voor het zomerreces van 2023 vastgesteld.**
Uitvoeringsprogramma RES																	
Provinciaal inpassingsplan (Pip) 150 Kv															Stigter		Voorbereidingsbesluit is reeds via voordracht in PS geweest (RWK 08-06-2020)
Warmtestrategie															Stigter		Na gereed komen van het warmtebronnenregister medio 2020, zullen Statenleden hierover worden geïnformeerd. Naar verwachting komt voor de zomer van 2020 het Rijks duurzaamheidskader voor biomassa gereed. PS (commissies RWK en EFB) worden na het zomerreces van 2020 betrokken bij de ontwikkeling van het

Strategische Agenda Commissie Ruimte Wonen en Klimaat
voor RWK 7-2-2022

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

	2021				2022									2023	GS	Werkvorm	Procesafspraken / Wensen t.a.v. de voorbereiding
Commissie RWK	**30-08**	**20-09**	**25-10**	**22-11**	**10-01**	**7-02**	**14-3**	**11-4**	**13-6**	**5-09**	**26-9**	**24-10**	**28-11**				*Vetgedrukte teksten zijn de laatste toevoegingen / updates op de Strategische agenda voor de commissie RWK*
																	Noord-Hollandse duurzaamheidskader voor biomassa. De wijze waarop PS wordt betrokken stemmen GS af met PS nadat het duurzaamheidskader van het Rijk is verschenen.
Voortgangsrapportage actieprogramma Klimaat																	
Voortgang energie infrastructuur																	
Discussienotitie JA21 Ontlasting overbelaste energienetwerken/congestieproblematiek																	Naar aanleiding van de discussie in de commissie zegt dhr. Daniël van de Berg met een initiatiefvoorstel te komen.

Strategische Statenagenda Commissie Economie Financiën en Bestuur
juni 2022

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

	2022						2023	GS	Werkvorm	Procesafspraken / Wensen t.a.v. de voorbereiding
Commissie EFB	**9-5**	**20-6**	**12-9**	**29-9**	**31-10**	**5-12**				**Roodgedrukte teksten** *zijn de laatste toevoegingen / updates op de Strategische agenda voor de commissie EFB*
Algemeen										
1e begrotingswijziging 2023								Allen		2023: Cie EFB: 13 februari 2023 PS: 20 februari 2023
Jaarstukken 2021								Allen		2022: Rekeningencommissie Maandag 30 mei 2022 en Mondelinge technische vragen sessie op 30 mei Reguliere commissies - maandag 13 juni 2022 (NLG en RWK - maandag 20 juni 2022 (EFB en M&B) PS 4 juli 2022
Quickscan begrotingsproces 2021										21-3-2022 BOT overleg geweest Voor meireces komt GS met brief Format indienen moties/amendementen Kaderbrief/begroting Format behandeld in EFB van 9 mei 2022. Nav opmerkingen van de commissie wordt dit aangepast. Proefdraaien met format bij Kaderbrief
Kaderbrief 2023								Allen		Reguliere commissies - maandag 13 juni 2022 (NLG en RWK - maandag 20 juni 2022 (EFB en M&B) PS 4 juli 2022
Perspectiefnota	Technische briefing over reserves/perspectiefnota									Itt eerder berichten zal de perspectiefnota niet bij de Kaderbrief maar in de laatste vergadering van de commissie EFB (29 september 2022) voor de begrotingsbehandeling worden behandeld. GS stellen voor in de brief bij de Kadernota risicomanagement en weerstandsvermogen om het gesprek over de algemene reserves (normen tav de gewenste omvang) te voeren bij de perspectiefnota (september 2022). Ter voorbereiding hierop is op 9 mei 2022 een technische briefing gehouden over dit onderwerp
2e begrotingswijziging 2022								Allen		maandag 5 september NLG en RWK Maandag 12 september EFB en M&B - PS 19 september 2022
Begroting 2023								Allen		24 oktober 2022 in commissie NLG en RWK 31 oktober 2022 in commissie EFB en M&B 14 november 2022 in PS.

Strategische Statenagenda Commissie Economie Financiën en Bestuur
juni 2022

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

Laatste begrotingswijziging 2022								Allen		cie EFB :5 december 2022 PS :19 december 2022
Motie 41 (noodfonds)								Pels		10-01-2022 In november 2020 is door GS noodsteun verleend aan 37 gemeenten die op hun beurt 100 culturele instellingen in Noord-Holland financieel geholpen hebben. Het restant van het noodfonds is in 2021 ingezet voor gemeenten in Noord-Holland om noodsteun te verlenen aan vitale regionale culturele instellingen met vervolgschade in 2021. Hiermee zijn in november 2021 nogmaals 46 culturele instellingen geholpen die in het voorjaar van 2021 als gevolg van de COVID-19 maatregelen in acute financiële nood zijn gekomen. Doordat instellingen ook een beroep hebben kunnen doen op o.a. de algemene rijksmaatregelen zoals NOW vloeit een bedrag van ongeveer € 2.000.000 aan subsidies van de 1e tranche terug naar de provincie. Gezien de recente Covid-19 ontwikkelingen en dreigende effecten van de sluitingen en tekorten in 2022/2023 voor de culturele sector, stelt GS voor om, bij de eerste begrotingswijziging 2022, de middelen die terugvloeien van de 1e tranche beschikbaar te houden voor herstel van de culturele infrastructuur.
motie 42 (herstelfonds)					?			Div		Cie EFB 9-5-2022: Op dit moment wordt een evaluatie uitgevoerd van het fonds teneinde vast te stellen of de fondsen effectief worden ingezet en of aanpassingen in de regeling noodzakelijk zijn. Richting het einde van het jaar kan de regeling opnieuw worden uitgezet. Voorgesteld wordt om vanwege de huidige grote onzekerheden in het najaar met elkaar in gesprek te gaan over de stand van zaken van de bestedingen waarbij de wijze van financiering van onderdelen helder in het schema wordt opgenomen. Over hoe de € 47 miljoen precies wordt ingezet met allerlei huidige en binnenkort uit te zetten regelingen en hoe GS naar de derde tranche kijken en de noodzaak om deze wel of niet verder uit te werken, besluiten PS. In het gesprek in het najaar kunnen PS een uitspraak doen over de derde tranche en kunnen richting de coalitieonderhandelingen nadere afspraken gemaakt worden. 10-01-2022 In december is een bestuurlijke informatiebijeenkomst gehouden om betrokken wethouders te informeren over de regeling voor de versterking van de maatschappelijke sector. Vanaf januari 2022 is de Cultuurlening beschikbaar voor culturele en erfgoedorganisaties die in Noord-Holland zijn gevestigd.
Financiën, Cultuur en Erfgoed (Pels)	**9-5**	**20-6**	**12-9**	**29-9**	**31-10**	**5-12**	**2023**			
Voorstel om de opzet van de begroting te verbeteren en meer inzichtelijk te maken (indicatoren)								Pels		In de rekeningencommissie (valt onder commissie EFB) van 26 augustus 2019 is over dit onderwerp gesproken, GS zullen met een voorstel richting commissie/PS komen om de opzet van de begroting te verbeteren en meer inzichtelijk te maken. In rekeningencommissie van september 2022 zal dit weer besproken worden.
Legesverordening								Pels		Legesverordening 2022 vastgesteld in PS van 13-12-2022 met Amendement 41-2022: stikstofvergunningen kostendekkend. Legesverordening 2023: ?

Strategische Statenagenda Commissie Economie Financiën en Bestuur
juni 2022

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

Kostendekkendheid Milieuleges Omgevingswet								Pels		Wordt in IPO verband besproken: hoe richten we dit in. Moet voor 1/1/2023 op orde zijn. Met commissie bespreken in Q3/ Q4 afhankelijk van invoering Omgevingswet
Nazorg stortplaatsen .						of 23 januari 2023		Pels		Cie EFB 17-1-2022: Gedeputeerde Pels gaat onderzoeken wat 'eeuwigdurende nazorg' betekent, hoe deze door de provincie kan worden afgehecht en op welke wijze hieraan kan worden voldaan. Rekenrentes: In februari a.s. worden de uitkomsten van het gezamenlijke onderzoek en het opstellen van scenario's verwacht en kan een besluit worden genomen. De resultaten van de scenario's kunnen verwerkt worden in de begroting nazorg 2023
Nota Verbonden Partijen								Pels		Evaluatie behandeld in EFB van 16 september 2019. De nieuwe nota verbonden partijen is in de commissie van 31 augustus 2020 behandeld en als hamerstuk in PS van 5 oktober 2020. In de jaarstukken zal hier aandacht aan worden besteed.
Actualisatie Cultuurnota								Pels		Op 13-12-2021 heeft PS de Beleidskader erfgoed en cultuur 2022 vastgesteld. Hierbij zijn 2 moties aangenomen: M237-2021: inspiratie her- en bijbestemmingen M239-2021: inbreng van de makers bij cultuurbeleid (voor de zomer 2022 worden PS geïnformeerd over de Stvz) Zie ook brief GS C-agenda EFB inz. verlenging bestuurlijk kader Cultuur en onderwijs. Bij behandeling cultuurnota in EFB van 29 november is aangegeven: Beperkte ambtelijke capaciteit gemeenten erfgoed: De risico's van de beperkte ambtelijke capaciteit bij gemeenten, zeker voor erfgoed, zijn bekend. Mw. Pels zegt toe dit mee te nemen naar de MRA en het cultuurprofiel NHN en de stand van zaken na een jaar te melden aan PS Cultuureducatie: Voorgesteld wordt om eerst af te wachten wat in het regeerakkoord beschikbaar komt voor cultuureducatie. Het is jammer dat elke coalitieperiode opnieuw moet worden beoordeeld of incidenteel geld beschikbaar moet worden gesteld voor cultuureducatie omdat telkens de inzet van het Rijk moet worden afgewacht. Dat doet geen recht aan het belang van cultuureducatie. Zodra bekend is wat het nieuwe kabinet gaat doen met cultuureducatie, dan komen GS terug bij PS. Vouchers voor onderwijs: Het gebruik van vouchers voor het onderwijs wordt meegenomen bij de uitwerking van de derde tranche van het herstelfonds Stolpen: Na een jaar zal mw. Pels een terugkoppeling geven over de voortgang van het beleid voor stolpen, dan zijn de gesprekken met gemeenten gevoerd en is de waarderingskaart onder de aandacht gebracht van eigenaren
Discussienotitie PvdA inz. laaggeletterdheid										Mw. Pels zegt toe een verkenning uit te laten voeren naar de mogelijkheden (inzet van ProBiblio, de motie van PS over het hanteren van taalniveau B1 in de eigen communicatie en arbeidsmarkt), maar wel binnen deze kaders. Ook zal ze in de verkenning meenemen welke regie- en coördinatierol de provincie kan spelen bij het faciliteren van gemeentelijke regelingen. De resultaten zullen na de zomer voorgelegd worden

Strategische Statenagenda Commissie Economie Financiën en Bestuur
juni 2022

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

Investeren in behoud van archeologisch erfgoed								Pels		Met de actualisatie van het cultuurbeleid (zie hierboven) komt de beleidsinzet op het gebied van onderwaterarcheologie aan de orde. Onderwerpen daarbij zijn beschermingsbeleid van wrakken in de Waddenzee en extra onderzoek naar nieuw aangeleverde vondsten. In het tweede kwartaal 2020 worden PS geïnformeerd over de presentatie van de vondsten van het Palmhoutwrak. Financiële bijdrage Kaap Skil voor tentoonstellen Palmhoutwrak-collectie (28-9 c-agenda)
Stelling van Amsterdam								Pels		Technische briefing gehouden op 6/9/2021
Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (Pels)	**9-5**	**20-6**	**12-9**	**29-9**	**31-10**	5-12	**2023**			
Sport								Pels		Op 8 november 2021 hebben PS de motie Toekomstperspectief Sport aangenomen. PS vragen GS: - Een toekomstperspectief of discussienota uit te werken over sport in Noord-Holland in de vorm van een update over de beleidsnotitie Sport (2020), bestaande uit: • de stand van zaken van de beleidsnotitie Sport; • een uiteenzetting van de taken van de Provincie Noord-Holland op dit gebied; • een vergelijk van het sportbeleid met andere provincies; • de (mogelijk structurele) rol die Sportservice Noord-Holland of anderen hierin kunnen spelen> GS hebben aangegeven met een dergelijke notitie te komen (september 2022) Voortgang Beleidsnotitie Sport EFB besproken in EFB 18 januari 2021. Toegezegd is: Het aanbieden van plantaardige maaltijden en snacks in de kantine zal wederom bij de eerstvolgende kennissessie via Sportservice onder de aandacht gebracht worden. De focus op natuurinclusiviteit kan bij een volgende ronde aan de orde komen, aangezien het huidige budget daarvoor onvoldoende is.
Goed werkgever- en opdrachtgeverschap								Pels		Zie GS brief c-agenda EFB 26 oktober 2020 over duurzaam doorpakken en rol als werkgever - diversiteit op de werkvloer Binnen de ambtelijke organisatie is 'goed werkgeverschap en eigentijdse arbeidsverhoudingen' één van de pijlers van het strategisch HR beleid. Onder deze noemer wordt gewerkt aan diverse thema's, waaronder diversiteit en inclusiviteit en ontwikkel- en loopbaanmogelijkheden. Naar verwachting in het tweede kwartaal van dit jaar zullen GS de Staten nader informeren over de wijze waarop wij uitvoering geven aan dit onderdeel van het Coalitieakkoord, en de komende tijd met onze verbonden partijen in gesprek gaan welke stappen ze hierin kunnen zetten.
Voortgang Social Return								Pels		Zie ook brief C-agenda EFB 29-11-2021 Social Return Statushouders. Voortgang: 1e kwartaal 2020 (zie c-agenda EFB 31-8-2020) Voortgang 2021: 'Social return in één oogopslag 2021 met daarin de voortgang vanaf januari 2015 tot mei 2021 (C-agenda EFB 6-9-2021);

Strategische Statenagenda Commissie Economie Financiën en Bestuur
juni 2022

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

										Eerste kwartaal 2022: voortgang social return in 1 opslag Herijking social return 1e kwartaal 2023
Initiatiefvoorstel van fractie DENK inzake Arbeidsmarktdiscriminatie NH										
Inkoopbeleid								Pels		**Besproken in commissie EFB 22 maart 2021**
Circulaire economie en PDNH Per 1-1-2021 van M&B naar EFB (Pels)	**9-5**	**20-6**	**12-9**	**29-9**	**31-10**	5-12	**2023**			
Actieagenda Circulaire Economie 2021-2025								Pels		18-1-2021 concept-Actieagenda in cie. EFB (besproken B-agenda) Werkbezoek circulaire economie 31 oktober 2022 (ochtend) Europabijeenkomst circulaire economie 14 juni 2022
PDENH (Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland)								Pels		Bij de behandeling van de Mid Term Review heeft Gedeputeerde Pels aangegeven: PDNH loopt af in 2024, daarom is het idee om voor/na de zomer in 2022 het toekomstscenario PDNH te gaan bespreken zodat alle instrumenten op elkaar aansluiten en elkaar blijven versterken Zal op 20-6-2022 in de commissie worden behandeld N.a.v. veel vragen over dit onderwerp is op verzoek van PS een technische briefing PDENH gehouden op 3 september 2020 in de commissie M&B. Op 7 december 2020 heeft er een expertmeeting plaats gevonden over revolverende fondsen. .
Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk Toezicht en Europa (Zaal)	**9-5**	**20-6**	**12-9**	**29-9**	**31-10**	5-12	**2023**			
Voortgangsrapportage/actualisatie economisch uitvoeringsbeleid/ Dashboard								Zaal		Op 6 Sept 2021 is het nieuwe uitvoeringsprogramma in EFB besproken
Initiatiefvoorstel CU/PvdD "Noord-Holland Impact; zestien voorstellen voor het stimuleren van een economie die van waarde is voor de samenleving										
Voortgang Pallas project								Zaal		29-11-2021 is uitstel terugbetaling lening besproken. In Q4 2022 wordt de toekomst van Pallas besproken en kan een besluit worden genomen (na het besluit van het Rijk). De speciaal gezant zal voor de commissie uitgenodigd worden.

Strategische Statenagenda Commissie Economie Financiën en Bestuur
juni 2022

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

										Bespreking in EFB zal naar alle waarschijnlijkheid op 5/12/2022 plaatsvinden; vooraf technische briefing
HIRB/werklocaties								Zaal		Zie c-agenda EFB 17-1-2022: -wijziging uitvoeringsregeling HRB duurzaamheid; - vaststelling HIRB regelingen 2022 - Onder de noemer HIRB-plus zijn regelingen opgesteld voor het toekomstbestendig maken en houden van bedrijventerreinen en winkelgebieden. Ook zijn middelen vrijgemaakt ten behoeve van pilots op het gebied van verblijfsrecreatie. In totaal wordt voor HIRB-plus in de periode 2020-2023 een bedrag van € 2,5 mln. per jaar ingezet. In de subsidieregeling voor de fysieke herstructurering van bedrijventerreinen krijgen de aspecten duurzaamheid (waaronder CO2-reductie), circulariteit en leefbaarheid grotere nadruk. Projecten die op deze gebieden veel maatregelen nemen hebben een grotere kans op subsidie in de jaarlijkse subsidietender. PS worden jaarlijks geïnformeerd over de gehonoreerde projecten. Regionale afspraken werklocaties: Hiervoor worden de afspraken gevolgd die gemaakt zijn inde PRV; ramingen worden minimaal eens in de 5 jaar voorzien. Voor NHN is net een herziening van de raming gestart (oplevering 2e helft 2020). Zie brief GS aan PS inz. Monitor Werklocaties 2020 c-agenda EFB 30 november 2020
Jaarprogramma van De Kop Werkt! (wensen en bedenkingen').			??					Zaal		Jaarrapportage 2021 staat op C-agenda EFB 9 mei 2022 Samenwerking is per 1-1-2022 beëindigd. GS laten onderzoeken of de investeringen uit het programma hebben bijgedragen aan een toekomstbestendige regio waar het goed wonen, werken en recreëren is. (onderzoek naar naar economische en maatschappelijke effecten van het programma De Kop Werkt!) Bij de start van het programma is een nulmeting uitgevoerd waaraan de effecten zullen worden gemeten. Naast het meten van de economische en maatschappelijke effecten is ook de governance van het programma geëvalueerd. De rapportages zullen na de zomer 2022 aan PS worden gezonden. De Halfjaarrapportage 2021 van het programma 'De Kop Werkt! staat op C-agenda EFB 17-1-2022 FB 20-1-2020: programma loopt af: hr. Van der Hoek zegt toe dat het onderwerp terugkomt op de agenda van de commissie na afronding van de effectrapportage (maatschappelijke en economische effecten) en de evaluatie van het ambitiedocument en evaluatie governance. 29/6: Zie ook brief C-agenda EFB 31/8 inz. jaarrapportage 2019 en verlengen programma. De effectrapportage (maatschappelijke en economische effecten) en de evaluatie van het ambitiedocument en evaluatie governance komen nog terug op de agenda. Aan de evaluatie van het ambitiedocument en evaluatie governance wordt nu gewerkt. De effectrapportage wordt circa 1 jaar uitgesteld. In 2021 worden dit allemaal te samen aan de Cie aangeboden 2e tranche jaarprogramma 2020 is op 18 januari in cie EFB behandeld. Jaarrapportage 2020 staat op c-agenda EFB 14-6-2021
Herstructurering Winkelgebieden								Zaal		EFB 20-1-2020 (rondvraag Van der Hoek): negatieve berichtgeving winkelleegstand. Primair gemeenten aan zet. Wordt wel in regionaal en in MRA verband over gesproken. Eventuele acties

Strategische Statenagenda Commissie Economie Financiën en Bestuur
juni 2022

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

.										zullen in gezamenlijkheid plaatsvinden. In dat geval worden PS geïnformeerd
Continuering regionale economische samenwerking NHN								Zaal		.De provincie en 18 NHN gemeenten hebben op 17 december 2017 een aandeelhouders- en dienstverleningsovereenkomst ondertekend, waarin de strategische samenwerking van en onderlinge afstemming tussen ondernemers, onderwijsinstellingen, kennisinstellingen, lokale en provinciale overheden en regionale samenwerkingsverbanden in NHN is vastgelegd. In deze overeenkomsten is bepaald dat uiterlijk in oktober 2021 een tussenevaluatie is uitgevoerd en uiterlijk in mei 2023 een eindevaluatie is uitgevoerd. De tussenevaluatie wordt opgeleverd in oktober 2021 en in het Bestuurlijk Afstemming Overleg NHN (BAO) en de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 22 november 2021 vastgesteld, opdat de uitkomsten van de evaluatie kunnen worden vertaald in het Jaarplan ONHN van 2022. De resultaten van deze tussenevaluatie zullen na deze datum aan de Commissie worden voorgelegd.
Uitkomsten evaluatie detailhandelbeleid								Zaal		Zie ook brief GS inz. monitor detailhandel op c-agenda EFB 31-8-2020
Hoogwaardige en digitale verbindingen								Zaal		Bij de behandeling van de MId Term review in EFB van 29-11-2021 heeft de commissie aangeven dit onderwerp ter bespreking te willen agenderen. Is op 9 mei 2022 besproken in de cie EFB: afgesproken wordt om eerst af te wachten of de motie Van Dijk in de Tweede Kamer leidt tot het beschikbaar stellen van voldoende middelen om de laatste echt witte vlekken op te lossen, want het kost in totaal ongeveer € 11 en € 31 miljoen voor de provincie (een paar duizend euro per adres). Nadat het besluit van de Tweede Kamer bekend is geworden, zullen PS geïnformeerd worden
Een innovatief klimaat bevorderen Economie en inclusieve arbeidsmarkt								Zaal		GS streeft naar een optimaal vestigingsklimaat voor ondernemers in Noord-Holland. Een nationaal en Europees gelijk speelveld is hierbij van groot belang. We stellen geen strengere normen dan de wettelijke, maar stimuleren bedrijven om duurzame maatregelen te nemen. De provincie ondersteunt het vestigingsklimaat door in te zetten op goede bereikbaarheid, goede ruimtelijke ordening en een gezonde leefomgeving. Om de verduurzaming van de economie te versnellen, ondersteunen en stimuleren GS over de volle breedte duurzame innovatie. Hiervoor stelt GS middelen beschikbaar. GS stimuleert (duurzame) innovatie op verschillende manieren, met de MKB innovatie-instrumenten en -fondsen. Voor de financiële stimulering van innovaties is de MIT-subsidieregeling ingesteld (MKB innovatiestimulering regio en Topsectoren), het Participatiefonds Duurzame Economie NH en het Innovatiefonds NH. Met het investeringsgereedprogramma PIM worden (duurzame) ondernemers met het vinden van passende financiering geholpen, en met het versnellingsprogramma GO!-NH worden duurzame innovaties versneld. Al deze innovatie-instrumenten worden in de huidige coalitieperiode voortgezet en/of uitgebreid. Daarnaast start, in samenwerking met regionale partners, een pilot 'Globalisers' om Noord-Hollandse scale-ups te helpen groeien door ondersteuning te bieden bij het toetreden op de internationale markt. De uitvoering van deze instrumenten wordt door GS georganiseerd. PS worden jaarlijks per brief geïnformeerd.
Een veerkrachtige arbeidsmarkt bevorderen								Zaal		6 september is een technische briefing gehouden door de werkambassadeur en op 27 september is de uitvoeringsagenda besproken. De door GS vastgestelde definitieve uitvoeringsagenda staat op de c-agenda van EFB van 17-1-2022
Nieuwe Europastrategie								Zaal		De Europastrategie is op 13 december 2021 door PS vastgesteld met 2 amendementen: A 38-2021: In 2026 tussentijdse beschouwing Europastrategie A 40-2021: verdienmodel agrariers.

Strategische Statenagenda Commissie Economie Financiën en Bestuur
juni 2022

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

										Teven is motie 233-2021 aangenomen: Europa dichter bij PS. Afdoeningsvoorstel EFB 21-3-2022 EFB 21-3-2022: motie afgedaan
Sponsoring								Zaal		In 2022 vindt een evaluatie van de doelstellingen en de resultaten plaats. Zie ook c-agenda EFB 22-4-2021: Brief GS aan PS inz. verruimde uitgangspunten evenementensponsoring 2021-2022 In oktober 2019 zijn de uitgangspunten in de commissie besproken en in november 2019 heeft GS het definitieve sponsorbeleid 2020-2023 vastgesteld. PS zullen jaarlijks een voortgangsrapportage ontvangen over de duurzaamheidsmaatregelen die de gesponsorde evenementen invoeren. 18 Januari 2021 is de Voortgangsbrief dierenwelzijn gesponsorde evenementen 2020 op B-agenda EFB.
Initiatiefvoorstel wijziging Referendumverordening van FvD								Zaal		Behandeld in cie EFB van28-9-2020:. Toegezegd is: GS zullen goed blijven volgen of sprake is van gestrande pogingen en in dat geval zullen PS worden geïnformeerd Mw. Zaal geeft aan dat op basis van de motie van FvD is al een communicatietraject gestart, voorgesteld wordt na te gaan wat dit heeft opgeleverd alvorens weer een nieuw traject te starten. Zodra de digitale mogelijkheid aanwezig is, zal hierover gecommuniceerd worden. De vraag van de PVV over de geschatte kosten van een referendum (bedrag concretiseren) is schriftelijk beantwoord. Zie ook Statenvragen FvD 115-2020 Bindend correctief referendum agenderen in commissie zodra de Grondwetswijziging dat mogelijk maakt
Beleidskader bestuurskracht								Zaal		Momenteel wordt bezien of het nodig is om deze aan te passen (itt tot hetgeen in de MTR staat, dat er begin 2022 een startnotitie voor een nieuw beleidskader komt)
Beleidskader Inter Bestuurlijk Toezicht										Cie EFB 14 februari 2022: mw. Zaal stelt voor om het beleidskader over 2 jaar (febr. 2024) weer op de agenda te zetten om ontwikkelingen in het beleid af te stemmen met PS
Datacenterstrategie								Zaal		Definitieve versie in EFB van 17-1-2022 en PS van 31-1-2022 Na een jaar zal de strategie geëvalueerd worden (februari 2023) BOT overleg heeft plaatsgevonden op 10 mei 2021 Eerste contouren 6 september 2021 in cie EFB Voordracht Datacenterstrategie op 17/1/2022 in EFB behandeld en op 31/1/2022 geamendeerd vastgesteld in PS (A1-2022/tegengaan lichtoverlast) Aangenomen moties: M9-2022 Hyperscales M10-2022 Zorgen om hyperscales M13-2022 Restwarmte
Openbare orde en Veiligheid, Integriteit, Internationale betrekkingen, Public Affairs, Communicatie Concerncontrol, Juridische	**9-5**	**20-6**	**12-9**	**29-9**	**31-10**	**5-12**	**2023**			

Strategische Statenagenda Commissie Economie Financiën en Bestuur
juni 2022

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

Zaken, Archief, PS- en GS zaken (CdK)										
Bestuurscultuur/werkgroep burgerparticipatie								CdK		Concept Agenda bestuurlijke vernieuwing en participatie/notitie bevoegdheidsverdeling GS/PS is besproken in EFB 18 januari 2021 Werkgroep burgerparticipatie is nieuw leven ingeblazen. Resultaten werkgroep burgerparticipatie en voorstel GS September 2022
inspraak en participatieverordening.								CdK		Mededeling CDK EFB 6/9/2021: Het aangekondigde wetsvoorstel met als titel 'Versterking Participatie Decentrale overheden' is nog niet behandeld door de Tweede Kamer. Daarom kan de toezegging om de inspraak- en participatieverordening uit te breiden en voor de zomer van 2022 af te ronden, niet nagekomen worden. Er wordt gestart met een bijeenkomst over digitale participatie op 6 oktober a.s. met burgemeesters en wethouders. Het resultaat hiervan wordt verwerkt in het grotere geheel. De aangekondigde conferentie over participatie is voorlopig uitgesteld.
1e begrotingswijziging Randstedelijke Rekenkamer voor zienswijze 2023								CdK/PS		Februari 2023
Begroting Randstedelijke Rekenkamer 2022								CdK/PS		April 2022
Ondermijning, tegengaan, weerbaarheid stimuleren								CdK		De cdK zal over de voortgang van de agenda ten minste een keer per jaar aan de Staten rapporteren (los van de P&C-cyclus;(eerste voortgangsrapportage is 27 september 2021 in EFB behandeld). Ten aanzien van de interne weerbaarheid: zoals in de Agenda Weerbaar NH opgenomen zal een provinciaal weerbaarheidsbeeld wordt opgesteld. De oplevering wordt eind december verwacht en zal input vormen voor een actieplan interne weerbaarheid. Zie ook brief C-agenda EFB 18-1-2021 en 29-11-2021: Brief van GS aan PS inz. Uitvoeringsregeling subsidie bestuurlijke weerbaarheidsscans
Statenvoordracht - Wensen en bedenkingen bij subsidievaststelling fractiebijdragen n.a.v. Rapport van bevindingen 2020-2021								CdK		EFB 17 januari 2021 en PS 31-1-2022
Kadernota Risicomanagement en weerstandsvermogen,								CdK		GS stellen voor in de brief bij de Kadernota om het gesprek over de algemene reserves (normen tav de gewenste omvang) te voeren bij de perspectiefnota (juni 2022). Ter voorbereiding hierop zal op 9 mei 2022 een technische briefing worden gehouden over dit onderwerp
MRA versterkte samenwerking								CdK		Samenwerkingsvoorstellen tussen GS en PS hebben besproken in EFB 14-2-2022 en motie 52-2021 (governance MRA) afgedaan. Samenwerkingsafspraken zijn op 15/11/2021 in PS vastgesteld.
Beleidskader verboden handelingen										C-agenda EFB 17-1-2022
Initiatiefvoorstel van Denk inz. uitgebreid onderzoek naar het slavernijverleden en de rol van de Provincie Noord-Holland								CdK		Aangehouden in cie EFB van 17 januari 2022. Technische briefing met Amsterdamse onderzoeker en voorzitter Ninsee. diepgaand onderzoek Rijk naar Slavernijverleden wordt in 203 verwacht

Strategische Statenagenda Commissie Economie Financiën en Bestuur
juni 2022

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

MRA AV vergadering (Olthoff)	**9-5**	**20-6**	**12-9**	**29-9**	**31-10**	**5-12**	**2023**			
Agenda's AV en Raadtafel MRA										Data vergaderingen AV 18/2; 20/5; 16/9; 18/11 Data vergaderingen Raadtafel: 9/2 (schriftelijk); 10/5; 7/9 (schriftelijk); 8/11
Meerjarenbegroting MRA										20-6-2022
IPO, ICT en Data en Subsidies algemeen (Stigter)	**9-5**	**20-6**	**12-9**	**29-9**	**31-10**	**5-12**	**2023**			
Kaderbrief 2023/IPO begroting 2023								Stigter		Kaderbrief 2023 van het IPO 9mei 2022 Begroting IPO 2023: oktober 2022
Datastrategie								Stigter		In 2022 (sept) zal er een voortgangsrapportage komen en in 2023 een evaluatie en een geactualiseerde datatstrategie. 31-8-2020: technische briefing datastrategie. Voortgangsrapportage heeft op de B-agenda van EFB 30 november gestaan. Geactualiseerde datastrategie 14 juni in cie behandeld en op 28/6 door PS vastgesteld.

Strategische Statenagenda Commissie Mobiliteit en Bereikbaarheid
voor PS 10 oktober 2022

Beeldvorming (Fase 1) : BOT-overleg of technische briefing / overleg derden
Oordeelsvorming (Fase 2) : ter bespreking, B-agenda
Besluitvorming (Fase 3) : Voordracht ter voorbereiding PS, A-agenda

vetgedrukt = mutatie na meest recente vergadering (cie. M&B of PS)

	2022									2023		Na 15-3	GS	Behandeling
Commissie M&B	**17-01**	**14-02**	**21-03**	**09-05**	**20-06**	**12-09**	**29-09**	**31-10**	**01-12**	**23-01**	**20-02**			
Commissies Algemeen														
1e Begrotingswijziging													allen	2022: 1e Begrotingswijziging 14-02 M&B, 07-03 PS 2023: 1e Begrotingswijziging 20-02 M&B, 06-03 PS
2e Begrotingswijziging													allen	2022: 2e Begrotingswijziging 12-09 M&B, 19-09 PS
Laatste begrotingswijziging														2022: laatste Begrotingswijziging 01-12 M&B, 19-12 PS Let op: de commissievergadering is verplaatst van 5-12 naar 1-12
Jaarstukken en Kaderbrief													allen	2022: 20 juni in commissie M&B (A-agenda) en 4 juli in PS
Begroting													allen	2022: 31 oktober in commissie M&B (A-agenda) en 14 november in PS
Mobiliteit/ Bereikbaarheid														
Algemeen													Olthof	12-09-2022 technische briefing financiële opgaven infrastructuur met uitnodiging van cie. EFB
Nota Infrastructurele Kapitaalgoederen (NIKG)													Olthof	28-09-2020 Technische briefing (met uitnodiging van de cie. EFB) 26-10-2020 Voordracht in cie. M&B 09-11-2020 Voordracht in PS Nadere invulling van de duurzaamheidsambities binnen de infrastructurele projecten 2021-2023 zoals eerder aangekondigd in de Nota Infrastructurele Kapitaalgoederen 2020-2023 (NIKG). 22-04-2021 Voordracht Duurzaamheidsambities provinciale infrastructuur '21-'23 in cie. M&B, 17-05-2021 in PS
Bijpraatmoment Rocov-NH (Regionaal Overleg Consumentenbelangen Openbaar Vervoer NH)													Olthof	Halfjaarlijks bijpraatmoment over recente ontwikkelingen. Het is gebruikelijk dat Rocov de cie. 2 x (soms 1 x) per jaar informeert. Voorafgaand aan M&B 21-03-2022 Voorafgaand aan M&B 12-09-2022
Jaarlijks overleg met raadscie. gem. A'dam en Vervoerregio Amsterdam													Olthof	Eens per jaar is er een bijeenkomst met de leden van de commissie, leden van de raadscie. verkeer (Raadscommissie Mobiliteit, Luchtkwaliteit en Water (MLW)) van Amsterdam en de Vervoerregio Amsterdam. Na raadsverkiezingen, Q4 2022?
Verkeersveiligheid													Olthof	Jaarverantwoording verkeersveiligheid 2020: In de commissievergadering Bereikbaarheid en Mobiliteit van 20 januari 2020 is toegezegd de commissie jaarlijks te rapporteren over de activiteiten van GS op het gebied van verkeersveiligheid. In de jaarverantwoording wordt naast een terugblik op 2020 ook vooruitgeblikt op de activiteiten in 2021. 15-02-2021 C-agenda: Uitvoeringsregelingen verkeersveiligheid 2021 en jaarverantwoording 2020 17-01-2022 C-agenda Uitvoeringsregeling subsidie Verkeerseducatie Scholieren Noord-Holland 2022 en de Uitvoeringsregeling subsidie Doortrappen Noord-Holland 2022. 14-02-2022 C-agenda Infrastructuursubsidies 2022 en jaarverantwoording 2021 09-05-2022 C-agenda Regionale contourendocumenten verkeersveiligheid Expertmeeting verkeersveiligheid en gedrag: 12 september 2022 Verkeersveiligheid Zeeweg N200: 29-09-2022 Literatuuronderzoek naar aanrijdingen met damherten C (20-06-2022) – naar B-verzoek PvdD 29-09-2022 Verkeersveiligh. Zeeweg N200, C (12-09-2022) - naar B-verzoek D66
Snelheidsinrichting N-wegen														09-05-2022 Technische briefing (verzoek GL 7 maart 2022)

Strategische Statenagenda Commissie Mobiliteit en Bereikbaarheid
voor PS 10 oktober 2022

Beeldvorming (Fase 1) : BOT-overleg of technische briefing / overleg derden
Oordeelsvorming (Fase 2) : ter bespreking, B-agenda
Besluitvorming (Fase 3) : Voordracht ter voorbereiding PS, A-agenda

vetgedrukt = mutatie na meest recente vergadering (cie. M&B of PS)

	2022									**2023**		**Na 15-3**	**GS**	**Behandeling**
Commissie M&B	**17-01**	**14-02**	**21-03**	**09-05**	**20-06**	**12-09**	**29-09**	**31-10**	**01-12**	**23-01**	**20-02**			
Perspectief Mobiliteit (v/h Agenda Mobiliteit)													Olthof	*Perspectief Mobiliteit* is de nieuwe titel van Agenda Mobiliteit. De Agenda Mobiliteit is al eerder in de commissie besproken, nl.: 11-02-2019 discussiestuk Agenda Mobiliteit (B-agenda) 16-09-2019 BOT-overleg Agenda Mobiliteit Onder de nieuwe naam *Perspectief Mobiliteit* bespreekt GS graag: 22-04-2021 concept-Agenda Perspectief Mobiliteit (B-agenda) 06-09-2021 voordracht definitief Perspectief Mobiliteit (A-agenda) (13-09 in PS)
Verbinding A8-A9 / Landschapsplan													Olthof	Juni 2019: Dit onderwerp maakt deel uit van het coalitieakkoord “Duurzaam doorpakken”: In februari en eind mei van dit jaar bent u per brief geïnformeerd (kenmerken 1 1 60469/1 357255 en 1 427994/1 427999) over de stappen van het project 'Landschapsplan Stelling van Amsterdam / Verbinding A8-A9'. In de brief van eind mei hebben wij o.a. aangegeven dat u het Landschapsplan in kwartaal 1 van 2021 zou ontvangen. Dat wordt nu Q4 van 2021. Wij bekijken samen met de partners uit de Stuurgroep Verbinding A8-A9 en het consortium of dit proces is te versnellen. 14-06 technische briefing 06-09 ter kennisname Bouwstenen voor het Landschapsplan Stelling van Amsterdam / Verbinding A8-A9’ (C-agenda) 11-01-2022 19.00-21.00 uur technische sessie Landschapsplan Stelling van Amsterdam/A8-A9, met uitnodiging van de commissie EFB 17-01-2022 Landschapsplan Stelling van Amsterdam/A8-A9 (A-agenda), met uitnodiging van de commissie EFB *Krommenie/Assendelft:* Informeren over het uitvoeringsprogramma Krommenie/Assendelft cie M&B april 2021 (C-stuk)
Bereikbaarheid Haarlemmermeer- Bollenstreek													Olthof	Juni 2019: dit onderwerp staat in het coalitieakkoord “duurzaam doorpakken”: Bereikbaarheid Bollenstreek. Alle Noord-Hollandse belanghebbenden zullen opnieuw gehoord worden over de voorkeursvariant. N.a.v. deze gesprekken zal, op basis van het Noord-Hollandse belang, opnieuw gesproken worden met de provincie Zuid-Holland over de verdere realisatie van de weg en de voorkeursvariant. 25-03-2020 in Stuurgroep 20-04-2020 Voordracht in cie. M&B 18-05-2020 Voordacht in PS (in uitloopvergadering 25-05) Juni 2020 *Netwerkstudie Haarlemmermeer* PNH start samen met Haarlemmermeer (penvoerder) en Vervoerregio Amsterdam een Netwerkstudie Haarlemmermeer 2040 (zie brief 1440252/1440261 van 24-06-2020, C-agenda alle commissies aug. 2020). 20-05-2021 gezamenlijke online informatiebijeenkomst, organisatie vanuit Haarlemmermeer 06-09-2021 Gezamenlijke actie-agenda netwerkstudie Haarlemmermeer (B-agenda)

Strategische Statenagenda Commissie Mobiliteit en Bereikbaarheid
voor PS 10 oktober 2022

Beeldvorming (Fase 1) : BOT-overleg of technische briefing / overleg derden
Oordeelsvorming (Fase 2) : ter bespreking, B-agenda
Besluitvorming (Fase 3) : Voordracht ter voorbereiding PS, A-agenda

vetgedrukt = mutatie na meest recente vergadering (cie. M&B of PS)

	2022									2023		Na 15-3	GS	Behandeling
Commissie M&B	**17-01**	**14-02**	**21-03**	**09-05**	**20-06**	**12-09**	**29-09**	**31-10**	**01-12**	**23-01**	**20-02**			
														Bennebroekerweg Begin oktober 2020 hebben wij u geïnformeerd over de intentieovereenkomst die wij hebben afgesloten met onze partners de Vervoerregio en gemeente Haarlemmermeer. Cie M&B 22 maart 2021 (C-agenda) Aanpak en een Samenwerkingsovereenkomst (SOK) voor de gecombineerde verkenning- en planfase. In de SOK maken wij afspraken over de organisatie, planning en financiën van het project (Nieuwe) Bennebroekerweg voor het komende jaar. Gedurende het jaar werken we toe naar een voorkeursalternatief voor de (Nieuwe) Bennebroekerweg.
Broek in Waterland													Olthof	De gekozen vorm van co-creatie is ingezet door PS en wordt doorgezet in de vervolgaanpak. Het Plan van Aanpak voor het vervolg zal in april 2020 worden voorgelegd aan de Stuurgroep. Vervolgens zal dit door GS worden vastgesteld. De aanpak is in lijn met het reeds doorlopen proces. Als onderdeel hiervan worden de commissieleden Mobiliteit en Bereikbaarheid uitgenodigd voor specifieke inloopavonden/workshops. In Q4 2020 wordt een moment gezocht om de commissie bij te praten over deze aanpak. 26-10-2020 Nota vervolgstudie naar een mogelijke onderdoorgang in Broek in Waterland, N247 (B-agenda) De vervolgstudie naar een mogelijke onderdoorgang in de N247 in Broek in Waterland is gestart. Hiervoor hebben de leden van de Statencommissie Mobiliteit en Bereikbaarheid een uitnodiging ontvangen om dit proces van dichtbij te volgen via ateliers. Streven is om in Q2 van 2022 een uitgewerkt voorstel voor de onderdoorgang voor te kunnen leggen aan GS en PS waarbij er inhoudelijk nog een keuze kan worden gemaakt over de inrichting van de N247 qua rijstrookindeling, mede in relatie tot de financiering. Door extra uitvragen en kosten studie en o.a. corona verschuift dit. 20-06-2022 cie. M&B stand van zaken (C-stuk) 06-07-2022 Atelier waarin eerste conceptontwerpen worden besproken met bewoners en belanghebbenden (cie. M&B als toehoorder) Na de zomervakantie volgt nog één atelier waarin de resultaten van de onderzoeken en de MKBA worden gepresenteerd. Afsluitend zal er een inloopavond komen waarin de eindresultaten van deze vervolgstudie worden getoond (cie. M&B kan daar in gesprek gaan met bewoners en belanghebbenden over deze resultaten) 31-10-2022 cie. M&B (B-stuk) De verwachting is dat begin 2023 een definitieve keuze worden voorgelegd aan PS over de realisatie van een onderdoorgang.

Strategische Statenagenda Commissie Mobiliteit en Bereikbaarheid
voor PS 10 oktober 2022

Beeldvorming (Fase 1) : BOT-overleg of technische briefing / overleg derden
Oordeelsvorming (Fase 2) : ter bespreking, B-agenda
Besluitvorming (Fase 3) : Voordracht ter voorbereiding PS, A-agenda

vetgedrukt = mutatie na meest recente vergadering (cie. M&B of PS)

	2022									**2023**		**Na 15-3**	**GS**	**Behandeling**
Commissie M&B	**17-01**	**14-02**	**21-03**	**09-05**	**20-06**	**12-09**	**29-09**	**31-10**	**01-12**	**23-01**	**20-02**			
N247-16, Bereikbaarheid Waterland													Olthof	29-11-2021 Voortgang project N247-16, Bereikbaarheid Waterland (B-agenda) 14-02-2022 Voordracht Vaststelling partiële herziening PIP N247, kavelpad Molenkade 2, 07-03 in PS
Bereikbaarheid kust Zuid-Kennemerland													Olthof	Bereikbaarheid kust Zuid-Kennemerland: De eerste stap is gezet: het verbeteren van de spoorverbinding tussen Amsterdam/Haarlem en Zandvoort. De regio is uitgenodigd om voorstellen te doen hoe om te gaan met het resterende budget. De coronaperikelen en beperkte capaciteit bij de gemeenten hebben er toe geleid dat niet meer in Q3 2020 maar voor de zomer van 2021 de voorstellen gereed zijn voor besteding van het resterende budget. Doel van de strategische samenwerkingsagenda is om eind dit jaar een PvA te hebben en daarin voorstellen voor het resterende te doen. Dat komt dan in de eerste helft van 2022 terug in de commissie M&B. Verwachting: eind Q4 2022 (C-agenda)
Houtribdijk													Olthof	In Q1 en Q2 2020 inventariseren we bij RWS de huidige situatie en ambities voor de Houtribdijk, zowel op het gebied van mobiliteit als de potentie om de biodiversiteit van het Markermeer te versterken. Ook met Flevoland gaan we in gesprek om de ontwikkelingen aldaar te bespreken. De verwachting is dat PS in Q4 2020 een notitie ontvangt wat de inventarisatie tot dan toe heeft opgeleverd en waar we als provincie eventueel op zouden kunnen inspelen. De inventarisatie is nodig om richting te kunnen bepalen. Hierin betrekken we ook de Omgevingsvisie en het OV Toekomstbeeld. RWS beheert de Houtribdijk, IJsselmeer en het Markermeer. Noord-Holland gaat over het Natura 2000 beleid van het Markermeer. 26-10-2020 in cie. M&B (B-agenda)
iDienst VMAAS (Verkeersmanagement as a Service)														Nieuw onderwerp betreffende de verkeersmanagement IDiensten: MAAS/IDiensten, eerder Verkeersmanagement as a Service genoemd. (Samenhang met andere onderwerpen zoals smart mobility en toekomst bediening kunstwerken.) 14-06-2021 Afnemen iDienst VMaaS (‘Verkeersmanagement as a Service’) door en voor provincie Noord-Holland (B-agenda)
Smart Mobility													Olthof	Er wordt jaarlijks gerapporteerd over de activiteiten in het Uitvoeringsprogramma. De Voortgangsrapportage 2019 Uitvoeringsprogramma Smart Mobility 2018 - 2020 is voor het zomerreces toegezonden. (C-agenda 31-08) 30-11-2020 technische briefing 22-04-2021 Voordracht Focus Smart Mobility in cie. M&B, 17-05 in PS
Gebiedscontracten														30-11-2020 technische briefing
OV Toekomstbeeld OV jaarverslag OV-concessies OV-concessie Gooi en Vechtstreek													Olthof	22-06-2020 Technische briefing over de winnende aanbieder van de nieuwe OV-concessie Gooi en Vechtstreek 31-08-2020 input PS voor de nieuwe OV-concessie Gooi en Vechtstreek (B-agenda). In Q4 2020 kan hierover terug worden gerapporteerd. 31-08-2020 Ter kennisname Het Jaarverslag 2019 concessies Openbaar Vervoer (C-agenda) Er is een start gemaakt met het opstellen van een Ketenaanpak Noord-Holland. Dit is een vertaling van de opdracht om een OV-visie te maken: Beleidsmatig is namelijk met alle partners het Regionaal OV toekomstbeeld opgesteld. Hierin is

Strategische Statenagenda Commissie Mobiliteit en Bereikbaarheid
voor PS 10 oktober 2022

Beeldvorming (Fase 1) : BOT-overleg of technische briefing / overleg derden
Oordeelsvorming (Fase 2) : ter bespreking, B-agenda
Besluitvorming (Fase 3) : Voordracht ter voorbereiding PS, A-agenda

vetgedrukt = mutatie na meest recente vergadering (cie. M&B of PS)

	2022									2023		Na 15-3	GS	Behandeling
Commissie M&B	**17-01**	**14-02**	**21-03**	**09-05**	**20-06**	**12-09**	**29-09**	**31-10**	**01-12**	**23-01**	**20-02**			
														feitelijk een visie voor heel NH geschetst (stip aan de horizon). Het ontbreekt nu aan een aanpak voor de komende jaren en de rol van PNH hierin. Voor de zomer hebben wij een inventarisatie gemaakt van de knelpunten in de concessiegebieden en met de aangrenzende concessies. Daarvoor doen we een ronde langs de aangrenzende provincies, de VRA, de gemeenten (via de PVVB'n), ROCOV NH, ROVER en PS. Deze laatste willen wij inplannen op 20 april 2020. Omdat er natuurlijke momenten zijn om aanpassingen door te voeren in de concessies (herijking NHN in 2021, HIJ in 2022 en start nieuwe concessie GV in 2021), gebruiken we Q2 en Q3 2020 voor de inventarisatie. In Q4 2020 kan hierover terug worden gerapporteerd. In de ketenaanpak worden alle OV gerelateerde werkzaamheden met elkaar in verband gebracht en met andere beleidsvelden/programma's, zoals OV-knooppunten/Samen Bouwen aan Bereikbaarheid en de Verstedelijkingsstrategie. OV Toekomstbeeld: De provincie Noord-Holland werkt samen met vervoerders en overheden in de regio aan een sterk OV-netwerk in de provincie. Eind 2019 is het Regionaal OV Toekomstbeeld 2040 voor Noord-Holland en Flevoland (ROVT) opgeleverd en bestuurlijk vastgesteld. Met de vaststelling van het ROVT hebben de betrokken bestuurders besloten om vervolgstappen te zetten om het voorkeursnetwerk ROVT te realiseren. Dit netwerk is een visie op het toekomstig OV-netwerk dat in 2040 gerealiseerd moet zijn. Voordat daadwerkelijke realisatiebesluiten van ambities in het netwerk aan de orde zijn, zal eerst nog verkennend onderzoek moeten worden uitgevoerd. Na vaststelling van het ROVT eind 2019 is de commissie Mobiliteit & Bereikbaarheid in 2020 geïnformeerd over de voortgang van het vervolg op het ROVT: - 20 januari 2020 : B-agenda – kenmerk 1309457/1309462; - 31 augustus 2020 : C-agenda – kenmerk 1440972/1440978; - 30 november 2020 : B-agenda – kenmerk 1510902/1519010. 15-02 vaststellen onderzoeksagenda vervolg Regionaal OV Toekomstbeeld 2040 01-03-2021 Technische briefing Transitieplan OV-concessies N-H als gevolg van de coronacrisis 22-03-2021 Transitieplan OV-concessies N-H als gevolg van de coronacrisis (B-agenda) 06-09-2021 Beschikbaarheidsvergoeding 2021 en transitieplan Openbaar Vervoer Noord-Holland (C-agenda) 14-02-2022 jaarrapportage Onderzoeksagenda ROVT 2040 (C-agenda) Naar verwachting cie 20-6 informeren PS OV: • De Beschikbaarheidsvergoeding OV • Transitieplan OV Noord-Holland • Het nieuwe betalen/EMV betalen • Betaalbaarheid van het OV • De voortgangsrapportage Onderzoeksagenda vervolg ROVT

Strategische Statenagenda Commissie Mobiliteit en Bereikbaarheid
voor PS 10 oktober 2022

Beeldvorming (Fase 1) : BOT-overleg of technische briefing / overleg derden
Oordeelsvorming (Fase 2) : ter bespreking, B-agenda
Besluitvorming (Fase 3) : Voordracht ter voorbereiding PS, A-agenda

vetgedrukt = mutatie na meest recente vergadering (cie. M&B of PS)

	2022									2023		Na 15-3	GS	Behandeling
Commissie M&B	**17-01**	**14-02**	**21-03**	**09-05**	**20-06**	**12-09**	**29-09**	**31-10**	**01-12**	**23-01**	**20-02**			
														20-06-2022 Beschikbaarheidsvergoeding Openbaar Vervoer en transitieplan Openbaar Vervoer (B-agenda) 20-06-2022 Verzamelbrief met ontwikkelingen en stand van zaken Openbaar Vervoer (B-agenda) 29-09-2022 Stand van zaken beschikbaarheidsvergoeding OV (B-agenda)
Fiets													Olthof	31-08-2020 Uitvoeringsregeling subsidie regionaal fietsnetwerk 2020 en intentieverklaring doorfietsroute regio Alkmaar (C-agenda) 15-02-2021 Uitvoeringsregelingen verkeersveiligheid (incl fiets) 2021 (C-agenda) Begin Q2 2021 zullen wij een Uitvoeringsagenda Actieve Mobiliteit voorleggen aan PS. Onderdeel daarvan is een bestedingsplan voor de bestaande en nieuw beschikbare middelen uit het coalitieakkoord. In de regio's Alkmaar en Gooi- en Vechtstreek is inmiddels een intentieverklaring voor regionale doorfietsroutes ondertekend. In 2021 verwachten we ook in de regio Zuid-Kennemerland-IJmond bestuurlijk gedragen plannen te kunnen bekrachtigen. In samenwerking met de partners in de MRA werken we aan een plan om gezamenlijk de fietsparkeervoorzieningen bij R-Net haltes te gaan verbeteren. Met ProRail en gemeenten werken we samen aan een plan om fietsparkeervoorzieningen bij stations in Noord-Holland in beeld te brengen bij het door het Rijk beschikbaar gestelde gelden vanuit het Klimaatakkoord. Bij het BO-Mirt van 26-27 november 2021 zijn voor diverse stations gelden beschikbaar gesteld. Binnen de INHI nemen we fietsveiligheid mee in de beoordeling van onze wegen. In 2021 lanceren wij een vernieuwde en met de (door-)fietsopgave samengevoegde uitvoeringsregeling Kleine Infrastructuur met hoge subsidiepercentages voor investeringen in fietsveiligheid (70%) en doorfietsroutes (80%). Vooralsnog zijn er voor de Spitspont Velsen geen nieuwe afspraken nodig. Wij houden de ontwikkelingen in de gaten. *Proces Nationaal Toekomstbeeld Fiets, Regionaal Toekomstbeeld Fiets en de oplegger Actieve Mobiliteit* De besluitvorming over het Nationaal en het Regionaal Toekomstbeeld zal in november 2021 op het BO MIRT plaatsvinden. De eerste fase voor het Nationaal Toekomstbeeld fiets (NTF) is een Nationale Contourenschets van het NTF. Onze input hiervoor zal geleverd worden via een Regionale Contourenschets voor Noord-Holland, VRA en Flevoland. De verwachting is om in Q2 de Regionale Contourenschets, tezamen met een eerste concept van de 'oplegger Actieve Mobiliteit' (eerder ook genoemd Uitvoeringsagenda Actieve Mobiliteit), voor te leggen. Als B-stuk om te bespreken. 14-06-2021 Concepten actieve mobiliteit en regionaal toekomstbeeld fiets (B-agenda) 21-03-2022 Voortgang oplossen fietsknelpunten C-agenda 09-05-2022 Voordracht Actieagenda Actieve Mobiliteit 2022-2027 & Regionaal Toekomstbeeld Fiets (23-05-2022 in PS)
N241 - AC de Graafweg													Olthof	19 september 2019: Provinciale Staten heeft het Provinciaal Inpassingsplan (PIP) definitief vastgesteld op 4 maart 2019. Er lopen dertien beroepszaken tegen het

Strategische Statenagenda Commissie Mobiliteit en Bereikbaarheid
voor PS 10 oktober 2022

Beeldvorming (Fase 1) : BOT-overleg of technische briefing / overleg derden
Oordeelsvorming (Fase 2) : ter bespreking, B-agenda
Besluitvorming (Fase 3) : Voordracht ter voorbereiding PS, A-agenda

vetgedrukt = mutatie na meest recente vergadering (cie. M&B of PS)

	2022									**2023**		**Na 15-3**	**GS**	**Behandeling**
Commissie M&B	**17-01**	**14-02**	**21-03**	**09-05**	**20-06**	**12-09**	**29-09**	**31-10**	**01-12**	**23-01**	**20-02**			
														PIP, waaronder één van gem Opmeer. GS heeft 14 mei 2019 het Landschappelijk Inpassingsplan(LIP) vastgesteld. 31-08-2020 Onteigening N241 (C-agenda) 28-10-2021 Voordracht Verklaring van geen bedenkingen (VVGB) in cie. M&B (8-11 in PS)
PIP vernieuwing en verbreding Cruquiusbrug													Olthof	Q3 2020 ontwerp PIP ter kennisname naar PS (C-agenda 28-09-2020). 18-01-2021 Samenwerkingsovereenkomst Cruquiusbrug (C-agenda) 22-03-2021 Voordracht vaststelling PIP in cie. M&B (12-04 in PS)
Programma centrale bediening kunstwerken													Olthof	30-03-2020 Werkbezoek Bediencentrale en Vrouwenverdrietbrug is i.vm. het coronavirus vervallen. In de cie. M&B van 24-02-2020 heeft u besloten 32 kunstwerken volgens de veiligheidseisen van de machinerichtlijnen (MRL) te koppelen aan de bediencentrale in Heerhugowaard en daarvoor het benodigde budget beschikbaar te stellen. Dit besluit is in uw PS-vergadering van 09-03-2020 bekrachtigd. Met dit besluit is een extra investering van € 9,5 miljoen gemoeid. In de Statencommissie is reeds aangegeven dat niet met zekerheid te zeggen is of dit bedrag voldoende is, omdat op dit moment niet exact bekend is wat de status van de kunstwerken is. Ook is er een diversiteit van de kunstwerken waardoor ieder kunstwerk apart moet worden beoordeeld. GS zullen u spoedig informeren over de ontwikkelingen. 22-06-2020 Brief PS over 24u centrale bediening (van C naar B-agenda) 31-08-2020 Voortgang transitie brug- en sluisbediening (van C naar B-agenda) 17-09-2020 werkbezoek aan de bediencentrale Langebalk in Heerhugowaard en de Kogerpolderbrug bij De Woude (geannuleerd wegens onvoldoende aanmeldingen) 27-09-2021 Vervolg centrale bediening kunstwerken (B-agenda)
Herstel bruggen Krommenie													Olthof	28-09-2020 Stand van zaken via brief van GS (C-agenda) 21-03-2022 Voortgang bruggen Krommenie (C-agenda)
Leeghwaterbrug													Olthof	14-02-2022 Cie. M&B Evaluatie gehele project (C-agenda) 21-03-2022 Cie. M&B bespreking evaluatie (C- naar B-verzoek Liberaal NH)
Agenda slimme en schone logistiek													Olthof	Nieuwe onderwerp, zoals aangekondigd in het coalitieakkoord. De provincie stelt een agenda slimme en schone logistiek op om de provinciale inzet betreffende het goederenvervoer verder vorm te geven. 30-09 (uitloop 27-09) concept Agenda Slimme en Schone Logistiek Noord-Holland (B-agenda) Q4 ‘21/Q1 ‘22: Verwerken feedback commissie en stakeholders tot definitieve agenda slimme en schone logistiek 21-03-2022 cie. M&B Voordracht Agenda Slimme en Schone Logistiek Noord-Holland (04-04-2022 PS) 16-05-2022 werkbezoek aan WFO bedrijventerrein in Zwaagdijk (ontsluiting/rotonde)
Goederenvervoer over water en Regionaal Mobiliteitsprogramma (RMP) / Duurzame Mobiliteit													Olthof	Goederenvervoer over water: Op 4 februari 2020 hebben wij kennis genomen van het rapport ‘Vervolgonderzoek goederenvervoer over water, provincie Noord-Holland’. We gaan aan de slag met de aanbevelingen uit het onderzoek en werken dit de komende periode uit in beleidsvoorstellen. Het genoemde onderzoek wordt als input gebruikt voor de totstandkoming van het Regionaal

Strategische Statenagenda Commissie Mobiliteit en Bereikbaarheid
voor PS 10 oktober 2022

Beeldvorming (Fase 1) : BOT-overleg of technische briefing / overleg derden
Oordeelsvorming (Fase 2) : ter bespreking, B-agenda
Besluitvorming (Fase 3) : Voordracht ter voorbereiding PS, A-agenda

vetgedrukt = mutatie na meest recente vergadering (cie. M&B of PS)

	2022									2023		Na 15-3	GS	Behandeling
Commissie M&B	**17-01**	**14-02**	**21-03**	**09-05**	**20-06**	**12-09**	**29-09**	**31-10**	**01-12**	**23-01**	**20-02**			
														Mobiliteitsplan (RMP). De provincie Noord-Holland en de provincie Flevoland werken samen met gemeenten en andere relevante partijen de afspraken uit het Klimaatakkoord uit via het RMP. De aanbevelingen uit het genoemde onderzoek zullen landen in het concept-RMP dat in Q3 aan u wordt voorgelegd ter bespreking. Op basis van uw bespreking en de bespreking in andere bestuursorganen in de regio wordt eind 2020 een definitief RMP opgesteld dat aan u begin 2021 ter besluitvorming voorgelegd wordt. 20-04-2020 Technische briefing Duurzame Mobiliteit 28-09-2020 concept-RMP in cie. M&B (B-agenda) 27-09-2021 Definitief RMP in cie. M&B (B-agenda)
Onderzoeken doortrekken NZ-lijn Zaanstad/Purmerend en Schiphol/Hoofddorp													Olthof	*Onderzoek doortrekken NZ-lijn Zaanstad/Purmerend:* Samen met onze partners VRA, gemeente Amsterdam, Zaanstad en Purmerend zijn we gestart met het uitvoeren van een probleemanalyse naar de HOV capaciteit tot en met 2040 op de ZaanIJ-corridor en de verbinding Amsterdam-Purmerend. In het onderzoek is gekeken naar de Ruimtelijke ontwikkelingen in Amsterdam-Noord en Zaanstad, ook in samenhang met Haven-Stad. De probleemanalyse is de eerste fase in het onderzoek naar het doortrekken van de noord-zuidlijn richting Zaanstad en Purmerend en het project loopt richting zijn einde. Naar planning worden de resultaten in Q1 2021 vastgesteld en verwachten wij PS in een gezamenlijke informatiebijeenkomst met raadsleden te informeren over de resultaten. 01-03-2021 19.00-21.00 uur online presentatie aan raads- en Statenleden over de onderzoeksresultaten naar het HOV op de Zaan-IJ corridor en de corridor Amsterdam-Purmerend (i.s.m. en georganiseerd door Vervoerregio Amsterdam) 22-03-2021: rapport in cie. M&B ter bespreking (B-agenda) In de volgende fase wordt onderzocht welke oplossingsrichting het meest geschikt is om de reizigersgroei op de corridors op te vangen. Het is de intentie om het onderzoek uit te voeren onder het programma SBaB. *Doortrekken NZ-lijn naar Schiphol/Hoofddorp:* Onze belangrijkste prioriteit in het Regionaal OV Toekomstbeeld 2040 (ROVT) is deze doortrekking. Het ROVT is aangeboden aan de Minister van I&W in het BO MIRT 2019. Een nationale alliantie van zeven partijen, waaronder de provincie Noord-Holland, heeft in november 2020 een bod neergelegd bij het Rijk met het voornemen om gezamenlijk circa € 1 miljard bij te dragen ten behoeve van het doortrekken van de NZ-lijn en het sluiten van de ringlijn Amsterdam. In het BO MIRT 2020 is vervolgens geconstateerd dat er nu geen middelen beschikbaar zijn voor het starten van een MIRT-verkenning. De afspraak is gemaakt om in het project ZWASH (Zuidwestcorridor Amsterdam/Schiphol/ Hoofddorp) gezamenlijk door te gaan met de verdere uitwerking van een integrale ontwikkelstrategie, waarin de ruimtelijke economische ontwikkelingen inclusief versnelling woningbouw en de ontwikkelingen omtrent luchtvaart en internationaal treinverkeer aansluiten op de bereikbaarheidsmaatregelen in openbaar vervoer, weg en fiets. In het BO MIRT 2021 moet dan een besluit worden genomen. Dit project is één van de onderdelen van het Rijk/Regio programma Samen Bouwen aan bereikbaarheid (SBAB).

Strategische Statenagenda Commissie Mobiliteit en Bereikbaarheid
voor PS 10 oktober 2022

Beeldvorming (Fase 1) : BOT-overleg of technische briefing / overleg derden
Oordeelsvorming (Fase 2) : ter bespreking, B-agenda
Besluitvorming (Fase 3) : Voordracht ter voorbereiding PS, A-agenda

vetgedrukt = mutatie na meest recente vergadering (cie. M&B of PS)

	2022									2023		Na 15-3	GS	Behandeling
Commissie M&B	**17-01**	**14-02**	**21-03**	**09-05**	**20-06**	**12-09**	**29-09**	**31-10**	**01-12**	**23-01**	**20-02**			
														Voor beide onderzoeken zal aan PS worden gevraagd hoe zij hierbij betrokken willen worden. 07-12-2021 Digitale bijeenkomst op 7 december over Hoogwaardig OV corridor Haarlem-Schiphol/Amsterdam 2040. Dit is een technische briefing waar PS-leden technische en verhelderende vragen kunnen stellen over de studie. 17-01-2022 cie M&B Bekostigen doortrekken Noord/Zuid-lijn naar Schiphol en Hoofddorp (C-agenda) 14-02-2022 rapport Hoogwaardig OV corridor Haarlem-Schiphol/Amsterdam 2040 (B-agenda)
Verdubbeling spoor Alkmaar-Den Helder													Olthof	Met de regio is gesproken over de ontwikkeling van deze spoorverbinding in het samenwerkingsprogramma De Kop Werkt! Er ligt een niet-gepubliceerd rapport, waarin gekeken is naar een aantal mogelijkheden (andere spoorproducten). De regio wil echter vooral vasthouden aan wat ze nu hebben, namelijk een IC, en van daaruit verder (een verdubbeling, die zo'n 400 mln. euro kost). In Q2 van 2021 zullen PS worden geïnformeerd over de resultaten van onze inzet rond de opgave. Op initiatief van de NS is de provincie samen met de gemeenten gestart met het opstellen van een ontwikkelagenda voor de corridors in Noord—Holland waaronder de Zaancorridor. Stand van zaken van deze regionale ontwikkelagenda (C-agenda cie. M&B 22-03-2021) 21-03-2022 Voortgang Regionale Ontwikkelagenda Noord-Holland (C-agenda) De provincie Noord-Holland werkt samen met gemeenten, NS en ProRail aan regionale actieprogramma's voor een aantal spoorcorridors. Deze actieprogramma's vormen samen de Regionale Ontwikkelagenda Noord-Holland. Het doel van de Regionale Ontwikkelagenda is de ontwikkelingen rondom OV-knooppunten, bijvoorbeeld op het gebied van verstedelijking en het openbaar vervoer, in samenhang te bekijken en te versterken.

Strategische Statenagenda Commissie Mobiliteit en Bereikbaarheid
voor PS 10 oktober 2022

Beeldvorming (Fase 1) : BOT-overleg of technische briefing / overleg derden
Oordeelsvorming (Fase 2) : ter bespreking, B-agenda
Besluitvorming (Fase 3) : Voordracht ter voorbereiding PS, A-agenda

vetgedrukt = mutatie na meest recente vergadering (cie. M&B of PS)

	2022									**2023**		**Na 15-3**	**GS**	**Behandeling**
Commissie M&B	**17-01**	**14-02**	**21-03**	**09-05**	**20-06**	**12-09**	**29-09**	**31-10**	**01-12**	**23-01**	**20-02**			
Oplossen knelpunten Den Helder													Olthof / Pels	Eind 2020 worden maatregelen uitgevoerd aan de N250. Hierbij worden intelligente verkeersregelinstallaties geplaatst en een kruising aangepast. De fysieke werkzaamheden zijn uitgevoerd. Verder is binnen het samenwerkingsverband De Kop Werkt! onderzoek gedaan naar verkeers-/mobiliteitsmanagement maatregelen om de verkeersstromen te spreiden/reguleren. Ook is nader onderzoek gedaan naar meer grootschalige infrastructurele oplossingen. Zoals een nieuwe brug ter hoogte van de Ravelijnweg en het verplaatsen van de Moormanbrug. Deze maatregelen zullen in samenhang met de ontwikkeling van het maritiem cluster verder worden uitgewerkt en beoordeeld. In Q2 2022 zullen PS over de voortgang van het maritiem cluster geïnformeerd worden. 09-05-2022Technische briefing terug- en vooruitblik proces Maritiem Cluster
Koopvaardersschutsluis Den Helder														20-06-2022 M&B (C-stuk)
Herallocatie Investerings-pakket Bereikbaarheid Regio Alkmaar													Olthof	06-09-2021 Voordracht Herallocatie van de middelen in het Investeringspakket Bereikbaarheid regio Alkmaar (13-09-2021 in PS) Ontwikkeling haven Boekelermeer 20-06-2022 M&B (C-stuk)
Duurzame oeververvangingen													Olthof	22-03-2021 technische briefing
Infrastructuur														
PMI/PMO: Doorontwikkeling Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur& Provinciaal Meerjarenprogramma Onderhoud iMPI (incl. doorfietsroute N232 bij Badhoevedorp)													Olthof	In april 2020 ontvangt de cie. een enquête over de doorontwikkeling PMI/PMO, waarvan de uitkomsten worden besproken in een BOT-overleg op 15-06. N.a.v. de uitkomsten van de enquête is dit BOT-overleg vervallen (zie nieuwsmail 27 mei 2020): *BOT-overleg PMI/PMO commissie M&B 15 juni vervalt vanwege aangeleverde informatie in de enquête* De enquête over de doorontwikkeling van het PMI/PMO is met veel aandacht ingevuld door PS. De duidelijke onderbouwde antwoorden geven een goed beeld van de wensen en verbetervoorstellen van PS. Daarbij valt op dat uw ideeën over het PMI/PMO verder reiken dan enkel het visueel samenvoegen van beide meerjarenprogramma's. Bijvoorbeeld de wijze van de politieke agendering van de geprogrammeerde projecten komt als thema naar voren. PS bevragen met een digitale enquête is een nieuwe methode en past goed in deze 'corona-tijd'. De uitgebreide antwoorden en de reikwijdte van de verbetervoorstellen vragen een bredere analyse dan voorzien. Voor de aankomende commissie M&B zal daarom het BOT-overleg komen te vervallen. Uw input gaan wij meenemen en wij zullen u voor het zomerreces informeren over de resultaten en de vervolgstappen. De eerste laagdrempelige aanpassingen die uit de enquête komen kunnen we wel al meenemen in de behandeling van het nieuwe meerjarenprogramma 2021-2028, hierover zullen wij u ook informeren. Uiteindelijk zal de eerste 'concept'versie van het samengevoegde PMI/PMO onder de nieuwe naam 'integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur' (iMPI) komend najaar, tegelijk met de nieuwe begroting, geagendeerd worden in de vergadering van PS.

Strategische Statenagenda Commissie Mobiliteit en Bereikbaarheid
voor PS 10 oktober 2022

Beeldvorming (Fase 1) : BOT-overleg of technische briefing / overleg derden
Oordeelsvorming (Fase 2) : ter bespreking, B-agenda
Besluitvorming (Fase 3) : Voordracht ter voorbereiding PS, A-agenda

vetgedrukt = mutatie na meest recente vergadering (cie. M&B of PS)

	2022									2023		Na 15-3	GS	Behandeling
Commissie M&B	**17-01**	**14-02**	**21-03**	**09-05**	**20-06**	**12-09**	**29-09**	**31-10**	**01-12**	**23-01**	**20-02**			
														31-08-2020 Uitkomsten enquête en bespreken stand van zaken doorontwikkeling PMI/PMO (B-agenda) 26-10-2020 Voordracht iMPI (v/h PMI/PMO) in cie. M&B 09-11-2020 Voordracht in PS Actualisatie iMPI zit bij de Eerste begrotingswijziging 2021: M&B 15-02-2021, PS 08-03-2021 (zie schema bovenaan) 22-04 BOT-overleg Financiële opgave bouwen en onderhouden infrastructuur (komt aan de orde bij behandeling in de kaderbrief in juni) 06-09-2021 Actualisatie werkafspraken met PS over het iMPI (C-agenda) 06-09-2021 Technische briefing Pitch promoties infraprojecten 27-09-2021 2e Technische briefing over projecten iMPI 28-10-2021 Voordracht iMPI 2022-2029 en voordracht bij Begroting 2022, 08-11 in PS 27-01-2022 Halfjaarlijkse technische briefing “Projecten iMPI” 14-02-2022 Actualisatie iMPI, 07-03-2022 in PS 29-09-2022 Halfjaarlijkse technische briefing “Projecten iMPI” 31-10-2022 Actualisatie iMPI, 14-11-2022 in PS 2023 e.v.: 1 cie.verg. eerder dan behandeling EBW en Begroting: technische briefing “Projecten iMPI” 23-01-2023 Halfjaarlijkse technische briefing “Projecten iMPI” 20-02-2023 Actualisatie iMPI, 06-03-2023 in PS
investeringsstrategie Noord-Hollandse infrastructuur (iNHi)														De investeringsstategie Noord-Hollandse infrastructuur (iNHi) heeft raakvlakken met de commissies NLG (biodiversiteit) en RWK (wonen/bereikbaarheid/ruimte). 22-04-2021Technische briefing Algemene beeldvorming iNHi, met uitnodiging van NLG en RWK In plaats van het BOT-overleg op 17-01-2022 een ambtelijke toelichting middels een technische briefing in Q2-2022 en daarna voor bespreking agenderen op de B-agenda. Het ‘instrument’ iNHi wordt voor het eerst toegepast als uitwerking van het nieuwe coalitieakkoord (2023). Daarna zal de toegepaste iNHi (de ‘iNHi 2023-2027’) het formele traject doorlopen van met uiteindelijke vaststelling in PS rond Q4-2023 / Q1-2024. Na vaststelling kunnen de resultaten geborgd worden in het iMPI en vergelijkbare programma’s. 31-10-2022 technische briefing iNHi – prioriteren infrastructuurmaatregelen 20-02-2023 cie. M&B iNHi (B-agenda) – prioriteren infrastructuurmaatregelen na de verkiezingen
Duurzame infrastructuur														01-12-2022 technische briefing duurzame infrastructuur
Verandering Onteigeningsprocedure													Rommel (Grond)	Omdat de Omgevingswet opnieuw is uitgesteld wordt de technische briefing ‘verandering Onteigeningsprocedure’ voor de commissies NLG (trekkende commissie) en M&B (Infrastructuur) vooralsnog verplaatst naar …….
Luchtvaart (incl. Schiphol)														

Strategische Statenagenda Commissie Mobiliteit en Bereikbaarheid
voor PS 10 oktober 2022

Beeldvorming (Fase 1) : BOT-overleg of technische briefing / overleg derden
Oordeelsvorming (Fase 2) : ter bespreking, B-agenda
Besluitvorming (Fase 3) : Voordracht ter voorbereiding PS, A-agenda

vetgedrukt = mutatie na meest recente vergadering (cie. M&B of PS)

	2022									2023		Na 15-3	GS	Behandeling
Commissie M&B	**17-01**	**14-02**	**21-03**	**09-05**	**20-06**	**12-09**	**29-09**	**31-10**	**01-12**	**23-01**	**20-02**			
Luchtvaart													Olthof	Zoals in het coalitieakkoord al is aangegeven, is het Rijk bevoegd gezag ten aanzien van Schiphol. Daarmee is het overleg op nationaal niveau richtinggevend. Dit voorjaar wordt vanuit het kabinet de concept-luchtvaartnota 2020-2050 verwacht. Deze nota dient antwoord te geven op de vraag hoe de luchtvaart zich kan ontwikkelen in balans met andere maatschappelijke belangen zoals veiligheid, duurzaamheid en leefbaarheid. Inzet vanuit het kabinet is dat de luchtvaart stiller en duurzamer wordt, waarbij veiligheid steeds voorop staat. De Bestuurlijke Regie Schiphol – het samenwerkingsverband van provincies en gemeenten die binnen het werkingsgebied van Schiphol (48 Lden) – zal een zienswijze voorbereiden op de concept-luchtvaartnota. De Staten zullen daarover worden geïnformeerd. 15-06-2020 Masterclass Luchtvaart 22-06-2020 Bespreken Zienswijze BRS op Luchtvaartnota (B-agenda) 15-02-2021 Zienswijze BRS op ontwerp-Voorkeursbesluit luchtruimherziening (B-agenda) 15-02-2021 Position paper BRS governance omgeving Schiphol (C-agenda) 22-03-2021 Technische briefing planning en proces komende 2 jaar April 2021: - Schiphol (LVB1) initiatiefwet nachtsluiting. PS informeren over de ter visielegging van twee ontwerpbesluiten over luchtvaart en insteek BRS bij de inhoudelijke beoordeling daarvan. 14-06-2021 Zienswijze van de Bestuurlijke Regie Schiphol op de “ontwerpwijziging Luchthavenindelingbesluit Schiphol vanwege technische wijzigingen” van het kabinet (C-agenda). 20-05-2021 voorbereiden BOT overleg proces luchtvaart 27-09-2021 technische briefing proces luchtvaart / samenhang met RO, met uitnodiging van cie. RWK 28-10-2021 o.v.b. BOT overleg proces luchtvaart, met uitnodiging van cie. RWK 29-11-2021 Informeren PS over aanpassing luchthavenbesluiten in de omgevingsverordening 09-05-2022 Voordracht Aanpassing luchthavenregeling Middenmeer 20-06-2022 BOT overleg luchtvaart
Luchthavenbesluit (LHB) Amsterdam Heliport (Westpoort)													Olthof	De provincie is ten aanzien van de regionale luchtvaart wél bevoegd gezag. De agendering van het Ontwerp-Luchthavenbesluit (LHB) Westpoort in de cie. volgt naar verwachting in oktober of november (C-stuk). 18-01-2021 Voordracht Luchthavenbesluit Westpoort in cie. M&B 01-02-2021 Voordracht Luchthavenbesluit Westpoort in PS
NZKG en (Zee)havens														
Visie Noordzeekanaalgebied en havencomplexen realiseren													Pels	De Noord-Hollandse zeehavens staan voor grote maatschappelijke uitdagingen. In de komende jaren wordt de transitie gemaakt van fossiele energie naar duurzame bronnen. Dit is nodig om de klimaatdoelstellingen te behalen, de kwaliteit van de leefomgeving in de havengebieden te verbeteren en om als zeehavens ook in de nabije toekomst economisch competitief te zijn. En juist dankzij de reeds aanwezige energie-infrastructuur en het feit dat de havengebieden de aanlandingspunten zijn voor de windparken op zee zijn er volop kansen. Ook voor het op industriële schaal toepassen van circulaire economie zijn de havengebieden goed gesitueerd. Maar net als bij de

Strategische Statenagenda Commissie Mobiliteit en Bereikbaarheid
voor PS 10 oktober 2022

Beeldvorming (Fase 1) : BOT-overleg of technische briefing / overleg derden
Oordeelsvorming (Fase 2) : ter bespreking, B-agenda
Besluitvorming (Fase 3) : Voordracht ter voorbereiding PS, A-agenda

vetgedrukt = mutatie na meest recente vergadering (cie. M&B of PS)

	2022									2023		Na 15-3	GS	Behandeling
Commissie M&B	**17-01**	**14-02**	**21-03**	**09-05**	**20-06**	**12-09**	**29-09**	**31-10**	**01-12**	**23-01**	**20-02**			
														energietransitie is hier zowel fysieke ruimte als milieuruimte nodig is. Naast deze opgaven dienen maatregelen genomen te worden om ook in de toekomst klimaatbestendig en waterrobuust te zijn en is het uitgangspunt dat de waardevolle landschappen rondom te zeehavens behouden dienen te blijven. Tot slot speelt het Noorzeekanaalgebied een rol om een deel van de aanzienlijke woningbouwopgave in de Metropoolregio Amsterdam te accommoderen en is er in Den Helder behoefte aan extra kaderuimte voor de Koninklijke Marine. Het moge duidelijk zijn dat de ruimtedruk in beide gebieden groot is. Het leggen van deze ruimtelijke puzzel nemen we samen met onze partners ter hand. Binnen de Nationale Omgevingsvisie is het Noordzeekanaalgebied aangewezen als gebied om nader uit te werken (NOVI-NZKG). Wij werken dit verder in met onze partners in het Bestuursplatform NZKG in samenwerking met het Rijk. Doel is om tot regionale afspraken te komen over de volgordelijkheid waarin maatschappelijke opgaven gerealiseerd kunnen worden in het NZKG en hiertoe ondersteunende afspraken te maken met het Rijk. Verwachting is dat dit product in najaar 2023 wordt opgeleverd in het Bestuursplatform NZKG. Daarnaast zijn we rondom de haven van Den Helder in gesprek over de visie op het Maritiem Cluster Den Helder. Het kader waarbinnen we opereren in beide samenwerkingsverbanden willen we graag nader aanscherpen. Daartoe stellen we een Havennota op die we eind 2022 aan u voor willen leggen. 30-05 werkbezoek Amsterdamse haven (i.s.m. ORAM), met cie. RWK (ruimte) 29-09 Technische briefing havennota 01-12 Havennota (verwachting)

Strategische Statenagenda Natuur, Landbouw en Gezondheid oktober 2022

Beeldvorming (Fase 1) : BOT-overleg of technische briefing / overleg derden
Oordeelsvorming (Fase 2) : ter bespreking, B-agenda
Besluitvorming (Fase 3) : Voordracht ter voorbereiding PS, A-agenda

vetgedrukt = mutatie na meest recente vergadering (cie. NLG of PS)

	2021				2022					2022		2023	GS	Behandeling
	~~30-08~~	~~20-09~~	~~25-10~~	~~22-11~~	~~10-01~~	~~07-02~~	~~14-03~~	~~11-04~~	~~13-06~~	~~Q3~~	~~Q4~~	~~Q1~~		
Technische briefing: Algemeen ZZS en Vermijdings- en Reductieprogramma Tata Steel.Algemeen														
1e Begrotingswijziging													allen	2022: 07-02 NLG (A-agenda), 07-03 PS
2e Begrotingswijziging													allen	2021: 20-09 NLG, 11-10 PS 2022: 05-09 NLG, 19-09 PS
Laatste begrotingswijziging													allen	2021: 22-11 NLG, 13-12 PS 2022: 28-11 NLG, 09-12 PS
Jaarstukken en Kaderbrief													allen	2022: 13-06 NLG (A-agenda), 04-07 PS
Begroting													allen	2021: 25-10 NLG (A-agenda), 08-11 PS 2022: 24-10 NLG (A-agenda), 14-11 PS
Leefbaarheid, Gezondheid en Milieu														
Interbestuurlijk toezicht (VTH-taken) en omgevingsdiensten algemeen													Olthof	15-03-2021 VTH taken/Ruimte: C- naar B-verzoek (SP) inz. datacenters Hollands Kroon (zie ag.pnt. 17d), met uitnodiging van cie. RWK) 04-10-2021 werkbezoek omgevingsdienst NZKG - Tata Steel 10-1-2022: GS heeft met de commissie afgesproken dat de commissie elke twee maanden een update ontvangt over de VTH taken ipv elke maand. Daarnaast geldt natuurlijk wel de actieve informatieplicht voor GS bij relevante ontwikkelingen (was voorheen maandelijks een VTH-brief).
Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG)													Olthof	*13-06-2022 Jaarstukken en resultaatbestemming 2021, Begrotingswijziging 2022, Kadernota en begroting 2023 in cie. NLG (A-agenda), 04-07-2022 PS* 7-02-2022 Wijziging gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst NZKG A-stuk Voordracht
Omgevingsdienst IJmond (ODIJ)													Olthof	22-11-2021 Zienswijze PS op de 1ste begrotingswijziging 2022 *13-06-2022 Jaarstukken en resultaatbestemming 2021, Begrotingswijziging 2022, Kadernota en begroting 2023 in cie. NLG (A-agenda), 04-07-2022 PS*
Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN)													Stigter	22-11-2021 Zienswijze PS op de 1ste begrotingswijziging 2022 07-02-2022 Zienswijze Kadernota 2023 OD NHN (A-agenda), 07-03-2022 in PS *13-06-2022 Jaarstukken en resultaatbestemming 2021, begroting 2023 in cie. NLG (A-agenda), 04-07-2022 PS*
Omgevingsdienst Flevoland en Gooi & Vechtstreek (OFGV)													Stigter	20-09-2021 Resultaatbestemming 2020 (A-agenda), 11-10 in PS *13-06-2022 Jaarstukken 2021, Begrotingswijziging 2022, Kadernota en begroting 2023 in cie. NLG (A-agenda), 04-07-2022 in PS* *05-09-2022 Resultaatbestemming 2021 (A-agenda), 19-09-2022 in PS*
Programma gezonde leefomgeving -Geur -Geluid -Stiltegebieden -Luchtmeetnet IJmond - varend ontgassen													Olthof	Met dit programma wordt invulling gegeven uit de ambities uit het coalitieakkoord om de kwaliteit van de fysieke leefomgeving te verbeteren door middel van een programmatische aanpak. Het Programma Gezonde Leefomgeving geldt als een vrijwillig programma onder de Omgevingswet. Het Programma Gezonde Leefomgeving is behandeld tijdens de commissie NLG van 22 juni 2020. Daarbij heeft de commissie aangegeven de bij het programma behorende uitvoeringsregeling apart te willen bespreken. De concept-uitvoeringsregeling van het Programma Gezonde Leefomgeving komt op de B-agenda van de commissie NLG van 21 september 2020.

Strategische Statenagenda Natuur, Landbouw en Gezondheid oktober 2022

Beeldvorming (Fase 1) : BOT-overleg of technische briefing / overleg derden
Oordeelsvorming (Fase 2) : ter bespreking, B-agenda
Besluitvorming (Fase 3) : Voordracht ter voorbereiding PS, A-agenda

vetgedrukt = mutatie na meest recente vergadering (cie. NLG of PS)

	2021				**2022**					**2022**		**2023**	**GS**	**Behandeling**
	~~30-08~~	~~20-09~~	~~25-10~~	~~22-11~~	~~10-01~~	~~07-02~~	~~14-03~~	~~11-04~~	~~13-06~~	~~Q3~~	~~Q4~~	~~Q1~~		~~22-06-2020 Programma Gezonde Leefomgeving (van C- naar B-agenda)~~ 21-09-2020 Uitvoeringsregeling Gezonde Leefomgeving (B-agenda) 30-08-2021 Technische briefing gezonde leefomgeving 07-02-2022 Beleidsregel stilliggend ontgassen c-brief 10-01-2022 convenant e-noses (c-brief) 14-3-22 Vaststellen Uitvoeringsregeling subsidie Gezonde Leefomgeving Industrie Noord-Holland 2022 (c-brief)
Programma Tata Steel 2020-2050													Olthof	25-06-2020 Commissiebijeenkomst over concept-programma Tata Steel 2020-2050 Samenwerken aan een gezondere en veilige IJmond 24-08-2020 Onderzoek ultrafijn stof IJmond (B-agenda) 11-01-2021 Technische briefing Programma Tata Steel 2020-2050 en Uitvoeringsprogramma VTH Tata Steel 2020 – 2022 14-01-2021 Programma Tata Steel 2020 - 2050 Samenwerken aan een gezondere en veilige IJmond (B-agenda) 27-01-2021 Presentatie Randstedelijke Rekenkamer Eindrapport “stof tot nadenken” 11-02-2021 Randstedelijke Rekenkamer Eindrapport "stof tot nadenken" (A-agenda), 08-03-2021 in PS *Voortgangsrapportage*: In het Programma Tata Steel 2020-2050 is opgenomen dat Provinciale Staten jaarlijks worden geïnformeerd over de voortgang van het programma. Q3 2021 volgt de eerste rapportage. De motie M25/PS08-03-2021 “Motie Duurzaam doorpakken Tata” gevraagde informatie wordt daar ook in opgenomen. 30-08-2021 Jaarlijkse Voortgangsrapportage incl. afdoeningsvoorstel motie M25-2021 “motie duurzaam doorpakken Tata” (B-agenda) Gezondheidsonderzoek RIVM: Naar aanleiding van de grafietregens zijn door het RIVM verschillende vragen en zorgen van bewoners verzameld. Een deel is beantwoord met het onderzoek “grafietregen en gezondheid” van 2019. Een ander deel is beantwoord op basis van bestaande rapporten en onderzoeken. Daarna bleven nog een aantal vragen over. Deze vragen zijn ingedeeld in drie clusters met in totaal acht onderwerpen die in een vervolg (verder) onderzocht kunnen worden. Het RIVM heeft mede op basis van afstemming met een klankbordgroep (met bewoners en experts) in maart 2020 een onderzoeksvoorstel (advies) gegeven over de vraag welke onderwerpen verder te onderzoeken en met welke prioritering. In 2021 worden verschillende onderdelen van het onderzoeksvoorstel uitgevoerd en opgeleverd. Het betreft: Q2: Voorstellen om inzicht te geven in “pieken” van bijvoorbeeld fijnstof, in aanvulling op jaargemiddelden, inzicht in acute klachten (op basis van huisartsenregistratie) en een advies over het uitvoeren van dagboekonderzoek door bewoners (zelfmelding van klachten) (B-agenda) 14-04-2021: Toelichting RIVM briefrapport Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond(webinar) 19-04-2021 RIVM briefrapport Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond (B-agenda) 07-06-2021 Voordracht Provinciale coördinatieregeling (PCR) afvang Co2- Everest

Strategische Statenagenda Natuur, Landbouw en Gezondheid oktober 2022

Beeldvorming (Fase 1) : BOT-overleg of technische briefing / overleg derden
Oordeelsvorming (Fase 2) : ter bespreking, B-agenda
Besluitvorming (Fase 3) : Voordracht ter voorbereiding PS, A-agenda

vetgedrukt = mutatie na meest recente vergadering (cie. NLG of PS)

	2021				**2022**					**2022**		**2023**	**GS**	**Behandeling**
	~~30-08~~	~~20-09~~	~~25-10~~	~~22-11~~	~~10-01~~	~~07-02~~	~~14-03~~	~~11-04~~	~~13-06~~	~~Q3~~	~~Q4~~	~~Q1~~		~~02-09 19.30 uur webinar RIVM onderzoek~~ 20-09-2021 Rapportage RIVM stofdepositie (B-agenda) 22-11-2021 Geur - Ontwerpbesluiten I en II Tata Steel (B-agenda) 10-01-2022 Kamerbrief Tata Steel en Plan van Aanpak I&W "Op naar een gezondere leefomgeving in de IJmond" c-brief 07-02-2022 RIVM rapport Onderzoek naar de herkomst van neergedaald stof en stoffen in de lucht in de IJmond regio (B-agenda) in januari zijn webinars over het rapport gehouden. (B-agenda) *Planning Herhaling stofdepositieonderzoek verwachting 2e helft 2022* Het Roland Berger onderzoek naar de “waterstofroute” van Tata Steel is gepubliceerd op 23 nov 2021. Dit onderzoek is uitgevoerd in opdracht van Tata Steel en FNV. 11-04-2022 Tata Steel en de route richting groen staal (C- naar B verzoek) 05-09-2022 jaarlijkse Voortgangsrapportage Programma Tata Steel 2020 – 2050; Brief aan PS herziene Expression of Principles Tata Steel; Planning: *Q3 expertmeeting mogelijkheden mbt gezondheid en Tata Steel* *TB in nov tijdpad Groen Staal (nadere uitwerking GS brief Tata Steel en route naar Groen Staal)*
Schone luchtakkoord													Olthof	Jaarlijkse voortgangsrapportage via uitvoeringsplan 30-08-2021 Uitvoeringsplan Schone luchtakkoord 2021 (C- naar B-verzoek PvdD 19-04-2021)
ZZS-inventarisatie													Olthof	07-06-2021 Eerste rapportage uitkomsten inventarisatie ZZS (B-agenda) 25-10-2021 Inventarisatie en rapportage Tata Steel B-agenda 13-06-2022 Uitkomsten beoordeling Vermijdings- en reductieprogramma Tata Steel 2020-2025 B-agenda 13-6-2022 technische briefing ZZS en modellenvergelijking 05-09-2022 Uitkomsten expertmeetings RIVM-Tata Steel
PFAS													Olthof	Landelijk Definitief handelingkader en consequenties EFSA opinie voor grondwater. 07-02-2022 C-brief PFAS: informeren over de resultaten van de onderzoeken naar PFAS in grondwater in de kuststrook Planning: *Q2 publicatie door IenW/RIVM. Hierdoor mogelijke aanpassing beleidsregel PFAS Noord-Holland*
Bodem en bodemsanering													Olthof	25-10-2021 Bodem: voortgang warme overdracht bodemtaken inzake Omgevingswet (C-stuk) Verwachting 7-02-2022 Voortgang Provinciaal Uitvoeringsprogramma Bodemconvenant 2021 en wijziging Uitvoeringsregeling subsidie bodemsanering 2022 c-brief Eind Q1, verwachting 14-03-2022 Technische briefing bodemonderwerpen (incl PFAS) Verwachting 10-01-2022 Overdracht bodemtaken en bodemdata Weesp c-brief
Natuur														
Uitvoeringsplan NNN – *Voorheen Programma Natuurontwikkeling (PNO)*													Rommel	*Jaarlijks vast te stellen/ BOB* Onderwerp komt jaarlijks terug (september/oktober 2021) Bespreking in cie NLG op 19 oktober 2020 en vaststelling in PS op 9 november 2020. Op 29 september jl. heeft het college de Realisatiestrategie NNN vastgesteld, waardoor de sturing op de afronding van het NNN

Strategische Statenagenda Natuur, Landbouw en Gezondheid oktober 2022

Beeldvorming (Fase 1) : BOT-overleg of technische briefing / overleg derden
Oordeelsvorming (Fase 2) : ter bespreking, B-agenda
Besluitvorming (Fase 3) : Voordracht ter voorbereiding PS, A-agenda

vetgedrukt = mutatie na meest recente vergadering (cie. NLG of PS)

	2021				2022					2022		2023	GS	Behandeling
	~~30-08~~	~~20-09~~	~~25-10~~	~~22-11~~	~~10-01~~	~~07-02~~	~~14-03~~	~~11-04~~	~~13-06~~	~~Q3~~	~~Q4~~	~~Q1~~		
														~~wordt aangescherpt. Dit betekent dat 2020 het laatste jaar was waarin het PNO in deze vorm is~~ verschenen. Vanaf 2021 zal gewerkt worden met een 'uitvoeringsplan NNN'. Dit plan bevat uitgangspunten en ambities, zicht op planning, realisatie en kosten en prognoses op de voltooiing van het NNN. Met het uitvoeringsplan vindt jaarlijkse verantwoording over de voortgang plaats. De beschrijving van de overige beleidsinstrumenten ter bevordering van de biodiversiteit zal al vanaf dit jaar onderdeel uitmaken van het Masterplan biodiversiteit. 24-10 bespreking als (A stuk)
Gebiedsgerichte Aanpak Stikstof													Rommel	De planning van dit onderwerp is sterk afhankelijk van de politieke ontwikkelingen. In 2020 start de gebiedsgerichte aanpak. Via het Programma Natuurontwikkeling, dat in november 2020 aan de Staten zal worden voorgelegd, wordt over de voortgang gerapporteerd. Sept 2020: komt er een brief met update voor de cie NLG op 21 september. Feb 2021 Technische briefing & in commissie brief stikstof strategie besproken. Ook in de regietafel besproken. De besprekingen verwerkt in de definitieve opmaak van de stukken. Bij de bespreking van de rol van PS en bij het vaststellen van de doelen is uitvoerig stilgestaan bij de ambitie die PS heeft op dat vlak. Dat is aanleiding geweest om te komen tot een concept-voordracht aan PS, waarmee de staten in positie komen om naast hun budgetrecht kaders te stellen voor de verdere aanpak. Het GS-voorstel is nu ook daarop ingericht en een concept-voordracht is voorbereid, waarbij de doelen en de bijdrage vanuit alle sectoren in evenredigheid is gekwantificeerd per kwetsbaar natura-2000- gebied. De uitvoeringsvragen, die hiermee gemoeid zijn, zijn vervolgens dan ook echt de verantwoordelijkheid van GS. De bespreking van een voordracht volgt in de commissie NLG van 19 april en vervolgens de PS-vergadering van 17 mei 2021. PS 17 mei 2021: Het onderdeel Verleasen komt nog terug in de commissie als A-stuk. Mei 2021: NA het zomerreces wordt er een collegetour georganiseerd voor de Staten om de GGA in de polder Westzaan in samenhang met OLAM te organiseren. (4 oktober 2021) In april 2022 komt er een TB over de stand van zaken. Op 29 augustus 2022 volgt nog een collegetour. Op 5 september 2022 is er een technische briefing. Op 3 oktober 2022 wordt er vanuit de commissie NLG een werkbezoek georganiseerd waarin ook de GGA aan bod komt.
Provinciaal Programma Landelijk Gebied (PPLG)														Sept 2022: tijdens de commissievergadering NLG 26 sept is besloten om het PPLG maandelijks op de agenda te plaatsen om de stand van zaken te bespreken.
Ganzen & Faunabeheer													Rommel	Op 24 augustus 2020 besproken in de commissie. Het ganzenbeheerplan komt in het derde kwartaal 2021 aan de orde. (na de zomer 2021) 24 okt 2022 technische briefing stand van zaken FBE ganzenbeheer
Landbouw / Fauna														
Voedselvisie													Zaal	De Voedselvisie, waarin het onderwerp kringlooplandbouw is vervat, zal in 2020 worden ontwikkeld. Het streven is om de Voedselvisie, in samenhang met o.a. de Visie recreatie en toerisme en het Masterplan biodiversiteit, in januari 2021 ter besluitvorming aan PS voor te leggen De uitvoeringsagenda 2021-2022 is op 30 augustus in de commissie besproken. Als B-stuk
Water														
Waddenfonds													Loggen	Tussentijdse evaluatie Waddenfonds komt als C-stuk op de agenda van NLG 7 juni 2021. Het Uitvoeringskader staat op de agenda van 30 augustus 2021 als A-stuk. De begroting 2023 van het Waddenfonds komt naar verwachting In juni 2022 aan de orde.

Strategische Statenagenda Natuur, Landbouw en Gezondheid oktober 2022

Beeldvorming (Fase 1) : BOT-overleg of technische briefing / overleg derden
Oordeelsvorming (Fase 2) : ter bespreking, B-agenda
Besluitvorming (Fase 3) : Voordracht ter voorbereiding PS, A-agenda

vetgedrukt = mutatie na meest recente vergadering (cie. NLG of PS)

	2021				**2022**					**2022**		**2023**	**GS**	**Behandeling**
	~~**30-08**~~	~~**20-09**~~	~~**25-10**~~	~~**22-11**~~	~~**10-01**~~	~~**07-02**~~	~~**14-03**~~	~~**11-04**~~	~~**13-06**~~	~~**Q3**~~	~~**Q4**~~	~~**Q1**~~		
														~~Q4 2022: Komt er vanuit het Investeringskader Waddengebied een voorstel over de inzet van~~ de algemene reserve van het Waddenfonds.
Ruimtelijk programma Markermeerdijken													Loggen	voorstel voor besteding van de meekoppelkansen naar PS. Ruimtelijk programma MMD (eigenlijk: AmbitieprogrammaRuimtelijke Kwaliteit Kustzone Hoorn-Amsterdam): In april jl. Hebben de RvS een definitief besluit genomen over de versterking van de Markermeerdijken. Daarbij zijn alle beroepen en bezwaren ongegrond verklaard. Dit betekent dat de versterking van de Markermeerdijken uitgevoerd gaat worden. En dit betekent tevens dat de bestuurlijke besluitvorming over het Ambitieprogramma kan gaan plaatsvinden. Doel is voor het einde van 2020 het Ambitieprogramma aan PS voor te kunnen leggen. Na het zomerreces 2020 volgt een Technische Briefing Markermeerdijken. In Nov 2020 komt het onderwerp aan de orde in de commissie 1 januari 2021 moet het ontwerp gereed zijn 2e kwartaal 2021 volgt brief mbt participatietraject.
Voortgangsrapportage Watervisie / stand van zaken Watervisie													Loggen	Voortgangsrapportage komt naar PS. Commissie NLG 16 april 2020. De watervisie loopt tot en met 2021. Er komt nog eén (afrondende) voortgangsrapportage. Deze zal ongeveer samenvallen met de vaststelling van de vier verplichte programma's voor de komende Jaren (het jaarlijks zwemwaterprogramma en zes (22-27) jarige ROR, KRW en grondprogramma). De planning daarvan volgt op een later moment. De voortgangsrapportage volgt 10 januari 2022 in de commissie en op 31 januari in PS.
Regionaal Waterprogramma NH 2022–2027													Loggen	PS worden in het tweede kwartaal van 2018 geïnformeerd over de voortgang. Technische Briefing is in februari 2019 voor de verkiezingen georganiseerd. In maart 2020 zou een tweede technische briefing hebben plaatsgevonden rond de voorbereiding van het regional KRW-programma 2022-2027. Vanwege de coronamaatregelen werd deze briefing uitgesteld tot oktober 2020, als ook het concept ontwerp regional KRW-programma in de commissie NLG wordt besproken. Het KRW programma is 1ste kwartaal 2021 (14 janauri 2021) behandeld. Komt terug Q1 2022 (besluitvorming)
Verdroging / bodemdaling													Rommel	Najaar 2018 is het vervolg over programma Bodemdaling besproken in NLWM. Vervolg na PS-verkiezingen. Het rapport-Veerman over de bodemdalingsproblematiek is in februari 2020 in de Statencommissie besproken. Het thema bodemdaling zal worden meegenomen in de verdere uitwerking van het gebiedsprogramma Laag Holland. Dit gebiedsprogramma wordt in 2020 verder uitgewerkt. De startnotitie van dit gebiedsprogramma wordt in het najaar 2020 geagendeerd. Voor de commissievergadering NLG 21 sept 2020 ligt er een brief van GS aan PS over de toekenning impulsgelden bodemdaling ter vaststelling voor. Verder wordt er gewerkt aan een integraal gebiedsprogramma voor het veenweidegebied van Laag Holland. De Staten worden hiervan op de hoogte gehouden. PS zijn in september 2020 geïnformeerd over de toekenning van de impulsgelden bodemdaling. Deze middelen van het Rijk (18 miljoen) worden voor het Noord-Hollandse deel in de lopende gebiedsprocessen in het veenweidengebied ingezet, om hierbij, samen met de partijen in het gebied, zoveel mogelijk synergie te verkrijgen met andere provinciale doelen, zoals de realisatie van het NNN, het verbeteren van de natuurkwaliteit in de Natura2000-gebieden en het terugdringen van de stikstofuitstoot.

Strategische Statenagenda Natuur, Landbouw en Gezondheid oktober 2022

Beeldvorming (Fase 1) : BOT-overleg of technische briefing / overleg derden
Oordeelsvorming (Fase 2) : ter bespreking, B-agenda
Besluitvorming (Fase 3) : Voordracht ter voorbereiding PS, A-agenda

vetgedrukt = mutatie na meest recente vergadering (cie. NLG of PS)

	2021				**2022**					**2022**		**2023**	**GS**	**Behandeling**
	~~**30-08**~~	~~**20-09**~~	~~**25-10**~~	~~**22-11**~~	~~**10-01**~~	~~**07-02**~~	~~**14-03**~~	~~**11-04**~~	~~**13-06**~~	~~**Q3**~~	~~**Q4**~~	~~**Q1**~~		
														~~Op 3 okt 2022 is er een werkbezoek vanuit de commissie NLG georganiseerd wat in het teken stond van bodemdaling in Veenweidegebied en gebiedsgericht aanpak~~
Recreatie														
Transitie Recreatieschappen													Zaal	De transitie recreatieschappen kent twee sporen: een nieuwe manier van samenwerking (governance) en de scheiding van beleid- en beheertaken bij Recreatie Noord-Holland N.V.. 6 Onderwerp Portefeuillehouder Planning Beide sporen komen in de tweede helft van 2020 bij elkaar en vormen de basis voor het nieuwe contract over de beheertaken en het onderbrengen van de beleidsvormingstaken. Provinciale Staten worden hier in de tweede helft van 2020 over geïnformeerd. Binnen het gehele NNN, waaronder de recreatieschappen, wordt sinds 2019 gewerkt met het systeem van door de provincie uitgewerkte wezenlijke kenmerken en waarden, die de balans tussen natuur en recreatie moet borgen. Dit is verankerd in de door PS vastgestelde Provinciale Ruimtelijke Verordening. Voor Plassenschap Loosdrecht geldt dat onder de noemer van 'RMN in Transitie' toekomstperspectieven worden geschetst, die rond de zomer 2020 worden verwacht. RMN wil de Staten hierover voor de zomer verder informeren. In het najaar wordt vervolgens een keuze gemaakt hoe de recreatieschappen de uitvoering willen gaan organiseren. Hierover worden in nauw overleg met PS of – afhankelijk van het gekozen perspectief – door PS verdere besluiten genomen.
Visie Recreatie & Toerisme													Zaal	De Visie Recreatie & Toerisme komt naar verwachting in juni of augustus 2021 in de commissie. Het Masterplan biodiversiteit en de Voedselvisie zijn in januari 2021 ter besluitvorming aan PS voor te leggen. Maart 2021: BOT-overleg 80% versie
Toekomst Recreatieschappen Wijziging PRV, WKW NNN-gebieden (EFB/NLG)													Zaal	*BOB* De discussie over de toekomst van de recreatieschappen en de natuurwaarden in deze recreatiegebieden wordt gezamenlijk opgepakt door de commissies EEB en NLWM. Wordt na PS verkiezingen vervolgd.

Provincie Noord-Holland

Lijst Ingekomen stukken SEPTEMBER 2022 voor PS van 10 oktober 2022

Nr.	Omschrijving
1	**Dierenwelzijn: Raad voor Dieren aangelegenheden update**
2	**Energie: Cluster Energie Strategie 2.0 Noordzeekanaalgebied (CES NZKG) 2022 (C-agenda NLG, RWK, M&B en EFB)** Gedeputeerde Staten hebben ingestemd met de Cluster Energie Strategie van het Noordzeekanaalgebied (CES NZKG) 2022. De CES NZKG geeft een overzicht van de projecten weer die vanuit het industriële NZKG cluster nodig zijn om de klimaatdoelen van het klimaatakkoord te halen, Tevens maakt het inzichtelijk welke energie-infrastructuur nodig is ten behoeve van de verduurzaming van de industrie. Na de vergadering van het Bestuursplatform Energietransitie Noordzeekanaalgebied over de CES NZKG 2022 zal deze worden aangeboden aan het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat. Op pagina 4 van de brief staat per abuis de verkeerde datum als het gaat om de RWK commissie waarin de technische toelichting plaatsvindt. De technische toelichting op de CES vindt plaats in de commissie RWK van 28 november.
3	**Financiën: Zienswijze PS resultaatbestemming 2021, 3de begrotingswijziging 2022 en de wijziging gemeenschappelijke regeling i.v.m. de uittreding van Weesp van de OFGV (A-agenda EFB 31-10-22))** De resultaatbestemming 2021, 3de begrotingswijziging 2022 en de gewijzigde gemeenschappelijke regeling i.v.m. de uittreding van Weesp zijn door het dagelijks bestuur van de OFGV verzonden aan de raden en staten van deelnemers in deze gemeenschappelijke regeling. Provinciale Staten kunnen een zienswijze naar voren brengen op deze stukken en dienen GS toestemming te geven voor het aangaan van de gewijzigde gemeenschappelijke regeling.
4	**Natuur: Natuurbeheerplan 2023 (C-agenda NLG 24-10-22)** Het Natuurbeheerplan wordt jaarlijks geactualiseerd en bevat de kaders en de natuurdoelen voor de subsidiëring van het natuurbeheer door de provincie. Het Natuurbeheerplan heeft van 23 mei t/m 3 juli 2022 ter inzage gelegen. Met dit besluit worden de Nota van Beantwoording en het Natuurbeheerplan 2023 ter besluitvorming aan Provinciale Staten voorgelegd.
5	**Natuur: Verlengingsbesluit Natura 2000-beheerplannen Laag Holland en Schoorlse Duinen (C-agenda NLG 24-10-2022)** GS besluiten de volgende Natura 2000-beheerplannen met zes jaar te verlengen: “Schoorlse Duinen”, ”Polder Westzaan”, ”Eilandspolder”, ”Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder” en “Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske”. Deze verlenging is nodig om de

	aanbevelingen uit de evaluaties op zorgvuldige wijze te verwerken in de nieuwe plannen in afstemming met betrokkenen.
6	**Mobiliteit: A8-A9 - Afdoening motie M4-2022 en informeren UNESCO door OCW (B-agenda M&B 31-10-2022)** Naar aanleiding van een aangenomen motie (M4-2022) in Provinciale Staten (PS) hebben Gedeputeerde Staten overleg gehad met Rover en de Fietsersbond over de modal shift van auto naar openbaar vervoer en fiets. De motie werd aangenomen bij de behandeling van het Landschapsplan Stelling van Amsterdam / Verbinding A8-A9 in PS op 31 januari 2022. Op 1 juli 2022 is het landschapsplan door OCW aangeboden aan UNESCO.
7	**Mobiliteit: Ingekomen reactie Beemster Polder Partij met zorgen over uitvoering N243 (C-agenda 31-10-2022)**
8	**Water: Dijkversterking Katwoude, goedkeuring projectplan (C-agenda NLG 24-10-22)** Gedeputeerde Staten hebben het projectplan voor de dijkversterking Katwoude goedgekeurd. De Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied wordt verzocht uitvoering te geven aan het door GS op 19 maart 2019 verleende mandaat tot uitvoering van de coordinatie werkzaamheden en de feitelijke bekendmaking en terinzagelegging van de besluiten namens GS te verzorgen op grond van artikel 5.12 Waterwet.
9	**Mobiliteit: Ingekomen reactie Fietsersbond over verkeersveiligheid Zeeweg (M&B 29-09-2022 ag.p. 5a4)**
10	**Data: GS-onderzoek informatiebeveiliging/BIO (C-agenda EFB 31-10-22)** De provincie gaat onderzoek doen in hoeverre zij voldoet aan de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). Dit onderzoek is opgenomen in het auditjaarplan 2022 dat GS op 21 december 2021 vaststelden
11	**Financiën: Brief van de minister van VWS aan de voorzitter van de Tweede Kamer over voortgang Pallas (C-agenda EFB 31-10-22)**
12	**MRA: Definitieve Meerjarenbegroting 2021-2024 Metropoolregio Amsterdam**
13	**Water: Bestuurlijke voortgangsrapportage regionale keringen 2021 (C-agenda NLG 24-10-2022)** Op grond van de Waterwet zijn provincies belast met het aanwijzen en normeren van regionale waterkeringen. De waterschappen zijn verantwoordelijk voor beheer, onderhoud, toetsing en verbetering van deze waterkeringen. De drie waterschappen in Noord-Holland presenteren elk jaar een voortgangsrapportage over de toetsing en verbetering van de regionale waterkeringen.
14	**Mobiliteit: Ingekomen mail over verkeersveiligheid Zeeweg (2) (M&B 29-09-2022, ag.p. 5a3)**

15	**Bestuur: Aangaan nieuwe samenwerkingsovereenkomst Amsterdam Smart City (C-agenda EFB 31-10-2022)** Het publiek-private netwerk van Amsterdam Smart City biedt een platform voor het gezamenlijk werken aan vier verschillende relevante opgaven: energietransitie, gebruik van grondstoffen, schone mobiliteit en verantwoorde digitalisering. Vanwege de relevantie van deze gebieden voor de provinciale opgaven en de rol van de provincie in dergelijke kennis- en innovatie platformen heeft het college van GS besloten om een nieuwe samenwerkingsovereenkomst met Amsterdam Smart City aan te gaan voor de duur van vier jaar.
16	**Energie: Uitvoeringsregeling verduurzaming dorps-, buurthuizen en wijkcentra (C-agenda RWK 24-10-22)** In het Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) ontzorgingsprogramma 'verduurzaming maatschappelijk vastgoed' krijgen eigenaren gratis advies over het verduurzamen van hun gebouwen. Om deze adviezen om te zetten in de daadwerkelijke uitvoering van verduurzaming is deze subsidieregeling verduurzaming dorps,- buurthuizen en wijkcentra Noord-Holland 2022 opgezet. Ook eigenaren van dorps- en buurthuizen die niet mee hebben gedaan aan het RVO ontzorgingsprogramma, maar zelf een (door de provincie erkend) advies hebben laten opstellen, kunnen van deze regeling gebruik maken. Samen met de al bestaande subsidieregelingen voor verduurzaming van sportaccommodaties respectievelijk die voor verduurzaming van culturele instellingen wordt nu (haast) het gehele spectrum aan doelgroepen van het RVO ontzorgingsprogramma verduurzaming maatschappelijk vastgoed bereikt.
17	**Omgevingsverordening: Ontheffing omgevingsverordening Zuideinde 94 Westzaan (C-agenda RWK 24-10-22)** Op 2 november 2021 hebben GS de 'Notitie Lintbebouwing: probleemlocaties in dorpslinten' vastgesteld en ingestemd met de lijst van 22 probleemlocaties. Voor deze locaties is in een brief aan de betreffende gemeenten een positieve grondhouding aangekondigd om een ontheffing te verlenen van regels in de Omgevingsverordening, die een oplossing voor het probleem in de weg staan. De oplossing zal een duidelijke verbetering van de ruimtelijke kwaliteit en leefbaarheid in het lint moeten opleveren. Het voorliggende bouwplan voor Zuideinde 94 in Westzaan voldoet daar aan.
18	**Natuur: Brief GS Provinciaal Programma Landelijk Gebied (B-agenda NLG 26-09-2022)**
19	**Ruimte: Ontheffingsverzoek Oosteinderweg naast 399 Aalsmeer (C-agenda RWK 24-10-22)** De gemeente Aalsmeer heeft een verzoek om ontheffing van de Omgevingsverordening NH2020 ingediend ten behoeve van de bouw van een vrijstaande woning naast Oosteinderweg 399 te Aalsmeer. Gedeputeerde Staten besluiten de gevraagde ontheffing te verlenen.

20	**Mobiliteit / Natuur: Afdoeningsbrief diverse moties Actieve Mobiliteit (B-agenda M&B 29-09-2022 en B-agenda NLG 24-10-2022)** Voorstel voor behandeling: Bijgaande brief kunt u desgewenst met elkaar en gedeputeerde bespreken. De commissie M&B zal specifiek worden gevraagd of moties M83-2019, M67-2022 en M69-2022 kunnen worden afgedaan. De commissie NLG zal specifiek worden gevraagd of motie M221-2021 als afgedaan kan worden beschouwd. Toelichting: In de afgelopen drie jaar zijn diverse moties aangenomen die samenhangen met actieve mobiliteit. Voor de moties die zijn uitgevoerd, maar waarvan de afdoening niet gekoppeld kan worden aan een inhoudelijk stuk, is een gebundeld afdoeningsvoorstel gemaakt voor Provinciale Staten. Het gaat om de moties M83-2019 'Fietsvriendelijke stoplichten' (Klein, M.C.A, CU, 11 november 2019), M221-2021 'Terughoudend met betonnen fietspaden in NNN' (G.H.J. Kohler, JA21, 15 november 2021), M67-2022 'Aantrekkelijke doorfietsroutes' (J.P. Hollebeek, PvdD, 23 mei 2022) en M69-2022 'Geen haaientanden op Noord-Hollandse fietspaden' (M.C.A. Klein, CU, 23 mei 2022).
21	**Natuur: Brief Stikstof Grasland (C-agenda NLG 24-10-2022**
22	**Verkiezingen / Natuur: Oproep IVN tbv Verkiezingen - Verbind Noord-Hollanders met natuur! (t.k.n. Presidium 10-10-2022)**
23	**Mobiliteit: Ingekomen mail Hart voor Bloemendaal over verkeersveiligheid Zeeweg (M&B 29-09-2022 ag.p. 5a2))**
24	**Mobiliteit: Ingekomen mail over verkeersveiligheid Zeeweg (M&B 29-09-2022 ag.p. 5a1)**
25	**Mobiliteit: Ingekomen reactie Noodkreet bewoners Noordbeemster bij N243 (C-agenda M&B 29-09-2022)**
26	**Manifest Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeverschap (MVOI) 2022-2025 (C-agenda EFB 31-10-2022)** De provincie Noord-Holland vindt Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeverschap en Inkopen erg belangrijk en zal daarom het Manifest MVOI 2022-2025 ondertekenen. Met de ondertekening onderstreept de provincie dat zij zich met haar opdrachtgeverschap en inkopen inzet en bij wil dragen aan de thema's: Klimaat, Circulariteit, Milieu, Social Return, Internationale Sociale Voorwaarden en Diversiteit & Inclusie.

27	**Mobiliteit: Stand van zaken beschikbaarheidsvergoeding OV (B-agenda M&B 29-09-2022)** Met deze brief informeren Gedeputeerde Staten Provinciale Staten over de voortgang in de uitvoering van Motie 128/2022 over het proces van de afgelopen weken met betrekking tot de steunmaatregelen van de rijksoverheid voor de openbaar vervoersector die worden verlengd tot 31 december 2022.
28	**Stand van zaken en vervolgstappen tijdelijke huisvesting spoedzoekers Zaanstreek Waterland (C-agenda RWK 24-10-2022)** In de loop van het jaar informeerden de gemeenten in de regio Zaanstreeks-Waterland GS over de voortgang van het huisvesten van spoedzoekers in de regio en de potentiële locaties hiervoor. De potentiële locaties zijn ook in de commissie Ruimte, Wonen en Klimaat behandeld op 27 juni jl. Naar aanleiding van de commissiebehandeling en de binnengekomen ontheffingsbrieven van de gemeenten Wormerland en Oostzaan houden GS de ontheffingsverzoeken aan en sturen hun reactie aan de gemeenten in de regio
29	**Financiën: Reflectie op beleid economie en circulaire economie (C-agenda EFB 29-09-2022)** Gedeputeerde Staten informeren Provinciale Staten over de visie van het college op de relatie tussen het beleid voor circulaire economie en het algemene economisch beleid van de provincie Noord-Holland.
30	**Natuur: Integraal gebiedsprogramma Laag Holland (B-agenda NLG 26-09-2022)** Gedeputeerde Staten besloten op 19 november 2019 om een integraal gebiedsprogramma voor Laag Holland te ontwikkelen, waarin onder provinciale regie en in samenwerking met alle relevante partners wordt gewerkt aan de opgaven voor natuur, landbouw, water, bodemdaling, klimaat, recreatie en landschap. Na een gezamenlijke startnotitie in 2020 is een integraal gebiedsprogramma opgeleverd in samenspraak met de regiegroep Laag Holland, waarin provincie, hoogheemraadschap, gemeenten en landbouw- en natuurorganisaties samenwerken om de opgaven te realiseren. GS stellen het programma vast en vragen de besturen van de partners om ook hun opgaven in de gebiedsprocessen in te brengen.
31	**Water: Meetronde grondwaterkwaliteit Noord-Holland 2021 (C-agenda NLG 26-09-2022)** In 2021 heeft Noord-Holland het KRW (Kaderrichtlijn Water) grondwatermeetnet laten bemonsteren en analyseren op ruim 300 stoffen binnen de volgende verzamelgroepen: algemene parameters, bestrijdingsmiddelen, geneesmiddelen/farmaceutische stoffen, overige verontreinigende stoffen en PFAS (poly- en perfluoralkylstoffen). De resultaten van de meetronde zijn samengevat in het rapport Meetronde grondwaterkwaliteit Noord-Holland 2021.
32	**Bestuur: Maandelijks MRA Raads- en Statenleden bericht - editie 62 (C-agenda EFB 12-09-2022)**

33	**ICT: Voortgangsrapportage Geactualiseerde Datastrategie 2021 - 2023 (B-agenda EFB 29-09-2022)** In juni 2021 stelden Provinciale Staten de Geactualiseerde Datastrategie 2021 - 2023 vast. Met de voortgangsrapportage geeft het college van Gedeputeerde Staten een overzicht van de uitvoering van de acties van deze strategie. Tevens geeft zij de prioriteiten aan voor de resterende coalitieperiode. Ook schetst zij een aantal externe ontwikkelingen die zich op het brede terrein van data en digitalisering voordoen. Deze gelden als bouwstenen voor de datastrategie die in 2023 opnieuw geactualiseerd zal worden.
34	**Gezondheid en milieu: IPO Agenda vergadering BAC MTH 22-09-2022 (C-agenda NLG 26-09-2022)**
35	**Legesverordening 2023 en tarieventabel 2023 (A-agenda EFB 29-9-2022)** Met de vaststelling van de legesverordening 2023 en de tarieventabel 2023 beschikt de provincie Noord-Holland over een redactioneel actuele verordening en tarieventabel. In de tarieventabel is nog geen rekening gehouden met de gevolgen van de invoering van de Omgevingswet. Mocht de Omgevingswet per 1 januari 2023 worden ingevoerd dan wordt in december van dit jaar de aangepaste tarieventabel (met leges voor milieuvergunningen) ter vaststelling aan PS worden aangeboden.
36	**Natuur: Opheffingsbesluit Maatschappelijke Adviesraad Faunaschade (MARF) (C-agenda NLG 26-09-2022)** De Maatschappelijke Adviesraad Faunaschade (MARF) is in 2017 ingesteld door de twaalf provinciebesturen. De MARF heeft de provincies geadviseerd over het voorkomen en bestrijden van faunaschade. Naar aanleiding van een evaluatie heeft de Bestuurlijke Adviescommissie Vitaal Platteland (BAC VP) van de Vereniging Interprovinciaal Overleg geconcludeerd dat de advisering over deze thema's beter in een andere vorm kan worden voortgezet. Daarom heeft de BAC VP op 20 mei 2022 besloten om de MARF op te heffen
37	**Rechtmatigheidsverantwoording (C-agenda EFB 29-9-2022)** Gedeputeerde Staten hebben besloten om een intern onderzoek naar rechtmatigheidsverantwoording voor dit jaar te laten vervallen omdat de wetgeving in relatie tot dit onderwerp nog niet door de Eerste Kamer is vastgesteld.
38	**Toekomstperspectief Sport (B-agenda EFB 29-09-2022)** Tijdens de begrotingsbehandeling op 8 november 2021 is door Provinciale Staten een motie aangenomen om nader geïnformeerd te worden over het toekomstperspectief van sport binnen de provincie.
39	**Bestuur: Ingekomen brief over bestuurskracht regio Gooi- en Vechtstreek (c-agenda EFB 29-9-2022)**
40	**Juridische Zaken: Jaarverslag Hoor- en Adviescommissie Noord-Holland (HAC) 2021 (C-agenda EFB 12-09-2022)**

	Op grond van artikel 12 van de Verordening op de behandeling van bezwaar- en klaagschriften Noord-Holland 2014 brengt de HAC jaarlijks verslag van haar werkzaamheden uit aan Gedeputeerde staten en Provinciale staten.
41	**Burgerparticipatie: Brief met verzoek om burgerberaad over drugsbeleid (C-agenda EFB)**
42	**Mobiliteit: ingekomen reactie over verkeersveiligheid op Zeeweg N200 (C-agenda M&B 12-09-2022)**
43	**Bestuur: Ophoging Uitvoeringsregeling Versterken bestuurskracht 2022 (C-agenda EFB 12-09-2022)** Om gemeenten en regio's te ondersteunen bij bestuurskrachtversterking hebben GS voor 2022 totaal €150.000 beschikbaar gesteld. Daarmee is het subsidieplafond voor 2022 verhoogd van €100.000 euro tot €150.000. Gemeenten en regio's kunnen subsidie aanvragen voor een zestal activiteiten, zoals het uitvoeren van een bestuurskrachtonderzoek, het opstellen van een regionale samenwerkingsagenda of het organiseren van regionale bijeenkomsten voor raadsleden ten behoeve van het bevorderen van de regionale samenwerking.
44	**Economie/Leefbaarheid: Brede Basismonitor 2022 (C-agenda EFB 12-09-2022 en NLG 26-09-2022)** De Brede Basismonitor geeft weer hoe in de provincie Noord-Holland de welvaart zich in de brede zin van het woord (economisch, ecologisch en sociaal-maatschappelijk) ontwikkelt. Dit is de tweede versie van de Brede Basismonitor.
45	**Economie: Advies op initiatiefvoorstel 'Noord-Holland Impact' (A-agenda Cie EFB 29-09-2022)** GS adviseren inzake het initiatiefvoorstel 'Noord-Holland Impact' dat door ChristenUnie en Partij voor de Dieren is ingediend over de zestien voorstellen die in het voorstel staan voor het stimuleren van een economie die van waarde is voor de samenleving.
46	**Financien: Begroting 2023 (A-agenda alle commissies 24 resp. 31 okt 2022)** In de begroting wordt vastgelegd wat de provincie in 2023 wil bereiken, wat de provincie hiervoor gaat doen en hoeveel dit mag kosten.
47	**Financiën: Begrotingsneutrale wijzigingen beleidsdoelenraming (07) juli 2022 (C-agenda EFB 12-09-2022)** Gedeputeerde Staten kunnen binnen de door Provinciale Staten vastgestelde begrotingsprogramma's middelen toewijzen aan de verschillende beleidsdoelen. Met dit besluit worden interne wijzigingen hierop administratief binnen de programmabegroting verwerkt.

48	**Infrastructuur: Integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur (iMPI) 2023-2030 (A-agenda M&B 31-10-2022)** Het integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur (iMPI) 2023-2030 geeft inzicht in de geprogrammeerde onderhouds- en vervangingsmaatregelen en de maatregelen ter verbetering en/of uitbreiding van de provinciale infrastructuur en de benodigde financiering.
50	**P&C cyclus: Begrotingsindicatoren (Rekeningencie.15-09-2022)** Op verzoek van de Rekeningencommissie hebben GS de indicatoren in de begroting doorgelicht. Het resultaat van dit verbetertraject is een aangepaste set van indicatoren die voortaan in de begroting worden vermeld en die doorlopend in het reguliere planning- en controlproces worden herijkt.
51	**Verkeersveiligheid: Ingekomen brief ANWB over expertmeeting verkeersveiligheid en gedrag 12-09-2022 (expertmeeting M&B 12-09-2022)**
52	**Bodemdaling: Agenderingsverzoek PvdA C naar B notitie bodemdaling in Veenweidegebied Randstedelijke Rekenkamer (B-agenda NLG 26-09-2022)**
53	**Natuur: Agenderingsverzoek PvdD C naar B Startnotitie Nationaal Programma Landelijk Gebied (B-agenda NLG 26-09-2022)**
54	**Water: Gezamenlijke reactie Waddenprovincies op uitvraag derde tranche PAGW (Programmatische Aanpak Grote Wateren) (C-agenda NLG 26-09-2022)** De ministeries van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en van Infrastructuur en Waterstaat hebben aan de betrokken provincies en overige partners een brief gestuurd over de financiering van maatregelen voor de grote wateren in Nederland, waaronder de Waddenzee. Voor de Waddenzee sturen Gedeputeerde Staten van Fryslân een aanbod in een brief mede namens ons college. De Programmatische Aanpak Grote Wateren (PAGW) is het programma waarmee het Rijk, zoveel mogelijk in samenwerking met medeoverheden en andere belanghebbenden in de regio's werkt aan toekomstbestendige grote wateren zoals de Waddenzee.
55	**Water: Wijziging vijfde openstelling UvR subsidie Kennisontwikkeling Bodem en Water Noord-Holland 2017 (C-agenda NLG 26-09-2022)** De waterschappen en provincie stimuleren agrariërs om de water- en bodemkwaliteit te verbeteren. Hiervoor is onder andere de Uitvoeringsregeling subsidie Kennisontwikkeling Bodem en Water Noord-Holland 2017 in het leven geroepen. Met deze uitvoeringsregeling kunnen studieprojecten en coaches gesubsidieerd worden die bijdragen aan de kennisopbouw en bewustwording bij agrariërs. De waterschappen stellen hiervoor geld beschikbaar, de provincie voert de regeling uit. Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier en waterschap Amstel Gooi en Vecht stellen respectievelijk € 80.000 en € 49.000 extra beschikbaar voor hun beheersgebieden. Gedeputeerde Staten hebben in het verlengde hiervan besloten de subsidieplafonds met deze bedragen te verhogen. Ook is op

	verzoek van de waterschappen de openstellingstermijn verlengd tot en met 26 oktober 2023.
56	**Water: Zienswijze PS ontwerp meerjarenbegroting 2022 - 2023 Gemeenschappelijk Orgaan Hollandse Waterlinies (A-agenda EFB 29-09-2022)** De provincie Noord-Holland is deelnemer in het Gemeenschappelijk Orgaan Hollandse Waterlinies. Op grond van artikel 48 van de Wet gemeenschappelijke regelingen is Provinciale Staten bevoegd een zienswijze in te dienen op de begroting van dit Gemeenschappelijk Orgaan. Aangezien de begroting geen vragen oproept stelt het college van Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten voor om geen zienswijze in te dienen.
57	**Gezondheid en leefbaarheid: Informatievoorziening VTH bij provinciale bedrijven (B-agenda NLG 05-09-2022)** Het college van Gedeputeerde Staten informeert tweemaandelijks voorafgaand aan de vergadering van de commissie Natuur, Landbouw en Gezondheid over de ontwikkelingen op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) bij bedrijven die onder provinciaal bevoegd gezag vallen. Hieronder vallen ook Tata Steel en Harsco Metals

Provincie Noord-Holland

Aan
Provinciale Staten

Bijlage: overzicht openstaande moties

Uw contactpersoon
mw V. Mulder
AD/STG

Telefoonnummer 0235143001
statengriffie@noord-holland.nl

Betreft: lijst moties PS 10 oktober 2022

Memo

3 oktober 2022

Inleiding:
Bijgevoegd treft u aan een gewijzigd overzicht van alle openstaande moties.

Alle moties en amendementen zijn digitaal terug te vinden op de website en in iBabs.
In de kolom "Voorstel voor PS/Presidium" op bijgevoegde lijst wordt aangegeven wanneer er een nieuwe actualisatie vanuit GS en/of commissie is gepubliceerd en wanneer er een afdoeningsvoorstel ligt.

Voorstel: in te stemmen met de afdoeningsvoorstellen bij de volgende moties:

Nummer (hyperlink)	Datum PS	Onderwerp	Opmerking voor PS/Presidium
M128-2022	04-7-2022	Motie Rijk, blijf het OV steunen.(SP)	Er is in augustus, september en oktober een actualisatie vanuit GS en vanuit cie M&B bij deze motie gepubliceerd. **Voorstel Presidium:** Commissie M&B van 29-09-2022 heeft ingestemd met het afdoen van deze motie. Voorstel: motie afdoen
M69-2022	23-05-2022	Motie Geen haaientanden op Noord-Hollandse fietspaden (CU)	Er is in augustus, september en oktober een actualisatie vanuit GS en vanuit cie M&B bij deze motie gepubliceerd. **Voorstel Presidium:** Commissie M&B van 29-09-2022 heeft ingestemd met het afdoen van deze motie. Voorstel: motie afdoen.
M67-2022	23-05-2022	Motie aantrekkelijke doorfietsroutes (PvdD)	Er is in augustus, september en oktober een actualisatie vanuit GS en vanuit cie M&B bij deze motie gepubliceerd. **Voorstel Presidium:** Commissie M&B van 29-09-2022 heeft ingestemd met het afdoen van deze motie. Voorstel: motie afdoen.

M83-2019	11-11-2019	Fietsvriendelijke stoplichten. (ChristenUnie)	Er is in augustus, september en oktober een actualisatie vanuit GS en vanuit cie M&B bij deze motie gepubliceerd. **Voorstel Presidium:** Commissie M&B van 29-09-2022 heeft ingestemd met het afdoen van deze motie. Voorstel: motie afdoen.

Instemmen leidt tot opschoning van de lijst moties na vaststelling in PS van 10 oktober 2022.

Lijst openstaande moties voor PS van 10 oktober 2022

De lijst wordt 4 keer per jaar door GS geactualiseerd voor PS van maart, juli, oktober en december 2022. Tussentijds worden op de website actualisaties vanuit de commissies en vanuit de GS-besluitenlijst bij de moties gepubliceerd.

Overzicht met links naar alle openstaande moties.
Alle moties en amendementen inclusief actualisaties zijn digitaal terug te vinden op de website en in iBabs. Via onderstaande hyperlinks naar de afzonderlijke moties kunt u online de actuele stand van zaken GS en commissies raadplegen. In de kolom "Voorstel voor PS/Presidium" wordt aangegeven wanneer er een nieuwe actualisatie vanuit GS is gepubliceerd en wanneer er een afdoeningsvoorstel ligt.

Nummer *(hyperlink)*	**Datum PS**	**Onderwerp en fractie**	**Voorstel voor PS/Presidium**
M175-2022	19-09-2022	Motie Vluchtelingenopvang (GroenLinks)	
M174-2022	19-09-2022	Motie Extra inzet op besparing van energiegebruik door provincie (ChristenUnie)	
M172-2022	19-09-2022	Motie De Bonte Piet (PvdA)	
M170-2022	19-09-2022	Motie Haalbaarheid Planning Groen Staal (VVD)	
M154-2022	04-7-2022	Motie Provinciale ambities dierenwelzijn concreter maken. (PvdD)	In augustus is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M153-2022	04-7-2022	Motie Aandacht voor bescherming dieren tegen extreem weer. (PvdD)	In augustus is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M152-2022	04-7-2022	Motie Noord-Holland roept klimaat-en biodiversiteitscrisis uit. (PvdD)	In augustus is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M151-2022	04-7-2022	Motie Erfcoaches voor toekomstbestendig landelijk gebied. (CDA)	In juli is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.

Overzicht met links naar alle openstaande moties.
Alle moties en amendementen inclusief actualisaties zijn digitaal terug te vinden op de website en in iBabs. Via onderstaande hyperlinks naar de afzonderlijke moties kunt u online de actuele stand van zaken GS en commissies raadplegen. In de kolom "Voorstel voor PS/Presidium" wordt aangegeven wanneer er een nieuwe actualisatie vanuit GS is gepubliceerd en wanneer er een afdoeningsvoorstel ligt.

Nummer *(hyperlink)*	**Datum PS**	**Onderwerp en fractie**	**Voorstel voor PS/Presidium**
M147-2022	04-7-2022	Motie Recreatie voor mensen met een smalle portemonnee. (SP)	In augustus is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M146-2022	04-7-2022	Motie Perspectief voor natuurinclusieve landbouw. (D66)	In juli is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M138-2022	04-7-2022	Motie Sociaal economische impactanalyse gebiedsprocessen. (CDA)	In juli is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M135-2022	04-7-2022	Motie Evenredige reductie Schiphol. (ChristenUnie)	In augustus is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M133-2022	04-7-2022	Motie Organiseren expertmeeting retail-organisaties. (ChristenUnie)	In augustus is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M132-2022	04-7-2022	Motie Lobby aanpassing Europese staatssteunregeling. (ChristenUnie)	In augustus is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M130-2022	04-7-2022	Motie Fiks de Fixsteams. (PvdA)	In augustus is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M128-2022	04-7-2022	Motie Rijk, blijf het OV steunen.(SP)	Er is in augustus, september en oktober een actualisatie vanuit GS en vanuit cie M&B bij deze motie gepubliceerd. **Voorstel Presidium:** Commissie M&B van 29-09-2022 heeft ingestemd met het afdoen van deze motie. Voorstel: motie afdoen

Overzicht met links naar alle openstaande moties.
Alle moties en amendementen inclusief actualisaties zijn digitaal terug te vinden op de website en in iBabs. Via onderstaande hyperlinks naar de afzonderlijke moties kunt u online de actuele stand van zaken GS en commissies raadplegen. In de kolom "Voorstel voor PS/Presidium" wordt aangegeven wanneer er een nieuwe actualisatie vanuit GS is gepubliceerd en wanneer er een afdoeningsvoorstel ligt.

Nummer *(hyperlink)*	**Datum PS**	**Onderwerp en fractie**	**Voorstel voor PS/Presidium**
M126-2022	04-7-2022	Motie Input boeren en tuinders bij Omgevingsverordening. (GroenLinks)	In augustus is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M69-2022	23-05-2022	Motie Geen haaientanden op Noord-Hollandse fietspaden (CU)	Er is in augustus, september en oktober een actualisatie vanuit GS en vanuit cie M&B bij deze motie gepubliceerd. **Voorstel Presidium:** Commissie M&B van 29-09-2022 heeft ingestemd met het afdoen van deze motie. Voorstel: motie afdoen.
M68-2022	23-05-2022	Motie Betrek mensen met een mobiliteitsbeperking (D66)	In september is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M67-2022	23-05-2022	Motie aantrekkelijke doorfietsroutes (PvdD)	Er is in augustus, september en oktober een actualisatie vanuit GS en vanuit cie M&B bij deze motie gepubliceerd. **Voorstel Presidium:** Commissie M&B van 29-09-2022 heeft ingestemd met het afdoen van deze motie. Voorstel: motie afdoen.
M61-2022	23-05-2022	Motie Natte weilanden bij de Oeverlanden in NNN opnemen (SP)	In augustus is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M57-2022	23-05-2022	Motie Waterbelangen borgen (PvdD)	In augustus is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M53-2022	23-05-2022	Motie Meerdere pilots verruiming Vrijkomende Agrarische Bebouwing (VAB) (PvdD)	In augustus is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.

Overzicht met links naar alle openstaande moties.
Alle moties en amendementen inclusief actualisaties zijn digitaal terug te vinden op de website en in iBabs. Via onderstaande hyperlinks naar de afzonderlijke moties kunt u online de actuele stand van zaken GS en commissies raadplegen. In de kolom "Voorstel voor PS/Presidium" wordt aangegeven wanneer er een nieuwe actualisatie vanuit GS is gepubliceerd en wanneer er een afdoeningsvoorstel ligt.

Nummer *(hyperlink)*	**Datum PS**	**Onderwerp en fractie**	**Voorstel voor PS/Presidium**
M51-2022	23-05-2022	Motie Voorkomen faunaslachtoffers bij windenergie borgen (PvdD)	In augustus is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M43-2022	04-04-2022	Motie Afstand doen van schadelijke biobrandstoffen (PvdD)	In augustus is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M37-2022	07-03-2022	Motie Verkenning bouwteam, kostentafel en risicotafel als standaardprocedure bij grote infrastructurele projecten (VVD)	In augustus is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M23-2022	07-03-2022	Motie Zicht op verbetering leefomgeving (D66)	In augustus is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M10-2022	31-01-2022	Motie Zorgen om hyperscales (GroenLinks)	In juli is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M9-2022	31-01-2022	Motie Hyperscales (VVD)	In juli is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M7-2022	31-01-2022	Motie Innovatieve mogelijkheden ter beperking van overlast (JA21)	In augustus is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M4-2022	31-01-2022	Motie mobiliteit: Modal shift voor leefbaarheid langs N203 (D66)	In augustus en september is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M239-2021	13-12-2021	Motie cultuur : Inbreng van de makers bij cultuurbeleid (GroenLinks)	In augustus is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.

Overzicht met links naar alle openstaande moties.
Alle moties en amendementen inclusief actualisaties zijn digitaal terug te vinden op de website en in iBabs. Via onderstaande hyperlinks naar de afzonderlijke moties kunt u online de actuele stand van zaken GS en commissies raadplegen. In de kolom "Voorstel voor PS/Presidium" wordt aangegeven wanneer er een nieuwe actualisatie vanuit GS is gepubliceerd en wanneer er een afdoeningsvoorstel ligt.

Nummer *(hyperlink)*	**Datum PS**	**Onderwerp en fractie**	**Voorstel voor PS/Presidium**
M237-2021	13-12-2021	Motie Inspiratie her- en bijbestemming (PvdD)	In augustus is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M221-2021	15-11-2021	Motie: Terughoudend met betonnen fietspaden in NNN (JA21)	Er is in augustus en september een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd.
M216-2021	08-11-2021	Motie Bij de begroting jongerenperspectief op bereikbaarheid (PvdA)	In september is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M214-2021	08-11-2021	Motie Broedplaats Blakende Bollen (GroenLinks)	In juli is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M192-2021	08-11-2021	Motie Ecologie en natuur bij nieuwe organisatie Hollandse waterlinies (PvdD)	In juli is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M187-2021	08-11-2021	Motie toekomstperspectief sport Noord-Holland (CDA)	In juli is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M173-2021	11-10-2021	Motie Inclusievere communicatie over deelmobiliteit (DENK)	In augustus is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M167-2021	13-09-2021	Motie Verdere uitrol infrastructuur van gerecycled plastic bij positieve pilotresultaten. (VVD)	In augustus is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M127-2021	05-07-2021	Motie Windturbines en gemeentegrenzen.	In augustus is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.

Overzicht met links naar alle openstaande moties.
Alle moties en amendementen inclusief actualisaties zijn digitaal terug te vinden op de website en in iBabs. Via onderstaande hyperlinks naar de afzonderlijke moties kunt u online de actuele stand van zaken GS en commissies raadplegen. In de kolom "Voorstel voor PS/Presidium" wordt aangegeven wanneer er een nieuwe actualisatie vanuit GS is gepubliceerd en wanneer er een afdoeningsvoorstel ligt.

Nummer *(hyperlink)*	**Datum PS**	**Onderwerp en fractie**	**Voorstel voor PS/Presidium**
		(VVD, D66, PVDA, DENK, SP, JA21)	
M124-2021	05-07-2021	Motie Uitdaagrecht bij RES. (D66, GL)	In augustus is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M112-2021	05-07-2021	Motie monitoring gezondheids - en veiligheidseffecten. (DENK, CDA)	In augustus is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M108-2021	05-07-2021	Motie gesprekken tussen buurgemeenten. (DENK, PvdD)	In augustus is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M106-2021	05-07-2021	Motie RES: Bescherm natuur en cultuurhistorie in het IJmeer. (PvdD, PVDA, GL, D66, DENK)	In augustus is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M104-2021	05-07-2021	Motie RES: Meer initiërende rol provincie. (PvdD, PVDA, DENK)	In augustus is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M96-2021	05-07-2021	Motie Wensen en opvattingen Verstedelijkingsstrategie MRA : leefomgeving en leefbaarheid. (PvdD, CU, PVDA, SP, 50PLUS/PvdO, DENK, D66, GL)	In augustus is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M51-2021	17-05-2021	Motie Voorbereiden op 55% co2-reducatie. (GL, D66, PvdA, SP)	In augustus is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M24-2021	08-03-2021	Motie Betrek buurgemeenten óók bij het meten van	In augustus is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.

Overzicht met links naar alle openstaande moties.
Alle moties en amendementen inclusief actualisaties zijn digitaal terug te vinden op de website en in iBabs. Via onderstaande hyperlinks naar de afzonderlijke moties kunt u online de actuele stand van zaken GS en commissies raadplegen. In de kolom "Voorstel voor PS/Presidium" wordt aangegeven wanneer er een nieuwe actualisatie vanuit GS is gepubliceerd en wanneer er een afdoeningsvoorstel ligt.

Nummer *(hyperlink)*	**Datum PS**	**Onderwerp en fractie**	**Voorstel voor PS/Presidium**
		draagvlak over het plaatsen van windturbines. (DENK, JA21)	
M4-2021	01-02-2021	Behoud loketfunctie o.a. op stations Alkmaar, Hoorn en Hilversum. (PvdA, SP, DENK, VVD, ChristenUnie, JA21, PVV)	In augustus is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M187-2020	16-11-2020	Optimaal onderhouden snelfietsroutes (D66, GroenLinks, ChristenUnie, PvdA, PvdD)	In augustus is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M185-2020	16-11-2020	Varende fietspaden . (D66, GroenLinks, ChristenUnie, PvdA)	In augustus is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M148-2020	22-10-2020	Heroverweging Zijpe –en Hazepolder. (PvdA, D66, ChristenUnie, GroenLinks)	In augustus is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M147-2020	22-10-2020	Functiewijziging agrarisch bouwperceel (ChristenUnie, CDA, PvdA)	In augustus is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M135-2020	05-10-2020	Motie bij concept-RESsen over burgerparticipatie. (D66, PvdA, VVD)	In augustus is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.

Overzicht met links naar alle openstaande moties.
Alle moties en amendementen inclusief actualisaties zijn digitaal terug te vinden op de website en in iBabs. Via onderstaande hyperlinks naar de afzonderlijke moties kunt u online de actuele stand van zaken GS en commissies raadplegen. In de kolom "Voorstel voor PS/Presidium" wordt aangegeven wanneer er een nieuwe actualisatie vanuit GS is gepubliceerd en wanneer er een afdoeningsvoorstel ligt.

Nummer *(hyperlink)*	**Datum PS**	**Onderwerp en fractie**	**Voorstel voor PS/Presidium**
M125-2020	05-10-2020	Koppel biodiversiteit aan de energietransitie. (PvdD)	In augustus is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M116-2020	05-10-2020	Leidraad Weidevogels. (GroenLinks, PvdD)	In juli is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M115-2020	05-10-2020	Weidevogels Zijpe. (GroenLinks, PvdA)	In augustus is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M97-2020	05-10-2020	Aanpassen begrenzing bij terrein Tergooi ziekenhuis in Blaricum. (CDA, FvD)	In juli is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M75-2020	14-09-2020	Pont Ilpendam-Landsmeer. (ChristenUnie, PvdD, GroenLinks, PvdA, D66, VVD, SP)	In augustus is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M42-2020	18-05-2020	Motie Economisch Herstel- en Duurzaamheidsfonds. (VVD, GroenLinks, PvdA, D66, CDA)	In augustus is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M41-2020	18-05-2020	Provinciaal Noodfonds Sociale Infrastructuur. (PvdA, VVD, D66, SP, GroenLinks, ChristenUnie, CDA)	In juli is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M21-2020	09-03-2020	Vang de kinderen van Moria op.	In augustus is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.

Overzicht met links naar alle openstaande moties.
Alle moties en amendementen inclusief actualisaties zijn digitaal terug te vinden op de website en in iBabs. Via onderstaande hyperlinks naar de afzonderlijke moties kunt u online de actuele stand van zaken GS en commissies raadplegen. In de kolom "Voorstel voor PS/Presidium" wordt aangegeven wanneer er een nieuwe actualisatie vanuit GS is gepubliceerd en wanneer er een afdoeningsvoorstel ligt.

Nummer *(hyperlink)*	**Datum PS**	**Onderwerp en fractie**	**Voorstel voor PS/Presidium**
		(PvdA, GroenLinks, PvdD, D66, CDA, ChristenUnie, SP)	
M107-2019	18-11-2019	Natuurinclusief bouwen meenemen in klimaatambities voor gebouwde omgeving. (PvdD)	In augustus is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M83-2019	11-11-2019	Fietsvriendelijke stoplichten. (ChristenUnie)	Er is in augustus, september en oktober een actualisatie vanuit GS en vanuit cie M&B bij deze motie gepubliceerd. **Voorstel Presidium:** Commissie M&B van 29-09-2022 heeft ingestemd met het afdoen van deze motie. Voorstel: motie afdoen.
M68-2019	11-11-2019	Bomen voor klimaat en stikstof. (PvdD)	In juli is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.

Provincie Noord-Holland

2022 | 52

VOORDRACHT

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 10 oktober 2022

Onderwerp: Aanwijzen lid uit PS voor Algemeen Bestuur Recreatieschap Spaarnwoude

Bijlagen: Ontwerpbesluit

Inleiding

In het Algemeen Bestuur van het Recreatieschap Spaarnwoude heeft de provincie Noord-Holland twee vaste leden en twee plaatsvervangende leden. Vanuit het college van GS is gedeputeerde Zaal vast lid en gedeputeerde Kocken plaatsvervangend lid. Namens PS is op 18 november 2019 de heer E.W.J. Jensen (JA21) als vast lid en de heer Leerink als plaatsvervangend lid aangewezen. De heer Jensen heeft aangegeven zijn lidmaatschap van het Alegemeen Bestuur Recreatieschap Spaarnwoude neer te leggen. Conform artikel 6 van de gemeenschappelijke regeling van het Recreatieschap Spaarnwoude dienen Provinciale Staten uit hun midden een lid aan te wijzen.

Toelichting

Een provinciaal vertegenwoordiger in het Algemeen Bestuur van het recreatieschap Spaarnwoude is gehouden inlichtingen te verstrekken, die door een of meer leden van PS zijn gevraagd. Bovendien kan het lid door PS ter verantwoording worden geroepen voor het door hem in het bestuur gevoerde beleid. Het Algemeen Bestuur vergadert tenminste tweemaal per jaar, en verder zo dikwijls indien dit door één of meer leden van het algemeen bestuur schriftelijk en onder opgave van redenen wordt gevraagd

Voordracht

Het Presidium heeft op 19 september 2022 kennis genomen van de vrijvallende vacature en heeft op 10 oktober over de voor te dragen vertegenwoordiger vanuit Provinciale Staten in het algemeen bestuur van Recreatieschap Spaarnwoude gesproken. Door het presidium wordt Statenlid J.P. Hollebeek (PvdD) voorgedragen voor aanwijzing als lid van het Algemeen Bestuur van het Recreatieschap Spaarnwoude. De heer G.L.J. Leerink (PvdA) blijft plaatsvervangend lid vanuit PS.

Aanwijzing geldt in principe voor het restant van de Statenperiode 2019-2023. Het lidmaatschap van het Algemeen Bestuur eindigt zodra het lid ophoudt lid te zijn van de van Provinciale Staten.

Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Presidium van Provinciale Staten van Noord-Holland,

dhr. A.Th.H. van Dijk, voorzitter

dhr. E. Krijgsman, griffier

Ontwerpbesluit

Nr. 52-2022

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van het presidium van 10 oktober 2020;

gelet op artikel 6 van de gemeenschappelijke regeling van het Recreatieschap Spaarnwoude,

besluiten:

- aan te wijzen uit hun midden J.P. Hollebeek als lid voor het Algemeen Bestuur van het Recreatieschap Spaarnwoude.

Haarlem, 10 oktober 2022

Provinciale Staten voornoemd,

voorzitter,

statengriffier,

VOORDRACHT

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 19 september 2022

Onderwerp: Naar een toekomstbestendige Randstedelijke Rekenkamer

Bijlagen:

- **Ontwerpbesluit**

Inleiding

Het bestuur van de Randstedelijke Rekenkamer en de subcommissie uit de Programmaraad [1] hebben zich gezamenlijk gebogen over o.a. de vraag hoe voldaan kan worden aan een toenemende vraag vanuit de provincies naar meer provincie specifieke (verzoek)onderzoeken, die ook nog complexer van aard zijn en welke organisatorische en financiële consequenties daaraan verbonden zouden moeten worden.

Achtereenvolgens komen in deze Statenvoordracht de volgende paragrafen aan de orde:

- Profiel van de Randstedelijke Rekenkamer
- Recente ontwikkelingen en besluiten over de Randstedelijke Rekenkamer
- Toenemende vraag naar (verzoek)onderzoeken die ook complexer zijn
- Naar een toekomstbestendige Rekenkamer
- Ontwikkelingen in de formatie
- Verhoging financiële bijdrage aan de Rekenkamer
- Advies van de subcommissie

[1] De subcommissie bestaat uit de leden mevrouw A. Stepanyan (Zuid-Holland), mevrouw T. van Wijnen (Noord-Holland), de heer B. de Brey (Utrecht) en de heer N. Beenen (Flevoland).

Profiel van de Randstedelijke Rekenkamer

Met de invoering van het dualisme is bepaald dat de controlerende en kaderstellende rol van Provinciale Staten versterkt moest worden. Eén van de instrumenten die daartoe in het leven is geroepen is de onafhankelijke rekenkamer. De provincies Flevoland, Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland spraken zich uit voor één gezamenlijke rekenkamer en hebben in 2005, door het aangaan van een gemeenschappelijke regeling de Randstedelijke Rekenkamer opgericht.

De Randstedelijke Rekenkamer onderzoekt de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van het gevoerde bestuur van de provincies Flevoland, Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland. De Rekenkamer gaat na of de provincies de afgesproken doelen realiseren, of zij dat doen binnen het afgesproken budget én of zij handelen volgens de regels. De Randstedelijke Rekenkamer zet zich in voor transparante, betrouwbare en lerende Randstadprovincies. De kernwaarden van de Randstedelijke Rekenkamer zijn onafhankelijk, omgevingsbewust, zorgvuldig, kritisch en toegankelijk.

Recente ontwikkelingen en besluiten over de Randstedelijke Rekenkamer

Uit de in 2019 uitgevoerde evaluatie [2] over de Randstedelijke Rekenkamer bleek dat het draagvlak voor de Randstedelijke Rekenkamer is toegenomen. De Rekenkamer opereert met gezag en krijgt hiervoor respect vanuit Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten in de vier provincies. De Rekenkamer vult haar rol met betrekking tot het uitvoeren van onafhankelijk en kwalitatief hoogwaardig onderzoek goed in. De onderbouwing van de conclusies en adviezen is uitstekend en de kwaliteit van de rapportages staat niet ter discussie. Een goed voorbeeld hiervan is het winnen van *De Goudvink 2021* voor het beste Rekenkamerrapport over het onderzoek naar de kwaliteit van de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco.

De governance van de Rekenkamer is door middel van het besluit van de vier provincies over het voorzetten van bestuurders/directeursmodel (maart 2022) inmiddels goed geregeld. Daarnaast heeft u in oktober 2020 de bestuurder/directeur herbenoemd. Een voordracht over de herbenoeming van de plaatsvervangend bestuurder heeft u inmiddels separaat ontvangen.

Toenemende vraag naar (verzoek)onderzoeken die ook complexer zijn

Het bestuur van de Rekenkamer constateert dat er een toenemende taakverzwaring bij de provincies valt waar te nemen. De provincies opereren steeds meer in complexe beleidsdossier in een netwerkomgeving. Het opereren in complexere beleidsdossiers heeft tot gevolg dat er ook hogere eisen gesteld worden aan het werk van de Rekenkamer. Daarnaast is er vanuit de provincies een toenemende vraag naar onderzoeken. Het betreft zowel provincie vergelijkende onderzoeken als provincie specifieke (maatwerk) onderzoeken op verzoek van PS. In de huidige Statenperiode (2019-2023) zijn 6 verzoekonderzoeken uitgevoerd (of zijn nog in uitvoering). In de vorige periode 2015-2019 zijn 2 verzoekonderzoeken uitgevoerd. Voor de uitvoering van alle onderzoeken, heeft de Rekenkamer nu de beschikking over drie onderzoeksteams (9 fte). De

[2] Evaluatie uitgevoerd door I&O research (28 januari 2019).

Rekenkamer heeft een beperkt budget om zo nodig externe specialistische deskundigheid in te huren bij een onderzoek. Om aan de toenemende onderzoeksvraag te voldoen, heeft de Rekenkamer de afgelopen periode ook externe capaciteit ingehuurd voor een geheel onderzoek. Dat is een relatief dure oplossing [3] en heeft als nadeel dat er minder eigen kennis bij de Rekenkamer wordt opgebouwd.

Naar een toekomstbestendige Rekenkamer

Om aan de toenemende vraag naar provincie specifieke onderzoeken te kunnen voldoen en om het hoofd te kunnen bieden aan de uitvoering van meer complexe onderzoeken, heeft het bestuur van de Rekenkamer op 21 april en 7 juli 2022 overleg gevoerd met de subcommissie uit de Programmaraad. De subcommissie heeft als taak[4] "(…) een gecoördineerde discussie te voeren over algemene bestuurlijke en financiële aangelegenheden en een gecoördineerde besluitvorming daarover te bevorderen indien daar aanleiding toe is." Naar aanleiding van deze gesprekken is de gezamenlijke wens uitgesproken om de Rekenkamer meer toekomstbestendig te maken en een investering te doen in vooral het aantal projectleiders/onderzoekers bij de Rekenkamer.

Ontwikkelingen formatie

Om de hierboven geschetste ontwikkelingen binnen de Rekenkamer te realiseren, wordt voorgesteld de formatie met 2,7 fte uit te breiden. In de linker tabel is de huidige formatie (2022: 11,3 fte) van de Rekenkamer opgenomen. In de rechter tabel is de voorgestelde formatie (2023: 14,0 fte) opgenomen.

[3] Een gemiddeld uur van de Rekenkamer kost € 88 (ex. BTW) tegenover € 100 tot € 150 (ex. BTW) voor inhuur.
[4] Artikel 3, lid 3 verordening Programmaraad.

Functie	Fte
Bestuurder/directeur	1,0
Plv. bestuurder	0,1
Subtotaal	*1,1*
Onderzoekers	
▪ Projectleider ▪ Projectleiders ▪ Onderzoekers	1,0 2,0 6,0
Subtotaal	*9,0*
Ondersteuning	0,6 0,6
Subtotaal	*1,2*
Totaal	**11,3**

Functie	Fte
Bestuurder/directeur	1,0
Plv. bestuurder	0,2
Subtotaal	*1,2*
Onderzoekers	
▪ Projectleider ▪ Projectleiders ▪ Onderzoekers/ projectleiders ▪ Onderzoekers ▪ Onderzoekers	1,0 2,0 3,0 3,0 2,4
Subtotaal	*11,4*
Ondersteuning	0,8 0,6
Subtotaal	*1,4*
Totaal	**14,0**

Toelichting op de tabellen

De uitbreiding van de formatie wordt vooral gerealiseerd bij de onderzoekers (van 9,0 fte naar 11,4 fte). Met deze uitbreiding kan een vierde onderzoeksteam gevormd worden waarmee de provincies nog beter bediend kunnen worden. Daarnaast is bij de onderzoekers meer differentiatie aangebracht in de functieschalen. De onderzoeksteams kunnen hiermee gevarieerder worden samengesteld, e.e.a. afhankelijk van de complexiteit van de onderzoeksvraag. Daarnaast wordt door de differentiatie in de functieschalen meer carrière perspectief geboden aan de onderzoekers.

De toename van 0,1 fte bij de plaatsvervangend bestuurder is het feitelijk effecturen van een aanbeveling uit de evaluatie uit 2019.

Tot slot wordt aan de ondersteuning 0,2 fte toegevoegd. Deze uitbreiding wordt vooral ingezet om uitvoerende directeurstaken zoals financiën en personeel uit te kunnen voeren. Deze taken zijn nu nog belegd bij de bestuurder/directeur en één van de projectleiders. Door deze taken bij de ondersteuning onder te brengen, kan de onderzoekscapaciteit optimaler ingezet worden.

Verhoging van de financiële bijdrage aan de Rekenkamer

De hierboven geschetste formatieve uitbreiding, heeft invloed op de hoogte van de bijdrage van de vier provincies aan de Randstedelijke Rekenkamer. De kosten van de (structurele) uitbreiding van 2,7 fte bedragen € 250.000 per jaar inclusief BTW. In de gemeenschappelijke regeling (artikel 20) is vastgelegd hoe de Rekenkamer wordt gefinancierd en hoe de kosten worden verdeeld over de vier provincies. De verhoging van de bijdrage per provincie dienen structureel verwerkt te worden in de provinciale begrotingen.

De verdeling van de € 250.000 over de vier provincies is als volgt:

Provincie	Aandeel	Ongelijk deel	Gelijk deel	Totaal incl. BTW	Raming netto bijdragen [5]
▪ Flevoland	11,37 %	14.208	31.250	45.458	37.935
▪ Noord-Holland	29,17 %	36.468	31.250	67.717	56.511
▪ Utrecht	23,67 %	29.593	31.250	60.843	50.773
▪ Zuid-Holland	35,79 %	44.732	31.250	75.982	63.407
Totaal	**100,00 %**	**125.000**	**125.000**	**250.000**	**208.626**

Advies van de subcommissie

Wij adviseren de vier Provinciale Staten in te stemmen met de formatieve uitbreiding en de daarbij behorende verhoging van de financiële bijdrage per provincie. Wij zijn van mening dat de financiële consequenties per provincie relatief beperkt zijn. Met de uitbreiding wordt de Rekenkamer nog robuuster dan zij nu al is. Wij verwachten dat na realisatie van de uitbreiding, de Randstedelijke Rekenkamer beter in staat is om complexe onderzoeken uit te kunnen voeren en dat ook voldaan kan worden aan de wens om meer provincie specifieke onderzoeken uit te voeren.

[5] De door de Rekenkamer betaalde BTW kan worden gecompenseerd via het BTW compensatiefonds. Eén maal per jaar verstrekt de Rekenkamer aan de vier provincies een overzicht van betaalde BTW zodat de afzonderlijke provincies e.e.a. in rekening kunnen brengen bij het BTW compensatiefonds.

Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het ontwerpbesluit. Een gelijkluidend ontwerpbesluit wordt aan de Provinciale Staten van Noord-Holland, Utrecht en Flevoland voorgelegd.

Subcommissie uit de Programmaraad Randstedelijke Rekenkamer

- Mevrouw T. van Wijnen, Noord-Holland
- Mevrouw A. Stepanyan, Zuid-Holland (de heer W. Minderhout, plv.)
- De heer B. de Brey, Utrecht
- De heer N. Beenen, Flevoland

Ontwerpbesluit

Nr. 50-2022

Provinciale Staten van Noord-Holland;

Gelezen de voordracht van de subcommissie uit de Programmaraad Randstedelijke Rekenkamer;

- Gelet op artikel 79j van de Provinciewet;
- Gelet op artikel 3, lid 3 van de Verordening Programmaraad Randstedelijke Rekenkamer;,

besluiten:

1. In te stemmen met een structurele verhoging van de jaarlijkse financiële bijdrage aan de Randstedelijke Rekenkamer van € 250.000 inclusief BTW en deze per provincie te verdelen als volgt:
   a. Flevoland € 45.458
   b. Noord-Holland € 67.717
   c. Utrecht € 60.843
   d. Zuid-Holland € 75.982
2. De Randstedelijke Rekenkamer te verzoeken het besluit genomen onder 1. te verwerken in de begroting 2023.

Haarlem, 10 oktober 2022

Provinciale Staten voornoemd,

voorzitter,

statengriffier,

Provincie Noord-Holland

Advies aan Provinciale Staten

Uw contactpersoon
K. Konings
AD/STG

Doorkiesnummer +31235143032
Koen.konings@noord-holland.nl

Tbv Statenvergadering d.d 10-10-2022
Commissie EFB
Datum commissievergadering 29-09-2022

6 oktober 2022

Onderwerp: Naar een toekomstbestendig Randstedelijke Rekenkamer

Advies commissie EFB:

De statenvoordracht naar een toekomstbestendig Randstedelijke Rekenkamer als hamerstuk door te geleiden naar PS van 10 oktober 2022.

Uittreksel van het concept-verslag EFB 29-09-2022:

1. A-agenda Openbare orde en Veiligheid, Integriteit, Internationale betrekkingen, Public Affairs, Communicatie, Concerncontrol, Juridische Zaken, Archief, PS- en GS zaken (EFB onderwerpen portefeuille CvdK Van Dijk)
   8.a. Naar een toekomstbestendig Randstedelijke Rekenkamer

Dhr. **Hollebeek** (PvdD) is het eens met het voorstel. Het verzoek is om nog goed te kijken naar het significante verschil tussen intern versus extern. Hoe kan een constante werklast geborgd worden? De PvdD is akkoord met het toevoegen van een vierde onderzoeksteam en vindt het bedrag volledig gerechtvaardigd.

Mw. **Gonggrijp** (D66) stelt dat D66 akkoord gaat met het voorstel, wat hen betreft het een hamerstuk. Ze vraagt om in een volgende periode goed te kijken naar conclusies en aanbevelingen om vergelijken te vergemakkelijken.

Mw. **De Groot** (SP) geeft aan dat SP akkoord gaat met het voorstel, dat wat hen betreft een hamerstuk is.

Dhr. **Roosendaal** (VVD) geeft aan dat VVD akkoord gaat en dat het voorstel wat hen betreft een hamerstuk is.

Statenlid **Dulfer** (GL) gaat ook akkoord en ziet het voorstel als hamerstuk. Een toelichting van de toename van het aantal aanvragen van twee naar zes en wat dat betekent voor het perspectief van komende jaren wordt op prijs gesteld.

Dhr. **Heijnen** (CDA) complimenteert de rekenkamer en gaat akkoord, wat het CDA betreft is het een hamerstuk.

Statenlid **Van Wijnen** geeft aan dat de toename van het aantal aanvragen voor onderzoek de reden was voor dit voorstel. De Rekenkamer hoopt met dit voorstel het perspectief te borgen en te kunnen voldoen aan de aanvragen. Zelf regie over de balans tussen inhuur en zelf uitvoeren als er uitgebreid moet worden, helpt dat daarbij.

Dhr. **Hollebeek** (PvdA) vraagt of hij goed begrepen heeft dat het niet de bedoeling is te stoppen met externe inhuren, maar te zoeken naar een nieuwe balans tussen extern en intern. Statenlid **Van Wijnen** bevestigt dat.

De **voorzitter** concludeert dat dit voorstel als hamerstuk door kan naar de PS-vergadering.

2.

PROTOCOL VOOR DE ACCOUNTANTSCONTROLE OP DE JAARSTUKKEN 2022 VAN DE PROVINCIE NOORD-HOLLAND

1. Inleiding

Provinciale Staten hebben aan Publiek Belang Accountants B.V. opdracht verstrekt de accountantscontrole als bedoeld in artikel 217 lid 2 Provinciewet, voor de provincie Noord-Holland uit te voeren met ingang van de controle van het boekjaar 2018 tot en met het boekjaar 2020 met de mogelijkheid tot verlenging met twee keer één jaar. De jaarstukken en het financieel beheer, zoals uitgeoefend door of namens het college van Gedeputeerde Staten, zijn object van controle. Bij brief van 14 oktober 2021 met kenmerk 1671995/1721775 is de overeenkomst met een jaar verlengd tot en met de controle van het boekjaar 2022.

1.1 Doelstelling

Provinciale Staten moeten voor de uitvoering van de accountantscontrole aan een aantal zaken nader invulling geven. Met dit protocol stellen Provinciale Staten nadere aanwijzingen vast die specifiek van toepassing zijn voor de controle van de jaarstukken 2022 en de controle van de SISA bijlage (zie voetnoot).

1.2 Wettelijk kader

De Provinciewet, art. 217 lid 2, schrijft voor dat de Staten één of meer accountants aanwijzen als bedoeld in art. 393 eerste lid Boek 2 Burgerlijk Wetboek voor de controle van de in art. 201 Provinciewet bedoelde jaarrekening en het daarbij verstrekken van een accountantsverklaring en het uitbrengen van een rapport van bevindingen.

2. Normenkader

Ten behoeve van de controle wordt een normenkader opgesteld.

Het normenkader is nodig voor de controle door de externe accountant, specifiek de jaarlijkse interim controle en de jaareindecontrole 2022. In Noord-Holland is het de procedure dat in het najaar een concept normenkader door de directie wordt vastgesteld voor de uitvoering van de interim controle. Begin 2023 komt het definitieve normenkader beschikbaar welke wordt vastgesteld door Gedeputeerde Staten.

Volgens de Kadernota Rechtmatigheid 2018 van de commissie Besluit Begroting en Verantwoording hoeven Provinciale Staten dit normenkader niet expliciet vast te stellen, maar kunt u het kader ook bevestigen door het voor kennisgeving aan te nemen’.

3. Te hanteren goedkeuring- en rapporteringtoleranties

Goedkeuringstolerantie
De accountant gebruikt ten behoeve van de oordeelsvorming over de jaarrekening van de provincie Noord-Holland, de volgende goedkeuringstoleranties:

Goedkeuringstolerantie	Goedkeurend	Beperking	Oordeelsonthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	<= 1%	> 1% < 3%	-	>= 3%
Onzekerheden in de controle (% lasten)	<= 3%	> 3% <10%	>=10%	

Rapporteringtolerantie
Voor de rapporteringtolerantie stellen de Staten als maatstaf dat de accountant elke fout of onzekerheid ≥ € 400.000 rapporteert.

4. Rechtmatigheid

Rechtmatigheid in het kader van de accountantscontrole heeft betrekking op het voldoen aan de wettelijke kaders en regelgeving en strekt zich uit over alle baten en lasten evenals de balansmutaties in de jaarrekening. Aan deze baten en lasten en balansmutaties liggen financiële beheerhandelingen ten grondslag.

Het Besluit Accountantscontrole decentrale overheden (Bado) onderscheidt de volgende financiële beheerhandelingen:

- Overdrachten aan of van natuurlijke personen en aan rechtspersonen (bijvoorbeeld subsidies, uitkeringen, belastingen en heffingen);
- Transacties waarbij een tegenprestatie wordt verkregen of geleverd;
- Financieringen, waaronder opgenomen en uitgezette leningen en de daarbij behorende rente en aflossingen;
- Vermogensmutaties (bijvoorbeeld {rechtstreekse} mutaties van reserves en voorzieningen en de afschrijvingssystematiek).

De accountantscontrole voor de provincie Noord-Holland richt zich op de beoordeling of deze financiële beheerhandelingen zijn uitgevoerd volgens de wet- en regelgeving en of dit in de administratie op de juiste wijze is vastgelegd.

Rechtmatigheidscriteria

In het kader van de rechtmatigheidscontrole kunnen 9 rechtmatigheidscriteria worden onderkend:

1. het begrotingscriterium;
2. het voorwaardencriterium;
3. het misbruik en oneigenlijk gebruikscriterium;
4. het calculatiecriterium;
5. het valuteringcriterium;
6. het adresseringscriterium;
7. het volledigheidscriterium;
8. het aanvaardbaarheidscriterium en

9. het leveringscriterium.

In het kader van het getrouwheidsonderzoek wordt door de accountant al aandacht besteed aan de meeste van deze criteria. Voor de oordeelsvorming over de rechtmatigheid van het financieel beheer zal extra aandacht besteed moeten worden aan de volgende rechtmatigheidscriteria:

1. Het begrotingscriterium;
Hierbij vindt toetsing van de gerealiseerde lasten aan de begrote lasten plaats, opdat van overschrijdingen kan worden vastgesteld of deze passen binnen het geformuleerde beleid en of ze verwijtbaar zijn.

2. Het voorwaardencriterium.
Dit betreft toetsing aan nadere voorwaarden die in specifieke wet- en regelgeving is opgenomen. Concreet betekent dit dat door Provinciale Staten limitatief moet zijn bepaald aan welke, in wet- en regelgeving vastgelegde voorwaarden de accountant moet toetsen.

3. *Het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium (M&O-criterium)*;
Het misbruik en oneigenlijk gebruikscriterium betreft de toetsing van het gevoerde beleid ter voorkoming en bestrijding van misbruik en oneigenlijk gebruik.

5. Strekking verklaring bij de jaarstukken

De accountant zal GS vooraf op de hoogte stellen bij een mogelijke clausulering van de accountantsverklaring. Als een clausulering van de verklaring plaatsvindt, zal door de accountant in zijn rapport van bevindingen aan PS een nadere toelichting worden gegeven. Bij het maken van een afweging over de strekking van de verklaring betreffende rechtmatigheid moet worden meegenomen in hoeverre sprake is van aanspreekbaar/beïnvloedbaar gedrag door GS/het ambtelijk apparaat of in hoeverre regels/voorschriften door externe invloeden niet konden worden nageleefd (vertraging bij aanleverende/aanvragende instellingen/instanties, vertraging in oplevering van vereiste externe controlerapporten etc.).

[1] **SISA** staat voor *single information en single audit*. Het is een systematiek die in Nederland door de Rijksoverheid is ingevoerd voor de verantwoording van onder andere specifieke uitkeringen aan medeoverheden. Hierdoor hoeven gemeenten en provincies voortaan nog maar op één moment per jaar (*single information*) informatie aan het Rijk te leveren. Bij de controle van deze informatie wordt vervolgens gesteund op de controle die de organisatie zelf al uitvoert (*single audit*). De Rijksoverheid voert hiervoor geen aparte controle (meer) uit.

VOORDRACHT

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 29 september 2022

Onderwerp: protocol voor de accountantscontrole op de jaarstukken 2022

Bijlagen: **ontwerpbesluit**
controleprotocol 2022

1. Inleiding

De Provinciewet, art. 217 lid 2, schrijft voor dat de Staten één of meer accountants aanwijzen als bedoeld in art. 393 eerste lid Boek 2 Burgerlijk Wetboek voor de controle van de in art. 201 Provinciewet bedoelde jaarrekening en het daarbij verstrekken van een accountantsverklaring en het uitbrengen van een rapport van bevindingen.

Provinciale Staten hebben aan Publiek Belang Accountants B.V. opdracht verstrekt de accountantscontrole als bedoeld in artikel 217 lid 2 Provinciewet, voor de provincie Noord-Holland uit te voeren met ingang van de controle van het boekjaar 2018 t/m het boekjaar 2020 met de mogelijkheid tot verlenging met twee keer één jaar.
De Overeenkomst is conform artikel 2 lid 3 voor de tweede keer verlengd met een periode van één jaar eindigend met de controle van het boekjaar 2022.

De jaarstukken en het financieel beheer zoals uitgeoefend door of namens het college van Gedeputeerde Staten, zijn object van controle.

Indien nodig kan het controleprotocol tussentijds bijgesteld worden.

2. Voorstel

Ik stel u namens de Statencommissie Economie, Financiën en Bestuur voor het bijgaande ontwerpbesluit vast te stellen.

F. Zoon , voorzitter Statencommissie Economie, Financiën en Bestuur

M. de Zwart , griffier commissie

Ontwerpbesluit

Nr. 48-2022

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van de Statencommissie Economie, Financiën en Bestuur van 29 september 2022.

besluiten:

het protocol voor de accountantscontrole op de jaarstukken 2022 van de Provincie Noord-Holland vast te stellen.

Haarlem, 10 oktober 2022

Provinciale Staten voornoemd,

voorzitter,

statengriffier,

Provincie Noord-Holland

Advies aan Provinciale Staten

Uw contactpersoon
K. Konings
AD/STG

Doorkiesnummer +31235143032
Koen.konings@noord-holland.nl

Tbv Statenvergadering d.d 10-10-2022
Commissie EFB
Datum commissievergadering 29-09-2022

6 oktober 2022

Onderwerp: Controleprotocol controle jaarrekening 2022

Advies commissie EFB:

De voordracht 'Controleprotocol controle jaarrekening 2022' als hamerstuk door te geleiden naar PS van 10 oktober 2022.

Uittreksel van het concept-verslag EFB 29-09-2022:

1. A-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Kocken)
   11.a. Financiën: Voordracht 'Controleprotocol controle jaarrekening 2022 (PS aangelegenheid) (A-agenda EFB 29-09-2022)

De **voorzitter** constateert dat er geen vragen zijn en benoemt dit stuk tot hamerstuk.

Dhr. **Roosendaal** (VVD) vraagt waar door PS limitatief is bepaald aan welke kaders de nadere voorwaarden van de accountant getoetst moeten worden? Hij kan de limitatieve opstelling niet vinden. Besloten wordt deze vraag technisch schriftelijk te behandelen.

Provincie Noord-Holland

PS-vergadering

Dossiernummer	10645
Extern Zaak ID	1885180
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	10 oktober 2022
Agendapunt	8.d
Titel	Vaststelling legesverordening 2023 en tarieventabel 2023 (VD-49).
Organisatieonderdeel	CZ/FIN

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Ingekomen stukken ter kennisname	30 september 2022
PS-vergadering	**10 oktober 2022**

Toelichting

Met de vaststelling van de legesverordening 2023 en de tarieventabel 2023 beschikt de provincie Noord-Holland over een redactioneel actuele verordening en tarieventabel. In de tarieventabel is nog geen rekening gehouden met de gevolgen van de invoering van de Omgevingswet. Mocht de Omgevingswet per 1 januari 2023 worden ingevoerd dan wordt in december van dit jaar de aangepaste tarieventabel (met leges voor milieuvergunningen) ter vaststelling aan PS worden aangeboden.

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
J.J.A.S. Houtenbos
CZ/FIN/SKA

Telefoonnummer +31235143683
houtenbosj@noord-holland.nl

Verzenddatum
- 7 SEP. 2022

Kenmerk
1885180/1892218

Uw kenmerk

Betreft: betreft legesverordening 2023 en tarieventabel 2023

Geachte leden,

Hierbij ontvangt u ter besluitvorming de bijgaande statenvoordracht met het bijbehorende ontwerpbesluit, met bijlagen, over de legesverordening 2023 en de tarieventabel 2023.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
R.M. Bergkamp

voorzitter
A.Th.H. van Dijk

4 bijlage(n)

Statenvoordracht

Tarieventabel 2023

Legesverordening 2023

Overzicht tarieven 2022-2023

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

VOORDRACHT

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van ;

gelet op artikel 220 van de Provinciewet,

overwegende dat de verordening en de daarbij behorende dient te worden gewijzigd;

besluiten vast te stellen:

De legesverordening Noord-Holland 2023 en de bijhorende Legestarieventabel 2023

Artikel 1 Begrippenkader

In deze verordening wordt verstaan onder:

a. leges: de rechten die worden geheven ter zake van het genot van de door of vanwege het Provinciebestuur verleende diensten bedoeld in deze verordening en de tarieventabel.

b. tarieventabel: de Legestarieventabel.

Artikel 2 Belastingplichtig

Belastingplichtig is de aanvrager van de dienst, dan wel degene ten behoeve van wie de dienst wordt verleend.

Artikel 3 Heffingsmaatstaven en tarieven

1. De leges worden geheven naar de heffingsmaatstaven en tarieven, opgenomen in de bij deze verordening behorende tarieventabel.
2. Voor de berekening van de leges wordt een gedeelte van een in de tarieventabel genoemde eenheid als volle eenheid aangemerkt.
3. Bijkomende door de provincie te maken kosten worden in rekening gebracht bij de aanvrager, mits de aanvrager voorafgaand aan het in behandeling nemen van de aanvraag daarover wordt geïnformeerd.

Artikel 4 Wijze van heffing

1. De leges worden geheven door middel van een mondelinge dan wel een gedagtekende schriftelijke kennisgeving van het gevorderde bedrag, waaronder mede wordt begrepen een nota, aanslagbiljet of factuur.
2. De leges kunnen worden geheven bij voorlopige aanslag tot ten hoogste het bedrag waarop de aanslag vermoedelijk zal worden vastgesteld.

Artikel 5 Termijnen van betaling

1.In afwijking van artikel 9, eerste lid, van de Invorderingswet 1990 worden de leges betaald:

a. op het moment van het doen van de kennisgeving van het gevorderde bedrag als deze mondeling wordt gedaan of;

b. op het moment van uitreiken van de kennisgeving van het gevorderde bedrag dan wel binnen 30 dagen na de dagtekening van de kennisgeving van het gevorderde bedrag.

2.Indien de te heffen leges meer dan € 5000, -- bedragen kunnen de leges worden betaald in vier gelijke termijnen, waarbij de eerste termijn vervalt 30 dagen na de dagtekening van de kennisgeving en elke volgende termijn telkens 30 dagen later.

Artikel 6 Kwijtschelding

Bij de invordering van leges wordt geen kwijtschelding verleend.

Artikel 7 Teruggaaf

1.Indien een aanvraag voor een vergunning voor een project dat geheel of gedeeltelijk incompleet (niet-ontvankelijk) is en niet verder in behandeling wordt genomen omdat de aanvrager, na daartoe in de gelegenheid te zijn gesteld, de aanvraag niet of onvoldoende heeft aangevuld, vindt op verzoek van de aanvrager teruggaaf van het betaalde bedrag plaats ter hoogte van 80% van de op grond van die onderdelen voor de betreffende activiteit verschuldigde leges.

2.Indien een nog niet-ontvankelijke vergunning door de aanvrager wordt ingetrokken, vindt op verzoek van de aanvrager teruggaaf van het betaalde bedrag plaats ter hoogte van 80% van de op grond van die onderdelen voor de betreffende activiteit verschuldigde leges.

3.Indien de aanvrager de aanvraag om een vergunning intrekt terwijl deze aanvraag reeds in behandeling is genomen, vindt op verzoek van de aanvrager teruggaaf plaats ter hoogte van 50% van de op grond van die onderdelen voor de betreffende activiteit verschuldigde leges.

4.Indien Gedeputeerde Staten een vergunning intrekken, vindt op verzoek van de vergunning-houder teruggaaf plaats ter hoogte van 25% van de op grond van die onderdelen voor de betreffende activiteit verschuldigde leges, mits op het tijdstip van het verzoek nog niet met de activiteiten is gestart en de aanvraag wordt ingetrokken binnen 6 maanden na verlening.

5.Indien Gedeputeerde Staten een vergunning weigeren, vindt op verzoek van de aanvrager teruggaaf plaats ter hoogte van 25% van de op grond van die onderdelen voor de betreffende activiteit verschuldigde leges.

6.Indien door een rechtelijke uitspraak een vergunning wordt vernietigd, vindt op verzoek van

de vergunninghouder teruggaaf van het betaalde bedrag plaats ter hoogte van 25% van de op grond van die onderdelen voor de betreffende activiteit verschuldigde leges.

7.Teruggaaf vindt niet plaats als het verschuldigde tarief minder bedraagt dan € 250,00.

8. De teruggaafregeling bedoeld in de voorgaande leden heeft geen betrekking op de kosten zoals bedoeld in artikel 3, derde lid.

9.Een verzoek tot teruggaaf wordt ingediend bij de heffingsambtenaar van de provincie binnen zes weken nadat de omstandigheid, waardoor het recht op teruggaaf is ontstaan, zich heeft voorgedaan.

Artikel 8 Nadere regels
Gedeputeerde staten kunnen nadere regels stellen met betrekking tot de heffing en invordering van de leges.

Artikel 9 Hardheidsclausule
Gedeputeerde staten zijn bevoegd voor bepaalde gevallen of groepen van gevallen tegemoet te komen aan onbillijkheden van overwegende aard die zich bij de toepassing van de tarieven kunnen voordoen.

Artikel 10 Overgangsrecht
Voor diensten die zijn aangevraagd voor inwerkingtreding van deze verordening blijven de legestarieven gebaseerd op de Legesverordening Noord-Holland 2022 en tarieventabel 2022 van kracht.

Artikel 11 Intrekking
De Legesverordening 2022 en tarieventabel 2022 worden ingetrokken.

Artikel 12 Inwerkingtreding
Deze verordening met de daarbij behorende tarieventabel 2023 treedt in werking op 1 januari 2023.

Artikel 13 Citeertitel
Deze verordening wordt aangehaald als: “Legesverordening Noord-Holland 2023”.

Haarlem, [datum vaststelling door Provinciale Staten]

Provinciale Staten van Noord-Holland,

, voorzitter

, griffier

Tarieventabel 2023

Tarief 2023 provincie

Tarief 2023 OD NHN

Tarief 2023 ODNZKG

Prijsindexcijfer 2023 personele kosten 3,72% (voorlopig)

Prijsindexcijfer 2023 materiele kosten 2,52% (voorlopig)

Hoofdstuk 1 Dienstverlening vallend onder de fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning

1.1	**Begripsomschrijvingen**
1.1.1	Voor de toepassing van dit hoofdstuk wordt verstaan onder:
1.1.1.1	**Aanlegkosten:** de aannemingssom exclusief omzetbelasting, bedoeld in paragraaf 1, eerste lid, van de Uniforme Administratieve Voorwaarden voor de uitvoering van werken 1989 (UAV1989), voor het uit te voeren werk, of voor zover deze ontbreekt, een raming van de aanlegkosten, exclusief omzetbelasting. Indien de werken of werkzaamheden geheel of gedeeltelijk door zelfwerkzaamheid geschieden wordt in deze titel onder aanlegkosten verstaan: de prijs die aan een derde in het economisch verkeer zou moeten worden betaald voor de werken of werkzaamheden waarop de aanvraag betrekking heeft;
1.1.1.2	**Bouwkosten:** de aannemingssom exclusief omzetbelasting, bedoeld in paragraaf 1, eerste lid, van de Uniforme Administratieve Voorwaarden voor de uitvoering van werken 1989 (UAV 1989), voor het uit te voeren werk, of voor zover deze ontbreekt, een raming van de bouwkosten, exclusief omzetbelasting, bedoeld in het normblad NEN 2699, of zoals dit normblad laatstelijk is vervangen of gewijzigd. Indien het bouwen geheel of gedeeltelijk door zelfwerkzaamheid geschiedt wordt in deze titel onder bouwkosten verstaan: de prijs die aan een derde in het economisch verkeer zou moeten worden betaald voor het tot stand brengen van het bouwwerk waarop de aanvraag betrekking heeft;
1.1.1.3	**Tijdelijk bouwwerk**: In afwijking van artikel 1.1.1.2 geldt als grondslag voor de vaststelling van de bouwkosten voor een tijdelijk bouwwerk:
1.1.1.3.1	indien het een bouwwerk betreft dat qua constructie niet bedoeld is om verplaatsbaar te zijn, de aannemingssom dan wel een raming van de bouwkosten vastgesteld als omschreven in artikel 1.1.1.2
1.1.1.3.2	indien het een gehuurd bouwwerk betreft dat qua constructie bedoeld is om verplaatsbaar te zijn, de

	plaatsingskosten vermeerderd met de huurkosten van het bouwwerk berekend over de beoogde instandhoudingtermijn. Deze kosten zijn exclusief de omzetbelasting;
1.1.1.3.3	indien het niet een gehuurd bouwwerk betreft dat qua constructie bedoeld is om verplaatsbaar te zijn, de som van de plaatsingskosten en de aanschaf-, leverings- en (ver)bouwkosten van het bouwwerk. Deze kosten zijn exclusief de omzetbelasting;
1.1.1.4	**Sloopkosten:** de aannemingssom exclusief omzetbelasting, bedoeld in paragraaf 1, eerste lid, van de Uniforme Administratieve Voorwaarden voor de uitvoering van werken 1989 (UAV 1989), voor het uit te voeren werk, of voor zover deze ontbreekt, een raming van de sloopkosten, exclusief omzetbelasting. Indien het slopen geheel of gedeeltelijk door zelfwerkzaamheid geschiedt wordt in deze titel onder sloopkosten verstaan: de prijs die aan een derde in het economisch verkeer zou moeten worden betaald voor het slopen van het bouwwerk waarop de aanvraag betrekking heeft.
1.1.2	**Wabo:** Wet algemene bepalingen omgevingsrecht

		Tarief 2022		**Tarief 2023**
1.3	**Vooroverleg/principeverzoek**			
1.3.1	het vooroverleg of het principeverzoek over of het beoordelen van een principeverzoek tot het geheel of gedeeltelijk vaststellen of wijzigen van een inpassingsplan, een wijzigingsplan of andere besluiten gebaseerd op het bepaalde in **artikel 3:26, 1ste en 2de lid en artikel 3:6, 1ste lid, Wro**	**€ 525,00**	**5 uur**	**€ 535,00**
1.3.2	indien volgend op het vooroverleg of het principeverzoek als bedoeld onder 1.3.1 binnen één jaar voor hetzelfde plan of besluit een aanvraag tot het geheel of gedeeltelijk vaststellen, herzien, wijzigen of uitwerken van het inpassings- of wijzigingsplan in behandeling wordt genomen, wordt het op grond van artikel 1.3.1. betaalde bedrag verrekend met de leges voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken voor het bouwen van een bouwwerk als bedoeld onder 1.3.3.1.			
1.3.3	**Bouwen van een bouwwerk 1)**			
1.3.3.1	het verstrekken van een vergunning als bedoeld in **art. 2.1, 1ste lid, onder a, Wabo of als bedoeld in art. 2.19a, 2de lid, onder a van de Crisis- en herstelwet** voor het aanleggen of bouwen van een bouwwerk; -bij bouwkosten tot € 50.000,- : € 100,- per €1.000,- -bij bouwkosten tussen € 50.000,- en € 400.000,- : €5.000,- vermeerderd met 3,00% voor bouwkosten boven de €50.000,-	**€ 100,00 p/€ 1.000,- € 5.000,00 + 3,00%**		**€ 100,00 p/€ 1.000,- € 5.000,00 + 3,00%**

	-bij bouwkosten tussen €400.000,- en €1.000.000,- : €15.500,- vermeerderd met 2,39% voor bouwkosten boven de € 400.000,- - bij bouwkosten tussen €1.000.000,- en € 5.000.000 : €29.000,- vermeerderd met 1,35% voor bouwkosten boven de € 1.000.000,- - bij bouwkosten tussen €5.000.000,- en €25.000.000:€ 83.000- vermeerderd met 0,25% voor bouwkosten boven de € 5.000.000,- -bij bouwkosten meer dan €25.000.000,- :€133.000,- vermeerderd met 0,05% voor bouwkosten boven de €25.000.000,-	**€ 15.500,00 + 2,40%** **€ 29.000,00 + 1,35%** **€ 83.000,00 + 0,25%** **€ 133.000,00 + 0,050%**		**€ 15.500,00 + 2,40%** **€ 29.000,00 + 1,35%** **€ 83.000,00 + 0,25%** **€ 133.000,00 + 0,050**
1.3.3.2	**Bouw-/aanlegkosten zonnecollectoren en -panelen**			
	Bij het in behandeling nemen van een aanvraag voor een omgevingsvergunning of voor het beoordelen van een conceptaanvraag voor een omgevingsvergunning, die betrekking heeft op het plaatsen van een collector voor warmteopwekking of een paneel voor elektriciteitsopwekking worden de bouw-/aanlegkosten voor de collectoren of panelen op € 0,00 geraamd. Indien collectoren voor warmteopwekking of panelen voor elektriciteitsopwekking onderdeel uitmaken van een aanvraag omgevingsvergunning, dan wel conceptaanvraag omgevingsvergunning, bestaande uit meer onderdelen dan uitsluitend collectoren of panelen, dan worden voor de vaststelling van het legesbedrag de bouwkosten voor de collectoren of panelen buiten beschouwing worden gelaten.			
	Extra welstandstoets			
1.4	het verstrekken van een vergunning voor het bouwen van een bouwwerk als bedoeld **in art. 2.1, 1ste lid, onder a Wabo** in verband met een extra toetsing aan welstandscriteria indien zich tijdens de beoordeling van de aanvraag wijzigingen voor doen in het bouwplan en daarvoor een nieuwe welstandstoets noodzakelijk is, worden de leges verhoogd met:	**€ 525,00**	**5 uur**	**€ 535.00**
	Beoordeling advies stichting agrarische beoordelingscommissie			
1.5	het verstrekken van een vergunning voor het bouwen van een bouwwerk als bedoeld in **art. 2.1, 1ste lid, onder a Wabo**, indien de aanvraag tot het verstrekken van een vergunning krachtens wettelijk voorschrift slechts kan worden afgehandeld wanneer een advies van de stichting agrarische beoordelingscommissie wordt beoordeeld, worden de leges verhoogd met	**€ 420,00**	**4 uur**	**€ 430,00**
	Beoordeling aanvullende gegevens			
1.6	het in behandeling nemen van aanvullende gegevens, die worden ingediend nadat de aanvraag tot het verstrekken van een vergunning voor het bouwen van een bouwwerk als	**€ 420,00**	**4 uur**	**€ 430,00**

	bedoeld in **art. 2.1, 1ste lid, onder a Wabo** al in behandeling is genomen, :			
	Toetsing of ontheffing in het kader van een exploitatieplan			
1.7	het verstrekken van een vergunning voor het bouwen van een bouwwerk als bedoeld in **art. 2.1, 1ste lid onder a, Wabo,** indien de aanvraag betrekking heeft op een bouwwerk,			
1.7.1	bij een toetsing aan een exploitatieplan	**€ 420,00**	**4 uur**	**€ 430,00**
	Gebruik gronden en bouwwerken/vrijstellingen of ontheffingen bestemmingsplan e.a.			
1.8	het verstrekken van een vergunning als bedoeld in **art. 2.1, 1ste lid, onder c**, **Wabo** tot het gebruiken van gronden of bouwwerken in strijd met:			
1.8.1	een bestemmingsplan of beheerverordening als bedoeld in **art.2.1.12, 1ste lid onder a sub 1, Wabo**	**€ 315,00**	**3 uur**	**€ 320,00**
1.8.2	een bestemmingsplan of beheerverordening indien de vergunning betrekking heeft op een activiteit voor een bepaalde termijn als bedoeld in **art. 2.12, 1ste lid, onder a, sub 2,Wabo (**kruimellijst)	**€ 420,00**	**4 uur**	**€ 430,00**
1.8.3	een bestemmingsplan of beheerverordening als bedoeld in **art. 2.12, 1ste lid, onder a, sub 3, Wabo**: (buitenplans)	**€ 420,00**	**4 uur**	**€ 430,00**
1.8.4	een bestemmingsplan of beheerverordening als bedoeld in **art. 2.12, 1ste lid, onder b, Wabo** : (afwijking exploitatieplan)	**€ 420,00**	**4 uur**	**€ 430,00**
1.8.5	de regels gesteld krachtens **art. 4.1, 3de lid Wro**, als bedoeld in **art. 2.12, 1ste lid, onder b, Wabo** (afwijking provinciale regeling)	**€ 420,00**	**4 uur**	**€ 430,00**
1.8.6	de regels gesteld krachtens **art. 4.3, 3de lid, Wro**, als bedoeld **in art. 2.12, 1ste lid**, **onder b Wabo** (afwijking nationale regeling)	**€ 420,00**	**4 uur**	**€ 430,00**
1.8.7	een voorbereidingsbesluit voor zover toepassing is gegeven aan **art. 3.7, 4de lid**, **2de volzin, Wro** als bedoeld in **art. 2.12, 1ste lid, onder c, Wabo** :	**€ 420,00**	**4 uur**	**€ 430,00**
	Uitvoering werk of werkzaamheden			
1.9	het verstrekken van een vergunning als bedoeld in **art. 2.1, 1ste lid, onder b, Wabo** voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijn, of van werkzaamheden, in gevallen waarin dat bij een bestemmingsplan, beheerverordening of voorbereidingsbesluit is bepaald,	**€ 365,00**	**3,5 uur**	**€ 375,00**
	Deelbeoordeling activiteit het gebruiken van een bouwwerk met het oog op brandveiligheid			
1.10	een vergunning, die betrekking heeft op een activiteit als bedoeld in **art. 2.1, 1ste lid, onder d van de Wabo** bedraagt het tarief voor bouwwerken met een bruto vloeroppervlakte als bedoeld in het normblad NEN 2580, onverminderd het bepaalde in de andere onderdelen van dit hoofdstuk indien tevens sprake is van de in die onderdelen bedoelde activiteiten		**Plus 3,72%**	
1.10.1	van 0 t/m 100 m2	**€ 465,00**		**€ 480,00**
1.10.2	van 101 t/m 500 m2	**€ 540,00**		**€ 560,00**

1.10.3	van 500 t/m 5.000 m2	**€ 825,00**		**€ 855,00**
1.10.4	van 5.000 t/m 50.000 m2	**€ 1.290,00**		**€ 1.340,00**
1.10.5	van meer dan 50.000 m2 vermeerderd per m2 met €	**€ 2.735,00**		**€ 2.835,00**
1.10.6	Het verstrekken van een advies inzake de beoordeling van de brandveiligheid	**€ 625,00**	**6 uur**	**€ 640,00**
	Monumenten/beschermd stads- of dorpsgezicht			
1.11	het verstrekken van een vergunning als bedoeld in:			
1.11.1	**Art. 2.1, 1ste lid, onder f, Wabo** voor het slopen, verstoren, verplaatsen of in enig opzicht wijzigen van een beschermd monument op een wijze waardoor het wordt ontsierd of in gevaar wordt gebracht, worden de leges verhoogd met	**€ 2.825,00**	**27 uur**	**€ 2.890,00**
1.11.2	**Art. 2.1, 1ste lid, onder h, Wabo** voor het slopen van een bouwwerk in een beschermd stads- of dorpsgezicht, worden de leges verhoogd met	**€ 2.825,00**	**27 uur**	**€ 2.890,00**
1.11.3	**Art.2.2, 1ste lid, onder b, sub 1 en sub 2, Wabo** voor het slopen, verstoren, verplaatsen of in enig opzicht wijzigen van een krachtens provinciale of gemeentelijke verordening aangewezen monument, of het herstellen, gebruiken of laten gebruiken daarvan op een wijze waardoor het ontsierd of in gevaar wordt gebracht, worden de leges verhoogd met	**€ 2.825,00**	**27 uur**	**€ 2.890,00**
1.11.4	**Art. 2.2, 1ste lid, onder c, Wabo** voor het slopen van een bouwwerk, dat krachtens provinciale of gemeentelijke verordening is aangewezen als beschermd stads- of dorpsgezicht,	**€ 2.835,00**	**27 uur**	**€ 2.890,00**
	Slopen			
1.12	het verstrekken van een vergunning als bedoeld in **art. 2.1, 1ste lid, onder g, Wabo** voor het slopen van een bouwwerk in gevallen waarin dat een bestemmingsplan, beheerverordening of voorbereidingsbesluit is bepaald, dan wel als bedoeld in art.2.2, 1ste lid, onderdeel a, Wabo voor het slopen van een bouwwerk voor zover daarvoor krachtens provinciale of gemeentelijke verordening een vergunning of ontheffing is vereist:	**€ 2.835,00**	**27 uur**	**€ 2.890,00**
	Aanleggen of verandering brengen in een weg			
1.13	het verstrekken van een vergunning als bedoeld in **art. 2.2, 1ste lid, onder d, Wabo** voor het aanleggen of aanbrengen van een verandering in de wijze van aanleg van een weg, voor zover daarvoor tevens een verbod geldt als bedoeld in **art. 2.1, 1ste lid , onder b, Wabo,**	**€ 1.675,00**	**16 uur**	**€ 1.710,00**
	Uitweg/inrit			
1.14	het verstrekken van een vergunning als bedoeld in **art. 2.2,1ste , onder e, Wabo** voor het maken, hebben, veranderen of wijzigen van het gebruik van een uitweg of inrit,	**€ 420,00**	**4 uur**	**€ 420,00**
	Alarminstallatie			
1.15	het verstrekken van een vergunning als bedoeld in **art. 2.2, 1ste lid, onder f, Wabo** voor het in, op of aan een onroerende zaak hebben van een alarminstallatie die voor de omgeving een opvallend geluid of geluidsignaal kan produceren,	**€ 315,00**	**3 uur**	**€ 320,00**
	Kapactiviteiten			

1.16	het verstrekken van een vergunning als bedoeld in **art. 2.2, 1ste lid, onder g**, **Wabo** voor het vellen of doen vellen van houtopstand, worden de leges verhoogd met: - voor maximaal 5 bomen - met een opslag voor elke boom dan de vijfde boom	**€ 315,00** **€ 31,50**	**3 uur**	**€ 320,00**
	Handelsreclame en overige uitingen			
1.17	het verstrekken van een vergunning als bedoeld in:			
1.17.1	**Art 2.2, 1ste lid, onder h, alsmede art. 2.2, 2de lid Wabo** voor het gebruiken van een zaak voor het aanbrengen of doen aanbrengen van opschriften, aankondigingen, afbeeldingen, reclameobjecten of constructies, in welke vorm dan ook, die zichtbaar zijn vanaf een voor het publieke toegankelijke plaats	**€ 315,00**	**3 uur**	**€ 320,00**
1.17.2	**Art. 2.2, 1ste lid, onder i, alsmede art. 2.2, 2de lid Wabo** voor het als zakelijk gerechtigde of gebruiker van een zaak toe te staan voor het aanbrengen of doen aanbrengen van opschriften, aankondigingen, afbeeldingen, reclameobjecten of constructies, in welke vorm dan ook, die zichtbaar zijn vanaf een het publiek toegankelijke plaats	**€ 315,00**	**3 uur**	**€ 320,00**
	Omgevingsvergunning in twee fasen			
1.18	het verstrekken van een omgevingsvergunning in twee fasen als bedoeld in **art. 2.5, 1ste lid, Wabo** ter zake van de:			
1.18.1	1ste fase : het bedrag dat voortvloeit door toepassing van de tarieven opgenomen in hoofdstuk 1 deze tarieventabel voor de vergunning(en) waarvoor de aanvraag voor de 1ste fase wordt gedaan			
1.18.2	2de fase : het bedrag dat voortvloeit door toepassing van de tarieven opgenomen in hoofdstuk 1 van deze tarieventabel voor de vergunning(en) waarvoor de aanvraag voor de 2de fase wordt gedaan			
	Beoordeling bodemrapport			
1.19	Onverminderd het bepaalde in de voorgaande onderdelen van dit hoofdstuk bedraagt het tarief, indien krachtens wettelijk voorschrift voor de in dat onderdeel bedoelde aanvraag een bodemrapport wordt beoordeeld			
1.19.1	bij de beoordeling van een milieukundig bodemrapport	**€ 420,00**	**4 uur**	**€ 430,00**
1.19.2	bij de beoordeling van een archeologisch bodemrapport	**€ 420,00**	**4 uur**	**€ 430,00**
	Verlenging tijdelijke vergunning			
1.20	Bij een verlenging van een tijdelijke vergunning voor de bouw/aanleg van een tijdelijke voorziening, waarbij de afronding van het project niet binnen de in eerste instantie bepaalde termijn mogelijk blijkt te zijn bedragen de leges: De verlenging wordt eveneens voor een bepaalde termijn verleend.	**€ 835,00**		
	Vuurwerkvergunning			
1.21	Het verstrekken van een vuurwerkvergunning voor evenementen	**€ 210,00**	**2 uur**	**€ 215,00**
	Geringe wijziging			
1.22	tot een geringe wijziging van een vergunning als gevolg van een, naar de omstandigheden	**€ 420,00**	**4 uur**	**€ 430,00**

	beoordeeld, geringe wijziging in het project			
	Overige omgevingsvergunningen			
1.23	Het verstrekken van een omgevingsvergunning als bedoel in de Wabo voor zover daarvoor niet elders in hoofdstuk 1 van de tarieventabel een tarief is opgenomen	**€ 525,00**	**5 uur**	**€ 535.00**

Hoofdstuk 2 Wegenwet

Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor:

artikel	Omschrijving	Tarief 2022		Tarief 2023
	Wegen			
	Wegenverkeerswet(WVW)			
2.1.1	het verkrijgen van een ontheffing als bedoeld in art. 8 de Wegenverkeerswet 1994 (WVW)	**€ 310,00**	**4 uur**	**€ 325,00**
2.1.2	een wijziging of verlenging van een ontheffing als bedoeld in art. 148, lid 1 onder b de Wegenverkeerswet 1994 (WVW)	**€ 310,00**	**4 uur**	**€ 325,00**
	Regeling voertuigen			
2.2.1	het verkrijgen van een ontheffing als bedoeld in art. 9.1 van de regeling voertuigen	**€ 770,00**	**10 uur**	**€ 810,00**
2.2.2	een wijziging of verlenging van een ontheffing als bedoeld in art. 9.1 van de regeling voertuigen	**€ 770,00**	**10 uur**	**€ 810,00**
2.2.3	het verkrijgen van een langlopende ontheffing met een geldigheid van maximaal 3 jaar voor een motorvoertuig met een breedte tussen de 3 en 3,5 meter, op grond van artikel 9.1 van de Regeling voertuigen, voor zover deze bevoegdheid is gemandateerd aan de Rijksdienst voor het Wegverkeer	**€ 30,00**	**tarief Rijksdienst**	**€ 30,00**
	Reglement Verkeersregels en verkeerstekens 1990			
2.3.1	het verkrijgen van een ontheffing als bedoeld in art. 87 van het Reglement Verkeerregels en verkeertekens 1990	**€ 345,00**	**4,5 uur**	**€ 365,00**
2.3.2	een wijziging of verlenging van een ontheffing als bedoeld in art. 87 van het Reglement Verkeerregels en verkeertekens 1990	**€ 345,00**	**4,5 uur**	**€ 365,00**
	Omgevingsverordening Noord-Holland betreffende provinciale wegen			
2.4.1.1	het verkrijgen van een vergunning voor: - het aanleggen of in stand houden van een kunstwerk over een weg of binnen de grens van een weg als bedoeld in art. 4.82 lid 1 sub b van de Omgevingsverordening Noord-Holland; - het veranderen van een kunstwerk, zodanig dat deze niet meer voldoet aan de bestemming en omschrijving in de wegenlegger, als bedoeld in art. 4.82 lid 1 sub b van de Omgevingsverordening Noord-Holland;	**€ 1.848,00**	**24 uur**	**€ 1.945,00**

	- het opbreken van een wegverharding en het verlagen of ophogen van een weg, , als bedoeld in art. 4.82 lid 1 sub b van de Omgevingsverordening Noord-Holland;			
2.4.1.2	een wijziging of verlenging van een vergunning als bedoeld in 2.4.1.1.	**€ 695,00**	**9 uur**	**€ 730,00**
2.4.2	het uitvoeren van kleine graafwerkzaamheden in een weg (w.o. het inblazen van leidingen, sonderingen) als bedoeld in art. 4.82, lid 1sub b van de Omgevingsverordening Noord-Holland;	**€ 385,00**	**5 uur**	**€ 405,00**
2.4.3	het verkrijgen van een vergunning als bedoeld in de Omgevingsverordening Noord-Holland voor: - het afdammen, dempen of verminderen van het water-afvoerend vermogen van een langs of op de grens van een weg gelegen sloot, als bedoeld in art. 4.82, lid 1 sub b van de Omgevingsverordening Noord-Holland; - het aanbrengen en hebben van opslagtanks, bakken, putten, goten e.d., voetpaden, stoepen, bouwconstructies, verhogingen van wallen en andere voorwerpen, als bedoeld in art. 4.82, lid 1 sub b van de Omgevings-verordening Noord-Holland; - het weiden van dieren als bedoeld in art. 4.82, lid 1 sub b Omgevings-verordening Noord-Holland; - het aanbrengen, hebben of verwijderen van beplanting als bedoeld in art. 4.82 lid 1 sub b Omgevingsverordening Noord-Holland; - borden of palen, als bedoeld in art. 4.82, lid 1 sub a van de Omgevings-verordening Noord-Holland; - het leggen of hebben liggen van rails, als bedoeld in art. 4.82, lid 1 sub b van de Omgevingsverordening Noord-Holland; - het laten afstromen of aflopen van fecaliën, gier, mest of afvalwater via bermsloten of hemelwater van daken of uit goten, als bedoeld in art. 4.82, lid 1 onder c van de Omgevingsverordening Noord-Holland; - het innemen van een (vaste) standplaats met voertuigen ten behoeve van handel of bedrijf, als bedoeld in art. 4.82, lid 1 sub b van de Omgevingsverordening Noord-Holland; - het plaatsen of laten liggen van agrarische of andere producten of materialen binnen 2 meter uit de kant van de verharding, als bedoeld in art. 4.81, lid 1 sub c van de Omgevingsverordening Noord-Holland; - het over of boven de weg aanbrengen en hebben van uitspringende constructiedelen of voorwerpen, het laten draaien van voorzieningen	**€ 460,00**	**6 uur**	**€ 485,00**

	waaraan hang- of sluitwerk is bevestigd of het aanbrengen en hebben van andere zaken, als bedoeld in art. 4.81, lid 1 sub b van de Omgevingsverordening Noord-Holland;			
2.4.4	een wijziging of verlenging van een vergunning als bedoeld onder 2.4.3	**€ 385,00**	**5 uur**	**€ 405,00**
2.4.5	het verkrijgen van een vergunning als bedoeld in art. 4.81, lid 1 onder b van de Omgevingsverordening Noord-Holland, voor het in een weg leggen of middels gestuurde boringen leggen of hebben liggen van leidingen (buizen en kabels daaronder begrepen): - voor de 1ste 100 meter (of gedeelte daarvan) - voor elke volgende 100 meter (of gedeelte daarvan) tot 1.000 meter - voor elke volgende 100 meter (of gedeelte daarvan) van 1.000 tot 10.000 meter - voor elke volgende 100 meter (of gedeelte daarvan) boven de 10.000 meter	**€ 540,00** **€ 91,55** **€ 80,70** **€ 32,70**	**7 uur**	**€ 565,00** **€ 94,55** **€ 83,70** **€ 33,90**
2.4.6.	een wijziging of verlenging van een vergunning als bedoeld onder 2.4.5 of een opdracht tot het verleggen in opdracht van de provincie Noord-Holland	**€ 540,00**	**7 uur**	**€ 565,00**
2.4.7	het verkrijgen van een vergunning als bedoeld in 4.82, lid 1 onder b van de Omgevingsverordening Noord-Holland, voor het in een weg leggen of hebben liggen van een duiker	**€ 540,00**	**7 uur**	**€ 565,00**
2.4.9	een wijziging of verlenging van een vergunning als bedoeld onder 2.4.7	**€ 540,00**	**7 uur**	**€ 565,00**
2.5	**Omgevingsverordening Noord-Holland betreffende provinciale waterwegen**			
2.5.1	het verstrekken van een ontheffing als bedoeld in: - art. 4.77, lid 1 onder a van de Omgevingsverordening Noord-Holland; verboden om andere vaarweg op deze vaarweg(en) aan te sluiten - art. 4.77, lid 1 onder b van de Omgevingsverordening Noord-Holland; een vaarweg te verleggen ,te versmallen, diepte te wijzigen of op een andere wijze te veranderen dan wel buiten gebruik te stellen	**€ 580,00** **€ 580,00**	**7,5 uur** **7,5 uur**	**€ 610,00** **€ 610,00**
2.5.2	een wijziging of verlenging van een ontheffing als bedoeld onder 2.5.1	**€ 580,00**	**7,5 uur**	**€ 610,00**
2.5.3	het verstrekken van een ontheffing als bedoeld in art. 4.77, lid 1, onder c van de Omgevingsverordening Noord-Holland voor: a. kunstwerken; b. remming- en geleide- werken en wachtplaatsen, afzonderlijk bij reeds bestaande kunstwerken; c. oeverwerken, met inbegrip van los- en laadplaatsen; d. voorwerpen, waaronder palen en steigers; e. kabels, buizen en leidingen:	**€ 3.080,00** **€ 540,00** **€ 540,00** **€ 540,00** **€ 540,00**	**40 uur** **7 uur** **7 uur** **7 uur** **7 uur**	**€ 3.240,00** **€ 565,00** **€ 565,00** **€ 565,00** **€ 565,00**
2.5.4	een wijziging of verlenging van een ontheffing als bedoeld onder 2.5.3 voor: a. kunstwerken;	**€ 695,00**	**9 uur**	

	b. remming- en geleide- werken en wachtplaatsen, afzonderlijk bij reeds bestaande kunstwerken; c. oeverwerken, met inbegrip van los- en laadplaatsen; d. voorwerpen, waaronder palen en steigers; e. kabels, buizen en leidingen:	**€ 540,00** **€ 540,00** **€ 345,00** **€ 540,00**	**7 uur** **7 uur** **4,5 uur** **7 uur**	**€ 565,00** **€ 565,00** **€ 365,00** **€ 565,00**
2.5.5	Het verkrijgen van een veergunning als bedoeld in art. 4.77, lid 1 sub c van de Omgevingsverordening Noord-Holland voor het uitvoeren van kleine graafwerkzaamheden bij vaarwegen (w.o. het inblazen van leidingen, sonderingen)		**5 uur**	**€ 405,00**
2.6.1.1	het verstrekken van een ontheffing, vergunning, toestemming of vrijstelling als bedoeld in Scheepvaartverkeerswet of als bedoeld in Binnenvaartpolitiereglement, waaronder een vergunning als bedoeld art. 1.21, 2de lid van het Binnenvaartpolitiereglement voor incidenteel bijzonder transport, of ontheffing voor het innemen van een ligplaats	**€ 235,00**	**3 uur**	**€ 245,00**
2.6.1.2	het wijzigen van een ontheffing, vergunning, toestemming of vrijstelling als bedoeld in Scheepvaartverkeerswet of als bedoeld in Binnenvaartpolitiereglement, waaronder een vergunning als bedoeld art. 1.21, 2de lid van het Binnenvaartpolitiereglement voor incidenteel bijzonder transport, of ontheffing voor het innemen van een ligplaats	**€ 155,00**	**2 uur**	**€ 160,00**
2.6.2	het verstrekken van een vergunning als bedoeld in art. 1.21 2de van het Binnenvaartpolitiereglement (bijzonder transport) voor een jaar	**€ 225,00**	**3 uur**	**€ 245,00**
2.6.3	een wijziging of verlenging van een ontheffing, vergunning, toestemming of vrijstelling als bedoeld onder 2.6.2	**€ 155,00**	**2 uur**	**€ 160,00**
2.6.4	het begeleiden van schepen door of met behulp van een ambtenaar van de provincie Noord-Holland; - begeleiding per voertuig per kwartier (of gedeelte daarvan); - begeleiding per vaartuig per kwartier (of gedeelte daarvan);	 **€ 17,40** **€ 26,25**		 **€ 20,25** **€ 30,35**

Hoofdstuk 3 Waterwet

		Tarief 2022		Tarief 2023
3.1	het verstrekken van een vergunning als bedoeld in art. 6.4 van de Waterwet met een pompinstallatie waarmee water aan de grond wordt onttrokken dan wel in de grond wordt geïnfiltreerd; - per m3 nominale pompcapaciteit per uur - met een minimum per vergunning van - met een maximum per vergunning van	 **€ 25,05** **€ 835,00** **€ 14.290,00**	**Plus 3,72%** **8 uur**	 **€ 26,00** **€ 855,00** **€ 14.820,00**
3.2	het verstrekken van een vergunning als bedoeld onder 3.1 , waarbij sprake is van samenloop conform art. 6.17 van de Waterwet met een pompinstallatie waarmee water aan de grond wordt onttrokken dan wel in de grond wordt geïnfiltreerd; - per m3 nominale pompcapaciteit per uur	 **€ 33,30**	**Plus 3,72%**	 **É 34,55**

	- met een minimum per vergunning van - met een maximum per vergunning van	**€ 1.045,00** **€ 18.995,00**	**9,5 uur**	**€ 1.015,00** **€ 19.700,00**
3.3	een wijziging van een vergunning, als bedoeld onder 3.1 en 3.2, indien deze leidt tot een wijziging van de pompcapaciteit, een minimumbedrag van een en ander met dien verstande dat indien de wijziging leidt tot een aanpassing van de pompcapaciteit overeenkomstig het bepaalde onder 3.1 en 3.2 met inachtneming van het minimumtarief en het maximumtarief	**€ 7.845,00**	**75 uur**	**€ 8.025,00**
3.4	een wijziging van een voorschrift van een vergunning als bedoeld onder 3.2. per te wijzigen voorschrift	**€ 3.920,00**	**37,5 uur**	**€ 4.015,00**
3.5	het verkrijgen van een gedoogbeschikking voor het tijdelijk zonder vergunning in werking hebben van een inrichting of een gedeelte van een inrichting in samenhang met een te starten of gestarte vergunningsprocedure, waarbij het aangevraagde gedogen anticipeert op verlening van de vergunning, het overeenkomstig het onder 3.1 (van de tarieventabel) vast te stellen bedrag voor het aanvragen van een vergunning, met dien verstande dat 25% van de onder 3.1 (van de tarieventabel) genoemde bedragen worden geheven, met een minimum van	**€ 1.985,00**	**19 uur**	**€ 2035,00**
3.6	het verkrijgen van een gedoogbeschikking, waarbij in andere gevallen als bedoeld in 3.5 toestemming wordt gegeven dat tijdelijk bepaalde vergunningsvoorschriften niet worden nageleefd, met uitzondering van gevallen waarbij sprake is van het niet tijdig nemen van een besluit op een onder 3.1 en 3.2 genoemde aanvraag binnen de in art. 3:18 van de Algemene wet bestuursrecht genoemde termijn van zes maanden	**€ 1.985,00**	**19 uur**	**€ 2.035,00**

Hoofdstuk 4 Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden

		Tarief 2022		**Tarief 2023**
4.1	het verstrekken van een ontheffing als bedoeld in art. 5 , 1ste lid van de Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden voor een badinrichting of zwemgelegenheid:	**€ 1.425,00**	**13 uur**	**€ 1.165,00**
4.2	een wijziging of aanvulling dan wel intrekking van een ontheffing als bedoeld onder 4.1.	**€ 1.425,00**	**13 uur**	**€ 1.165,00**

Hoofdstuk 5 Ontgrondingenwet

	Begripsomschrijvingen
5.1.	Voor de toepassing van dit hoofdstuk wordt verstaan onder:
5.1.1.	Oppervlaktedelfstoffen: bouwgrondstoffen zoals zand, klei, grind en leem

Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor:

		Tarief 2022		**Tarief 2023**
5.2	het verstrekken van een vergunning ingevolge de Ontgrondingenwet en de Omgevingsverordening NH2020: a. ingeval geen oppervlakte delfstoffen van de desbetreffende percelen wordt afgevoerd b. ingeval oppervlaktedelfstoffen van de desbetreffende percelen wordt afgevoerd, dient het tarief zoals vermeld onder 5.1.a te worden vermeerderd met: - per m3 - tot een maximum van	**€ 6.325,00** **€ 0,10** **€ 107.970,00**	**60,5 uur**	**€ 6.475,00** **€ 0,10** **€ 111.985,00**
5.3	een wijziging van een vergunning als bedoeld onder 5.2.b, indien deze leidt tot vergroting van de maximum hoeveelheid oppervlaktedelfstoffen voor winning waarvan (oorspronkelijk) vergunning is verleend, een bedrag gelijk aan het verschil tussen het met toepassing van het bepaalde onder 5.2.b, verschuldigde bedrag voor de opnieuw vastgestelde hoeveelheid en het reeds betaalde bedrag			
5.4	a. een wijziging van een vergunning als bedoeld onder 5.2.a, anders dan in de onder 5.2.b genoemde gevallen; b. een machtiging krachtens art. 12 van de Ontgrondingswet	**€ 3.135,00** **€ 3.135,00**	**30 uur** **30 uur**	**€ 3.210,00** **€ 3.210,00**
5.5	een wijziging van een vergunning als bedoeld onder 5.2.a waarbij sprake is van een combinatie van de onder 5.3 en 5.4 genoemde gevallen, de bedragen conform 5.2.a en 5.2.b betekent de wijziging echter dat er geen gebruik wordt gemaakt van de vergunning en de vergunning wordt ingetrokken, dan bestaat er recht op teruggaaf van 50% van de opgelegde aanslag van de onder 5.2.b per m3 genoemde bedragen. Het onder 5.2.a. genoemde bedrag is nooit onderdeel van de teruggaaf.			

	Ontheffing omgevings-verordening grondwater-bescherming			
5.6	een vergunning voor activiteiten in een grondwaterbeschermingsgebied, die van grote maatschappelijke relevantie zijn	**€ 6.325,00**	**60,5 uur**	**€ 6.475,00**

Hoofdstuk 6 Wadloopverordening 2019 provincie Friesland

Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor:

		Tarief 2022		**Tarief 2023**
6.1	een vergunning als bedoeld in art. 4 van de "Wadloopverordening 2019" van de provincie Friesland, of na inwerkingtreding van artikel 4 van de "Wadloopvereniging 2023" voor:			
6.1.1	rechtspersonen die per jaar tot 1.000 wadlopers begeleiden;	**€ 750,00**		**€ 787,00**
6.1.2	rechtspersonen die per jaar 1.000 tot 5.000 wadlopers begeleiden;	**€ 2.400,00**		**€ 2.486,00**
6.1.3	rechtspersonen die per jaar 5.000 of meer wadlopers begeleiden;	**€ 4.000,00**		**€ 4.144,00**
6.1.4	natuurlijke personen die groepen tot 12 personen begeleiden;	**€ 265,00**		**€ 140,00**
6.1.5	natuurlijke personen die solo lopen;	**€ 135,00**		**€ 140,00**
6.2	een erkenning tot wadloopgids;	**€ 40,00**		**€ 41,00**
6.3	een begeleiderspas;	**€ 40,00**		**€ 41,00**
6.4	een met beperking in tijd of plaats vanaf 50 personen:			
6.4.1	voor natuurlijke personen;	**€ 80,00**		**€ 83,00**
6.4.2	voor rechtspersonen en andere organisaties	**€ 265,00**		**€ 275,00**
6.5	voor een solopas of solovergunning;	**€ 40,00**		**€ 41,00**
6.6	een aanvraag voor meerdere passen (art. 6.2, art. 6.3 en art. 6.4)	**€ 40,00**		**€ 41,00**
6.6	voor droogvallende platen			
6.6.1	voor groepen kleiner dan 50 personen;	**€ 0,00**		**€ 0,00**
6.6.2	voor groepen van meer dan 50 personen	**€ 210,00**		**€ 218,00**

Hoofdstuk 7 Wet Natuurbescherming (Wnb)

Het tarief bedraagt voor het nemen van een besluit over de verlening van:

		Tarief 2022		Tarief 2023
7.1	a. een tegemoetkoming in geleden schade, aangericht door in het wild levende beschermde dieren als bedoeld in art. 6.1. 1ste lid Wnb; beschermde dieren als bedoeld in art. 6.1. 1ste lid Wnb b. de retributie wordt niet geheven als het gaat om schade die is aangericht: 1. in een foerageergebied of ganzenrustgebied gedurende de periode dat de schadeveroorzakende diersoort niet mag worden verjaagd of gedood. 2. door de das, de bever, de wilde kat, de otter, de wolf of de lynx; c. er vindt geen teruggaaf plaats als de aanvraag, als bedoeld in art. 7.1. letter a wordt ingetrokken en er al een taxatie van de schade heeft plaatsgevonden; d. In afwijking van artikel 8 van de Legesverordening Noord-Holland 2020 vindt er geen teruggaaf plaats indien het verzoek wordt afgewezen of geweigerd.	**€ 300,00**		**€ 300,00**

Het tarief bedraagt voor het in behandeling van een aanvraag voor;

		Tarief 2022		Tarief 2023
7.2	een vergunning voor het realiseren van projecten als bedoeld in artikel 2.7, 2de en 3de lid, Wet natuurbescherming m.u.v. vergunningen die worden verleend: a. ten behoeve van beheer en schadebestrijding in Natura 2000-gebieden; b. voor het uitvoeren van herstel en instandhoudingsmaatregelen in het belang van Natura 2000-gebieden zoals bedoeld in artikel 2.2. van de Wet natuurbescherming.	**€ 2.250,00**	**26 uur**	**€ 2.330,00**

7.3	een PAS-melding om te zetten naar een vergunning als bedoeld in artikel 2.7 Wet natuurbescherming (legalisering PAS-melding)	**€ 1.600,00**	**Afspraken IPO**	**€ 1.600,00**
7.4	Voor het afgeven van een positieve weigering, waarbij er sprake is van intern salderen	**Nihil tarief**		**Nihil tarief**
7.5	een vergunning voor het realiseren van projecten of het uitvoeren van andere handelingen als bedoeld in artikel 2.7, 2de en 3de lid, Wet natuurbescherming, aangevraagd door of namens een particulier	**€ 865,00**	**10 uur**	**€ 895,00**
7.6	een ontheffing als bedoeld in artikel 3.3, 1ste lid, artikel 3.8, 1ste lid, artikel 3.10, 2de lid, artikel 3.32 2de en artikel 3.34 3de lid Wet natuurbescherming, m.u.v. de ontheffingen die worden verleend t.b.v.: a. schadebestrijding, overlastbestrijding en populatiebeheer; b. onderzoek en onderwijs als bedoeld in artikel 3.3. 4de lid , sub b onder 5 en als bedoeld in artikel 3.8. 5de lid , sub b onder 4 van de Wet natuurbescherming; c. de opvang van beschermde inheemse vogels en zoogdieren	**€ 2.495,00**	**28 uur**	**€ 2510,00**
7.7.	een ontheffing als bedoeld in artikel 3.3, 1ste lid, artikel 3.8, 1ste lid, artikel 3.10, 2de lid, artikel 3.32 2de en artikel 3.34 3de lid Wet natuurbescherming, aangevraagd door of namens een particulier	**€ 890,00**	**10 uur**	**€ 895,00**
7.8	een ontheffing als bedoeld in artikel 4.5, 1ste en 3de lid Wet natuurbescherming (houtopstanden)	**€ 445,00**	**5 uur**	**€ 450,00**
7.9	een ontheffing “stiltegebieden” als bedoeld in de Omgevingsverordening Noord-Holland		**5 uur**	**€ 450,00**
7.10	een geringe wijziging van een vergunning/ontheffing als bedoeld in dit hoofdstuk die al is verleend, naar de omstandigheden beoordeeld (naam, kadastrale gegevens, termijn))	**€ 180.00**	**2 uur**	**€ 180,00**

Hoofdstuk 8 Wet Luchtvaart (Wlv)

Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor

		Tarief 2022		**Tarief 2023**
8.1	een ontheffing van maximaal 2 starts en 2 landingen per dag voor bemande helikopters als bedoeld in art. 8a. 51 Wlv (tijdelijk en uitzonderlijk gebruik)	**€ 1.045,00**	**10 uur**	**€ 1.070,00**
8.2	een locatie gebonden ontheffing voor één of meerdere starts en/of landingen op één en hetzelfde terrein voor bemande helikopters als bedoeld in art. 8a. 51 Wlv (tijdelijk en uitzonderlijk gebruik)	**€ 1.570,00**	**15 uur**	**€ 1.605,00**
8.3	een locatie gebonden ontheffing voor één of meerdere starts en/of landingen op één en hetzelfde terrein voor bemande helikopters als bedoeld in art. 8a. 51 Wlv (tijdelijk	**€ 1.570,00**	**15 uur**	**€ 1.605,00**

	en uitzonderlijk gebruik), indien voor niet meer dan 10 starts en/of landingen voor één dag wordt gebruikt			
8.4	een locatie gebonden ontheffing voor één of meerdere starts en/of landingen op één en hetzelfde terrein voor luchtvaartuigen niet zijnde bemande helikopters als bedoeld in art. 8a. 51 Wlv (tijdelijk en uitzonderlijk gebruik)	**€ 1.570,00**	**15 uur**	**€ 1.605,00**
8.5	een locatie gebonden ontheffing voor één of meerdere starts en/of landingen op één en hetzelfde terrein voor luchtvaartuigen niet zijnde bemande helikopters als bedoeld in art. 8a. 51 Wlv (tijdelijk en uitzonderlijk gebruik), indien voor niet meer dan 10 starts en/of landingen voor één dag wordt gebruikt	**€ 1.570,00**	**15 uur**	**€ 1.605,00**
8.6.	Voor de aanvragen genoemd onder de artikelen 8.7 t/m 8.10 worden de leges berekend op basis van een vooraf door de aanvrager ingediende begroting waarin de toerekenbare kosten zijn opgenomen die voor de vergunningsaanvraag noodzakelijk zijn. De in te dienen begroting wordt vooraf afgestemd met de provincie. De toerekenbare kosten worden vastgesteld op het moment dat de aanvraag wordt ingediend.			
8.7	een luchtvaartregeling als bedoeld in art. 8.64 1ste lid Wlv, op verzoek, niet zijnde "omzettingen" van ontheffingen op grond van art. 13 (voormalige) Luchtvaartwet			
8.8	een wijziging van een luchtvaartregeling als bedoeld in art. 8.64 1ste lid Wlv, op verzoek,			
8.9	een luchtvaartbesluit als bedoeld in art. 8.43 Wlv, op verzoek, niet zijnde "omzettingen" van ontheffingen op grond van art. 13 (voormalige) Luchtvaartwet			
8.10	een wijziging van een luchtvaartbesluit als bedoeld in art. 8.43 Wlv, op verzoek,			

Hoofdstuk 9 Overige diensten

Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor:

		Tarief 2022		**Tarief 2023**
9.1	a. het verstrekken van een vergunning, ontheffing, vrijstelling, toestemming, machtiging, etc. krachtens een provinciale verordening, provinciaal reglement of enig ander wettelijk voorschrift, anders dan hiervoor genoemd; b. een wijziging of verlenging van een vergunning, ontheffing, vrijstelling, toestemming, machtiging, etc. als bedoeld onder 9.1.a	**€ 525,00** **€ 525,00**	**5 uur** **5 uur**	**€ 535,00** **€ 535.00**

Tarieventabel 2023

Hoofdstuk 1 Dienstverlening vallend onder de fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning

1.1	**Begripsomschrijvingen**
1.1.1	Voor de toepassing van dit hoofdstuk wordt verstaan onder:
1.1.1.1	**Aanlegkosten:** de aannemingssom exclusief omzetbelasting, bedoeld in paragraaf 1, eerste lid, van de Uniforme Administratieve Voorwaarden voor de uitvoering van werken 1989 (UAV1989), voor het uit te voeren werk, of voor zover deze ontbreekt, een raming van de aanlegkosten, exclusief omzetbelasting. Indien de werken of werkzaamheden geheel of gedeeltelijk door zelfwerkzaamheid geschieden wordt in deze titel onder aanlegkosten verstaan: de prijs die aan een derde in het economisch verkeer zou moeten worden betaald voor de werken of werkzaamheden waarop de aanvraag betrekking heeft;
1.1.1.2	**Bouwkosten:** de aannemingssom exclusief omzetbelasting, bedoeld in paragraaf 1, eerste lid, van de Uniforme Administratieve Voorwaarden voor de uitvoering van werken 1989 (UAV 1989), voor het uit te voeren werk, of voor zover deze ontbreekt, een raming van de bouwkosten, exclusief omzetbelasting, bedoeld in het normblad NEN 2699, of zoals dit normblad laatstelijk is vervangen of gewijzigd. Indien het bouwen geheel of gedeeltelijk door zelfwerkzaamheid geschiedt wordt in deze titel onder bouwkosten verstaan: de prijs die aan een derde in het economisch verkeer zou moeten worden betaald voor het tot stand brengen van het bouwwerk waarop de aanvraag betrekking heeft;
1.1.1.3	**Tijdelijk bouwwerk**: In afwijking van artikel 1.1.1.2 geldt als grondslag voor de vaststelling van de bouwkosten voor een tijdelijk bouwwerk:
1.1.1.3.1	indien het een bouwwerk betreft dat qua constructie niet bedoeld is om verplaatsbaar te zijn, de aannemingssom dan wel een raming van de bouwkosten vastgesteld als omschreven in artikel 1.1.1.2
1.1.1.3.2	indien het een gehuurd bouwwerk betreft dat qua constructie bedoeld is om verplaatsbaar te zijn, de plaatsingskosten vermeerderd met de huurkosten van het bouwwerk berekend over de beoogde instandhoudingtermijn. Deze kosten zijn exclusief de omzetbelasting;
1.1.1.3.3	indien het niet een gehuurd bouwwerk betreft dat qua constructie bedoeld is om verplaatsbaar te zijn, de som van de plaatsingskosten en de aanschaf-, leverings- en (ver)bouwkosten van het bouwwerk. Deze kosten zijn exclusief de omzetbelasting;
1.1.1.4	**Sloopkosten:** de aannemingssom exclusief omzetbelasting, bedoeld in paragraaf 1, eerste lid, van de Uniforme Administratieve Voorwaarden voor de uitvoering van werken 1989 (UAV 1989), voor het uit te voeren werk, of voor zover deze ontbreekt, een raming van de sloopkosten, exclusief omzetbelasting. Indien het slopen geheel of gedeeltelijk door zelfwerkzaamheid geschiedt wordt in deze titel onder sloopkosten verstaan: de prijs die aan een derde in het economisch verkeer zou moeten worden betaald voor het slopen van het bouwwerk waarop de aanvraag betrekking heeft.
1.1.2	**Wabo:** Wet algemene bepalingen omgevingsrecht

		Tarief 2023
1.3	**Vooroverleg/principeverzoek**	
1.3.1	het vooroverleg of het principeverzoek over of het beoordelen van een principeverzoek tot het geheel of gedeeltelijk vaststellen of wijzigen van een inpassingsplan, een wijzigingsplan of andere besluiten gebaseerd op het bepaalde in **artikel 3:26, 1ste en 2de lid en artikel 3:6, 1ste lid, Wro**	**€ 535,00**
1.3.2	indien volgend op het vooroverleg of het principeverzoek als bedoeld onder 1.3.1 binnen één jaar voor hetzelfde plan of besluit een aanvraag tot het geheel of gedeeltelijk vaststellen, herzien, wijzigen of uitwerken van het inpassings- of wijzigingsplan in behandeling wordt genomen, wordt het op grond van artikel 1.3.1. betaalde bedrag verrekend met de leges voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken voor het bouwen van een bouwwerk als bedoeld onder 1.3.3.1.	
1.3.3	**Bouwen van een bouwwerk 1)**	
1.3.3.1	het verstrekken van een vergunning als bedoeld in **art. 2.1, 1ste lid, onder a, Wabo of als bedoeld in art. 2.19a, 2de lid, onder a van de Crisis- en herstelwet** voor het aanleggen of bouwen van een bouwwerk; -bij bouwkosten tot € 50.000,- : € 100,- per €1.000,-	**€ 100,00 p/€ 1.000,-**

	-bij bouwkosten tussen € 50.000,- en € 400.000,- : €5.000,- vermeerderd met 3,00% voor bouwkosten boven de €50.000,- -bij bouwkosten tussen €400.000,- en €1.000.000,- : €15.500,- vermeerderd met 2,39% voor bouwkosten boven de € 400.000,- - bij bouwkosten tussen €1.000.000,- en € 5.000.000 : €29.000,- vermeerderd met 1,35% voor bouwkosten boven de € 1.000.000,- - bij bouwkosten tussen €5.000.000,- en €25.000.000:€ 83.000- vermeerderd met 0,25% voor bouwkosten boven de € 5.000.000,- -bij bouwkosten meer dan €25.000.000,- :€133.000,- vermeerderd met 0,05% voor bouwkosten boven de €25.000.000,-	**€ 5.000,00 + 3,00%** **€ 15.500,00 + 2,40%** **€ 29.000,00 + 1,35%** **€ 83.000,00 + 0,25%** **€ 133.000,00 + 0,050**
1.3.3.2	**Bouw-/aanlegkosten zonnecollectoren en -panelen**	
	Bij het in behandeling nemen van een aanvraag voor een omgevingsvergunning of voor het beoordelen van een conceptaanvraag voor een omgevingsvergunning, die betrekking heeft op het plaatsen van een collector voor warmteopwekking of een paneel voor elektriciteitsopwekking worden de bouw-/aanlegkosten voor de collectoren of panelen op € 0,00 geraamd. Indien collectoren voor warmteopwekking of panelen voor elektriciteitsopwekking onderdeel uitmaken van een aanvraag omgevingsvergunning, dan wel conceptaanvraag omgevingsvergunning, bestaande uit meer onderdelen dan uitsluitend collectoren of panelen, dan worden voor de vaststelling van het legesbedrag de bouwkosten voor de collectoren of panelen buiten beschouwing worden gelaten.	
	Extra welstandstoets	
1.4	het verstrekken van een vergunning voor het bouwen van een bouwwerk als bedoeld **in art. 2.1, 1ste lid, onder a Wabo** in verband met een extra toetsing aan welstandscriteria indien zich tijdens de beoordeling van de aanvraag wijzigingen voor doen in het bouwplan en daarvoor een nieuwe welstandstoets noodzakelijk is, worden de leges verhoogd met:	**€ 535.00**
	Beoordeling advies stichting agrarische beoordelingscommissie	
1.5	het verstrekken van een vergunning voor het bouwen van een bouwwerk als bedoeld in **art. 2.1, 1ste lid, onder a Wabo**, indien de aanvraag tot het verstrekken van een vergunning krachtens wettelijk voorschrift slechts kan worden afgehandeld wanneer een advies van de stichting agrarische beoordelingscommissie wordt beoordeeld, worden de leges verhoogd met	**€ 430,00**
	Beoordeling aanvullende gegevens	
1.6	het in behandeling nemen van aanvullende gegevens, die worden ingediend nadat de aanvraag tot het verstrekken van een vergunning voor het bouwen van een bouwwerk als bedoeld in **art. 2.1, 1ste lid, onder a Wabo** al in behandeling is genomen, :	**€ 430,00**
	Toetsing of ontheffing in het kader van een exploitatieplan	
1.7	het verstrekken van een vergunning voor het bouwen van een bouwwerk als bedoeld in **art. 2.1, 1ste lid onder a, Wabo,** indien de aanvraag betrekking heeft op een bouwwerk,	
1.7.1	bij een toetsing aan een exploitatieplan	**€ 430,00**
	Gebruik gronden en bouwwerken/vrijstellingen of ontheffingen bestemmingsplan e.a.	
1.8	het verstrekken van een vergunning als bedoeld in **art. 2.1, 1ste lid, onder c**, **Wabo** tot het gebruiken van gronden of bouwwerken in strijd met:	
1.8.1	een bestemmingsplan of beheerverordening als bedoeld in **art.2.1.12, 1ste lid onder a sub 1, Wabo**	**€ 320,00**
1.8.2	een bestemmingsplan of beheerverordening indien de vergunning betrekking heeft op een activiteit voor een bepaalde termijn als bedoeld in **art. 2.12, 1ste lid, onder a, sub 2,Wabo (**kruimellijst)	**€ 430,00**
1.8.3	een bestemmingsplan of beheerverordening als bedoeld in **art. 2.12, 1ste lid, onder a, sub 3, Wabo**: (buitenplans)	**€ 430,00**
1.8.4	een bestemmingsplan of beheerverordening als bedoeld in **art. 2.12, 1ste lid, onder b, Wabo** : (afwijking exploitatieplan)	**€ 430,00**

1.8.5	de regels gesteld krachtens **art. 4.1, 3de lid Wro**, als bedoeld in **art. 2.12, 1ste lid, onder b, Wabo** (afwijking provinciale regeling)	**€ 430,00**
1.8.6	de regels gesteld krachtens **art. 4.3, 3de lid, Wro**, als bedoeld **in art. 2.12, 1ste lid**, **onder b Wabo** (afwijking nationale regeling)	**€ 430,00**
1.8.7	een voorbereidingsbesluit voor zover toepassing is gegeven aan **art. 3.7, 4de lid**, **2de volzin, Wro** als bedoeld in **art. 2.12, 1ste lid, onder c, Wabo** :	**€ 430,00**
	Uitvoering werk of werkzaamheden	
1.9	het verstrekken van een vergunning als bedoeld in **art. 2.1, 1ste lid, onder b, Wabo** voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijn, of van werkzaamheden, in gevallen waarin dat bij een bestemmingsplan, beheerverordening of voorbereidingsbesluit is bepaald,	**€ 375,00**
	Deelbeoordeling activiteit het gebruiken van een bouwwerk met het oog op brandveiligheid	
1.10	een vergunning, die betrekking heeft op een activiteit als bedoeld in **art. 2.1, 1ste lid, onder d van de Wabo** bedraagt het tarief voor bouwwerken met een bruto vloeroppervlakte als bedoeld in het normblad NEN 2580, onverminderd het bepaalde in de andere onderdelen van dit hoofdstuk indien tevens sprake is van de in die onderdelen bedoelde activiteiten	
1.10.1	van 0 t/m 100 m2	**€ 480,00**
1.10.2	van 101 t/m 500 m2	**€ 560,00**
1.10.3	van 500 t/m 5.000 m2	**€ 855,00**
1.10.4	van 5.000 t/m 50.000 m2	**€ 1.340,00**
1.10.5	van meer dan 50.000 m2 vermeerderd per m2 met €	**€ 2.835,00**
1.10.6	Het verstrekken van een advies inzake de beoordeling van de brandveiligheid	**€ 640,00**
	Monumenten/beschermd stads- of dorpsgezicht	
1.11	het verstrekken van een vergunning als bedoeld in:	
1.11.1	**Art. 2.1, 1ste lid, onder f, Wabo** voor het slopen, verstoren, verplaatsen of in enig opzicht wijzigen van een beschermd monument op een wijze waardoor het wordt ontsierd of in gevaar wordt gebracht, worden de leges verhoogd met	**€ 2.890,00**
1.11.2	**Art. 2.1, 1ste lid, onder h, Wabo** voor het slopen van een bouwwerk in een beschermd stads- of dorpsgezicht, worden de leges verhoogd met	**€ 2.890,00**
1.11.3	**Art.2.2, 1ste lid, onder b, sub 1 en sub 2, Wabo** voor het slopen, verstoren, verplaatsen of in enig opzicht wijzigen van een krachtens provinciale of gemeentelijke verordening aangewezen monument, of het herstellen, gebruiken of laten gebruiken daarvan op een wijze waardoor het ontsierd of in gevaar wordt gebracht, worden de leges verhoogd met	**€ 2.890,00**
1.11.4	**Art. 2.2, 1ste lid, onder c, Wabo** voor het slopen van een bouwwerk, dat krachtens provinciale of gemeentelijke verordening is aangewezen als beschermd stads- of dorpsgezicht,	**€ 2.890,00**
	Slopen	
1.12	het verstrekken van een vergunning als bedoeld in **art. 2.1, 1ste lid, onder g, Wabo** voor het slopen van een bouwwerk in gevallen waarin dat een bestemmingsplan, beheerverordening of voorbereidingsbesluit is bepaald, dan wel als bedoeld in art.2.2, 1ste lid, onderdeel a, Wabo voor het slopen van een bouwwerk voor zover daarvoor krachtens provinciale of gemeentelijke verordening een vergunning of ontheffing is vereist:	**€ 2.890,00**
	Aanleggen of verandering brengen in een weg	
1.13	het verstrekken van een vergunning als bedoeld in **art. 2.2, 1ste lid, onder d, Wabo** voor het aanleggen of aanbrengen van een verandering in de wijze van aanleg van een weg, voor zover daarvoor tevens een verbod geldt als bedoeld in **art. 2.1, 1ste lid , onder b, Wabo,**	**€ 1.710,00**
	Uitweg/inrit	
1.14	het verstrekken van een vergunning als bedoeld in **art. 2.2,1ste , onder e, Wabo** voor het maken, hebben, veranderen of wijzigen van het gebruik van een uitweg of inrit,	**€ 420,00**
	Alarminstallatie	
1.15	het verstrekken van een vergunning als bedoeld in **art. 2.2, 1ste lid, onder f, Wabo** voor het in, op of aan een onroerende zaak hebben van een alarminstallatie die voor de omgeving een opvallend geluid of geluidsignaal kan produceren,	**€ 320,00**

	Kapactiviteiten	
1.16	het verstrekken van een vergunning als bedoeld in **art. 2.2, 1ste lid, onder g**, **Wabo** voor het vellen of doen vellen van houtopstand, worden de leges verhoogd met: - voor maximaal 5 bomen - met een opslag voor elke boom dan de vijfde boom	**€ 320,00**
	Handelsreclame en overige uitingen	
1.17	het verstrekken van een vergunning als bedoeld in:	
1.17.1	**Art 2.2, 1ste lid, onder h, alsmede art. 2.2, 2de lid Wabo** voor het gebruiken van een zaak voor het aanbrengen of doen aanbrengen van opschriften, aankondigingen, afbeeldingen, reclameobjecten of constructies, in welke vorm dan ook, die zichtbaar zijn vanaf een voor het publieke toegankelijke plaats	**€ 320,00**
1.17.2	**Art. 2.2, 1ste lid, onder i, alsmede art. 2.2, 2de lid Wabo** voor het als zakelijk gerechtigde of gebruiker van een zaak toe te staan voor het aanbrengen of doen aanbrengen van opschriften, aankondigingen, afbeeldingen, reclameobjecten of constructies, in welke vorm dan ook, die zichtbaar zijn vanaf een het publiek toegankelijke plaats	**€ 320,00**
	Omgevingsvergunning in twee fasen	
1.18	het verstrekken van een omgevingsvergunning in twee fasen als bedoeld in **art. 2.5, 1ste lid, Wabo** ter zake van de:	
1.18.1	1ste fase : het bedrag dat voortvloeit door toepassing van de tarieven opgenomen in hoofdstuk 1 deze tarieventabel voor de vergunning(en) waarvoor de aanvraag voor de 1ste fase wordt gedaan	
1.18.2	2de fase : het bedrag dat voortvloeit door toepassing van de tarieven opgenomen in hoofdstuk 1 van deze tarieventabel voor de vergunning(en) waarvoor de aanvraag voor de 2de fase wordt gedaan	
	Beoordeling bodemrapport	
1.19	Onverminderd het bepaalde in de voorgaande onderdelen van dit hoofdstuk bedraagt het tarief, indien krachtens wettelijk voorschrift voor de in dat onderdeel bedoelde aanvraag een bodemrapport wordt beoordeeld	
1.19.1	bij de beoordeling van een milieukundig bodemrapport	**€ 430,00**
1.19.2	bij de beoordeling van een archeologisch bodemrapport	**€ 430,00**
	Verlenging tijdelijke vergunning	
1.20	Bij een verlenging van een tijdelijke vergunning voor de bouw/aanleg van een tijdelijke voorziening, waarbij de afronding van het project niet binnen de in eerste instantie bepaalde termijn mogelijk blijkt te zijn bedragen de leges: De verlenging wordt eveneens voor een bepaalde termijn verleend.	
	Vuurwerkvergunning	
1.21	Het verstrekken van een vuurwerkvergunning voor evenementen	**€ 215,00**
	Geringe wijziging	
1.22	tot een geringe wijziging van een vergunning als gevolg van een, naar de omstandigheden beoordeeld, geringe wijziging in het project	**€ 430,00**
	Overige omgevingsvergunningen	
1.23	Het verstrekken van een omgevingsvergunning als bedoel in de Wabo voor zover daarvoor niet elders in hoofdstuk 1 van de tarieventabel een tarief is opgenomen	**€ 535.00**

.Hoofdstuk 2 Wegenwet

Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor:

artikel	Omschrijving	Tarief 2023
	Wegen	
	Wegenverkeerswet(WVW)	
2.1.1	het verkrijgen van een ontheffing als bedoeld in art. 8 de Wegenverkeerswet 1994 (WVW)	**€ 325,00**
2.1.2	een wijziging of verlenging van een ontheffing als bedoeld in art. 148, lid 1 onder b de Wegenverkeerswet 1994 (WVW)	**€ 325,00**
	Regeling voertuigen	
2.2.1	het verkrijgen van een ontheffing als bedoeld in art. 9.1 van de regeling voertuigen	**€ 810,00**
2.2.2	een wijziging of verlenging van een ontheffing als bedoeld in art. 9.1 van de regeling	**€ 810,00**

	voertuigen	
2.2.3	het verkrijgen van een langlopende ontheffing met een geldigheid van maximaal 3 jaar voor een motorvoertuig met een breedte tussen de 3 en 3,5 meter, op grond van artikel 9.1 van de Regeling voertuigen, voor zover deze bevoegdheid is gemandateerd aan de Rijksdienst voor het Wegverkeer	**€ 30,00**
	Reglement Verkeersregels en verkeerstekens 1990	
2.3.1	het verkrijgen van een ontheffing als bedoeld in art. 87 van het Reglement Verkeerregels en verkeertekens 1990	**€ 365,00**
2.3.2	een wijziging of verlenging van een ontheffing als bedoeld in art. 87 van het Reglement Verkeerregels en verkeertekens 1990	**€ 365,00**
	Omgevingsverordening Noord-Holland betreffende provinciale wegen	
2.4.1.1	het verkrijgen van een vergunning voor: - het aanleggen of in stand houden van een kunstwerk over een weg of binnen de grens van een weg als bedoeld in art. 4.82 lid 1 sub b van de Omgevingsverordening Noord-Holland; - het veranderen van een kunstwerk, zodanig dat deze niet meer voldoet aan de bestemming en omschrijving in de wegenlegger, als bedoeld in art. 4.82 lid 1 sub b van de Omgevingsverordening Noord-Holland; - het opbreken van een wegverharding en het verlagen of ophogen van een weg, , als bedoeld in art. 4.82 lid 1 sub b van de Omgevingsverordening Noord-Holland;	**€ 1.945,00**
2.4.1.2	een wijziging of verlenging van een vergunning als bedoeld in 2.4.1.1.	**€ 730,00**
2.4.2	het uitvoeren van kleine graafwerkzaamheden in een weg (w.o. het inblazen van leidingen, sonderingen) als bedoeld in art. 4.82, lid 1sub b van de Omgevingsverordening Noord-Holland;	**€ 405,00**
2.4.3	het verkrijgen van een vergunning als bedoeld in de Omgevingsverordening Noord-Holland voor: - het afdammen, dempen of verminderen van het water-afvoerend vermogen van een langs of op de grens van een weg gelegen sloot, als bedoeld in art. 4.82, lid 1 sub b van de Omgevingsverordening Noord-Holland; - het aanbrengen en hebben van opslagtanks, bakken, putten, goten e.d., voetpaden, stoepen, bouwconstructies, verhogingen van wallen en andere voorwerpen, als bedoeld in art. 4.82, lid 1 sub b van de Omgevings-verordening Noord-Holland; - het weiden van dieren als bedoeld in art. 4.82, lid 1 sub b Omgevings-verordening Noord-Holland; - het aanbrengen, hebben of verwijderen van beplanting als bedoeld in art. 4.82 lid 1 sub b Omgevingsverordening Noord-Holland; - borden of palen, als bedoeld in art. 4.82, lid 1 sub a van de Omgevings-verordening Noord-Holland; - het leggen of hebben liggen van rails, als bedoeld in art. 4.82, lid 1 sub b van de Omgevingsverordening Noord-Holland; - het laten afstromen of aflopen van fecaliën, gier, mest of afvalwater via bermsloten of hemelwater van daken of uit goten, als bedoeld in art. 4.82, lid 1 onder c van de Omgevingsverordening Noord-Holland; - het innemen van een (vaste) standplaats met voertuigen ten behoeve van handel of bedrijf, als bedoeld in art. 4.82, lid 1 sub b van de Omgevingsverordening Noord-Holland; - het plaatsen of laten liggen van agrarische of andere producten of materialen binnen 2 meter uit de kant van de verharding, als bedoeld in art. 4.81, lid 1 sub c van de Omgevingsverordening Noord-Holland; - het over of boven de weg aanbrengen en hebben van uitspringende constructiedelen of voorwerpen, het laten draaien van voorzieningen waaraan hang- of sluitwerk is bevestigd of het aanbrengen en hebben van andere zaken, als bedoeld in art. 4.81, lid 1 sub b van de Omgevingsverordening Noord-Holland;	**€ 485,00**
2.4.4	een wijziging of verlenging van een vergunning als bedoeld onder 2.4.3	**€ 405,00**

2.4.5	het verkrijgen van een vergunning als bedoeld in art. 4.81, lid 1 onder b van de Omgevingsverordening Noord-Holland, voor het in een weg leggen of middels gestuurde boringen leggen of hebben liggen van leidingen (buizen en kabels daaronder begrepen): - voor de 1ste 100 meter (of gedeelte daarvan) - voor elke volgende 100 meter (of gedeelte daarvan) tot 1.000 meter - voor elke volgende 100 meter (of gedeelte daarvan) van 1.000 tot 10.000 meter - voor elke volgende 100 meter (of gedeelte daarvan) boven de 10.000 meter	**€ 565,00** **€ 94,55** **€ 83,70** **€ 33,90**
2.4.6.	een wijziging of verlenging van een vergunning als bedoeld onder 2.4.5 of een opdracht tot het verleggen in opdracht van de provincie Noord-Holland	**€ 565,00**
2.4.7	het verkrijgen van een vergunning als bedoeld in 4.82, lid 1 onder b van de Omgevingsverordening Noord-Holland, voor het in een weg leggen of hebben liggen van een duiker	**€ 565,00**
2.4.9	een wijziging of verlenging van een vergunning als bedoeld onder 2.4.7	**€ 565,00**
2.5	**Omgevingsverordening Noord-Holland betreffende provinciale waterwegen**	
2.5.1	het verstrekken van een ontheffing als bedoeld in: - art. 4.77, lid 1 onder a van de Omgevingsverordening Noord-Holland; verboden om andere vaarweg op deze vaarweg(en) aan te sluiten - art. 4.77, lid 1 onder b van de Omgevingsverordening Noord-Holland; een vaarweg te verleggen ,te versmallen, diepte te wijzigen of op een andere wijze te veranderen dan wel buiten gebruik te stellen	**€ 610,00** **€ 610,00**
2.5.2	een wijziging of verlenging van een ontheffing als bedoeld onder 2.5.1	**€ 610,00**
2.5.3	het verstrekken van een ontheffing als bedoeld in art. 4.77, lid 1, onder c van de Omgevingsverordening Noord-Holland voor: a. kunstwerken; b. remming- en geleide- werken en wachtplaatsen, afzonderlijk bij reeds bestaande kunstwerken; c. oeverwerken, met inbegrip van los- en laadplaatsen; d. voorwerpen, waaronder palen en steigers; e. kabels, buizen en leidingen:	**€ 3.240,00** **€ 565,00** **€ 565,00** **€ 565,00** **€ 565,00**
2.5.4	een wijziging of verlenging van een ontheffing als bedoeld onder 2.5.3 voor: a. kunstwerken; b. remming- en geleide- werken en wachtplaatsen, afzonderlijk bij reeds bestaande kunstwerken; c. oeverwerken, met inbegrip van los- en laadplaatsen; d. voorwerpen, waaronder palen en steigers; e. kabels, buizen en leidingen:	**€ 565,00** **€ 565,00** **€ 365,00** **€ 565,00**
2.5.5	Het verkrijgen van een veergunning als bedoeld in art. 4.77, lid 1 sub c van de Omgevingsverordening Noord-Holland voor het uitvoeren van kleine graafwerkzaamheden bij vaarwegen (w.o. het inblazen van leidingen, sonderingen)	**€ 405,00**
2.6.1.1	het verstrekken van een ontheffing, vergunning, toestemming of vrijstelling als bedoeld in Scheepvaartverkeerswet of als bedoeld in Binnenvaartpolitiereglement, waaronder een vergunning als bedoeld art. 1.21, 2de lid van het Binnenvaartpolitiereglement voor incidenteel bijzonder transport, of ontheffing voor het innemen van een ligplaats	**€ 245,00**
2.6.1.2	het wijzigen van een ontheffing, vergunning, toestemming of vrijstelling als bedoeld in Scheepvaartverkeerswet of als bedoeld in Binnenvaartpolitiereglement, waaronder een vergunning als bedoeld art. 1.21, 2de lid van het Binnenvaartpolitiereglement voor incidenteel bijzonder transport, of ontheffing voor het innemen van een ligplaats	**€ 160,00**
2.6.2	het verstrekken van een vergunning als bedoeld in art. 1.21 2de van het Binnenvaartpolitiereglement (bijzonder transport) voor een jaar	**€ 245,00**
2.6.3	een wijziging of verlenging van een ontheffing, vergunning, toestemming of vrijstelling als bedoeld onder 2.6.2	**€ 160,00**
2.6.4	het begeleiden van schepen door of met behulp van een ambtenaar van de provincie Noord-Holland; - begeleiding per voertuig per kwartier (of gedeelte daarvan); - begeleiding per vaartuig per kwartier (of gedeelte daarvan);	**€ 20,25** **€ 30,35**

Hoofdstuk 3 Waterwet

		Tarief 2023
3.1	het verstrekken van een vergunning als bedoeld in art. 6.4 van de Waterwet met een pompinstallatie waarmee water aan de grond wordt onttrokken dan wel in de grond wordt geïnfiltreerd; - per m3 nominale pompcapaciteit per uur - met een minimum per vergunning van - met een maximum per vergunning van	 **€ 26,00** **€ 855,00** **€ 14.820,00**
3.2	het verstrekken van een vergunning als bedoeld onder 3.1 , waarbij sprake is van samenloop conform art. 6.17 van de Waterwet met een pompinstallatie waarmee water aan de grond wordt onttrokken dan wel in de grond wordt geïnfiltreerd; - per m3 nominale pompcapaciteit per uur - met een minimum per vergunning van - met een maximum per vergunning van	 **É 34,55** **€ 1.015,00** **€ 19.700,00**
3.3	een wijziging van een vergunning, als bedoeld onder 3.1 en 3.2, indien deze leidt tot een wijziging van de pompcapaciteit, een minimumbedrag van een en ander met dien verstande dat indien de wijziging leidt tot een aanpassing van de pompcapaciteit overeenkomstig het bepaalde onder 3.1 en 3.2 met inachtneming van het minimumtarief en het maximumtarief	**€ 8.025,00**
3.4	een wijziging van een voorschrift van een vergunning als bedoeld onder 3.2. per te wijzigen voorschrift	**€ 4.015,00**
3.5	het verkrijgen van een gedoogbeschikking voor het tijdelijk zonder vergunning in werking hebben van een inrichting of een gedeelte van een inrichting in samenhang met een te starten of gestarte vergunningsprocedure, waarbij het aangevraagde gedogen anticipeert op verlening van de vergunning, het overeenkomstig het onder 3.1 (van de tarieventabel) vast te stellen bedrag voor het aanvragen van een vergunning, met dien verstande dat 25% van de onder 3.1 (van de tarieventabel) genoemde bedragen worden geheven, met een minimum van	**€ 2035,00**
3.6	het verkrijgen van een gedoogbeschikking, waarbij in andere gevallen als bedoeld in 3.5 toestemming wordt gegeven dat tijdelijk bepaalde vergunningsvoorschriften niet worden nageleefd, met uitzondering van gevallen waarbij sprake is van het niet tijdig nemen van een besluit op een onder 3.1 en 3.2 genoemde aanvraag binnen de in art. 3:18 van de Algemene wet bestuursrecht genoemde termijn van zes maanden	**€ 2.035,00**

Hoofdstuk 4 Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden

		Tarief 2023
4.1	het verstrekken van een ontheffing als bedoeld in art. 5 , 1ste lid van de Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden voor een badinrichting of zwemgelegenheid:	**€ 1.165,00**
4.2	een wijziging of aanvulling dan wel intrekking van een ontheffing als bedoeld onder 4.1.	**€ 1.165,00**

Hoofdstuk 5 Ontgrondingenwet

	Begripsomschrijvingen
5.1.	Voor de toepassing van dit hoofdstuk wordt verstaan onder:
5.1.1.	Oppervlaktedelfstoffen: bouwgrondstoffen zoals zand, klei, grind en leem

Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor:

		Tarief 2023
5.2	het verstrekken van een vergunning ingevolge de Ontgrondingenwet en de Omgevingsverordening NH2020: a. ingeval geen oppervlakte delfstoffen van de desbetreffende percelen wordt afgevoerd b. ingeval oppervlaktedelfstoffen van de desbetreffende percelen wordt afgevoerd, dient het tarief zoals vermeld onder 5.1.a te worden vermeerderd met: - per m3 - tot een maximum van	**€ 6.475,00** **€ 0,10** **€ 111.985,00**
5.3	een wijziging van een vergunning als bedoeld onder 5.2.b, indien deze leidt tot vergroting van de maximum hoeveelheid oppervlaktedelfstoffen voor winning waarvan (oorspronkelijk) vergunning is verleend, een bedrag gelijk aan het verschil tussen het met toepassing van het bepaalde onder 5.2.b, verschuldigde bedrag voor de opnieuw vastgestelde hoeveelheid en het reeds betaalde bedrag	
5.4	a. een wijziging van een vergunning als bedoeld onder 5.2.a, anders dan in de onder 5.2.b genoemde gevallen; b. een machtiging krachtens art. 12 van de Ontgrondingswet	**€ 3.210,00** **€ 3.210,00**
5.5	een wijziging van een vergunning als bedoeld onder 5.2.a waarbij sprake is van een combinatie van de onder 5.3 en 5.4 genoemde gevallen, de bedragen conform 5.2.a en 5.2.b betekent de wijziging echter dat er geen gebruik wordt gemaakt van de vergunning en de vergunning wordt ingetrokken, dan bestaat er recht op teruggaaf van 50% van de opgelegde aanslag van de onder 5.2.b per m3 genoemde bedragen. Het onder 5.2.a. genoemde bedrag is nooit onderdeel van de teruggaaf.	
	Ontheffing omgevings-verordening grondwater-bescherming	
5.6	een vergunning voor activiteiten in een grondwaterbeschermingsgebied, die van grote maatschappelijke relevantie zijn	**€ 6.475,00**

Hoofdstuk 6 Wadloopverordening 2019 provincie Friesland

Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor:

		Tarief 2023
6.1	een vergunning als bedoeld in art. 4 van de “Wadloopverordening 2019” van de provincie Friesland, of na inwerkingtreding van artikel 4 van de “Wadloopvereniging 2023” voor:	
6.1.1	rechtspersonen die per jaar tot 1.000 wadlopers begeleiden;	**€ 787,00**
6.1.2	rechtspersonen die per jaar 1.000 tot 5.000 wadlopers begeleiden;	**€ 2.486,00**
6.1.3	rechtspersonen die per jaar 5.000 of meer wadlopers begeleiden;	**€ 4.144,00**
6.1.4	natuurlijke personen die groepen tot 12 personen begeleiden;	**€ 140,00**
6.1.5	natuurlijke personen die solo lopen;	**€ 140,00**
6.2	een erkenning tot wadloopgids;	**€ 41,00**
6.3	een begeleiderspas;	**€ 41,00**
6.4	een met beperking in tijd of plaats vanaf 50 personen:	
6.4.1	voor natuurlijke personen;	**€ 83,00**
6.4.2	voor rechtspersonen en andere organisaties	**€ 275,00**
6.5	voor een solopas of solovergunning;	**€ 41,00**
6.6	een aanvraag voor meerdere passen (art. 6.2, art. 6.3 en art. 6.4)	**€ 41,00**

6.6	voor droogvallende platen	
6.6.1	voor groepen kleiner dan 50 personen;	**€ 0,00**
6.6.2	voor groepen van meer dan 50 personen	**€ 218,00**

Hoofdstuk 7 Wet Natuurbescherming (Wnb)

Het tarief bedraagt voor het nemen van een besluit over de verlening van:

		Tarief 2023
7.1	a. een tegemoetkoming in geleden schade, aangericht door in het wild levende beschermde dieren als bedoeld in art. 6.1. 1ste lid Wnb; beschermde dieren als bedoeld in art. 6.1. 1ste lid Wnb b. de retributie wordt niet geheven als het gaat om schade die is aangericht: 1. in een foerageergebied of ganzenrustgebied gedurende de periode dat de schadeveroorzakende diersoort niet mag worden verjaagd of gedood. 2. door de das, de bever, de wilde kat, de otter, de wolf of de lynx; c. er vindt geen teruggaaf plaats als de aanvraag, als bedoeld in art. 7.1. letter a wordt ingetrokken en er al een taxatie van de schade heeft plaatsgevonden; d. In afwijking van artikel 8 van de Legesverordening Noord-Holland 2020 vindt er geen teruggaaf plaats indien het verzoek wordt afgewezen of geweigerd.	**€ 300,00**

Het tarief bedraagt voor het in behandeling van een aanvraag voor;

		Tarief 2023
7.2	een vergunning voor het realiseren van projecten als bedoeld in artikel 2.7, 2de en 3de lid, Wet natuurbescherming m.u.v. vergunningen die worden verleend: a. ten behoeve van beheer en schadebestrijding in Natura 2000-gebieden; b. voor het uitvoeren van herstel en instandhoudingsmaatregelen in het belang van Natura 2000-gebieden zoals bedoeld in artikel 2.2. van de Wet natuurbescherming.	**€ 2.330,00**
7.3	een PAS-melding om te zetten naar een vergunning als bedoeld in artikel 2.7 Wet natuurbescherming (legalisering PAS-melding)	**€ 1.600,00**
7.4	Voor het afgeven van een positieve weigering, waarbij er sprake is van intern salderen	**Nihil tarief**
7.5	een vergunning voor het realiseren van projecten of het uitvoeren van andere handelingen als bedoeld in artikel 2.7, 2de en 3de lid, Wet natuurbescherming, aangevraagd door of namens een particulier	**€ 895,00**
7.6	een ontheffing als bedoeld in artikel 3.3, 1ste lid, artikel 3.8, 1ste lid, artikel 3.10, 2de lid, artikel 3.32 2de en artikel 3.34 3de lid Wet natuurbescherming, m.u.v. de ontheffingen die worden verleend t.b.v.: a. schadebestrijding, overlastbestrijding en populatiebeheer; b. onderzoek en onderwijs als bedoeld in artikel 3.3. 4de lid , sub b onder 5 en als bedoeld in artikel 3.8. 5de lid , sub b onder 4 van de Wet natuurbescherming; c. de opvang van beschermde inheemse vogels en zoogdieren	**€ 2510,00**
7.7.	een ontheffing als bedoeld in artikel 3.3, 1ste lid, artikel 3.8, 1ste lid, artikel 3.10, 2de lid, artikel 3.32 2de en artikel 3.34 3de lid Wet natuurbescherming, aangevraagd door of namens een particulier	**€ 895,00**
7.8	een ontheffing als bedoeld in artikel 4.5, 1ste en 3de lid Wet natuurbescherming (houtopstanden)	**€ 450,00**

7.9	een ontheffing “stiltegebieden” als bedoeld in de Omgevingsverordening Noord-Holland	**€ 450,00**
7.10	een geringe wijziging van een vergunning/ontheffing als bedoeld in dit hoofdstuk die al is verleend, naar de omstandigheden beoordeeld (naam, kadastrale gegevens, termijn))	**€ 180,00**

Hoofdstuk 8 Wet Luchtvaart (Wlv)

Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor

		Tarief 2023
8.1	een ontheffing van maximaal 2 starts en 2 landingen per dag voor bemande helikopters als bedoeld in art. 8a. 51 Wlv (tijdelijk en uitzonderlijk gebruik)	**€ 1.070,00**
8.2	een locatie gebonden ontheffing voor één of meerdere starts en/of landingen op één en hetzelfde terrein voor bemande helikopters als bedoeld in art. 8a. 51 Wlv (tijdelijk en uitzonderlijk gebruik)	**€ 1.605,00**
8.3	een locatie gebonden ontheffing voor één of meerdere starts en/of landingen op één en hetzelfde terrein voor bemande helikopters als bedoeld in art. 8a. 51 Wlv (tijdelijk en uitzonderlijk gebruik), indien voor niet meer dan 10 starts en/of landingen voor één dag wordt gebruikt	**€ 1.605,00**
8.4	een locatie gebonden ontheffing voor één of meerdere starts en/of landingen op één en hetzelfde terrein voor luchtvaartuigen niet zijnde bemande helikopters als bedoeld in art. 8a. 51 Wlv (tijdelijk en uitzonderlijk gebruik)	**€ 1.605,00**
8.5	een locatie gebonden ontheffing voor één of meerdere starts en/of landingen op één en hetzelfde terrein voor luchtvaartuigen niet zijnde bemande helikopters als bedoeld in art. 8a. 51 Wlv (tijdelijk en uitzonderlijk gebruik), indien voor niet meer dan 10 starts en/of landingen voor één dag wordt gebruikt	**€ 1.605,00**
8.6.	Voor de aanvragen genoemd onder de artikelen 8.7 t/m 8.10 worden de leges berekend op basis van een vooraf door de aanvrager ingediende begroting waarin de toerekenbare kosten zijn opgenomen die voor de vergunningsaanvraag noodzakelijk zijn. De in te dienen begroting wordt vooraf afgestemd met de provincie. De toerekenbare kosten worden vastgesteld op het moment dat de aanvraag wordt ingediend.	
8.7	een luchtvaartregeling als bedoeld in art. 8.64 1ste lid Wlv, op verzoek, niet zijnde “omzettingen” van ontheffingen op grond van art. 13 (voormalige) Luchtvaartwet	
8.8	een wijziging van een luchtvaartregeling als bedoeld in art. 8.64 1ste lid Wlv, op verzoek,	
8.9	een luchtvaartbesluit als bedoeld in art. 8.43 Wlv, op verzoek, niet zijnde “omzettingen” van ontheffingen op grond van art. 13 (voormalige) Luchtvaartwet	
8.10	een wijziging van een luchtvaartbesluit als bedoeld in art. 8.43 Wlv, op verzoek,	

Hoofdstuk 9 Overige diensten

Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor:

		Tarief 2023
9.1	a. het verstrekken van een vergunning, ontheffing, vrijstelling, toestemming, machtiging, etc. krachtens een provinciale verordening, provinciaal reglement of enig ander wettelijk voorschrift, anders dan hiervoor genoemd; b. een wijziging of verlenging van een vergunning, ontheffing, vrijstelling, toestemming, machtiging, etc. als bedoeld onder 9.1.a	**€ 535,00** **€ 535.00**

VOORDRACHT

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 6 september 2022

Onderwerp: Ontwerpbesluit vaststelling legesverordening 2023 en tarieventabel 2023

Kenmerk: 1885180

Bijlagen:

Legesverordening 2023

Tarieventabel 2023

Overzicht tarieven 2022-2023

1. Inleiding

Hierbij bieden wij u de legesverordening 2023 aan met de daarbij behorende tarieventabel 2023. In december 2019 heeft Provinciale Staten besloten om de legestarieven, voor zover die nog niet kostendekkend waren, gefaseerd in 3 jaar op een kostendekkend niveau te brengen**.**

Ingaande 2022 is het merendeel van de legestarieven kostendekkend. Kostendekkendheid wordt in eerste instantie bereikt door het optimaliseren van efficiency en in tweede instantie door het aanpassen van de tarieven. Door meer inzicht in de kostenstructuur en kostentoerekening worden jaarlijks aangepast, waarbij wordt uitgegaan van de gemiddelde tijdsbesteding per vergunningsaanvraag. Een aantal tarieven zijn gebaseerd op landelijke afspraken z tussen Rijk en het IPO. Een voorbeeld hiervan is het tarief voor de PAS-meldingen.

Omgevingswet en milieuleges

In de nu voorliggende tarieventabel 2023 zijn nog geen leges voor de aanvragen milieuvergunningen opgenomen. Bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet hebben de provincies de mogelijkheid om (weer) leges te gaan heffen voor de aanvragen milieuvergunningen.

De invoering van de Omgevingswet is verschillende malen uitgesteld. De legesverordening en de daarbij behorende tarieventabel dienen dan te worden aangepast. De invoeringsdatum is verschillende malen verschoven. Voor het zomerreces heeft de Eerste Kamer een motie aangenomen die oproept om vast te houden aan 1 januari 2023 als invoeringsdatum voor de Omgevingswet. Er zijn echter nog onzekerheden rond de werking van het Digitale Systeem Omgevingswet (DSO). Ook de bouwwereld is van mening dat de Omgevingswet te complex is en dat er rond de invoering nog te veel onduidelijk is. Het voornemen is om op 1 november 2022 een definitief besluit te nemen over het ontwerp-Koninklijk Besluit met als invoeringsdatum 1 januari 2023.

Gelet op het vorenstaande wordt voorgesteld de tarieventabel 2023 vast te stellen, waarbij de tarieven 2022 zijn aangepast, inclusief een aantal redactionele aanpassingen. Deze tarieventabel treedt in werking op 1 januari 2023. Op deze manier blijven de tarieven actueel. Mocht er op 1 november 2022 meer duidelijkheid zijn over de invoeringsdatum van de Omgevingswet dan wordt in de PS-vergadering van december 2022 een aangepaste tarieventabel 2023 ter besluitvorming voorgelegd. In deze tarieventabel is dan onder meer de mogelijkheid opgenomen om milieuleges te gaan heffen. Invoeringsdatum van deze tarieventabel is dan gelijk aan de invoeringsdatum van de Omgevingswet.

2. Doelstellingen en evaluatiecriteria

Met de vaststelling van de legesverordening 2023 en tarieventabel 2023 beschikt de provincie weer over een actuele verordening. In de verordening zijn ten opzichte van 2022 een beperkt aantal redactionele aanpassingen verwerkt in de tarieventabel, die onder meer voortvloeien uit de vaststelling van de Omgevingsverordening Noord-Holland. De tarieven 2023 zijn conform de eerdere besluitvorming kostendekkend. De kostendekkendheid is gebaseerd op de gemiddelde tijdsbesteding per vergunningsaanvraag.

3. Financiering, communicatie en (burger)participatie

Financiële consequenties zijn op dit moment nog niet exact aan te geven, aangezien dit mede afhankelijk is van de in 2023 in te dienen vergunningsaanvragen. Ook de inwerkingtredingsdatum van de Omgevingswet speelt hierin mee. In de begroting 2023 is een totale opbrengst leges geraamd van € 3,4 miljoen (afgerond). In deze raming is rekening gehouden uit een legesopbrengst milieuvergunningen van € 500.000, -.

4. Proces en procedure

Na vaststelling door Provinciale Staten worden de legesverordening 2023 en de tarieventabel gepubliceerd en worden de omgevingsdiensten (ODNZKG en OD NHN) geïnformeerd.

5. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

dhr. A.Th.H. van Dijk, voorzitter

mw. R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit

Nr. 49-2022

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 6 september 2022;

gelet op artikel 220 van de Provinciewet

besluiten:

1. De legesverordening en de daarbij behorende tarieventabel 2023 vast te stellen

Haarlem, 10 oktober 2022

Provinciale Staten voornoemd,

voorzitter,

statengriffier,

Provincie Noord-Holland

Advies aan Provinciale Staten

Uw contactpersoon
K. Konings
AD/STG

Doorkiesnummer +31235143032
Koen.konings@noord-holland.nl

Tbv Statenvergadering d.d 10-10-2022
Commissie EFB
Datum commissievergadering 29-09-2022

6 oktober 2022

Onderwerp: Legesverordening 2023 en tarieventabel 2023

Advies commissie EFB:

De voordracht 'Legesverordening 2023 en tarieventabel 2023' als hamerstuk door te geleiden naar PS van 10 oktober 2022.

Uittreksel van het concept-verslag EFB 29-09-2022:

1. A-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Kocken)
   11.a. Financiën: Voordracht 'Controleprotocol controle jaarrekening 2022 (PS aangelegenheid) (A-agenda EFB 29-09-2022)

De **voorzitter** constateert dat er geen vragen zijn en benoemt dit stuk tot hamerstuk.

Dhr. **Roosendaal** (VVD) vraagt waar door PS limitatief is bepaald aan welke kaders de nadere voorwaarden van de accountant getoetst moeten worden? Hij kan de limitatieve opstelling niet vinden. Besloten wordt deze vraag technisch schriftelijk te behandelen.

Provincie Noord-Holland

PS-vergadering

Dossiernummer	10191
Extern Zaak ID	1852263
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	10 oktober 2022
Agendapunt	8.e
Titel	Zienswijze PS ontwerp meerjarenbegroting 2022-2023 Gemeenschappelijk Orgaan Hollandse Waterlinies (VD-51).
Organisatieonderdeel	BEL/IOT

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Ingekomen stukken ter kennisname	30 september 2022
PS-vergadering	**10 oktober 2022**

Toelichting

De provincie Noord-Holland is deelnemer in het Gemeenschappelijk Orgaan Hollandse Waterlinies. Op grond van artikel 48 van de Wet gemeenschappelijke regelingen is Provinciale Staten bevoegd een zienswijze in te dienen op de begroting van dit Gemeenschappelijk Orgaan. Aangezien de begroting geen vragen oproept stelt het college van Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten voor om geen zienswijze in te dienen.

Begroting 2022-2023

Beleid en financiën van Hollandse Waterlinies voor het jaar 2022-2023

Versie voor het Gemeenschappelijk orgaan d.d. 2 juni 2022

Hollandse Waterlinies

Postbus 80300

3508 TH Utrecht

E-mail: nieuwehollandsewaterlinie@provincie-utrecht.nl

Wat vindt u in de begroting 2022-2023

De opbouw van de begroting 4

Besluitvorming over de begroting 2022-2023 5

Het besluitvormingsproces omtrent deze begroting in beeld.

Beleidsbegroting: het programmaplan

We brengen in beeld wat de Hollandse Waterlinies wil bereiken, wat we daarvoor gaan doen en welke kosten dit met zich meebrengt.

Programma - Beschermen en uitdragen Hollandse Waterlinies 6

Programma

Beleidsbegroting: de paragrafen

In de paragrafen maken we een dwarsdoorsnede van de begroting over de thema's die voor het gemeenschappelijk orgaan relevant zijn.

Paragraaf 1 - Weerstandsvermogen en risicobeheersing 9
Paragraaf 2 - Bedrijfsvoering 11
Paragraaf 3 - Financiën 13

Paragrafen

Financiële begroting

De financiële begroting geeft een totaaloverzicht van de baten en lasten, zowel voor dit begrotingsjaar als de jaren daarna. Daarnaast brengen we onze financiële positie in beeld.

1. Uiteenzetting financiële positie 16
2. Meerjarenraming 2022-2025 18

Financiën

Voorwoord

Voor u ligt het eerste (concept-) meerjaren begroting van het gemeenschappelijk orgaan Hollandse Waterlinies (hierna: HWL). Deze begroting kan gezien worden als een voortzetting van een succesvol meerjarig provinciaal proces dat heeft geleid tot een plaats op de Unesco Werelderfgoedlijst. U kunt hier op gepaste wijze trots op zijn.

De afgelopen jaren bent u regelmatig geïnformeerd over de ontwikkelingen. Daarbij bent u onder meer op de hoogte gebracht van de belangrijkste uitgangspunten van dit project te weten het beschermen en uitdragen van de werelderfgoedwaarde van de werelderfgoedsite Hollandse Waterlinies. De officiële wereldwijde erkenning van de werelderfgoedsite Hollandse Waterlinies door UNESCO in juli 2021 betekent voor de Nederlandse staat een internationale verplichting om onder meer deze (goed) te beschermen en daarover te rapporteren aan de UNESCO. Binnen de nationale context van Nederland ligt de werelderfgoedsite Hollandse Waterlinies binnen het gebied van de vijf provincies Gelderland, Noord-Brabant, Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland.

De staten van de vier linieprovincies Noord-Holland, Utrecht, Gelderland en Noord-Brabant zijn samen de gemeenschappelijke regeling siteholderschap werelderfgoed Hollandse Waterlinies aangegaan. In deze gemeenschappelijke regeling is vastgelegd dat de vier linieprovincies samen verantwoordelijkheid nemen voor de bescherming en het uitdragen van de Hollandse Waterlinies als werelderfgoed, zodat het verhaal en ook het fysieke erfgoed behouden blijft voor volgende generaties. Ook zijn de vier linieprovincies samen met het Rijk verantwoordelijk voor de periodieke rapportages richting UNESCO. Deze regeling is voor onbepaalde tijd getroffen. Dit heeft te maken met het feit dat de werelderfgoedstatus ook voor onbepaalde tijd is verleend.

Het gemeenschappelijk orgaan is in feite de opvolger van de Liniecommissie en kent dezelfde bestuurlijke samenstelling, maar dan met een duidelijke juridische status vanuit de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Het gemeenschappelijk orgaan is een bestuurlijke samenwerking. Het orgaan wordt ondersteund door een klein ambtelijk bureau, het sitebureau, dat is ondergebracht bij de provincie Utrecht. De provincie Utrecht vervult dus de rol van zogenaamde 'centrumprovincie'. Dat betekent dat de provincie fungeert als 'host' ten behoeve van contracten, huisvesting, personeel en uitgaven.

Met vriendelijke groet,

Zita Pels, voorzitter Gemeenschappelijk orgaan Hollandse Waterlinies

Meer informatie kunt u vinden op onze website: www.programmanieuwehollandsewaterlinie.nl

De opbouw van de begroting

Opzet en inrichting van de begroting

De begroting van de Hollandse Waterlinies wordt zo compact mogelijk gehouden met de focus op financiële verantwoording van de activiteiten die door de HWL worden uitgevoerd voor de aangesloten provincies. De begroting geeft een totaalbeeld van de activiteiten van de HWL, de belangrijkste ontwikkelingen, de middelen die met de uitvoering zijn gemoeid en de financiële positie. Bestuurders krijgen met de informatie zoals opgenomen in deze programmabegroting voldoende mogelijkheden voor sturing en controle.

Een onderverdeling in programma's, met per programma de te realiseren doelstellingen en de hiervoor geraamde lasten en baten is bij de HWL niet relevant, omdat er bij de HWL geen sprake is van verschillende beleidsvelden.

In deze begroting worden de bijdrages en lasten op een heldere manier gepresenteerd. De nadruk ligt op de financiële verantwoording. Er wordt voor de inhoud - waar dat van toepassing is - verwezen naar de opgestelde achtergronddocumenten en opgestelde plannen van de HWL. Zo worden dubbelingen voorkomen.

Financiering van de uitgaven voor de taken van de HWL vindt plaats door de in een bijdrage verordening vastgestelde bedragen en verdeling. De deelnemende provincies staan garant voor deze bijdrage. Gemeentelijke bijdrage en Rijksuitkeringen en subsidies zijn niet van toepassing.

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) dient in de programmabegroting een aantal afzonderlijke paragrafen te worden opgenomen. In deze programmabegroting zijn achtereenvolgens opgenomen de paragrafen:

A. Weerstandsvermogen en risicomanagement
B. Bedrijfsvoering
C. Financiën

besluitvorming over de begroting

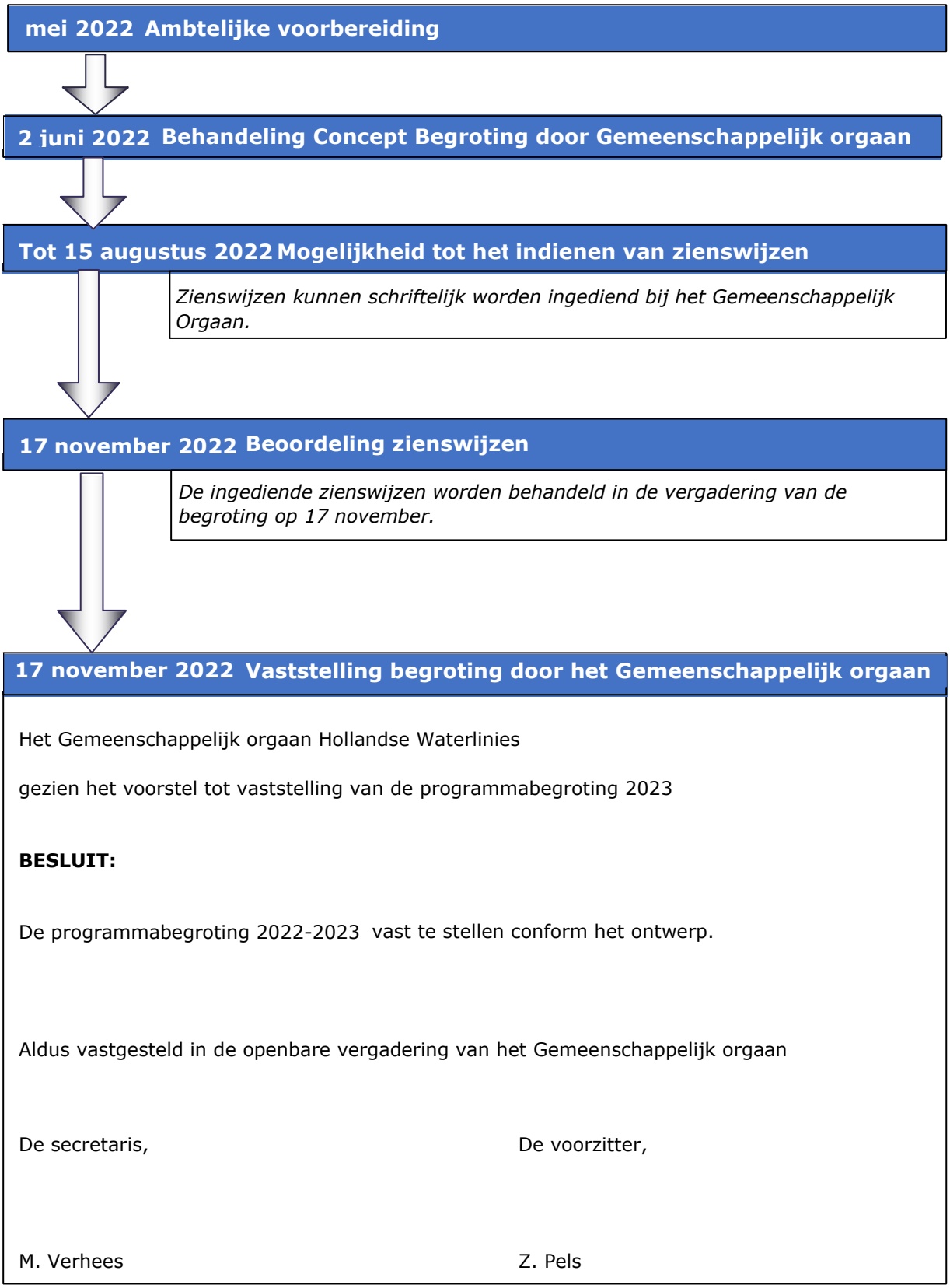

Het Gemeenschappelijk orgaan Hollandse Waterlinies

gezien het voorstel tot vaststelling van de programmabegroting 2023

BESLUIT:

De programmabegroting 2022-2023 vast te stellen conform het ontwerp.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van het Gemeenschappelijk orgaan

De secretaris, De voorzitter,

M. Verhees Z. Pels

Algemene toelichting bij het programma

Sinds juli 2021 is de Nieuwe Hollandse Waterlinie UNESCO werelderfgoed en werd daarmee toegevoegd aan de Stelling van Amsterdam die al sinds 1996 op de werelderfgoedlijst staat. Samen zijn ze nu de Hollandse Waterlinies. Op 24 maart 2022 is het gemeenschappelijk orgaan (GO) opgericht door de provincies Utrecht, Noord-Holland, Noord-Brabant en Gelderland.

Kenmerkend aan het GO is dat zij geen rechtspersoonlijkheid heeft en daarom niet zelfstandig kan deelnemen aan het (privaatrechtelijk) rechtsverkeer. Dat betekent dat het GO 'gehost' moet worden door één van de voornoemde deelnemers ten behoeve van contracten, personeel en uitgaven. In dit geval vervult de provincie Utrecht de functie van host, ook wel centrumprovincie genoemd en vertegenwoordigt de provincie Utrecht het GO in het maatschappelijk verkeer. Het GO maakt gebruik van de rechtspersoonlijkheid van de provincie Utrecht, voor zover nodig voor de uitvoering van de door het GO genomen besluiten in het (privaatrechtelijke) rechtsverkeer.

Doordat het GO geen rechtspersoonlijkheid heeft, kan zij ook geen eigen personeel hebben. De ambtelijke organisatie van het GO is als gevolg daarvan bij de provincie Utrecht belegd. De provincie Utrecht regelt, op voorstel van het GO, voorwaarden voor de inzet van het personeel, voor welke taken en tegen welke kosten dit gedaan kan worden. De afspraken omtrent de ondersteuning door de centrumprovincie Utrecht zijn verankerd in een dienstverleningsovereenkomst, het 'besluit ambtelijke ondersteuning' en 'het besluit ambtelijke gremia'.

De provincie Utrecht die de rol van centrumprovincie vervuld, is verantwoordelijk voor ambtelijke ondersteuning van het GO siteholderschap Hollandse Waterlinies. Daarvoor is het sitebureau opgericht dat het GO ondersteunt bij alle werkzaamheden die op het GO afkomen.

In het samenwerkingsverband met de 4 provincies draagt de Siteholder er zorg voor dat de Hollandse Waterlinies behouden blijven en beschermd worden. Dat het verhaal van de Hollandse Waterlinies uitgedragen wordt zodat het voor iedereen toegankelijk wordt op een manier waarbij het duidelijk wordt dat het een UNESCO Werelderfgoed betreft en waarom dat zo is. Behoud door ontwikkeling is daarbij het motto.

De Siteholder zorgt er voor dat iedereen de waarde van het erfgoed kent, dat men bewust met het erfgoed omgaat, dat het erfgoed behouden blijft en beschermd wordt en ook er voor te zorgen dat zoveel mogelijk mensen het verhaal van de Hollandse Waterlinies leren kennen, zodat het verhaal wordt doorgegeven aan volgende generaties. Bij ontwikkelingen staat de instandhouding en versterking van het werelderfgoed Hollandse Waterlinies centraal, uitgaande van de kernkwaliteiten.

De kerntaken zijn gericht op de harmonisatie van beleid en uitvoering van de vier provincies.

Bij taken en bevoegdheden is onderscheid gemaakt tussen de taken en bevoegdheden van het GO zelf en de taken en bevoegdheden van centrumprovincie Utrecht die het orgaan ondersteunt en faciliteert in zijn deelname aan het maatschappelijke en rechtsverkeer.

Het orgaan handelt in opdracht van de verschillende colleges, of draagt zorg voor de uitvoering van de hieronder genoemde taken:

a. afstemming en communicatie;

b. het stimuleren en controleren van de bescherming;

c. het opstellen, actualiseren en uitvoeren van het managementplan;

d. de verantwoording naar het Rijk;

e. het nakomen van de rapportageverplichtingen naar UNESCO;

f. het ondersteunen en faciliteren voor beschikbaar krijgen van voldoende middelen;

g. het bevorderen van visievorming ten behoeve van strategieën;

h. het stimuleren van kennisuitwisseling en expertise;

i. het tijdig identificeren van en reageren op bedreigingen en ontwikkelingen;

j. draagvlak, kennisverspreiding en promotie;

k. zijn eerste aanspreekpunt.

De financiën van dit programma

De provincies die deelnemen zijn verplicht om financieel bij te dragen aan de instandhouding van het GO en ervoor zorg te dragen dat deze haar taken behoorlijk kan vervullen. Dat betekent ook dat de deelnemende provincies verplicht in hun eigen begroting de middelen moeten opnemen die zij aan het GO moeten afdragen voor de instandhouding en haar taakuitvoering.

In een bijdrageverordening bepaalt het GO op welke wijze en in welke verhouding ten opzichte van elkaar de verschillende deelnemers zullen bijdragen aan de instandhouding en taakuitvoering van het GO (artikel 13 GR HWL).

Onderstaande tabel geeft een totaaloverzicht van de financiën van dit programma.

Baten en lasten	**2022**	**2023**
(* € 1)		
Saldo voorgaand jaar	832.079	224.579
Bijdragen provincies	1.000.000	1.000.000
Totaal beschikbaar	1.832.079	1.224.578
Sitebureau	-635.000	-410.000
Unesco	-15.000	-10.000
Siteholderschap	-45.000	-35.000
Communicatie	-612.500	-330.000
Kennis en educatie	-175.000	-110.000
Bescherming incl. Q-team	-85.000	-70.000
Beheer	-30.000	-75.000
Netwerken	-10.000	-60.000
Totaal lasten	*-1.607.500*	*-1.100.000*
Saldo van baten en lasten	**224.579**	**124.579**

Toelichting:

De bijdragen en de kosten in de jaren 2022 en 2023 zijn niet in evenwicht. Door de extra kosten in met name het Sitebureau het Siteholderschap de communicatie en beheer in deze jaren zijn de uitgaven hoger dan de bijdrage van de provincies. De kosten voor het sitebureau zijn in 2022 hoger dan in 2023. Dit komt doordat een deel van de personeelskosten uit 2021 nog niet zijn doorbelast aan het Gemeenschappelijk Orgaan. Met name in het oprichtingsjaar 2022 worden veel incidentele kosten gemaakt. Dit zit met name op 'het uitdragen van de status'. Er wordt een nieuwe website gebouwd, een nieuwe huisstijl ontwikkeld, alle communicatiematerialen en middelen worden aangepast en er wordt extra aandacht besteed aan de bekendmaking van de status. De Stichting Liniebreed Ondernemen ontvangt ieder jaar een subsidie van het GO. Voor 2022 is een bedrag opgenomen van 250.000. Het GO begroot dat ze die subsidie het jaar daarna afbouwt naar 150.000. In de jaren 2024 en 2025 is er sprake van een klein overschot. Door de aanwezigheid van een overschotsaldo uit de voorgaande jaren is er geen sprake van een tekort.

Producten

Tot dit programma behoren de volgende taakvelden/producten:
- Beschermen en uitdragen HWL (overhead)
- Treasury
- Onvoorziene uitgaven
- Vennootschapsbelasting

Overhead HWL

De kosten van overhead moeten volgens wettelijk voorschrift (BBV) afzonderlijk worden verantwoord. De overhead wordt niet meer toegerekend aan en opgenomen bij de verschillende programma's in de begroting. Overhead heeft betrekking op ondersteunende taken die niet direct dienstbaar zijn aan de externe klant of het externe product. De algemene definitie luidt als volgt: *overhead heeft betrekking op alle kosten die samenhangen met de sturing en de ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.*

HWL heeft een beperkt takenpakket en houdt zich alleen bezig met beschermen en uitdragen van de Hollandse Waterlinies. De baten en lasten worden in de begroting binnen één programma verantwoord. Alle kosten, met inbegrip van de lasten die een algemeen karakter hebben, zijn direct dienstbaar aan het beschermen, uitdragen en beheren van de HWL. Alle lasten worden daarom opgenomen binnen het programma 'Beschermen en uitdragen HWL'. Voor deze kosten is rekening gehouden met een inflatie correctie van 5% voor 2023 en verder. Gezien de huidige volatiliteit van de inflatie is het aan te bevelen om in de volgende begroting (2024), of eerder mocht hier aanleiding toe zijn, dit percentage te toetsen aan de actualiteit.

Treasury

In het BBV worden alle rentelasten en rentebaten begroot en verantwoord op het taakveld Treasury. Het GO kent geen rentelasten en er is momenteel ook geen sprake van rentebaten. Het GO draagt bij de uitoefening zorg voor een juiste uitvoering van de richtlijnen zoals die zijn vastgesteld in het geldende Treasurystatuut van de provincie Utrecht.

Onvoorziene uitgaven

In de begroting 2022-2023 zijn budgetten opgenomen voor incidentele inhuur ad respectievelijk €25.000 en €6.250 voor de jaren 2024 en 2025 is deze stelpost €5.000.

Vennootschapsbelasting

Vanaf de oprichting (24 maart 2022) is het gemeenschappelijke orgaan Hollandse Waterlinies niet belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. Voor de begrotingsjaren 2022-2025 is derhalve geen heffing van vennootschapsbelasting van toepassing.

Paragraaf 1 – Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Toelichting op het begrip weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is afhankelijk van de benodigde weerstandscapaciteit – de ingeschatte risico's – en de beschikbare weerstandscapaciteit – de middelen die beschikbaar zijn om eventuele tegenvallers op te kunnen vangen. Het weerstandsvermogen wordt gevormd door de aanwezige middelen om de nadelige gevolgen van risico's op te vangen.

Het gaat bij het weerstandsvermogen met name om risico's die niet via verzekeringen of voorzieningen kunnen worden ondervangen.

In onderstaand schema is dit weergegeven:

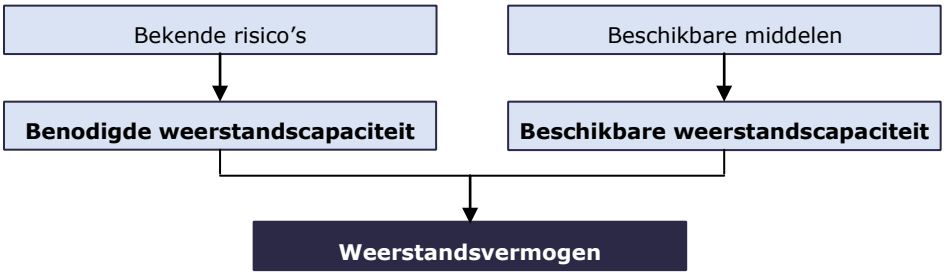

De benodigde weerstandscapaciteit wordt bepaald door:

- de verwachte impact van de aanwezige risico's;
- de gewenste mate van zekerheid dat de risico's kunnen worden opgevangen;
- de mate waarin de risico's al op andere wijze zijn afgedekt.

De beschikbare weerstandscapaciteit is het totaal aan middelen en mogelijkheden waarover de HWL kan beschikken om eventueel optredende niet begrote kosten af te dekken, zonder invloed op de uitvoering van taken.
De middelen die we tot de beschikbare weerstandscapaciteit rekenen zijn:

- de vrije aanwendbare reserves;
- de stille reserves;
- de post onvoorzien in de begroting.

Beleid omtrent weerstandscapaciteit

HWL is een gemeenschappelijk orgaan die taken uitvoert in opdracht van 4 provincies. Het weerstandsvermogen van de HWL wordt gevormd door het weerstandsvermogen van de afzonderlijke provincies. Niettemin zijn er redenen om ook binnen de HWL financiële weerstand op te bouwen. Op grond van wettelijke voorschriften is de HWL verplicht voorzieningen te vormen voor kwantificeerbare risico's, verplichtingen en tekorten.

Weerstandsvermogen
De 4 provincies die deelnemen in de HWL zijn voor hun aandeel aansprakelijk als er tekorten zouden ontstaan of dat de HWL niet in staat is om aan de betalingsverplichtingen te voldoen. Het provinciaal aandeel wordt bepaald op basis van de jaarlijkse bijdrage per provincie als percentage van de totale bijdrage van de vier provincies.

Maatregelen op het gebied van risicobeheersing en risicomanagement

Met de ramingen zoals opgenomen in de Kadernota 2022-2023 is zichtbaar gemaakt dat de HWL aan alle betalingsverplichtingen kan voldoen. Voor de begrotingsjaren 2022 en 2023 wordt er ingeteerd op het saldo aanwezige middelen uit de jaren voorafgaand aan de oprichting van het GO. Na 2023 groeit het saldo. Het is daarom niet te verwachten dat de deelnemende provincies voor de begrotingsjaren 2022-2025 financiële nadelen zullen ondervinden.

Paragraaf 2 – Bedrijfsvoering

Belangrijke ontwikkelingen en aandachtspunten in 2022-2023

Algemeen

De paragraaf bedrijfsvoering geeft inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens rond de bedrijfsvoering. Met bedrijfsvoering worden de bedrijfsprocessen bedoeld die nodig zijn om de beleidsdoelstellingen uit de programma's te realiseren.

Voor een goede bedrijfsvoering zijn budget, personeel met kennis en kunde, infrastructuur, leiding/aansturing, een goede communicatie, informatie en beheersinstrumenten nodig. Ook is een efficiënte inrichting van de organisatie en een gezonde samenwerkingscultuur, samen met provincies en andere partners cruciaal om de doelstellingen te bereiken en onze dienst adequaat te kunnen uitvoeren.

Onze organisatie zal zich inspannen om een de Hollandse Waterlinies zo breed mogelijk uit te dragen, te beschermen en te beheren. Het Gemeenschappelijk orgaan is verantwoordelijk voor een adequate bedrijfsvoering en heeft hierbij een kaderstellende en controlerende taak.

Inrichting van de organisatie

Het sitebureau van de HWL is gericht op de uitvoering van de taak om de werelderfgoedsite HWL zo goed mogelijk uit te dragen, te beschermen en te beheren. Het sitebureau bestaat uit de volgende personele bezetting:

1 programmamanager 0,7 fte
1 programmasecretaris 0,5 fte
1 programmaondersteuner 0,6 fte
1 projectleider Uitdragen 0,7 fte
1 webmaster 0,5 fte
1 projectleider Bescherming 0,6 fte
1 projectleider Educatie (tijdelijk in 2022) 0,2 fte
1 projectleder Informatieborden (tijdelijk in 2022) 0,3 fte

DVO voor Concern- en bestuursondersteuning vanuit de centrumprovincie Utrecht

De ondersteunende middelen (P&O, Financiën & Control, Administratie, Informatievoorziening & Automatisering, Huisvesting, JZ, Functionaris Gegevensbescherming + Privacy Officer en Archief staan direct ten dienste van de bedrijfsvoering van de HWL middels een daartoe afgesloten DVO. Voor deze DVO is overeengekomen met de centrumprovincie dat zij deze taken “om niet” uitvoert.

De concernondersteuning is gericht op:

- De planning- en controlcyclus
- Control (audit/interne controle, algemene financiële en juridische control)
- Organisatie-inrichting (treasury, budgetbeheer, mandatering, organisatieregelingen)
- Juridische control (gemeenschappelijke regeling en interne reglementen en verordeningen)
- Informatietechnologie & informatieveiligheid + de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde dataverwerking (ICT)
- Archief (centrale archiefverantwoording en -wetgeving)

Beleidsindicatoren

In het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) zijn een aantal beleidsindicatoren vastgesteld, die verplicht in de programma's en programmaverantwoording opgenomen moeten worden. De voor HWL relevante indicatoren met betrekking tot personele aangelegenheden zijn in onderstaande tabel opgesomd.

Beleidsindicator:	**2022**
Personele formatie	4,1 fte
Personele bezetting (inhuur via detachering)	4,1 fte
Beleidsindicator:	**2023**
Personele formatie	3,6 fte
Personele bezetting (inhuur via detachering)	3,6 fte

Paragraaf 3 – Financiën

Beleidskader: De financiële verordening van HWL

In de financiële verordening staan de uitgangspunten en doelstellingen voor het financiële beleid vermeld. De uitvoering en ontwikkelingen worden in deze paragraaf toegelicht.

Onderdelen:
- Algemene ontwikkelingen
- Treasurybeheer
- Risicobeheer
- Financiering

Algemene ontwikkelingen

Dit onderdeel schetst de belangrijkste interne en externe ontwikkelingen die invloed kunnen hebben op de treasuryfunctie, alsmede wijzigingen in de artikelen 143, 216 en 217a van de Provinciewet, de Wet Financiering Decentrale Overheden (wet Fido), het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV), het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), artikel 12 van de Gemeenschappelijke regeling siteholderschap werelderfgoed Hollandse Waterlinies en de Wet gemeenschappelijke regelingen en de Regeling uitzettingen en de wet Hof en het Verplicht Schatkistbankieren voor decentrale overheden.

Interne ontwikkelingen
HWL voldoet bij de uitvoering van de treasuryfunctie aan de wet- en regelgeving.
Bij wet van 11 december 2013 tot wijziging van de Wet financiering decentrale overheden is het een verplichting geworden om overtollige liquide middelen aan te houden in de schatkist van het Rijk. Gelden tegen gunstige rentetarieven uitzetten op spaarrekeningen of deposito's bij andere financiële instellingen is met de invoering van Schatkistbankieren niet meer toegestaan. Er mag een bedrag ter hoogte van 0,75% (met een ondergrens van € 450.000) van het jaarlijkse begrotingstotaal buiten de schatkist gehouden worden voor de uitvoering van dagelijkse taken. Het saldotegoed (in ieder geval boven de € 450.000) na oprichting van het gemeenschappelijk orgaan op 24 maart 2022 wordt aangehouden in ’s Rijks Schatkist.

Externe ontwikkelingen, rente-ontwikkelingen
De belangrijkste externe ontwikkelingen zijn (internationale) economische indicatoren en de invloed hiervan op de geld- en kapitaalmarkt, alsmede wijzigingen in wet- en regelgeving. HWL kent geen zelf ontwikkelde rentevisie. Zij volgt de marktgegevens en renteontwikkelingen via publicaties van gerenommeerde financiële instellingen. Zoals bijvoorbeeld ABN AMRO Bank, BNG Bank en Rabo Bank.
We verwachten dat de rente op de geld- en kapitaalmarkt in de komende periode op een laag niveau zal blijven met de kanttekening dat de huidige hoge inflatiecijfers een lichte opwaartse druk uitoefenen op de rente. Mocht de huidige hoge inflatie structureel ruim boven de 2% blijven verwachten wij op termijn verder oplopende rente.

Rentevisie algemeen
Aan de daling van de lange rente is een einde gekomen maar is nog steeds historisch laag. De lage lange rente kent zowel structurele als incidentele oorzaken. De coronacrisis en de ongekende steunmaatregelen wereldwijd hebben een grote invloed op de renteontwikkeling gehad. Het herstelpotentieel van de economie hangt sterk af van de bereidheid van consumenten om weer geld uit te geven en het vermogen van ondernemers om hun bedrijf aan te passen en de omzet weer zo dicht mogelijk tot het pre-coronaniveau op te krikken. Tegen deze achtergrond heeft de EC met het herstelfonds de broodnodige budgettaire prikkel gegeven om langdurige economische schade te verminderen. De korte rente is in 2021 steeds negatief geweest. Dit gold ook voor de credit rente op de lopende rekening boven de €100.000.

De rentevisie van de BNG bank van 1 februari 2022:

Afgaande op recente uitspraken van centrale bankiers lijkt het waarschijnlijk dat de ECB de effectenaankopen medio dit jaar zal beëindigen. Hiermee wordt de weg vrijgemaakt voor een eerste verhoging van de officiële tarieven voor het einde van 2022. Ook andere centrale banken zullen het monetaire beleid verkrappen. We verwachten dat de lange rentetarieven geleidelijk zullen oplopen.

De rentevisie van ABN AMRO bank van 1 februari 2022:

De lange rente is in januari opgelopen. Wij verwachten een verdere stijging van de lange rente en hebben onze ramingen opwaarts aangepast .

"Een eerste renteverhoging door de ECB laat vermoedelijk nog lang op zich wachten. ECB-president Christine Lagarde zal na afloop van de vergadering van 3 februari waarschijnlijk duidelijk maken dat de economische omstandigheden en de inflatie-verwachtingen in de eurozone sterk afwijken van die in de VS. Zo verwacht de ECB dat de inflatie gedurende een deel van 2022 nog zeer ruim boven het streefniveau van 2% blijft liggen, maar daarna weer snel daalt en op de middellange termijn onder het streefniveau van de centrale bank zal komen te liggen. Dit is in lijn met onze eigen verwachtingen voor de inflatie in de eurozone. Dit betekent dat het aannemelijk is dat de ECB, in tegenstelling tot de Fed, de rente voorlopig ongemoeid zal laten.

Lange rente zal in 2022 stijgen

De Amerikaanse lange rente en de wisselkoers van de dollar ten opzichte van de euro zijn sinds begin januari opgelopen. Dit gebeurde vooral onder invloed van de veranderingen in de verwachtingen over het beleid van de Fed. Omdat de Europese lange rente wat sterker wordt meegetrokken door de stijging van de Amerikaanse lange rente dan we eerder aannamen, hebben wij onze ramingen voor de lange rente in Duitsland en Nederland verhoogd. Desalniettemin zal het renteverschil tussen Europa en de VS wel groter worden.

De rentevisie van de HWL op 1 mei 2022:

We verwachten dat de rente op de geld- en kapitaalmarkt in de komende periode op een laag niveau zal blijven met de kanttekening dat de huidige hoge inflatiecijfers een opwaartse druk uitoefenen op de rente. Mocht de huidige hoge inflatie structureel ruim boven de 2% blijven verwachten wij op termijn verder oplopende rente en een einde aan de negatieve rente op creditgeld.

Treasurybeheer

Het treasurybeheer is de (beleids) uitvoering van de treasuryfunctie, binnen de kaders van het huidige treasurystatuut. De treasuryfunctie omvat alle activiteiten die zich richten op het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, financiële geldstromen, de financiële posities en hieraan verbonden risico's.

Risicobeheer

Kasgeldlimiet
De kasgeldlimiet is een wettelijke limiet en bepaalt de maximale omvang van de externe kortgeldpositie in enig jaar. De zogenaamde netto vlottende schuld mag maximaal 8,2% bedragen van het begrotingstotaal. Daarboven moet lang geld worden aangetrokken.

HWL heeft een positief startsaldo bij oprichting en door de jaarlijkse bijdragen van de 4 provincies en er is geen sprake van kredietgebruik.

Renterisico
De renterisiconorm is ook een wettelijke limiet en beperkt de vaste schuld die in enig jaar voor aflossing of renteherziening in aanmerking komt tot 20% van het begrotingssaldo.
Er is geen sprake van schuld bij de HWL. Derhalve is er geen renterisico.

Kredietrisicobeheer
HWL loopt geen risico's bij het uitzetten van geldmiddelen. De gelden worden uitgezet conform de voorwaarden genoemd in het treasurystatuut.

Financiering

Binnen de HWL is er geen sprake van financiering(en).

Wettelijke kaders

In de Notitie Rente 2017 van de BBV-commissie zijn voorschriften opgenomen voor de wijze waarop de rente verwerkt moeten worden in de begroting. Alle rentelasten en rentebaten uit hoofde van financieringen moeten bij Treasury worden verantwoord. Er mag een rentevergoeding over eigen financieringsmiddelen (reserves) worden berekend, maar deze rentevergoeding is gemaximeerd tot het rentepercentage dat is gebaseerd op het gewogen samenstel van de rentelasten over de externe financiering (langlopend én kortlopend). De omslagrente moet op consistente en eenduidige wijze worden toegerekend aan de individuele vaste activa. Het in de begroting voorgecalculeerde omslagpercentage mag binnen een marge van 0,5% worden afgerond. De BBV-commissie doet de aanbeveling om het Renteschema uit de Notitie Rente 2017 op te nemen in de paragraaf Financiering van de begroting. Omdat er binnen de HWL geen sprake is van financiering wordt het renteschema uit de notitie niet opgenomen.

Uiteenzetting financiële positie

Belangrijke ontwikkelingen en aandachtspunten

De belangrijkste ontwikkelingen en aandachtspunten ten aanzien van de financiële positie zijn:

- Sturen op een efficiënte bedrijfsvoering met een zo laag mogelijke overhead.
- Structureel is de (meerjaren) begroting sluitend zonder inzet van de reserves na 2023.

Personeelskosten

Het totaal van de structurele personele lasten van het sitebureau in deze begroting 2022 bedraagt €375.000 en in 2023 €393.750. Deze structurele personeelskosten zijn in de begroting geïndexeerd. De indexatie bedraagt 5% per jaar. In dit bedrag zijn niet de budgetten voor tijdelijke/externe inhuur opgenomen.

Investeringen

Via deze begroting worden geen kredieten gevraagd voor investeringen in 2022 of 2023.

Reserves

In het navolgende overzicht is de stand van de reserves opgenomen per 24 maart 2022 en de geraamde mutaties in 2022 en de verwachte eindstand op 31 december 2022.

In het navolgende overzicht is de stand van de reserves opgenomen per 1 januari 2023 en de geraamde mutaties in 2023 en de verwachte eindstand op 31 december 2023.

Overzicht reserves Bedragen x € 1.000	Stand 24-03-2022	Begroot resultaat 2022	Stand 31-12-2022
Algemene reserve			
Algemene reserve HWL	832	-608	224
Totaal	**832**	**-608**	**224**

Overzicht reserves Bedragen x € 1.000	Stand 01-01-2023	Begroot resultaat 2023	Stand 31-12-2023
Algemene reserve			
Algemene reserve HWL	224	-100	124
Totaal	**224**	**-100**	**124**

Toelichting bij de reserves:
Reserves worden gebruikt om incidentele kosten of financiële nadelen op te kunnen vangen.

Financiële kengetallen

Op 15 mei 2015 is een besluit tot wijziging van het BBV vastgesteld. Deze wijziging heeft betrekking op het opnemen van een uniforme set financiële kengetallen in de begroting. Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen helpen bij de beoordeling van de (ontwikkeling van de) financiële positie. De uniforme kengetallen bieden de mogelijkheid om onderling cijfers te vergelijken. Daarmee dragen deze kengetallen bij aan de controlerende en kaderstellende rol van het bestuur. Hierna nemen wij de kengetallen op, die verplicht in de programmabegroting moeten worden opgenomen.

Netto schuldquote
De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de baten. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
HWL heeft geen leningen verstrekt aan derden.
De uitkomst van de gecorrigeerde netto schuldquote is daardoor gelijk aan de netto schuldquote.

Solvabiliteitsratio
Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de organisatie in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen bestaat uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten.
In het algemeen wordt een getal tussen de 25 en 40% als een gezonde positie gezien.
Door het ontbreken van activa in de balans zijn de reserves theoretisch gelijk aan het saldo liquide middelen (ervan uitgaande dat de post debiteuren op 31-12 nihil bedraagt) en is er dus ook geen sprake van een echte solvabiliteitsratio

Structurele exploitatieruimte
Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Om de structurele lasten en baten te bepalen worden de incidentele lasten en baten van de totale lasten en baten afgetrokken.

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten en uitgedrukt in een percentage. Een ruimte van meer dan 1% geeft voldoende ruimte om structurele tegenvallers op te vangen.

Tabel met kengetallen	**Raming 2022**	**Raming 2023**
Netto schuldquote	NVT	NVT
Solvabiliteitsratio	NVT	NVT
Structurele exploitatieruimte	100%	100%

Toelichting bij de tabel met kengetallen:

- De geraamde structurele exploitatieruimte komt in 2022 en 2023 uit op 100%. Het begrote structurele resultaat 2022 van is € 50.000. De structurele exploitatieruimte is in 2022 positief en is als volgt opgebouwd: een structureel resultaat van € 50.000 ten opzichte van een totaalbedrag van € 50.000 aan geraamde baten. Het begrote structurele resultaat 2023 van is € 31.250. De structurele exploitatieruimte is in 2023 positief en is als volgt opgebouwd: een structureel resultaat van € 31.250 ten opzichte van een totaalbedrag van € 31.250 aan geraamde baten. Kengetallen zijn momentopnamen en de uitkomsten moeten in het perspectief van de specifieke bedrijfsactiviteiten en de bedrijfseigen vermogens- en financieringsverhoudingen beschouwd en beoordeeld worden.

Belangrijke ontwikkelingen en aandachtspunten

Meerjarenbegroting:

Baten en lasten (*€ 1)	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Baten:				
Saldo voorgaand jaar	832.079	224.579	124.579	156.141
Bijdragen provincies	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
Totaal beschikbaar	1.832.079	1.224.578	1.124.579	1.156.141
Lasten:				
Sitebureau	-635.000	-410.000	-428.438	-449.109
Unesco	-15.000	-10.000	-10.000	-10.000
Siteholderschap	-45.000	-35.000	-10.000	-10.000
Communicatie	-612.500	-330.000	-330.000	-330.000
Kennis en educatie	-175.000	-110.000	-110.000	-110.000
Bescherming incl. Q-team	-85.000	-70.000	-70.000	-70.000
Beheer	-30.000	-75.000	0	0
Netwerken	-10.000	-60.000	-10.000	-10.000
Totaal lasten	*-1.607.500*	*-1.100.000*	*-968.438*	*-989.109*
Saldo van baten en lasten	**224.579**	**124.579**	**156.141**	**167.032**

Toelichting bij de meerjarenbegroting:

- In de eerste 2 jaren wordt door incidentele kosten ingeteerd op de algemene reserve die bij oprichting op 24 maart 2022 aanwezig was.
- De jaren 2024 en 2025 laten een klein overschot zien wat afneemt door de indexatie van de lonen van het ingehuurde personeel.
- Voor de opvolgende jaren zal gekeken moeten worden of de bijdragen van de Provincies nog voldoende zijn om de kosten te dekken.

Uitgangspunten en toelichtingen bij de meerjarenramingen
Algemeen
De meerjarenraming geeft een indicatie van de verwachte begrotingssaldi in de periode 2022 t/m 2025. De uitgangspunten komen overeen met de Kaderbrief programmabegroting 2022-2023.

Prijsindexering kostenbudgetten
In het kader van de meerjarenraming is de prijsontwikkeling van de lonen vastgesteld op een gemiddeld percentage van 5%. Als de werkelijke kostenstijgingen in enig jaar anders uitvallen, wordt de begroting hierop aangepast.

Tabel met overzicht jaarlijkse bijdragen provincies conform besluit bijdrageverordening:

Overzicht bijdragen Provincies	Bedrag	Percentage
Utrecht	€ 300.000	30%
Noord-Holland	€ 300.000	30%
Gelderland	€ 300.000	30%
Noord-Brabant	€ 100.000	10%
Totaal	**€ 1.000.000**	**100%**

KADERNOTA 2022/2023

Uitgangspunten voor de taken en de doelen
plus financiële begroting periode 2022 -2023

Gemeenschappelijk Orgaan Hollandse Waterlinies is een samenwerkingsverband (op basis van de gemeenschappelijke regeling) van 4 provincies, te weten Noord Holland, Utrecht, Gelderland en Noord Brabant.

Utrecht, mei 2022

Inleiding
Sinds juli 2021 is de Nieuwe Hollandse Waterlinie UNESCO werelderfgoed en werd daarmee toegevoegd aan de Stelling van Amsterdam die al sinds 1996 op de werelderfgoedlijst staat. Samen zijn ze nu de Hollandse Waterlinies. Op 24 maart 2022 is het gemeenschappelijk orgaan opgericht er is er nu één nieuwe Siteholder voor de Hollandse Waterlinies. De taak van de Siteholder is het beschermen en uitdragen van dit unieke gebied.

Visie
In een samenwerkingsverband met 4 provincies draagt de Siteholder er zorg voor dat de Hollandse Waterlinies behouden blijven en beschermd worden. Dat het verhaal van de Hollandse Waterlinies uitgedragen wordt zodat het voor iedereen toegankelijk wordt op een manier waarbij het duidelijk wordt dat het een UNESCO Werelderfgoed betreft en waarom dat zo is. Behoud door ontwikkeling is daarbij het motto.

Missie
De Siteholder zorgt er voor dat iedereen de waarde van het erfgoed kent, dat men bewust met het erfgoed omgaat, dat het erfgoed behouden blijft en beschermd wordt en ook er voor te zorgen dat zoveel mogelijk mensen het verhaal van de Hollandse Waterlinies leren kennen, zodat het verhaal wordt doorgegeven aan volgende generaties. Bij ontwikkelingen staat de instandhouding en versterking van het werelderfgoed Hollandse Waterlinies centraal, uitgaande van de kernkwaliteiten.

Gemeenschappelijke Regeling
Vanaf het vroege begin van het nationale proces dat gericht was op de nominatie, hebben de vier voornoemde provincies in een bestuursovereenkomst de primaire verantwoordelijkheid op zich genomen, te weten: Noord-Holland, Utrecht, Gelderland en Noord-Brabant. Ten behoeve hiervan zijn de vier provincies een gemeenschappelijke regeling aangegaan.
Op 24 maart 2022 is het gemeenschappelijke orgaan Siteholderschap Werelderfgoed Hollandse Waterlinies opgericht dat verantwoordelijk is voor de coördinatie tussen- en gezamenlijkheid van de vier provincies gericht op beschermen en uitdragen van de werelderfgoedwaarde. Zo wordt geborgd dat aan de internationale verplichtingen van Nederland jegens de UNESCO kan worden voldaan. De Siteholder bestaat uit 4 Gedeputeerden van de Provincies in de GR. Vier afgevaardigden van de vier colleges van gedeputeerde staten die de samenwerking zijn aangegaan. De algemeen directeur van de RCE is als adviseur betrokken bij de Siteholder.

Gemeenschappelijk Overleg (Orgaan)
De taken van het GO zijn als volgt samen te vatten:

1. Algemene taken
   - opstellen, actualiseren en uitvoeren van het managementplan;
   - nakomen van de rapportageverplichtingen naar UNESCO; / de verantwoording naar het Rijk
   - bevorderen van visievorming ten behoeve van strategieën
   - zijn eerste aanspreekpunt

2. Bescherming van de universele waarden
   - stimuleren en controleren van de bescherming
   - tijdig identificeren van en reageren op bedreigingen en ontwikkelingen;
   - stimuleren van kennisuitwisseling en expertise;

3. Uitdragen van de universele waarden
   - afstemming en communicatie;
   - draagvlak, kennisverspreiding en promotie;

4. Organisatie en middelen
   - ondersteunen en faciliteren voor beschikbaar krijgen van voldoende middelen

Ad 1: Algemene taken
- opstellen, actualiseren en uitvoeren van het managementplan

Een managementplan is sinds 2006 verplicht bij het indienen van nieuwe UNESCO-werelderfgoednominaties**. I**n het managementplan staat hoe de instandhouding van de Hollandse Waterlinies is geregeld. Het managementplan is een dynamisch document dat regelmatig wordt herzien. Het managementplan beschrijft op welke manier partijen richting geven aan het

beschermen en uitdragen van het werelderfgoed, waarbij de bescherming van de Outstanding Universal Value (OUV) centraal staat.

De Uitzonderlijke Universele Waarde van de Hollandse Waterlinies is:

- Een buitengewoon voorbeeld van een Europees verdedigingssysteem van de moderne tijd dat intact is gebleven;
- Een ingenieus systeem van militaire verdediging door inundatie dat gebruik maakt van eigenschappen en elementen van het aanwezige landschap;
- Uniek in de Europese architectuurgeschiedenis;
- Een illustratie van Nederlandse inventiviteit in land- en waterbeheersing.

Een belangrijk onderdeel van het management plan is de beschrijving van organisatiestructuur en de rollen en verantwoordelijkheden van de betrokken partijen. Daarnaast komt de planologische bescherming, de wijze van beheer en de monitoring van het erfgoed aan de orde. Tot slot bevat het managementplan opgaven waar de komende periode aan gewerkt gaat worden inclusief een implementatiestrategie.

In 2023 wordt een herziene versie van het bij de nominatie ingediende managementplan opgesteld. In 2022 worden hiervoor de voorbereidingen getroffen en de opdracht verstrekt.

- nakomen van de rapportageverplichtingen naar UNESCO; / de verantwoording naar het Rijk

Een rapportageverplichting voortvloeiende uit de nominatie is het opstellen van een overzicht van toekomstige projecten binnen de grenzen van de site. Dit overzicht biedt de mogelijkheid om bij ontwikkelingen in een vroeg stadium de bescherming van de OUV mee te wegen in de planvorming. Dit overzicht moet eind 2022 gereed zijn.

- bevorderen van visievorming ten behoeve van strategieën

- zijn eerste aanspreekpunt voor het Rijk en UNESCO

Ad 2. Bescherming van de universele waarden

- stimuleren en controleren van de bescherming

Om de bescherming te borgen zijn er binnen het GO 2 gremia werkzaam:

1. De Werkgroep Bescherming
   Deze werkgroep bestaat uit ambtelijke vertegenwoordigers van de 4 provincies en een adviseur vanuit RCE, onder leiding van een coördinator vanuit het sitebureau. De werkgroep heeft tot taak het uitvoeren van gebiedsanalyses, het zorgdragen voor de harmonisatie van ruimtelijk beleid en het bespreken van casussen mbt ontwikkelingen binnen de site.
2. Het kwaliteitsteam
   Dit team bestaat uit deskundigen op het gebied van planologische ontwikkelingen, ruimtelijke opgaven en cultuurhistorische waarden. Zij is de adviseur voor de Siteholder op complexe vraagstukken en formuleert visie en strategie op bescherming van de OUV.

- tijdig identificeren van en reageren op bedreigingen en ontwikkelingen;
  Voor zowel de Werkgroep Bescherming als het Kwaliteitsteam geldt dat zij een signaalfunctie hebben op het gebied van bedreigingen en ontwikkelingen.

De gemeenten zijn eerst verantwoordelijken als het gaat om het toezien op ontwikkelingen en het handhaven bij overtredingen.

- stimuleren van kennisuitwisseling en expertise;
  Vanuit de centrale taak worden kennisbijeenkomsten en expertmeetingsgeorganiseerd. Ook wordt een toolbox en een stroomdiagram ontwikkeld die partners informatie verschaffen over wat te doen bij ontwikkelingen.

Ad 3. Uitdragen van de universele waarden

- afstemming en communicatie;

Teneinde de samenwerking tussen de vier provincies en tussen de Siteholder en externe partijen goed te laten verlopen is afstemming en communicatie van groot belang. Er wordt geparticipeerd in relevante netwerken en samengewerkt in werkgroepen en overlegorganen.

- draagvlak, kennisverspreiding en promotie;

Voor dit onderdeel is de Werkgroep Uitdragen eerste verantwoordelijke. Deze werkgroep bestaat uit ambtelijke afgevaardigden van de vier provincies, onder leiding van een coördinator van het Sitebureau.
Hoe vaker het verhaal van de Hollandse Waterlinies verteld wordt hoe meer mensen het verhaal leren kennen, herkennen en waarderen. Om dit op een herkenbare en uniforme manier te doen is er een huisstijl ontwikkeld. Met het samengaan van de Nieuwe Hollandse Waterlinies en de Stelling van Amsterdam moet een nieuwe huisstijl ontwikkeld worden, evenals een nieuwe website, nieuwe informatieborden en nieuw promotiemateriaal om beide linies samen uit te dragen als Hollandse Waterlinies.

De historische waarde en de betekenis van de Nieuwe Hollandse Waterlinie wordt gepresenteerd aan een groot publiek doormiddel van bezoekerscentra, publicaties, evenementen, exposities en educatieve programma's. Doel is om steeds meer mensen in binnen- en buitenland bekend te maken met het verhaal van de Hollandse Waterlinies. Hiervoor wordt op het gebied van publiekscommunicatie en marketing samengewerkt met een aantal partijen.

Het Kenniscentrum Waterlinies ontsluit zowel digitaal als analoog historische en actuele kennis over de Nieuwe Hollandse Waterlinie.

Voor UNESCO is het heel belangrijk dat het verhaal van het erfgoed door wordt gegeven aan de volgende generaties. Hiervoor wordt een lespakket ontwikkeld en worden op verschillende forten speciale rondleidingen aan schoolklassen gegeven.

Ambtelijke ondersteuning
Het sitebureau is het centrale ambtelijke onderdeel dat de samenwerking organiseert, de Siteholder ondersteunt en faciliteert in de uitvoering van haar taken en de centrale spil is in het interprovinciale netwerk.

De personele bezetting ziet er als volgt uit:
1 programmamanager 0, 7 (secretaris-directeur) fte
1 programmasecretaris 0,5 fte

1 programmaondersteuner 0,6 fte
1 projectleider Uitdragen 0,7 fte
1 webmaster 0,5 fte
1 projectleider Bescherming 0,6 fte
1 projectleider Educatie (tijdelijk) 0,2 fte
1 projectleder Informatieborden (tijdelijk) 0,3 fte

Voor taken sitebureau zie bijlage Werkplan

De financiën van dit programma
Een deelnemende provincie is jaarlijks een vaste bijdrage verschuldigd aan het orgaan. Het orgaan stelt jaarlijks in de begroting per deelnemende provincie de bijdrage vast voor de instandhouding van het orgaan en uitvoering van taken in dat betreffende begrotingsjaar.
De hoogte van de bijdrage wordt berekend op basis van de totale kosten van het orgaan in het betreffende begrotingsjaar waarbij op grond van de ligging van de Hollandse Waterlinies in de vier provincies onderstaande verdeling in acht wordt gehouden:

Deelnemende provincies	Financiële verdeling
Provincie Noord-Holland	30%
Provincie Utrecht	30%
Provincie Gelderland	30%
Provincie Noord-Brabant	10%

Voor 2022-2025 zijn deze bijdrage respectievelijk € 300.000, € 300.000, € 300.000 en € 100.000

Meerjarig exploitatie-overzicht van baten en lasten

Baten en lasten (*€ 1)	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Baten:				
Saldo voorgaand jaar	832.079	224.579	124.579	156.141
Bijdragen provincies	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
Totaal beschikbaar	1.832.079	1.224.578	1.124.579	1.156.141
Lasten:				
Sitebureau	-635.000	-410.000	-428.438	-449.109
Unesco	-15.000	-10.000	-10.000	-10.000
Siteholderschap	-45.000	-35.000	-10.000	-10.000
Communicatie	-612.500	-330.000	-330.000	-330.000
Kennis en educatie	-175.000	-110.000	-110.000	-110.000
Bescherming incl. Q-team	-85.000	-70.000	-70.000	-70.000
Beheer	-30.000	-75.000	0	0
Netwerken	-10.000	-60.000	-10.000	-10.000
Totaal lasten	*-1.607.500*	*-1.100.000*	*-968.438*	*-989.109*
Saldo van baten en lasten	**224.579**	**124.579**	**156.141**	**167.032**

Toelichting bij de meerjarenbegroting:

- In de eerste 2 jaren wordt door incidentele kosten ingeteerd op de algemene reserve die bij oprichting op 24 maart 2022 aanwezig was.
- De jaren 2024 en 2025 laten een klein overschot zien wat afneemt door de indexatie van de lonen van het ingehuurde personeel.
- Voor de opvolgende jaren zal gekeken moeten worden of de bijdragen van de Provincies nog voldoende zijn om de kosten te dekken.
- De kosten voor het sitebureau zijn in 2022 hoger dan in 2023. Dit komt doordat een deel van de personeelskosten uit 2021 nog niet zijn doorbelast aan het Gemeenschappelijk Orgaan.

Belangrijke punten ten aanzien van de begroting en opmerkingen ten opzichte deze Kadernota 2022/2023 en de Kadernota 2024:

- Het GO dient normaliter de kadernota voor 15 april van het jaar voorafgaande aan het jaar waarvoor zij dient aan te leveren aan het ministerie van BZK.
- De deelnemende provincies hebben hieraan voorafgaand hun zienswijze in kunnen dienen bij het GO.
- Door de oprichting van het GO op 24 maart 2022 heeft de kadernota betrekking op 2022 en 2023 en is bovenvermelde data in deze kadernota niet gehaald c.q. heeft PS nog geen zienswijze kunnen indienen.
- Het meerjarige exploitatieoverzicht 2024 – 2027 zal in de komende kadernota worden opgenomen. Alsmede een toelichting op deze meerjarenbegroting.
- In de toelichting op de meerjarenbegroting zal worden stilgestaan bij eventuele incidentele lasten en onvoorziene uitgaven alsmede eventuele financiële risico’s
- De geprognosticeerde balansen 2024 -2027 zal eveneens in de komende kadernota worden opgenomen.
- In de toelichting van de balansen wordt ingegaan op de ontwikkeling van de liquiditeitspositie, de solvabiliteitspositie en weerstandsvermogen.
- De 4 provincies die deelnemen in de GO zijn voor hun aandeel aansprakelijk als vermogenstekorten zouden ontstaan.

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
M. Groen
BEL/IOT

Telefoonnummer +31235145610
groenm@noord-holland.nl

Verzenddatum
31 AUG. 2022

Kenmerk
1852263/1855070

Uw kenmerk

Betreft: ontwerp meerjarenbegroting 2022 - 2023
Gemeenschappelijk Orgaan Hollandse Waterlinies

Geachte leden,

Hierbij ontvangt u ter besluitvorming de bijgaande statenvoordracht met het bijbehorende ontwerpbesluit, met bijlagen, over de zienswijze op de meerjarenbegroting 2022 – 2023 van het Gemeenschappelijk Orgaan Hollandse Waterlinies.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

A.Th.H. van Dijk

1 bijlage(n)

Statenvoordracht en ontwerpbesluit

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

VOORDRACHT

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 30 augustus 2022

Onderwerp: zienswijze meerjarenbegroting 2022 - 2023 Gemeenschappelijk Orgaan Hollandse Waterlinies

Kenmerk: 1852263/1855076

Bijlagen: 2

1. **Ontwerp kadernota 2022 – 2023;**
2. **Ontwerp meerjarenbegroting 2022 - 2023**

1. Inleiding

Op 24 maart 2022 is het Gemeenschappelijk Orgaan (GO) Hollandse Waterlinies opgericht. Dit GO is verantwoordelijk voor het behoud en de bescherming van de 'Outstanding Universal Value' (OUV) van het UNESCO Werelderfgoed Hollandse Waterlinies en het uitdragen van deze OUV. De provincies Noord-Holland, Utrecht, Gelderland en Noord-Brabant zijn deelnemer aan dit Gemeenschappelijk Orgaan.
Het Gemeenschappelijk Orgaan Hollandse Waterlinies heeft op 2 juni 2022 de ontwerp kadernota 2022 -2023 ter kennisgeving en de ontwerp meerjarenbegroting 2022 – 2023 voor een zienswijze naar Provinciale Staten gestuurd. PS moeten deze zienswijze voor 15 augustus 2022 indienen bij het GO. Deze termijn wijkt af van de reguliere termijnen conform de Wet op de gemeenschappelijke regelingen. Het ministerie van Binnenlandse Zaken heeft zich hiermee akkoord verklaard, omdat het gemeenschappelijk orgaan dit jaar is opgericht.

Ontwerpbegroting 2022 - 2023

Het totaal overzicht van de financiën van GO Hollandse Waterlinies is samengevat als volgt weer te geven:

Baten en lasten	*2022*	*2023*
Saldo voorgaand jaar	832.079	224.579
Bijdragen provincies	1.000.000	1.000.000
Totaal beschikbaar	1.832.079	1.224.579
Totaal aan lasten	1.607.500	1.100.000
Saldo van baten en lasten	224.579	124.579

Bij de oprichting start het GO met een saldo van € 832.079,- uit voorgaande jaren, toen de vier provincies samenwerkten in een samenwerkingsverband. Hierdoor kunnen incidentele kosten in het oprichtingsjaar worden gedekt, zoals de kosten voor een nieuwe website, nieuwe huisstijl, uniforme bebording langs de waterlinies en een educatietoolkit.

Om de kosten van het Gemeenschappelijk Orgaan te kunnen betalen, dragen de vier provincies jaarlijks € 1.000.000,- bij. Dit sluit aan bij de raming die werd genoemd in Statenvoordracht 25-2020 betreffende de beoogde oprichting van GO Hollandse Waterlinies en sluit tevens aan op de ervaring met de jarenlange voorafgaande samenwerking van de vier betrokken provincies.

In de Bijdrageverordening Hollandse Waterlinies 2022 (art. 3) is bepaald dat de hoogte van de bijdragen van de provincies wordt berekend op basis van de totale kosten van het orgaan in het betreffende begrotingsjaar, waarbij op grond van de ligging van de Hollandse Waterlinies in de vier provincies de onderstaande verdeling in acht wordt genomen:

Deelnemende provincies	**Financiële verdeling**
Provincie Noord-Holland	30%
Provincie Utrecht	30%
Provincie Gelderland	30%
Provincie Noord-Brabant	10%

De bijdrage van de provincie Noord-Brabant is minder, omdat slechts een klein deel van de Hollandse Waterlinies binnen deze provincie valt.

Aangezien in de ontwerp-begroting 2022-2023 een totale jaarlijkse bijdrage van de provincies van € 1.000.000,- is opgenomen, dient de provincie Noord-Holland een jaarlijkse bijdrage van € 300.000,- te betalen. Deze bijdrage kan worden gedekt uit de begrotingsmiddelen van OD 6.4.2 ‘UNESCO Stelling van Amsterdam behouden en herbestemmen’.

2. Zienswijze

De ontwerp meerjarenbegroting 2022 - 2023 geeft geen aanleiding tot het indienen van een zienswijze.

3. Financiering, communicatie en (burger)participatie

n.v.t.

4. Proces en procedure

Vanwege het zomerreces is het niet mogelijk om voor 15 augustus te reageren. We volstaan dus met een voorlopige zienswijze. Indien Provinciale Staten anders hebben besloten dan melden we dit op de vergadering van het Gemeenschappelijk Orgaan op 2 november 2022.

5. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

dhr. A.Th.H. van Dijk, voorzitter

mw. R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit

Nr. 51-2022

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 30 augustus 2022;

gelet op artikel 48 van de Wet gemeenschappelijke regelingen;,

besluiten:

1. geen zienswijze in te dienen op de meerjarenbegroting 2022 - 2023 van het gemeenschappelijk orgaan Hollandse Waterlinies;

Haarlem, 10 oktober 2022

Provinciale Staten voornoemd,

voorzitter,

statengriffier,

Provincie Noord-Holland

Advies aan Provinciale Staten

Uw contactpersoon
K. Konings
AD/STG

Doorkiesnummer +31235143032
Koen.konings@noord-holland.nl

Tbv Statenvergadering d.d 10-10-2022
Commissie EFB
Datum commissievergadering 29-09-2022

6 oktober 2022

Onderwerp: Zienswijze PS ontwerp meerjarenbegroting 2022 - 2023 Gemeenschappelijk Orgaan Hollandse Waterlinies

Advies commissie EFB:

De voordracht zienswijze PS ontwerp meerjarenbegroting 2022 - 2023 Gemeenschappelijk Orgaan Hollandse Waterlinies als hamerstuk door te geleiden naar PS van 10 oktober 2022.

Uittreksel van het concept-verslag EFB 29-09-2022:

Dhr. **Hollebeek** (PvdD) geeft aan dat de PvdD bij de begroting van vorig jaar een motie heeft ingediend om het gesprek met de andere drie provincies aan te gaan over hoe ecologie en natuur aan de cultuurwaarde van de waterlinies te koppelen en vraagt of deze gesprekken al gaande of zijn geweest en of er een terugkoppeling van gedeputeerde is of kan worden verwacht?

Dhr. **Wagelaar** is akkoord om geen zienswijze in te dienen, maar vraagt zich af hoe het orgaan straks verantwoording gaat afleggen op de bijdrage van de provincie.

Gedeputeerde **Kocken** geeft aan dat in het uitvoeringsprogramma, dat na volgende week richting de Statencommissie komt, uitwerking gegeven wordt aan de motie van de PvdD. Verantwoording wordt afgelegd met de jaarrekening, waaruit kan worden afgeleid of de begroting en de jaarrekening zich tot elkaar verhouden.

De **voorzitter** constateert dat er verder geen vragen zijn en benoemt dit stuk tot hamerstuk.

1.

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

N. Bouwens

BEL/O&I

Telefoonnummer +31235144634
bouwensn@noord-Holland.nl

Verzenddatum

31 AUG. 2022

Kenmerk

1837600/1887365

Uw kenmerk

Betreft: Reactie initiatiefvoorstel ChristenUnie en Partij voor de Dieren inzake Noord-Holland Impact

Geachte leden,

Op 6 mei jl. ontvingen wij het initiatiefvoorstel van ChristenUnie en Partij voor de Dieren 'Noord-Holland Impact; 16 voorstellen voor het stimuleren van een economie die van waarde is voor de samenleving".

Het initiatiefvoorstel doet voorstellen voor nieuw economisch beleid onder de noemer van de 'betekeniseconomie.' Met deze brief geven wij graag onze reactie op het initiatiefvoorstel. Deze bestaat uit een korte algemene reactie, waarna wij puntsgewijs ingaan op de afzonderlijke voorstellen.

Naast het initiatiefvoorstel zijn tijdens de behandeling van de Actieagenda Circulaire Economie 2021-2025 in de commissie EFB op 18 januari 2021 door enkele van u vragen gesteld hoe het circulaire economie beleid en het algemene economie beleid zich tot elkaar verhouden. Dit laatste betrof vooral de Uitvoeringsagenda Economie 2021-2023 die toen nog moest worden vastgesteld.

De gedeputeerde circulaire economie heeft in reactie hierop toegezegd dat wij voor het einde van deze coalitieperiode een reflectie zouden geven op deze verhouding. Deze reflectie heeft parallellen met onze reactie op het initiatiefvoorstel. Daarom ontvangt u gelijktijdig met onze reactie op het initiatiefvoorstel een aparte brief met onze reflectie, zodat u desgewenst deze in samenhang kunt bespreken.

Algemene reactie
Het initiatiefvoorstel doet voorstellen hoe wij als provincie de transitie naar een 'betekeniseconomie' kunnen versnellen. De betekeniseconomie is, zoals de indieners van het initiatiefvoorstel het zelf formuleren, 'een parapluterm voor de verschillende economische modellen waarbij het welzijn van de planeet en haar inwoners centraal staat (donuteconomie, welzijnseconomie, gemenegoed-economie, impact-economie). Het is een toekomstbestendige, regeneratieve, circulaire, klimaatneutrale/klimaatpositieve en inclusieve economie, waarin het doel is de maatschappelijke bijdrage en brede welvaart te maximaliseren.' Los van de termen die hiervoor gebruikt kunnen worden, is in onze ogen de rode draad het streven naar welvaart en

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Dreef 3
2012 HR Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

welzijn voor iedereen, waarbij de keuzes die we nu maken voor onze eigen inwoners niet ten koste mogen gaan van toekomstige generaties of van mensen elders in de wereld. In onze ogen is economische groei mogelijk rekening houdend met de ecologische grenzen van onze planeet.

Allereerst willen we onze waardering uitspreken voor het initiatiefvoorstel. Het streven naar welvaart en welzijn voor iedereen is het hoofddoel van ons beleid, zoals onder meer vastgelegd in het Coalitieakkoord 2019-2023, onze Omgevingsvisie NH2050 en in specifieke beleidskaders en uitvoeringsagenda's voor onder andere economie en circulaire economie. Zo is ons algemene economie beleid nadrukkelijk gekoppeld aan de gedachte van brede welvaart. Hierbij hebben we in de huidige Uitvoeringsagenda een extra accent gelegd op de verduurzaming van de economie en de bijdrage van economie aan de (transitie)opgaven voor energie, circulaire economie, klimaat, CO_2, stikstof en voedsel. Zoals we beschrijven in de brief met onze reflectie op de verhouding tussen ons algemene economie beleid en circulaire economie beleid zien we meerwaarde in het op termijn nog verder integreren van algemene en circulaire economie en mogelijk andere thema's in een nieuwe economische visie in 2025. Het initiatiefvoorstel sluit naar ons oordeel goed aan op deze koers en biedt op onderdelen ook nieuwe ideeën voor de verdere uitwerking hiervan.

De specifieke voorstellen die in het initiatiefvoorstel worden gedaan lopen sterk uiteen. Sommige richten zich op de strategische hoofdlijnen van ons beleid. Andere richten zich meer op het anders inzetten van bestaande instrumenten of het verkennen van nieuwe instrumenten. Daarnaast worden ook concrete acties voorgesteld om als provincie zelf het goede voorbeeld te geven.

Bij een aantal voorstellen zien wij interessante suggesties en ideeën hoe we onze inzet op brede welvaart nog beter kunnen invullen. Deze willen we graag verder verkennen. Bij een ander deel van de voorstellen zijn wij van oordeel dat deze goed passen bij ons huidige beleid. Dit geldt onder meer voor de inzet van onze verbonden partijen en het agenderen van de doelen van betekeniseconomie bij onze partners. Deze voorstellen beschouwen wij als een oproep om hiermee door te gaan en waar mogelijk nog extra op in te zetten.
Ten aanzien van de voorstellen die specifiek betrekking hebben op de relatie met ons pensioenfonds en huisbankier, delen wij de oproep van de indieners van het initiatiefvoorstel. Hierbij willen we wel de kanttekening plaatsen dat onze invloed zeer gering is.
Tenslotte richt een deel van de voorstellen zich op het aanpassen van instrumenten die logisch voortvloeien uit ons huidige beleid. Voorbeelden hiervan zijn het aanpassen van de doelenboom van de begroting en het aanpassen van indicatoren in onze brede basismonitor. In onze ogen is daarvoor eerst een bredere beleidsafweging nodig alvorens aanpassing mogelijk is.

Reactie per voorstel
Hieronder geven wij een reactie op de afzonderlijke voorstellen in het initiatiefvoorstel.

1.De naam van de portefeuille 'Economie' aan te passen naar een term die beter uitdrukt waar de provincie zelf naar zegt te streven, namelijk economie gericht op brede welvaart. Dus bijvoorbeeld 'Betekeniseconomie' in plaats van 'Economie'.

De gedachte om de naam van de portefeuille aan te passen om te benadrukken waar de focus van het beleid voor die specifieke portefeuille ligt, vinden wij op zich sympathiek. Uiteindelijk is het wat ons betreft aan het volgende college om daar een keuze in te maken, want zo'n specifieke naamsverandering moet wel aansluiten op het coalitieakkoord. Wij zien in algemene zin geen meerwaarde hierin. Naar ons oordeel gaat het erom waar ons economisch beleid inhoudelijk voor staat, los van de naam van de portefeuille. Met instemming van de Staten hebben wij in onze economische uitvoeringsagenda en ook bij de opzet van de Brede Basismonitor gekozen voor het begrip brede welvaart als uitgangspunt. In onze brief waarin wij reflecteren op de relatie tussen het beleid voor economie en circulaire economie komt dat ook terug vanuit het inzicht dat we met het economisch beleid en beleid voor circulaire economie in essentie hetzelfde doel nastreven: een duurzame, houdbare economie. Onze suggestie voor het volgende college is om een nieuw beleidskader 'duurzame economie' op te stellen, om zo een duidelijk en richtinggevend beleidsstuk te hebben waaronder de provincie haar activiteiten voor de verduurzaming van de economie kan hangen.

2. Ook binnen de Brede Basismonitor de naam van het thema 'Economie' aan te passen naar een term die beter uitdrukt waar de provincie zelf zegt naar te streven, namelijk economie gericht op brede welvaart. Dus bijvoorbeeld 'Betekeniseconomie' in plaats van 'Economie'.

Het idee van de Brede Basismonitor is om aan de hand van een brede set van neutrale indicatoren inzicht te krijgen in trends en ontwikkelingen rond het begrip 'brede welvaart'. De Brede Basismonitor is daarmee een waardevrije trendmonitor en geen beleidsmonitor. De thema's en indicatoren daarin zijn zo gekozen dat ze in samenhang een beeld schetsen van brede welvaart. Het perspectief van de Noord-Hollandse burger vinden we daarin belangrijk. De term 'economie' en de indicatoren daarin, zoals het bruto regionaal product, het besteedbaar inkomen en vermogens van huishoudens zijn op zich objectief en kunnen veel zeggen over hoe burgers op onderdelen 'brede welvaart' ervaren. Want ook het hebben van een baan, van perspectieven op ontwikkelingsmogelijkheden in het werk en huisvesting, wegen mee in de brede welvaartservaring van burgers. Daarnaast gaat brede welvaart ook over zaken als sociale veiligheid, natuur, milieu, gezondheid, enzovoort. Het gaat dus om de combinatie van deze elementen en de juiste balans. Daarom adviseren we in de Brede Basismonitor het thema 'economie' te blijven hanteren.

3. GS te verzoeken om de invloed van de provincie aan te wenden om bij de partners (zoals Havenbedrijf, ROM en Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord) de doelen van de betekeniseconomie te agenderen, zodat ook de partners met een frisse blik naar een activiteiten en communicatie gaan kijken.

Wij zijn het met u eens dat het goed is om de invloed van de provincie te benutten om onze beleidsdoelen en instrumenten bij onze partners te agenderen. Dat is ook de huidige praktijk en daar waar we zelf een belang hebben (zoals ROM, ONHN en SADC) zetten we ook onze formele sturingsmogelijkheden in, zoals het goedkeuren van activiteitenplannen, bedrijfsplannen en dergelijke via de aandeelhoudersvergaderingen. In het geval van de specifiek genoemde partners staan de doelen van de betekeniseconomie scherp op het netvlies, mede als gevolg van onze inbreng. Zo richt de ROM zich via het Transitiefonds nadrukkelijk op investeringen in energietransitie en circulaire economie. Ook is voor de investeringen vanuit het andere fonds van de ROM (MKB-fonds) afgesproken dat deze de energietransitie en de transitie naar de circulaire economie niet schaden (do-no-harm principe).

4. GS te verzoeken om de provincie te laten aansluiten bij City Deal Impact Ondernemen en de samenwerking met Amsterdam Impact te versterken

Wij voeren op dit moment al de nodige activiteiten uit op dit terrein. Het provinciale programma GO!-NH werkt nauw samen met veel partners uit het innovatie-ecosysteem in Noord-Holland om expertise uit te wisselen. Een deel van de partners is hier te vinden. Met Amsterdam Impact is ook contact en wordt kennis uitgewisseld. Een aantal ondernemers die in het netwerk van Amsterdam Impact zitten hebben ook meegedaan aan één van de GO!-NH programma's. Hetzelfde geldt voor de CityDeal Impact Ondernemen. De provincie heeft contact met bijvoorbeeld de gemeente Haarlem, die partner is in de CityDeal en met het ministerie van Economische Zaken en Klimaat. Het is mogelijk om te onderzoeken of deze activiteiten en samenwerking uit te breiden zijn.

5. GS te verzoeken om te onderzoeken hoe de provincie bedrijven kan stimuleren om te rapporteren over maatschappelijke impact, onder anderen door het instellen van een subsidieregeling voor het publiceren van een groene jaarrekening

In een Europese richtlijn is vastgelegd dat vanaf 2023 bedrijven met meer dan 250 medewerkers verplicht zijn om te rapporteren over duurzaamheid in de jaarverslagen. Midden- en kleinbedrijven volgen vanaf 2026. Wij zijn daarom van oordeel dat een subsidieregeling ter stimulering hiervan geen meerwaarde heeft.

6. GS te verzoeken de doelenboom in de begroting 2023 zo aan te passen, dat de doelen die de provincie belangrijk vindt in de duurzame betekeniseconomie, beter naar voren komen.

De doelenboom in de begroting is niet op zichzelf bepalend voor het beleid van de provincie, maar vormt een reflectie van het uitgevoerde beleid vanuit de vastgestelde beleidskaders. Het streven is dan ook dat de doelenboom zo goed mogelijk aansluit op deze vastgestelde beleidskaders. Het aanpassen van de doelenboom vloeit dus altijd voort uit de aanpassing van beleidskaders en niet andersom. Hierbij dient opgemerkt te worden dat het regelmatig wijzigen van de doelenboom de vergelijkbaarheid over de jaren niet ten goede komt. Het aanpassen van de doelenboom voor de begroting 2023 is daarnaast ook niet meer

mogelijk met oog op de planning. De start van de nieuwe Statenperiode beschouwen wij als een logisch moment om de doelenboom van de begroting aan te passen, mits een volgend college een nieuw beleidskader 'duurzame (betekenis)economie' wil opstellen.

7. GS te verzoeken de indicatoren voor "Economie" zo aan te passen, dat de doelen die de provincie belangrijk vindt in de duurzame betekeniseconomie, beter naar voren komen, en waarbij deels gebruik gemaakt kan worden van het monitoring- en evaluatieplan voor de Actieagenda Circulaire Economie.

De Brede Basismonitor is een groeimodel waarbij wij jaarlijks nagaan welke indicatoren een optimaal beeld geven van de brede welvaart in Noord-Holland. De Brede Basismonitor is net geactualiseerd. Welke nieuwe indicatoren opgenomen kunnen worden bekijken we bij de actualisatie van de Brede Basismonitor 2023. Voor circulaire economie zijn nu nog geen gegevens beschikbaar die geschikt zijn om mee te nemen.

8. GS te verzoeken de beschrijving van het thema "Economie" op de website van de Brede Basismonitor zo aan te passen dat het beter aansluit bij de ambities van een duurzame betekeniseconomie, een "economie die de brede welvaart versterkt, brengt ook geen schade toe aan de ecologie, biodiversiteit en dierenwelzijn".

De beschrijvingen die zijn opgenomen op de website van de Brede Basismonitor zijn gebaseerd op het actuele beleid. Aanpassing op deze website kan dan ook pas plaatsvinden wanneer de beleidskaders worden aangepast.

9. GS te verzoeken om uit te werken hoe de Noord-Hollandse impact op toekomstige generaties ('later') en op andere landen ('elders') in ieder geval deels verwerkt kunnen worden in de Brede Basismonitor.

De Brede Basismonitor bevat al de indicatoren voor 'later' uit de Regionale Monitor Brede Welvaart van het CBS. Deze zijn verdeeld over de verschillende thema's. Indicatoren voor 'elders' zijn niet beschikbaar op provinciaal niveau. Deze staan alleen op nationaal niveau in de landelijke Monitor Brede Welvaart & de Sustainable Development Goals 2022. Als de Regionale CBS monitor indicatoren over 'elders' opneemt, nemen wij die over in de Brede Basismonitor.

10. GS te verzoeken de mogelijkheden te onderzoeken voor een indicator die inzicht geeft in de ontwikkeling van het aantal maatschappelijk verantwoorde en sociale ondernemers in de provincie.

Voor de Brede Basismonitor 2023 gaan we onderzoeken of en welke data beschikbaar zijn om tot een indicator te komen die inzicht geeft in de ontwikkeling van het aantal maatschappelijk verantwoorde en sociale ondernemers in de provincie.

11. Dat de provincie het standpunt inneemt dat ze van haar pensioenfonds binnen 4 jaar minstens een voldoende op alle

onderdelen wil en vraagt GS het ABP hierop aan te spreken. GS wordt verzocht dit standpunt bij het IPO te agenderen en te proberen gezamenlijk een signaal af te geven.

Het standpunt dat ABP nog beter kan scoren met haar investeringsbeleid op verschillende thema's delen wij. Wij zullen dit dan ook in IPO verband agenderen met als insteek hier als provincies gezamenlijk een signaal op af te geven.

12. GS te vragen de eigen bank ABN AMRO kritisch aan te spreken en te onderzoeken of overstap naar een duurzame bank op termijn mogelijk is.

In het geval van onze relatie met ABN AMRO is er vrijwel geen keuzeruimte. Wij nemen uitsluitend betalingsdiensten af van ABN AMRO en zijn een relatief kleine klant. Dit betekent dat onze invloed op het beleid van ABN AMRO zeer gering is.
Wat betreft uw suggestie om over te stappen naar een andere, meer duurzame bank, vinden wij het belangrijk aan te geven dat Provinciale Staten eerder de wens heeft uitgesproken alleen zaken te doen met banken met een hoge creditrating (AAA). Triodos en ASN hebben deze hoge creditrating niet.
Daarnaast is relevant om te vermelden dat niet alle banken kunnen voldoen aan de eisen die wij stellen aan onze huisbankier. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de koppeling van het boekhoudsysteem, automatische saldoregulatie schatkistbankieren en de omvang van de provinciale geldstromen. Deze randvoorwaarden maken een overstap naar meer duurzame banken als Triodos of ASN niet mogelijk.

13. GS te verzoeken om te onderzoeken in hoeverre duurzame investeerders aan kunnen haken bij PIM

Wij voeren op dit moment al de nodige activiteiten uit op dit terrein. PIMNH ondersteunt vele mkb ondernemers met impactvolle innovaties (bijvoorbeeld op circulariteit, energietransitie en inclusiviteit) bij investeringsgereedheid en aantrekken van kapitaal. PIMNH werkt daarvoor niet alleen samen met haar partner Rabobank, maar ook met andere banken zoals ING, ABN AMRO en soms ook Triodos en met vele impact investeerders zoals bijvoorbeeld Stichting DOEN en Pymwymic. Het is mogelijk om de mogelijkheden voor verdere samenwerking met Triodos en ASN bank te verkennen.

14. GS te verzoeken om bij communicatie via provinciale kanalen (social media, website, etc.) over ondernemers en economische initiatieven, zoveel mogelijk een podium te geven aan ondernemers die werken richting de betekeniseconomie die de provincie nastreeft.

Dit voorstel past bij onze huidige strategie en aanpak om de duurzame economie te stimuleren. Via onze kanalen worden initiatieven die een voorbeeld en/of een inspiratie voor andere ondernemers kunnen zijn een podium geboden. Communicatie kan zo bijdragen aan de versnelde transitie naar een circulaire economie. Bedrijven die al serieus circulair ondernemen, de koplopers, kunnen bedrijven die hier nog niet of beperkt mee bezig zijn (het peloton) inspireren om met de verandering

mee te gaan. Doel is de groep MKB ondernemers die circulair ondernemen zo snel mogelijk zo groot mogelijk te laten worden. Deze vorm van communicatie is niet gericht op consumenten, maar op andere ondernemers. De focus ligt daarom ook op de ondernemer en zijn verhaal en niet op het product en de mate van duurzaamheid daarvan. Ongewenste bevoordeling van specifieke bedrijven door de provincie moet namelijk voorkomen worden. Hier houden wij rekening mee in de uitvoering en dit is een begrenzing van het voorstel dat wordt gedaan.

15. GS te verzoeken op basis van best practices en literatuur over o.a. gedragsverandering en communicatie, te verkennen hoe communicatie vanuit de provincie nog effectiever kan bijdragen aan een versnelde transitie naar een de duurzame betekeniseconomie, zoals Noord-Holland die voor zich ziet.

Het via communicatie inzetten op gedragsverandering om tot een versnelde transitie te komen kan pas wanneer een volgend college een nieuw beleidskader 'duurzame (betekenis)economie' opstelt. We adviseren daarom het volgend college hier onderzoek naar te doen en te overwegen om gedragsverandering via communicatie in te zetten als instrument van het nieuwe beleidskader.

16. GS te verzoeken om met hulp van een aantal jongeren een "Toekomststoel" te laten ontwerpen,
daar eventueel Lab Toekomstige Generaties bij te betrekken, en daarvoor 4000 euro uit de reserves
vrij te maken.

Het laten ontwerpen van een 'Toekomststoel' vinden wij een sympathiek idee. Wij gaan het Lab Toekomstige Generaties benaderen om dit samen met ons vorm te geven. In het uit te werken voorstel zullen wij nagaan waar de financiële dekking vandaan kan komen.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

A.Th.H. van Dijk

Provincie Noord-Holland

Advies aan Provinciale Staten

Uw contactpersoon
K. Konings
AD/STG

Doorkiesnummer +31235143032
Koen.konings@noord-holland.nl

Tbv Statenvergadering d.d **10-10-2022**
Commissie EFB
Datum commissievergadering **29-09-2022**

6 oktober 2022

Onderwerp: Initiatiefvoorstel CU en PvdD inzake Noord-Holland Impact

Advies commissie EFB:

Het initiatiefvoorstel CU en PvdD inzake Noord-Holland Impact als bespreekstuk door te geleiden naar PS van 10 oktober 2022.

Uittreksel van het concept-verslag EFB 29-09-2022:

1. A-agenda Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk Toezicht en Europa
   4.a. Initiatiefvoorstel ChristenUnie en PvdD inzake Noord-Holland Impact; 16 voorstellen voor het stimuleren van een economie die van waarde is voor de samenleving

Dhr. **Van de Venis**, Ombudsman Toekomstige Generaties bij het Lab Toekomstige Generaties, is inspreker. Hij benoemt het belang van de Toekomststoel en zijn wens dat er echt rekening gehouden gaat worden met belangen van toekomstige generaties. Bijvoorbeeld door de institutionalisering van een officiële Ombudsman Toekomstige Generaties, een provinciale secretaris, het meenemen in het beleid of een officiële toets van tijdens de vergaderingen genomen besluiten. Door op voorhand de belangen van toekomstige generaties mee te nemen voor meer duurzame oplossingen en beslissingen. Het ontwerpen van een stoel in samenwerking met jongeren uit de provincie is een mooie eerste stap en daar draagt het Lab Toekomstige Generaties graag aan bij.
Belangenverstrengeling en het herhalen van eerdere discussies kunnen worden voorkomen door een speciaal comité dat zich over moties of het beleid buigt of door aan het eind van vergaderingen bewust stil te staan bij de genomen besluiten en het effect ervan op toekomstige generaties. Een objectieve, externe input van de wetenschap en een objectieve langetermijnagenda kan worden bereikt worden door afstand te nemen en verder in de toekomst te kijken. Besluitvorming vindt goed gedocumenteerd met alternatieven plaats, niet zonder de impact voor toekomstige generaties te weten.

Dhr. **Klein** (ChristenUnie) stelt dat het voorstel als doel heeft om de focus van de economie meer te richten op de brede welvaart en niet alleen om de financiële resultaten. Zij zien hun voorstel als een verdere invulling en aanscherping van het huidige beleid. Er is begrip voor het wachten op een nieuw beleidskader, maar er wordt ook geconstateerd dat het huidige beleid in de praktijk al breder is dan wat er in het beleidskader van 2016 staat. Het lijkt hen goed het volgende College alvast te helpen door voorbereidende stappen te zetten en te starten met nadenken over nieuwe beleidsindicatoren, de doelenboom (punt zeven) en de beschrijving van het thema Economie op de website van de Brede Basismonitor (punt acht). Punt twee wordt uit het initiatiefvoorstel geschrapt. Een groene jaarrekening gaat over het gestructureerd kwantificeren van effecten van bedrijfsvoering op allerlei aspecten. Daarvoor zijn allerlei methodieken voor in ontwikkeling. Voorgesteld wordt om te onderzoeken of dit van toegevoegde waarde zou kunnen zijn en of dit in de provincie gestimuleerd kan worden. Om die reden is het voorstel om punt vijf te handhaven. Voor punt twaalf wordt voorgesteld om te focussen op het aanspreken van de bank en opties voor duurzamere alternatieven te blijven onderzoeken. Voor punt zestien wordt aangegeven dat het voorstel gaat over de Toekomststoel en niet over een comité.

Statenlid **Dulfer** (GL) noemt dat de recente geschiedenis het College van GS geen gelijk geeft als zij stelt dat ‘economische groei nog steeds mogelijk is, rekening houdend met de ecologische grenzen van onze planeet’. De voorstellen drie, vier, tien, elf, dertien, veertien en zestien worden door het College opgepakt, dat vindt GL heel goed. Wat GL betreft wordt voorstel vijf beter uitgezocht, worden de voorstellen negen richting CBS, elf richting ABP en tien betreffende de provinciale communicatie actiever opgepakt en wordt voorstel veertien beter onderzocht. GL vindt dat GS er qua ambitie een tandje mag bijzetten.

Dhr. **Hartog** (JA21) hoort graag hoe de indieners tegen de besluitvorming aankijken. Bij punt twee ziet JA21 niet het nut van het veranderen van de term ‘Economie’. Met punt tien stemmen zij in. Punt elf vinden ze zorgelijk; een pensioenfonds moet zich bezighouden met het uitvoeren van relevante regelgeving en dat daar voldoende middelen voor zijn. Dit punt zal JA21 absoluut niet onderschrijven.

Statenlid **Kostiç** (PvdD) interrumpeert en vraagt dhr. Hartog om, zoals de inspreker zei, afstand te nemen en na te denken over de impact van de investering in fossiele brandstoffen en van andere punten waar APB slecht op scoort voor de toekomstige generaties. Dhr. Hartog neemt deze opmerking ter harte. Punt dertien is akkoord, als dit niet leidt tot forse meerkosten. De Toekomststoel vindt JA21 een sympathiek idee, maar een fysieke stoel in de ruimte of een extra functionaris onderschrijven zij niet.

Dhr. **Klein** (ChristenUnie) interrumpeert en vraagt of JA21 met de niet-genoemde punten akkoord gaat. Dhr. Hartog zegt toe om buiten de vergadering om toe te lichten met welke punten JA21 kan instemmen en met welke niet.

Mw. **Gonggrijp** (D66) benoemt dat de kern zit in het loslaten van de oude focus op groei en het omarmen van een nieuwe focus op maatschappelijke en brede groei, waarbij de fundamentele vraag is of er wordt gegaan voor groene groei, voor consuminderen, of iets daartussenin? Bij elke benaming van de economie krijgt de lezer een beeld van waar de economie naartoe moet; dat geeft aan dat de naamgeving wel degelijk van belang is. De term ‘Betekeniseconomie’ kan op steun van D66 rekenen. Economische groei kan wat D66 betreft alleen maar binnen ecologische en maatschappelijke grenzen, los van de traditionele groei. De bestaande beleidskaders moeten aangepast zodat ze aansluiten bij de bewegingen die al gemaakt zijn. Gevraagd wordt om een reflectie van GS om de gemaakte bewegingen te waarborgen of om het maken van nieuwe beleidskaders naar voren halen. Met de reactie op punt vijftien lijkt GS niet bereid om met

communicatie bij te dragen aan gedragsverandering. Hiermee doet GS wat D66 betreft tekort aan het beleid dat is al is ingezet, aan de inspanningen van burgers voor een duurzame economie en aan de taak van de overheid om burgers te informeren en inspireren.

Mw. **Kuiper** (CDA) stelt dat deze coalitie volop werk maakt van de transitie naar de 'nieuwe economie'; het huidige systeem behoeft aanpassing, geen vervanging. Het CDA ziet niets in het veranderen van de naamgeving, doelenbomen en beleidsindicatoren; er moet aan de slag gegaan worden. Zoals al gebeurt, met meerdere economische stimuleringsprogramma's die duurzaamheid als hoofddoel hebben of dat als belangrijke randvoorwaarde stellen. Dat is voor nu genoeg. Een signaal afgeven aan het ABP en de huisbank is prima, al is de invloed beperkt. Voor de overige punten sluit het CDA zich aan bij de reactie van GS. Statenlid **Kostiç** (PvdD) interrumpeert en vraagt of dat ook geldt voor de punten waar GS positief op heeft gereageerd. Mw. **Kuiper** beaamt dat.

Mw. **De Groot** (SP) wil een item aan het voorstel toevoegen, namelijk het dichten van de kloof tussen arm en rijk en het verbeteren van de positie van de laagste en misschien ook de midden inkomensklassen, die met dit soort maatregelen het hardst wordt geraakt. Zij stelt een extra item voor om deze laagste inkomensklassen te bevorderen en tegelijkertijd te ontzien. De SP ziet in de reactie van GS vooral een paradigmastrijd over benamingen, waarbij er niet veel verschil in opvatting lijkt te zijn. Gevraagd wordt om een uiteenzetting van wat wel een verschil in opvatting is.

Dhr. **Wagelaar** (PvdA) steunt de voorstellen drie, vier, tien, elf, dertien en zestien, over de invloed van de provincie op het pensioenfonds, de samenwerking met duurzame partners en in het bijzonder het voorstel

van de Toekomststoel. Bij veertien en vijftien begrijpt de PvdA de bezwaren van GS, maar ziet toch mogelijkheden en vraagt het communicatieteam van de provincie dit te onderzoeken binnen het huidige communicatiebeleid. Over de effectiviteit van andere maatregelen wordt getwijfeld. Net als GS denkt ook de PvdA dat beleid eerst veranderd moet worden en op basis daarvan de naam of de indicatoren aangepast, zodat dat een weerspiegeling is van wat er gedaan wordt en niet andersom. Voor de punten een, twee en zes tot en met acht kan de PvdA zich dus vinden in de reactie van het College.

Statenlid **Kostiç** (PvdD) interrumpeert en vraagt om bewustwording dat dit wel een update van de strategische agenda van 2016 betreft, maar geen update van het daadwerkelijke huidige beleid.

Dhr. **Wagelaar** stelt daarop dat de PvdA de benaming 'Economie' onveranderd wil houden en daar in het beleid zo veel mogelijk aandacht aan besteden. De doelenboom wijzigen kan pas na aanpassingen van het beleid na de volgende coalitievorming. Als voor de Brede Basismonitor uit punt zeven iets kan worden overgenomen uit het huidige beleid, dan is dat geen probleem. Statenlid **Kostiç** (PvdD) vraagt aandacht voor punt acht. Dhr. Wagelaar zegt dat als het beleid naar de website gekopieerd kan worden, dat dan gewoon te doen.

De PvdA vindt het goed dat er vanuit Europa aandacht is voor de duurzame rapportage en stelt voor te wachten op wat daaruit komt voor wat betreft maatregelen om bedrijven te helpen. PvdA stelt met betrekking tot punt negen ook voor dat GS zelf actief contact opneemt met het CBS.

Mw. **Van Meerten** (VVD) kan zich volledig vinden in het streven naar een breed welzijn en welvaart. Het veranderen van de benaming laat de VVD, net als GS, graag over aan de opvolgers. Zij zien gevaar in het

verbreden van de term, de VVD juist in het verengen doordat bepaalde ondernemers de provincie niet meer weten te vinden. Graag reflectie daarop. Voor de punten drie, vier en zes is de VVD het eens met GS. Voor punt vijf vindt de VVD dat als er een Europese richtlijn is, dat die dan gevolgd moet worden. Zij hoort graag meer over de ruimte die er volgens de CU wel in lijkt te zitten. Het advies van de VVD zou zijn om als provincie eerst te kijken naar waar het al werkt voordat er een onderzoek wordt ingesteld. In voorstel twaalf begrijpt VVD de behoefte van de indieners, maar ook de reactie van de GS. In voorstel elf deelt de VVD in de mening van dhr. Hartog. Bij voorstel zestien wordt afgevraagd of de Toekomststoel een initiatief voor participatie is en of het handig is om dit te bespreken in de werkgroep Participatie, voordat het aan GS wordt meegegeven en er een onderzoek naar wordt gedaan.

Gedeputeerde **Zaal** bedankt de ChristenUnie en de PvdD. De uitvoeringsagenda is staand beleid, daar is GS dagelijks mee bezig. Er wordt niks vooruitgeschoven en er wordt gecommuniceerd over het dagelijks beleid. Het wijzigen van naam of beleidsindicatoren in de laatste maanden van een coalitie wordt niet gedaan. GS is wel bereid om te kijken naar hoe het er in de toekomst uit zou kunnen gaan zien, met de kanttekening dat er volgend jaar een andere coalitie kan zitten. Het denkproces is gaande. De huisbankier kan worden aangesproken. Actie richting het CBS kan worden genomen, hoewel het een landelijk proces betreft en de invloed gering is. Er wordt blijvend gecommuniceerd. Er blijft een lastig punt over; de groene jaarrekening. De verlichting voor Europa geldt alleen voor beursgenoteerde ondernemingen, daar zijn er in Nederland weinig van. Onderzoek kan worden gedaan naar het advies in hoeverre er lasten moeten worden opgelegd aan kleine mkb'ers, die hun capaciteit en middelen ook in verduurzaming kunnen steken. GS heeft er twijfels over of dat het meest efficiënt is, maar zal de kwestie opnieuw bekijken. De nadruk moet liggen op de uitvoering.

Statenlid **Kostiç** (PvdD) interrumpeert en benadrukt dat ChristenUnie en PvdD ook nadruk willen op de uitvoering, maar willen zoeken naar een positieve stimulans. Gedeputeerde vraagt of ChristenUnie en PvdD daar voor het definitieve initiatiefvoorstel nog naar willen kijken.

Schorsing 14.15 – 14.20 uur

Dhr. **Klein** (ChristenUnie) wil besluitvorming door een aantal conceptbesluiten voor te leggen. Hoewel gedacht wordt dat het dichten van de kloof juist hoort bij die brede economie waar zij naar streven, zal er een stuk worden toegevoegd aan het voorstel om dit te stimuleren. Het verschil in opvatting is niet helemaal duidelijk, er zijn juist veel punten waarop de ChristenUnie en de PvdD hetzelfde denken als GS. Als de term 'Betekeniseconomie' verengt, zoals de VVD zich afvraagt, dan moet daar opnieuw naar gekeken worden. Mogelijk pas in de volgende periode. Daar wordt op teruggekomen. De Toekomststoel is inderdaad een vorm van participatie, maar dient niet te worden besproken bij de werkgroep Participatie. Er moet aan de slag gegaan worden met nieuwe vormen van burgerparticipatie.
Mw. **Van Meerten** (VVD) vindt het juist een goed punt om dit te bespreken in de werkgroep Participatie. Dhr.

Klein (ChristenUnie) zegt te hebben begrepen dat bijeenkomsten van de werkgroep Participatie beëindigd zijn volgens de procedure. Dhr. Carton (PvdA) zegt, als lid van de werkgroep, dat er verschillende instrumenten besproken zijn, waarbij nog gekeken moet worden hoe dat terug te brengen naar het presidium. De taak van de werkgroep is in principe ten einde.
De grootste uitdaging zit volgens dhr. Klein in de kwestie rond de groene jaarrekening; er zal nog eens goed naar de formulering gekeken worden. De ChristenUnie en de PvdD zullen aankomend weekend met een aangepast voorstel komen, waarin de wijzigingen duidelijk worden aangegeven. Dit wordt gegoten in een aantal conceptbesluiten, zodat er per conceptbesluit kan worden gekozen. Na dit weekend is er nog een week de tijd om het voorstel binnen de fracties te bespreken.

Tweede Termijn

Mw. De Groot (SP) benadrukt dat de huidige economie met de huidige duurzaamheidsmaatregelen scheefgroei bevordert en roept op om in het definitieve initiatiefvoorstel goed te kijken naar hoe dit te voorkomen. Dhr. Klein (ChristenUnie) stelt dat zijns inziens hun voorstel juist bevordert dat de economie zo wordt ingericht dat het goed doet voor iedereen.

De voorzitter concludeert dat de ChristenUnie en PvdD het initiatiefvoorstel met kleine redactionele wijzigingen doorsturen naar PS, dat het besluit wordt opgesplitst in een aantal deelbesluiten zodat er over gestemd kan worden en er eventueel amendementen vanuit GS op kunnen komen. De wijzigingen zijn niet zo groot dat het advies van GS helemaal anders zal zijn en het dus opnieuw besproken moet worden. Dit punt wordt verder besproken in de PS-vergadering.

.

Provincie Noord-Holland

2022 | 53

VOORDRACHT

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 10 oktober 2022

Kenmerk: 1837600/1911906

Onderwerp: Initiatiefvoorstel Noord-Holland Impact

Bijlagen: 1. Initiatiefvoorstel Impact NH – versie oktober 2022
2. Initiatiefvoorstel Impact NH– versie oktober 2022 – track changes

1. Inleiding

De ChristenUnie en Partij voor de Dieren hebben een initiatiefvoorstel gemaakt om de omslag naar een betekeniseconomie te versnellen. GS heeft een reactie gegeven op dit voorstel waarin ze een positief advies geeft over een aantal voorgestelde besluiten en een aantal kanttekeningen maakt bij andere besluiten.

In de commissie Economie, Financiën en Bestuur van donderdag 29 september is vervolgens gesproken over het voorstel. Naar aanleiding van die discussie en de reactie van GS hebben de initiatiefnemers een aantal wijzigingen doorgevoerd. In bijgaand document zijn de wijzigingen via “track changes” te zien.

De initiatiefnemers denken dat met deze wijzigingen voor een groot deel tegemoet gekomen is aan de kanttekeningen van het college en de opmerkingen van de commissieleden.

In schriftelijke reactie heeft GS aangegeven dat de besluitpunten 1, 6 en 7 pas in een nieuwe statenperiode hun beslag kunnen krijgen. In de commissie heeft GS aangegeven wel al voorbereidingen daarvoor te kunnen starten. De formulering van de besluitpunten staan een latere realisatie toe.

2. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig bijgaand ontwerpbesluit.

Michel Klein
fractie ChristenUnie

Ines Kostić
fractie Partij voor de Dieren

Ontwerpbesluit

Nr. 53-2022

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de reactie van GS d.d. 31 augustus 2022 (kenmerk 1837600/1887365) op de initiële versie van het initiatiefvoorstel Noord-Holland Impact,

gelet op de discussie in de commissie EFB van 29 september,

gelezen het gewijzigde initiatiefvoorstel Noord-Holland Impact van 3 oktober 2022,

besluiten:

1. De naam van de portefeuille "Economie" aan te passen naar een term die beter uitdrukt waar de provincie zelf naar zegt te streven, namelijk economie gericht op brede welvaart. Dus bijvoorbeeld: "Betekeniseconomie" in plaats van "Economie".

3. GS te verzoeken om de invloed van de provincie aan te wenden om bij de partners (zoals Havenbedrijf, ROM en Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord) de doelen van de betekeniseconomie te agenderen, zodat ook de partners met een frisse blik naar hun activiteiten en communicatie gaan kijken.

4. GS te verzoeken om provincie Noord-Holland te laten aansluiten bij City Deal Impact Ondernemen en de samenwerking met Amsterdam Impact te versterken.

5. GS te verzoeken om te onderzoeken hoe de provincie bedrijven kan stimuleren om te rapporteren over maatschappelijk impact.

6. GS te verzoeken de doelenboom in de begroting zo aan te passen, dat de doelen die provincie belangrijk vindt in de duurzame betekeniseconomie, beter naar voren komen.

7. GS te verzoeken de indicatoren voor "Economie" zo aan te passen, dat de doelen die provincie belangrijk vindt in de duurzame betekeniseconomie beter naar voren komen, en waarbij deels gebruik gemaakt kan worden van het monitoring- en evaluatieplan voor de Actieagenda Circulaire Economie.

8. GS te verzoeken de beschrijving van het thema "Economie" op de website van de Brede Basismonitor zo aan te passen dat het beter aansluit bij de ambities van een brede welvaartseconomie, een "economie die de brede welvaart versterkt, brengt ook geen schade toe aan de ecologie, biodiversiteit en dierenwelzijn".

9. GS te verzoeken om met het CBS te overleggen hoe de impact op andere landen ('elders') een plek kan krijgen in de Regionale CBS monitor en deze te verwerken in de Noord-Hollandse Brede Basismonitor.

10. GS te verzoeken de mogelijkheden te onderzoeken voor een indicator die inzicht geeft in de ontwikkeling van het aantal maatschappelijk verantwoorde en sociale ondernemers in de provincie.

11. Dat de provincie het standpunt inneemt dat ze van haar pensioenfonds binnen 4 jaar minstens een voldoende op alle onderdelen wil en vraagt GS het ABP hierop aan te spreken. GS wordt verzocht dit standpunt bij het IPO te agenderen en te proberen gezamenlijk een signaal af te geven.

12. GS te vragen de eigen bank ABN AMRO kritisch aan te spreken en de ogen open blijven te houden voor alternatieven die beter aansluiten bij de duurzame doelen van de provincie.

13. GS te verzoeken om te onderzoeken in hoeverre duurzame investeerders (zoals ASN en Triodos, volgens Eerlijke Geldwijzer) aan kunnen haken bij PIMNH.

14. GS te verzoeken om bij communicatie via provinciale kanalen (social media, website, etc.) over ondernemers en economische initiatieven, zoveel mogelijk een podium te geven aan ondernemers die werken richting de betekeniseconomie die de provincie nastreeft.

15. GS te verzoeken op basis van best practices en literatuur over o.a. gedragsverandering en communicatie, te verkennen hoe communicatie vanuit de provincie nog effectiever kan bijdragen aan een versnelde transitie naar een de duurzame betekeniseconomie, zoals Noord-Holland die voor zich ziet.

16. GS te verzoeken om met hulp van een aantal jongeren een "Toekomststoel" te laten ontwerpen, daar eventueel Lab Toekomstige Generaties bij te betrekken, en daarvoor 4000 euro uit de reserves vrij te maken.

Haarlem, 10 oktober 2022

Provinciale Staten voornoemd,

voorzitter,

statengriffier,

Noord-Holland Impact

~~Zes~~Vijftien voorstellen voor het stimuleren van een economie die van waarde is voor de samenleving

Initiatiefvoorstel
Michel Klein (ChristenUnie) en Ines Kostić (PvdD)
kleinm@noord-holland.nl, kostici@noord-holland.nl

ChristenUnie

Partij voor de Dieren
Statenfractie Noord-Holland

Noord-Holland Impact

INHOUDSOPGAVE

Betekeniseconomie: de economie van de 21ste eeuw 2

De inzet van provincie Noord-Holland 3

Voorstellen en besluiten 4

Maak Betekeniseconomie de standaard 4
Stimuleer Impact ondernemen Noord-Holland 5
Update de doelenboom in de Begroting 7
Verbeter monitoring Betekeniseconomie in Noord-Holland 8
Betrek duurzame financiers 10
Deel de goede voorbeelden 11
Geef volgende generaties een stem 12

Betekeniseconomie: de economie van de 21ste eeuw

De laatste jaren is er steeds meer aandacht gekomen voor de keerzijde van de economische ontwikkeling die ons zo veel welvaart heeft gebracht: de economische activiteiten die we ontplooien, gebruiken grondstoffen die schaarser worden, kosten energie die vaak bijdraagt aan klimaatverandering, zorgen geregeld voor vervuiling of overlast, en gaan soms ten koste van kwetsbare mensen en dieren. Als iedereen zou leven zoals een gemiddelde Nederlander, dan zouden we 3,5 aardes nodig hebben. We leven op de pof en dat wordt elk jaar meer. [1]

Er is daarom een breed maatschappelijk streven naar een economie waarin welzijn, welvaart en welbevinden in evenwicht zijn. Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) heeft in 2020 voor de derde keer de Monitor Brede Welvaart & de Sustainable Development Goals gepresenteerd waarin het beschrijft hoe de welvaart zich in de brede zin van het woord in Nederland ontwikkelt. De provincie Noord-Holland heeft de verschillende monitoren samengevoegd in één Brede Basismonitor.[2] Steeds meer bedrijven, overheden, maatschappelijke organisaties en initiatieven, financiers et cetera willen bijdragen aan het concept van brede welvaart en een positieve impact maken.

Deze ontwikkelingen vragen om een update van ons economisch systeem, die aansluit bij de nieuwe uitdagingen van de 21ste eeuw.[3] Bij dit vernieuwde economisch systeem hoort een nieuwe term: **betekeniseconomie**.[4] Het uitgangspunt van de betekeniseconomie is: voorzien in welzijn van onze inwoners, binnen de ecologische (planetaire) grenzen van de aarde, ongeacht of de economie groeit of niet.

Betekeniseconomie is een parapluterm voor de verschillende economische modellen waarbij het welzijn van de planeet en haar inwoners centraal staat (donuteconomie, welzijnseconomie, gemene-goed-economie, impact-economie). Het is een toekomstbestendige, regeneratieve, circulaire, klimaatneutrale/klimaatpositieve en inclusieve economie, waarin het doel is de maatschappelijke bijdrage en brede welvaart te maximaliseren. Het is een economie die daarmee ook bijdraagt aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties (SDG's) voor 2030.[5] De brede welvaart wordt door het Centraal Bureau voor de Statistiek omschreven als: de kwaliteit van het leven in het hier en nu en de mate waarin deze ten koste gaat van die van latere generaties of die van mensen elders in de wereld. Het kent dus drie dimensies: het 'hier en nu', 'later' en 'elders'.

Verschillende overheidslagen hanteren de term betekeniseconomie al, waaronder het Rijk en provincie Noord-Brabant.[6] [7] [8] [9] [10] [11] In een betekeniseconomie worden bedrijven gestimuleerd die een bijdrage leveren aan maatschappelijke doelen, en voegen bedrijven zowel economische als sociale en ecologische waarde toe. Economische groei moet geen vereiste zijn.

[1] https://nos.nl/op3/artikel/2244088-waarom-we-eigenlijk-twee-aardes-nodig-hebben.html
[2] https://cijfers.noord-holland.nl/content/bredebasismonitor
[3] https://www.iucn.nl/nieuws/ipbes-rapport-1-miljoen-plant-en-diersoorten-met-uitsterven-bedreigd/
[4] Kees Klomp, Betekeniseconomie (Noordhoff, 2022)
[5] https://www.sdgnederland.nl/
[6] https://www.deruijter.net/publicaties/scenarioverkenning-gemeente-enschede.html
[7] https://www.archief.social-enterprise.nl/files/9615/1747/7404/Inventarisatie_Betekeniseconomie_2018.pdf
[8] https://www.tweedekamer.nl/downloads/document?id=dc8b3658-92e7-4da6-8812-73fa7b885fca&title=Position%20paper%20Provincie%20Noord-Brabant%20t.b.v.%20hoorzitting%2Frondetafelgesprek%20Sociale%20Ondernemingen%20d.d.%2025%20april%2018.pdf
[9] https://www.binnenlandsbestuur.nl/bestuur-en-organisatie/een-duurzame-en-inclusieve-betekeniseconomie
[10] https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/richtlijnen/2022/01/10/introductiedossier-bewindspersonen-ministerie-van-ezk/Introductiedossier+deel+2+Inhoudelijke+onderwerpen+ministerie+van+EZK.pdf
[11] https://www.platform31.nl/nieuws/haarlem-in-actie-voor-sociaal-ondernemerschap

De inzet van de provincie Noord-Holland

De transitie naar een betekeniseconomie is in lijn met de koers van de Provincie Noord-Holland. Zo staat in de Actieagenda Circulaire Economie:

"Het moet sneller anders: versnelling van de transitie.[..] Voor een volledig circulaire economie is een systeemverandering nodig: een verandering van het hele economische systeem."[12]

De provinciale visie op nieuwe economie zoals geschetst in o.a. de Omgevingsvisie en de Uitvoeringsagenda Economie sluit ook aan bij de betekeniseconomie:

"Iedere Noord-Hollander moet de mogelijkheid hebben om deel te nemen in de economie en bij te dragen aan duurzame economische ontwikkeling. Een economie die de brede welvaart versterkt, brengt ook geen schade toe aan de ecologie, biodiversiteit en dierenwelzijn."[13]

En uit de Uitvoeringsagenda Economie: *"[..] bereiken van een echt duurzame, concurrerende economie. Een concurrerende economie waar geen grondstoffen en energie worden verspild, die geen ecologische schade toebrengt en waar iedereen die kan, meedoet en zich kan ontplooien. Een economie waar innovatie een drijvende kracht is en waar innovatie bij voorkeur gepaard gaat met sociaal ondernemen of sociale innovaties."*

En: *"We staan voor een gezonde en veilige leefomgeving, goed voor mens, plant en dier, en daarmee ook goed voor het economisch vestigingsklimaat binnen de provincie. Dit evenwicht staat ten dienste van duurzame ontwikkeling: toekomstige generaties moeten ook profiteren van de keuzes die wij maken."*[14]

In het Strategisch Beleidskader Economie ziet de provincie voor zichzelf een kerntaak voor de regionale economie. De provincie wil haar instrumenten zo inzetten dat duurzaamheid daarin een leidend principe is. Ook wil de provincie het goede voorbeeld geven. De provincie heeft als middenbestuur een natuurlijke rol als verbinder van partijen en initiatieven. Ze heeft beter inzicht op wat er (boven)regionaal speelt. Noord-Holland wil in haar verschillende rollen de transitie naar een betekeniseconomie verder aanjagen: als eigenaar (bijv. deelnemingen in ROM, Ontwikkelingsbedrijf NHN), opdrachtgever, toezichthouder, regelaar (bijv. omgevingsverordening), (beleids)ontwikkelaar, partner (bijv. gezamenlijke lobby richting het Rijk), verbinder en bemiddelaar. Daarbij kan ze ook haar subsidie-instrumenten inzetten en bijdragen aan bundeling en stroomlijning van verschillende subsidies.

De provincie zet al een aantal belangrijke stappen richting een betekeniseconomie, met o.a. de inzet op circulaire economie, met het stimuleren van duurzaam en maatschappelijk verantwoord ondernemerschap via GO-NH!, met het gezonder maken van eigen inkoopbeleid en met de voorgaande ontwikkeling van de Brede Basismonitor als onderdeel van de P&C-cyclus. Daarmee brengt de provincie verschillende indicatoren van brede welvaart in beeld en stapt over van puur financiële verantwoording naar bredere verantwoording.

[12] https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Klimaat_Energie/Circulaire_economie/Actieagenda:ZeMbQnIpTTOHrMrNXkt7WQ
[13] https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Economie_Werk/Publicaties/Uitvoeringsprogramma_Economie_2021_2023.pdf
[14] https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Ruimtelijke_inrichting/Projecten/Omgevingswet/Omgevingsvisie/Documenten/Omgevingsvisie_NH2050_vastgesteld_op_19_november_2018.pdf

De ChristenUnie en de Partij voor de Dieren zien verschillende kansen om de transitie naar een betekeniseconomie te versnellen. Daarom doen we hieronder een aantal voorstellen. Niemand weet precies wat straks gaat werken, dus is het belangrijk om te gaan experimenteren. Dat sluit aan op de bestaande richtinggevende principes van provinciaal economisch beleid, namelijk 'duurzaam', 'vernieuwend' en 'ondernemend'. Dit initiatiefvoorstel is een volgende stap in de gezamenlijke ontdekkingstocht op weg naar een mooiere provincie, die groen, inclusief, rechtvaardig en waardevol is.

Voorstellen en besluiten

In totaal presenteren we hieronder 16 voorstellen, onderverdeeld in thema's:

- maak Betekeniseconomie de standaard;
- stimuleer Impact ondernemen in Noord-Holland;
- update doelenboom in de Begroting;
- verbeter monitoring Betekeniseconomie in Noord-Holland;
- betrek duurzame financiers;
- deel de goede voorbeelden;
- geef stem aan de volgende generaties.

Maak Betekeniseconomie de standaard

Zoals boven geschetst, zet de provincie stappen richting een nieuw economisch systeem dat het welzijn van de inwoners bevordert, maar de ecologische grenzen niet overschrijdt. Deze provinciale transitie naar een duurzame 'betekenisconomie', waarin brede welvaart en welzijn centraal staan, is een belangrijk onderdeel van het beleid, maar in de terminologie nog niet zichtbaar. De betreffende portefeuille heet nog steeds 'Economie'. Het wijzigen van de naam van die portefeuille in een term die meteen duidelijk maakt dat de provincie het oude economische denken loslaat en toegaat naar een nieuwe economie voor de uitdagingen van de 21ste eeuw, zou bijdragen aan interne en externe bewustwording. Hetzelfde geldt voor het gebruik van het thema "Economie" binnen de Brede Basismonitor.

Daarnaast valt op dat, hoewel zoals bovengeschetst de provincie Noord-Holland de noodzaak omarmt om het economisch systeem te veranderen en toe te werken naar een economie die de omgeving niet schaadt, sommige samenwerkingspartners nog niet zover lijken te zijn. De provincie zou haar invloed kunnen aanwenden om bij de partners (zoals Havenbedrijf, ROM en Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord) de doelen van de betekeniseconomie te agenderen, zodat ook de partners met een frisse blik naar hun acitiviteiten gaan kijken.

Daarom de volgende besluiten.

Provinciale Staten besluiten:

1. De naam van de portefeuille "Economie" aan te passen naar een term die beter uitdrukt waar de provincie zelf naar zegt te streven, namelijk economie gericht op brede welvaart. Dus bijvoorbeeld: "Betekeniseconomie" in plaats van "Economie".

2. ~~Ook binnen de Brede Basismonitor de naam van het thema "Economie" aan te passen naar een term die beter uitdukt waar de provincie zelf naar zegt te streven, namelijk economie gericht op~~

~~*brede welvaart. Dus bijvoorbeeld "Betekeniseconomie" in plaats van "Economie".*~~

3. GS te verzoeken om de invloed van de provincie aan te wenden om bij de partners (zoals Havenbedrijf, ROM en Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord) de doelen van de betekeniseconomie te agenderen, zodat ook de partners met een frisse blik naar hun acitiviteiten en communicatie gaan kijken.

Stimuleer Impact Ondernemen in Noord-Holland

Voor de transitie naar een toekomstbestendige groene economie hebben we bedrijven nodig die (niet langer) bezig zijn met voornamelijk financiële groei of minimaliseren van maatschappelijke schade, maar met het maximaliseren van maatschappelijke bijdrage en brede welvaart. Bij sociale en maatschappelijke ondernemingen behoort het creëren van positieve maatschappelijke impact tot de kern van alles wat ze doen. Zulke ondernemingen zijn daarom de wegbereiders naar de nieuwe economie die de provincie nastreeft. Steeds meer gangbare bedrijven zijn geïnteresseerd om de transitie te maken naar maatschappelijk verantwoord en betekenisvol ondernemen. Vaak ontbreekt het aan specifieke kennis hierover, juiste netwerken, instrumenten en capaciteit.

De provincie Noord-Holland kan helpen vanuit haar rol als verbinder, aanjager, bemiddelaar en opdrachtgever. In het Coalitieakkoord staat immers: *"[..]stimuleren bedrijven om duurzame maatregelen te nemen. Om de verduurzaming van de economie te versnellen, ondersteunen en stimuleren we over de volle breedte duurzame innovatie."* In de Uitvoeringsagenda stelt de provincie een duurzame economie te willen waar innovatie een drijvende kracht is en "waar innovatie bij voorkeur gepaard gaat met sociaal ondernemen of sociale innovaties." In diezelfde agenda staat ook: *"Het versterken van de Noord-Hollandse brede welvaart en welzijn is ons hoofddoel en werken aan een duurzame, vernieuwende en ondernemende economie is onze focus."*

De provincie faciliteert via het GO!-NH innovatieprogramma reeds duurzame ondernemers. Ook heeft de provincie contact met *Amsterdam Impact*, het stimuleringsprogramma voor sociaal ondernemerschap van de gemeente Amsterdam. De provincie is echter niet aangesloten bij de City Deal Impact Ondernemen, zoals de provincies Noord-Brabant en Overijssel.[15] [16] Deze samenwerking richt zich op het versterken van de impact van ondernemers in Nederland om samen een duurzame en inclusieve betekeniseconomie te realiseren. Binnen deze City Deal werken steden, provincies en het Rijk (waaronder EZK) samen met impact ondernemers om barrières rondom impact ondernemen te overwinnen. De overeenkomst is ondertekend door 80 organisaties waaronder 3 ministeries, een kleine 20 gemeenten, provincies, diverse kennisinstellingen en intermediairs en social enterprises of impact first ondernemers. Hierbij aansluiten zou voor een versnelling en impuls van de provinciale inspanning kunnen zorgen.

Eén van de aandachtspunten in de City Deal is de verbetering van de meting van en het rapporteren over maatschappelijke impact. Dit is o.a. relevant voor maatschappelijke ondernemers voor hun deelname aan aanbestedingen en het verkrijgen van financiering. Door het gestructureerd vastleggen van maatschappelijk impact kunnen duurzame bedrijven voorrang krijgen bij overheidsaanbestedingen. De maatschappelijke interesse voor dit onderwerp is groot. Recent heeft accountantskantoor PwC de zogenaamde "groene cijfers" geïntroduceerd.[17] Dit is een rapportage waarin de maatschappelijke waarde van een bedrijf wordt vastgelegd, zoals resultaten op het gebied

[15] https://agendastad.nl/citydeal/impact-ondernemen/

[16] https://www.binnenlandsbestuur.nl/estuur-en-organisatie/een-duurzame-en-inclusieve-betekeniseconomie

[17] https://www.pwc.nl/nl/the-new-equation.html

van duurzaamheid en sociale waarden. PwC zegt hierover "Resultaat gaat daarom allang niet meer alleen over zwarte of rode cijfers. Stakeholders zijn meer en meer geïnteresseerd in de maatschappelijke waarde van een onderneming." Een ander voorbeeld is de "Gemene Goed-balans", zoals ontwikkeld door de Economy for the Common Good. Zij bieden uitgewerkte voorbeelden en ondersteuning voor het ontwikkelen van zo'n integrale rapportage [18]. Voor bedrijven is het echter op de korte termijn een extra kostenpost om een integrale rapportage op te leveren. De provincie zou kunnen onderzoeken hoe zij bedrijven kan stimuleren dit te doen, bijvoorbeeld door hen hierbij financieel te ondersteunen, en/of door bedrijven die zo'n balans maken daarvoor extra punten te geven bij aanbestedingen. Het is nadrukkelijk niet bedoeld om bedrijven een extra last op te leggen, maar te onderzoeken hoe bedrijven gestimuleerd kunnen worden om de integrale effecten van bedrijfsvoering in kaart te brengen.

Daarom de volgende besluiten.

Provinciale Staten besluiten:

4. GS te verzoeken om provincie Noord-Holland te laten aansluiten bij City Deal Impact Ondernemen en de samenwerking met Amsterdam Impact te versterken.

5. GS te verzoeken om te onderzoeken hoe de provincie bedrijven kan stimuleren om te rapporteren over maatschappelijk impact~~, onder andere door het instellen van een subsidieregeling voor het publiceren van een groene jaarrekening~~.

[18] https://www.ecogood.org/apply-ecg/companies/

Update de doelenboom in de begroting

De provincie werkt aan een verbetering van de beleidsindicatoren die standaard worden opgenomen in onze begroting en jaarstukken. In de meest recente begroting 2022 en de doelenboom horende bij het programma "Economie", wordt het beleidsdoel "Bevorderen van welvaart en welzijn door duurzame, vernieuwende en ondernemende economie" geoperationaliseerd met de volgende vijf operationele doelen:

1. Ruimtelijke vestigingsklimaat bevorderen,
2. Een innovatief klimaat bevorderen,
3. Een veerkrachtige en duurzame arbeidsmarkt bevorderen,
4. Een duurzame agrosector behouden en versterken en
5. Europese landbouwprojecten co-financieren.

Die operationele doelen, inclusief indicatoren (zoals "georganiseerd beheer bij bedrijventerreinen"), reflecteren nog niet de (in de woorden van de provincie) *"economie die de brede welvaart versterkt, en ook geen schade toebrengt aan de ecologie, biodiversiteit en dierenwelzijn."* [19]

Ze reflecteren ook niet hoe we een economie bereiken *"waar geen grondstoffen en energie worden verspild, die geen ecologische schade toebrengt"*, waar brede welvaart centraal staat, rekening wordt gehouden met behoeften van toekomstige generaties en sociaal ondernemerschap wordt gestimuleerd.

Kortom, de huidige operationele doelen reflecteren nog niet de verandering van het economisch systeem richting de betekeniseconomie die de provincie heeft ingeslagen. De doelenboom voor het programmaonderdeel "Economie" heeft dus aanvullende of aangepaste operationele doelen nodig. Denk daarbij bijvoorbeeld aan het vergroten van de maatschappelijke impact van ondernemingen, het bevorderen van het ecosysteem voor (toekomstige) maatschappelijk verantwoorde en sociale ondernemers, het stimuleren van de circulariteit van ondernemingen, en de vermindering van de klimaat- en milieu-impact van ondernemingen.

Daarom het volgende besluit.

Provinciale Staten besluiten:

6. GS te verzoeken de doelenboom in de begroting ~~2023~~ zo aan te passen, dat de doelen die de provincie belangrijk vindt in de duurzame betekeniseconomie, beter naar voren komen.

[19] https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Economie_Werk/Publicaties/Uitvoeringsprogramma_Economie_2021_2023.pdf

Verbeter monitoring Betekeniseconomie in Noord-Holland

De Brede Basismonitor Noord-Holland is een nieuw instrument dat de verschillende monitoringsvragen op het gebied van de diverse aspecten van brede welvaart binnen onze provincie combineert, wat integraliteit bevordert. Dit is een belangrijk onderdeel van de transitie naar de betekeniseconomie.

De provincie heeft aangegeven dat de monitor nog verder ontwikkeld zal worden. Wij denken dat dit met name nodig is voor de indicatoren van het thema "Economie". Deze sluiten namelijk nog niet aan bij het nieuwe economische systeem en visie waar de provincie voor zegt te staan. Nu worden de volgende indicatoren gebruikt: bbp, consumenten-producentenvertrouwen, mediaan besteedbaar inkomen, mediaan vermogen huishoudens en gemiddelde schuld per huishouden. Deze indicatoren geven nog geen goed beeld van de stand van zaken en ontwikkeling van een duurzame (betekenis)economie in Noord-Holland. Bij de ontwikkeling van de nieuwe indicatoren kan deels gebruik gemaakt worden van het monitoring- en evaluatieplan voor de Actieagenda Circulaire Economie.[20]

Bovendien sluit de beschrijving van het thema "Economie" op de website van de Brede Basismonitor niet helemaal aan op de eerdergenoemde provinciale ambities voor een nieuw economisch systeem. De bewoordingen die daar nog worden gebruikt, sluiten eerder aan op het gangbare economische systeem, met teksten als "het economisch beleid van de provincie richt zich daarbij op het optimaliseren van het vestigingsklimaat voor ondernemers".[21]

Daarnaast, zoals in inleiding beschreven, gaat brede welvaart over drie dimensies. Het gaat over brede welvaart 'hier en nu', maar ook over in hoeverre dit welvaartsstreven een druk legt op volgende generaties in Nederland (brede welvaart 'later') en op andere landen (brede welvaart 'elders'). De Brede Basismonitor zou daar op termijn een beeld van moeten geven.[22] Op dit moment geeft de monitor geen inzicht in de ontwikkelingen op de ~~laatste twee~~ dimensie~~s~~ 'elders'. Terwijl bijvoorbeeld de consumptie- en productiekeuzes van Noord-Hollanders veel impact op bijvoorbeeld het milieu in het buitenland hebben. Daarmee blijft een ~~groot~~ deel van de Noord-Hollandse milieuvoetafdruk onzichtbaar. De provincie kan dat inzichtelijker maken. Gezien de sterk geglobaliseerde, verbonden wereld, kijken we niet alleen welke impact ons handelen heeft op Noord-Holland, maar ook buiten de grenzen. De provincie zou daarvoor bijvoorbeeld met de gemeente Amsterdam in gesprek kunnen gaan, waar men al bezig is met de ontwikkeling van

[20] In 2022 is er een monitoring- en evaluatieplan voor de periode 2022-2025 opgesteld, waarmee inzicht gegeven kan worden in de voortgang van een transitie naar een circulaire economie en het effect van de beleidsinzet van de provincie. Dit plan zal later dit jaar met de Staten worden besproken.

[21] https://cijfers.noord-holland.nl/dashboard/dashboard-brede-basismonitor/economie. Beschrijving: "Economie is een van de belangrijkste pijlers voor het versterken van de brede welvaart in Noord-Holland. Het economisch beleid van de provincie richt zich daarbij op het optimaliseren van het vestigingsklimaat voor ondernemers, door bijvoorbeeld te investeren in aantrekkelijke en duurzame werklocaties, een goede digitale infrastructuur en in een ondernemersklimaat waarin ruimte is voor kennisontwikkeling en innovaties. Een goede bereikbaarheid, goede ruimtelijke ordening en een gezonde leefomgeving zijn belangrijke randvoorwaarden voor een goed vestigingsklimaat.

Om het vestigingsklimaat te verbeteren streeft de provincie Noord-Holland vijf concrete economische doelen na: een sterk innovatieklimaat, aantrekkelijke en duurzame werklocaties, een veerkrachtige arbeidsmarkt, internationalisering, en een sterke en duurzame agrosector."

[22] https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/regionale-monitor-brede-welvaart

monitoring en indicatoren die meer inzicht kunnen bieden in de transitie naar een nieuwe economie.[23]

Tenslotte lijkt de provincie zich vooral te richten op het vestigingsklimaat en aantrekken van (internationale) bedrijven. In de Uitvoeringsagenda Economie is wel geconcretiseerd dat de provincie wil dat internationale bedrijven die zich in Noord-Holland vestigen, ook een bijdrage leveren aan onze brede maatschappelijke opgaven. Het wordt echter nog niet duidelijk hoe de provincie dat waar kan maken en wat de ontwikkeling daarvan is. Het zou daarom nuttig zijn een indicator te ontwikkelen van het aantal maatschappelijk verantwoorde en sociale ondernemers. Daarmee kan de provincie een beeld krijgen van de ontwikkeling op het vlak van groen ondernemerschap dat past bij

het nieuwe duurzame economische systeem dat de provincie voor ogen heeft.[24] Om dit te kunnen doen is een meetlat nodig waarmee de maatschappelijke waarde van ondernemingen voor Noord-Holland kan worden ingeschat. De provincie zou daarvoor in overleg kunnen gaan met bijvoorbeeld ASN Bank, MVO Nederland, Social Enterprise NL, Thrive Institute en Economy of the Common Good in Nederland, aangezien zij de nodige kennis hebben.[25] [26]

Op deze manier kan de provincie haar wens dat bedrijven die zich hier vestigen, ook een bijdrage leveren aan onze brede maatschappelijke opgaven, concreter maken.

Daarom de volgende besluiten.

Provinciale Staten besluiten:

7. GS te verzoeken de indicatoren voor "Economie" zo aan te passen, dat de doelen die de provincie belangrijk vindt in de duurzame betekeniseconomie, beter naar voren komen, en waarbij deels gebruik gemaakt kan worden van het monitoring- en evaluatieplan voor de Actieagenda Circulaire Economie.

[23] https://www.amsterdam.nl/bestuur-organisatie/volg-beleid/coalitieakkoord-uitvoeringsagenda/gezonde-duurzame-stad/amsterdam-circulair-2020-2025/

[24] https://cijfers.noord-holland.nl/dashboard/dashboard-brede-basismonitor/economie

[25] https://www.mvonederland.nl/nieuwe-economie-index-nex/, https://www.thriveinstitute.nl/betekeniseconomie, https://web.ecogood.org/nl/

[26] https://www.social-enterprise.nl/, stimuleert de ontwikkeling van beschikbare tools voor ondernemers voor meten van maatschappelijke impact.

8. GS te verzoeken de beschrijving van het thema "Economie" op de website van de Brede Basismonitor zo aan te passen dat het beter aansluit bij de ambities van een ~~duurzame betekeniseconomie~~ brede welvaartseconomie, een "economie die de brede welvaart versterkt, brengt ook geen schade toe aan de ecologie, biodiversiteit en dierenwelzijn". [27]

9. GS te verzoeken om met het CBS te overleggen ~~uit te werken~~ hoe de ~~Noord-Hollandse~~ impact ~~op toekomstige generaties ('later') en~~ op andere landen ('elders') een plek kan krijgen in de Regionale CBS monitor en deze ~~in ieder geval deels verwerkt kunnen worden~~ te verwerken in de Noord-Hollandse Brede Basismonitor.

10. GS te verzoeken de mogelijkheden te onderzoeken voor een indicator die inzicht geeft in de ontwikkeling van het aantal maatschappelijk verantwoorde en sociale ondernemers in de provincie.

Betrek duurzame financiers

Het ambtenarenpensioenfonds ABP kan met haar investeringsbeleid de betekeniseconomie versterken. Feit is echter dat het ABP hier – hoewel zij significante stappen heeft gezet – slecht op scoort. Zie hiervoor de Eerlijke Geldwijzer.[28] De score op het gebied van bijvoorbeeld natuur (1) is erg laag, terwijl natuur een belangrijke verantwoordelijkheid is van de provincie. Ook de scores op onder andere dierenwelzijn (1), voeding (2), mijnbouw (2), wapens (4) en mensenrechten (5) zijn erg laag. Eerder succes in het ABP eerlijker te laten investeren werd in 2021 behaald door het ABP uit olie en gas te laten stappen.[29] De provincie oefende hierin ook haar invloed uit door brieven te schrijven naar het ABP.

De huisbank van de provincie, ABN AMRO, scoort maar heel middelmatig op de geldwijzer.[30]

Ten slotte, in het provinciale Programma Investeringsgereed Innovatief MKB Noord-Holland (PIMNH) werkt de provincie samen met de Rabobank om de investeringsgereedheid van bedrijven te verhogen.[31] Het zou goed zijn om te onderzoeken of PIMNH hiernaast ook duurzame banken, zoals ASN en Triodos, als partners kan betrekken.

Daarom de volgende besluiten.

Provinciale Staten besluiten:

11. Dat de provincie het standpunt inneemt dat ze van haar pensioenfonds binnen 4 jaar minstens een voldoende op alle onderdelen wil en vraagt GS het ABP hierop aan te spreken. GS wordt verzocht dit standpunt bij het IPO te agenderen en te proberen gezamenlijk een signaal af te geven.

12. GS te vragen de eigen bank ABN AMRO kritisch aan te spreken en ~~te onderzoeken of overstap naar een duurzame bank op termijn mogelijk is~~ de ogen open te blijven houden voor alternatieven die beter aansluiten bij de duurzame doelen van de provincie.

13. GS te verzoeken om te onderzoeken in hoeverre duurzame investeerders (zoals ASN en Triodos, volgens Eerlijke Geldwijzer) aan kunnen haken bij PIMNH.

[27] Zoals o.a. beschreven op pagina 13 in de Uitvoeringsagenda Economie 2021-2023.
[28] Scores | Eerlijke Geldwijzer
[29] ABP stopt met beleggen in producenten van fossiele brandstoffen | ABP
[30] Campagnes | Eerlijke Geldwijzer
[31] https://www.pimnh.nl/financiering-groei

Deel de goede voorbeelden

Provincie Noord-Holland communiceert via allerlei kanalen richting het grote publiek. Hoe en waarover wordt gecommuniceerd, heeft impact op hoe mensen in Noord-Holland doen en denken. Het geeft ook een signaal af over wat de provincie belangrijk en waardevol vindt en kan onze transitie naar een duurzame betekeniseconomie helpen versnellen.

Veel groene impact ondernemers die kiezen voor maatschappelijke waarde zijn nog nauwelijks zichtbaar voor het publiek. Deze ondernemers beschikken niet over grote marketingbudgetten en blijven hierdoor uit zicht. Steeds meer consumenten geven aan ethisch te willen consumeren, maar weten vaak niet wat er te koop is.

De provincie zou de keuze kunnen maken om juist het werk van betekenisondernemers (of ondernemers die anderszins aansluiten bij de duurzame economische doelen van de provincie) uit te lichten en zichtbaar te maken via eigen kanalen. Daarmee zou de provincie de groene economie als sociale norm uitdragen, wat volgens onderzoeken naar gedragsverandering sterk helpt om burgers gezondere en groenere keuzes te laten maken.[32] [33] [34] Zo kan de provincie tevens zorgen dat burgers makkelijker bewustere keuzes kunnen maken. Daarbij inspireert het bestaande en toekomstige ondernemers om maatschappelijke waarde voorop te stellen en maakt het beleidsmakers bewust van de kansen van sociaal ondernemerschap. Dit was ook een van de adviezen die Noord-Brabant voor haar ambities richting een betekeniseconomie heeft ontvangen.[35]

Daarom de volgende besluiten.

Provinciale Staten besluiten:

14. GS te verzoeken om bij communicatie via provinciale kanalen (social media, website, etc.) over ondernemers en economische initiatieven, zoveel mogelijk een podium te geven aan ondernemers die werken richting de betekeniseconomie die de provincie nastreeft.

15. GS te verzoeken op basis van best practices en literatuur over o.a. gedragsverandering en communicatie, te verkennen hoe communicatie vanuit de provincie nog effectiever kan bijdragen aan een versnelde transitie naar een de duurzame betekeniseconomie, zoals Noord-Holland die voor zich ziet.

[32] Living lab over gedragsverandering - WUR
[33] How to SHIFT Consumer Behaviors to be More Sustainable: A Literature Review and Guiding Framework - Katherine White, Rishad Habib, David J. Hardisty, 2019 (sagepub.com)
[34] Milieu: het verklaren en stimuleren van groen gedrag (esb.nu)
[35] https://www.archief.social-enterprise.nl/files/9615/1747/7404/Inventarisatie_Betekeniseconomie_2018.pdf

Geef volgende generaties een stem

Ten slotte: bij alle beslissingen die we nu nemen, beïnvloeden we het welzijn van toekomstige generaties: hun kansen en omgeving. De stem van de toekomstige generatie is bij veel besluitvorming nog niet expliciet vertegenwoordigd. Daarom is het Lab Toekomstige Generaties opgericht, waarvan het doel is om het welzijn van toekomstige generaties mee te laten wegen in belangrijke beslissingen. Daarvoor gebruiken ze verschillende tools, zoals inleefoefeningen en de zogenaamde "Toekomststoel".[36] Die laatste is geïnspireerd op het idee van Jan Terlouw, die deze Stoel voor de Toekomst laat aanschuiven bij belangrijke beslismomenten op het gebied van duurzaamheid, zodat de belangen van toekomstige generaties ook aan bod komen.[37] Verschillende overheden, zoals de provincie Noord-Brabant en de gemeente Breda, hebben het idee van de toekomststoel overgenomen.[38] [39]

Hoewel bij ieder besluit inzicht gegeven dient te worden in de impact op de toekomst, is een toekomststoel een mooi symbool. De provincie zou met hulp van jongeren een 'toekomststoel' of iets anders waarmee jongeren hun aanwezigheid in de Statenzaal graag symboliseren, kunnen laten ontwerpen. Als de stoel af is, wordt die op een prominente plek in de Statenzaal van Provincie Noord-Holland geplaatst, zodat PS en GS bij elk besluit dat ze nemen voortaan even stilstaan bij de 'lege stoel' die de toekomstige generaties verbeeldt.

Gedeputeerde Noord-Brabant met Toekomststoel en kinderen. Foto van Energy Challenges

Daarom het volgende besluit.

<u>Provinciale Staten besluiten:</u>

16. GS te verzoeken om met hulp van een aantal jongeren een "Toekomststoel" te laten ontwerpen, daar eventueel Lab Toekomstige Generaties bij te betrekken, en daarvoor 4000 euro uit de reserves vrij te maken.

[36] https://labtoekomstigegeneraties.nl/podcast/
[37] https://labtoekomstigegeneraties.nl/toekomststoel/
[38] https://toekomststoel.nl/initiatieven/overheid/29-toekomststoel-breda-jeugd-praat-mee-doet-mee-en-beslist-mee
[39] https://toekomststoel.nl/initiatieven/onderwijs/33-kinderen-bieden-stoel-voor-de-toekomst-aan-aan-gedeputeerde-christophe-van-der-maat-van-noord-brabant, https://toekomststoel.nl/initiatieven/overheid/35-ontwerpwedstrijd-toekomststoel-nieuwkoop-geef-vorm-aan-de-toekomst

Christen Unie

Noord-Holland

Partij voor de Dieren

Statenfractie Noord-Holland

Noord-Holland Impact

Vijftien voorstellen voor het stimuleren van een economie die van waarde is voor de samenleving

Initiatiefvoorstel

Michel Klein (ChristenUnie) en Ines Kostić (PvdD)
kleinm@noord-holland.nl, kostici@noord-holland.nl

ChristenUnie

Partij voor de Dieren
Statenfractie Noord-Holland

Noord-Holland Impact

INHOUDSOPGAVE

Betekeniseconomie: de economie van de 21ste eeuw 2

De inzet van provincie Noord-Holland 3

Voorstellen en besluiten 4

Maak Betekeniseconomie de standaard 4
Stimuleer Impact ondernemen Noord-Holland 5
Update de doelenboom in de Begroting 7
Verbeter monitoring Betekeniseconomie in Noord-Holland 8
Betrek duurzame financiers 10
Deel de goede voorbeelden 11
Geef volgende generaties een stem 12

Betekeniseconomie: de economie van de 21ste eeuw

De laatste jaren is er steeds meer aandacht gekomen voor de keerzijde van de economische ontwikkeling die ons zo veel welvaart heeft gebracht: de economische activiteiten die we ontplooien, gebruiken grondstoffen die schaarser worden, kosten energie die vaak bijdraagt aan klimaatverandering, zorgen geregeld voor vervuiling of overlast, en gaan soms ten koste van kwetsbare mensen en dieren. Als iedereen zou leven zoals een gemiddelde Nederlander, dan zouden we 3,5 aardes nodig hebben. We leven op de pof en dat wordt elk jaar meer. [1]

Er is daarom een breed maatschappelijk streven naar een economie waarin welzijn, welvaart en welbevinden in evenwicht zijn. Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) heeft in 2020 voor de derde keer de Monitor Brede Welvaart & de Sustainable Development Goals gepresenteerd waarin het beschrijft hoe de welvaart zich in de brede zin van het woord in Nederland ontwikkelt. De provincie Noord-Holland heeft de verschillende monitoren samengevoegd in één Brede Basismonitor.[2] Steeds meer bedrijven, overheden, maatschappelijke organisaties en initiatieven, financiers et cetera willen bijdragen aan het concept van brede welvaart en een positieve impact maken.

Deze ontwikkelingen vragen om een update van ons economisch systeem, die aansluit bij de nieuwe uitdagingen van de 21ste eeuw.[3] Bij dit vernieuwde economisch systeem hoort een nieuwe term: **betekeniseconomie**.[4] Het uitgangspunt van de betekeniseconomie is: voorzien in welzijn van onze inwoners, binnen de ecologische (planetaire) grenzen van de aarde, ongeacht of de economie groeit of niet.

Betekeniseconomie is een parapluterm voor de verschillende economische modellen waarbij het welzijn van de planeet en haar inwoners centraal staat (donuteconomie, welzijnseconomie, gemene-goed-economie, impact-economie). Het is een toekomstbestendige, regeneratieve, circulaire, klimaatneutrale/klimaatpositieve en inclusieve economie, waarin het doel is de maatschappelijke bijdrage en brede welvaart te maximaliseren. Het is een economie die daarmee ook bijdraagt aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties (SDG's) voor 2030.[5] De brede welvaart wordt door het Centraal Bureau voor de Statistiek omschreven als: de kwaliteit van het leven in het hier en nu en de mate waarin deze ten koste gaat van die van latere generaties of die van mensen elders in de wereld. Het kent dus drie dimensies: het 'hier en nu', 'later' en 'elders'.

Verschillende overheidslagen hanteren de term betekeniseconomie al, waaronder het Rijk en provincie Noord-Brabant.[6] [7] [8] [9] [10] [11] In een betekeniseconomie worden bedrijven gestimuleerd die een bijdrage leveren aan maatschappelijke doelen, en voegen bedrijven zowel economische als sociale en ecologische waarde toe. Economische groei moet geen vereiste zijn.

[1] https://nos.nl/op3/artikel/2244088-waarom-we-eigenlijk-twee-aardes-nodig-hebben.html
[2] https://cijfers.noord-holland.nl/content/bredebasismonitor
[3] https://www.iucn.nl/nieuws/ipbes-rapport-1-miljoen-plant-en-diersoorten-met-uitsterven-bedreigd/
[4] Kees Klomp, Betekeniseconomie (Noordhoff, 2022)
[5] https://www.sdgnederland.nl/
[6] https://www.deruijter.net/publicaties/scenarioverkenning-gemeente-enschede.html
[7] https://www.archief.social-enterprise.nl/files/9615/1747/7404/Inventarisatie_Betekeniseconomie_2018.pdf
[8] https://www.tweedekamer.nl/downloads/document?id=dc8b3658-92e7-4da6-8812-73fa7b885fca&title=Position%20paper%20Provincie%20Noord-Brabant%20t.b.v.%20hoorzitting%2Frondetafelgesprek%20Sociale%20Ondernemingen%20d.d.%2025%20april%2018.pdf
[9] https://www.binnenlandsbestuur.nl/bestuur-en-organisatie/een-duurzame-en-inclusieve-betekeniseconomie
[10] https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/richtlijnen/2022/01/10/introductiedossier-bewindspersonen-ministerie-van-ezk/Introductiedossier+deel+2+Inhoudelijke+onderwerpen+ministerie+van+EZK.pdf
[11] https://www.platform31.nl/nieuws/haarlem-in-actie-voor-sociaal-ondernemerschap

De inzet van de provincie Noord-Holland

De transitie naar een betekeniseconomie is in lijn met de koers van de Provincie Noord-Holland. Zo staat in de Actieagenda Circulaire Economie:

"Het moet sneller anders: versnelling van de transitie.[..] Voor een volledig circulaire economie is een systeemverandering nodig: een verandering van het hele economische systeem."[12]

De provinciale visie op nieuwe economie zoals geschetst in o.a. de Omgevingsvisie en de Uitvoeringsagenda Economie sluit ook aan bij de betekeniseconomie:

"Iedere Noord-Hollander moet de mogelijkheid hebben om deel te nemen in de economie en bij te dragen aan duurzame economische ontwikkeling. Een economie die de brede welvaart versterkt, brengt ook geen schade toe aan de ecologie, biodiversiteit en dierenwelzijn."[13]

En uit de Uitvoeringsagenda Economie: *"[..] bereiken van een echt duurzame, concurrerende economie. Een concurrerende economie waar geen grondstoffen en energie worden verspild, die geen ecologische schade toebrengt en waar iedereen die kan, meedoet en zich kan ontplooien. Een economie waar innovatie een drijvende kracht is en waar innovatie bij voorkeur gepaard gaat met sociaal ondernemen of sociale innovaties."*

En: *"We staan voor een gezonde en veilige leefomgeving, goed voor mens, plant en dier, en daarmee ook goed voor het economisch vestigingsklimaat binnen de provincie. Dit evenwicht staat ten dienste van duurzame ontwikkeling: toekomstige generaties moeten ook profiteren van de keuzes die wij maken."*[14]

In het Strategisch Beleidskader Economie ziet de provincie voor zichzelf een kerntaak voor de regionale economie. De provincie wil haar instrumenten zo inzetten dat duurzaamheid daarin een leidend principe is. Ook wil de provincie het goede voorbeeld geven. De provincie heeft als middenbestuur een natuurlijke rol als verbinder van partijen en initiatieven. Ze heeft beter inzicht op wat er (boven)regionaal speelt. Noord-Holland wil in haar verschillende rollen de transitie naar een betekeniseconomie verder aanjagen: als eigenaar (bijv. deelnemingen in ROM, Ontwikkelingsbedrijf NHN), opdrachtgever, toezichthouder, regelaar (bijv. omgevingsverordening), (beleids)ontwikkelaar, partner (bijv. gezamenlijke lobby richting het Rijk), verbinder en bemiddelaar. Daarbij kan ze ook haar subsidie-instrumenten inzetten en bijdragen aan bundeling en stroomlijning van verschillende subsidies.

De provincie zet al een aantal belangrijke stappen richting een betekeniseconomie, met o.a. de inzet op circulaire economie, met het stimuleren van duurzaam en maatschappelijk verantwoord ondernemerschap via GO-NH!, met het gezonder maken van eigen inkoopbeleid en met de voorgaande ontwikkeling van de Brede Basismonitor als onderdeel van de P&C-cyclus. Daarmee brengt de provincie verschillende indicatoren van brede welvaart in beeld en stapt over van puur financiële verantwoording naar bredere verantwoording.

[12] https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Klimaat_Energie/Circulaire_economie/Actieagenda:ZeMbQnIpTTOHrMrNXkt7WQ
[13] https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Economie_Werk/Publicaties/Uitvoeringsprogramma_Economie_2021_2023.pdf
[14] https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Ruimtelijke_inrichting/Projecten/Omgevingswet/Omgevingsvisie/Documenten/Omgevingsvisie_NH2050_vastgesteld_op_19_november_2018.pdf

De ChristenUnie en de Partij voor de Dieren zien verschillende kansen om de transitie naar een betekeniseconomie te versnellen. Daarom doen we hieronder een aantal voorstellen. Niemand weet precies wat straks gaat werken, dus is het belangrijk om te gaan experimenteren. Dat sluit aan op de bestaande richtinggevende principes van provinciaal economisch beleid, namelijk 'duurzaam', 'vernieuwend' en 'ondernemend'. Dit initiatiefvoorstel is een volgende stap in de gezamenlijke ontdekkingstocht op weg naar een mooiere provincie, die groen, inclusief, rechtvaardig en waardevol is.

Voorstellen en besluiten

In totaal presenteren we hieronder 16 voorstellen, onderverdeeld in thema's:

- maak Betekeniseconomie de standaard;
- stimuleer Impact ondernemen in Noord-Holland;
- update doelenboom in de Begroting;
- verbeter monitoring Betekeniseconomie in Noord-Holland;
- betrek duurzame financiers;
- deel de goede voorbeelden;
- geef stem aan de volgende generaties.

Maak Betekeniseconomie de standaard

Zoals boven geschetst, zet de provincie stappen richting een nieuw economisch systeem dat het welzijn van de inwoners bevordert, maar de ecologische grenzen niet overschrijdt. Deze provinciale transitie naar een duurzame 'betekenisconomie', waarin brede welvaart en welzijn centraal staan, is een belangrijk onderdeel van het beleid, maar in de terminologie nog niet zichtbaar. De betreffende portefeuille heet nog steeds 'Economie'. Het wijzigen van de naam van die portefeuille in een term die meteen duidelijk maakt dat de provincie het oude economische denken loslaat en toegaat naar een nieuwe economie voor de uitdagingen van de 21ste eeuw, zou bijdragen aan interne en externe bewustwording. Hetzelfde geldt voor het gebruik van het thema "Economie" binnen de Brede Basismonitor.

Daarnaast valt op dat, hoewel zoals bovengeschetst de provincie Noord-Holland de noodzaak omarmt om het economisch systeem te veranderen en toe te werken naar een economie die de omgeving niet schaadt, sommige samenwerkingspartners nog niet zover lijken te zijn. De provincie zou haar invloed kunnen aanwenden om bij de partners (zoals Havenbedrijf, ROM en Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord) de doelen van de betekeniseconomie te agenderen, zodat ook de partners met een frisse blik naar hun acitiviteiten gaan kijken.

Daarom de volgende besluiten.

Provinciale Staten besluiten:

1. De naam van de portefeuille "Economie" aan te passen naar een term die beter uitdrukt waar de provincie zelf naar zegt te streven, namelijk economie gericht op brede welvaart. Dus bijvoorbeeld: "Betekeniseconomie" in plaats van "Economie".

2. ~~Ook binnen de Brede Basismonitor de naam van het thema "Economie" aan te passen naar een term die beter uitdukt waar de provincie zelf naar zegt te streven, namelijk economie gericht op~~

~~*brede welvaart. Dus bijvoorbeeld "Betekeniseconomie" in plaats van "Economie".*~~

3. GS te verzoeken om de invloed van de provincie aan te wenden om bij de partners (zoals Havenbedrijf, ROM en Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord) de doelen van de betekeniseconomie te agenderen, zodat ook de partners met een frisse blik naar hun acitiviteiten en communicatie gaan kijken.

Stimuleer Impact Ondernemen in Noord-Holland

Voor de transitie naar een toekomstbestendige groene economie hebben we bedrijven nodig die (niet langer) bezig zijn met voornamelijk financiële groei of minimaliseren van maatschappelijke schade, maar met het maximaliseren van maatschappelijke bijdrage en brede welvaart. Bij sociale en maatschappelijke ondernemingen behoort het creëren van positieve maatschappelijke impact tot de kern van alles wat ze doen. Zulke ondernemingen zijn daarom de wegbereiders naar de nieuwe economie die de provincie nastreeft. Steeds meer gangbare bedrijven zijn geïnteresseerd om de transitie te maken naar maatschappelijk verantwoord en betekenisvol ondernemen. Vaak ontbreekt het aan specifieke kennis hierover, juiste netwerken, instrumenten en capaciteit.

De provincie Noord-Holland kan helpen vanuit haar rol als verbinder, aanjager, bemiddelaar en opdrachtgever. In het Coalitieakkoord staat immers: *"[..]stimuleren bedrijven om duurzame maatregelen te nemen. Om de verduurzaming van de economie te versnellen, ondersteunen en stimuleren we over de volle breedte duurzame innovatie."* In de Uitvoeringsagenda stelt de provincie een duurzame economie te willen waar innovatie een drijvende kracht is en "waar innovatie bij voorkeur gepaard gaat met sociaal ondernemen of sociale innovaties." In diezelfde agenda staat ook: *"Het versterken van de Noord-Hollandse brede welvaart en welzijn is ons hoofddoel en werken aan een duurzame, vernieuwende en ondernemende economie is onze focus."*

De provincie faciliteert via het GO!-NH innovatieprogramma reeds duurzame ondernemers. Ook heeft de provincie contact met *Amsterdam Impact*, het stimuleringsprogramma voor sociaal ondernemerschap van de gemeente Amsterdam. De provincie is echter niet aangesloten bij de City Deal Impact Ondernemen, zoals de provincies Noord-Brabant en Overijssel.[15] [16] Deze samenwerking richt zich op het versterken van de impact van ondernemers in Nederland om samen een duurzame en inclusieve betekeniseconomie te realiseren. Binnen deze City Deal werken steden, provincies en het Rijk (waaronder EZK) samen met impact ondernemers om barrières rondom impact ondernemen te overwinnen. De overeenkomst is ondertekend door 80 organisaties waaronder 3 ministeries, een kleine 20 gemeenten, provincies, diverse kennisinstellingen en intermediairs en social enterprises of impact first ondernemers. Hierbij aansluiten zou voor een versnelling en impuls van de provinciale inspanning kunnen zorgen.

Eén van de aandachtspunten in de City Deal is de verbetering van de meting van en het rapporteren over maatschappelijke impact. Dit is o.a. relevant voor maatschappelijke ondernemers voor hun deelname aan aanbestedingen en het verkrijgen van financiering. Door het gestructureerd vastleggen van maatschappelijk impact kunnen duurzame bedrijven voorrang krijgen bij overheidsaanbestedingen. De maatschappelijke interesse voor dit onderwerp is groot. Recent heeft accountantskantoor PwC de zogenaamde "groene cijfers" geïntroduceerd.[17] Dit is een rapportage waarin de maatschappelijke waarde van een bedrijf wordt vastgelegd, zoals resultaten op het gebied

[15] https://agendastad.nl/citydeal/impact-ondernemen/

[16] https://www.binnenlandsbestuur.nl/estuur-en-organisatie/een-duurzame-en-inclusieve-betekeniseconomie

[17] https://www.pwc.nl/nl/the-new-equation.html

van duurzaamheid en sociale waarden. PwC zegt hierover "Resultaat gaat daarom allang niet meer alleen over zwarte of rode cijfers. Stakeholders zijn meer en meer geïnteresseerd in de maatschappelijke waarde van een onderneming." Een ander voorbeeld is de "Gemene Goed-balans", zoals ontwikkeld door de Economy for the Common Good. Zij bieden uitgewerkte voorbeelden en ondersteuning voor het ontwikkelen van zo'n integrale rapportage [18]. Voor bedrijven is het echter op de korte termijn een extra kostenpost om een integrale rapportage op te leveren. De provincie zou kunnen onderzoeken hoe zij bedrijven kan stimuleren dit te doen, bijvoorbeeld door hen hierbij financieel te ondersteunen, en/of door bedrijven die zo'n balans maken daarvoor extra punten te geven bij aanbestedingen. Het is nadrukkelijk niet bedoeld om bedrijven een extra last op te leggen, maar te onderzoeken hoe bedrijven gestimuleerd kunnen worden om de integrale effecten van bedrijfsvoering in kaart te brengen.

Daarom de volgende besluiten.

Provinciale Staten besluiten:

4. GS te verzoeken om provincie Noord-Holland te laten aansluiten bij City Deal Impact Ondernemen en de samenwerking met Amsterdam Impact te versterken.

5. GS te verzoeken om te onderzoeken hoe de provincie bedrijven kan stimuleren om te rapporteren over maatschappelijk impact.

[18] https://www.ecogood.org/apply-ecg/companies/

Update de doelenboom in de begroting

De provincie werkt aan een verbetering van de beleidsindicatoren die standaard worden opgenomen in onze begroting en jaarstukken. In de meest recente begroting 2022 en de doelenboom horende bij het programma "Economie", wordt het beleidsdoel "Bevorderen van welvaart en welzijn door duurzame, vernieuwende en ondernemende economie" geoperationaliseerd met de volgende vijf operationele doelen:

1. Ruimtelijke vestigingsklimaat bevorderen,
2. Een innovatief klimaat bevorderen,
3. Een veerkrachtige en duurzame arbeidsmarkt bevorderen,
4. Een duurzame agrosector behouden en versterken en
5. Europese landbouwprojecten co-financieren.

Die operationele doelen, inclusief indicatoren (zoals "georganiseerd beheer bij bedrijventerreinen"), reflecteren nog niet de (in de woorden van de provincie) *"economie die de brede welvaart versterkt, en ook geen schade toebrengt aan de ecologie, biodiversiteit en dierenwelzijn."* [19]

Ze reflecteren ook niet hoe we een economie bereiken *"waar geen grondstoffen en energie worden verspild, die geen ecologische schade toebrengt"*, waar brede welvaart centraal staat, rekening wordt gehouden met behoeften van toekomstige generaties en sociaal ondernemerschap wordt gestimuleerd.

Kortom, de huidige operationele doelen reflecteren nog niet de verandering van het economisch systeem richting de betekeniseconomie die de provincie heeft ingeslagen. De doelenboom voor het programmaonderdeel "Economie" heeft dus aanvullende of aangepaste operationele doelen nodig. Denk daarbij bijvoorbeeld aan het vergroten van de maatschappelijke impact van ondernemingen, het bevorderen van het ecosysteem voor (toekomstige) maatschappelijk verantwoorde en sociale ondernemers, het stimuleren van de circulariteit van ondernemingen, en de vermindering van de klimaat- en milieu-impact van ondernemingen.

Daarom het volgende besluit.

Provinciale Staten besluiten:

6. GS te verzoeken de doelenboom in de begroting zo aan te passen, dat de doelen die de provincie belangrijk vindt in de duurzame betekeniseconomie, beter naar voren komen.

[19] https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Economie_Werk/Publicaties/Uitvoeringsprogramma_Economie_2021_2023.pdf

Verbeter monitoring Betekeniseconomie in Noord-Holland

De Brede Basismonitor Noord-Holland is een nieuw instrument dat de verschillende monitoringsvragen op het gebied van de diverse aspecten van brede welvaart binnen onze provincie combineert, wat integraliteit bevordert. Dit is een belangrijk onderdeel van de transitie naar de betekeniseconomie.

De provincie heeft aangegeven dat de monitor nog verder ontwikkeld zal worden. Wij denken dat dit met name nodig is voor de indicatoren van het thema "Economie". Deze sluiten namelijk nog niet aan bij het nieuwe economische systeem en visie waar de provincie voor zegt te staan. Nu worden de volgende indicatoren gebruikt: bbp, consumenten-producentenvertrouwen, mediaan besteedbaar inkomen, mediaan vermogen huishoudens en gemiddelde schuld per huishouden. Deze indicatoren geven nog geen goed beeld van de stand van zaken en ontwikkeling van een duurzame (betekenis)economie in Noord-Holland. Bij de ontwikkeling van de nieuwe indicatoren kan deels gebruik gemaakt worden van het monitoring- en evaluatieplan voor de Actieagenda Circulaire Economie.[20]

Bovendien sluit de beschrijving van het thema "Economie" op de website van de Brede Basismonitor niet helemaal aan op de eerdergenoemde provinciale ambities voor een nieuw economisch systeem. De bewoordingen die daar nog worden gebruikt, sluiten eerder aan op het gangbare economische systeem, met teksten als "het economisch beleid van de provincie richt zich daarbij op het optimaliseren van het vestigingsklimaat voor ondernemers".[21]

Daarnaast, zoals in inleiding beschreven, gaat brede welvaart over drie dimensies. Het gaat over brede welvaart 'hier en nu', maar ook over in hoeverre dit welvaartsstreven een druk legt op volgende generaties in Nederland (brede welvaart 'later') en op andere landen (brede welvaart 'elders'). De Brede Basismonitor zou daar op termijn een beeld van moeten geven.[22] Op dit moment geeft de monitor geen inzicht in de ontwikkelingen op de dimensie 'elders'. Terwijl bijvoorbeeld de consumptie- en productiekeuzes van Noord-Hollanders veel impact op bijvoorbeeld het milieu in het buitenland hebben. Daarmee blijft een deel van de Noord-Hollandse milieuvoetafdruk onzichtbaar. De provincie kan dat inzichtelijker maken. Gezien de sterk geglobaliseerde, verbonden wereld, kijken we niet alleen welke impact ons handelen heeft op Noord-Holland, maar ook buiten de grenzen. De provincie zou daarvoor bijvoorbeeld met de gemeente Amsterdam in gesprek kunnen gaan, waar men al bezig is met de ontwikkeling van monitoring en indicatoren die meer inzicht kunnen bieden in de transitie naar een nieuwe economie.[23]

[20] In 2022 is er een monitoring- en evaluatieplan voor de periode 2022-2025 opgesteld, waarmee inzicht gegeven kan worden in de voortgang van een transitie naar een circulaire economie en het effect van de beleidsinzet van de provincie. Dit plan zal later dit jaar met de Staten worden besproken.

[21] https://cijfers.noord-holland.nl/dashboard/dashboard-brede-basismonitor/economie. Beschrijving: "Economie is een van de belangrijkste pijlers voor het versterken van de brede welvaart in Noord-Holland. Het economisch beleid van de provincie richt zich daarbij op het optimaliseren van het vestigingsklimaat voor ondernemers, door bijvoorbeeld te investeren in aantrekkelijke en duurzame werklocaties, een goede digitale infrastructuur en in een ondernemersklimaat waarin ruimte is voor kennisontwikkeling en innovaties. Een goede bereikbaarheid, goede ruimtelijke ordening en een gezonde leefomgeving zijn belangrijke randvoorwaarden voor een goed vestigingsklimaat.

Om het vestigingsklimaat te verbeteren streeft de provincie Noord-Holland vijf concrete economische doelen na: een sterk innovatieklimaat, aantrekkelijke en duurzame werklocaties, een veerkrachtige arbeidsmarkt, internationalisering, en een sterke en duurzame agrosector."

[22] https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/regionale-monitor-brede-welvaart

Tenslotte lijkt de provincie zich vooral te richten op het vestigingsklimaat en aantrekken van (internationale) bedrijven. In de Uitvoeringsagenda Economie is wel geconcretiseerd dat de provincie wil dat internationale bedrijven die zich in Noord-Holland vestigen, ook een bijdrage leveren aan onze brede maatschappelijke opgaven. Het wordt echter nog niet duidelijk hoe de provincie dat waar kan maken en wat de ontwikkeling daarvan is. Het zou daarom nuttig zijn een indicator te ontwikkelen van het aantal maatschappelijk verantwoorde en sociale ondernemers. Daarmee kan de provincie een beeld krijgen van de ontwikkeling op het vlak van groen ondernemerschap dat past bij het nieuwe duurzame economische systeem dat de provincie voor ogen heeft.[24] Om dit te kunnen doen is een meetlat nodig waarmee de maatschappelijke waarde van ondernemingen voor Noord-Holland kan worden ingeschat. De provincie zou daarvoor in overleg kunnen gaan met bijvoorbeeld

ASN Bank, MVO Nederland, Social Enterprise NL, Thrive Institute en Economy of the Common Good in Nederland, aangezien zij de nodige kennis hebben.[25] [26]

Op deze manier kan de provincie haar wens dat bedrijven die zich hier vestigen, ook een bijdrage leveren aan onze brede maatschappelijke opgaven, concreter maken.

Daarom de volgende besluiten.

Provinciale Staten besluiten:

7. GS te verzoeken de indicatoren voor "Economie" zo aan te passen, dat de doelen die de provincie belangrijk vindt in de duurzame betekeniseconomie, beter naar voren komen, en waarbij deels gebruik gemaakt kan worden van het monitoring- en evaluatieplan voor de Actieagenda Circulaire Economie.

[23] https://www.amsterdam.nl/bestuur-organisatie/volg-beleid/coalitieakkoord-uitvoeringsagenda/gezonde-duurzame-stad/amsterdam-circulair-2020-2025/

[24] https://cijfers.noord-holland.nl/dashboard/dashboard-brede-basismonitor/economie

[25] https://www.mvonederland.nl/nieuwe-economie-index-nex/, https://www.thriveinstitute.nl/betekeniseconomie, https://web.ecogood.org/nl/

[26] https://www.social-enterprise.nl/, stimuleert de ontwikkeling van beschikbare tools voor ondernemers voor meten van maatschappelijke impact.

8. GS te verzoeken de beschrijving van het thema "Economie" op de website van de Brede Basismonitor zo aan te passen dat het beter aansluit bij de ambities van een brede welvaartseconomie, een "economie die de brede welvaart versterkt, brengt ook geen schade toe aan de ecologie, biodiversiteit en dierenwelzijn". [27]

9. GS te verzoeken om met het CBS te overleggen hoe de impact op andere landen ('elders') een plek kan krijgen in de Regionale CBS monitor en deze te verwerken in de Noord-Hollandse Brede Basismonitor.

10. GS te verzoeken de mogelijkheden te onderzoeken voor een indicator die inzicht geeft in de ontwikkeling van het aantal maatschappelijk verantwoorde en sociale ondernemers in de provincie.

Betrek duurzame financiers

Het ambtenarenpensioenfonds ABP kan met haar investeringsbeleid de betekeniseconomie versterken. Feit is echter dat het ABP hier – hoewel zij significante stappen heeft gezet – slecht op scoort. Zie hiervoor de Eerlijke Geldwijzer.[28] De score op het gebied van bijvoorbeeld natuur (1) is erg laag, terwijl natuur een belangrijke verantwoordelijkheid is van de provincie. Ook de scores op onder andere dierenwelzijn (1), voeding (2), mijnbouw (2), wapens (4) en mensenrechten (5) zijn erg laag. Eerder succes in het ABP eerlijker te laten investeren werd in 2021 behaald door het ABP uit olie en gas te laten stappen.[29] De provincie oefende hierin ook haar invloed uit door brieven te schrijven naar het ABP.

De huisbank van de provincie, ABN AMRO, scoort maar heel middelmatig op de geldwijzer.[30]

Ten slotte, in het provinciale Programma Investeringsgereed Innovatief MKB Noord-Holland (PIMNH) werkt de provincie samen met de Rabobank om de investeringsgereedheid van bedrijven te verhogen.[31] Het zou goed zijn om te onderzoeken of PIMNH hiernaast ook duurzame banken, zoals ASN en Triodos, als partners kan betrekken.

Daarom de volgende besluiten.

Provinciale Staten besluiten:

11. Dat de provincie het standpunt inneemt dat ze van haar pensioenfonds binnen 4 jaar minstens een voldoende op alle onderdelen wil en vraagt GS het ABP hierop aan te spreken. GS wordt verzocht dit standpunt bij het IPO te agenderen en te proberen gezamenlijk een signaal af te geven.

12. GS te vragen de eigen bank ABN AMRO kritisch aan te spreken en de ogen open te blijven houden voor alternatieven die beter aansluiten bij de duurzame doelen van de provincie.

13. GS te verzoeken om te onderzoeken in hoeverre duurzame investeerders (zoals ASN en Triodos, volgens Eerlijke Geldwijzer) aan kunnen haken bij PIMNH.

[27] Zoals o.a. beschreven op pagina 13 in de Uitvoeringsagenda Economie 2021-2023.
[28] Scores | Eerlijke Geldwijzer
[29] ABP stopt met beleggen in producenten van fossiele brandstoffen | ABP
[30] Campagnes | Eerlijke Geldwijzer
[31] https://www.pimnh.nl/financiering-groei

Deel de goede voorbeelden

Provincie Noord-Holland communiceert via allerlei kanalen richting het grote publiek. Hoe en waarover wordt gecommuniceerd, heeft impact op hoe mensen in Noord-Holland doen en denken. Het geeft ook een signaal af over wat de provincie belangrijk en waardevol vindt en kan onze transitie naar een duurzame betekeniseconomie helpen versnellen.

Veel groene impact ondernemers die kiezen voor maatschappelijke waarde zijn nog nauwelijks zichtbaar voor het publiek. Deze ondernemers beschikken niet over grote marketingbudgetten en blijven hierdoor uit zicht. Steeds meer consumenten geven aan ethisch te willen consumeren, maar weten vaak niet wat er te koop is.

De provincie zou de keuze kunnen maken om juist het werk van betekenisondernemers (of ondernemers die anderszins aansluiten bij de duurzame economische doelen van de provincie) uit te lichten en zichtbaar te maken via eigen kanalen. Daarmee zou de provincie de groene economie als sociale norm uitdragen, wat volgens onderzoeken naar gedragsverandering sterk helpt om burgers gezondere en groenere keuzes te laten maken.[32] [33] [34] Zo kan de provincie tevens zorgen dat burgers makkelijker bewustere keuzes kunnen maken. Daarbij inspireert het bestaande en toekomstige ondernemers om maatschappelijke waarde voorop te stellen en maakt het beleidsmakers bewust van de kansen van sociaal ondernemerschap. Dit was ook een van de adviezen die Noord-Brabant voor haar ambities richting een betekeniseconomie heeft ontvangen.[35]

Daarom de volgende besluiten.

Provinciale Staten besluiten:

14. GS te verzoeken om bij communicatie via provinciale kanalen (social media, website, etc.) over ondernemers en economische initiatieven, zoveel mogelijk een podium te geven aan ondernemers die werken richting de betekeniseconomie die de provincie nastreeft.

15. GS te verzoeken op basis van best practices en literatuur over o.a. gedragsverandering en communicatie, te verkennen hoe communicatie vanuit de provincie nog effectiever kan bijdragen aan een versnelde transitie naar een de duurzame betekeniseconomie, zoals Noord-Holland die voor zich ziet.

[32] Living lab over gedragsverandering - WUR
[33] How to SHIFT Consumer Behaviors to be More Sustainable: A Literature Review and Guiding Framework - Katherine White, Rishad Habib, David J. Hardisty, 2019 (sagepub.com)
[34] Milieu: het verklaren en stimuleren van groen gedrag (esb.nu)
[35] https://www.archief.social-enterprise.nl/files/9615/1747/7404/Inventarisatie_Betekeniseconomie_2018.pdf

Geef volgende generaties een stem

Ten slotte: bij alle beslissingen die we nu nemen, beïnvloeden we het welzijn van toekomstige generaties: hun kansen en omgeving. De stem van de toekomstige generatie is bij veel besluitvorming nog niet expliciet vertegenwoordigd. Daarom is het Lab Toekomstige Generaties opgericht, waarvan het doel is om het welzijn van toekomstige generaties mee te laten wegen in belangrijke beslissingen. Daarvoor gebruiken ze verschillende tools, zoals inleefoefeningen en de zogenaamde "Toekomststoel".[36] Die laatste is geïnspireerd op het idee van Jan Terlouw, die deze Stoel voor de Toekomst laat aanschuiven bij belangrijke beslismomenten op het gebied van duurzaamheid, zodat de belangen van toekomstige generaties ook aan bod komen.[37] Verschillende overheden, zoals de provincie Noord-Brabant en de gemeente Breda, hebben het idee van de toekomststoel overgenomen.[38] [39]

Hoewel bij ieder besluit inzicht gegeven dient te worden in de impact op de toekomst, is een toekomststoel een mooi symbool. De provincie zou met hulp van jongeren een 'toekomststoel' of iets anders waarmee jongeren hun aanwezigheid in de Statenzaal graag symboliseren, kunnen laten ontwerpen. Als de stoel af is, wordt die op een prominente plek in de Statenzaal van Provincie Noord-Holland geplaatst, zodat PS en GS bij elk besluit dat ze nemen voortaan even stilstaan bij de 'lege stoel' die de toekomstige generaties verbeeldt.

Gedeputeerde Noord-Brabant met Toekomststoel en kinderen. Foto van Energy Challenges

Daarom het volgende besluit.

<u>Provinciale Staten besluiten:</u>

16. GS te verzoeken om met hulp van een aantal jongeren een "Toekomststoel" te laten ontwerpen, daar eventueel Lab Toekomstige Generaties bij te betrekken, en daarvoor 4000 euro uit de reserves vrij te maken.

[36] https://labtoekomstigegeneraties.nl/podcast/
[37] https://labtoekomstigegeneraties.nl/toekomststoel/
[38] https://toekomststoel.nl/initiatieven/overheid/29-toekomststoel-breda-jeugd-praat-mee-doet-mee-en-beslist-mee
[39] https://toekomststoel.nl/initiatieven/onderwijs/33-kinderen-bieden-stoel-voor-de-toekomst-aan-aan-gedeputeerde-christophe-van-der-maat-van-noord-brabant, https://toekomststoel.nl/initiatieven/overheid/35-ontwerpwedstrijd-toekomststoel-nieuwkoop-geef-vorm-aan-de-toekomst

Christen Unie

Noord-Holland

Partij voor de Dieren

Statenfractie Noord-Holland

VERWORPEN

M184/10-10-2022

Motie Respect voor, luisteren naar en samenwerken met ondernemers

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 10 oktober 2022,

Constaterende dat:

- Goed ondernemerschap in toenemende mate wordt beschouwd als oude economie waarin het alleen draait om geld verdienen;
- Ondernemerschap alleen gedurende langere tijd kan bestaan als de inkomsten de uitgaven dekken en er bovendien ruimte is voor investeringen;
- Veel ondernemers in Noord-Holland aan het begin hebben gestaan van tal van maatschappelijke en sociale initiatieven;
- Veel ondernemers in Noord-Holland optreden als sponsor van sociale en maatschappelijke activiteiten, als bestuurder van stichtingen en verenigingen en via goed werkgeverschap bijdragen aan sociaal en maatschappelijk welzijn en verbinding;

Overwegende dat:

- De afgelopen jaren zich voor veel ondernemers kenmerkten door gedwongen sluitingen en schuldenopbouw door Covid19;
- De economie op veel plekken nog steeds niet draait zoals voorheen;
- Problemen als inflatie en energie voor een aantal ondernemers herstel bijna onmogelijk maken en voor andere ondernemers de continuïteit ernstig belemmeren;
- Het geld voor de grote transities als duurzaamheid, klimaat en energie verdiend moet worden door ondernemers;
- Ondernemers geen tijd hebben om voortdurend van de daken te schreeuwen hoe sociaal en maatschappelijk verantwoord zij bezig zijn (wat niet betekent dat ze het niet doen);
- De overheid gebaat is bij een goede relatie met ondernemers en mede afhankelijk is van hun ideeën en oplossingen;

Verzoeken GS en PS:

- Waardering te tonen voor ondernemers en de materiële en immateriële waarden die zij hebben toegevoegd en nog steeds toevoegen aan de samenleving;
- Te luisteren naar ondernemers en met hen samen te werken;
- Terughoudend te zijn met de neiging te oordelen over ondernemers en hun sociale karakter of maatschappelijke verantwoordelijkheid;
- Proactief het gesprek op te zoeken met ondernemers over hun zorgen en perspectieven op oplossingen;

en gaan over tot de orde van de dag.

Grethe van Geffen

Liberaal Noord-Holland